CORNELIU ZELEA CODREANU
PENTRU LEGIONARI

În acest volum este scrisă povestea tinereții mele, de la 19 la 34 ani, cu simțirile, credința, gândurile, faptele și greșelile ei.
CORNELIU ZELEA CODREANU

CUPRINSUL

Legionari
PĂȘIND ÎN VIAȚĂ
În pădurea Dobrina
La universitate din Iași
Se pregătea revoluția
Garda Conștiinței Naționale
Constantin Pancu
Ocuparea Regiei Monopolurile Statului de către Garda Conștiinței Naționale
Steagul tricolor deasupra Atelierelor de la Nicolina
Socialismul național-creștin, sindicatele naționale
Crezul socialismului național-creștin
Un tablou fidel al situației de la 1919
Conducătorii muncitorilor români
Atitudinea presei jidănești
Primul congres studențesc după război
Deschiderea Universității din Iași în toamna anului 1920
Anul universitar 1920–1921
Eliminat pentru totdeauna din Universitatea ieșeană
Consiliul Facultății de Drept
Anul universitar 1921–1922
Președinte la Societatea Studenților în Drept
Vizita la Universitatea din Cernăuți
Revista „Apărarea Națională”
Înființarea Asociației Studenților Creștini

Angajament de onoare
La sfârşitul studiilor universitare
Vara anului 1922
În Germania
MIŞCAREA STUDENŢEASCĂ
10 decembrie 1922
Numerus clausus
Numărul jidanilor
Problema pământului românesc
Noi şi pământul nostru
Problema oraşelor
Problema şcolii româneşti
Problema păturii conducătoare româneşti
Problema culturii naţionale
Reîntoarcerea în ţară
La Iaşi
La Bucureşti
La Cluj
Adunarea de la Iaşi din 4 martie 1923, Înfiinţarea Ligii Apărării Naţionale Creştine
4 martie 1923
Alte organizaţii antisemite sau naţionaliste
Fascia Naţională Română şi Acţiunea Românească
Modificare art. 7 din Constituţie
Prima mea arestare
Vasile Conta, Vasile Alecsandri. Mihail Kogălniceanu, Mihail Eminescu, Ion Heliade Rădulescu, Bogdan Petriceicu Haşdeu, Costache Negri. A. D. Xenopol
Logodna
Procesul Moţa – Vlad
În jurul celor petrecute la grădină
Întrunirile de protestare contra lui Manciu
Se ordonă anchetă administrativă, memoriul d-lui Maior

Ambrozie
Ziua fatală, 25 octombrie 1924
Doua articole în jurul cazului Manciu
Greva foamei
Singur la Galata
Mutarea procesului la Focşani
La Turnu Severin
Procesul
Spre Iaşi
IUNIE 1925 – IUNIE 1927
Nunta
Botezul de la Ciorăşti
După un an reîncepe munca
Primejdii care pândesc o mişcare politică
Critica conducătorului
Un proces de conştiinţă
În Franța, la carte
La Grenoble
Alegeri generale în ţară
În Munţii Alpi
La Bucureşti, Liga Apărării Naționale Creştine s-a rupt în două
Ce se întâmplase?
Cum am procedat în faţa acestei situaţii
LEGIUNEA ARHANGHELULUI MIHAIL
Legiunea Arhanghelului Mihail
Materia
Vasile Conta
Vasile Alecsandri
Mihail Kogălniceanu
Mihail Eminescu
Ion Heliade Rădulescu
Bogdan Petriceicu Haşdeu
Costache Negri

A. D. Xenopol
Greva generală a studenţimii continuă
Iunie 1923
Planurile iudaismului
Planurile mari ale iudaismului faţă de pământul şi neamul românesc
Planurile iudaismului faţă de mişcarea studenţească
Argumente şi atitudini jidăneşti
Congresul conducătorilor mişcărilor studenţeşti
Congresul de la Câmpulung al L.A.N.C.
Complotul studenţesc din octombrie 1923
Afară
Obolul moţilor
Gânduri de viaţă nouă
Izolarea politicianismului
Pedepsirea trădării şi procesul
La Iaşi
UN AN DE MARI ÎNCERCĂRI
MAI 1924 – MAI 1925
Căminul Cultural Creştin
Prima tabără de muncă
O nouă lovire
Copleşit de lovituri
Sus, în cabinetul prefectului
Încercarea de sfărâmare a blocului nostru
Raţiunea
În contra mişeliei
Primele începuturi de viaţă legionară
Programul nostru
Privelişti din viaţa publică românească
Gânduri în faţa acestei lumi
Etapele de dezvoltare ale Legiunii
Conţinutul primului număr („Pământul Strămoşesc”)

„Pământul Strămoşesc” nr.2
Dezinteresarea în luptă
Disciplina şi dragostea
Lupta pentru menţinerea revistei
Alte nume care se desprind citind primele numere ale revistei
Cum era privită acţiunea noastră
Dincolo de forme
Mişcările naţionale şi dictatura
Primele începuturi de organizare
Legământul primilor legionari
O nouă bătălie
Probleme de ordin material
Vara lui 1928
În luptă cu mizeria
Profesorul Găvănescul primeşte săcuşorul cu ţărână
3–4 ianuarie 1929
SPRE MASELE POPULARE
La moţi
Vara lui 1929
Hotărârea de a păşi în mase
15 decembrie 1929
În Ardeal, la Ludoşul de Mureş
În Basarabia
Din nou în Basarabia
Frământări în Maramureş
Marşul în Basarabia
Atentatul contra Ministrului Anghelescu
Dizolvarea Legiunii Arhanghelului Mihail şi a Gărzii de Fier
Procesul
Mişcarea Legionară în primele alegeri
Lupta de la Neamţ
DEMOCRAŢIA ÎMPOTRIVA NEAMULUI
În Parlament

Câteva observaţiuni asupra democraţiei
Elecţiune, selecţiune şi ereditate
Individ, colectivitate naţională, naţiune
Neamul
Ţelul final al neamului
Monarhia şi legea monarhiei
Lupta de la Tutova
A doua dizolvare a Gărzii
Noi alegeri generale
Pentru a doua oară în Parlament
Cum se prezenta organizaţia legionară în 1932–1933
OFENSIVA CALOMNIILOR
„Mişcarea anarhică şi teroristă”
„În slujba străinilor”
„Suntem în solda hitleriştilor”
Fabrica de bancnote false de la Răşinari
Echipa morţii
La Teiuş
Digul de la Vişani
Camarazi,
6 Decembrie 1935,
Carmen Sylva

LEGIONARI,

Scriu pentru familia noastră legionară. Pentru toţi legionarii: din sat, din fabrică şi din universitate.

Nu ţin seamă de niciun fel de regulă impusă autorilor de cărţi. N-am timp. Scriu în fuga condeiului, de pe câmpul de luptă, din mijlocul atacurilor. La ora aceasta suntem înconjuraţi din toate părţile. Duşmanii ne izbesc mişeleşte şi trădarea muşcă din noi.

De doi ani de zile stăm legaţi cu lanţurile infamei cenzuri.

De doi ani de zile numele nostru şi acela de legionar nu sunt **tolerate în ziare decât pentru a fi insultate.** Curge asupra noastră

ploaie de mişelii în aplauzele duşmanilor şi în speranţele lor că vom pieri. Dar aceşti cavaleri ai laşităţii, ca şi stăpânii lor, se vor convinge, de altfel, în curând, că toate atacurile în care şi-au acumulat nădejdile de nimicire a mişcării legionare, toate frământările şi toate sforţările disperate, rămân încercări zadarnice. Legionarii nu mor. Drepţi, nemişcaţi, neînvinşi şi nemuritori, privesc pururea biruitori la toate zvârcolirile urii neputincioase.

Îmi este indiferentă părerea pe care ar putea s-o aibă lumea nelegionară şi nu mă interesează efectele pe care ele l-ar avea în acea lume.

Eu vreau ca voi, soldaţi ai unor alte orizonturi româneşti, citind aceste amintiri să recunoaşteţi în ele propriul vostru trecut şi să vă aduceţi aminte de luptele voastre. Să retrăiţi suferinţele îndurate şi loviturile primite pentru neam. Să vă umpleţi inimile de foc şi de hotărâre în lupta grea şi dreaptă, în care v-aţi încleştat şi din care avem cu toţii poruncă de a ieşi: biruitori sau morţi. La voi mă gândesc când scriu. La voi, acei care veţi trebui să muriţi, primind cu seninătatea strămoşilor Thraci, botezul morţii. Şi la voi, acei ce veţi trebui să păşiţi peste morţi şi mormintele lor, ducând în mâinile voastre steagurile triumfătoare ale Românilor.

PĂŞIND ÎN VIAŢĂ

MARTIE 1919

ÎN PĂDUREA DOBRINA

În primăvara anului 1919, iată-ne adunaţi într-o după-amiază în pădurea Dobrina care stă de strajă pe înălţimile din jurul Huşului. Cine? Un grup de vreo 20 elevi de liceu din cursul superior. A 6-a, a 7-a, a 8-a.

Convocasem pe aceşti tineri camarazi, pentru a discuta cu ei o problemă gravă, deşi viaţa noastră abia înmugurea. Ce facem dacă vin bolşevicii peste noi? Părerea mea, asupra căreia au căzut şi ceilalţi de acord, era aceasta: dacă armata bolşevică va trece Nistrul şi apoi Prutul ajungând să încalce şi locurile noastre, noi să nu ne supunem, ci să ne retragem cu toţii în pădure înarmaţi. Aici să organizăm un centru de acţiune şi de rezistenţă românească, şi prin lovituri date cu

măiestrie să zdruncinăm inamicul, să menţinem o stare de spirit de neaplecare, şi să întreţinem o scânteie de nădejde în mijlocul masei româneşti din sate şi oraşe. Am depus cu toţii jurământ în mijlocul pădurii seculare. Era această pădure un colţ al acelui vestit codru al Tigheciului, pe cărările căruia, în decursul istoriei Moldovei, mulţi duşmani îşi găsiseră moartea. Am hotărât să ne procurăm arme şi muniţii, să păstrăm un secret desăvârşit, să facem recunoaşteri şi exerciţii de luptă în pădure şi să găsim o formă care să mascheze intenţia noastră.

Forma am găsit-o uşor şi în scurt timp am pus-o în practică: o societate cultural-naţională a elevilor liceului din Huşi, căreia i-am dat numele: „Mihail Kogălniceanu”. Ea a fost aprobată de direcţiunea liceului. Au început şezători şi conferinţe în oraş. În public tratam obişnuitele subiecte, dar în pădure făceam exerciţii de luptă. Arme pe vremea aceea erau pe toate drumurile încât în vreo două săptămâni ne adunasem tot ce ne trebuia.

* * *

Era în timpul acela o stare de haos în ţară, pe care noi deşi copii, abia trecuţi de 18 ani, o înţelegeam prea bine. Lumea se afla sub impresia revoluţiei bolşevice care se desfăşura în toiul ei la câţiva paşi de noi. Ţărănimea din instinct se opunea acestui val distrugător, dar complect dezorganizată, nu prezenta o posibilitate serioasă de rezistenţă. Muncitorimea însă aluneca vertiginos spre comunism, întreţinută sistematic în cultul acestor idei, de presa jidănească, şi în general de toată jidănimea oraşelor. Fiecare jidan, comerciant, intelectual sau bancher-capitalist, în raza sa de acţiune, era un agent al acestor idei revoluţionare anti-româneşti. Românii intelectuali erau indecişi, aparatul de stat dezorganizat. Din moment în moment, te puteai aştepta, fie la o izbucnire internă a unor elemente organizate şi decise, fie la o năvălire de peste Nistru. Această acţiune externă coordonată cu aceea a bandelor iudeo-comuniste din interior, care, năpustindu-se asupra noastră, distrugând podurile şi aruncând în aer depozitele de muniţii, ar fi hotărât de soarta noastră ca neam.

În atari împrejurări, frământaţi de gânduri şi tremurând de grija vieţii şi libertăţii ţării noastre abia unită, în urma unui greu război, a încolţit în mintea noastră de tineri ideea unei acţiuni care ne-a adus la

jurământul din pădurea Dobrinei.

Făcusem cinci ani de liceu militar la Mănăstirea Dealului, la umbra capului lui Mihai Viteazul şi sub ochiul cercetător al lui Nicolae Filipescu. Acolo sub comanda Maiorului şi apoi Colonelului Marcel Olteanu, Comandantul şcolii, a Căpitanului Virgil Bădulescu, a Locotenentului Emil Pălăngeanu şi sub îndrumarea profesorilor, mi-am făcut o severă educaţie ostăşească şi mi-am căpătat o sănătoasă încredere în puterile mele.

De altfel, educaţia militară de la Mânăstirea mă va urmări toată viaţa. Ordinea, disciplina şi ierarhia turnate la o vârstă fragedă în sângele meu, alături de sentimentul demnităţii ostăşeşti, vor forma un fir roşu de-a lungul întregii mele activităţi viitoare.

Tot aici am fost învăţat să vorbesc puţin, fapt care mai târziu mă va duce la ura contra vorbăriei şi a spiritului retoric. Aici am învăţat să-mi placă tranşeea şi să dispreţuiesc salonul.

Noţiunile de ştiinţă militară căpătate acum mă vor face să judec mai târziu totul prin prisma acestei ştiinţe.

Iar cultul sentimentului demnităţii de om şi de ostaş, în care m-au crescut ofiţerii, îmi va crea greutăţi şi mă va expune la suferinţe, într-o lume lipsită adesea şi de onoare şi de simţul demnităţii.

Vara lui 1916 am petrecut-o acasă la Huşi.

Tatăl meu era concentrat de doi ani şi plecat cu regimentul în Carpaţi.

Într-o noapte m-a trezit din somn mama mea care, plângând şi închinându-se, mi-a spus: „Scoală, că trag clopotele la toate bisericile”. Era 15 August 1916, Sfânta Maria. Am înţeles că s-a decretat mobilizarea şi că în acel moment armata română a trecut munţii.

Cuprins de emoţie, îmi tremura trupul. Peste trei zile am plecat de acasă după tatăl meu, împins de dorul de a fi şi eu printre luptătorii de pe front. În sfârşit, după multe peripeţii, am ajuns la acelaşi regiment în care era şi tatăl meu comandant de companie, Regimentul 25 Infanterie de sub comanda colonelului V. Piperescu, pe când înainta în Ardeal pe valea Oituzului.

Nenorocul meu a fost mare, deoarece, neavând decât 17 ani, comandantul regimentului a refuzat să mă primească voluntar. Totuşi

am luat parte la înaintarea şi retragerea din Ardeal, iar la 20 septembrie când tatăl meu a căzut rănit deasupra Sovatei pe muntele Ceres-Domu, i-am fost de folos, ajutându-l în faţa inamicului care înainta. Deşi rănit, a refuzat să se lase evacuat conducându-şi compania tot timpul retragerii şi apoi în grelele lupte cari au urmat la Oituz.

Într-o noapte pe la ora două, regimentul a primit ordin de înaintare. Ofiţerii îşi inspectau în tăcere de mormânt trupele masate pe şosea.

Tatăl meu fusese chemat de colonel. Revenind după puţin timp îmi spune: „N-ar fi bine să te întorci tu acasă? Noi o să intrăm în lupte şi nu e bine să murim amândoi aici, căci mama rămâne acasă cu şase copii mici, fără niciun sprijin. Şi Colonelul m-a chemat şi mi-a spus că nu vrea să-şi ia răspunderea rămânerii tale pe front".

Simţeam că e cu sufletul îndoit: ezita să mă lase în miezul nopţii singur, în câmp, pe drumuri necunoscute, la 40 km. de linia ferată.

Observând insistenţa lui, am predat carabina şi cele două cartuşiere şi în timp ce coloanele regimentului păşeau înainte, pierzându-se în liniştea şi întunericul nopţii, eu am rămas singur pe marginea unui şanţ, luându-mi apoi drumul către vechea frontieră.

Mai târziu, peste un an, la 1 Septembrie, am intrat în Şcoala Militară de Infanterie, de la Botoşani, cu acelaşi gând de a putea ajunge pe front. Aici mi-am completat educaţia şi cunoştinţele militare, de la 1 Septembrie 1917 la 17 Iulie 1918, în compania activă a Şcolii Militare. Cei patru ofiţeri distinşi: Colonelul Slăvescu, Căpitanul Ciurea, Locotenentul Florin Rădulescu şi Maiorul Şteflea, mi-au îndrumat paşii pe căile luptelor şi al sacrificiilor pentru ţară.

Şi acum, după un an – 1919 – era pace. Iar noi, copiii cei gata de moarte, eram răspândiţi pe la casele noastre.

Tatăl meu, profesor de liceu, a fost o viaţă întreagă luptător naţionalist. Bunicul meu a fost pădurar, străbunicul tot pădurar. Neamul a fost din începuturi, în vremuri de restrişte, neamul codrilor şi al munţilor. De aceea educaţia ostăşească şi sângele din vine imprimau acţiunii de la Dobrina – naivă ca manifestare – o notă de seriozitate pe care vârsta noastră fragedă n-ar fi presupus-o.

În acele momente, noi simţeam în inimi, sfatul şi experienţa lor, prezenţa şirurilor de strămoşi, care au luptat pentru Moldova pe aceleaşi cărări nepătrunse de duşmani.

LA UNIVERSITATEA DIN IAŞI

SEPTEMBRIE 1919

Vara a trecut. În toamnă mi-am dat bacalaureatul şi grupul nostru s-a despărţit îndreptându-se fiecare spre universităţi.

De la Dobrina nu ne-au rămas decât amintirile de a ne apăra ţara în contra valurilor de vrăjmăşie care se ridicau ameninţătoare şi dinlăuntru şi din afara hotarelor.

* * *

Plecam din Huşi în momentul acestei răspântii pentru fiecare tânăr, înscrierea la universitate, mult aşteptata înscriere la universitate! Ca pregătire aveam bagajul de cunoştinţe pe care mi-l dăduse liceul. Literatura de senzaţie, de pervertire sufletească ce astăzi ocupă un loc important în procesul de formaţie al elevului de liceu – spre nenorocirea lui – eu n-am gustat-o. Pe lângă literatura firească a clasicilor români citisem toate articolele din „Semănătorul” şi „Neamul Românesc” ale lui N. Iorga şi A. C. Cuza. Tatăl meu le avea în nişte lăzi, în podul casei. În ceasurile libere, mă suiam acolo şi mă ocupam cu acest soi de literatură. Esenţa acestor articole cuprindea manifestarea într-o formă înaltă, a celor trei idealuri de viaţă ale poporului român:

1) Unirea tuturor Românilor.

2) Ridicarea ţărănimii prin împroprietărire şi drepturi politice.

3) Rezolvarea problemei jidăneşti.

Două maxime însoţeau manşeta tuturor publicaţiilor naţionaliste din acea vreme:

„România Românilor, numai a Românilor şi a tuturor Românilor”. N. Iorga

„Naţionalitatea este puterea creatoare a culturii umane, cultura e puterea creatoare a naţionalităţii”. A. C. Cuza

Cu mare evlavie mă apropiam de Iaşiul pe care nu era român să nu-l iubească, să nu-l înţeleagă sau măcar să nu dorească a-l vedea.

Multe oraşe din Moldova au câte o fărâmă de glorie. Nu putem pronunţa numele: Hotin, Bârlad, Vaslui, Tighina, Cetatea Albă, Soroca,

fără ca să nu ne simţim sufletul răscolit.

Deasupra tuturor însă se ridică Suceava şi Iaşiul.

Suceava cetatea lui Ştefan cel Mare, Iaşiul oraşul lui Cuza Vodă.

Oraşul unirii de la 1859, care prin înfiinţarea Universităţii, devine oraşul tinereţii şi a celor mai curate aspiraţii ale ei.

În Iaşi au trăit: Miron Costin, Bogdan Petriceicu Haşdeu, Mihail Eminescu, Ion Creangă, Vasile Alecsandri, Costache Negri, Iacob Negruzzi, Mihail Kogălniceanu, Simion Bărnuţiu, Vasile Conta, N. Iorga, Ion Găvănescul. Aici luminează ca un far, la catedra de Economie Politică, marea personalitate a profesorului Cuza. Universitatea devine o şcoală a naţionalismului; Iaşiul, oraşul marilor avânturi româneşti, al înălţimilor, al idealurilor, al aspiraţiunilor noastre naţionale. Mare prin durerile de la 1917, când aici şi-a găsit refugiul în ceasurile grele mult chinuitul suflet al Regelui Ferdinand, mare prin destinul de a fi la 1918 oraşul unirii tuturor Românilor; mare prin trecutul său şi mare prin tragedia lui prezentă – căci oraşul celor patruzeci de biserici – moare uitat în fiecare zi sub nemiloasa cotropire jidănească. Iaşiul zidit pe şapte dealuri, ca Roma, este şi rămâne cetatea eternă a românismului.

Câte amintiri glorioase!

Aici s-au auzit pentru prima dată răsunând acele armonioase versiuni ale lui Alecsandri:

„Hai să dăm mână cu mână,

Cei cu inima română”

…

Aici, ca nicăieri în altă parte, studentul simte plutind prin văzduh pe deasupra Iaşului tăcut, cu chemări nepătrunse şi cu îndemnurile lor sfinte, duhurile marilor înaintaşi. Studentul ieşean, în liniştea nopţii târzii, aude alergând înnebunit de durere pe străzile întortocheate şi străine ale Iaşiului, sufletul lui Mihail Eminescu care cântă ca o nălucă:

„Cine-a îndrăgit străinii,

Mânca-i-ar inima câinii,

Mânca-i-ar casa pustia

Şi neamul nemernicia…”

De acest oraş mă apropriam, cu adâncă evlavie, în toamna lui

1919 atras de marea lui aureolă, dar şi mişcat pentru că mă născusem aici, cu douăzeci de ani în urmă. Şi ca orice copil veneam emoţionat să revăd şi să sărut pământul natal.

* * *

M-am înscris la Facultatea de Drept.

*

Universitatea ieşeană, întreruptă în timpul războiului, se redeschisese de un an. Studenţii vechi, întorşi acum de pe front, păstrau linia tradiţiei naţionaliste a vieţii studenţeşti dinainte de război. Erau împărţiţi în două tabere: una sub conducerea lui Lăbuşcă de la Litere şi alta sub aceea a lui Nelu Ionescu, de la Drept. Grupul acestora, redus ca număr, era copleşit de masa imensă a studenţilor jidani veniţi din Basarabia, toţi agenţi şi propagatori ai comunismului.

Profesorii Universităţii, afară de un grup foarte restrâns în frunte cu A. C. Cuza, Ion Găvănescul şi Corneliu Şumuleanu, erau părtaşii aceleaşi idei de stânga. Profesorul Paul Bujor, unul din exponenţii majorităţii, rostise chiar lapidar în plin senat al României: „Lumina vine de la Răsărit”, adică de peste Nistru.

Această atitudine a profesorilor care considerau ca „barbarie” orice idee şi notă naţionalistă, a avut ca efect dezorientarea totală a studenţilor. Unii susţineau bolşevismul pe faţă, alţii – cei mai mulţi – spuneau: „Orice s-ar zice, a trecut timpul naţionalismului, omenirea merge spre stânga”. Grupul Lăbuşcă a alunecat de-a binelea în direcţia aceasta. Grupul Nelu Ionescu, căreia mă afiliasem şi eu, s-a risipit cu timpul în urma unor alegeri din care ieşisem înfrânţi.

Înaintarea acestor idei antiromâneşti, susţinută de o masă compactă de profesori şi studenţi şi încurajată de toţi duşmanii României întregite, nu mai găsea în lumea studenţească nicio rezistenţă românească. Câţiva care mai încercam să rămânem pe poziţie eram învăluiţi într-o atmosferă de dispreţ şi duşmănie. Colegii de alte păreri, cei cu „libertatea de conştiinţă” şi cu principiul tuturor libertăţilor, scuipau în urma noastră, când treceam pe stradă sau pe sălile facultăţilor şi deveniseră agresivi, din ce în ce mai agresivi. Întruniri peste întruniri cu mii de studenţi, în care se propaga bolşevismul, se ataca Armata, Justiţia, Biserica, Coroana. O singură

societate îşi mai păstra un caracter românesc: „Avram Iancu” a Bucovinenilor şi Ardelenilor de sub conducerea studentului Vasile Iasinschi.

Universitatea cu tradiţie de naţionalism de la 1860, devenise un focar de antiromânism.

SE PREGĂTEA REVOLUŢIA

Dar nu numai în universitate era această situaţie. Masa muncitorească ieşeană, cuprinsă aproape în întregimea ei de comunism, stătea gata să izbucnească în revoluţie. În fabrici se lucra foarte puţin. Se ţineau ceasuri întregi comitete, consilii, adunări. Se făcea mai mult politică. Ne găseam în plină sabotare sistematică, făcută cu plan şi cu ordin: „sfărâmaţi, distrugeţi maşini, creaţi starea de mizerie materială generală care duce la izbucnirea revoluţiei”. Şi într-adevăr, cu cât ordinul se executa mai bine, cu atât mizeria se întindea, foamea se proiecta mai ameninţătoare şi revolta creştea în sufletul mulţimilor.

La fiecare 3–4 zile, pe străzile Iaşiului, mari demonstraţii comuniste. Cele 10-15.000 de lucrători, înflămânziţi şi manevraţi de mâna criminală de la Moscova, parcurgeau străzile în cântecul Internaţionalei, în strigăte de: „Jos Armata!”, „Jos Regele!”, purtând placarde pe care se putea citi: „Trăiască revoluţia comunistă!”, „Trăiască Rusia Sovietică!”.

Dacă ar fi învins aceştia? Am fi avut cel puţin o Românie condusă de un regim muncitoresc românesc? Ar fi devenit muncitorii români stăpânii ţării? Nu! Ar fi devenit de a doua zi robii celei mai murdare tiranii: tirania talmudică, jidănească.

România Mare, după mai puţin de o secundă de viaţă, s-ar fi prăbuşit.

Noi, poporul român, am fi fost exterminaţi fără milă, ucişi sau deportaţi pe drumurile Siberiei: ţărani, muncitori, intelectuali, cu toţii de-a valma.

Pământul din Maramureş până la Marea Neagră, rupt din mâna românilor, ar fi fost colonizat de mase jidăneşti. Aici s-ar fi ridicat adevărata Palestină.

Aveam conştiinţa clară, că în acele ceasuri juca balanţa vieţii şi a

morţii poporului român.

Aceeaşi conştiinţă o aveau toţi jidanii, care împingeau de la spate pe muncitorii români la revoluţie. N-aveau nimic comun cu îngrijorarea, care în acele clipe, ţâşnea din ochii şi din inimile noastre. Erau conştienţi. NUMAI INTELECTUALI ROMÂNI ERAU INCONŞTIENŢI. Intelectualii care au învăţat carte şi care aveau chemarea de a lumina calea poporului în clipe grele – căci pentru aceasta erau intelectuali – lipseau de la datoria lor. Aceşti nevrednici în ceasurile ACELEA HOTĂRÂTOARE susţineau cu o inconştienţă criminală, că „lumina vine de la Răsărit". Coloanelor revoluţionare, care străbăteau ameninţătoare străzile tuturor oraşelor, cine să li se opună? Studenţimea? Nu! Poliţia? Siguranţa? Aceştia, când auzeau că se aproprie coloanele, intrau în panică şi dispăreau. Nici armata nu le putea sta în cale. Căci nu era vorba de 1.000 de oameni, ci de 15.000, de 20.000, organizaţi şi înflămânziţi.

GARDA CONŞTIINŢEI NAŢIONALE

Într-o seară ploioasă din toamna lui 1919, în sala de mese a Școlii de Arte şi Meserii, unde eram pedagog, un prieten îmi arată o notiţă dintr-un ziar.

„Garda Conştiinţei Naţionale ţine şedinţă astă seară, Joi, ora 9 în Str. Alecsandri Nr. 3".

Am plecat imediat în goană cu o mare nerăbdare de-a cunoaşte şi a mă înrola în rândurile acestei organizaţii ale cărei manifeste de luptă anticomunistă le citisem cu câteva luni înainte.

În camera din Str. Alecsandri Nr. 3, amenajată cu bănci de lemn de curând făcute, am găsit un singur om de vreo 40 de ani. Stătea la o masă, posomorât şi aspru, aşteptând să se adune lumea pentru consfătuire. Un cap mare, nişte braţe puternice, pumni grei, statură mijlocie. Era Constantin Pancu, preşedintele Gărzii Conştiinţei Naţionale.

M-am prezentat, spunându-i că sunt student şi că doresc să fiu primit ca soldat în Gardă. M-a primit. Am asistat la consfătuire. Veniseră vreo 20 de persoane: un tipograf culegător, Voinescu, un student, vreo 4 mecanici de la R. M. S., vreo doi de la calea ferată, câţiva meseriaşi şi muncitori, avocatul Victor Climescu, un preot. S-au

discutat câteva chestiuni în legătură cu dezvoltarea şi avântul luat de mişcarea comunistă în diverse fabrici şi cartiere şi apoi probleme de organizare a Gărzii.

Din seara aceea drumul meu se bifurca: jumătate în lupta de la universitate şi jumătate cu Constantin Pancu, în rândurile muncitorimii. Eu m-am legat sufleteşte de acest om şi am rămas cu el, sub conducerea lui, tot timpul până la desfiinţarea organizaţiei.

CONSTANTIN PANCU

Constantin Pancu, numele acesta flutura pe acea vreme pe buzele tuturor Ieşenilor din ambele tabere, rostit cu nădejde de Români şi cu groază de ceilalţi, nu era un intelectual.

Era meseriaş. Instalator de apă şi electricitate. Nu avea mai mult decât patru clase primare. Avea o minte clară, aşezată, pe care şi-o îmbogăţise singur cu suficiente cunoştinţe. Douăzeci de ani se ocupase cu probleme muncitoreşti. De mai mulţi ani era preşedintele corporaţiei metalurgice. Vorbitor de mâna întâia. La tribună, în faţa mulţimii, impunea. Un suflet şi o conştiinţă clar românească. Îşi iubea ţara, armata, Regele. Un bun creştin. O musculatură de luptător de circ şi o forţă în adevăr herculeană. Ieşenii îl cunoşteau încă demult.

Înainte de războiu venise la Iaşi un circ cu atleţi. Luptau toate naţiile: Unguri, Turci, Români, Ruşi etc. Într-una din seri, când unul singur bătuse pe toţi ceilalţi luptători, din mijlocul mulţimii spectatorilor se ridică in cetăţean, care cere să lupte şi el cu învingătorul. I se admite. Se dezbracă şi lupta începe. În două minute Ungurul a fost trântit la pământ, învins. Românul care biruise în mijlocul sentimentelor de admiraţie de admiraţie ale mulţimii, era Constantin Pancu.

De aceea când a apărut pentru prima dată pe străzile Iaşiului chemarea la luptă a lui Pancu, lumea, care are cultul forţei, a primit-o cu încredere.

Acţiunea lui a durat un an. S-a mărit în măsura primejdiei bolşevice şi apoi s-a micşorat în măsura scăderii ei.

La început consfătuiri, apoi întruniri care ajungeau până la 5–6 şi chiar 10000 de oameni. Acestea erau, în perioada critică, săptămânale. Aveau loc în sala Principele Mircea şi uneori chiar în

Piaţa Unirii. Printre cei care luau cuvântul regulat eram şi eu. Atunci am învăţat să vorbesc în faţa mulţimii. Este incontestabil că Garda Conştiinţei Naţionale a înălţat într-un moment critic conştiinţa naţională a Românilor într-un punct de importanţă ca acela al Iaşiului şi a aşezat-o ca o barieră în faţa valului comunist.

Activitatea aceasta nu s-a mărginit numai la Iaşi. Ne-am deplasat şi în alte oraşe. Apoi foaia „Conştiinţa", care apărea regulat, pătrunsese cu strigătul ei de alarmă aproape în toate oraşele din Moldova şi Basarabia.

În domeniul acţiunii, ciocnirile între cele două tabere, ciocniri inerente, sângeroase, erau aproape zilnice.

Din ele noi ieşeam cu mai mulţi răniţi. Situaţia aceasta de încordare a durat până în primăvară. După două mari victorii ale noastre, puterea ofensivă a adversarilor a fost cu mult redusă.

OCUPAREA REGIEI MONOPOLURILOR STATULUI DE CĂTRE GARDA CONŞTIINŢEI NAŢIONALE

Era pe la 10 sau 11 Februarie 1920. De două săptămâni se vorbea de greva generală în toată ţara. Se apropia bătălia decisivă. Pe la ora 12, se zvoneşte în oraş că la Regie, unde erau circa 1.000 de lucrători, s-a declarat greva, a fost arborat drapelul roşu, tablourile Regelui au fost date jos şi sfărâmate în picioare, iar în locul lor aşezate fotografiile lui Karl Marx, Trotzki şi Racowski.

Oamenii noştri au fost bătuţi, mecanicii de la maşini, care erau din Gardă, răniţi. La ora 1, suntem la sediu adunaţi cam o sută. Ce facem? Pancu prezidează discuţia. Două păreri. Unii susţineau să trimitem telegrame guvernului, cerând intervenţia armatei. Eu eram de părere să mergem toţi cei prezenţi la Regie şi cu orice risc să dăm steagul jos. Se admite punctul meu de vedere. Am luat steagul nostru şi la ora 1 am pornit cu Pancu în frunte pe Lăpuşneanu şi Păcurari, în marş forţat, cântând „Deşteaptă-te Române". În apropierea fabricii, în stradă, câteva grupuri de comunişti sunt date peste cap.

Intrăm în curtea fabricii. Pătrundem în clădire. Mă urc cu steagul până la acoperiş şi îl înfig sus. De acolo încep să vorbesc. Apare armata şi ocupă fabrica. Noi ne retragem cântând. Ne reîntoarcem la sediu. Ne gândim: Incursiunea noastră rapidă a fost bună. În oraş

vestea atitudinii pe care am avut-o se răspândeşte ca fulgerul. Totuşi greva continuă. Armata nu poate decât să păzească steagul, ea nu poate pune fabrica în mişcare. Ce facem? În mintea noastră încolţeşte o idee. Să căutăm în tot Iaşiul mână de lucru şi să deschidem fabrica. În trei zile, 400 de lucrători noi, adunaţi din toate colţurile Iaşiului, sunt introduşi în fabrică. Aceasta începe să funcţioneze. Greva a eşuat. Peste două săptămâni, jumătate din greviști cer să fie reprimiţi la lucru. Victoria noastră e mare.

Cel dintâi pas către greva generală este respins. Planurile consorţiului iudeo-comunist încep să fie dejucate. Acţiunea aceasta a avut un răsunet puternic în rândurile româneşti, ridicându-le moralul.

STEAGUL TRICOLOR DEASUPRA ATELIERELOR DE LA NICOLINA

Cel mai puternic centru comunist îl formau Atelierele C.F.R. de la Nicolina. Aici erau peste 4.000 de lucrători, aproape toţi bolşevizaţi. Cartierele din jurul acestor ateliere, Podul Roş, Socola şi Nicolina erau cotropite de un număr considerabil de jidani. De aceea conducătorul din Iaşi al mişcării comuniste, Doctorul Ghelerter şi aghiotantul său, Gheler, îşi fixaseră aici punctul de rezistenţă.

Nu trecuse o lună de la înfrângerea suferită la Regie şi ca un semnal de începere a grevei generale şi a luptei decisive, apare steagul roşu fluturând pe ateliere. Greva este declarată. Miile de lucrători părăsesc atelierele. Autorităţile sunt neputincioase.

Noi convocăm pentru a doua zi, prin manifeste, pe toţi Românii la o întrunire în sala Principele Mircea. După discursuri, ieşim cu steagurile afară şi pornim întreaga mulţime spre Nicolina. În Piaţa Unirii, autorităţile ne opresc şi ne sfătuiesc să nu mergem, deoarece sunt peste 5.000 de comunişti înarmaţi care ne aşteaptă şi vor fi mari vărsări de sânge.

Noi apucăm atunci din Piaţa Unirii spre gară.

Aici arborăm drapele pe depou şi pe clădirea gării. Apoi ocupăm un tren care se afla la peron şi pornim cu el spre Nicolina. În gara Nicolina cineva schimbă macazul şi pătrundem cu tren cu tot în ateliere. Coborâm. În ateliere, nimeni. Pe una din clădiri, steagul roşu. Eu încep să mă caţăr pe nişte trepte de fier prinse în perete luând în

gură un steag tricolor. Cu oarecare greutate, pentru că era o înălţime mare, ajung până la acoperiş. Mă ridic deasupra şi mă târăsc până la vârf. Smulg steagul roşu şi în mijlocul uralelor în adevăr de nedescris, care se prelungesc câteva minute, ridic şi leg steagul tricolor. De acolo am vorbit. Dincolo de ziduri, comuniştii se adună mereu în masă compactă şi manifestează ameninţător. O muzică infernală. Înăuntru urale, afară huiduieli şi înjurături. Cobor încet până jos. Pancu dă ordin de plecare. La poartă însă comuniştii masaţi barează ieşirea şi strigă: „Să vină Pancu şi Codreanu!”. Trecem 30 de metri înaintea mulţimii şi pornim spre poartă. La mijloc, Pancu, în dreapta un meseriaş, Mărgărint şi în stânga eu. Toţi trei cu mâinile în buzunare pe revolvere înaintăm fără să vorbim nimic. Cei din poartă ne privesc tăcuţi şi nemişcaţi. Iată-ne la câţiva paşi. Mă aştept la un ţiuit de glonţ pe la ureche. Păşim înainte drepţi şi hotărâţi. Totuşi un moment sufletesc neobişnuit. Suntem la doi paşi. Comuniştii se dau într-o parte şi alta lăsându-ne loc liber. Pe o distanţă de aproape zece metri, trecem într-o tăcere mormântală, prin mijlocul lor. Nu ne uităm nici la dreapta nici la stânga. Nu se aude nimic, nici măcar răsuflarea omenească.

Din urmă vin ai noştri. Trec şi ei, dar nu se mai păstrează tăcerea. Încep înjurături, ameninţări de ambele părţi. Nicio încăierare. Ne îndreptăm compacţi pe linia ferată spre gara Iaşi. Pe deasupra atelierelor bate vântul în pânza tricolorului biruitor.

Efectul moral al acestei acţiuni este incomparabil. Iaşiul huieşte. Pe stradă nu se vorbeşte decât de Garda Conştiinţei Naţionale. Un curent de redeşteptare românească pluteşte prin aer. Trenurile duc mai departe, spre cele patru părţi ale ţării, reînvierea.

Ne dăm seama, că bolşevismul va fi învins, pentru că în faţa lui, la dreapta, la stânga s-a ridicat o barieră de conştiinţă care nu-i va mai permite să se extindă.

Toate drumurile de înaintare îi sunt închise. De acum va trebui să dea înapoi.

Nu mult după aceasta a intervenit şi acţiunea întreprinsă de guvernul Generalului Averescu care a tăiat orice perspectivă acestei mişcări.

SOCIALISMUL NAŢIONAL-CREŞTIN. SINDICATELE NAŢIONALE

Garda Conştiinţei Naţionale a fost o organizaţie de luptă, de dărâmare a adversarului.

De multe ori vorbeam cu Pancu în serile lui 1919, căci necontenit eram împreună şi aproape regulat la masa sa. Şi-i spuneam:

— Nu-i de-ajuns să învingem comunismul. Trebuie să şi luptăm pentru dreptatea muncitorilor. Au dreptul la pâine şi dreptul la onoare. Trebuie să luptăm în contra partidelor oligarhice, creând organizaţii muncitoreşti naţionale care să-şi poată câştiga dreptatea în cadrul statului, nu în contra statului.

Nu admitem nimănui ca să caute şi să ridice pe pământul românesc alt steag decât acela al istoriei noastre naţionale. Oricâtă dreptate ar putea avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste şi împotriva hotarelor ţării. Nu va admite nimeni ca pentru pâinea ta să pustieşti şi să dai pe mâna unei naţii străine de bancheri şi cămătari, tot ce a agonisit truda de două ori milenară a unui neam de muncitori şi de viteji. Dreptatea ta, în cadrul dreptăţii neamului. Nu se admite ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăţi dreptatea istorică a naţiei căreia aparţii.

Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore, sa se instaleze o clasă oligarhică şi tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile şi să-i jupoaie literalmente de piele, fluturând prin văzduh necontenit: Patrie – pe care n-o iubesc – Dumnezeu – în care nu cred, – Biserică – în care nu intră niciodată, – şi Armată – pe care o trimit la război cu braţele goale.

Acestea sunt realităţi, care nu pot fi embleme pentru escrocherie politică în mâna unor scamatori imorali.

Am început apoi organizarea muncitorilor în sindicate naţionale şi chiar a unui partid politic: „Socialismul naţional-creştin” (1. Nu auzisem pe acea vreme de Adolf Hitler şi de Naţional-Socialismul german.). Pancu a scris atunci:

CREZUL SOCIALISMULUI NAŢIONAL-CREŞTIN

„Cred într-unul şi nedespărţit Stat Român de la Nistru la Tisa, cuprinzătorul tuturor Românilor şi numai al Românilor, iubitor de muncă, cinste şi în frica lui Dumnezeu cu durere de ţară şi neam. Dătătorul de drepturi egale, civile şi politice la bărbaţi şi femei.

Protector al familiei, salariind funcţionarii şi muncitorii pe baza numărului de copii şi pe baza muncii depuse, înţelegând cantitatea şi calitatea, şi într-unul Stat sprijinitor al armoniei sociale prin restrângerea numărului de grade; iar pe deasupra salariului socializând fabricile, proprietatea tuturor muncitorilor, şi pământul distribuit tuturor plugarilor.

Repartizarea beneficiilor între patron (stat sau particular) şi muncitori. Patronul (particular) pe lângă salarierea muncii sale va primi un procent descrescând proporţional cu mărimea capitalului. Şi într-unul Stat asigurător al muncitorilor prin „fondul riscurilor". Întemeietor de depozite de hrană şi îmbrăcăminte pentru muncitori şi funcţionari care organizaţi în sindicate naţionale vor avea reprezentanţi în comitetele administrative de pe lângă diferite instituţii industriale, agricole şi comerciale.

Şi într-unul mare şi puternic „părinte al muncitorilor" şi Rege al ţăranilor, „Ferdinand I-iu", care pentru fericirea României totul a jertfit şi care pentru mântuirea noastră una cu poporul s-a făcut. Care în fruntea oştilor de la Mărăşti şi Mărăşeşti a biruit, şi care din nou cu dragoste şi încredere se uită către ostaşii ce-i datorează credinţă, şi care vor găsi în cazărmi o adevărată şcoală a naţiunii, pe care să o treacă în termenul de un an.

Într-un tricolor înconjurat cu razele Socialismului Naţional-Creştin, simbol de armonie între fraţii şi surorile României Mari.

Într-una Sfântă Biserică Creştină cu Preoţi trăind din Evanghelie şi care să se jertfească apostoleşte pentru luminarea celor mulţi.

Mărturisesc alegerea miniştrilor de către Cameră, suprimarea Senatului, organizarea poliţiei rurale, impozitul progresiv pe venit, şcoli de agricultură şi meserii la sate, „cercuşoare" pentru gospodine şi adulţi, azile pentru invalizi şi bătrâni, case naţionale, cercetarea paternităţii, aducerea legilor efectiv la cunoştinţa tuturor, încurajarea iniţiativei particulare în interesul Neamului şi dezvoltarea industriei casnice ţărăneşti.

Aştept învierea conştiinţei naţionale la cel din urmă păstor şi coborârea celor luminaţi în mijlocul celor trudiţi spre a-i întări şi ajuta în adevărata frăţie, temelia României de mâine. Amin!

„Garda Conştiinţei Naţionale”

Ziarul „Conştiinţa”, Luni 9 Februarie 1920.

Ne-am apucat apoi de organizarea sindicatelor naţionale.

Iată un proces-verbal de constituire a unui sindicat. Îl public pentru a scoate în relief conştiinţa muncitorimii ieşene în acele ceasuri:

„Proces-verbal

Subsemnaţii meseriaşi, muncitori si funcţionari ai Fabricii de tutun R.M.S., întruniţi aseară, Luni 2 Februarie 1920 în localul „Gărzii Conştiinţei Naţionale” Str. V. Alecsandri No. 3, sub preşedinţia D-lui C. Pancu, preşedinte activ al Gărzii, faţă cu tendinţele criminale ale unor indivizi care servesc alte interese decât acelea ale Neamului lor şi faţă cu propaganda pe care o fac, pentru a lovi şi în bunul mers al acestei instituţii ţi în existenţa noastră a acelor care muncim de o viaţă întreagă pentru bucăţica de pâine, care e şi singura hrană a noastră şi a copiilor noştri, noi muncitori români cinstiţi şi legali care înţelegem să mergem sub steagul ţării noastre, şi care înţelegem să mergem pe drumul pe care îl dictează interesele supreme ale neamului acestuia, pentru bunul mers al acestei instituţii, pentru a face să se înceteze odată propaganda duşmanului printre rândurile noastre, am hotărât să ne constituim într-un sindicat naţional profesional, pentru care am ales următorul comitet şi un delegat al „Gărzii Conştiinţei Naţionale”.

Urmează 183 de semnături.

„Conştiinţa” 9 Februarie 1920. Nr.17 şi 18.

UN TABLOU FIDEL AL SITUAŢIEI LA 1919

Încerc să redau momentul de la 1919-20, luând din ziare şi manifeste ceea ce cred a fi semnificativ.

Primul manifest lansat de Constantin Pancu în Iaşi în August 1919, lipit pe toate zidurile Iaşiului, într-un moment de dezorientare generală, este semnalul de luptă al Iaşiului muncitoresc românesc:

„APEL CĂTRE MESERIAŞI, MUNCITORI, SOLDAŢI ŞI ŢĂRANI ROMÂNI

Fraţilor,

După ani de groaznice lupte lumea sărbătoreşte pacea între oameni, conducătorii luminaţi din toate ţările civilizate se silesc să

înlăture războiul prin întemeierea unei legi pentru unei vieţuiri paşnice în viitor.

Dar iată că din răsărit se aud glasuri de ură care vădesc năzuinţa duşmanilor noştri de a ne sfâşia, prin învrăjbire şi neînţelegerile dintre noi. Din Rusia, stăpânită de întunericul învăţăturilor greşite, pornesc îndemnuri de luptă la foc şi la uciderea fraţilor de acelaşi sânge.

Din Ungaria, care-şi plânge mărirea de altădată, se aud aceleaşi îndemnuri. Duşmanii din răsărit s-au unit cu cei din apus ca să tulbure liniştea noastră pentru ca apoi să ne poată cotropi.

Străinii de peste hotare încearcă să împartă paharul cu otravă între noi, prin înstrăinaţii care trăiesc la sânul ţării noastre. Ei au cutezanţa să spună că îndemnurile lor le fac în numele păcii, în numele dreptăţii şi al libertăţii, în numele muncitorilor. Cuvântul lor e minciună, îndemnul lor e venin omorâtor, căci:

Ei zic că voiesc pacea, dar ei singuri o nimicesc omorând pe cei mai vrednici.

Cer libertatea, dar cu ameninţări de moarte, silesc lumea să li se supună.

Doresc înfrăţirea, dar ei seamănă ura, nedreptatea şi desfrâul în mijlocul popoarelor.

Mai mult încă: ei zic că voiesc desfiinţarea capitalului câştigat prin sudoarea frunţii.

Ne spun că nu voiesc războiul dar ei se războiesc.

Cer desfiinţarea armatei, dar ei se înarmează. Ne îndeamnă să aruncăm steagul tricolor, dar voiesc să ridice în locul lui steagul roşu al urii. Să nu daţi crezare manifestelor şi îndemnurilor lor precum n-aţi dat crezare manifestelor duşmane când luptaţi la Oituz, Mărăşti şi Mărăşeşti.

Datoria oricărui bun Român este de a se îngriji ca şi pe viitor sămânţa neînţelegerii, pe care o încearcă să o arunce între noi, să nu prindă rădăcini.

Desăvârşiţi lucrul început prin munca şi cinstea voastră. Duşmanii voştri sunt: lenea, ura şi necinstea care domnesc peste hotare şi care ne ameninţă şi pe noi.

Fiţi cu luare aminte! Păstraţi-vă sufletul curat, nu uitaţi că

mântuirea noastră este munca, unirea şi cinstea.

Fraţi soldaţi,

Cu credinţă în Dumnezeu aţi înfrânt puterea vrăjmaşului. Cu armele voastre aţi tras pentru veşnicie hotarele ţării.

Cu sângele vostru aţi desăvârşit şi pecetluit jertfele voastre.

De aceea nu îngăduiţi ca mâini străine şi nelegiuite să strice ceea ce voi aţi săvârşit. Păstraţi mai departe iubirea de ţară şi credinţa către Rege. Aţi jurat că veţi apăra cu ultima picătură de sânge hotarele Patriei. Păziţi-le în luare aminte, contra relelor porniri ale vrăjmaşilor, căci aşa au făcut părinţii şi străbunii noştri.

Fraţi ţărani,

Dumnezeul părinţilor noştri s-a înduioşat de suferinţele noastre şi ne-a dat un an îmbelşugat cum rar s-a văzut. Fiţi recunoscători faţă de bunul Dumnezeu prin munca şi credinţa voastră. Înnoiţi-vă puterile de muncă, strângeţi cu sârguinţă roadele pământului. Fiţi liniştiţi căci pământul din Tisa, Dunăre şi Marea Neagră, l-aţi câştigat în întregime.

Păstraţi-l cu sfinţenie, apăraţi bogăţia lui prin munca şi iubirea voastră.

Fraţi români,

În voi stă nădejdea şi puterea acestei ţări. Voi sunteţi şi fericirea zilei de mâine. Iar voi să nu vă agonisiţi blesteme, ci binecuvântări.

Duşmanii ne atacă la Nistru şi la Tisa. Ei încearcă să tulbure şi pacea înăuntru ţării.

Mântuirea noastră e munca, cinstea, iubirea de neam şi credinţa în Dumnezeu.

Fiţi cu luare aminte, chemaţi la calea adevărată şi pe cei care s-au rătăcit şi au trecut în rândurile celor fără neam şi credinţă. Strânşi în jurul tronului şi uniţi sub umbra steagului tricolor vegheaţi la liniştea ţării.

Spuneţi străinilor şi înstrăinaţilor care încearcă să ne tulbure, că în jurul nostru s-a format o gardă naţională care veghează şi va lupta contra celor ce voiesc să semene neînţelegeri între noi.

Români de pretutindeni, muncitori, meseriaşi, soldaţi şi ţărani, fiţi vrednici de strămoşii noştri şi de înălţimea vremurilor pe care le trăim.

(ss) Cercul român al meseriaşilor, Sindicatul tracţiunii C.F.R., Sindicatul profesional C.F.R., Societatea invalizilor de război, Breasla fierarilor etc.”

„Conştiinţa” Anul I. Nr. 1, 30 August 1919.

CONDUCĂTORII MUNCITORILOR ROMÂNI

Conducătorii muncitorilor români comunişti, nu erau nici români şi nici muncitori.

La Iaşi: Dr. Ghelerter, jidan; Gheler, jidan; Spiegler, jidan; Schreiber, jidan etc.

La Bucureşti: Ilie Moscovici, jidan; Pauker, jidan etc.

În jurul lor o serie de muncitori români rătăciţi.

În caz de reuşită a revoluţiei, preşedinte de republică, ce ar fi uzurpat locul măritului Rege Ferdinand, trebuia să fie Ilie Moscovici.

În parlamentul României Mari la 1919, în timp ce toţi deputaţii şi senatorii tuturor ţinuturilor româneşti unite, înfioraţi de marele act al Unirii, se ridicaseră în picioare şi aplaudau pe Marele Rege întregitor, acest domn Ilie Moscovici a refuzat să se ridice, stând jos ostentativ.

ATITUDINEA PRESEI JIDĂNEŞTI

Este necesar de subliniat atitudinea presei jidăneşti în acele momente de mare primejdie pentru neamul românesc. Ori de câte ori naţia românească a fost ameninţată în existenţa ei, această presă a susţinut tezele care conveneau mai bine duşmanilor noştri.

După cum, urmărind evenimentele, uşor se poate vedea că aceleaşi teze au fost combătute cu înverşunare ori de câte ori ele erau în favoarea unei mişcări de renaştere românească.

Îngrijorările noastre au fost pentru ei zile de bucurie, iar bucuriile noastre au fost pentru ei zile de doliu.

LIBERTATEA

Libertatea aşa de mult contestată azi mişcării naţionale, era atunci ridicată la rangul de dogmă, întru cât ea trebuia să servească cauza nimicirii noastre.

Iată de pildă ce scria „Adevărul” din 28 Decembrie 1919 sub semnătura lui Emil D. Fagure (Honigmann):

„… Acordându-se dreptul de liberă manifestare partidului socialist, nu se poate susţine că se acordă un privilegiu acestui partid. Oricare ar fi partidul care ar voi să manifesteze, va trebui să se respecte acest drept…”.

URA

În aceeaşi foaie putem citi:

„Ura trebuie să fie veşnic călăuza contra partidului de ucigaşi care a domnit în cap cu Ion Brătianu”.

Ura iudaică împotriva Românilor e binecuvântată. E susţinută; se face apel la ea. Nu e o crimă. Nu e o ruşine medievală.

Când e vorba însă ca Românii să-şi apere drepturile lor încălcate, acţiunea lor este etichetată drept ură şi ura devine un semn al barbariei, un sentiment înjositor pe care nimic nu se poate clădi.

ORDINEA LEGALĂ

(„ADEVĂRUL” 5 OCT. 1919)

„S-a isprăvit! Prin «înaltul» decret lege, pe timpul perioadei electorale se instituie un nou regim mult mai aspru ca înainte, al stării de asediu şi al cenzurii, opoziţia şi ţara întreagă este scoasă în afară de lege.

Este pur şi simplu regimul dictaturii militare în care singură coroana este atot-puternică. Coroana şi partidul liberal, iar ca executor al acestor două voinţe este guvernul de generali… astfel decretul lege ne interzice atacurile contra coroanei. Dacă va fi luat ca un atac spunerea adevărului că coroana şi-a asumat greaua sarcină de a conduce singură şi cu partidul liberal ţara, acest atac va trebui totuşi să-l dăm.

Decretul ne interzice atacul contra formei actuale de guvernământ, dacă prin aceasta se înţelege că nu avem dreptul să protestăm cu toată vehemenţa contra guvernului actual care este rezultatul voinţei neconstituţionale a două persoane, noi vom protesta…

Dacă altă cale nu este deschisă împotriva acestei stări de lucruri, dacă am şti că incitarea la revoltă sau contra ordinii aşa zise legale, ar avea un efect, ceea ce din nenorocire nu este n-am ezita un singur moment să o facem, căci contra unui regim dictatorial şi de teroare nu

există alt mijloc de luptă.

… Ne socotim în faţa unei bande înarmate care se pune în afară de legi şi uzează de forţe brutale…

Cu toate acestea vom flutura acest steag şi căzând vom striga totuşi: jos tirania; trăiască libertatea”.

Iată presa jidănească de la 1919.

Deci: incitarea la revoltă contra Coroanei, contra formei de guvernământ şi ordinii legale.

INCITAREA LA REVOLTĂ

(„ADEVĂRUL” din 11 OCT. 1919)

„Nebunii! Unde sunt nebunii?”

„Cum am zis, avem prea mulţi oameni cuminţi şi niciun nebun. Ori nebuni ne trebuie. Cei de la 1848 erau nebuni şi au dezrădăcinat regimul boieresc de atunci…

Ne trebuie şi nouă nebuni. Cu oameni cuminţi care despică un păr în 14 şi tot nu se hotărăsc, nu este nimic de făcut. Ne trebuie cel puţin un nebun, dacă nu mai mulţi nebuni. Ce va face nebunul ăsta, de unde vreţi să ştiu eu?…

… Se cere dar un nebun. Să vină dar nebunii.

Până şi socialiştii s-au cuminţit. Ei au realmente un partid în dosul lor şi oameni care n-ar trebui să aibă frică de nimeni. Frică văd că n-au. Dar sunt şi cuminţi. Ca şi altădată, I. Nădejde, se ţin grăpiş de starea legală. Cei de la putere civili şi militari vor să-i scoată. Inutilă încercare. Tactica lor e starea legală. Chiar când sunt împuşcaţi ca la 13 Decembrie 1918, când sunt snopiţi în bătăi, când Frimu este coborât în mormânt de zbirii săi, socialiştii protestează, ce-i drept, cu multă demnitate, *dar nu se abat de la calea legilor*.

În orice caz, ne trebuie nebuni.

Să iasă nebunii care să înceapă acţiunea *ilegală sau în contra legii*, împotriva stării de lucruri de astăzi.

COROANA

Coroana a constituit întotdeauna pentru Români un patrimoniu scump. Ea fiind garanţia unităţii şi a rezistenţei noastre în faţa oricăror primejdii, jidanii n-au pregetat de a o ataca, de a o insulta şi de a o compromite prin orice mijloace.

Iată, de pildă, cum tratează „Dimineaţa” din 16 Noiembrie 1919, pe Regele Ferdinand:

„Din cauza unei greşeli”

„Un animal are nevoie de preocupări mărginite, însă mintea lui ajunge ca să le satisfacă. Rareori, foarte rareori, animalul se înşeală. Şi astfel, tot inteligenţa lui, oricât de mică, îl împiedică de a cădea în greşeli grosolane.

Nu tot astfel se întâmplă cu Regele.

Voiesc să vorbesc de regele creaţiunii.

Regele creaţiunii este mult mai inteligent decât un câne, un cal, un măgar. E cert. Dar pe când niciunul din aceste trei animale n-ar călca pe marginea unei prăpastii, nu s-ar arunca pe valurile apei spre a se îneca ori n-ar încerca o mişcare vătămătoare, regele creaţiunii săvârşeşte în fiecare zi greşeli de neiertat.

…

Înţelepciunea cere ca Regele să nu se lase prizonier în mâna unui singur om şi a unui singur partid.

Cu tot respectul sunt dator să spun Majestăţii Sale că a greşit. Situaţia atât de neclară este opera Majestăţii Sale. Fiindcă Majestatea Sa cedând unor obsesiuni vinovate şi interesate, a fugit de soluţiunile fireşti pe care le poruncea situaţia internă.

Dacă nici astăzi coroana nu se va hotărî să intre pe căile fireşti care sunt despărţite de interesele viitoare, natura îşi va lua drepturile ei cu încă şi mai mare hotărâre.

Regele creaţiunii este avizat”.

BISERICA CREŞTINĂ

(„OPINIA” DIN 10 AUGUST 1919)

„Naţionaliştii din Iaşi încep să se agite: sunt însă prea puţini şi prea bicisnici, de aceea agitaţia lor care altădată revolta, astăzi este pur şi simplu ridicolă.

Naţionaliştii au format o *Gardă a Conştiinţei Naţionale*. S-au lansat manifeste. Se ţin întruniri… Au fost chemaţi şi studenţii şovini. Au venit şi preoţi de rigoare… Când pretutindeni, din legiuirile cele mai despotice se şterg deosebirile între naţionalităţi, la noi naţionaliştii vor să accentueze aceste deosebiri… şi mai ales în momentul când

conferinţa păcii vrea să ne impună în tratat controlul minoritarilor…

Când pretutindeni Biserica se desparte de stat, rămânând o afacere particulară a fiecăruia, la noi naţionaliştii fac apel la cler pentru propaganda religioasă organizată şi cu caracter de principii…

Atunci intervine preotul: cu duhul blândeţii, el îşi împlântă mâna în chica poporului pe care îl bate cu fruntea de lespezile Bisericii până când îl ameţeşte. Poporul în Biserică învaţă umilinţa şi resemnarea. Aşa a dat Dumnezeu.

Minciunile acum nu mai amăgesc pe nimeni. În zadar naţionaliştii îşi anină benzi tricolore la mânecă, în zadar asmuţă vulgul intelectual împotriva evreilor, în zadar pun preoţii în biserici să ne afurisească. Nu se mai teme nimeni astăzi de afuriseala Dumnealor.

… propovăduim dragostea între oameni. Şi dăm cu piciorul în uşa templelor care adăpostesc ura şi răzbunarea”.

Iscălit: *M. Sevastos*

PROCESIUNEA

(„OPINIA” DIN 26 OCTOMBRIE 1919)

„La apelul „Gărzii Conştiinţei Naţionale”, onoratul cler şi-a pus la dispoziţia manifestanţilor bărbile, odăjdiile şi praporii…

Luxul însă de avea la dispoziţie un Dumnezeu cu un întreg stat major ar trebui plătit. Noi preferăm ca în birul nostru să se tocmească un profesor, nu un preot. Dorim deci separaţia Bisericii de stat. Căci nu admitem să se încurajeze – prin contribuţia noastră forţată – obscurantismul, renunţarea şi spiritul de resemnare care menţin regimurile poliţiste…

Îndărăt spre Evul mediu? Spre inchiziţie? Suntem exasperaţi de teroarea în sacou şi în tunică, nu mai putem suporta şi teroarea în rasă… Cu durere privim manifestaţiile de pe străzi cu sfori şi cu epolete – şi nu vrem să mai asistăm la defilarea mitrelor şi a basmalelor roşii…

De ajuns.

Bolţile Bisericilor apasă pe umeri neamul omenesc – metaniile îl atrag la pământ.

Va fi o procesiune fadă. Vor trece pe străzi odăjdii de muzeu, sceptre cu briliante, mitre… Vor trece cruci şi patrafire.

Vor trece bărbi. Oratori cu gesturi crâncene îşi vor desface pieptul arătând mulţimii coasta lor însângerată – vor suge între dinţi bureţi cu oţet…”

Iscălit: *M. Sevastos*

* * *

Este clar. De aici şi până la atacarea ofiţerilor pentru ruperea epoleţilor nu mai este decât un pas. Şi tot numai un pas până la dărâmarea bisericilor cu târnăcoapele sau până la transformarea lor în grajduri sau localuri de petrecere sadică pentru jidănaşii de la „Opinia”, „Adevărul”, „Dimineaţa” şi neamul lor.

Am văzut în coloanele acestor ziare, într-un ceas de grea cumpănă românească, toată ura şi vicleana uneltire a unei naţii vrăjmaşe, aşezată şi tolerată aici din mila şi numai din mila Românilor. Lipsă de respect pentru gloria armatei române şi pentru sutele de mii de morţi în uniforma ei sfinţită; lipsă de respect pentru credinţa creştină a unui popor întreg.

Nu era zi să nu se arunce pe fiecare pagină venin în inimile noastre.

Din lectura acelor ziare care mi-au crispat sufletul, am cunoscut adevăratele sentimente ale acestor venetici pe care ş le-au dezvăluit, fără niciun fel de reţinere, în momente în care ne-au crezut doborâţi la pământ.

Într-un an de zile am învăţat atâta antisemitism ca să-mi ajungă pe trei vieţi de om. Căci nu poţi să izbeşti în credinţele sfinte ale unui popor, în ceea ce inima lui iubeşte şi respectă, fără ca să nu răneşti în adâncuri şi fără ca din rana făcută să nu picure sânge. Sunt 17 ani de atunci şi rana sângerează mereu.

* * *

Să-mi fie îngăduit încă odată a-mi îndeplini o datorie sacră, amintind aici de acest erou, atlet al muncitorimii creştine, meseriaşul Constantin Pancu, sub a cărui comandă am fost şi alături de care am stat până când „Bestia roşie”, aşa cum îi spunea el, a fost înfrântă.

Acestui om – curajului şi pieptului lui – se datorează salvarea Iaşiului de la nimicire.

Şapte ani mai târziu, acest uriaş slăbit de suferinţă şi de sărăcie,

umbla ca o umbră pe străzile Iaşiului, cerând ajutor pentru a merge să se caute de o boală de inimă.

A murit bolnav şi sărac, uitat şi neajutat, în mijlocul unei ţări nepăsătoare şi a unui oraş pe care l-a apărat cu pieptul său, în ceasurile cele mai grele.

PRIMUL CONGRES STUDENŢESC DUPĂ RĂZBOI

CLUJ, 4, 5, 6 SEPTEMBRIE 1920

Congresul acesta a avut loc în sala Teatrului Naţional din Cluj, într-o atmosferă de mare entuziasm, datorită unirii neamului românesc prin forţa armelor şi jertfelor lui. Era cea dintâi întâlnire a tinerilor intelectuali ai unui popor răzleţit în cele patru vânturi de soartă şi de nenoroc. Două mii de ani şi de nedreptăţi şi suferinţe se încheiau acum.

Cât entuziasm, câte emoţii sfinte, câte lacrimi n-am vărsat cu toţii!

Dar pe cât era de mare entuziasmul care ne copleşea inimile prim măreţia lui, pe atât era de mare dezorientarea faţă de linia viitorului. De această dezorientare a căutat să profite puterea iudaică. Ea a sugerat şi până la sfârşit a făcut presiuni la minister, prin masonerie şi oameni politici, ca la ordinea de zi a congresului să se pună intrarea studenţilor evrei în centrele studenţeşti.

Cu alte cuvinte se încerca transformarea unor centre româneşti în centre mixte româno-jidăneşti.. Primejdia era mare: cu bolşevismul bătând la uşă şi cu perspectiva de a fi copleşiţi ca număr de elemente iudeo-comuniste în propriile noastre centre. Cel puţin în două dintre ele, Iaşi şi Cernăuţi, situaţia era tragică.

Cu toate acestea, conducătorii congresului, Lăbuşcă, preşedintele Iaşiului, cu întreg comitetul, Nazarie, preşedintele Bucureştiului, cu întreg comitetul şi cu toate societăţile, Puşcaşu, preşedintele Clujului, erau câştigaţi de aceste idei. Tinerii studenţi sunt foarte influenţabili, mai ales când le lipseşte o credinţă. Ei se lasă amăgiţi nu atât prin avantajele materiale imediate care li s-ar oferi, cât mai ales prin măgulirile ce li se aduc şi prin perspectivele de mare viitor ce li se oferă.

Tânărul însă va trebui să ştie că în orice post va fi, este o

santinelă în slujba neamului şi că a se lăsa cumpărat, flatat, ademenit, înseamnă o părăsire de post, poate însemna o dezertare sau chiar o trădare.

Micul nostru grup de la Iaşi, invincibil prin hotărârea sa, unit cu grupul bucovinenilor, s-a luptat cu îndârjire timp de două zile. până al sfârşit a învins. Congresul a admis moţiunea propusă de mine, prin vot nominal, împotriva moţiunii susţinută de întreaga conducere studenţească. Votul acesta cred că nu l-a dat congresul din convingere, ci mai mult impresionat de hotărârea şi disperarea cu care a fost dusă lupta.

Studenţimea cernăuţeană, care nu trecea de 60 la număr, s-a purtat admirabil. Micul nostru grup al ieşenilor, nu trecea de 20, de asemenea. Dacă mai adăugăm încă 20, grupul Ciochină, tot de la Iaşi, lupta de 2 zile a fost de 100 contra 5.000.

Victoria noastră de atunci a fost hotărâtoare. Centrele studenţeşti, dacă punctul nostru de vedere ar fi căzut, şi-ar fi pierdut caracterul lor românesc şi, în contact cu jidanii, ar fi apucat pe calea bolşevismului. Studenţimea română a fost la o mare răspântie.

Iar cel mai târziu, la 1922, n-am mai fi avut o izbucnire a unei mişcări studenţeşti româneşti, ci poate o izbucnire a revoluţiei comuniste.

DESCHIDEREA UNIVERSITĂŢII DIN IAŞI ÎN TOAMNA ANULUI 1920

La celelalte centre universitare, linişte. Noi eram însă condamnaţi la războire.

Pentru prima oară în istoria Universităţii ieşene, senatul universitar anunţă deschiderea cursurilor fără preoţi şi fără serviciul religios. Pentru a înţelege cineva durerea noastră, trebuie să ştie că această solemnitate era, neîntrerupt, de o jumătate de veac, cea mai frumoasă sărbătoare a universităţii. Veneau: tot senatul universitar, toţi profesorii, toţi studenţii şi cei nou înscrişi; era prezentă elita intelectuală a Iaşiului. Mitropolitul Moldovei sau Vicarul oficia slujba în aulă, binecuvântând începutul muncii pentru cultura poporului român. Dar acum universitatea noastră se dezbrăca, printr-un gest al senatului universitar, de podoaba tradiţiei ei semiseculare.

Mai grav: universitatea Iaşiului creştin, cea mai înaltă şcoală românească, proclama în ceasurile grele de atunci, lupta contra lui Dumnezeu, alungarea lui Dumnezeu din şcoală, din instituţii, din ţară.

Profesorii Universităţii din Iaşi, afară de cei 4-5 cunoscuţi, au primit cu mare satisfacţie hotărârea păgână a senatului, acest pas înainte, care va scoate „ştiinţa românească" din „barbarie" şi din „prejudecăţile medievale". Studenţii comunişti jubilau, jidănimea triumfa, iar noi, câţiva, ne întrebam cu durere: oare cât mai este până când vor fi dărâmate bisericile iar preoţii în odăjdii răstigniţi în altare?

Un număr de vreo opt studenţi naţionalişti, care ne aflam în Iaşi, am umblat zadarnic pe la uşile multor profesori, încercând să-i convingem a reveni asupra măsurilor luate. Repetatele noastre intervenţii n-au dus la niciun rezultat.

Şi atunci, în ajun, am hotărât un lucru grav: să ne opunem cu forţa la deschiderea universităţii.

Ne-am culcat cu toţii în str. Suhupan nr.4, sediul acţiunii noastre, pentru a rămâne grupaţi. La 6 dimineaţa eu am plecat înainte cu Vladimir Frimu, urmând ca ceilalţi să vină după noi. Am închis şi baricadat uşa din dos a universităţii, lăsându-l pe Frimu acolo.

Eu am făcut un afiş scris cu creionul roşu, pe care l-am lipit pe uşa cea mare de la intrare: „Aduc la cunoştinţa domnilor studenţi precum şi a domnilor profesori, că această universitate nu se deschide decât în urma slujbei religioase tradiţionale".

Restul camarazilor n-a venit decât târziu, prea târziu.

De la ora 8 au început să vină studenţii. Eu am rezistat singur la uşă până la ora 9 şi jumătate, când în faţa universităţii se adunaseră peste 300 de studenţi.

În momentul când profesorul Müller de la matematici voia să intre cu forţa, i-am spus: „Când aţi intrat profesor la universitate aţi jurat pe cruce. Pentru ce vă ridicaţi cum împotriva crucii? Sunteţi un sperjur, pentru că aţi jurat într-un lucru în care nu aţi crezut, iar acum vă călcaţi jurământul.

Atunci studenţii, peste 300, în frunte cu Marin, şeful comuniştilor, cu Hriţcu, cu Ionescu de la Botoşani, s-au repezit asupra mea, m-au ridicat pe sus, au deschis uşa de la universitate, m-au

introdus în sala paşilor pierduţi, unde m-au purtat ca într-un vârtej de la un capăt la celălalt al sălii timp de aproape o jumătate de oră, dându-mi cu bastoanele şi cu pumnii în cap. Nicio apărare şi nicio ripostă nu mai era posibilă, deoarece eram prins la mijloc şi împins din toate părţile primind lovituri de pretutindeni.

În sfârşit am fost lăsat. Pe când stăteam într-un colţ şi mă gândeam la nenorocul înfrângerii mele, au sosit şi cei şase. Biruinţa adversarilor n-a durat însă mult pentru că peste puţin timp secretarul universităţii s-a coborât de la rectorat şi a afişat următoarele: „Se aduce la cunoştinţa tuturora că rectoratul a hotărât ca universitatea să rămână închisă până Miercuri, când se va deschide cu serviciul religios”. Era un mare triumf pe care l-am primit cu o bucurie nespusă.

Miercuri dimineaţa, peste două zile, în sala arhiplină de lume din întreg oraşul s-a oficiat serviciul religios. Pe mine m-au felicitat toţi. A vorbit neîntrecut de frumos profesorul A. C. Cuza.

De atunci mi s-a înrădăcinat credinţa care nu mă va părăsi, că cel care luptă, chiar singur, pentru Dumnezeu şi neamul său, nu va fi învins niciodată.

* * *

În opinia publică a Iaşiului, aceste lupte, în special cele de la Regie şi Ateliere şi acum în urmă cea de la Universitate au avut un puternic răsunet. Adversarii au început să-şi dea seama că bolşevismul nu poate înainta fără obstacole serioase, chiar atunci când de partea lui sunt aproape toţi profesorii universităţii, toată presa, toată jidănimea, marea majoritate a muncitorilor, iar de cealaltă parte numai un minim grup de tineri care nu opun altceva acestor valuri uriaşe decât uriaşa lor credinţă în viitorul ţării. Tinerii aceştia prezentau rezistenţa unor voinţe înfipte în pământ ca nişte stânci peste care lumea uşor putea vedea, nu numai că nu se poate păşi fără pericol, dar că nu se poate păşi niciodată.

Adversarilor le era teamă, nu de noi, ci de hotărârea noastră.

Lumea cealaltă, Iaşiul creştin şi românesc, ne încuraja şi ne urmărea cu simpatie.

ANUL UNIVERSITAR 1920-1921

Început în condiţiunile arătate mai sus, anul acesta a fost un şir

neîntrerupt de lupte şi ciocniri. Noi, studenţii luptători, nea-m organizat în jurul cercului studenţesc „Ştefan Vodă” al cărui preşedinte eram. De aici ne-am atacat adversarii, biruindu-i rând pe rând.

Dispreţuitori faţă de cultura românească, aceştia ne priveau de sus universitatea şi tot ce aveam noi în ţara aceasta, cu pretenţii de savanţi şi îndrumători, ca nişte oameni sosiţi dintr-o mare ţară pe un păcătos şi înapoiat pământ românesc.

Or fi avut ei dreptate în unele privinţe, dar în curând aveau să se izbească în mica noastră ţară de un mare bun simţ românesc secular, pe care acolo, în marea lor împărăţie de peste Nistru, s-a dovedit a nu-l fi avut de loc.

La universitate întrunirile deveniseră imposibile. Nicio hotărâre nu se mai putea lua. Marea majoritate a studenţilor era formată din comunişti şi simpatizanţi de-ai lor. Dar nu putea face niciun pas înainte deoarece grupul nostru, care nu trecea de 40, era totdeauna prezent. El atacă şi nu mai permite vânturarea ideilor şi practicilor comuniste.

Greva generală încercată în Universitatea ieşeană, cu ocazia arestării studentului comunist Spiegler, eşuează după o zi, deoarece grupul nostru ocupă cantina şi interzice intrarea la masă a greviştilor, bazându-se pe principiul: „Cine nu munceşte, nu mănâncă”. Toate intervenţiile rectorului şi ale profesorilor de a ne convinge ca aceşti studenţi să fie lăsaţi la masă, rămân zadarnice.

* * *

Peste puţin timp, grupul nostru va câştiga o altă victorie: schimbarea uniformei.

Studenţii comunişti purtau şepci ruseşti. Nu pentru că nu aveau altceva, ci ostentativ, ca să afirme bolşevismul. Cu ocazia unei încăierări la universitate, aceste şepci au fost luate şi arse în Piaţa Unirii. Apoi, în fiecare zi, la universitate, pe străzi, prin localuri, începe vânătoarea. Toate şepcile sunt arse. După o săptămână au dispărut complet şi pentru totdeauna.

* * *

Grupul nostru trece mai departe. Se ia la luptă cu presa iudeo-comunistă. El însă n-are presă ca să se lupte pe calea scrisului. În urma unor articole necuviincioase la adresa Regelui, Armatei şi

Bisericii, grupul nostru scos din răbdări pătrunde la redacţiile şi tipografiile ziarului „Lumea”, condus de jidanul Hefter, şi „Opinia” şi sfarmă tiparniţele care împrăştiau otravă şi insultă.

Provocam dezordini, fără îndoială, dar acele dezordini vor opri marea dezordine, ireparabila dezordine pe care o pregăteau în ţara aceasta simbriaşii revoluţiei comuniste.

* * *

Toate acestea însă mă vor fixa în obiectivul răzbunărilor.

Presa jidănească ne atacă. Eu voi riposta violent.

Întâlnind pe stradă redactorii „Opiniei”, în urma unui schimb de cuvinte, după ce le cer socoteală pentru ofensele aduse, ne încăierăm. Adversarii mei sunt bătuţi bine.

A doua zi însă toate ziarele din Iaşi fac front contra mea: „Opinia”, „Lumea”, „Mişcarea”.

ELIMINAT PENTRU TOTDEAUNA DIN UNIVERSITATEA IEŞEANĂ

Lucrurile nu se opresc aici. Imediat intervine senatul universitar, se întruneşte şi, fără a mă audia, mă elimină pentru totdeauna din Universitatea ieşeană.

În sfârşit Universitatea şi Iaşiul vor scăpa de tulburătorul ordinii publice, care timp de doi ani a stricat pacea iudeo-comuniştilor şi s-a opus la toate încercările acestora de a dezlănţui revoluţia pentru detronarea regelui, arderea bisericilor, împuşcarea ofiţerilor şi masacrarea a sute de mii de români.

Oamenii ordinii şi legalităţii sunt, pentru senatul universitar, comuniştii. Eu, sunt tulburătorul acestei ordini.

CONSILIUL FACULTĂŢII DE DREPT

Dar planul lor se sfarmă. Pentru că intervine un fapt într-adevăr unic, în manifestările obişnuite ale vieţii noastre universitare. Consiliul Facultăţii de Drept se sesizează de eliminarea pronunţată de senat şi, având în frunte pe profesorii Cuza, decan, Matei Cantacuzino şi Dimitrie Alexandrescu se opune acestei eliminări.

Încercările consiliului de a tempera furia senatului universitar dau greş. Senatul nu renunţă la pedeapsa dată.

Atunci Facultatea de Drept îşi retrage reprezentantul din senat,

nu se supune hotărârii acesteia şi se declară independentă.

Pe mine facultatea mă anunţă că mă pot prezenta la cursuri, deoarece consiliul profesoral refuză să recunoască hotărârea senatului universitar.

A rămas astfel pe mai departe, student al Universităţii din Iaşi.

În urma acestui fapt, timp de trei ani, consiliul Facultăţii de Drept nu şi-a mai trimis reprezentant în senat. Conflictul a durat ani de zile, chiar după plecare mea din universitate.

Mai târziu, când mi-am luat licenţa, rectoratul a refuzat să-mi elibereze diploma. Nu mi-a eliberat-o nici până în ziua de azi. Pentru înscrierea în barou şi pentru continuarea cursurilor în străinătate m-am servit numai de certificatul eliberat de facultate.

ANUL UNIVERSITAR 1921-1922

Noul an universitar s-a deschis în condiţii normale. Cu serviciu religios. Din nou universitatea şi Iaşiul sunt în sărbătoare.

În Bucureşti, acest mare eveniment trece aproape neobservat.

Acolo, mulţimea studenţilor, masa studenţească se pierde în mulţimea sutelor de mii de oameni, a zgomotului, a luminilor, a intereselor care se ciocnesc brutal. La Iaşi, când pleacă studenţii, e melancolie generală, ca la plecare cocorilor şi a păsărilor, toamna; când vin studenţii, vine tinereţea, vine viaţa. E zi de sărbătoare. La Bucureşti studentul se simte singur în mijlocul unei lumi imense care nu-l vede, nu-l apreciază, nu-l mustră, nu se interesează de el, nu-l iubeşte.

Educaţia studentului la Iaşi este incomparabilă, pentru că el se dezvoltă ca şi un copil sub iubirea mamei sale, la adăpostul dragostei românilor. Aici neamul îşi creşte studenţii. Eu însumi datorez acestui Iaşi o parte însemnată de recunoştinţă pentru tot ce am putut să fac. Am simţit totdeauna grija pe care mi-a purtat-o acest suflet al Iaşiului, am simţit raza iubirii lui, i-am simţit mustrarea, încurajarea, îndemnul, chemarea la luptă.

Pe noi, studenţii de la Iaşi, ne urmăresc acestea şi acum şi ne vor urmări până la sfârşitul vieţii, ca amintirea îndemnurilor şi dragostei mereu prezentă a mamei.

Din toate generaţiile studenţeşti care s-au perindat prin Iaşi, pe

câţi nu i-a urmărit toată viaţa îndemnul, chemarea la luptă a Iaşiului! Pe câţi nu i-a urmărit, până în mormânt, pe câţi nu-i urmăreşte şi astăzi, mustrarea lui!...

* * *

De la începutul anului se observă că iudeo-comunismul dădea înapoi dezorientat şi cu moralul aproape pierdut. Nicio încercare de rezistenţă.

Noul val de studenţi, acum înscrişi, auziseră cu toţii de luptele noastre şi de mult aşteptau să vină alături de noi. Ajunşi aici, au intrat în rânduri.

PREŞEDINTE LA SOCIETATEA STUDENŢILOR ÎN DREPT

În toamna aceea am fost ales preşedinte aş Societăţii Studenţilor în Drept. Senatul universitar n-a voit să mă valideze sub pretext că sunt eliminat din universitate. M-am validat singur.

Societatea Studenţilor în Drept, ca şi toate celelalte societăţi pe facultăţi, avea ca scop activitatea ştiinţifică de completare şi aprofundare a studiilor în domeniul respectiv.

Aşa bunăoară, sub preşedinţia lui Nelu Ionescu, cu doi ani înainte de mine, Societatea Studenţilor în Drept ţinea şedinţe aproape săptămânal. Un student citea o carte de drept sau în legătură cu dreptul, o rezuma în şedinţă, o critica şi apoi urmau discuţii contradictorii.

Eu am păstrat norma generală, dar am venit cu ceva nou. Toate aceste lucrări şi referate nu se puteau face decât având ca obiect problema jidănească în lumina ştiinţei.

Se citeau lucrări asupra acestei probleme în România şi în străinătate, asupra puterii iudaice internaţionale, asupra istoricului acestei probleme la noi şi aiurea. Studiam mijloacele de luptă întrebuinţate în contra noastră, spiritul şi mentalitatea iudaică şi preconizam mijloace de luptă şi de apărare.

Urmau, după fiecare expunere, discuţii, completări şi la urmă formularea adevărului stabilit pentru ca fiecare să poată pleca lămurit. Apoi, în continuare, căutam în aceleaşi şedinţe, să realizăm:

a. identificarea la fiecare pas a acestui spirit şi mentalităţi iudaice infiltrate pe nesimţite în felul de a cugeta şi a simţi al unei

însemnate părţi dintre români; b. dezintoxicarea noastră, eliminarea iudaismului introdus în cugetarea noastră, prin cărţi de şcoală, de literatură, prin profesori, prin conferinţe, prin teatru, prin cinematografie; c. înţelegerea şi demascarea planurilor jidăneşti mascate sub atâtea forme. Căci avem partide politice, conduse de români, prin care vorbeşte iudaismul; ziare româneşti, scrise de români, prin care vorbeşte jidanul cu interesele lui; conferenţiari români, autori români, gândind, scriind şi vorbind jidăneşte în limba română.

Am început să ne dăm seama, studiind toate acestea, că pentru prima dată în istorie, poporul român a venit în contact cu un neam care întrebuinţează ca arme de luptă şi distrugere, ca armă naţională, viclenia şi perfidia.

Românul n-a cunoscut decât lupta dreaptă. În faţa noilor mijloace jidăneşti, el s-a găsit dezarmat. Ne-am dat seama că totul se reduce la cunoaşterea inamicilor şi că în momentul în care noi, românii, îi vom cunoaşte, îi vom învinge.

* * *

Şedinţele noastre au urmat regulat timp de un an de zile.

Ele atrăgeau studenţi de la toate facultăţile în număr din ce în ce mai mare, încât centrul studenţesc îşi pierduse aproape fiinţa. Întreaga studenţime gravita în jurul activităţii Societăţii Studenţilor în Drept.

Amfiteatrul devenise neîncăpător pentru mulţimea de studenţi care venise să ia parte la aceste şedinţe.

În număr din ce în ce mai mare participau studenţii basarabeni. O jumătate de an de activitate ne aduce un adevărat miracol: trei sferturi dintre studenţii basarabeni creştini se trezesc, se simt chemaţi la o viaţă nouă, se luminează la faţă.

În scurt timp, ei vor deveni cei mai credincioşi soldaţi ai luptei noastre, ajungând prin credinţă, devotament, curăţenie sufletească şi spirit de jertfă în fruntea mişcării care începuse a se înfiripa. Momentul acesta de înfrăţire între noi, în aceeaşi lumină şi de legământ de luptă pentru ţara creştină în contra hoardelor iudaice înşelătoare, nu-l vom uita niciodată. Cei ce ne războisem până ieri, acum ne îmbrăţişam.

* * *

Îndreptarele de orientare la aceste şedinţe erau scrierile geniilor noastre naţionale, Bogdan Petriceicu Haşdeu, Vasile Conta, Mihail Eminescu, Vasile Alecsandri etc., şi mai cu seamă, scrierile şi prelegerile profesorului Cuza, scrierile profesorului Paulescu, lecţiile de educaţie naţională ale profesorului Găvănescul.

Toate scrierile profesorului Cuza erau, nu o dată citite, ci de trei-patru ori citite şi studiate. În special cursurile sale de economie-politică ce tratau, de la înălţimea catedrei, în chip strălucit, chestiunea jidănească, chemând pe români la înţelegerea celei mai grave probleme prezente a lor, ne-au fost călăuză în fiecare moment în sforţările pentru cunoaşterea ei. Cel mai mare noroc al nostru şi deci al românilor a fost profesorul Cuza, unul dintre cei mai străluciţi cunoscători ai problemei jidăneşti din lume, căruia îi datorăm puterea noastră de a ne orienta faţă de toate manoperele jidăneşti.

Cursurile lui, de o mare înălţime academică, erau urmărite de toţi studenţii cu o nemaiîntâlnită atenţie. Amfiteatrul Facultăţii de Drept era totdeauna neîncăpător. Încă multă vreme de acum încolo, Universitatea ieşeană nu va mai avea un profesor ale cărui predici de naţionalism să trezească un interes asemănător.

* * *

În acest timp, viaţa multora dintre noi începe să-şi găsească un rost unic pe deasupra tuturor intereselor: acela de a lupta pentru neamul nostru primejduit în existenţa sa.

VIZITA LA UNIVERSITATEA DIN CERNĂUŢI

La celelalte universităţi, linişte. La Cernăuţi, încă din primăvara anului 1921, au început mişcări pe tema românizării teatrului. O luptă aprigă de câteva zile s-a sfârşit cu victoria studenţilor. Acum, în primăvara anului 1922, am organizat cu Societatea Studenţilor în Drept o vizită a ieşenilor la Cernăuţi. Am fost bine primiţi de profesori şi studenţi. Cei peste 100 de vizitatori, în timpul celor trei zile cât am stat acolo, n-am făcut alta, decât să împărtăşim şi colegilor cernăuţeni credinţa cea nouă care se înfiripase în sufletul nostru.

N-a fost greu. Pentru că Cernăuţii, ca şi Iaşiul şi mai mult încă gemea, cu străzile lui întregi, cu comerţul lui, cu bisericile lui

părăginite, cu pământul şi cu românii lui, sub cotropirea jidănească. În scurt, s-a făurit între noi o strânsă legătură sufletească, bazată pe dorul şi visul comun de a ne vedea odată neamul trezit la conştiinţa demnităţii, puterii şi drepturilor lui de stăpân pe soarta şi pe ţara sa. Această legătură s-a întărit apoi prin vizita pe care ne-au întors-o cernăuţenii o lună mai târziu. Acum l-am cunoscut pe Tudose Popescu, acea figură frumoasă de tânăr luptător, cu chip de pandur, care a fost mai târziu unul dintre conducătorii mişcării studenţeşti şi care astăzi doarme într-un cimitir sărac, sub o biată cruce uitată.

REVISTA „APĂRAREA NAŢIONALĂ”

La 1 Aprilie 1922 apare revista bilunară „Apărarea Naţională”, sub conducerea profesorilor Cuza şi N. C. Paulescu. Oricine îşi poate da seama ce a însemnat pentru noi, în mijlocul gândurilor şi frământărilor noastre, apariţia acestei reviste.

În ea găseam tot ce ne trebuia pentru o perfectă lămurire şi înarmare a noastră. Articolele profesorilor Cuza şi Paulescu erau citite cu religiozitate de tot tineretul şi aveau pretutindeni în rândurile studenţilor, şi la Bucureşti şi la Cluj, un mare răsunet.

La 1 şi 15 ale lunii, pentru noi era un triumf. Numerele revistei erau adevărate transporturi de muniţii prin care noi învingeam argumentările presei jidăneşti.

Cred nimerit să dau aici câteva articole ale profesorilor Cuza şi Paulescu apărute în acea vreme.

Spiritul divin al adevărului va apăr în veci omenirea

În rezumat, Talmudul – legislaţia politico-religioasă a ovreilor – în loc să combată, ca Evangheliile, patimile de proprietate şi de dominaţie, el împinge din contră aceste vicii la o culme nemaipomenită, pentru ca să realizeze visul lui Iuda de a fi, în acelaşi timp, şi proprietarul întregului pământ şi stăpânul întregii omeniri.

Dar, – pe când apostolii creştini predicară idealul lor în faţa cerului, – Talmudul se ascunde: iată cele două apendice ale sale, Cahalul şi Francmasoneria, sunt încă şi mai vizibile ca dânsul.

Tus-trei întrebuinţează, pentru a rămâne în întuneric, un mijloc scârbos şi blestemat, adică minciuna.

Minciuna este deci baza sistemului jidovesc, căruia i se poate zice:

„vorbeşti, deci minţi.

Dar minciuna are un duşman pe care-l urăşte de moarte, anume adevărul.

Or, adevărul este trăsătura distinctivă a Creştinismului. Hristos a zis: „Eu sunt adevărul" şi de aceea doctrina lui este în execraţie înaintea lui Israel.

Minciuna, din contră, caracterizează ceea ce se numeşte „Spiritul răului" sau Diavolului. Astfel Iisus, adresându-se ovreilor, le zise:

„Voi din tatăl vostru Diavolul sunteţi şi poftele tatălui vostru voiţi să faceţi. Acela ucigător de oameni a fost dintru început şi întru adevăr n-a stătut, căci nu este adevăr întru dânsul".

Când grăieşte minciuna, dintre ale sale grăieşte, căci mincinos este şi tatăl ei.

Părăsind lumea, Hristos a trimis ucenicilor săi o armă invincibilă, adică Duhul Său. Spiritul divin al Adevărului, care va apăra în veci omenirea, în contra spiritului diavolesc al minciunii.

Înaintea acestui Spirit al Adevărului mă închin, strigând din adâncul sufletului: CRED ÎN DUHUL SFÂNT!

(Prof. Dr. N. C. Paulescu, din *Fiziologia Filosofică. Talmudul, Cahalul, Franc-Masoneria*, vol. II, Buc. 1913, pag. 300-301)

Ştiinţa antisemitismului

Încă o împerechere de vorbe, oribilă: ştiinţa antisemitismului. Cum poate fi antisemitismul, ştiinţă? Se vor întreba indignaţi savanţii cu „rocele", savanţii cu „focele", savanţii cu „ixele", savanţii cu „sufixele", savanţii cu fixele lor pretinse „idei" de cultură?

Antisemitismul? Pentru savanţii aceştia e doar numai o sălbăticie: manifestaţie oarbă de instincte brutale, rămăşiţe ale unor timpuri preistorice. O ruşine în mijlocul civilizaţiei noastre, pe care o condamnă deopotrivă ştiinţa şi conştiinţa luminată a omului liber de prejudecăţi şi patimi.

Aceasta este „atmosfera" pe care au creat-o, mai cu deosebire jidanii – şi pe care o întreţin jidăniţii – în jurul antisemitismului, prostind pe naivi sau exploatând naivitatea celor proşti, cu pretenţii: de a fi şi ei „la înălţimea civilizaţiei moderne". Şi cine nu voieşte să fie?

De pildă, e un caz interesant al unui jidănit, de origine el însuşi

jumătate jidan, vorbind cu câțiva ani mai înainte, cu aere de straşnic savant despre antisemitismul nostru, care era şi pe vremea aceea ceea ce este acum, neschimbat.

Şi iată ce ne spune acest autor, nomen-odiosum – trădător atunci al gândirii naționale, precum a fost mai pe urmă, trădător al acțiunii naționale, în timpul războiului – în revista „Viața Românească", anul II, nr.11, din Noiembrie 1907 (pag. 186, 204-207).

Vreau să vorbesc despre chestiunea evreiască… cu desăvârşire denaturată de iudofagia vulgară şi feroce a antisemiților noştri, care astfel… ne compromit în fața lumii civilizate…

Cu armele ruginite, scoase din arsenalul prigonirilor medievale cu propaganda de ură, cu pătimaşa ațâțare la excese, cu răscolirea în masele populare a instinctelor bestiale… se poate numai compromite o cauză dreaptă, – care nu este numai cauza antisemitismului…

A da, însă acestui conflict… un aer fals de prigonire a unei rase, de prigonire religioasă, de antisemitism într-un cuvânt, poate servi numai cauza adversarilor, bucuroşi să exploateze divagările câtorva maniaci… scandalagii antisemiți, provoacă punerea la ordinea zilei a întregii chestiuni prematur…

Niciun popor, cu atât mai puțin al nostru, nu se poate îngrădi până la infinit, fără pedeapsă, împotriva ideilor moderne şi nici împotriva acțiunii politice din afară… (Puncte. Punctele de la urmă sunt ale autorului). Aşadar nu suspensive, ci amenințătoare, părând a cuprinde o straşnică prevedere politică, n.r.)

A pune, deci, chestiunea noastră pe terenul antisemitismului, pe al urii de rasă, înseamnă a ne duc e la o înfrângere ruşinoasă şi fatală pentru noi… Porniri asiatice… demagogie violentă, agitațiune nesănătoasă… încercare de a specula asupra patimilor întunecate… (Puncte. Punctele de la urmă sunt iar ale autorului, cuprinzând aceeaşi amenințare: pentru asemenea oribile crime, ale antisemitismului nostru, n.r.)

Am reprodus această concepție tipică a tuturor jidăniților. Şi se vede la ce se reduce: clişee (lumea civilizată, ideile moderne), dar mai cu deosebire injurii (iudofagia vulgară şi feroce, arme ruginite, instincte bestiale, divagările câtorva maniaci, scandalagii antisemiți, porniri

asiatice, patimi întunecate).

Asemenea „aprecieri”, le găsim nu numai la jidăniții vulgari, ci uneori chiar la unii reprezentanți de altfel distinși ai culturii, în alte domenii. Astfel, de pildă, eminentul jurisconsult, profesor universitar, orator, om politic, fost ministru al instrucției publice, d. C. Arion, mi-a servit din cauza antisemitismului meu, în plină adunare a deputaților, apostrofa – putem zice celebră, venind de la un bărbat ca acesta – numindu-mă: omul cavernelor.

Cât pentru jidani – explicația pe care o dau ei antisemitismului este încă și mai caracteristică. Pe lângă obișnuitul clișeu, cu sălbăticie și ură – firește, fără motiv, căci nu le convine să discute motivele – antisemitismul este după dânșii: o nebunie, o degenerare intelectuală, o boală a spiritului. În modul acesta consideră unul dintre „intelectualii” moderni cei mai distinși ai jidanilor, Dr. K. Lippe, de ilustră origine, ca strănepot al vestitului comentator al Talmudului, Rasi, din veacul de mijloc – cel cu „tob sebegoim harog”, pe cel mai bun dintre goimi, omoară-l.

Med. Dr. K. Lippe, pripășit la noi din Galiția și stabilit la Iași – unde a fost închis, omorând prin avort o creștină – a publicat chiar o scriere specială cu titlul: „Simptome ale boalei mintale antisemite” („Simptome der Antisemitischen Geistes Krankheit”, Iassy 1887).

Și ca o dovadă că argumentele de care se servesc jidanii paraziți, împotriva antisemitismului, sunt de o extremă sărăcie – ca și ale jidăniților și pururea aceleași – iată ce spune, chiar acum în urmă, Curierul Israelit, oficialul organ el Uniunii Evreilor pământeni, în articolul de fond al numărului său de Vineri, 15 Septembrie 1922, sub titlul injurios pentru noi, care scriem la APĂRAREA NAȚIONALĂ, numindu-ne o bandă de mișei:

„Este la antisemiți o stare de degenerare intelectuală ajunsă la perversitatea simțurilor, un fel de sadism mental, de care cei loviți sunt împinși la minciună și calomnie”.

Cum vedeți, este o explicație foarte simplă dar și extrem de naivă: tot ce se spune contra jidanilor este minciună și calomnie, datorită unor degenerări intelectuale specifice.

Definiția antisemitismului – de către jidăniți și jidani – se rezumă,

dar, în aceste două cuvinte: sălbăticie şi nebunie: se înţelege: ale antisemiţilor. Cât pentru jidani – ca fenomen social – ei nici nu intră în explicaţia aceasta. Ca şi cum nu ar fi.

„Sălbăticia" şi „nebunia" au făcut ca toate popoarele, în toate timpurile, egiptenii, perşii, grecii, romanii, arabii precum şi naţiile moderne până în ultimul timp, să considere pe jidani ca un pericol naţional şi să ia măsuri împotriva lor.

„Sălbăticia" şi „nebunia" au întunecat înţelegerea celor mai străluciţi reprezentanţi ai culturii tuturor naţiilor, ca Cicero, Seneca, Tacit, Mohamed, Martin Luther, Giordano Bruno, Friederich cel Mare, Voltaire, Napoleon I, Goethe, Herder, Immanuel Kant, Fichte, Schopenhauer, Cherles Fournier, Ludwig Feuerbach, Richard Wagner, Bismarck, Rudolf Virchow, Theodor Billroth, Eugen Dühring, şi alţii nenumăraţi, în toate domeniile, ca să se pronunţe contra jidanilor.

„Sălbăticia" şi „nebunia", în sfârşit, explică antisemitismul celor mai aleşi reprezentanţi ai culturii noastre, ca Simeon Bărnuţ, B. P. Haşdeu, Vasile Alecsandri, Vasile Conta, Mihail Eminescu.

Sălbatici şi nebuni: toţi aceştia. Civilizaţi şi cuminţi: jidăniţii. Iar jidanii: inexistenţi.

Asemenea aberaţii se sfarmă de la sine. Cu toate acestea, pentru a confuziona spiritul maselor, ele se produc necontenit. De aceea tocmai şi pentru că asemenea „teorie" – vrednică de capul jidanilor şi de imbecilitatea şi venalitatea jidăniţilor – nu este capabilă să înţeleagă antisemitismul, ca fenomen social, noi îi vom spune „teoria antisemită".

După această teorie, a noastră, în alcătuirea antisemitismului trebuie să deosebim trei momente: instinctul, conştiinţa, ştiinţa.

Instinctul a făcut ca întotdeauna mulţimea, care se preocupă în primul rând de interesele sale materiale imediate, să se împotrivească parazitismului jidanilor, prin mişcări populare, adeseori sângeroase, şi generale, precum a fost între altele multe, pretutindeni, teribila mişcare a cazacilor, din Ucraina, condusă de Bogdan Hmelnischy şi în care au pierit peste 250.000 de jidani în 1649.

Conştiinţa pericolului jidovesc se trezeşte treptat, mai întâi în clasele culte, şi apoi se întinde la tot mai mulţi, care se unesc cu mulţimea, sprijinind revendicările ei, ele însele devenind conştiente.

Ştiinţa începe cu cercetări parţiale, până când ajunge – abia în zilele noastre – la determinarea obiectului ei, cercetând iudaismul ca fenomen social, despărţit de mediul în care caută să se confunde şi constatând că el este o problemă umană, şi cea mai mare, a cărei soluţie trebuie găsită.

Cercetările parţiale, prin rezultatele la care ajung, am putut zice că formează antisemitismul ştiinţei. Aceasta este baza, care nu se confundă însă, cu ştiinţa antisemitismului. Ceea ce le deosebeşte este obiectul lor diferit. Şi iată definiţia – prin determinarea obiectului – a acestei ştiinţe, care se vede că este o adevărată ştiinţă cu domeniul ei propriu: „Ştiinţa antisemitismului are ca obiect iudaismul ca problemă socială, fiind astfel, în mod necesar, sinteza tuturor ştiinţelor care pot contribui la soluţia ei”.

Care sunt aceste ştiinţe, care prin cercetările lor parţiale contribuie la cunoaşterea iudaismului, am văzut. Şi iată în ce fel ştiinţa antisemitismului se foloseşte de rezultatele lor, pentru a îndruma soluţia ei.

Istoria: constată că de la început jidanii sunt un popor rătăcitor printre celelalte popoare, nomad, fără patrie. Ştiinţa antisemitismului stabileşte că acest nomadism este contrar existenţei popoarelor sedentare agricole şi nu poate fi tolerat.

Antropologia: constată că jidanii sunt un amestec de rase diferite între dânsele, neînrudite, ca semiţii, arianii. negrii, mongolii. Ştiinţa antisemitismului explică sterilitatea naţiei jidăneşti în domeniul culturii, ca un efect al acestei corciri şi arată că această corcitură nu poate servi cu nimic cultura celorlalte naţii, pe care numai o falsifică, denaturând caracterele ei.

Teologia: constată că religia jidănească este o religie particularistă, bazată pe legământul special încheiat de Dumnezeul lor, Iahve, cu jidanii, consideraţi ca popor ales, ca popor sfânt (am codes), despărţit de celelalte popoare.

Ştiinţa antisemitismului deduce cu rigurozitate că o asemenea concepţie exclude posibilitatea oricărei conlucrări paşnice şi a oricărei asimilări cu jidanii.

Politica: constată că pretutindeni, în mijlocul celorlalte naţii,

jidanii au organizaţia lor socială deosebită, constituind stat în stat. Ştiinţa antisemitismului conchide că jidanii sunt un element anarhic, periculos existenţei tuturor statelor.

Economia politică: constată că jidanii au trăit în toate timpurile, chiar în Palestina, ca popor suprapus celorlalte naţii, exploatând munca lor, fără ca ei să fie direct producători. Ştiinţa antisemitismului zice că orice naţie are dreptul să-şi apere munca sa productivă de exploatarea jidanilor, care nu pot fi toleraţi a trăi ca paraziţi, compromiţând existenţa popoarelor.

Filosofia: constată că concepţia iudaismului despre viaţă este un anacronism contrar propăşirii umane. Ştiinţa antisemitismului impune, ca o datorie către civilizaţie, ca această monstruozitate culturală să fie înlăturată prin silinţele unite ale tuturor naţiilor.

Pe constatările obiective ale diferitelor ştiinţe speciale – deosebite de dânsa, ştiinţa antisemitismului – îşi bazează concluziile ei, care toate duc, cu necesitate, la aceeaşi soluţie: eliminare jidanilor din mijlocul celorlalte popoare, punând capăt existenţei lor nefireşti, parazitare, datorate unor concepţii anacronice, contrară civilizaţiei şi liniştii tuturor naţiilor şi pe care ele nu o mai pot tolera.

Această teorie antisemită diferă, cum se vede, de teoria jidănească şi a jidăniţilor, care reduce explicaţia antisemitismului la cele două manifestaţii sufleteşti, individuale, şi care de îndată ce se manifestă în masă, sunt ele însăşi o problemă socială: sălbăticie şi ură. Şi o explică numai pe aceasta.

Instinctul antisemitismului: poate fi însoţit uneori de sălbăticie şi ură. Pentru că instinctul e orb – cum se zice – deşi e aşa de sigur în apărarea vieţii.

Conştiinţa antisemitismului se adaugă, însă, instinctului, întărind pornirile lui, oricât ar fi de „sălbatice". Căci pentru a fi „civilizat", trebuie mai întâi să exişti.

Ştiinţa antisemitismului: vine, în sfârşit, şi explică fenomenul, luminând tot mai multe conştiinţa mulţimii şi dând satisfacţie deplină instinctului ei, cu izbucnirile lui violente, pe care le legitimează, dezvăluind cauza lor, în parazitismul jidanilor. Astfel, ea ne dă formula soluţiei ştiinţifice, a problemei iudaismului – pe care nu ne mai rămâne

decât s-o punem în funcţie, pentru a o realiza.

Antisemitismul modern întruneşte dar toate energiile: energia instinctului, energia conştiinţei, energia ştiinţei, a adevărului deplin dovedit, formând o formidabilă putere socială, capabilă desigur să rezolve cea mai mare problemă a civilizaţiei timpului nostru care este problema jidănească. Şi cu ce se apără jidanii şi jidăniţii împotriva acestei puteri uriaşe, căutând să prelungească existenţa condamnată a parazitismului lor? Am văzut: clişee, injurii şi mofturi.

Iudeofagia vulgară şi feroce a antisemiţilor noştri… ne compromit în faţa lumii civilizate… arme ruginite scoase din arsenalul prigonirilor medievale… Răscolirea în masele populare a instinctelor bestiale… porniri asiatice… Nebunie… Sadism mental…

Acestea sunt toate argumentele – căci altele nu au – pe care le opun antisemitismului nostru, crezând a-l înlătura cu prostii.

Pe când în sânul tuturor naţiilor, revoltate împotriva parazitismului Iudei nomade, clocotesc energiile răzbunătoare…

A. C. Cuza, *Apărarea Naţională*, nr.16, 15 Nov. 1922, an I)

ÎNFIINŢAREA ASOCIAŢIEI STUDENŢILOR CREŞTINI

La 20 Mai 1922, într-o adunare restrânsă am declarat desfiinţat Centrul Studenţesc Iaşi, care se afla încă în mâinile unei rămăşiţe de adversari susţinuţi de rectorat şi am înfiinţat *„Asociaţia Studenţilor Creştini”,* care trăieşte şi astăzi. Pornisem un grup restrâns, înfiinţasem un cerc studenţesc, trecusem la Societatea Studenţilor în Drept, iar spre sfârşit, se năştea din truda noastră adevăratul Centru Studenţesc sub denumirea de ASOCIAŢIA STUDENŢILOR CREŞTINI, către care băteau acum toate inimile studenţimii ieşene. Alta însă, decât cea de la 1919.

* * *

De acum mă apropiam, cu puţină melancolie în suflet, după trei ani de lupte şi de scumpe legături călite în focul atâtor încercări, de ziua despărţirii mele de universitate, de viaţa de student, de camarazii mei de luptă. Mai aveam o lună până la examenul de licenţă şi nu mă puteam de prinde cu ideea că va trebui să plec, că noi, seria de la 1919, aşa strâns închegaţi sufleteşte, vom pleca şi ne vom răspândi fiecare, cine ştie în ce colţ de ţară.

De aceea, după ce am aranjat succesori în locul meu la Drept pe Sava Mărgineanu, iar la Asociaţia Studenţilor Creştini pe Ilie Gârneaţă, am făcut un jurământ cu 26 de camarazi, care ne simţeam mai legaţi, în scopul de a lupta pe oriunde vom fi pentru crezul ce ne-a legat pe băncile universităţii. Legământul acesta l-am iscălit cu toţii, l-am pus într-o sticlă şi l-am îngropat în pământ.

După ce mi-am trecut examenele de licenţă, am făcut un alt legământ cu un al doilea grup mai nou în luptă, în număr de 46.

Aceştia au fost invitaţii mei la Huşi, unde timp de patru zile am ţinut şedinţe, lămurindu-ne în cele mai mici amănunte asupra activităţii noastre viitoare. Aici, tatăl meu a vorbit camarazilor în mai multe rânduri, îndemnându-i la luptă.

După aceasta ne-am despărţit purtând fiecare în suflet dorul unor zile mai bune şi mai drepte pentru neamul nostru.

ANGAJAMENT DE ONOARE

Subsemnaţii studenţi ai Universităţii din Iaşi, văzând situaţia grea în care se găseşte poporul român, ameninţat în existenţa sa de către un neam străin, care ne-a acaparat moşia şi tinde să pună mâna pe conducerea ţării; pentru ca urmaşii noştri să nu pribegească prin ţări străine, alungaţi de sărăcie şi mizerie din ţara lor şi pentru ca neamul nostru să nu sângereze sub tirania unui neam străin, ne ridicăm hotărâţi împrejurul unui nou şi sfânt ideal, acela al apărării patriei noastre în contra cotropirii jidovești.

În jurul acestui ideal am format Asociaţia Studenţilor Români Creştini de la Universitatea din Iaşi.

Cu acest ideal plecăm în suflet cei care părăsim astăzi băncile şcolii.

A lupta, pe oriunde vom fi, pentru dreptatea noastră, pentru viaţa ameninţată a neamului, socotim a fi cea dintâi a noastră datorie de onoare.

De aceea, întruniţi astăzi Sâmbătă 27 Mai 1922, ne luăm un angajament comun ca, împrăştiindu-ne în toate colţurile ţării, să ducem cu noi pretutindeni din focul care ne-a însufleţit în vremurile tinereţii şi să aprindem în sufletele necăjite făclia adevărului, a dreptului de viaţă liberă a neamului nostru pe aceste meleaguri.

Vom păstra cea mai strânsă legătură cu asociaţi pe care azi o părăsim şi în care rămânem ca membrii sprijinitori, ea fiind punctul central care ne va uni mereu în lupta noastră. Ne vom întâlni peste 8 ani, adică în anul 1930, 1/14 Mai la Universitatea din Iaşi. Comitetul asociaţiei va avea grijă să anunţe pe toţi membrii cu două luni înainte de această zi şi să pregătească primirea lor.

Lăsăm cuvântul nostru tuturor generaţiilor de studenţi care vor trece prin această asociaţie şi care vor înţelege să-şi închine munca lor pe altarul patriei să se întrunească în acelaşi an şi în aceeaşi zi cu noi la Universitatea din Iaşi.

27 Mai 1922

Corneliu Zelea Codreanu – Huşi

N. Nădejde, str. Universităţii 21 – Iaşi

Grig. Ghica, str. Carol 23 – Iaşi

I.. Sârbu, Oficiul Attachi, com. Rudi, jud. Soroca

Grigoriev Eusevie, Oficiul Ivanovca-Rusă, jud. Cetatea Albă, com. Caragiani

Ilie Gârneaţă, str. Muzelor 40 – Iaşi

Alexandru P. Hagiu, Chetreşti – Vaslui

Ioan Blănaru, str. Tăbăcari 35 – Huşi

Constantin C. Zotta, Maior Teleman 13 – Huşi

A.. Ibrăileanu, str. Ghica Vodă 3 – Galaţi

M. Berthet, com. Purcari, jud. Cetatea Albă

Iacob I. Filipescu, Tg, Fălciu, jud. Fălciu

Leonid Bondac, Soroca – str. I. Heliade Rădulescu 5

C. Mădărjac, str. Apostol 71 – Galaţi

I.. Miclescu, Portului 165 – Galaţi

Ionel I. Teodorescu, Muzelor – Galaţi

Lascu Nicolae, Chişinău – str. Sinadino 22

Bobov Mihail, Chişinău, str. Podolskaia 85

Mihail V. Sârbul, com, Măşcăuţi, jud, Orhei

Nicolae B. Ionescu – R. Sărat, str. Costantin Brâncoveanu 59

Pavel Epure – Cetatea Albă, Catedrală

Gh. Boca, Bălăceanca, jud. Suceava – Bucovina

Vasile Nicolau, str. Lascăr Catargiu 61 – Huşi
Andronic Zaharia, Parteştii de Sus p.u. Cacica – Bucovina
Vasile N. Popa, com. Păuneşti, Putna
Vasile Corniciuc, Putrăuţi, Suceava – Bucovina
Nicolae N. Aurite, Tereblecea, Sirete – Bucovina
Gr. Mihuţă, Scheia, Suceava – Bucovina
Ciobanu Ştefan – Suceava, str. Sturza 9, Bucovina
Eugen Cârdeiu, com. Bâlca, jud. Rădăuţi, Bucovina
Eug. N. Manoilescu, Epureni, Fălciu
Vladimir Frimu, com, Călmăţui, jud. Cahul
Gh. Zarojeanu – Iaşi, str. Muzelor 40
Prelipceanu Tit. Vasile, Horodnicul de Jos, jud. Rădăuţi
Prelipceanu Gr. Vasile, Horodnicul de Jos, jud. Rădăuţi
Constantin Darie, Horodnicul de Sus, jud. Rădăuţi
Pascaru Ioan a Ştefan. Tereblecea, jud. Siret
Mihail I. Babor, Bălăceana, Suceava – Bucovina
Sava Mărgineanu, Stroeşti, Suceava – Bucovina
Ţăranu Traian, Stroeşti, Suceava – Bucovina
Al. Pistuga, com. Tărnauca, jud, Dorohoi
Dragomir Lăzărescu, Tărnauca, jud. Dorohoi
Constantin C. Câmpeanu, Scheia, jud. Suceava – Bucovina
D. Porosnicu, Gurmezoaia, Fălciu
N. Gh. Ursu, Măluşteni, Covurlui
C. Ghica, str. Carol 23 – Iaşi

LA SFÂRŞITUL STUDIILOR UNIVERSITARE

Rămas acasă, îmi treceau pe dinaintea ochilor cei trei ani petrecuţi în universitate şi mă întrebam: cum am putut noi răzbi peste atâtea obstacole, cum am putut înfrânge mentalitatea, voinţa a mii de oameni, cum am învins senate universitare şi cum am muiat cutezanţa unei întregi prese vrăjmaşe? Am avut noi bani să plătim mercenari, să ne scoată foi, să facem deplasări, să întreţinem acest adevărat război? N-am avut nimic.

Când m-am aruncat în cea dintâi luptă, n-am făcut-o în urma

vreunui îndemn din partea cuiva. Nici în urma vreunei consfătuiri, a vreunei hotărâri prealabile cu executarea căreia aş fi fost eu însărcinat. Nici măcar sub impulsul unei mari şi îndelungi frământări interioare sau cugetări adânci, în care să-mi fi pus această problemă.

Nimic din toate acestea. N-aş putea să definesc cum am intrat în luptă. Poate ca un om care, mergând pe stradă cu grijile, nevoile şi gândurile lui, surprins de focul care mistuieşte o casă, îşi aruncă haina şi sare în ajutorul celor cuprinşi de flăcări.

Eu, cu mintea unui tânăr de 19-20 de ani, am înţeles numai atât din toate cele ce vedeam: că ne pierdem ţara, că n-o să mai avem ţară; că prin concursul inconştient al bieţilor muncitori români sărăciţi şi exploataţi, va veni peste noi stăpânitoare şi pustiitoare hoardă jidănească.

Am pornit din porunca inimii, dintr-un instinct de apărare pe care îl are cel din urmă vierme târâtor, nu din instinctul de conservare personală, ci din acela de apărare a neamului din care făceam parte.

De aceea, tot timpul, aveam senzaţia că în spatele nostru stă neamul tot, cu viii, cu alaiul de morţi pentru ţară, cu tot viitorul lui. Că neamul luptă şi vorbeşte prin noi, că mulţimea vrăjmaşă, oricât de mare, în faţa acestei entităţi istorice, nu-i decât un pumn de fărâmituri omeneşti pe care le vom împrăştia şi le vom învinge.

Pentru aceasta au căzut cu toţii, în frunte cu necugetatele senate universitare, care crezând că luptă cu noi, o mână de tineri nebuni, luptau în realitate cu propriul lor neam.

Există o lege a firii, care aşează pe fiecare la locul său; răzvrătiţii în contra firii, de la Lucifer şi până azi, toţi răzvrătiţii aceştia, de multe ori foarte inteligenţi, dar totdeauna lipsiţi de înţelepciune, au căzut străfulgeraţi.

În cadrul acestei legi a firii, acestei înţelepte aşezări, oricine poate lupta, are dreptul, are datoria să lupte pentru mai bine. În afară, în contra, peste această aşezare nimeni nu poate activa nepedepsit şi neînfrânt.

Globula de sânge trebuie să rămână în cadrul şi în slujba organismului omenesc.

O răzvrătire ar fi când nu s-ar ridica în contra organismului, ci

mai puţin: când ar sta în propria ei slujbă, când nu s-ar satisface decât pe ea însăşi, când n-ar avea altă menire şi alt ideal în afară de ea, când ar deveni propriul ei Dumnezeu.

Individul în cadrul şi în slujba neamului său.

Neamul în cadrul şi în slujba lui Dumnezeu şi a legilor Dumnezeirii.

Cine va înţelege aceste lucruri va învinge, chiar de va fi şi singur. Cine nu va înţelege, va cădea învins. Sub imperiul acestor gânduri îmi terminam cel de-al treilea an universitar.

* * *

Din punctul de vedere al organizării ne statornicisem pe ideea de şef şi de disciplină. Democraţia era înlăturată, nu din calcule şi nici din convingerea născută pe cale de teorie.

Antidemocraţia noi o trăisem din primul moment. Eu am condus mereu. O singură dată în trei ani am fost ales: preşedinte la Societatea Studenţilor în Drept. Tot restul timpului nu ma-u ales pe mine şef luptătorii, ci eu mi i-am ales.

Niciodată n-am avut comitete şi n-am pus la vot propuneri. Totdeauna însă, când am simţit nevoia, m-am sfătuit cu toţi, dar pe a mea răspundere, am luat singur hotărârea. De aceea, grupul nostru mic era întotdeauna o unitate nezdruncinată. Tabere cu păreri împărţite, majorităţi şi minorităţi, ciocnindu-se între ele pe chestiuni de acţiune sau de teorie, n-au existat.

Le toţi ceilalţi era exact contrariu. De aceea au şi căzut învinşi.

O mare credinţă, ca o flacără care ardea necontenit în inimile noastre, luminându-ne calea, o mare şi neuitată iubire între noi, o mare disciplină, o deciziune în timpul luptei şi o cumpănită pregătire a plenului de luptă; acestea, binecuvântarea Patriei şi a lui Dumnezeu, ne-au asigurat biruinţele în cei trei ani.

VARA ANULUI 1922

Vara anului 1922 n-a trecut în linişte. Pe scena teatrelor naţionale româneşti sau comunale din oraşele moldovene încep să se joace în idiş piese jidăneşti de către trupa K*anapof*. Tineretul nostru a considerat aceasta ca o primejdie, pentru că a văzut un început de înstrăinare a acestei instituţii menite să facă educaţie naţională şi

morală poporului român. Expropriaţi în comerţ, expropriaţi în industrie, expropriaţi în bogăţiile solului şi subsolului românesc, expropriaţi în presă, ne vom vedea într-o bună zi expropriaţi şi de pe scena teatrelor naţionale. Teatrul, alături şi şcoală şi de biserică, poate înălţa o naţie decăzută, la conştiinţa drepturilor şi misiunii ei istorice. El poate pregăti şi înălţa la luptă dezrobitoare o naţie. De acum ni se va lua şi această redută. Teatrele noastre ridicate din truda şi banul românului vor sluji jidănimii pentru pregătirea şi întărirea forţelor ei în lupta contra noastră. Iar, pe de altă parte, de pe aceste scene româneşti, ne vor servi ca hrană sufletească nouă, românilor, tot ce va contribui la demoralizarea, la decăderea şi la nimicirea noastră naţională şi morală.

Era de datoria altora, a guvernului, a oricărei autorităţi, a profesorilor, să ia atitudine în faţa acestui nou atac antiromânesc. Absenţă totală. Numai tineretul, riscând lovituri, acoperindu-se de nenumărate insulte şi negăsind nicăieri niciun sprijin, a reacţionat aşa cum a putut.

Această luptă a fost continuată în toate oraşele: la Huşi, Vaslui, Bârlad, Botoşani, Paşcani etc., de grupul studenţilor ieşeni ajutaţi pretutindeni de elevii de liceu. Ei pătrundeau în sălile pline de jidani, aruncând peste artiştii satanei cu tot ce le cădea în mână şi alungându-i astfel de pe scena românească.

Poate necivilizat, vor zice unii. Poate, zic şi eu. Da întrucât este civilizat ca o naţie străină să mă deposedeze rând pe rând de toate bunurile ţării mele? Întrucât este civilizat ca aceeaşi naţie să-mi otrăvească cultura şi să mi-o servească apoi pe scenă pentru a mă ucide?

Întrucât au fost civilizate mijloacele întrebuinţate în Rusia de jidănime? Întrucât e civilizat să căsăpeşti milioane de oameni fără judecată? Întrucât e civilizat să dai foc bisericilor sau să le transformi în cabarete?

Eu, în sărăcia şi după slabele mele puteri, mă apăr în contra atacului cum pot. Cu presa, dacă am. Cu autorităţile, dacă mai sunt româneşti. Cu cuvântul, dacă mă ascultă cineva. Cu forţa, dacă nu mai am cu ce şi dacă toţi tac. E laş şi nedemn acela care din vânzare sau din laşitate nu-şi apără ţara. Şi nu reacţionează în niciun fel.

Oricum, era un protest această luptă, era singurul protest în mijlocul unei laşe şi îngrozitoare tăceri. A doua zi se întorceau camarazii, plini de lovituri şi de răni, căci nu era puţin lucru ca un grup de 15 tineri să intre într-un teatru cu 3-4000 de jidani. Şi mai ales se întorceau plini de ocară şi de batjocură din partea românilor noştri.

De multe ori mă întreb: ce ne-a menţinut pe noi, un grup aşa de mic, în faţa atâtor lovituri, a atâtor ocări venite de pretutindeni în jurul nostru? N-am găsit niciun sprijin nicăieri. În această luptă cu toată lumea, singurul sprijin l-am găsit în noi. În credinţa noastră că suntem pe marea linie a istoriei noastre naţionale, alături de toţi cei care au luptat, suferit şi murit, ca martiri, pentru pământul şi neamul nostru.

ÎN GERMANIA

În toamna anului 1922, m-am întors la Iaşi. Acolo am împărtăşit camarazilor un vechi gând al meu, de a mă duce în Germania, pentru a-mi continua studiile de Economie Politică şi în acelaşi timp a încerca să realizez cât de puţin gândul de a duce ideile şi credinţele noastre peste hotare. Noi ne dădeam bine seama, din studiile pe care le făcusem, că problema jidovească are un caracter internaţional şi că reacţiunea nu poate fi decât tot pe plan internaţional; că o rezolvare totală a acestei probleme nu se poate obţine decât printr-o acţiune a tuturor neamurilor creştine trezite la conştiinţe primejdiei jidăneşti.

Nu aveam însă nici bani, nici haine. Camarazii mi-au procurat haine şi au împrumutat suma de 8.000 lei de la inginerul Grigore Beian, pe care urmau s-o plătească lunar, contribuind fiecare după puteri. Cu această sumă am plecat la Berlin, condus la gară de toţi acei de care mă despărţeam şi care rămâneau să lupte mai departe acasă.

Ajuns la Berlin, mi-au fost de mare ajutor doi prieteni, studenţi şi ei, Bălan şi C. Zotta. M-am înscris la Universitate.

În ziua înscrierii m-am îmbrăcat în costum naţional şi m-am prezentat la acea frumoasă solemnitate, când rectorul după un străvechi obicei, strânge mâna fiecărui nou înscris. Pe sălile Universităţii am fost obiectul curiozităţii generale din cauza costumului meu românesc.

* * *

Pe cititorul acestor rânduri l-ar interesa cu deosebire două

chestiuni din Germania de la 1922. O privire asupra situaţiei generale şi stadiul mişcărilor antisemite.

Rănile lăsate de războiul care se terminase de curând şi de înfrângere, sângerau. Mizeria materială se întindea peste Berlin şi peste restul ţării, deopotrivă. În ultimul timp fusese ocupată şi Valea Ruhrului, un însemnat centru de bogăţie. Asistam la prăbuşirea vertiginoasă şi catastrofală a mărcii. Lipsă de pâine, lipsă de alimente, lipsă de lucru prin cartierele muncitoreşti. Sute de copii acostau lumea pe stradă, cerând ajutor. Căderea mărcii aruncă în aceeaşi mizerie şi aristocraţia germană. Oameni care avuseseră bani, în câteva zile nu mai aveau nimic. Cei cu pământuri şi imobile care şi le vânduseră atraşi de mirajul unui mare preţ, numai în câteva săptămâni rămâneau săraci. Capitalurile jidăneşti din ţară şi străinătate făceau afaceri colosale. Cu câteva sute de dolari, deţinătorii de valută forte deveneau proprietari ai unor imobile uriaşe de câte 50 de apartamente. Samsarii mişunau pe toate străzile, dând lovituri formidabile.

Părtaşi ai acestei mari mizerii erau şi câţiva străini, printre care mă număram şi eu: fiindcă n-aveam niciun ban. Cei 8.000 de lei ai mei cu care venisem îi terminasem. Atunci a început foamea. Dar în mijlocul unei suferinţe generale, viaţa ta e mai uşoară. Fiind o fire care nu mă încovoi în faţa greutăţilor, nu m-am supus mizeriei, ci am încercat să lupt cu ea. Am studiat toate posibilităţile şi m-am hotărât să mă apuc de comerţ. Îmi trebuia un capital foarte mic, pentru ca să procur produse alimentare din provincie, pe care apoi să le aduc şi să le revând la Berlin la restaurante. Acest fapt m-a determinat să mă mut în ajunul sărbătorilor la Jena, unde viaţa era mai ieftină. M-a impresionat acolo, în mijlocul acestei mizerii în care se zbătea poporul german, spiritul de disciplină, puterea lui de muncă, simţul datoriei, corectitudinea, puterea de rezistenţă şi credinţa în zile mai bune. Era un popor sănătos şi vedeam că nu se va lăsa doborât la pământ şi că va învia cu puteri nebănuite de sub piatra tuturor greutăţilor care-l apăsau.

Mişcarea antisemită. Existau în Germania mai multe organizaţii politice şi doctrinare antisemite, cu multe foi, cu manifeste, cu insigne, toate însă şubrede. Studenţimea de la Berlin şi cea de le Jena era împărţită în societăţi şi număra foarte puţini antisemiţi. Masa

studenţească cunoştea vag problema. De o acţiune studenţească antisemită sau măcar de o orientare doctrinară similară celei de la Iaşi nu putea fi vorba. Am avut multe discuţii cu studenţii de la Berlin, în 1922, care desigur astăzi sunt hitlerişti şi mă mândresc să le fi fost eu profesorul în antisemitism, ducându-le acolo din adevărurile învăţate la Iaşi.

De Adolf Hitler am auzit pentru prima dată pe la mijlocul lunii octombrie 1922. Mă dusesem în Nord-Berlin, la un muncitor care fabrica „zvastici" şi cu care legasem bune relaţiuni. Numele său era Strumpf şi locuia în Salzwedeler Strasse 3. Acesta mi-a spus: „se aude de o mişcare antisemită pornită la München de un tânăr pictor de 36 de ani, Hitler. Mi se pare că acesta este acela pe care îl aşteptăm noi, germanii". Viziunea acestui muncitor s-a împlinit. Eu am rămas cu admiraţie pentru puterea lui de intuiţie datorită căreia el a putut desprinde cu antenele sufletului lui din zeci de oameni şi fără să-l cunoască, cu zece ani înainte, pe acela care va birui în 1932, unind sub o singură mare comandă întreg poporul german.

* * *

Tot acolo la Berlin şi cam în acelaşi timp, am auzit vestea uriaşei izbucniri fasciste: marşul asupra Romei şi victoria lui Mussolini. M-am bucurat ca de victoria ţării mele. Există o legătură de simpatie între toţi aceia care, în diferite părţi ale pământului, îşi servesc neamul, după cum există o legătură de simpatie între toţi aceia care lucrează la nimicirea neamurilor.

Mussolini, viteazul care călca balaurul în picioare, era din lumea noastră, de aceea toate capetele de balaur se năpusteau asupra lui jurându-i moarte. Pentru noi ceilalţi, el va fi un luceafăr luminos care ne va da speranţe; ne va fi dovada vie că hidra poate fi învinsă. O dovadă a posibilităţilor noastre de biruinţă.

Dar Mussolini nu e antisemit. Degeaba vă bucuraţi, şoptea presa jidovească la urechile noastre.

Nu e vorba de ce ne bucurăm noi; e vorba de ce vă supăraţi D-voastră de victoria lui, dacă nu e antisemit. Care e raţiunea atacurilor mondiale ale presei jidăneşti în contra lui?

În Italia sunt atâţi jidani câţi ceangăi în România pe Valea

Siretului. O mişcare antisemită în Italia ar fi, ca şi cum noi românii, am porni o mişcare contra ceangăilor. Dar dacă Mussolini ar fi trăit în România, n-ar fi putut fi decât antisemit, pentru că fascism înseamnă, în primul rând, apărarea naţiei tale împotriva primejdiilor care o pândesc. Înseamnă desfiinţarea acelor primejdii şi deschidere de drum liber către viaţă şi mărire pentru naţiunea ta.

În România, fascismul nu putea să însemne decât înlăturarea primejdiilor care ameninţă poporul român, adică înlăturarea primejdiei jidăneşti şi deschidere de drum liber către viaţa şi mărirea la care au dreptul să aspire românii.

Iudaismul a ajuns la stăpânire în lume prin masonerie şi în Rusia prin comunism. Mussolini a distrus la el acasă aceste două capete iudaice, care ameninţau Italia cu moartea: comunismul şi masoneria. Acolo, iudaismul a fost desfiinţat prin ce a avut el. La noi, va trebui desfiinţat prin ce are: jidanii, comuniştii şi masonii. Aceste gânduri le opuneam noi, tinerii români, în general, încercărilor iudaice de a ne despărţi de bucuria biruinţei lui Mussolini.

MIŞCAREA STUDENŢEASCĂ

10 DECEMBRIE 1922

Eram încă la Jena când, într-o bună zi, am fost surprins de vestea că întreaga studenţime română, de la toate universităţile, s-a ridicat la luptă. Această nebănuită de nimeni manifestare colectivă a tinereţii româneşti a fost o izbucnire vulcanică pornită din adâncurile naţiei. Ea s-a manifestat mai întâi la Cluj, în inima acelui Ardeal care a luat poziţie ori de câte ori neamul s-a găsit în impas, pentru ca aproape concomitent să irumpă violent în toate celelalte centre universitare.

Într-adevăr, la 3-4 decembrie, la Bucureşti, Iaşi, Cernăuţi, sunt mari manifestaţii de stradă. Întreaga studenţime română este în picioare, ca într-un ceas de mare răspântie. Pentru a mia oară, rasa aceasta, a pământului, ameninţată de atâtea ori în decursul veacurilor, îşi arunca tineretul în faţa primejdiei pentru a-şi salva fiinţa. Un mare moment de electrizare colectivă, fără pregătire prealabilă, fără discuţii pro şi contra, fără decizii luate în comitete, fără ca cel puţin cei din Cluj să se cunoască cu cei din Iaşi, Cernăuţi, Bucureşti. Un mare moment de iluminaţie colectivă ca lumina unui fulger în mijlocul unei nopţi întunecoase, în care o tinerime întreagă îşi vede linia de viaţă a ei şi a

neamului.

Această linie trece luminoasă de-a lungul întregii noastre istorii naţionale şi continuă virtual de-a lungul întregului nostru viitor românesc, indicând calea de viaţă şi de onoare pe care va trebui să mergem şi noi şi strănepoţii noştri, dacă voim viaţă şi onoare pentru neamul nostru.

Generaţiile se pot aşeza pe această linie, se pot apropia sau îndepărta de ea. Având putinţa deci, de a da pentru neam de la maximum de viaţă şi onoare, până la maximum de dezonoare şi ruşine.

Câteodată pe această linie se ridică numai indivizi izolaţi părăsiţi de generaţiile lor. În momentul acela, ei sunt neamul. Ei vorbesc în numele lui. Cu ei sunt toate milioanele de morţi şi de martiri ai trecutului şi viaţa de mâine a neamului.

Aici nu interesează majoritatea, fie ea de 99%, cu părerile ei.

Nu părerile majorităţii determină această linie de viaţă a neamului. Ele, majorităţile, se pot numai apropia sau îndepărta de ea, după starea lor de conştiinţă şi virtute sau de inconştienţă şi decădere.

Neamul nostru n-a trăit prin milioanele de robi care şi-au pus gâtul în jugul străinilor, ci prin Horia, prin Avram Iancu, prin Tudor, prin Iancu Jianu, prin toţi haiducii, car în faţa jugului străin nu s-au supus, ci şi-au pus flinta în spate şi s-au ridicat pe potecile munţilor, ducând cu ei onoarea şi scânteia libertăţii. Prin ei a vorbit atunci neamul nostru, iar nu prin „majorităţile” laşe şi „cuminţi”. Ei învinge sau mor: indiferent. Pentru că atunci când mor, neamul trăieşte întreg din moartea lor şi se onorează din onoarea lor. Ei strălucesc în istorie ca nişte chipuri de aur care, fiind pe înălţimi, sunt bătute în amurg de lumina soarelui, în timp ce peste întinderile cele de jos, fie ele cât de mari şi cât de numeroase, se aşterne întunericul uitării şi al morţii. Aparţine istoriei naţionale nu acela care va trăi sau va învinge – cu sacrificarea liniei vieţii neamului – ci acela care, indiferent dacă va învinge sau nu, se va menţine pe această linie.

Ea este predeterminată în înţelepciunea lui Dumnezeu; ea a fost văzută în ziua de 10 decembrie, de studenţii români. Şi în aceasta stă valoarea zilei: o întreagă tinerime românească a văzut lumina.

La 10 decembrie, delegaţi din toate centrele se adună la

Bucureşti, îşi fixează în zece puncte ceea ce au crezut că formează esenţa mişcării lor şi se declară greva generală pentru toate universităţile, cerându-se realizarea acestor puncte. Nu este 10 decembrie mare prin valoarea formulării care s-a făcut atunci, după cât au putut delegaţii formula din esenţa adevărului care frământa sufletul întreg al studenţimii române. Este mare prin miracolul trezirii acestei tinerimi la lumina pe care a văzut-o sufletul ei. Este însemnată ca zi a hotărârii. A hotărârii la acţiune, a declarării războiului sfânt, care va cere acestei tinerimi române atâta tărie de suflet, atâta eroism, atâta maturitate, atâtea jertfe cunoscute şi necunoscute, atâtea morminte! 10 decembrie 1922 cheamă tineretul pământului acesta la un mare examen.

Nici cei din Bucureşti şi nici eu care eram departe şi nici alţii, care poate erau copii prin liceu, dar care astăzi lâncezesc adânc în închisori sau dorm sub pământ, n-am crezut că ziua aceasta ne va purta prin atâtea primejdii şi ne va aduce atâtea lovituri şi atâtea răni în lupte pentru apărarea ţării noastre.

La Bucureşti, Cluj, Iaşi şi Cernăuţi, izbucniri formidabile ale maselor studenţeşti, care, conduse de puterea lor de intuiţie, – accentuez: nu de conducători – se îndreaptă spre duşman. Ele vizează în primul rând presa jidănească: „Adevărul”, „Dimineaţa”, „Mântuirea”, „Opinia”, „Lumea”, focare de infecţie morală, de otrăvire şi zăpăcire a românilor.

Se îndreaptă pentru a le distruge, dar şi pentru a arăta poporului român primejdia primei linii inamice, faţă de care el va trebui să fie în gardă. Manifestaţia contra presei înseamnă: *declararea ei de duşmană a intereselor naţionale* şi prin aceasta atragerea luării aminte a românilor de a nu se lăsa induşi în eroare., orbiţi sau conduşi de presa scrisă de jidani sau de românii jidăniţi.

Presa aceasta atacă ideea religioasă la români, slăbindu-le astfel rezistenţa morală şi rupându-le contactul cu Dumnezeu.

Presa aceasta împrăştie teorii antinaţionale, slăbindu-le credinţa în naţiune şi rupându-i de pământul ţării, de dragostea pentru el, pământ care în toate timpurile a fost îndemn la luptă şi sacrificiu.

Presa aceasta prezintă fals interesele noastre româneşti, dezorientând şi îndreptând pe români pe linii opuse intereselor

naţionale.

Presa aceasta înalţă mediocrităţile şi oamenii capabili de corupţie pentru ca străinul să-şi poată satisface interesele lui şi coboară valorile morale care nu se vor preta a face servicii iudaismului şi intereselor acestuia.

Presa aceasta otrăveşte sufletul neamului, dând zilnic şi sistematic publicitate crimelor senzaţionale, legăturilor imorale, avorturilor, aventurilor.

Presa aceasta omoară adevărul şi slujeşte minciuna cu perseverenţă diabolică, întrebuinţează calomnia ca armă de distrugere a luptătorilor români.

De aceea un român trebuie să fie atent când citeşte o foaie jidănească, stând în gardă faţă de fiecare cuvânt care nu e la întâmplare aruncat şi căutând a descifra planul iudaic cu care el a fost scris. Asupra acestor chestiuni voieşte mişcarea studenţească să atragă luarea aminte a tuturor românilor, atunci când ea se îndreaptă către redacţiile jidăneşti, declarându-le vrăjmaşe ale poporului român.

Am accentuat că izbucnirile formidabile ale maselor studenţeşti erau conduse de puterea lor de intuiţie şi nu de conducători. Pentru că e uşor ca cineva să îndrepte câţiva indivizi către casa cuiva, pentru a-i face manifestaţie ostilă. Când însă marile mulţimi se îndreaptă cu ostilitate, din porunca instinctului lor, către cineva, acela este condamnat fără apel ca vrăjmaş naţional.

NUMERUS CLAUSUS

În timpul luptelor studenţeşti trece din gură în gură formula „numerus clausus”. Dar nu ca o formulă salvatoare, căci masele nu dau formule, ci indică primejdii.

„Numerus clausus” însemnează că marea primejdie jidănească stă în număr, mai cu seamă în număr, pe care nu-l mai putem suporta nici în şcoli, nici în comerţ, nici în industrie, nici în profesiunile libere. „Atenţie la număr”, voieşte să spună „numerus clausus”, căci el trece peste puterile noastre de rezistenţă naţională şi dacă nu luăm măsuri, murim ca neam.

Atâta valoare are această formulă. Sau, dacă voiţi, ca măsură salvatoare, are valoarea unei formule de urgenţă, de primă îngrijire

necesară, dar cu totul insuficientă pentru vindecarea boalei. „Numerus clausus”, în sine, însemnează: limitarea numărului jidanilor în şcoli, profesiuni libere etc. Până la ce număr limitare? Până la proporţia dintre numărul tuturor jidanilor faţă de acela al românilor în cuprinsul României. Adică, dacă în România sunt 15 milioane de români şi 3 milioane de jidani, proporţia este de 20%. După formula „numerus clausus” jidanii urmează să fie admişi în şcoli, medicină, barou etc., în proporţie de 20%.

„Numerus clausus” însemnează limitarea numărului jidanilor până la proporţia dintre numărul lor şi numărul total al românilor.

„Numerus clausus” este numai o formulă de repartiţie a jidanilor în sânul naţiilor, dar nu o formulă de rezolvare a problemei.

Această formulă nu rezolvă aproape nimic, căci ea se ocupă de respectarea proporţiilor, dar nu atacă proporţia în sine. Dacă jidanii sunt 3 milioane, îi lasă 3 milioane. Mai ales nu se ocupă din cauza acestei proporţii şi nu arată mijloacele prin care s-ar putea micşora această proporţie, adică nu cuprinde în sine mijloacele de rezolvare a problemei jidăneşti.

PROBLEMA JIDĂNEASCĂ

NUMĂRUL JIDANILOR

Numărul mare al jidanilor ridică o serie de probleme:

1. Problema pământului românesc;
2. Problema oraşelor;
3. Problema şcolii româneşti şi a clasei conducătoare;
4. Problema culturii naţionale.

Toate acestea sunt tratate impecabil de profesorul A. C. Cuza în scrierile sale: „Poporaţia”, „Naţionalitatea în artă”, „Articole”, „Discursuri parlamentare”, „Curs de economie politică”. Cele ce susţin mai jos aparţin în esenţă gândirii profesorului Cuza.

Numărul jidanilor din România nu se cunoaşte exact. Pentru că statisticile încercate au fost făcute cu cea mai mar lipsă de interes de către politicienii români, pentru a-şi ascunde opera de trădare naţională şi pentru că jidanii de pretutindeni fug de adevărul statisticii. Un proverb spune: „Jidanul trăieşte din minciună şi moare în contact cu adevărul”. De altfel, multă vreme, Directorul Statisticii Statului din

Ministerul de Finanţa era Leon Colescu = Leon Coler.

Şi au dreptate din punctul lor de vedere, pentru că românii puşi în faţa numărului exact al populaţiei jidăneşti, şi-ar da seama că se află în faţa unei adevărate primejdii naţionale şi s-ar ridica pentru a-şi apăra patria. Deci, în faţa adevărului statisticii, puterea iudaică se stinge, moare. Ea nu poate trăi decât din ascunderea adevărului, din falsificarea lui, din minciună.

Noi credem că sunt în România între 2-2 1/2 milioane de jidani. Dar chiar dacă ar fi numai un milion – aşa cum susţin ei – poporul român s-ar găsi în faţa unui pericol de moarte. Pentru că nu interesează numai numărul în sine, cantitatea, ci şi calitatea celor care îl reprezintă şi mai ales interesează poziţiile pe care le ocupă jidanii în structura funcţională a unui stat în viaţă, sub toate formele, a unei naţiuni.

Pământul nostru a fost pământul năvălitorilor. El însă n-a cunoscut niciodată în decursul istoriei ca vreo armată să fi ajuns la formidabilul număr al jidanilor de azi. Năvălirile treceau peste noi mai departe: năvălitorii de azi nu mai pleacă. Se stabilesc aici, pe pământul nostru, într-un număr neîntâlnit până astăzi şi se prind ca râia de trupul pământului şi al naţiei.

Când începe năvălirea jidanilor? În jurul anului 1800 găsim un număr de abia câteva mii în toată Moldova. La 1821, în Bucureşti, se aflau 120 de familii.

Această târzie aşezare pe pământul nostru de datoreşte faptului că jidanii s-au ocupat totdeauna cu comerţul. Ori comerţul, pentru a se putea dezvolta, cere: libertate şi siguranţă la exercitarea lui.

Pe pământul românesc aceste două condiţii lipseau, lipsea libertatea de exploatare a solului românesc, deci perspectivele unui comerţ mai mare, şi lipsea mai cu seamă siguranţa. Pământul românesc a fost cel mai nesigur pământ din lume. N-avea ţăranul român siguranţa casei lui, a vitelor, a muncii, a recoltei sale de un an. Loc de năvălire şi de lupte, teatru de război de secole nesfârşite, iar după ele de multe ori dominaţie străină cu biruri sângeroase.

Ce să caute jidănimea pe acest pământ? Să se bată cu hunii, cu tătarii, cu turcii?

Năvălirea jidănească începe abia acum 100 de ani. În urma păcii de la Adrianopol 1829, se capătă libertatea de comerţ şi în acelaşi timp încep să se arate zările unei vieţi mai liniştite.

De acum începe năvala care va creşte an cu an peste capul nostru, al românilor şi în special al moldovenilor, secătuindu-ne de averi, nimicindu-ne moraliceşte şi ameninţându-ne cu pieirea.

La 1848 comercianţii şi industriaşii moldoveni încep să se plângă domnului Mihail Sturza, cerând măsuri împotriva comercianţilor jidani şi a concurenţei neloiale practicată de ei.

De atunci năvala creşte mereu. Poate nu e bine zis năvală, căci aceasta presupune ideea de violenţă, de curaj moral şi fizic. Infiltraţia iudaică este termenul cel mai potrivit, pentru că cuprinde mai mult ideea de strecurare pe nesimţite. strecurare laşă şi perfidă. Căci nu e puţin lucru ca să răpeşti pământul şi avuţiile unui neam, fără ca măcar să-ţi justifici prin luptă, prin înfruntarea riscului, printr-o mare jertfă, cucerirea făcută.

Ei au acaparat încetul cu încetul comerţul mic şi industria mică românească, apoi au atacat prin aceleaşi manopere frauduloase comerţul şi industria mare şi astfel au pus stăpânire pe oraşele din jumătatea de nord a ţării.

Atacul asupra clasei de mijloc româneşti a fost dat cu precizia pe care o întâlnim numai la unele insecte de pradă care, pentru a-şi paraliza adversarul, îl împung cu acul în şira spinării.

Nu se putea un loc mai bine ales.

Clasa de mijloc atacată cu succes, însemnează spargerea în două a neamului românesc.

E singura clasă care are un dublu contact: în jos cu cea ţărănească pe care stă suprapusă, exercitând asupra ei o putere de autoritate şi prin starea economică mai bună şi prin aceea de cultură; în sus, cu ce conducătoare, pe care o susţine pe umerii ei.

Atacul reuşit asupra clasei de mijloc, adică nimicirea ei, atrage după sine, ca o consecinţă fatală, fără efort din partea atacatorului:

a. năruirea clasei conducătoare (această clasă conducătoare va termina prin a se prăbuşi); b. imposibilitatea refacerii ei; c. zăpăcirea şi îndobitocirea, înfrângerea şi robirea clasei ţărăneşti.

În ultimă analiză, atacul iudaic asupra clasei de mijloc româneşti aici tinde: moartea, pieirea poporului român nu însemnează moartea celui din urmă român, după cum îşi imaginează unii. Moartea aceasta însemnează viaţă în sclavie. Reducerea la stare de viaţă de rob a câtorva milioane de ţărani români, care să muncească pentru jidănime.

Iată constatările prof. Nicolae Iorga cu privire la numărul jidanilor şi la data aşezării lor la noi. Profesorul Iorga în „Istoria Evreilor în Ţările noastre", comunicare făcută la Academia Română în şedinţa de la 13 septembrie 1913, expunând această chestiune, printre altele precizează:

„La Neamţ, câţiva evrei se aşează unul lângă altul pe pământurile Mânăstirii între 1764-1766" (pag. 18).

„La Botoşani vreun act domnesc ca acel din 1757 nici nu pomeneşte pe evrei între ceilalţi locuitori ai oraşului" (pag. 17).

„Câte un evreu apare la Suceava ca orândar pe locul Mitropoliei şi alţii ca mici negustori, la Ocna, la Hârlău, la Siretiu, la Galaţi, la Bârlad (era vreme când despre bârlădenii creştini se putea scrie că se îndeletnicesc cu negoţul mai mult decât cu orice altă muncă) (pag.10), apoi la Roman unde la 1741 nu se ştia decât de moldoveni şi armeni, la Târgul Frumos unde în 1755 se pomenesc două cârciumi şi orânda jidovească ce sunt acolo în târg" (pag. 17-18).

În Bucovina în jurul anexării de la 1775:

„În aceste ţinuturi ale Cernăuţiului şi Câmpulungului la care se adăuseseră părţi ale Hotinului şi Sucevei (în toate aceste ţinuturi) nu erau decât 206 familii jidoveşti înaintea stăpânirii împărăteşti.

La 1775 ajunseseră a fi prin scurgere din Galiţia 780-800 familii.

Cel dintâi guvernator al ţării, generalul Enzenberg, constată că ei se îndeletnicesc în rândul întâi cu cârciumăritul, cu vin, holercă (rachiu) şi bere…

Sunt, spune generalul, *neamul cel mai de-a dreptul stricat, dedat trândăviei, se hrăneşte fără a fi prea mult supărat, din sudoarea creştinilor muncitori*.

O comisiune care funcţiona la 1781 arată că:

Aici în ţară, evreii obişnuiesc a cumpăra ţăranului dinainte puiul în ou, mierea în floare şi mielul în pântecele mamei la un preţ mic şi

prin această camătă, a-i suge cu totul pe locuitori şi a-i aduce la sărăcie, aşa încât ţăranii împovăraţi astfel de datorii şi pentru viitor nu află alt mijloc de mântuire decât să fugă din ţară.

Vedem pe divanul acestei ţări (Moldova) apoi pe domni, mai ales pe Constantin Moruzi apărându-se cu disperare împotriva lor.

… cum i se oferă lui Enzenberg de cahaluri, în scris, 5.000 de galbeni pe an pentru a tolera vechea stare de lucruri, se încearcă şi coruperea Domnului, dar acesta respinse BANII mai bine decât să expuie ţara pieirii totale" (pag. 20).

Şi mai târziu, pe la 1840-48, iată ce constată profesorul Iorga:

„Cu zecile se numără aceste aşezări de exploatare şi depravaţie, cârciumă lângă cârciumă, cu sticle de rachiu de cartofi şi alte otrăvuri, în tot cuprinsul Moldovei, istovind o rasă pentru hrănirea viciilor civilizate ale clasei dominante" (pag. 34).

Şi scrie mai departe profesorul Iorga:

„Totuşi intervenţiile străine hrănite de elementele evreieşti din ţară, nu se opriră. În 1878 ele puseră condiţii recunoaşterii independenţei, câştigate cu jertfe de sânge a ţării şi grămădiră umilinţe asupra României independente, care nu se putea sinucide dând politicește jumătate din ea în puterea evreilor moldoveni… Şi precum Kogălniceanu apărase satele de alcoolul şi camăta evreiască, dl. Maiorescu apără demnitatea României de insulta primirii străinilor, prin voinţa străinilor" (pag. 39).

**

Am dat acestea aici pentru ca să stabilesc după o mare, recunoscută şi necontestată autoritate ştiinţifică, începuturile aşezării jidanilor pe pământul românesc.

PROBLEMA PĂMÂNTULUI ROMÂNESC

Nu se poate ca un neam din lume, fie el chiar numai un trib de sălbatici, să nu-şi pună cu durere sfâşietoare problema pământului său, în faţa unei năvăliri străine. Toate neamurile din lume, de la începutul istoriei până astăzi, şi-au apărat pământul patriei. Istoria tuturor popoarelor, ca şi istoria noastră românească, e plină de lupte pentru apărarea pământului. Să fie oare o anomalie, o stare bolnăvicioasă a noastră, a tineretului românesc, faptul de a ne ridica să

ne apărăm pământul ameninţat? Sau anomalie, a nu ni-l apăra atunci când ni-l vedem primejduit? Anomalie este a nu ne apăra, adică a nu face ce toate neamurile au făcut şi fac. Anomalie şi stare bolnăvicioasă este a ne pune în contradicţie cu toată lumea şi cu întreaga noastră istorie.

De ce oare toate neamurile s-au luptat, se luptă şi se vor lupta necontenit pentru apărarea pământului lor?

Pământul este *baza de existenţă* a naţiei. Naţiunea stă, ca un pom, cu rădăcinile ei înfipte în pământul ţării, de unde îşi trage hrana şi viaţa. Nu există neam care să poată trăi fără pământ, după cum nu există pom care să trăiască atârnat în aer. O naţie care nu are pământul său nu poate trăi, decât dacă se aşează sau pe pământul unei alte naţii, sau pe trupul acesteia, sugându-i viaţa.

Sunt legi făcute de Dumnezeu, care orânduiesc viaţa popoarelor. Una din aceste legi este *legea teritoriului*. Dumnezeu a lăsat un teritoriu determinat fiecărui popor ca să trăiască, să crească, să se dezvolte şi să-şi creeze pe el cultura sa proprie.

Problema jidănească în România ca şi aiurea constă în *încălcare de către jidani a acestei legi naturale a teritoriului*. Ei ne-au încălcat teritoriul nostru. Ei sunt infractorii, şi nu eu, popor român, sunt chemat să suport consecinţele infracţiunii lor. Logica elementară ne spune: infractorul trebuie să suporte consecinţele infracţiunii săvârşite. Va suferi? Nare decât să sufere. Toţi infractorii suferă. Nicio logică din lume nu-mi va spune să mor eu pentru infracţiunea săvârşită de alţii.

Deci problema jidănească nu naşte din „ură de rasă”. Ea naşte dintr-un delict săvârşit de jidani faţă de legile şi ordinea naturală în care trăiesc toate popoarele lumii.

Rezolvare problemei jidăneşti?

Iat-o: reîntoarcerea delincvenţilor în această ordine naturală universală şi respectarea legalităţii naturale.

Dar şi legile ţării opresc invazia jidănească. Art. 3 din constituţie spune: „Teritoriul României nu se poate coloniza cu populaţie d gintă străină”.

Ce însemnează, dacă nu *colonizare*, faptul instalării a două

milioane de jidani pe teritoriul românesc?

Dar acest teritoriu este proprietatea *inalienabilă şi imprescriptibilă* a poporului român. Şi după cum scria cineva, poporul român, nu după 50 de ani, nu după 100 de ani, ci chiar şi după mii de ani, ne vom revendica dreptul asupra acestui pământ, după cum ne-am recucerit pământul Ardealului, după 100 de ani de stăpânire maghiară.

NOI ŞI PĂMÂNTUL NOSTRU

Toate popoarele din jurul nostru au venit de undeva şi s-au aşezat pe pământul pe care trăiesc. Istoria ne dă date precise despre venirea bulgarilor, turcilor, maghiarilor etc. Un singur neam n-a venit de nicăieri. Acela suntem noi. Ne-am născut din negura vremii pe acest pământ odată cu stejarii şi cu brazii. De el suntem legaţi nu numai prin pâinea şi existenţa care ne-o dă muncindu-l din greu, dar şi prin toate oasele strămoşilor care dorm în ţărâna lui. Toţi părinţii noştri sunt aici. Toate amintirile noastre, toată gloria noastră războinică, întreaga noastră istorie aici, în acest pământ stă îngropată.

Aici e Sarmisegetuza cu ţărâna regelui Decebal, cel nemuritor, pentru că cine ştie să moară ca Decebal, nu moare niciodată.

Aici odihnesc Muşatinii şi Basarabii, aici la Podul Înalt, la Războieni, la Suceava, la Baia, la Hotin., la Soroca, la Tighina, la Cetatea Albă, la Chilia, dorm românii căzuţi în lupte, boieri şi ţărani, mulţi ca frunza şi ca iarba.

La Posada, la Călugăreni, pe Olt, pe Jiu, pe Cerna, la Turda, în munţii nefericiţilor şi uitaţilor moţi din Vidra, până în Huedin şi până la Alba Iulia, locul de tortură al lui Horia şi fraţilor lui de arme, sunt numai urme de lupte şi morminte de viteji.

În Carpaţii toţi, din munţii olteneşti la Dragoslave şi la Predeal, de la Oituz la Vatra Dornei, pe vârfuri şi în fund de văi, pretutindeni a curs sângele românesc în valuri.

În miezuri de noapte, în ceasurile grele ale neamului, noi auzim glasul pământului românesc, care ne îndeamnă la lupte.

Întreb şi aştept răspuns: pe ce drept voiesc jidanii să ne ia acest pământ?

Pe ce urmă istorică îşi întemeiază pretenţiile şi mai ales îndrăzneala cu care ne înfruntă pe noi, românii, aici, acasă la noi?

Suntem legaţi de acest pământ prin milioane de morminte şi prin milioane de fire nevăzute pe care numai sufletul nostru le simte şi rău de aceia ce vor încerca să ne smulgă de pe el.

PROBLEMA ORAŞELOR

În cadrul acestui pământ românesc jidanii însă, nu s-au aşezat oriunde, la întâmplare. Ei s-au plasat în oraşe, formând în ele adevărate insule de populaţie jidănească compactă.

La început au fost invadate şi cucerite oraşele şi târgurile din nordul Moldovei: Cernăuţi, Hotin, Suceava, Dorohoi, Botoşani, Soroca, Burdujeni, Işcani, Briceni, Secureni etc.

În faţa lor au dispărut negustorul şi meseriaşul român. Azi o stradă, mâine alta, poimâine un cartier, în mai puţin de 100 de ani centrele româneşti de un vechi renume şi-au pierdut cu totul caracterul lor românesc, luând înfăţişare de adevărate cetăţi jidăneşti. Repede au căzut şi celelalte oraşe moldoveneşti: Roman, Piatra, Fălticeni, Bacău, Vaslui, Bârlad, Huşi, Tecuci, Galaţi şi Iaşi, a doua capitală a Moldovei, după ce prima şi străvechea noastră Suceavă a fost transformată pur şi simplu într-un murdar cuib jidănesc, care înconjoară bietele ruine glorioase ale cetăţii lui Ştefan cel Mare.

La Iaşi, parcurgând străzi şi cartiere întregi nu mai întâlneşti niciun român, nicio casă românească, niciun magazin românesc. Trece lume pe lângă mari biserici în ruină şi sărăcie: biserica Talpalari, făcută de breasla talpalarilor români, biserica Curelari, făcută de aceea a curelarilor români. Tot se dărâmă. Nu mai este în Iaşiul acela mare niciun talpalar român, niciun curelar român. Biserica Sfântul Nicolae cel Sărac, a vechii boierimi moldoveneşti s-a dărâmat până la temelie, iar peste mormintele din jurul ei, bodegile jidăneşti aruncă şi astăzi lăturile, gunoaiele şi murdăriile.

Biserica din Piaţa Mare, unde este cea mai mare aglomeraţie de oameni, închisă din *lipsă de enoriaşi*. Aglomeraţia de oameni o constituieşte numai populaţia jidănească.

Pe strada Lăpuşneanu geme de durere palatul domnesc al lui Cuza-Vodă, transformat în bancă jidănească. În fosta lui grădină se ridică teatru jidănesc în stil palestinian. Străinul ne calcă în picioare tot ce avem mai sfânt.

Geme inima în noi de durere. Ne întrebăm, noi copii, sfâşiaţi sufleteşte, cum de s-au găsit români care să se poarte cu atâta vrăjmăşie faţă de neamul lor? Cum de s-au găsit aşa de mulţi trădători? Cum de n-au fost puşi la zid cu toţii sau arşi de vii în clipa trădării lor? Cum de stă toată lumea? Cum de stăm noi? Sunt probleme de conştiinţă care ne apasă, care neliniştesc sufletul nostru, care ne tulbură viaţa. Ştim că în niciun fel nu ne vom putea găsi liniştea, decât în lupte, în suferinţă sau în morminte. Tăcerea noastră ne acoperă de laşitate şi orice minut de întârziere pare că ne omoară.

Nu mai vorbim de oraşele şi târgurile Basarabiei, care stau ca nişte plăgi deschise pe trupul istovit şi stors al ţării.

Nu mai vorbim de Maramureş, unde românii, ajunşi în stare de robie, mor în fiecare zi. Nu sunt cuvinte care să poată descrie marea tragedie a Maramureşului.

Dar boala s-a întins ca un cancer; ea a atins Râmnicul-Sărat, a atins Buzăul, a atins Ploieştii şi a pătruns în capitala ţării.

În 15 ani de zile au căzut Văcăreştii, vechi cartier românesc, au căzut în întregime Dudeştii, au căzut negustorii români de pe Calea Griviţei. Mor înlocuiţi de jidani vestiţii comercianţi din Obor, a căzut Calea Victoriei. Ea nu mai este astăzi decât o adevărată cale a „înfrângerii" româneşti; căci 3/4 din proprietăţile de pe Calea Victoriei sunt proprietăţi jidăneşti. De 10 ani au pătruns în Oltenia şi au intrat în Craiova lui Mihai Viteazul, au intrat în Râmnicu Vâlcea, au intrat în Severin, sub protecţia politicienilor români, care, bine plătiţi, pretind că nu există problemă jidănească. Acestor politicieni, a căror trădare faţă de neam este aşa de îngrozitoare, dacă sunt vii, neamul va trebui să le scoată ochii; dacă sunt morţi, va trebui să-i scoată din morminte şi să le dea foc ciolanelor, în pieţele publice. Pe copiii şi nepoţii lor, neamul va trebui să-i urmărească în averi, confiscându-le şi să-i stigmatizeze cu epitetul de „copii de trădători".

Pierderea oraşelor noastre româneşti are consecinţe nimicitoare pentru noi, căci oraşele sunt *centrele economice* ale unei naţiuni. În ele se acumulează toată bogăţia naţiei. Încât cine este stăpân pe oraşe, acela este stăpân pe mijloacele de subzistenţă, pe bogăţia naţiunii.

Să ne fie nouă, românilor, oare indiferent cine sunt stăpânii

bogăţiei naţionale? Noi sau jidanii? Nici unui neam din lume nu-i poate fi indiferent acest lucru. *Pentru că o poporaţie se înmulţeşte şi se dezvoltă în limita mijloacelor de subzistenţă de care dispune*. Cu cât aceste mijloace sunt mai puţine, cu atât mai puţine vor fi posibilităţile de creştere şi de dezvoltare ale populaţiei respective şi invers (aceste adevăruri asupra legii poporaţiei au fost cercetate de toţi economiştii şi formulate inegalabil de profesorul Cuza).

Trecerea bogăţiilor din mâinile românilor în mâinile jidanilor nu însemnează numai *aservirea economică* a românilor şi nu numai aservirea politică, – pentru că cine nu are libertate economică nu are libertate politică – ci însemnează mult mai mult: *o primejdie naţională* care macină însăşi *puterea noastră ca număr*. În măsura în care ne dispar mijloacele de subzistenţă, în aceeaşi măsură, noi, românii, ne vom stinge de pe pământul nostru, lăsând locurile noastre în mâinile populaţiei jidăneşti, al cărei număr creşte pe zi ce merge şi din cauza năvălirii din afară şi din aceea a acaparării mijloacelor noastre de subzistenţă, a bogăţiilor noastre.

Oraşele sunt, în al doilea rând, *centrele culturale* ale unei naţiuni (Vezi A. C. Cuza, „Apărarea Naţională", no.3, 1 Mai 1922). Aici în oraşe sunt plasate şcolile, bibliotecile, teatrele, sălile de conferinţe, toate la îndemâna orăşenilor. O familie jidănească îşi poate uşor întreţine toţi cei 5-6 copii la carte. O familie a unui ţăran român, din cine ştie ce fundătură de sat, departe de oraş, rar îşi poate întreţine un singur copil la şcoli până la sfârşit. Şi în acest caz este complet sleită de puteri şi avere, încât periclitează existenţa celorlalţi 4 sau 5 copii rămaşi acasă. Deci cine stăpâneşte oraşele, stăpâneşte posibilităţile de a se adăpa la cultură.

Dar nu numai atât, în oraşe şi în şcoli, o naţie îşi împlineşte misiunea ei culturală în lume. Cum este posibil ca românii să-şi poată împlini misiunea lor culturală prin glasuri, prin condeie, prin inimi, prin minţi jidăneşti?

În sfârşit, oraşele sunt *centrele politice ale unei naţii*. Din oraşe se conduc naţiile. Cine stăpâneşte oraşele, are *direct* sau *indirect* conducerea politică a ţării.

Ce mai rămâne din ţară – în afară de oraşe? O gloată de câteva milioane de ţărani, fără mijloace de existenţă omenească, supţi şi

sărăciţi; fără cultură, otrăviţi de băutură şi conduşi de jidanii îmbogăţiţi, deveniţi stăpânii oraşelor româneşti, sau de românii (prefecţi, primari, poliţai, jandarmi, miniştri) care numai de formă conduc, pentru că nu sunt altceva decât *executorii umili* ai planurilor jidăneşti. Pe aceştia, puterea economică iudaică îi susţine, îi linguşeşte, le face cadouri, îi cooptează în consilii de administraţie, îi plăteşte cu luna (lui Iuda i s-a plătit o singură dată; aici se plăteşte lunar), le excită poftele de bani îndemnându-i spre lux şi viciu, iar când nu se supun directivelor şi vederilor jidăneşti, sunt daţi pur şi simplu afară, chiar dacă sunt miniştri, li se taie subvenţiile şi plăţile, li se dau pe faţă hoţiile şi afacerile necorecte făcute cu ei împreună, pentru a-i compromite. Iată ce a mai rămas din această patrie românească în momentul în care ne-am pierdut oraşele; o clasă conducătoare, fără onoare, un popor de ţărani, fără libertate şi toţi copiii de români, fără ţară şi fără viitor.

PROBLEMA ŞCOLII ROMÂNEŞTI

Cine stăpâneşte oraşele, stăpâneşte şcolile şi cine stăpâneşte şcolile, mâine stăpâneşte ţara.

Iată câteva statistici din anul 1920:

Situaţia la Universitatea din Cernăuţi

Facultatea de Filosofie, semestrul de vară:

Români: 174

Evrei: 574

La Drept, în acelaşi oraş, semestrul de vară:

După religie

Ortodocşi 237 (Români şi Ruteni)

Catolici 98

Luterani 26

Alte religii 31

Mozaici 506

(Din „Situaţia demografică a României”, de Em. Vasiliu-Cluj, pag.84)

În Basarabia

Învăţământul primar rural:

Băieţi: 72.289 Români 1.974 străini creştini 1.281 Evrei
Fete: 27.555 „1.302 „2.147”
Învăţământul primar urban:
Băieţi: 6.385 Români 2.435 străini din care 1.351 Evrei
Fete: 5.501 „2.435 „2.492”
Şcoli secundare şi profesionale:
1.535 ortodocşi, 6.302 mozaici
Şcoli secundare mixte:
690 ortodocşi, 1.341 mozaici
(op. cit. pag. 84-85)
În Vechiul Regat
Liceul din Bacău Români: 363 Evrei: 198
„Botoşani „229 „127
„de fete, Botoşani „155 „173
„din Dorohoi „177 „167
„din Fălticeni „152 „100
„Naţional, Iaşi „292 „201
Gimn. Alex. cel Bun, Iaşi „93 „215
„Ştefan cel Mare, Iaşi „94 „120
Liceul din Roman „256 „157
„din Piatra Neamţ „347 „179
Şcoli particulare
Bucureşti Români: 441 Evrei: 781
Iaşi „37 „108
Galaţi „190 „199
(Opera cit. pag. 85-87)
Situaţia la Universitatea din Iaşi
Facultatea de Medicină Români: 546 Evrei: 831
„Farmacie „97 „299
„Litere „351 „100
„Ştiinţe „722 „321
„Drept „1.743 „370
(Op. cit. pag. 87-88)

Şcoala românească, distrusă în modul acesta prin numărul mare al jidanilor, naşte două probleme grave:

I.

— Problema *păturii conducătoare româneşti*, pentru că şcoala crează pe conducătorii de mâine ai neamului, nu numai pe conducătorii politici, ci şi pe toţi conducătorii din toate domeniile de activitate.

II.

— *Problema culturii naţionale*, pentru că şcoala este laboratorul în care se pregăteşte cultura unui popor.

Pentru a sublinia tragedia acestei şcoli româneşti copleşită de jidani, găsesc că e deosebit de important să citez mai jos dureroasele constatări făcute de unul dintre cei mai străluciţi pedagogi ai naţiei noastre, prof. Ion Găvănescul de la Universitatea din Iaşi:

„Nu vrem să mai vedem spectacolul ce-l oferă Liceul Naţional din Iaşi, unde majoritatea zdrobitoare a elevilor o alcătuieşte elementul evreiesc. Puţinii elevi români se simt străini: în pauzele dintre ore stau retraşi, stingheriţi şi jenaţi prin colţuri. Sunt minoritatea *tolerată.*

Majoritarii trăiesc aparte, vorbesc între ei de preocupările lor, de jocurile lor, de societăţile lor, Macaby, Hacoah, Macoah etc., de şezătorile şi conferinţele lor, de sporturile lor, de planurile lor de lucru şi petrecere. Şi când vor să se ferească de indiscreţia românilor, minoritarii-majoritari şoptesc între ei ori o dau de-a dreptul prin idiş…

Bieţii profesori români, în faţa unor astfel de suflete de elevi! Te gândeşti involuntar la găina care a clocit ouă de raţă. Uite-o cum stă ciocănind, speriată pe marginea lacului, cum îşi cheamă cu disperare bobocii, *puii ei de altă speţă*, care au sărit în apă şi alunecă zburdând să treacă pe ţărmul celălalt, unde ea nu-i poate urmări.

Ce şcoală de naţionalism să faci cu astfel de auditori? Poţi să vorbeşti, dacă simţi în tine flacăra patriotismului, de aspiraţiile şi idealul românesc? Poţi măcar să deschizi gura? Ţi se încleştează fălcile, îţi îngheaţă cuvintele pe buze.

Marele Kogălniceanu, în faţa unor astfel de bănci cu şcolari străini… ar fi putut pronunţa el celebrul discurs de introducere în

istoria Românilor pe care l-a rostit tocmai pe acele locuri unde azi liceul „Naţional” românesc a devenit un liceul „Naţional” evreiesc?

I-ar fi pierit inspiraţia care-şi trage puterea din simpatia ochilor sclipitori de înşelegere şi credinţă.”

Ion Găvănescul, „Imperativul momentului istoric”, pag. 67

Şi mai departe:

„Unde s-a văzut vreodată în Anglia, în Franţa, în Italia, vreo şcoală de orice grad, ca să ne mărginim la o singură latură a vieţii naţionale, în care numărul *preponderent* al şcolarilor să aparţină altui neam decât neamului ce alcătuieşte populaţia de baştină a ţării şi care a întemeiat Statul Naţional respectiv?

Se poate închipui bunăoară, că la o Facultate de Drept a vreunei Universităţi din Anglia să fie 547 evrei şi 234 de englezi, proporţia dintre evrei şi români de la Facultatea de Drept din Cernăuţi, în anul 1920?

Sau la o Facultate de Filosofie din Italia, să fie 574 evrei şi 174 italieni, proporţia dintre evrei şi români la aceeaşi Universitate din Cernăuţi?

Sunt aceste raporturi normale? Nu sunt monstruozităţi de biologie etnică, inadmisibile, inconceptibile? Nu sunt un semn de inconştienţă criminală pentru pătura conducătoare responsabilă a neamului românesc?”

Ion Găvănescul, op. cit.

PROBLEMA PĂTURII CONDUCĂTOARE ROMÂNEŞTI

Dar cine sunt elevii şi studenţii de astăzi? Elevii şi studenţii de azi sunt profesorii de mâine, medicii de mâine, inginerii de mâine, magistraţii de mâine, avocaţii de mâine, prefecţii de mâine, deputaţii de mâine, miniştrii de mâine, cu un cuvânt, conducătorii de mâine ai neamului în toate domeniile de activitate.

Dacă elevii de astăzi sunt 50%, 60%, 70% jidani, mâine în mod logic vom avea 50%, 60%, 70% conducători jidani ai acestui neam românesc.

Se mai poate pune problema dacă un neam are dreptul să-şi limiteze numărul străinilor la universităţile sale?

Iată ce răspunde acestei întrebări, în Buletinul Universităţii din

Harvard, citat de profesorul Cuza în „Numerus clausus”, pag.11, Morris Gray, fost student al acestei universităţi (promoţia 1906), studiind problema jidănească de acolo.

Morris Gray începe prin a formula problema în principiu, întrebându-se:

„Mai întâi, care este funcţia unei universităţi? Care sunt datoriile ei?

Dacă datoria ei este o *datorie către individ*, admiterea trebuie să fie bazată în mod franc şi manifest, pe *principiul democratic*: orice candidat trebuie să fie admis cu condiţia să-şi treacă examenele de intrare şi de a plăti primul termen al redevenţelor şcolare. Şi aceasta fără anchetă serioasă asupra personalităţii candidatului, nici asupra posibilităţilor latente de progres, de eminenţă, de folos pentru el însuşi sau pentru ceilalţi.

Dacă însă, datoria Universităţii *e datorie către o naţie*, atitudinea ei în ce priveşte admiterea studenţilor trebuie să fie bazată în chip firesc pe un principiu deosebit.

După părerea mea, datoria unei universităţi este de a forma oameni în diferite domenii ale gândirii, în aşa fel, încât o parte din ei cel puţin, să poată deveni şefi în domeniile lor respective şi să facă servicii naţiunii.”

Va să zică, iată un principiu bine stabilit, adaugă profesorul Cuza.

„*Datoria universităţilor este către naţia lor, pentru care trebuie să pregătească conducători în toate domeniile şi care nu pot fi decât naţionali.*

Căci doar nu se va admite ca o naţie să-şi formeze *conducători străini* în universităţile sale.”

Din cele expuse mai sus se poate desprinde grava problemă a clasei conducătoare româneşti de mâine.

Rămâne un adevăr stabilit: România trebuie să fie condusă de români.

Este cineva care susţine că România trebuie condusă de jidani?

Dacă nu, atunci trebuie să admită că studenţimea română are dreptate şi că toate campaniile, toate injuriile, toate infamiile, toate

aţâţările, toate uneltirile, toate nedreptăţile care se aruncă şi se vor arunca asupra acestui tineret românesc, îşi găsesc justificarea în războiul pe care jidănimea îl duce pentru exterminare românilor şi a celor mai buni luptători ai lor.

PROBLEMA CULTURII NAŢIONALE

Un neam, punându-şi această problemă, cea mai gravă dintre toate, este ca şi cu un pom şi-ar pune problema fructelor sale.

Când s-ar vedea, că din cauza *copleşirii omizilor*, el nu-şi mai poate împlini *rostul său pe lume*, nu mai poate rodi, atunci şi-ar pune cea mai tristă problemă, mai mare decât problema însăşi a vieţii, pentru că, văzându-şi desfiinţat scopul vieţii, ar fi mai dureros pentru el decât dacă i s-ar desfiinţa viaţa însăşi. Cele mai mari dureri sunt ale sforţărilor inutile, fiindcă sunt durerile care rezultă din conştiinţa îngrozitoare a *inutilităţii vieţii*.

* * *

E îngrozitor! Noi, poporul român, să nu mai putem da roadele noastre? Să nu avem o cultură românească, a noastră, a neamului, a sângelui nostru, care să strălucească în lume alături de roadele altor neamuri? Să fim noi condamnaţi astăzi de a ne prezenta în faţa lumii întregi cu produse de esenţă jidănească?

Astăzi, în ultimul moment, când lumea aşteaptă ca poporul român să apară cu rodul sângelui şi geniului său naţional, noi să ne prezentăm cu o infecţie de caricatură culturală iudaică?

Cu inima strânsă de durere, privim această problemă şi nu va fi român, care văzându-şi periclitată o întreagă istorie, să nu pună mâna pe armele sale, pentru a se apăra.

Extrag din „Imperativul momentului istoric”, al profesorului Găvănescul, aceste nemuritoare rânduri:

„Grija de căpetenie a neamului românesc tot aşa de hotărâtoare pentru fiinţa lui ca şi conservarea fizică este afirmarea lui în sfera vieţii ideale a omenirii.

Crearea unei culturi cu caracter propriu românesc.

Nu se poate ca o cultură românească să crească dintr-o şcoală, organizaţie politică sau economică de caracter străin.

O instituţie ca funcţiune a vieţii naţionale poartă caracter

românesc atunci când factorul uman ce-i dă ființă este românesc."

În fața situației nenorocite, în fața numărului invadatorilor care ne copleșesc, profesorul Găvănescul se întreabă plin de îngrijorare, punând problema școlii și a culturii naționale:

„Unde să se refugieze sufletele românești? Unde să scape de penibila impresie obsedantă a stării de exil în propria lor patrie?

Afară de biserică, unde intră să se reculeagă în tihnă, sub ocrotirea crucii mântuitoare, singurul lor azil rămâne școala.

Școala este cuibul ideal în care geniul național își adună progenitura, ca să o hrănească, să o crească, să o învețe a zbura, să-i arate drumul înălțimilor, pe care numai el le cunoaște, ca să ajungă acolo unde numai lui îi este dat să ajungă.

Școala este locul de refugiu unde se acordează, se pregătesc strunele și organele sufletești ale neamului, ca să intoneze o nouă simfonie, nemaiauzită în lume, prima simfonie a darurilor lui naturale, prescrise ființei lui și numai ființei lui.

Școala este sanctuarul unde se săvârșește marea taină a vieții unui popor, unde sufletul etnic își distilează, în picături de lumină, esența lui nemuritoare, ca să fie turnată în forma ideală predestinată lui și numai lui, de gândul creator al lumilor

Nu pot instrumentele melodice ale altor suflete etnice ca să participe armonic la simfonia culturii noastre. Ele nu cunosc din felul construcției lor, și nu știu să sune decât nota neamului lor.

Ce simfonie românească vei scoate din ele?

Nu poate esența geniului național al altor suflete etnice să cristalizeze în altă formă, decât cea hotărâtoare lor de zămislirea popoarelor. Să scoateți chip de neam românesc de esența națională ebraică, maghiară, germană?"

Ion Găvănescul, „Imperativul momentului istoric", pag. 64-68

Dar nu numai că nu vor putea să creeze cultură românească, ci jidanii vor falsifica-o și pe aceea pe care o avem, pentru a ne-o servi *otrăvită*.

Școala românească fiind masacrată în modul acesta, noi suntem puși în situația de a *renunța la misiunea* noastră de neam, de a renunța la crearea unui culturi românești și de pieri otrăviți.

REÎNTOARCEREA ÎN ŢARĂ

Acestea toate, noi, studenţii ieşeni, spre deosebire de colegii noştri de la celelalte universităţi, le cunoşteam înainte de începerea mişcării studenţeşti, de la catedra profesorului Cuza, din scrierile prof. Paulescu şi Găvănescul, din studiile şi cercetările făcute de noi la Societatea Studenţilor în Drept şi din ceea ce văzusem cu proprii noştri ochi şi simţiserăm în sufletul nostru.

Era o problemă de mare conştiinţă care nu se punea. Fiecare zi ne aducea câte o dovadă în plus: vedeam perfidia presei jidăneşti, vedeam reaua ei credinţă în toate împrejurările, vedeam aţâţările ei în tot ce era antiromânesc, vedeam opera de linguşire şi de ridicare a oamenilor politici, a funcţionarilor, a autorităţilor, a scriitorilor, a preoţilor creştini care se pretau a face jocul intereselor jidăneşti; vedeam batjocura de care se învredniceau toţi cei ce aveau o atitudine românească, corectă, demnă sau care îndrăzneau să demaşte primejdia jidănească; vedeam necuviinţa cu care eram trataţi, noi, în propria noastră casă, ca şi cum ei ar fi fost aici stăpâni de mii de ani; vedeam cu indignare crescândă amestecul îndrăzneţ al acestor musafiri nepoftiţi în cele mai intime probleme de viaţă românească: religie, cultură, artă, politică, căutând ei a trasa liniile pe care să se mişte destinul neamului nostru.

Pe mine, cu mintea mea de tânăr, aproape copil, multă vreme m-au chinuit aceste gânduri, în căutarea unor soluţii.

Elementele care mau impresionat mai mult, care m-au determinat apoi la luptă şi care m-au mângâiat şi întărit în ceasuri de suferinţă au fost:

1. Conştiinţa primejdiei de moarte în care se află neamul nostru şi viitorul lui.

2. Dragostea pentru pământ şi mila pentru orice loc glorios şi sfânt, batjocorit şi pângărit astăzi de jidani.

3. Mila de oasele celor care au murit pentru ţară.

4. Sentimentul de revoltă faţă de ofensele, de batjocura şi de călcarea în picioare de către străinul duşman, a demnităţii noastre de oameni şi de români.

De aceea, când în decembrie 1922 am auzit vestea cea mare,

vulcanica izbucnire a mişcării studenţeşti, m-am hotărât să mă întorc în ţară, pentru ca să lupt şi eu alături de camarazii mei.

Peste puţin timp trenul mă ducea spre casă. De la Cracovia am dat o telegramă studenţilor din Cernăuţi, care m-au aşteptat la gară. Aici am stat două zile. Universitatea era închisă. Studenţii care o străjuiau păreau nişte soldaţi în slujba ţării lor, cu sufletul luminat de Dumnezeu, Niciun pic de interes personal nu adumbrea frumoasa şi sfânta lor acţiune. Cauza pentru care se înfrăţiseră şi luptau întru singur suflet era cu mult deasupra lor, cu mult deasupra nesfârşitelor lor lipsuri şi nevoi.

Fruntaşii luptători de la Cernăuţi erau: Tudose Popescu, fiul bătrânului preot din Mirceşti, Dâmboviţa, student în al treilea an la Teologie, apoi Dănileanu, Pavelescu, Cârsteanu etc.

M-am informat asupra planului lor de luptă. Era grevă generală până la victorie, adică până la rezolvarea de către guvern a punctelor din moţiunea de la 10 decembrie în frunte cu „numerus clausus”.

Nu mi s-a părut bun.

În capul meu a încolţit planul următor:

a. Mişcarea studenţească trebuie să se extindă asupra întregului popor român. Mişcarea studenţească mărginită în cadrul Universităţii să se transforme în mişcare naţională a românilor, pentru că, pe de o parte, problema jidănească nu este o problemă numai a Universităţii, ci a naţiei româneşti, şi, pe de altă parte, Universitatea singură nu o poate rezolva.

b. Această mişcare naţională trebuie încadrată într-o organizaţie sub o singură comandă.

c. Scopul acestei organizaţii trebuie să fie lupta pentru aducerea la guvernare a mişcării naţionale, care va rezolva şi „numerus clausus” şi toate celelalte probleme, deoarece niciun guvern al partidelor politice din afara acestei mişcări nu va rezolva problema naţională.

d. În vederea acestora, studenţimea să pregătească o mare adunare naţională a românilor din toate straturile sociale, care să însemneze şi începutul noii organizaţii.

e. Pentru executarea adunării, fiecare universitate să facă atâtea steaguri câte judeţe are provincia respectivă. Pânza acestor steaguri să

fie dusă şi predată de către o delegaţie de studenţi, unui cunoscut naţionalist pe care delegaţia îl va socoti ca cel mai apt pentru acest lucru. Acesta îşi va aduna în jurul lui un grup de fruntaşi din oraş şi întreg judeţul şi la primirea telegramei, care urma să anunţe cu o săptămână înainte data şi locul adunării, să pornească cu pânza steagului şi cu toţi oamenii săi spre locul indicat.

f. Pentru ca adunarea să nu fie împiedicată de guvern, toate pregătirile se vor face în tăcere, păstrându-se discreţia asupra datei.

Într-o sală a căminului, am expus acest plan în faţa unui număr de 50 de luptători.

Ei l-au găsit bun. Atunci s-au strâns bani de la toţi, s-a cumpărat pânza necesară şi pe loc, în acea sală, studentele au făcut steaguri pentru judeţele Bucovinei.

LA IAŞI

La Iaşi m-am întâlnit cu toţi foştii mei camarazi.

Le-am expus şi lor planul. S-au făcut şi aici steagurile, în prima zi, de către studente, pentru toate oraşele din Moldova şi Basarabia.

Pe profesorul Cuza nu l-am găsit. Era plecat la Bucureşti cu profesorul Şumuleanu şi cu tatăl meu, în vederea unei adunări în capitală.

LA BUCUREŞTI

A doua zi am plecat la Bucureşti. Aici m-am prezentat profesorului Cuza, prof. Şumuleanu şi tatălui meu, care de peste un sfert de veac luptau împreună în contra primejdiei jidăneşti, fiind copleşiţi de batjocuri, de lovituri şi chiar de răni, şi care astăzi trăiau marea satisfacţie de a vedea tot tineretul cult al ţării, în număr de peste 30.000, înălţând steaguri de luptă pentru credinţa pe care ei o viaţă întreagă o slujiseră.

La Bucureşti însă, gândurile mele n-au fost primite cu acelaşi entuziasm. Întâi, pentru că am găsit oarece rezistenţă la profesorul Cuza. Expunându-i planul, după care urma să creăm o mişcare naţională şi să-l proclamăm şef al acestei mişcări, în adunarea ce urma să se ţină, profesorul Cuza a găsit că planul nu era bun, deoarece, spunea el:

— Noi n-avem nevoie de organizare, mişcarea noastră se

bazează pe un formidabil curent de mase.

Eu am insistat, comparând o mişcare de mase cu un puţ de petrol, care, nefiind captat într-un sistem organizat, chiar dacă izbucneşte, nu e de niciun folos, deoarece petrolul se va împrăştia în toate părţile. Am plecat însă fără rezultat. A doua zi, profesorul Şumuleanu şi cu tatăl meu l-au convins.

Dar mă izbeam de o greutate la care nu mă aşteptam. Era pe la începutul lunii februarie. Masa mare a studenţilor să găsea în plină vigoare sufletească. Deşi i se închisese toate cantinele, deşi i se închisese porţile tuturor căminelor, studenţimea rămânând pe drumuri fără masă şi casă în miezul iernii, totuşi se afla în plin avânt sub protecţia admirabilă a românilor din capitală, care, de a doua zi, şi-au deschis larg porţile caselor, găzduind şi dând masă la peste 8.000 de studenţi luptători. Era în aceasta o aprobare, un îndemn la luptă, o solidarizare, o mângâiere pentru cei ce primeau răni.

Eu însă, nu aveam nicio legătură cu această masă. Nu cunoşteam pe nimeni. Prin studentul Fănică Anastasescu, care era administratorul revistei „Apărarea Naţională", am început a cunoaşte pe câte cineva. Conducătorii mişcării studenţeşti din Bucureşti, aveam impresia că nu erau suficient de orientaţi, pentru că, deşi elemente de elită, cu distinse calităţi intelectuale, fapt verificat prin locurile pe care le-au ocupat mai târziu în societate, s-au găsit pe neaşteptate în fruntea unei mişcări, la care nu se gândiseră până atunci. De altfel, fiind mulţi, fiecare avea câte o părere deosebită. Printre elementele valoroase de la conducere figurau în prima linie: Creţu, Dănulescu, Simionescu, Râpeanu, Rovenţa şi alţii. Masa era războinică, o parte din conducători însă, credeau că-i mai cuminte să potolească spiritele.

Pe de altă parte şi lipsa lor de pregătire în această direcţie, şi contactul nepotrivit cu oamenii politici îi făcuseră să încerce într-o oarecare măsură, cel puţin pe unii dintre ei, transpunerea mişcării pe plan material, lucru neadmisibil, după părerea mea. Căci aceasta ar fi fost ca şi cum cineva ar spune:

1. Luptăm pentru a cuceri ţara din mâinile jidanilor;
2. Luptăm pentru ca să ni se dea o pâine albă la masă;
3. Luptăm pentru două feluri de mâncare;

4. Luptăm pentru un pat bun;

5. Lucrăm pentru aparate de laboratorii, pentru instrumente de disecţii etc.;

6. Luptăm pentru cămine; pentru ca la urmă să se spună, cu voce tare, de către autorităţi:

— Cererile studenţilor au fost satisfăcute, guvernul a recunoscut starea de plâns a studenţimii şi marea ei mizerie etc. Din cele şase puncte cerute de studenţi, cinci au fost admise şi anume: aparate pentru disecţii, aparate pentru laboratorii, câte două pâini albe pe fiecare zi, câte două feluri de mâncare, trei cămine studenţeşti cu paturi bune etc.

Iar despre punctul întâi: *salvarea ţării din mâinile jidănimii*, să nu se spună nimic, motivându-se, că au fost admise de guvern cinci puncte din şase.

De la începutul mişcării studenţeşti, întreaga presă jidănească a căutat să transpună mişcarea pe acest pan material.

Obiectivul mişcării să fie „o pâine”.

Pentru ca adevăratul obiectiv – *jidanul* – să scape neobservat. De altfel, cine va reciti foile, va putea observa că şi politicienii români puneau problema la fel: – trebuie să li se dea studenţilor cămine, hrană etc.

După cum am mai spus, o parte din conducerea de la Bucureşti, înclina pe această pantă, pe care dacă ar fi apucat studenţimea, s-ar fi abătut de la adevărata ei misiune.

Părerea mea a fost totdeauna contrară acestui punct de vedere. Contrară oricărui amestec de ordin material în doleanţele formulate de studenţime.

Pentru că, ziceam eu, şi zic şi astăzi, nu nevoile, nu lipsurile îi împinseseră la marea mişcare pe studenţi, ci dimpotrivă, părăsirea grijii oricăror nevoi şi oricăror lipsuri, oricăror interese, oricăror suferinţe personale sau chiar familiale, uitarea acestora de către studenţii români şi integrarea lor cu toată fiinţa în *grijile, nevoile şi aspiraţiunile neamului lor.* Aceasta şi numai aceasta le dădea lumina sfântă din ochi.

Mişcarea studenţească n-a fost o mişcare de revendicări

materiale. Ea se ridica dincolo de nevoile unei generaţii, împletindu-se cu liniile mari ale neamului.

Pe de altă parte, aici, la Bucureşti, predomina ideea: mişcarea studenţească trebuie să se menţină în cadrul universităţii, să rămână o mişcare academică, să nu se transforme într-o mişcare cu caracter politic. Această opiniune însă era complet greşită, căci coincidea cu interesele jidanilor şi ale partidelor, care aveau tot interesul să localizeze chestiunea numai la universitate, şi acolo, printr-un mijloc oarecare, s-o stingă.

Părerea noastră era că noi nu facem mişcare pentru mişcare, ci mişcare pentru victorie. Or forţele studenţeşti nu sunt suficiente pentru victorie. Ne trebuie forţele studenţilor, unite cu ale celorlalţi români.

Conducătorii bucureşteni mai erau împotriva proclamării profesorului Cuza ca preşedinte al unei *eventuale* organizaţii. Ei susţineau că nu e profesorul Cuza bun pentru asemenea acţiune. Eu susţineam că trebuie să-l ajutăm, aşa cum este.

În sfârşit, cei de la Bucureşti aveau o foarte mare rezervă faţă de mine. Mă durea, căci eu veneam cu tot ce poate avea un om mai curat şi mai sfânt în inima lui, cu dorinţa vie de a conlucra pe calea dea mai bună *pentru ţară*. Poate că necunoscându-mă, erau îndreptăţiţi să fie rezervaţi.

Pentru aceste motive, la Bucureşti, am întâmpinat rezistenţă. De aceea, am început să lucrez în afara comitetului şi nu am făcut decât trei-patru steaguri.

LA CLUJ

La Cluj am plecat cu Alexandru Ghica, unul dintre cei trei copii ai doamnei Constanţa Ghica din Iaşi, strănepoţi de domnitor şi care, în tot timpul mişcării studenţeşti, s-au purtat impecabil.

La preşedinţia centrului studenţesc era Alexa, un element cumpătat şi bun. M-a întâmpinat cu aceleaşi argumentări şi în privinţa orientării studenţimii şi cu privire la proclamare profesorului Cuza ca preşedinte al noii mişcări. Masa studenţească era dârză şi plină de avânt. Atunci am cunoscut pe Moţa: un tânăr ager şi de talent. Avea aceleaşi păreri ca Alexa. Am încercat să-l conving pe el, dar fără

rezultat. Îmi era tare greu. Nu cunoşteam pe nimeni. Totuşi, am găsit câţiva studenţi: Corneliu Georgescu, student în Farmacie, Isac Mocanu de la Litere, Crâşmaru de la Medicină, Iustin Ilieşu etc. Am făcut un steag şi în casă la căpitanul Şiancu, care din primul moment s-a alăturat cu dragoste acţiunii noastre; am jurat cu toţii pe acest steag.

ADUNAREA DE LA IAŞI DIN 4 MARTIE 1923

ÎNFIINŢARE LIGII APĂRĂRII NAŢIONALE CREŞTINE

Reîntors de la Iaşi, aveam în faţă două drumuri pe care trebuia să activez paralel:

I. Pregătirea adunării pentru care se făcuseră steagurile în toate universităţile.

II. Continuarea mişcării studenţeşti, menţinerea grevei generale.

La primul punct, cea mai mare dificultate nu era nici lipsa de oameni, nici lipsa de organizare, nici măsurile guvernului. Cea mai mare dificultate o aveam de data aceasta, nu în dezaprobarea acestui plan, ci în lipsa de entuziasm pentru el a profesorului Cuza.

Profesorul Cuza nu era suficient convins de necesitatea organizării, iar pe de altă parte nu credea în posibilitatea reuşitei adunării care urma să aibă loc.

La punctul II aveam dificultăţi serioase în conducerea centrelor studenţeşti din Bucureşti şi Cluj, care dificultăţi împiedicau existenţa unui punct de vedere unitar, ca plan de luptă în jurul căruia să se poată realiza o unitate perfectă a acestei lumi noi, ridicată cu toate puterile ei ca să înfrunte şi vrăjmaşul şi toate păcatele noastre trecute.

Nici conducătorii şi nici masa acestor centre:

a. nu cunoşteau problema jidănească şi mai ales nu cunoşteau pe jidani. Nu cunoşteau puterea iudaică, modul ei de a gândi şi de acţiona. Pornisem la război şi nu ne cunoşteam adversarul; b. credeau că guvernul de atunci, liberal sau eventual un altul, care ar veni după el şi căruia noi i-am promite sprijinul nostru ne-ar satisface doleanţele cerute.

De aceea, ei se aşezau mai mult pe terenul diplomaţiei. Credeau că până la sfârşit vor putea convinge pe oamenii politici de dreptatea cauzei studenţeşti. Cred că nimic nu e mai penibil decât să discuţi o problemă cu oameni care nu cunosc nici cele mai elementare linii ale

ei. Faţă de această situaţie de la punctul II am luat următoarele măsuri:

1. Câţiva delegaţi buni ai centrului Iaşi să ia parte regulat la şedinţele comitetului central de la Bucureşti (şedinţele acestui comitet se ţineau regulat de două şi de trei ori pe săptămână. Începeau pe la nouă seara şi continuau până la trei noaptea, patru, cinci şi chiar şapte dimineaţa, discutându-se în contradictoriu. Pentru mulţi dintre participanţii de atunci, singurele amintiri despre mişcarea studenţească au rămas aceste şedinţe şi luptele retorice din sânul comitetului).

2. Crearea la Bucureşti şi Cluj a câte unui grup din cei mai buni luptători din masa studenţească, care să lucreze în afară de directivele centrului respectiv.

La Cluj şi la Bucureşti, aceste grupuri s-au constituit foarte repede. La Bucureşti existau chiar în comitet, unde conducerea se izbea la fiecare şedinţă de o fermă opoziţie. LA Bucureşti, Ibrăileanu, delegatul Iaşiului, a fost de un real folos. De asemeni, atitudinea dârză a lui Simionescu, conducătorul mediciniştilor, a menţinut studenţimea în spiritul cel adevărat.

În chestiunea pregătirii adunării, situaţia era aceasta, după veştile primite de la Iaşi:

în două săptămâni se împărţiseră peste 40 de steaguri în 40 de judeţe, la oameni de încredere. Era şi natural ca după două luni de mişcare studenţească, de grevă generală la toate universităţile, sufletul românilor să clocotească şi ei să se ridice de pretutindeni, aşteptând un cuvânt de ordine. Steagurile şi vestea adunării sosieră la timp.

Profesorul Cuza vroia să fixeze data adunării prin luna mai, ca fiind primăvară să vină mai multă lume. Părerea mea însă era ca adunarea să se facă cât mai repede pentru următoarele raţiuni:

1. Toată lumea, ridicată în jurul mişcării studenţeşti aştepta un semnal de comandă, pentru a se putea închega, a se lămuri şi pentru a putea acţiona după un plan stabilit.

2. Îmi era teamă că jidănimea şi masoneria, dându-şi seama de situaţie, să nu pornească iniţiativa unei organizaţii pseudo-naţionaliste, pentru a capta elementele şi a îndruma astfel mişcarea pe o linie moartă. În orice caz, aceasta ar fi născut o confuzie

în minţile românilor, fapt care nu era deloc dorit.

3. Era necesară însăşi menţinerea frontului mişcării studenţeşti, pentru că războiul nu era uşor de purtat: lovituri din partea guvernului, lovituri din partea autorităţilor, lovituri din partea părinţilor, lovituri din partea profesorilor, sărăcie, foame, frig. O ridicare de mase româneşti, care să ia apărarea cauzei lor, care să le trimită un cuvânt de bine, de îndemn, de îmbărbătare, ar fi înviorat întreg frontul acestei mişcări.

4. În sfârşit, pentru că mii de studenţi stăteau şi nu ştiau ce să facă; făcuseră o manifestaţie, două, trei; o întrunire, două, trei… Dar sunt două luni. Lumea aceasta trebuie să aibă ceva de făcut. Odată născută noua organizaţie, pentru toată această mulţime, ajunsă la epuizarea mijloacelor ei de acţiune, se va deschide larg câmp de activitate.

Ea va avea de a doua zi de lucru, îndreptându-se asupra satelor, spre a le organiza şi spre a le insufla credinţa cea nouă.

4 MARTIE 1923

Profesorul Cuza fixează ziua de duminică, 4 martie. Locul adunării, la Iaşi.

Fusesem invitat la masă de profesor. Acolo s-a pus problema numelui organizaţiei care trebuia să ia fiinţă. Căpitanul Lefter spune: P*artidul Apărării Naţionale*, ca în Franţa. Mie mi s-a părut frumos. Profesorul Cuza adăugat:

— Nu partid, ligă: „Liga Apărării Naţionale Creştine”.

Aşa a rămas.

Eu am dat atunci telegrame la Cernăuţi şi Cluj, cu următorul conţinut: „Nunta la Iaşi, 4 martie”.

Apoi m-am ocupat până în cele mai mici amănunte cu pregătirea adunării. Planul a fost fixat de profesorul Cuza, de acord cu profesorul Şumuleanu şi tatăl meu: la Mitropolie, rugăciune; la Universitate, omagiu pentru Simion Bărnuţiu şi Gh. Mârzescu; în sala Bejan, întrunire publică.

S-au făcut afişe, anunţându-se marea adunare naţională. Vestea unei mari adunări româneşti la Iaşi, în scopul înfiinţării unei organizaţi de luptă a mers ca fulgerul printre studenţii celor patru universităţi şi

de acolo în mijlocul românilor.

Încă din seara de 3 martie au început să sosească vagoane întregi cu grupuri, având în frunte pe conducători care aduceau pânza steagurilor.

Până dimineaţa, sosiseră 42 de grupuri, cu 42 de stegari. Pânza acestor steaguri era neagră în semn de doliu; la mijloc o pată albă rotundă semnificând nădejdile noastre încercuite de întunericul pe care ele vor trebui să-l învingă; în mijlocul albului o zvastică, semnul luiptei antisemite din întreaga lume, iar de jur-împrejurul steagului, tricolorul românesc. Profesorul Cuza aprobase la Bucureşti şi forma acestor steaguri. Acum le-am prins de prăjini, le-am învelit în jurnale şi am plecat cu toţii la Mitropolie, unde s-a oficiat serviciu religios în faţa a peste 10.000 de oameni.

În momentul în care urma să fie sfinţite, s-au desfăşurat cele 42 de steaguri negre în faţa altarului. Odată sfinţite, ele vor pleca pe tot întinsul ţării, în jurul fiecărui steag ridicându-se o adevărată cetate de suflete româneşti. Aceste steaguri aruncate în fiecare judeţ vor fi cheaguri care vor aduna laolaltă pe toţi cei de un gând şi de o simţire. Cu sfinţenia lor sărbătorească, înfăţişarea lor impresionantă şi cu fixarea lor în fiecare judeţ, o mare problemă de organizare şi de orientare populară se rezolva.

De la Mitropolie, mii de oameni în cortegii cu steaguri desfăşurate s-au îndreptat prin Piaţa Unirii, Lăpuşneanu şi Carol, spre Universitate. Aici s-au pus coroane de omagiu şi de veneraţie pentru Mihail Kogălniceanu, Simion Bărnuţiu şi Gh. Mârzescu, acesta din urmă apărător al art. 7 din Constituţie din 1979, tatăl ministrului liberal, George Mârzescu, apărător al jidanilor.

Aici, în Aula Universităţii s-a iscălit actul de înfiinţare al „Ligii Apărării Naţionale Creştine”.

După masă, a avut loc întrunirea în sala Bejan, prezidată de Generalul Ion Tarnoschi. Multă lume care nu avusese loc în sală aştepta în stradă. Cu mare însufleţire, profesorul Cuza a fost proclamat preşedinte al „Ligii Apărării Naţionale Creştine”. Au vorbit: profesorul Cuza, profesorul Şumuleanu, General Tarnoschi, tatăl meu, reprezentanţii tuturor judeţelor, ai centrelor studenţeşti: Tudose Popescu, Prelipceanu, Alex. Ventonic, Donca Manea, Noviţchi, Şofron

Robotă. Printre aceştia şi eu. La urmă, după citirea moţiunii, profesorul Cuza, drept încheiere mi-a încredinţat o misiune, spunând:

— Însărcinez cu organizarea L.A.N.C. pe întreaga ţară, sub directa mea conducere, pe tânărul avocat C.Z. Codreanu.

Apoi a fixat pe şefii de judeţe. Adunarea s-a terminat într-o ordine desăvârşită şi într-un mare entuziasm.

ALTE ORGANIZAŢII ANTISEMITE SAU NAŢIONALISE

Mici organizaţii antisemite cu caracter politic şi economic au mai fost şi înainte de 1900 şi după. Erau slabe încercări de-ale oamenilor cu prevedere şi iubire de ţară, de a se opune năvălirii iudaice, mereu crescânde. Cea mai serioasă organizaţie antisemită a fost însă „Partidul naţionalist-democrat", înfiinţat la 23 aprilie 1910, sub conducerea profesorilor: N. Iorga şi A. C. Cuza. Acest partid avea un întreg program de guvernământ. În art. 45 se dădea soluţia problemei jidăneşti:

„Soluţia problemei jidăneşti prin eliminare jidanilor, dezvoltând puterile productive ale românilor şi proteguind întreprinderile lor".

La urma acestor puncte de program era următoarea declaraţie solemnă:

„Acest program îl vom păstra, răspândi şi apăra cu toată puterea şi statornicia noastră, privind aceasta ca întâia noastră datorie de cinste".

A. C. Cuza N. Iorga

Această organizaţie adunase în ea pe toţi luptătorii care se formaseră în decursul timpului de la 1900 şi apoi pe cei care i-a creat de la 1910 încoace. Printre fruntaşi se numărau: prof. universitar Şumuleanu, prof. Ion Zelea Codreanu, Buţureanu la Dorohoi, Ţoni la Galaţi, C. N. Ifrim şi apoi mai târziu Ştefan Petrovici, C. C. Coroiu ş.a.

Aceştia toţi, la 1914, se aflau în fruntea mişcării care cerea intrare românilor în războiul pentru cucerirea şi dezrobirea Ardealului; iar la 1916 majoritatea au fost pe linia întâia a frontului, făcându-şi datoria în chip strălucit.

Încă de la 1910-1911 Dorohoiul sub conducerea avocatului Buţureanu, Iaşii sub aceea a prof. Cuza şi Suceava sub conducerea tatălui meu, deveniseră cetăţi de renaştere românească.

La 1912, curentul era aşa de puternic în aceste judeţe, încât în alegeri, regimul nu s-a putut feri de o mare înfrângere, decât întrebuinţând teroarea. Cu această împrejurare, tatăl meu a fost grav rănit.

**

Imediat după război, când ţărănimea se întorcea de pe front cu dor şi hotărâre de viaţă nouă, în primele alegeri a intrat în Parlament prof. Cuza la Iaşi şi tatăl meu la Suceava. Aici au dat o aprigă luptă parlamentară, în aplauzele ţării întregi. Lupta se dădea în special împotriva păcii care încerca să ni se impună de către germani, ale căror armate duşmane ne încălcaseră ţara.

Răsunetul acestor lupte, în adevăr frumoase, au strâns în jurul Partidului Naţionalist Democrat nădejdile ţării, încât la alegerile care au urmat s-au putut vedea biruinţi în adevăr formidabile. La Suceava, biruinţa a fost fără seamăn. Din şapte deputaţi, guvernul a luat unul, celelalte grupări nimic, iar lista tatălui meu şase. La Dorohoi, la Iaşi, aproape în aceeaşi măsură. Trenurile duceau spre Bucureşti un număr de 34 deputaţi naţionalişti.

Dar spre nenorocul neamului românesc, întreagă această oaste, care se ridica din toate părţile ţării sfârşeşte printr-o mare înfrângere. Aceasta cade ca un trăsnet peste capetele românilor. Forţele iudeo-masonice reuşesc să despartă pe cei doi şefi ai partidului, pe profesorul Nicolae Iorga de A. C. Cuza. Nicolae Iorga nu combate tratatul care ne impunea „clauza minorităţilor” şi se declară pentru iscălirea lui. Profesorul Cuza, pe baricada cealaltă, arată că această clauză a minorităţilor este o sfidare pentru tot sângele vărsat de români, un amestec nepermis în treburile noastre interne şi un început de nenorocire pentru noi. Ni se impunea acordarea drepturilor politice în masă jidanilor.

De câtva timp N. Iorga nu mai este antisemit.

Se înţelege, ruptura s-a făcut ireparabilă.

Şi amărâtul acesta de neam şi-a frânt din nou în inimi nădejdile lui de mântuire. Majoritatea membrilor şi parlamentarilor au plecat cu profesorul Nicolae Iorga, crezând că atitudinea prof. Cuza îi depărtează de perspectivele puterii. Cu prof. Cuza n-a mai rămas decât prof.

Şumuleanu şi tatăl meu.

FASCIA NAŢIONALĂ ROMÂNĂ ŞI ACŢIUNEA ROMÂNEASCĂ

La 1923, în timpul mişcării studenţeşti, sub impulsul curentului naţionalist, apar la Bucureşti „*Fascia Naţională Română*”, sub conducerea d-lor Vifor, Lungulescu, Băgulescu iar la Cluj „*Acţiunea Românească*” cu profesorii universitari: Cătuneanu, Ciortea, Iuliu Haţiegan, avocatul M. Vasiliu-Cluj şi un grup de studenţi în frunte cu Ion Moţa.

Cei dintâi scot foaia săptămânală „*Fascismul*”, bine scrisă, cu suflet. Sunt însă necunoscători ai problemei jidăneşti. Cei din rândul al doilea scot revista bilunară „*Acţiunea Românească*” şi apoi „*Înfrăţirea Românească*”, de asemeni foarte bine scrisă, dar se mărginesc numai la atât. Nu pot determina o acţiune şi nu pot crea o organizaţie temeinică.

În acest timp, studentul Ion Moţa traduce din limba franceză „*Protocoalele*”, care sunt comentate de profesorul Cătuneanu şi M. Vasiliu-Cluj şi publicate în volum. Tot în acea vreme, M. Vasiliu-Cluj îşi publică lucrarea sa „*Situaţia Demografică a României*”, în care arată cu date statistice starea îngrozitoare a oraşelor româneşti.

Aceste două organizaţii n-au ici puterea de acţiune, nici cea de organizare şi ici cea de doctrină a „Ligii Apărării Naţionale”, şi vor sfârşi la 1925 în a se contopi cu aceasta.

* * *

După înfiinţarea „Ligii Apărării Naţionale Creştine”, activitatea mea avea să meargă pe două linii: pe aceea a mişcării studenţeşti, care rămânea o unitate aparte, cu organizarea ei pe centre, cu obiectivele imediate, problemele şi luptele proprii, în care era angajată de trei luni; şi pe aceea a L.A.N.C. în care, căpătasem funcţiunea de organizator sub conducerea prof. Cuza.

Pe latura studenţească, aveam a lupta pentru:

a. Menţinerea poziţiei pe linia grevei generale, în care studenţimea română era angajată cu onoarea ei, lucru destul de greu în faţa atacurilor, loviturilor, presiunilor, ademenirilor, care curgeau peste capul studenţilor de pretutindeni. Pe deasupra mai erau şi grupuri de studenţi defetişti, partizani ai credinţei în înfrângere, care trebuiau ţinuţi în respect.

b. Întrebuinţarea sistematică a elementelor studenţeşti disponibile pentru lărgirea mişcării în toate masele româneşti şi organizarea ei într-o singură armată: L.A.N.C.

Pe latura L.A.N.C. aveam şefi şi steaguri în circa 40 judeţe. Ne trebuia:

1. Completarea lor în restul judeţelor.

2. O cât mai strânsă legătură cu şefii respectivi.

3. Crearea neîntârziată a unor norme precise de orientare în materie de organizare, care nu existau şi pe care toţi şefii judeţeni le cereau, neştiind cum să lucreze.

În rezumat: defensivă pe linia studenţească, ofensivă pe linia L.A.N.C.

Marea masă studenţească mergea călăuzită de instinctul sănătos al rasei şi de umbrele morţilor. Mergea pe linia ei glorioasă, înfrângând nenumărate greutăţi.

Cu „Liga”, problemele se puneau ceva mai greu.

Şefii de judeţe creau lămuriri şi norme de organizare. Oamenii ridicaţi de curent trebuiau întăriţi în credinţa lor, îndoctrinaţi, lămuriţi deplin asupra organizării şi obiectivelor pe care aveau să le atingă în lupta lor. Trebuia să li se facă şcoala disciplinei şi a încrederii în şef.

Noi nu dădeam naştere acum unei mişcări, ci aveam gata o mişcare pe care trebuia să o încadrăm, să o disciplinăm, s-o îndoctrinăm şi s-o conducem în luptă.

Când mă duceam la profesorul Cuza cu scrisorile şi cererile sosite, el se găsea dezarmat în faţa acestor cereri, care-l introduceau într-o lume străină lui. Strălucitor ca un soare şi de necombătut pe înălţimile din lumea teoriei, coborât pe teren, pe câmpul de luptă, devenea neputincios:

— N-avem nevoie de niciun regulament. Să se organizeze singuri.

Sau:

— N-avem nevoie de disciplină, căci nu suntem la cazarmă – ne spunea adeseori.

Atunci m-am apucat şi am făcut singur un regulament până în cele mai mici amănunţimi. Dându-mi seama însă, că pentru vârsta mea

era o problemă grea, m-am dus cu el la tatăl meu şi în câteva zile de lucru i-am adus modificările de formă şi fond necesare.

Sistemul de organizare era simplu, dar deosebit de al partidelor politice de până acum. Deosebirea consta în aceea, că în afară de organizarea politică propriu-zisă, bazată pe comitete judeţene, comunale şi membri, formasem un corp al tineretului, aparte organizat în decurii şi centurii. Aceasta nu existase până acum în organizaţiile noastre politice. Mai târziu şi l-au însuşit şi ele sub forma de tineret liberal, ţărănist etc.

Când l-am prezentat profesorului Cuza, chestiunea a luat un caracter de adevărat război. El nici n-a vrut să audă de aşa ceva. Atunci s-a încins o discuţie de câteva ore, penibilă, între prof. Cuza şi tatăl meu, discuţie care m-a înlemnit şi, bănuind că va duce iar la cine ştie ce nenorocit de conflict, regretam că am provocat această discuţie. Tatăl meu, un om violent şi aspru, aluat regulamentul şi a plecat la tipografie să-l tipărească, fără aprobarea profesorului Cuza.

Acesta însă, cu mai mult tact, mai calm i pe cât de îndărătnic în unele privinţe, pe atât de maleabil în cazuri de acestea, a ştiut să împace lucrurile. L-a chemat înapoi, spunându-i:

— Ei, să-l tipărim, dar să-l cercetez şi eu.

L-a corectat, i-a refăcut forma, i-a adăugat partea doctrinară, chemări, manifeste şi l-a dat la tipar. Acesta a constituit „Călăuza Bunului Român” şi apoi a L.A.N.C., cartea de bază a „Ligii”, tot timpul până la 1935.

Eu am rămas mulţumit că s-a putut face într-adevăr ceva bun şi absolut necesar pentru organizaţie, dar în sufletul meu îmi spuneam: „Greu vor merge lucrurile dacă pentru asemenea chestiuni elementare trebuie atâta discuţie. Într-o organizaţie nu sunt bune nici nelămuririle şefului, nici discuţiile”.

MODIFICAREA ART. 7 DIN CONSTITUŢIE

MARTIE 1923

ACORDAREA DREPTURILOR POLITICE JIDANILOR

De multă vreme se zvonea că Parlamentul liberal, care era Adunare Constituantă, având deci misiunea de a modifica Constituţia, are intenţia să modifice art. 7 din Constituţie, în sensul de a acorda

„cetăţenia şi drepturi politice tuturor jidanilor aflători în România".

Până acum, acest articol din vechea Constituţie oprea încetăţenirea străinilor şi constituia astfel o adevărată pavăză de ocrotire a ţării împotriva năvălirii şi amestecului jidanilor în conducerea propriilor noastre destine româneşti. Acordarea acestui drept de amestec în treburile publice ale României a unui număr de două milioane de jidani, acordarea unui drept de egalitate a jidanului pripăşit la noi de curând, cu românul înfipt de milenii în acest pământ, era totodată o nedreptate strigătoare la cer şi o mare primejdie naţională, care nu putea să nu îngrijoreze şi să nu cutremure pe orice român cu iubire pentru ţara lui.

Profesorul Cuza, în faţa acestei situaţii, a scris o serie de articole nemuritoare, arătând primejdia care ameninţă viitorul acestei naţii, iar „Liga" a răspândit în ţară liste pentru a fi iscălite de români, prin care se cerea menţinerea art. 7 din Constituţie. Listele au fost acoperite de sute de mii de iscălituri şi au fost înaintate Adunării Constituante.

Eu am cugetat că noi, studenţii, în timpul dezbaterii acestei grave chestiuni, să plecăm din toate centrele la Bucureşti şi acolo, împreună cu studenţimea bucureşteană şi cu populaţia să manifestăm şi să oprim atacul care avea să ne robească viitorul nostru. Am plecat la Cernăuţi, Cluj şi Bucureşti.

Studenţii au primit propunerea şi au început organizarea în vederea plecării. Pentru momentul acesta trebuia să trimit o telegramă convenţională.

Planul însă a căzut. Pentru că noi ne aşteptam ca dezbaterile în jurul acestei chestiuni să dureze cel puţin trei zile, în care timp ne-am fi putut deplasa la Bucureşti.

Or, la 26 martie, dezbaterile n-au durat nicio jumătate de oră. Guvernul liberal, ca şi Adunarea – pare-se conştienţi de actul de mare ruşine pe care-l făceau – au căutat să-l ascundă, trecându-l cât mai neobservat.

A doua zi după acest mare act de trădare naţională, presa aşa-zisă românească, ca şi cea jidănească, trecea sub tăcere actul infam. „Dimineaţa", „Lupta", „Adevărul", publicau în fiecare zi pagini întregi cu litere groase, conflictul dintre *proprietari şi chiriaşi* la

Bucureşti şi într-un colţ câteva vorbe prin care anunţau simplu şi perfid: art. 7 din vechea Constituţie a fost înlocuit prin art. 133.

Partidul liberal şi ticăloasa adunare de la 1923 au pus şi pecetluit astfel piatra de mormânt peste viitorul acestui neam.

Niciun blestem al copiilor, al mamelor, al bătrânilor, al tuturor românilor în suferinţă pe acest pământ, acum şi în veacul ceacului, nu va fi suficient pentru a răsplăti pe aceşti trădători de neam.

Astfel, în tăcere şi într-o atmosferă de laşitate generală se consuma marele act de trădare naţională.

Numai glasul profesorului Cuza, personalitatea care predomina cum peste toată naţia românească, se auzea:

„Români,

Constituţia de la 28 martie 1923 trebuie desfiinţată imediat. Protestaţi în contra votului ei. Cereţi alegeri libere. Organizaţi-vă pentru a vă asigura biruinţa. O nouă constituţie trebuie să garanteze drepturile de întâietate ale naţiei româneşti, ca naţie dominantă în Stat."

Când am auzit la Iaşi, m-a podidit plânsul. Şi mi-am zis:

— Nu se poate! Cel puţin trebuie să se ştie că am protestat. Căci neamul căruia i se pune asemenea jug pe grumaji şi nici măcar nu protestează, este un neam de imbecili.

Am făcut atunci un manifest către ieşeni, chemând pe toţi românii la o adunare de protestare în Universitate. Vestea acordării drepturilor la jidani s-a împrăştiat în toate casele ca fulgerul. Oraşul clocotea.

Autorităţile, din ordinul guvernului, au scos armata, jandarmii, poliţia; au început provocările şi interdicţia de circulaţie. Atunci planul s-a schimbat. Adunarea nu s-a mai făcut la Universitate, ci în 14 puncte ale oraşului. Aici au început manifestaţiile şi ciocnirile care au durat toată noaptea.

Autorităţile, armata şi forţele poliţieneşti au fost complet derutate prin schimbarea bruscă a planului de luptă, a locului de adunare şi prin purtarea lor în fugă de la un capăt al oraşului la celălalt, după cum erau anunţaţi de agenţi despre apariţia manifestanţilor, care apărau din jumătate în jumătate de oră în puncte

contrarii.

Grupul de sub comanda mea s-a întrunit la punctul greu: Podul Roşu (Socola) şi Tg. Cucului; acolo unde obrăznicia jidănească susţinea că niciodată nu va putea intra vreun manifestant antisemit nepedepsit cu moartea.

Pe acolo nu locuieşte niciun român. Mii de jidani s-au trezit şi forfoteau ca un cuib de viermi. Când am fost primiţi cu focuri de armă, am răspuns cu focuri de armă.

Noi ne-am făcut datoria dând peste cap tot ce ne stătea în cale şi arătând jidănimii că Iaşiul, străvechea capitală a Moldovei, este încă românească şi că acolo e braţul nostru care stăpâneşte, care poate îngădui sau nu, care deţine pacea sau războiul, care pedepseşte sau iartă.

A doua zi a sosit la Iaşi în ajutorul celor două regimente, al poliţiei, jandarmeriei şi jidănimei, cavaleria din Bârlad, iar foile din capitală au apărut în ediţie specială: „Iaşiul a trăit o noapte şi o zi de revoluţie”.

Atât am putut face noi, nişte copii. Atât ne-am priceput în momentul în care ni s-a pus jugul pe umeri. Nu l-am primit cu seninătate, cu resemnare de iobag, cu laşitate. Atât şi jurământul sacru pentru toată viaţa de a sfărâma acest jug, oricâte lupte şi jertfe ni s-ar cere.

A doua zi m-am dus la Prefectura de Poliţie să duc mâncare la cei arestaţi. Acolo, tocmai era interogat şi reţinut Iulian Sârbu, pentru motivul de a fi fost autorul manifestului. Văzând aceasta, m-am prezentat anchetatorului şi i-am spus:

— Nu e Sârbu autorul manifestului; eu sunt.

PRIMA MEA ARESTARE

La poliţie mi s-a spus:

— Domnule Codreanu, trebuie să mergi până la tribunal cu agentul.

— De ce cu agentul? Am ripostat. Merg singur. Era prima dată când mi se punea cuvântul la îndoială. Mă simţeam ofensat.

— Nu, eu cu agentul nu merg. N-are decât să meargă la 20 metri în urma mea. Eu mă duc singur. Cuvântul meu face mai mult decât 20

de agenţi de poliţie.

Ajung la Tribunal. Agentul intră şi mă introduce şi pe mine în faţa domnului judecător de instrucţie Caţichi. Domnul judecător îmi spune:

— Eşti arestat şi trebuie să te trimit la penitenciar.

Când am auzit mi s-a făcut negru înaintea ochilor. Pe acea vreme „arestat”, era ceva infamant. Nimeni dintre ieşeni nu mai fusese arestat şi nu se auzise ca un student naţionalist să fie arestat. Dar eu cu trecutul meu de luptător!

M-am apropiat de masa judecătorului de instrucţie şi i-am spus:

— Domnule judecător, eu nu primesc să fiu arestat şi nimeni nu va putea să mă ridice pentru a mă duce la penitenciar.

Bietul om, pentru a nu mai provoca discuţie, a dat ordin agentului să mă ducă la penitenciar şi m-a sfătuit să nu mă opun. Apoi a plecat. Agentul a încercat să mă ducă. I-am spus:

— Du-te acasă omule şi lasă-mă în plata Domnului, că nu mă poţi dumneata duce de aici. Au venit şi alţii. Eu am rămas acolo de la ora 11 ziua până seara la ora 8. Toate intervenţiile de a mă scoate au fost zadarnice.

Eu mă gândeam:

— Nu sunt vinovat cu nimic. Mi-am făcut datoria către neamul meu. Dacă e cineva vinovat care trebuie arestat, sunt aceia care au făcut rău neamului meu: Parlamentul care a acordat drepturi politice jidanilor.

În sfârşit, au plecat toţi funcţionarii de la tribunal, rând pe rând, până la uşieri. Eu am rămas cu agenţii lângă mine.

Pe la ora 8 sosesc trei ofiţeri.

— Domnule Codreanu, avem ordin să evacuăm acest tribunal.

— Bine, domnilor ofiţeri, voi ieşi afară.

Am coborât scările şi am ieşit. Spre surprinderea mea, acolo văd o companie de jandarmi în semicerc, procurori, judecători şi poliţie.

Atunci, eu merg drept înainte şi mă aşez jos, în mijlocul curţii. Vin autorităţile şi îmi spun:

— Trebuie să mergi la penitenciar.

— Nu merg.

M-au ridicat pe sus, m-au pus într-o trăsură şi m-au dus la penitenciar, la pas, cu compania de jandarmi după mine. În ultimul moment când intram pe poartă, băieţii s-au repezit să mă scoată, dar revolverele agenţilor i-au oprit.

Era o protestare contra legilor? Nu. Era contra jugului nedreptăţilor.

* * *

Pare că această protestare a mea de a intra pe linia arestărilor era un presentiment că multă suferinţă va trebui să îndur, odată intrat pe această cale, între zidurile reci ale închisorilor.

Am rămas o săptămână acolo, până în ajunul Paştilor. Primele mele zile de închisoare! Le-am suportat foarte greu moralicește, pentru că nu puteam înţelege ca cineva să fie arestat atunci când luptă pentru neamul său şi din ordinul acelora care luptă contra neamului.

La ieşire am plecat acasă. Mulţi români mi-au ieşit înainte prin gări, făcându-mi manifestaţie de simpatie şi îndemnându-mă să duc lupta mai departe, căci este a neamului şi neamul până la sfârşit va învinge.

* * *

Neamul întreg, în tot ce avea el mai bun, de la ţăran şi până la intelectual, a primit cu nespusă durere trista veste a modificării art. 7; dar nu pute face nimic, căci s-a trezit vândut şi trădat de conducătorii lui. Oare ce blestem pe capul nostru şi ce păcate ne-au condamnat pe noi, românii, ca să avem parte de asemenea canalii de conducători?

* * *

Iată faţă în faţă: două momente istorice, în două Românii deosebite, cu două rânduri de oameni şi cu aceeaşi problemă.

Constituanta de la 1879, din România Mică, mică de tot, care avea curajul să suporte presiune Europei şi Constituanta de la 1923, din România Mare, înălţată din jertfa sângelui nostru, care din slugărnicie interesată, sub presiunea aceleiaşi Europe, nu pregetă să umilească şi să pună în pericol viaţa unei naţiuni întregi.

VASILE CONTA, VASILE ALECSANDRI, MIHAIL KOGĂLNICEANU,

MIHAIL EMINESCU, ION HELIADE RĂDULESCU, BOGDAN PETRICEICU HAŞDEU, COSTACHE NEGRI, A. D. XENOPOL

În paginile care urmează, cititorii acestei cărţi vor întâlni cu oarecare surprindere, o serie de extrase din opera câtorva din culmile de gândire, de simţire şi de caracter ale neamului nostru, care la 1879 au luptat cu îndârjire pentru drepturile la viaţă ale poporului român, înfruntând cu bărbăţie fulgerele ameninţătoare ale unei întregi Europe.

Deşi intercalarea acestor fragmente îngreunează şi complică planul de dezvoltare normală al volumului de faţă, călcând regulile impuse în această materie, am redat aceste extrase, nu atât din dorinţa de a le întrebuinţa ca argumente istorice, ci mai ales pentru considerentul de a scoate din nou la lumină aceste perle de cugetare şi de exprimare ale acelor străluciţi înaintaşi pe care conspiraţia ocultei iudeo-masonice i-a prigonit, închizându-i cu peceţi grele, sub lespezi de uitare, tocmai pentru că au scris, au cugetat şi au luptat ca nişte adevăraţi uriaşi ai românismului.

Generaţia noastră, sărind peste 50 de abdicare practicată de politicieni în faţa primejdiei jidăneşti, se regăseşte pe aceeaşi linie de credinţă, de simţire şi de caracter, cu cei de la 1879 şi în momentul acestei sfinte întâlniri se închină cu recunoştinţă şi evlavie în faţa marilor lor umbre.

VASILE CONTA

Iată atitudinea pe care a avut-o în Camera de la 1879 marele Vasile Conta.

Cu 50 de ani înainte, filosoful român demonstra cu argumente ştiinţifice de nezdruncinat, într-un sistem de logică impecabilă, temeinicia adevărurilor rasei care trebuie să stea la baza statului naţional. Teoria adaptată după 50 de ani de acelaşi Berlin care la 1879 ne impunea acordarea drepturilor la jidani.

De aici se poate vedea şubrezenia argumentelor acelora care atacă mişcarea naţională ca fiind inspirată de noua ideologie germană, când în realitate, după atâţia zeci de ani, Berlinul este acela care intră pe linia lui Vasile Conta, Mihail Eminescu şi ceilalţi.

„Noi, dacă nu vom lupta în contra elementului jidovesc, vom

pieri ca naţiune.

Este recunoscut, de către chiar aceia care ne atacă azi, că cea dintâi condiţie pentru ca un Stat să poată exista şi prospera este ca cetăţenii acelui stat să fie din aceeaşi rasă, din acelaşi sânge şi aceasta este uşor de înţeles. Mai întâi, indivizii de aceeaşi rasă se căsătoresc obişnuit numai între dânşii; căci numai prin căsătorie între dânşii se menţine unitatea de rasă pentru toţi acei indivizi; apoi căsătoria dă naştere la sentimentele de familie, care sunt legăturile cele mai puternice şi cele mai durabile din câte leagă vreodată pe indivizi între dânşii; şi când ţinea seama că aceste legături de familie se întind de la individ la individ până când cuprind întregul popor al unui Stat, vedem că toţi cetăţenii care constituiesc Statul sunt atraşi unul către altul printr-un sentiment general de iubire prin aceea ce se numeşte simpatia de rasă. Mai mult de cât atât. Dacă ţineam seama că acelaşi sânge curge în vinele tuturor membrilor unui popor, înţelegem că toţi aceşti membri vor avea, prin efectul eredităţii, cam aceleaşi sentimente, cam aceleaşi tendinţe şi chiar cam aceleaşi idei; aşa încât, la vreme de nevoie, la ocaziuni mari, inima tuturor va bate în acelaşi fel, mintea tuturor va adopta aceeaşi opinie, acţiunea tuturor va urmări acelaşi scop; cu alte cuvinte, naţiune care va fi de o singură rasă, va avea un singur centru de gravitate; şi Statul care va fi format dintr-o astfel de naţiune, acela şi numai acela va fi în cele mai bune condiţii de tărie, de trăinicie şi de progres. Prin urmare, după cerinţele chiar ale fiinţei, *cea dintâi condiţiune pentru existenţa unui Stat este ca poporul să fie din aceeaşi rasă*. Ei bine, acest adevăr este acela pe care se bazează principiul naţionalităţilor, de care se face atâta vorbă în lumea civilizată. Acest principiu al naţionalităţilor, se înţelege că nu se raportează decât la rasă şi nicidecum la ceea ce se numeşte *supuşii aceluiaşi Stat, fără deosebire de rasă*, căci atunci principiul n-ar mai avea nicio aplicare. Ei bine, acest principiu este atât de adânc înrădăcinat astăzi în conştiinţa tuturor oamenilor, fie oameni de Stat, fie simpli cetăţeni, încât astăzi toate constituirile şi toate reconstituirile de State nu se mai fac în lumea civilizată decât după principiul naţionalităţilor. Apoi să nu se mai zică atunci de către publiciştii evrei, sau evreofili că baza Statului ar fi numai simplul interes material comun al cetăţenilor, fiindcă vedem din contră că

tocmai veacul nostru este acela care a dat naştere *principiului naţionalităţilor*, tocmai principiul acesta prevalează astăzi din ce în ce mai mult…

Este adevărat că aceasta nu împiedică admiterea străinilor la cetăţenia unui Stat, dar cu o condiţiune: ca acei străini să se contopească în naţiunea dominantă; cu alte cuvinte, să se amestece cu totul, aşa încât, la urma urmei, să rămână în stat tot unul şi acelaşi sânge.

Acestea sunt singurele principii ştiinţifice ale naturalizaţiunii. Aşadar, pentru ca naturalizarea să fie folositoare, raţională şi conformă cu ştiinţa, ea nu trebuie acordată decât acelor străini care se contopesc, care se dispun a se contopi, prin căsătorie cu indigeni. Altminterea, înţelegeţi bine că dacă s-ar acorda cetăţenia la indivizi care nu au aplicare şi nici nu o pot avea. de a se contopi în sângele rasei dominante, atunci ar fi a expune acea ţară la o luptă perpetuă între tendinţe contrare.

„Nu zic că nu se poate ca diferite rase ce ar exista într-o ţară să aibă câte o dată un interes comun, ca tendinţele ereditare ale uneia să fie deopotrivă favorizate, ca şi tendinţele ereditare ale alteia de aceleaşi împrejurări. Cât timp această stare de lucruri ar dura, împământeniţi şi pământeni ar trăi negreşit în pace. Dar împrejurările se schimbă şi cu ele se poate schimba şi interesul diferitelor rase; şi dacă nu astăzi, mâine; *dacă nu mâine, poimâine, tendinţele împământeniţilor se vor găsi în conflict cu tendinţele pământenilor* şi atunci interesul unora nu se va mai împăca cu interesul celorlalţi, şi atunci interesele unora nu vor putea fi satisfăcute fără sacrificiile intereselor celorlalţi; *şi atunci va fi lupta de existenţă între o rasă şi alta*, vor fi lupte înverşunate, care nu vor putea fi terminate decât sau prin dizolvarea completă a Statului sau când *una din rase va fi zdrobită cu totul pentru a rămâne iarăşi o singură rasă dominantă în Stat…* Ei bine, istoria noastră naţională şi experienţele de toată ziua ne-au dovedit şi ne dovedesc că dintre toţi străinii care vin la noi, turcii şi mai cu seamă jidanii sunt aceia care nu se amestecă niciodată cu noi prin căsătorie, pe când ceilalţi străini: ruşi, greci, italieni, germani, se amestecă cu noi prin căsătorie şi se contopesc cu noi, dacă nu la întâia generaţiune, la a doua sau la a treia, ar în fine vine un timp când nu mai

este nicio deosebire între aceşti străini şi noi, nici în privinţa sângelui, nici a iubirii de patrie. Nu tot aşa este şi cu jidanii…

Oricum s-ar pune chestiunea, oricum s-ar interpreta, *noi, dacă nu vom lupta contra elementului jidovesc, vom pieri ca naţiune*".

(Din discursul contra revizuirii art. 7 din Constituţie, ţinut la Camera Deputaţilor, sesiunea extraordinară, şedinţa de la 4 septembrie 1879 şi publicat în Monitorul Oficial cu nr. 201 cu data de miercuri 5 (17) septembrie 1879, paginile 5755 şi 5756)

VASILE ALECSANDRI

În timp ce în Cameră, Vasile Conta ţinea discursul de mai sus, la Senat, poetul Unirii, Vasile Alecsandri, exprima sentimentul românilor în felul următor:

„Astăzi România se prezintă nouă cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale sau *umilirea şi pierderea neamului nostru* sau *demnitatea şi salvarea lui…*

În prezenţa acestei situaţii, fără seamăn în analele istorice ale lumii, trebuie să ştim a ne ridica cu inima şi cu cugetul la înălţimea datoriei noastre, fără patimi, fără violenţe, dar cu spirit liniştit, cu patriotism luminat şi cu nobilul curaj ce se cere de la oameni chemaţi a decide soarta ţării lor…

Ce este această nouă cumpănă? Ce este această nouă năvălire? Cine sunt năvălitorii, de unde vin, ce vreau? Şi cine este noul Moise, care-i conduce la noul pământ al făgăduinţei, aşezat de astă dată pe malurile Dunării?

Ce sunt năvălitorii? Sunt un popor activ, inteligent, neobosit întru îndeplinirea misiunii sale; sunt adepţii celui mai orb fanatism religios; cei mai exclusivişti din toţi locuitorii pământului, cei mai neasimilabili cu celelalte popoare ale lumii…

Ce vor ei de la noi?

Să devie proprietari ai pământului acestui popor, iar din vechii stăpâni ai ţării să facă nişte iloţi, precum sunt astăzi ţăranii din Galiţia şi din o parte a Bucovinei.

Ţara e frumoasă, îmbelşugată; ea are oraşe mari, drumuri de fier, instituţii dezvoltate şi un popor cam neprevăzător, ca toate popoarele de viţă latină… Ce este mai uşor, decât să substitui locuitorii

acestei ţări şi de a face din ţara întreagă o proprietate israelită?

Dacă este acesta planul năvălitorilor de astăzi, precum totul ne induce a o crede, el probează încă o dată spiritul întreprinzător al neamului israelit şi departe de a merita un blam, el e de natură a-i atrage lauda şi admirarea oamenilor practici.

Blamul s-ar cuveni nouă, românilor, dacă prin nepăsarea noastră sau prin aplicarea unor fatale şi absurde teorii umanitare, am da înşine o mână de ajutor la realizarea acestui plan. Blamul ar cădea pe capul nostru, dacă înşelaţi de aceleaşi teorii, înţelese pe dos, *sau dominaţi de o spaimă imaginară sub influenţa unor ameninţări imaginate*, am uita că patria românească este un depozit sacru încredinţat nouă de părinţii noştri, pentru ca să-l transmitem întreg şi nepătat copiilor noştri…

Ce ar zice dar ţara întreagă, dacă i-am crea o asemenea situaţie în istorie? Ce ar zice românul care s-a luptat voios pentru independenţa moşiei strămoşeşti?

Ţara şi-ar întoarce ochii cu durere de la noi.

Românul ar zice: nu-mi mai cereţi de astăzi înainte *sângele meu*, dacă acel sânge vărsat nu slujeşte decât la trunchierea ţării şi la înjosirea demnităţii naţionale.

Pentru aceste considerente, când astăzi România vine cu istoria sa în mână pentru ca noi să înscriem pe paginile sale al nostru veto, eu unul rup pagina destinată pentru înscrierea umilirii ţării, iar pe cealaltă pagină scriu cu inima mea: demnitatea şi salvarea ei!"

(Din discursul contra revizuirii art. 7 din Constituţie, rostit în Senatul României, sesiunea extraordinară, şedinţa de la 10 octombrie 1879 şi publicat în Monitorul Oficial nr. 230 de joi 11/23 octombrie 1879, paginile 6552 până la 6558)

MIHAIL KOGĂLNICEANU

Iată poziţia de mândră ţinută naţională pe care înţelegea să se aşeze în raport cu problema jidănească şi cu presiunile exercitate din afară, ministrul de interne Mihail Kogălniceanu, titular al aceluiaşi departament, care astăzi a de venit locul de unde pornesc ordinele de tortură împotriva celor care mai luptăm ca să ne apărăm neamul:

„Toţi cei ce poartă un interes viu pentru ţara lor s-au preocupat

a opri exploatarea poporului prin jidovi.

În România, chestiunea jidovilor nu este o chestiune religioasă; ea este o chestiune *naţională* şi totodată o chestiune *economică*.

În România jidovii nu constituiesc numai o comunitate religioasă deosebită; ei constituiesc în toată putere cuvântului o *naţionalitate*, străină de români prin origine, prin limbă, prin port, prin moravuri şi chiar prin sentimente.

Nu este, prin urmare, la mijloc persecuţiune religioasă; căci, de ar fi aşa, israeliţii ar întâmpina interdicţiunea sau restricţiunea în exerciţiul cultului lor, ceea ce nu este. Sinagogile lor nu s-ar ridica libere alăturea cu bisericile creştine. Învăţământul lor religios, publicarea lor de cult, asemenea nu ar fi învoite.

Toţi acei care au vizitat principatele, şi îndeosebi Moldova, s-au înspăimântat de aspectul trist, spre a nu zice mai mult, ce-l înfăţişează israeliţii polonezi care împoporează oraşele noastre. Când ei au cercetate mai în fond comerţul, industria şi mediile de convieţuire a acestei mulţimi, aceşti călători s-au spăimântat şi mai mult, căci au văzut că *jidovii sunt consumatori fără a fi producători*. Şi că marea, şi pot zice, singura lor industrie, este debitul băuturilor…

Eu nu am scos pe niciun evreu din domiciliul său pe simplul cuvânt că după toate legile ţării, israeliţii din România nu au drept de domiciliu la sate, precum acesta este cazul şi în Serbia.

Eu am mărginit închirierea pe viitor de cârciume şi accisuri la israeliţi, şi mai în special, la cei ce se numesc galiţieni şi podolieni. Măsura aceasta este întemeiată pe regulamentul organic şi pe legea votată de adunarea generală şi sancţionată de Domnul Mihai Sturza şi pe care nicio lege posterioară n-a desfiinţat-o până astăzi, ba chiar toţi miniştrii de interne şi înainte şi în urma convieţuirii, au ordonat şi menţinut aplicarea ei. Dovadă sunt ordinele predecesorilor mei şi anume: din 17 şi 28 iunie 1861, din timpul ministrului Costa Foru, din 5 februarie 1866, subscris de generalul Florescu, din 11 martie şi 11 aprilie 1866 către Prefectura de Râmnicul-Sărat, subscris de Principele Dimitrie Ghica etc.

În această situaţiune nu un ministru, ci zece miniştri, succedându-se la putere, unul după altul, n-ar putea face altfel decât

ceea ce am făcut eu şi predecesorii mei.

Miniştri ai României, ai unei ţări cu un regim constituţional, noi nu putem guverna decât cu voinţa naţiunii.

Suntem datori a ţine seamă de trebuinţele, de păsurile, şi până la un oarecare punct şi chiar şi de prejudiciile ei…

Aceasta dovedeşte marea iritaţiune din partea populaţiunilor române, provenită din grele suferinţe şi de o legitimă îngrijire, căci *este vocea unei naţiuni ce se simte ameninţată în naţionalitatea sa* şi în interesele sale economice. Această voce străinii o pot înăbuşi, *dar nu este permis nici unui ministru român, de orice partid ar fi, de a nu o asculta*.

De aceea, nu de astăzi, ci de pururea, în tot timpul şi sub toate regimele, toţi domnii, toţi bărbaţii de stat ai României, *toţi acei ce poartă un interes viu pentru ţara lor, s-au preocupat de necesitatea de a opri exploatarea poporului român* printr-un alt popor străin lui, *prin jidovi"*.

(Din comunicarea Ministrului de Interne, Mihail Kogălniceanu către Ministerul de Externe, în iunie 1869, privitor la chestiunea jidovească. Publicată în „Colecţiunea de legiuirile României vechi şi noi câte s-au promulgat până la finele anului 1870", de Ioan M. Bujoreanu, Bucureşti, 1873, Noua tipografie a laboratorilor români, partea F. Titlul, dispoziţiuni şi circulare, capitolul X, paginile 813-816).

MIHAIL EMINESCU

„Dacă astăzi, când n-au plenitudinea drepturilor civile şi nici pe cele politice, au pus mâna pe tot negoţul şi pe toată industria mică din Moldova, dacă astăzi se lăfăiesc înspăimântător asupra şesului românesc, dacă astăzi se încuibă în vatra harnicilor olteni, ce va fi oare mâine, când vor avea drepturi egale, când vor avea putinţa de a-şi zice români, când vor avea înscris în legi dreptul formal că patria aceasta este a lor tot deopotrivă cu noi!"

(Opere complete, Chestiunea israelită, pag. 489, Iaşi, librăria românească Ionescu-Georgescu, 1914. Citat de Alex. Naum)

**

„Prin ce muncă sau sacrificii şi-au câştigat dreptul de a aspira la egalitate cu cetăţenii români! Ei au luptat cu turcii, tătarii, polonii şi

ungurii? lor le-au pus turcii, când au înfrânt tratatele vechi capul în poale? Prin munca lor s-a ridicat vaza acestei ţări, s-a dezgropat din învăluirile trecutului această limbă? Prin unul din ei şi-a câştigat neamul românesc dreptul la soare?”

(Op. cit., pag. 481)

ION HELIADE RĂDULESCU

„Nu vedeţi dumneavoastră că târtanii din Englitera şi Franţa nu cer drepturi de cetăţeni în România, ci privilegii, supremaţia; vor fonda o aristocraţie a banilor, a viţelului de aur?

Cer aceea ce noi nu putem da până la ultimul român.

Cred oare târtanii din Englitera şi Franţa, credeţi oare şi dumneavoastră dimpreună cu dânşii, că românii se vor uita cu sânge rece la a se stabili între dânşii cea mai sordidă şi imundă, cea mai bădărană dintre aristocraţii, dominaţia de marţafoi, de jidani, de rusieni ai lui Mamona?

Pe ce cuvânt însă, şi pe ce drept se va putea stabili o asemenea abominabilă dominaţie înaintea atriului, înaintea porţilor secolului douăzeci, unde umanitatea întreagă, afară de fiii pieirii, se va prezenta ca o mireasă înaintea divinului său mire?

Vin târtanii din Englitera şi Franţa cu dreptul omului bazat de egalitate să pretindă numai ei privilegiile şi supremaţie?

Şi fiindcă nu pot invoca dreptul acesta, cutează, după cum le-a plesnit în cap paradoxul de *român de ritul israelit*, să-şi împingă cutezanţa şi mai jidănească de a ne ameninţa cu numele suveranilor Europei!…

Cu ce oare ne vor cuceri jidanii? Cu cantitatea, cu numărul, cu forţa?

Pentru binele ce le-am dorit şi le dorim, în numele regenerării popoarelor şi însuşi a evreilor pe pământul Palestinei, îi plângem de pietate şi le dăm tot sfatul ce le poate da un creştin, – gelos de mântuirea umanităţii întregi, prin rănile lui Christ ce din înălţimea crucii ierta pe înşişi călăii săi, – să nu cumva să încerce la una ca aceasta şi nici să cuteze nici a cugeta, necum a pretinde ceva în această epocă de agitaţiune provocată de îngerii satanei ce i-a indus în tentaţiune, să nu cerce la una ca aceasta că Dumnezeu ştie unde vor

ajunge românii în legitima lor şi cea mai sacră din toate urgiile, apărându-şi drepturile lor ca orice naţiune ce îşi are instinctul de conservare!”

(Din „Echilibrul între antithese sau spiritul şi materia”, de I. Heliade Rădulescu, Bucureşti, publicat de la 1859 până la 1869, partea III, titlul „Israeliţii şi Jidanii”, capitolul X, pag. 380-383)

BOGDAN PETRICEICU HAŞDEU

„Aşa dară, Talmudul prevede pentru jidani două căi de purtare în privinţa noastră:

Dacă sunteţi mai puternici decât creştinii, exterminaţi-i.

Dacă sunteţi mai slabi decât creştinii, linguşiţi-i…

Însă un om mai slab decât mine, pentru ca să poată ajunge odată a fi mai tare decât mine, trebuie mai întâi să treacă prin o treaptă de mijloc, în care să fie egal cu mine.

Acum înţelegeţi oare ce va să zică a acorda jidanilor drepturile aşa numite politice?”

(Din „Studii asupra iudaismului”. Talmudul ca profesiune de credinţă a poporului israelit, de B. P. Haşdeu, Directorul „Arhivei Istorice a României”, preşedintele secţiunii ştiinţelor morale şi politice a Atheneului Român, Bucureşti. Tipografia Theodor Vaidescu, Casa Bossel, nr.34, 1866; pag. 30, 31).

COSTACHE NEGRI

„Jidovimea, adică 1/7 parte din poporaţiunea noastră totală, este cea mai tristă lepră cu care ne-au osândit slăbiciunea, neprevederea şi venalitatea noastră.

(Din scrisoarea către Lupaşcu trimisă din Ocna, cu data de 12 Ianuarie 1869 şi publicată în vol. C. Negri, „Versuri, proză, scrisori”, cu un studiu asupra vieţii şi scrierilor sale de E. Gârleanu, Editura „Minerva”. B-dul Academiei 3, Bucureşti, 1909, pag. 116)

A. D. XENOPOL

Ne permitem a introduce în aceeaşi culegere de citate, părerea aceluia care a fost marele istoric A. D. Xenopol, profesor la Universitatea din Iaşi, aceasta, având în vedere necontestata autoritate ştiinţifică a savantului care a trăit şi a văzut cu proprii săi ochi dureroasele realităţi pe care la constată.

„Dacă un român s-ar hotărî să deschidă o prăvălie, niciun jidan nu-i va trece pragul, fiind astfel ocolit de o clientelă numeroasă, în timp ce românii nu se opresc deloc de la a cumpăra de la jidani. Se înţelege dar că chiar fără cartelarea preţurilor, rezistenţa negustorului şi meseriaşului român poate fi înfrântă.

Niciodată un jidan nu va primi în întreprinderea sa un român dacă acesta din urmă ar putea să înveţe de la el câte ceva; căci românii nu sunt primiţi în casele jidoveşti decât ca slugi sau hamali. Acest sistem de exclusivism persistă cu toată puterea. Nu se află, în nenumăratele ateliere sau prăvălii ale jidanilor care au înţesat Moldova de la un capăt la altul, *niciun singur creştin sau român* ca ucenic, lucrător, contra-maistru, contabil, casier, vânzător.

Jidanii practică deci faţă de români exclusivismul economic cel mai riguros şi nu pot renunţa la el căci le este prescris în însăşi religia lor".

(Din „La question israelite en Roumanie" par A. D. Xenopol, studiu apărut în „La renaissance latine", Rue Boissy-d'Anglas 25, Paris, 1902, pag. 17)

GREVA GENERALĂ A STUDENŢIMII CONTINUĂ

După Paşti lupta reîncepe.

Pe frontul L.A.N.C., profesorul Cuza continuă acţiunea prin presă, iar noi ceilalţi ne ocupăm de organizare. Începe seria întrunirilor prin oraşe şi sate.

Pe frontul studenţesc, modificarea art. 7 din Constituţie aduce schimbări. Conducătorii de la Bucureşti şi Cluj, care crezuseră că până la capăt o mişcare studenţească va putea convinge guvernul să recunoască cererile drepte ale studenţimii, văzând că acesta nu numai că nu recunoaşte nimic, dar că acordă drepturi politice jidanilor, se descurajează amărâţi şi încep să fluture tot mai mult ideea capitulării.

La Cluj, chiar preşedintele convoacă o adunare unde susţine teza intrării la cursuri. Masa studenţească respinge propunerea şi declară că ea luptă pentru onoare şi că lupta va trebui dusă până la limita cea de pe urmă a rezistenţei. Susţinătorii acestei teze sunt: Ion Moţa, Corneliu Georgescu, Isac Mocanu, împreună cu tot grupul nostru.

Alexa îşi dă demisia şi este ales în locul lui preşedinte al

centrului studenţesc „Petru Maior”, Ion Moţa cu un comitet nou.

Asaltul guvernului pentru a determina pe studenţi să intre la cursuri cade şi de astă dată, dar cu sacrificarea conducătorilor. Ion Moţa şi încă şase sunt eliminaţi pentru totdeauna din toate universităţile pentru ţinuta lor dârză.

La Bucureşti, un grup în frunte cu Simionescu şi Dănulescu, începe să ia locul conducerii din ce în ce mai nehotărâte şi mai slabe. Nici aici guvernul nu reuşeşte să deschidă cursurile după Paşti.

IUNIE 1923

Au trecut încă două luni de rezistenţă eroică, de mizerie, de presiuni. Studenţimea era epuizată. La Bucureşti se fixează deschiderea Universităţii în vederea examenelor, fie chiar numai pentru studenţii jidani şi pentru renegaţi. În ziua deschiderii, în Universitate se introduce armata. Slabele ciocniri din faţa Universităţii nu mai pot determina închiderea acesteia.

Planul guvernului era să le deschidă pe rând, lăsând Iaşiul la urmă şi punându-l în faţa a trei universităţi deschise. Peste o săptămână, la Cluj, şi încă peste câteva zile la Cernăuţi, universităţile se deschid cu armata, în aceleaşi condiţii ca la Bucureşti. Peste o altă săptămână venea şi ceasul greu al Iaşiului, care, izolat prin măsurile guvernului, rămăsese singur cu puterile mult scăzute.

În ajunul deschiderii, ştiind că a doua zi dimineaţa armata va intra în Universitate, am făcut planul de a o ocupa noi, în timpul nopţii.

De cu ziuă, am trimis un student de încredere care a intrat în sala paşilor pierduţi şi a desfăcut zăvoarele la două geamuri mari, fără ca să se observe, în aşa fel încât numai împinse din stradă ele să se deschidă. Fără a comunica planul, am convocat, la ora 9, o sută de studenţi în sala Bejan. La ora 10, Universitatea a fost ocupată de noi. Pe frontispiciul ei se arborase steagul cu zvastică.

Peste puţin a sosit şi rectorul Universităţii, profesorul Simionescu, căruia i-am deschis. El ne-a vorbit, îndemnându-ne să părăsim Universitatea. Noi i-am răspuns, explicându-i cauza noastră. Peste câteva ore a plecat. Ne-am organizat pentru pază şi am rămas toată noaptea de veghe acolo.

A doua zi dimineaţa, studenţii au sosit la Universitate în număr

mare. Înviorați, au hotărât în unanimitate continuarea luptei.

Ziarele jidănești ne-au atacat furibund.

Peste două zile, Clujul, într-o luptă, încearcă reluarea Universității din mâinile jandarmilor. Peste alte două zile, Bucureștii și Cernăuții. Aceste lupte duc din nou la ridicarea studențimii și la închiderea din nou a tuturor universităților. Anul școlar se terminase. Tineretul românesc dăduse un examen unic de rezistență, de caracter și de solidaritate.

*

Onoare studențimii care pentru credința ei, înfruntând atâtea lovituri, a dat un exemplu de voință colectivă nemaiîntâlnit în istoria universităților din întreaga lume. În nicio țară nu s-a văzut ca studențimea, unită într-un singur suflet, asumându-și toate responsabilitățile și toate riscurile, să poată menține greva generală timp de un an de zile, pentru a-și impune credințele, urmărind prin demonstrația ei trezirea la conștiință a nației întregi, față de cea mai grea problemă a existenței sale.

Este o pagină frumoasă, o pagină eroică scrisă cu suferința acestei tinerimi în cartea neamului românesc.

PLANURILE IUDAISMULUI

PLANURILE FAȚĂ DE PĂMÂNTUL ȘI NEAMUL ROMÂNESC.

PLANURILE FAȚĂ DE MIȘCAREA STUDENȚEASCĂ

Cine își închipuie că jidanii sunt niște bieți nenorociți, veniți aici la întâmplare, mânați de vânt, aduși de soartă etc., se înșeală. Toți jidanii de pe fața pământului formează o mare colectivitate legată prin sânge și prin religia *talmudică*. Ei sunt încadrați într-un adevărat stat foarte sever, având legi, planuri și conducători care formează aceste planuri și-i conduc. La bază, au *Cahalul*. Așa că noi nu ne găsim în fața unor jidani izolați, ci în fața unei puteri constituite, comunitatea jidănească.

În fiecare oraș sau târg, unde se strânge un număr de jidani, se formează imediat *Cahalul* sau comunitatea jidănească. Acest Cahal își are conducătorii lui, justiție separată, impozite etc. și ține strâns unită în jurul lui întreaga populație jidănească din localitate.

Aici în acest Cahal mărunt, de târg sau de oraș, se fac toate

planurile: cum să capteze pe oamenii politici locali; cum să capteze autorităţile; cum să se strecoare în diverse cercuri unde ar fi interesaţi, ca de pildă printre magistraţi, ofiţeri, funcţionari superiori; ce planuri să întrebuinţeze pentru a cuceri cutare ramură a comerţului din mâinile unui român; cum ar putea răpune pe un antisemit local; cum ar putea distruge pe un reprezentant corect al unei autorităţi care s-ar opune intereselor iudaice; ce planuri să aplice când, stoarsă, populaţia se revoltă şi izbucneşte în mişcări antisemite.

Nu vom aprofunda aici aceste planuri. În general se întrebuinţează următoarele sisteme:

I. *Pentru captarea oamenilor politici locali;*

1. Cadouri;

2. servicii personale;

3. finanţarea organizaţiei politice pentru propagandă, tipărire de manifeste, deplasări cu automobile etc. Dacă în localitate sunt mai mulţi bancheri sau bogătaşi jidani, ei se împart la toate partidele politice.

II. *Pentru captarea autorităţilor*:

1. corupţiunea, mituirea. Un poliţai din cel mai mic oraş din Moldova, în afară de leafa lui de la stat, mai primeşte lunar încă o leafă sau două. Odată ce a primit mita, devine robul jidanilor, pentru că altfel se întrebuinţează a doua armă;

2. şantajul; dacă nu se supune, îi dă pe faţă mituirea;

3. a treia armă este distrugerea. Dacă văd că nu te pot îndupleca şi supune, atunci vor încerca să te distrugă. Cercetându-ţi bine slăbiciunile: dacă bei, vor căuta prilejul să te compromită prin aceasta; dacă eşti afemeiat, îţi vor trimite o femeie care te va compromite sau te la lovi în inimă, distrugându-ţi familia; dacă eşti violent, îţi vor trimite în cale pe un alt violent, care te va omorî sau îl vei omorî şi vei intra la închisoare. Dacă nu vei avea aceste defecte atunci vor întrebuinţa: minciuna, calomnia la ureche sau prin presă, pâra faţă de şefi.

În târgurile şi oraşele invadate de jidani, nu există autoritate decât *în stare de mituire, în stare de şantaj* sau *în stare de distrugere*.

**

III. *Pentru a se strecura în diferite cercuri sau în jurul unor*

oameni de frunte folosesc:

1. slugărnicia;
2. consilii de administraţie;
3. servicii personale josnice;
4. linguşiri.

Astfel toţi oamenii politici au secretari jidani, pentru că: aduc din piaţă, fac ghetele, leagănă copiii, ţin geanta etc., linguşesc, se insinuează.

Românul nu va fi aşa bun, pentru că este mai puţin rafinat, nu e perfid, e venit de la plug şi mai ales pentru că vrea să fie un *soldat credincios*, bucurându-se de onoare, dar nu *slugă*.

IV. *Planuri pentru distrugerea unui comerciant român*:

1. flancarea românului cu un comerciant jidan sau *încadrarea* lui între doi comercianţi jidani;

2. vânzarea mărfurilor sub preţul de cost, pierderea acoperindu-se cu sume speciale date de Cahal.

Aşa au căzut răpuşi comercianţii români, unul după altul.

Dacă la acestea mai adăugăm:

a. superioritatea comercială a jidanului, rezultând dintr-o *practică comercială* cu mult mai îndelungată decât aceea a românului; b. superioritatea jidanului luptând sub *protecţia Cahalului*, românul neavând nicio protecţie din partea statului românesc, ci numai mizerii din partea autorităţilor corupte de jidani. Românul nu luptă cu jidanul de alături, ci cu Cahalul şi de aceea se înţelege că *individul* va fi răpus în luptă cu *coaliţia*. Românul n-are pe nimeni, n-are un stat părinte, care să-l crească, să-l îndrume, să-l ajute. El este lăsat singur, în voia sorţii, în faţa coaliţiei jidăneşti.

E uşor de repetat formula tuturor politicienilor de categoria d-lui Mihalache: „Românul să se facă comerciant”. Să ne arate însă aceşti oameni politici români un singur comerciant român ajutat de statul român, o singură şcoală făcută de el care să creeze cu adevărat comercianţi, iar nu funcţionari de bancă sau de birouri. Să nu se arate o singură instituţiune făcută de ei care să fi ajutat cu un mic capital şi să fi îndrumat pe tânărul absolvent de şcoală comercială pe calea comerţului.

Nu românul a dezertat de pe linia comerţului, ci aceşti oameni politici au dezertat de la datoria lor de conducători şi îndrumători ai naţiei.

Românul, părăsit de conducătorii lui, a rămas *singur* în faţa coaliţiei organizate jidăneşti, a manoperelor frauduloase şi a concurenţei neloiale şi a căzut înfrânt. Va veni însă un ceas în care aceşti conducători vor trebui să răspundă.

PLANURILE MARI ALE IUDAISMULUI FAŢĂ DE PĂMÂNTUL ŞI NEAMUL ROMÂNESC

Deci, încă odată: nu ne aflăm în faţa unor bieţi indivizi veniţi la întâmplare, de capul lor, după adăpost aici la noi.

Ne aflăm în faţa unui *stat iudaic, a unei armate* care vine la noi cu planuri de cucerire. Mişcările de populaţie jidăneşti sunt împinse spre România după un plan bine stabilit. Probabil, marele stat iudaic urmăreşte crearea unei noi Palestine, pe o porţiune de pământ care pleacă de la Marea Baltică, cuprinde o parte din Polonia şi din Cehoslovacia, jumătate din România până la Marea Neagră, de unde uşor ar putea avea legătură pe apă cu cealaltă Palestină. Cine este naivul care să creadă că mişcările de populaţie ale maselor jidăneşti se fac la voia întâmplării?

Ei vin cu un plan, dar nu au curajul armelor, al înfruntării riscului, al sângelui vărsat, ca măcar acestea să le creeze o bază de drept ep acest pământ.

*

De unde cunoaştem aceste planuri? Le cunoaştem sigur, trăgând concluzii din mişcările adversarului. Orice comandant de trupă, urmărind cu atenţie acţiunea adversarului, îşi dă seama de planurile pe care acesta le urmăreşte. Este un lucru elementar. În toate războaiele lumii a fost vreun conducător care a cunoscut planurile adversarului pentru că ar fi asistat la facerea lor? Nu! Le-a cunoscut perfect din mişcările adversarului său.

* * *

Pentru ca poporul român să-şi frângă orice putere de rezistenţă, jidanii vor aplica un plan unic şi într-adevăr diabolic.

1. Vor căuta să rupă legăturile sufleteşti ale neamului cu *cerul* şi

cu *pământul*.

Pentru ruperea legăturilor cu cerul, vor întrebuinţa împrăştierea, pe scară întinsă, a teoriilor ateiste, pentru a face din poporul român, sau măcar numai din conducătorii lui, un popor despărţit de Dumnezeu; despărţit de Dumnezeu şi de morţii lui, pentru a-l omorî, nu cu sabia, ci tăindu-i rădăcinile de viaţă spirituală.

Pentru ruperea legăturilor cu *pământul*, izvorul material de existenţă al unui neam, vor ataca *naţionalismul* ca o idee învechită şi tot ce se leagă de ideea de patrie şi pământ, pentru ca să rupă firul iubirii care uneşte poporul român de brazda lui.

2. Pentru ca acestea să reuşească, vor căuta să pună mâna pe presă.

3. Vor întrebuinţa orice prilej, pentru ca în tabăra poporului român să fie dezbinare, neînţelegeri şi ceartă şi, dacă e posibil, chiar îl vor împărţi în mai multe tabere, care să se lupte între ele.

4. Vor căuta să acapareze cât mai mult din mijloacele de existenţă ale românilor.

5. Îi vor îndemna sistematic pe calea desfrâului, nimicindu-le familia şi puterea morală.

6. Îi vor otrăvi şi ameţi cu tot felul de băuturi şi otrăvuri.

Oricine va voi să omoare şi să cucerească un neam va putea să o facă întrebuinţând acest sistem: ruperea legăturilor lui cu *cerul* şi cu *pământul*, introducerea certurilor şi luptelor fratricide, introducerea imoralităţii şi a desfrâului, constrângerea materială prin limitarea la maximum a mijloacelor de subzistenţă, otrăvire fizică, beţie. Toate acestea nimicesc o naţie mai rău decât dacă ai bate-o cu mii de tunuri sau cu mii de aeroplane.

Să privească puţin în urmă românii şi să vadă dacă în contra lor nu s-au întrebuinţat cu precizie şi cu tenacitate acest sistem, în adevăr ucigător.

Să deschidă românii ochii şi să citească presa de 40 de ani încoace, de când stă sub conducere jidănească. Să recitească: „Adevărul”, „Dimineaţa”, „Lupta”, „Opinia”, „Lumea” etc. şi să vadă dacă din fiecare pagină nu ţâşneşte fără întrerupere acest plan.

Să deschidă românii ochii şi să şi-i arunce asupra vieţii publice

româneşti dezbinate, să-i deschidă şi să vadă bine.

Aceste planuri sunt însă ca şi gazele de război. Să le întrebuinţezi pentru adversar, dar să nu se atingă de tine. Propovăduiesc ateismul pentru români, dar ei nu sunt atei, ci ţin cu habotnicie la respectarea celor mai mici precepte religioase. Vor să dezlege pe români de dragostea pământului lor, dar ei acaparează pământuri. Se ridică împotriva ideii naţionale, dar ei rămân naţionalişti şovini.

PLANURILE IUDAISMULUI FAŢĂ DE MIŞCAREA STUDENŢEASCĂ

Cine crede că forţele puterii iudaice au rămas fără plan în faţa mişcării studenţeşti, se înşeală.

Pentru un moment jidănimea, lovită în directivele ei de până acum, rămâne dezorientată. Încearcă să opună studenţilor pe muncitorii din mişcarea comunistă, adică tot pe români, dar fără rezultat, căci, pe de o parte, muncitorii erau sleiţi de puteri, iar pe de alta, începuseră să vadă şi ei că noi luptăm şi suferim pentru drepturile lor şi ale neamului. Mulţi dintre dânşii erau alături de noi cu sufletul.

Văzând că nu pot reuşi să ne pună în faţă pe muncitori, ridică în faţa studenţimii guvernul şi întregul politicianism.

Prin ce mijloace?

Partidele au nevoie de bani, de împrumuturi în străinătate când sunt la guvern, de voturi şi de presă bună în opoziţie.

Jidanii vor ameninţa cu tăierea subvenţiilor necesare propagandei electorale a partidului respectiv. Cor ameninţa cu finanţa internaţională-jidănească, nemaiacordând împrumuturi. Vor specula cu jocul unei mari mase de voturi prin care pot determina victoria sau înfrângerea, în sistemul democratic, având acum drepturi politice. Vor ameninţa cu presa pe care o stăpânesc aproape în întregime şi fără de care un partid sau un guvern poate cădea înfrânt.

Banii, presa şi voturile hotărăsc viaţa sau moartea în democraţie. Jidanii le au pe toate şi prin acestea, partidele politice româneşti devin simple unelte în mâinile puterii iudaice.

Încât noi, care începusem lupta împotriva jidanilor, ne vedem la un moment dat luptându-ne cu guvernul, partidele, autorităţile,

armata, iar jidanii stând liniştiţi la o parte.

ARGUMENTE ŞI ATITUDINI JIDĂNEŞTI

Ce va zice străinătatea de mişcarea antisemită din România care s-a întors la barbarie? Ce vor zice oamenii de ştiinţă, ce va zice civilizaţia?

Oamenii noştri politici ne vor repeta nouă la fiecare pas argumentul jidănesc, tipărit în toate foile şi în fiecare zi. Când în sfârşit, după 8 ani de zile, Germania, cu toată civilizaţia şi cultura ei, se ridică împotriva jidănimii şi biruieşte hidra prin Adolf Hitler, argumentul cade. Atunci apare altul: „Sunteţi în slujba Germaniei, plătiţi de germani ca să faceţi antisemitism. De unde aveţi fonduri?”

Şi iarăşi politicienii români fără suflet, fără caracter şi fără onoare, repetă după presa jidănească: „De unde bani? Sunteţi în solda Germaniei”.

La 1919, 20, 21, întreaga presă jidănească dădea asalt statului român, dezlănţuind pretutindeni dezordinea şi îndemnând la violenţă în contra regimului, a formei de guvernământ, a bisericii, a ordinii româneşti, a ideii naţionale, a patriotismului”.

Acum, ca prin farmec, aceeaşi presă, condusă exact de aceiaşi oameni, s-a transformat în apărătoarea ordinii de stat, a legilor; se declară în contra violenţei, iar noi am devenit: „duşmanii ţării”, „extremişti de dreapta”, „în solda şi serviciul duşmanilor românismului” etc. Şi până la sfârşit vom auzi-o şi pe aceasta: suntem subvenţionaţi chiar de jidani.

Oare când va veni ziua aceea în care tot românul să înţeleagă argumentările mincinoase şi perfide ale jidanilor şi să le respingă ca pe ceva de origine satanică? Oare când va veni momentul ca să înţeleagă murdara construcţie sufletească a acestei naţii?

Iată acum un exemplu de modul în care erau trataţi trei profesori universitari români: A. C. Cuza, Paulescu şi Şumuleanu.

„Curierul Israelit”, organ al Uniunii evreilor pământeni, din 23 aprilie 1922, publică în articolul de fond sub titlul „Strigoii”, următoarele:

„O tagmă de măscărici şi de insultători publici s-au strâns să formeze o bandă de făcători de rele. Şi spre ruşinea ţării în această

tagmă se află trei profesori de la universităţile noastre.

Şi aceşti ipochimeni, aceşti strigoi întârziaţi vor să reînvie antisemitismul… şi au să reuşească să o facă nişte caraghioşi întârziaţi, acum când antisemitismul oficial dispare şi când votul universal va aduce fatal după sine şi democratizarea vieţii noastre publice şi sociale. Nu! E muncă zadarnică, strigoii nu vor opri omenirea în mersul ei înainte, nici nu va fi nevoie să le bată câte un par în piept, îi va sfârşi definitiv ridicolul ticăloşiei lor…

Ne-am ocupat de acţiunea sălbatică, pornită de aşa zisa Uniune Naţională Creştină, compusă din vreo 5 caraghioşi şi jumătate pentru ca să-i fixăm odată în infama lor postură şi pentru a atrage atenţia evreilor că mai sunt făcători de rele împotriva cărora vor trebui să se apere”.

Aşadar: *tagmă de măscărici, insultători publici, bandă de făcători de rele, ipochimeni, strigoi întârziaţi, ticăloşie, acţiune sălbatică, infamă postură; iată ce sunt profesorii românismului: Cuza, Paulescu şi Şumuleanu*, şi iată ce este acţiunea lor mântuitoare de neam.

* * *

Primim peste obraz şi peste sufletele noastre româneşti batjocură peste batjocură, palme peste palme, până la aceea de a ne vedea cu adevărat în grozava situaţie: *jidanii, apărătorii românismului*, la adăpost de orice neajuns, trăind în linişte şi belşug, iar noi, românii, *duşmanii românismului*, cu libertatea şi viaţa în pericol, urmăriţi ca nişte câini turbaţi de toate autorităţile româneşti.

Eu am văzut cu ochii şi am trăit aceste ceasuri, amărât până în adâncul sufletului. Să porneşti la luptă pentru ţara ta, curat la suflet la lacrima ochilor şi să lupţi ani de-a rândul într-o sărăci e şi foame ascunsă, dar sfâşietoare, pentru ca să te vezi la un moment dat declarat în *rândul duşmanilor ţării*, urmărit de *români* şi spunându-ţi-se că *lupţi pentru că eşti plătit de străini*, iar alături să vezi întreaga jidănime stăpână pe ţara ta, erijată în purtătoare de grijă a românismului şi a statului român ameninţat de tine, tineret al ţării. este ceva îngrozitor.

Nopţi de-a rândul ne munceau aceste gânduri şi în unele ceasuri, în care eram scârbiţi şi ruşinaţi peste măsură, ne cuprindea jalea şi ne gândeam, dacă nu ar fi mai bine să plecăm în lume, sau dacă

nu ar fi mai nimerit să provocăm o răzbunare în care să ne găsim cu toţii moartea; şi noi şi românii cei ticăloşi şi capetele hidrei iudaice.

CONGRESUL CONDUCĂTORILOR MIŞCĂRII STUDENŢEŞTI

IAŞI, 22-25 AUGUST 1923

Într-un comitet restrâns la Bucureşti, se fixează ţinerea celui dintâi congres al conducătorilor şi delegaţilor mişcării studenţeşti după un an de luptă.

Acest congres urma să aibă loc la Cluj, în zilele de 22, 23, 24 şi 25 august 1923. Moţa, preşedintele cercului „Petru Maior", ne comunică printr-o adresă că autorităţile i-au pus în vedere ordinul de interzicere a acestui congres. Noi, Iaşiul, a, răspuns Clujului, precum şi celorlalte centre, că ne luăm răspunderea ca acest congres să se ţină la Iaşi, chiar dacă guvernul va voi să-l interzică. Centrele au aprobat, iar noi ne-am făcut datoria de a îngriji de încartiruirea celor 40 de delegaţi anunţaţi.

În dimineaţa zilei de 22, am primit la gară pe rând delegaţia Clujului, în frunte cu Ion Moţa, a Cernăuţilor, în frunte cu Tudose Popescu şi Cârsteanu, a Bucureştilor, în frunte cu Napoleon Creţu, Simionescu şi Râpeanu.

La ora 10, am plecat in corpore la Mitropolie pentru a face o rugăciune şi un parastas în amintirea studenţilor căzuţi în război, printre care era şi căpitanul Ştefan Petrovici, fost preşedinte al Centrului Studenţesc Iaşi.

Spre marea noastră mâhnire, am găsit însă porţile Mitropoliei legate cu lanţuri şi păzite de jandarmi.

Între timp soseşte şi bătrânul profesor Găvănescul. Atunci ne aşezăm cu toţii în genunchi şi descoperiţi, ne facem rugăciunea în mijlocul străzii, în faţa bisericii, pe care nici turcii n-au închis-o celor ce vroiau să se roage. Sosind din întâmplare, preotul Ştiubei şi văzându-ne îngenuncheaţi, a venit şi ne-a citit rugăciuni.

Apoi, descoperiţi, tăcuţi şi plini de durere, am parcurs prin mijlocul străzii drumul până la Universitate sub privirile jidănimii, care ni se păreau ca nişte săgeţi aruncate din uşile şi ferestrele prăvăliilor.

Pe scările Universităţii se aflau autorităţile, flancate de numeroase forţe poliţieneşti, care ne-au anunţat că Ministerul de

Interne a interzis congresul. Procurorul ne-a oprit, somându-ne să ne împrăştiem. Enervat, am spus:

— Domnule procuror, eu ştiu că suntem într-o ţară condusă de legi. Constituţia ne garantează dreptul de întrunire şi Dv. ştiţi mai bine decât mine că un ministru nu poate abroga drepturile garantate nouă de către Constituţie. De aceea, în numele legii pe care nu noi, ci D-voastră o călcaţi, vă somăm să vă daţi la o parte.

Îndârjiţi de sacrilegiul care fusese comis cu o oră înainte, când ni se închiseseră cu lanţuri uşile bisericii, răpindu-ne dreptul de a ne închina, văzându-ne acum în faţa unei a doua încercări nedrepte, provocatoare şi umilitoare, aceea de a ni se fereca intrarea în propria noastră casă, Universitatea şi dându-ne seama că aceste măsuri constituiau o sfruntată călcare a legii, am răsturnat tot ce ni se opunea în cale şi în urma unei lupte, am ocupat prin forţă Universitatea.

Regimentul 13, apărut un moment mai târziu, înconjoară Universitatea. Noi ne-am baricadat apărând intrările. În dreptul fiecărui geam sunt postaţi trei soldaţi cu baionetele la arme.

În această situaţie, într-o atmosferă apăsătoare, adunarea se deschide în amfiteatrul Facultăţii de Drept, al ora 12. Congresiştii, palizi de enervare şi muţi de durerea celor petrecute la Mitropolie şi aici, răspândesc în jurul sălii pustii un aer de adâncă tristeţe. Domneşte în toţi îngrijorarea atacului armatei, a intrării ei în Universitate, peste noi şi a consecinţelor care vor urma.

Nu ţinem discursuri, dar congresul înţelege tragedia situaţiei şi presimte că se vor întâmpla lucruri grave.

Pentru prima zi sunt ales preşedinte eu. Se începe cu înfierarea celor petrecute. Câţiva cer cuvântul şi protestează. Apoi se încep discuţii asupra mişcării.

Ce atitudine adoptăm la începutul anului care se deschide? Capitulăm? Greu! Un an de luptă fără niciun rezultat. Din contră, ruşinaţi, umiliţi, bătuţi. Mergem înainte? Iarăşi greu! Studenţii sunt sleiţi de puteri.; ei nu mai pot începe un al doilea an de luptă.

Totuşi Moţa, Tudose Popescu, Simionescu şi eu susţinem teza luptei mai departe. Pentru jertfă. Din capitularea noastră nu va ieşi nimic decât ruşine şi umilinţă. Din jertfa noastră nu se poate să nu

rodească ceva mai bun pentru neamul nostru.

Pe la ora 8, se înserase. Auzim larmă şi zgomot în stradă. Constantin Pancu, vechiul luptător de la 1919, înconjurat de studenţii rămaşi afară, de un mare număr de cetăţeni, se adunaseră la Tufli, cu făclii aprinse în mâini şi încercau să înainteze în sus spre Universitate, pentru a ne aduce câţiva saci cu pâine.

Noi sărim cu toţi le geamuri şi privim. Manifestanţii rup cordonul de la Tufli şi urcă în pas alergător la deal. Al doilea cordon din dreptul străzii Coroiu este rupt într-o luptă grea. Auzim izbucniri de urale. Al treilea cordon este de asemenea rupt. Noi ne pregătim să asaltăm dinăuntru, să ieşim, dar la al patrulea cordon, ai noştri nu mai pot răzbi. Se aude glasul lui Pancu, care stă cu sacul de pâine la picioare:

— Sunt copiii noştri.

Nouă ce curg lacrimi de bucurie. Pentru neamul acesta luptăm noi şi al nu ne lasă.

La ora 9, încep tratativele între noi şi autorităţi, prin Napoleon Creţu. Acestea promit imediata eliberare a tuturor studenţilor încercuiţi în Universitate, cu condiţia ca ei să mă predea pe mine. Studenţii refuză. Pe la ora 11, ne trimit vorbă că se admite eliberarea în grupuri de câte trei. Desigur, cu intenţia de a mă prinde pe mine la ieşire. Noi primim.

Din cinci în cinci minute, ies grupuri de câte trei. La uşă sunt observaţi cu atenţie de 4 comisari şi agenţi. Eu mă dezbrac la repezeală de hainele mele naţionale, le dau unui camarad şi mă îmbrac cu ale lui. Ies cu Simionescu şi cu un altul. La deschiderea uşii, scap din buzunar câţiva lei. La zgomotul lor, toţi comisarii se uită în jos şi întreabă:

— Ce aţi pierdut, d-lor?

Noi toţi cu capetele aplecate, căutând împreună cu ei, răspundem:

— Nişte bani.

Simionescu mai rămâne de vorbă cu ei, căutând şi aprinzând chibrituri, iar eu scap.

* * *

În cel mai mare secret fixăm continuarea congresului a doua zi,

afară din oraş, la Mânăstirea Cetăţuia.

Mă strecor până acolo îmbrăcat în hainele unui fochist şi a norocul să nu mă cunoască nici congresiştii. Prezidează Ion Moţa. Cu observatori plasaţi în locuri bune, lucrăm în linişte, pentru că din deal, orice apropiere de om se observ de la 2 km. Stăm acolo până seara târziu. Se fac propuneri şi se iau hotărâri.

Tot în această şedinţă se proclamă ziua de 10 decembrie ca sărbătoare naţională a studenţimii române.

* * *

A treia zi, congresul continuă într-o pădurice din dealul Galatei. În majoritate, se decide continuarea luptei. Se alege nu comitet de acţiune de cinci care să dea directive de acţiune întregii mişcări studenţeşti de la toate universităţile. Comitetul e compus din: Ion Moţa – Cluj, Tudose Popescu – Cernăuţi, Ilie Gârneaţă – Iaşi, Simionescu – Bucureşti şi eu.

Prin înfiinţarea acestui comitet, vechea conducere studenţească de la Bucureşti, insuficient lămurită şi decisă, cade pentru totdeauna. Rămâne ca formă, dar nu mai conduce.

Acum se hotărăşte oficial, pentru prima dată, o nouă orientare: *lupta împotriva partidelor politice*, socotite ca înstrăinate de neam şi credinţa într-o nouă mişcare românească pe care studenţimea trebuie s-o ajute oficial pentru a birui: „Liga Apărării Naţionale Creştine”.

A patra zi, congresul îşi încheie lucrările în casele d-nei Ghica din str. Carol.

Seara, studenţii pleacă fiecare pe la centrele lor, iar eu plec la Câmpulung pentru a organiza congresul L.A.N.C. din Bucovina, la care va lua parte prof. Cuza cu toţi fruntaşii mişcării. Mă strecor cu greu, deoarece mi se lansase mandat de arestare.

Pe drum, mă bucuram de toate hotărârile acestui congres care era în spiritul vederilor noastre, dar mai ales pentru că în grupul nostru câştigasem un om: pe Ion Moţa, preşedintele centrului „Pentru Maior” din Cluj.

CONGRESUL DE LA CÂMPULUNG AL L.A.N.C.

Congresul de la Câmpulung a avut loc în ziua de luni, 17 septembrie 1923.

S-a putut ţine numai după o luptă grea, deoarece guvernul l-a interzis şi a trimis pentru împiedicarea lui trupe din Cernăuţi sub comanda unui colonel. La toate intrările au fost postate puternice cordoane.

Noi am concentrat toate forţele noastre la bariera dinspre apus a oraşului, Sadova, Pojorâta. Acolo am rupt cordoanele datorită arcaşilor din Vatra Dornei şi Cândreni, asigurând timp de o oră trecerea întregului convoi, compus din mai multe sute de căruţe.

Congresul s-a ţinut în curtea bisericii din oraş. Au vorbit: profesorul Cuza, tatăl meu, Dr. Cătălin – preşedintele Bucovinei, Tudose Popescu, fraţii Octav şi Valerian Dănieleanu, care, cu sufletul prin de credinţă au organizat, alături de Dr. Cătălin, acest impunător congres.

Ţăranii aceia mândri din munte, cu plete mari, îmbrăcaţi în cămăşi albe şi sumane, s-au adunat la sunetele buciumului din munţi, în oraşul lor, mulţi la număr şi vijelioşi ca niciodată.

Credeau că a sosit ceasul, de veacuri aşteptat, ca românul să calce în picioare hidra care-i suge şi să se înalţe în drepturile de stăpân al ţării, al munţilor, al apelor, al oraşelor sale.

Războiul l-au purtat din greu. Jertfa lor de sânge de pe toate fronturile a creat România mare. Dar spre marea lor durere şi dezamăgire, România Mare nu le-a adus tot ceea ce aşteptau. Pentru că România Mare a *refuzat* să le rupă lanţurile robii jidăneşti, care-i chinuise atâta amar de vreme.

România Mare i-a dat pe mai departe *în exploatare* la jidani şi le-a adus pe cap politicianismul, care-i va bate cu biciul şi-i va trimitem în temniţe, când vor încerca să-şi reclame istoricele drepturi furate.

Toate pădurile din Bucovina, toţi munţii aceia încărcaţi de brazi, aparţinând *Bisericii Ortodoxe*, politicianizată şi înstrăinată şi ea, sunt daţi în exploatare *jidanului Anhauh* cu preţul nemaipomenit de 10 lei m.c., în timp ce ţăranul român îl plătea cu 350 lei.

Cad pădurile de pe munţi sub nemiloasa secure jidănească. Se întinde sărăcia şi jale peste satele româneşti, rămân munţii numai stâncă goală, şi cară mereu, cară fără odihnă geamantane pline cu aur peste hotare, Anhauh şi cu toate neamurile lui.

Şi din acest fabulos câştig se înfruptă politicianul român, tovarăş cu jidovul în exploatarea mizeriei miilor de ţărani.

* * *

Adunarea deleagă un număr de 30 ţărani fruntaşi care să meargă la Bucureşti sub conducerea d-rului Cătălin şi Valer Dănieleanu, pentru a se prezenta primului-ministru, spre a-l ruga să ia măsuri în contra pustiiri munţilor, reziliind contractul Anhauh – Fondul Bisericesc, iar pe de altă parte, spre a-i cere „numerus clausus” în şcoli, pentru ca în modul acesta să-şi arate dragostea şi recunoştinţa faţă de tineretul care i-a trezit la luptă.

Adunarea ne-a ales şi pe noi, pe Tudose Popescu şi pe mine, să mergem la Bucureşti alături de ceilalţi 30 de ţărani, ca reprezentanţi ai lor.

Eu am plecat mai înainte, pentru a face ca aceşti ţărani, care veneau pentru prima oară în capitala ţării lor, cu atâta curăţenie în suflete, cu atâta durere şi cu atâtea nădejdi, care veneau şi pentru noi, studenţii, făcând cheltuieli uriaşe faţă de punga lor săracă, să fie bine primiţi de studenţimea română.

În ziua sosirii, pe peronul gării din Bucureşti, studenţimea i-a primit regeşte – pe aceşti regi din toate timpurile ai pământului românesc – iar ei coborau din vagoane cu ochii plini de lacrimi în sfânta lor capitală.

În dosul gării aştepta procurorul Răşcanu, comisari de poliţie şi cordoane de jandarmi, care opreau trecerea. Se dă ordin jandarmilor şi comisarilor să lovească. Paturi de armă şi cauciucuri se aştern unul după altul peste pletele albe ale ţăranilor şi peste feţele lor blajine. Noi, studenţimea, băgăm la mijloc pe bătrâni şi rupem primul cordon. La Politehnică sfărâmăm pe al doilea, apoi pe al treilea şi scăpăm în Piaţa Matache Măcelaru. Ţăranii plâng. Unul cuprins de o indignare pe care nu şi-o poate stăpâni, îşi rupe cămaşa de pe el.

A doua zi, ne ducem cu toţii să ne primească primul-ministru la Consiliul de Miniştri din str. Gogu Cantacuzino. Ne amână pentru a doua zi; în sfârşit, suntem anunţaţi că vom fi primiţi a trei zi. Venim.

Intrăm într-o sală şi aşteptăm. Aşteptăm vreo oră, tăcuţi, vorbind în şoaptă şi umblând în vârful degetelor. Apare şeful de

cabinet:

— Domnilor, plecaţi, că dl. prim-ministru nu vă poate primi. Intră acum în Consiliul de Miniştri.

— Dar suntem de departe – încercăm noi să spunem. Ni se închide uşa. Mă gândesc: fiecare om a cheltuit câte 1.000 lei numai pentru tren. Să ne întoarcem înapoi fără rezultat? Ei nu mai pot sta.

Apuc uşa cu amândouă mâinile şi încep să o zgâlţâiesc din toate puterile şi strig cât pot de tare:

— Daţi drumul că sparg uşa şi intru cu forţa. Izbesc cu piciorul în uşă. Ţăranii încep să vocifereze şi pun umărul la uşă.

Se deschide uşa şi apar vreo zece inşi speriaţi cu părul vâlvoi şi galbeni la faţă. Cred că erau ziarişti.

— Ce vreţi domnilor? întreabă ei.

— Spuneţi primului-ministru că dacă nu ne dă drumul înăuntru, spargem tot de aici şi intrăm cu forţa.

Peste câteva minute şi se deschid uşile larg şi intrăm. Ne suim pe o scară, ajungem sus. Acolo, într-o sală, în picioare, înalt şi drept ca o linie, Ion Brătianu; în spatele lui, ministrul Angelescu, Florescu, Constantinescu, Vintilă Brătianu şi alţii.

— Ce vreţi, oameni buni? întreabă el.

Noi eram încă stăpâniţi de revoltă şi am fi voit să apărem mai dârji, dând nota reală stării de spirit, dar ţăranii, păşind cu opincile pe scările de marmură şi covoarele fine, se muiaseră.

— Măria-Voastră, domnule prim-ministru, vă sărutăm mâinile şi stăm plecaţi la picioarele Măriei-Voastre; ce să vrem? Vrem dreptate, că ne-au năpădit jidanii. Ei care lemnele cu sutele de vagoane, iar pe noi ne plouă în case, căci nu avem nici măcar draniţă cu ce să le acoperim.

— Nu mai putem să ne ţinem copiii la şcoli. Ei ne-au umplut şi şcolile, iar copiii noştri vor ajunge slugi la ei. Au mai vorbit apoi şi alţi ţărani.

Ionel Brătianu a ascultat, n-a făcut nicio aluzie la răzmeriţa noastră anterioară audienţei şi la urmă, după ce ţăranii au adăugat:

— Cerem şi pentru studenţi, copiii noştri, să şi se facă aşa cum au cerut ei: „numerus clausus”.

Ionel Brătianu, a răspuns:

— Duceţi-vă acasă şi aveţi răbdare, căci am să pun să se cerceteze chestiunea pădurilor: cât priveşte „numerus clausus”, nu se poate. Arătaţi-mi un singur stat din Europa care a introdus măsura aceasta şi o voi introduce şi eu.

* * *

Dar Europa se va trezi abia peste 10 ani şi va introduce „numerus clausus”, dând dreptate credinţei noastre, însă Ionel Brătianu nu va mai fi, ca să se poată ţine de cuvânt, iar urmaşii lui se vor fi transformat în nişte slugi *ordinare* ale iudaismului, care-şi vor ridica pumnul să ne lovească şi ne vor omorî din ordinul stăpânilor străini.

*

Am plecat cu toţii fără nicio nădejde. Nu se va face nimic.

Ca rezultat imediat al audienţei, peste câteva ore au fost arestaţi Dr. Cătălin, şeful delegaţiei şi Valer Dănieleanu.

Un grup de studenţi am făcut seara o manifestaţie ostilă în faţa casei ministrului de interne.

A fost prins studentul Vladimir Frimu şi încarcerat la Văcăreşti.

Am plecat apoi la Câmpulung.

COMPLOTUL STUDENŢESC DIN OCTOMBRIE 1923

O ÎNCERCARE DE RĂZBUNARE CARE SĂ SERVEASCĂ DREPT PILDĂ VEACURILOR VIITOARE

La Câmpulung a venit Moţa ca să mergem la schitul de pe Rarău al lui Petru Rareş, muntele pe care îl iubesc eu cu deosebire. Urcând Rarăul, Moţa începe să-mi spună frământările lui sufleteşti:

— Studenţi nu mai pot rezista până la toamnă şi decât o capitulare ruşinoasă, a noastră a tuturora, după un an de luptă, mai bine să-i îndemnăm să intre la cursuri, iar noi, care i-am condus, să terminăm frumos mişcarea sacrificându-ne, dar făcând să cadă alături de noi toţi acei pe care îi vom găsi mai vinovaţi de trădarea intereselor româneşti. Să ne procurăm revolvere şi să tragem în ei, dând un exemplu groaznic care să rămână de-a lungul istoriei noastre româneşti. Ce se va alege după aceasta de noi, vom muri sau vom rămâne toată viaţa în închisoare, nu mai interesează.

Eu am fost de acord, că actul final al luptei noastre să fie, cu însuşi preţul prăbuşirii noastre, un act de pedepsire a pigmeilor care, dezertând de la posturile de mare răspundere pe care le deţineau, au umilit şi au expus tuturor primejdiilor naţia românească.

Şi am simţit în momentul acela clocotind în noi sângele care cerea răzbunarea nedreptăţilor şi a lungului lanţ de umiliri suportate de neamul nostru.

În scurt timp după aceea, ne găseam adunaţi la Iaşi, în casele d-lui Butnaru din str. Săvescu 12, următorii: Ion Moţa, Corneliu Georgescu şi Vernichescu de la Cluj, Ilie Gârneaţă, Radu Mironovici, Leonida Bandac şi eu de la Iaşi, Tudose Popescu de la Cernăuţi.

Cea dintâi problemă care ni se punea era aceasta: cine trebuie să răspundă mai întâi? Cine sunt mai vinovaţi pentru starea de nenorocire în care se zbate ţara: românii sau jidanii? Am căzut unanim de acord, că cei dintâi şi mai mari vinovaţi sunt românii ticăloşi, care pentru arginţii iudei şi-au trădat neamul. Jidanii ne sunt duşmani şi în această calitate ne urăsc, ne otrăvesc, ne extermină. Conducătorii români care se aşează pe aceeaşi linie cu ei, sunt mai mult decât duşmani: sunt trădători. Pedeapsa cea dintâi şi cea mai cruntă se cuvine în primul rând trădătorului şi în al doilea rând duşmanului.

Dacă aş avea un singur glonţ, iar în faţa mea un duşman şi un trădător, glonţul l-aş trimite în trădător.

Ne-am pus de acord asupra câtorva elemente aflate pe linia trădării şi am ales şase miniştri în frunte cu George Mârzescu. În sfârşit, venea şi acel ceas în care, cei cu atitudini de canalie, care niciodată nu şi-au imaginat că vor răspunde pentru faptele lor, într-o ţară în care se considerau stăpâni absoluţi, peste un popor incapabil de orice reacţiune, aveau să răspundă cu viaţa lor.

De data aceasta naţia îşi trimitea, prin firele nevăzute ale sufletului, răzbunătorii.

Am trecut apoi la a doua categorie: jidanii. Pe care să-i luăm din cele două milioane?

Am stat, ne-am gândit, am discutat şi la sfârşit am găsit că adevăraţii comandanţi ai atacului iudaic asupra României sunt *rabinii*, toţi rabinii din toate târgurile şi oraşele. Ei conduc masa jidănească la

atac şi oriunde cade un român, n-a căzut la întâmplare. El cade ochit de rabinul respectiv. În dosul fiecărui om politic cumpărat, există un cap de rabin care a studiat şi a ordonat Cahalului sau bancherului jidan respectiv, să plătească. În dosul fiecărui ziar jidănesc şi a fiecărei metode: calomnia, minciuna, aţâţarea, există planul unui rabin.

Noi eram însă puţini şi i-am luat numai pe cei mari din Bucureşti. Dacă am fi avut însă posibilitatea numerică, i-am fi luat absolut pe toţi.

Apoi am luat bancherii: Aristide şi Mauriţiu Blank, care au corupt toate partidele şi toţi oamenii politici români, punându-i membri în consiliile de administraţie şi copleşindu-i cu bani: Bercovici, care finanţează partidul liberal (Blank luase asupra sa cu deosebire pe naţional-ţărăniști, dar se simţea în stare să cumpere şi pe liberali).

Apoi, pe jidanii din *presă*. Pe cei mai obraznici. Pe otrăvitorii de suflete: Rosenthal, Filderman, Honigman (Fagure), directorii ziarelor: „Dimineaţa”, „Adevărul”, „Lupta”, toţi aceşti duşmani ai românismului.

Am plecat în grupuri spre Bucureşti, luându-ne rămas bun pentru totdeauna de la Iaşi. eu am lăsat o scrisoare studenţilor prin care le explicam gestul nostru, îmi luam rămas bun de la ei şi-i îndemnam să intre la cursuri, dar să păstreze credinţa intactă până la victoria finală. Fiecare am lăsat scrisori către părinţi şi către camarazii de luptă.

La Bucureşti ne-am întâlnit din nou. Ne-am dus la Dănulescu pe care-l cunoşteam de câtăva vreme şi care ne făcuse o impresie bună. El nu intra în această echipă, dar l-am rugat să ne adăpostească, lucru pe care l-a făcut cu multă bunăvoinţă.

De la Dănulescu am plecat pe la ora 8 seara acasă la Dragoș, în str. 13 Decembrie 41, unde urma să precizăm unele lucruri rămase nelămurite şi să discutăm asupra stabilirii datei la care urma să pornim acţiunea.

Abia ne adunasem, când Dragoş intră palid pe uşă spunând:

— Fraţilor, poliţia a înconjurat casa.

Era în seara zilei de 8 octombrie 1923 pe la orele 9.

O secundă de nelămurire, în care n-am mai avut timp nici măcar să vorbim. Ne-am încrucişat privirile, uitându-ne fiecare în ochii

celorlalţi.

În a doua secundă, eu am ieşit în sală şi prin geamul uşii am văzut figura generalului Nicoleanu şi a comisarilor care forţau uşa. În a treia secundă, uşile s-au deschis şi casa s-a umplut de comisari. Generalul Nicoleanu strigă:

— Mâinile sus!

Dar n-am mai avut vreme, pentru că am fost prinşi fiecare de câte doi comisari şi aşezaţi în linie: la flancul drept eram eu, apoi Moţa, Corneliu Georgescu, Tudose Popescu, Radu Mironovici, Vernichescu, Dragoş.

— Scoateţi revolverele!

— Nu avem, am răspuns noi. Avea numai Moţa un Browning 6,35 şi Vernichescu.

Apoi ne-au scos rând pe rând din casă, ţinuţi de braţ de câte 2 comisari şi am fost puşi fiecare în câte o maşină care aştepta în stradă.

Din casă se auzea cum plânge bătrâna mamă a lui Dragoş.

Maşinile pornesc. Oare unde ne duc? Nu vorbim niciun cuvânt, nu întrebăm nimic pe cei cărora le suntem prizonieri. Nici el nu ne întreabă. După ce străbatem mai multe străzi, intrăm la Prefectura Poliţiei. Suntem coborâţi, apoi introduşi într-o cameră. Acolo suntem căutaţi prin buzunare. Ni se ia tot ce aveam asupra noastră, plus guler şi cravată. Această căutare prin buzunare, această despuiere de gulere, acest tratament de pungaşi de buzunare ne umileşte până la ultima expresie. Dar suntem abia la începutul acestui drum al umilinţei. Puşi apoi în picioare cu faţa la perete, fără a avea dreptul să întoarcem capul şi ţinuţi mai multă vreme în situaţia aceasta ne gândeam: oameni de acum câteva ceasuri, liberi, mândri şi hotărâţi de a sfărâma lanţurile neamului nostru, iată ce am ajuns: nişte bieţi neputincioşi, stând cu feţele la perete nemişcaţi, la porunca unor nenorociţi de agenţi de poliţie, căutaţi prin buzunare ca pungaşii, despuiaţi de gulere, cravate, batiste, inele.

De acum va veni marea noastră suferinţă, care încetul cu încetul ne va sfâşia inima. Ea începea prin umilirea noastră.

Cred că nu există suferinţă mai mare pentru un luptător, care trăieşte din mândrie şi din onoare, decât dezarmarea şi apoi umilirea

lui. Totdeauna, moartea e mult mai dulce decât aceasta.

Suntem introduşi apoi într-o cameră cu bănci şi aşezaţi la câte 5 metri cu agenţi lângă noi, fără voie de a ne uita unul la altul. Aşa am stat ore întregi până la început să ne cheme la interogator. Părtaşi ai acestor ore lungi, apăsătoare, eram: Moţa, Tudose Popescu, Radu Mironovici, Corneliu Georgescu, Vernichescu, Dragoş şi eu.

După un timp am fost chemaţi câte unul la interogator. Acesta se făcea într-o cameră mare în prezenţa procurorului, judecătorului de instrucţie, a generalului Nicoleanu şi a unor reprezentanţi ai miniştrilor. Mie mi-a venit rândul spre dimineaţă. Acolo mi s-au pus în faţă nişte scrisori ale mele şi două coşuri în care erau toate revolverele noastre pe care le ascunsesem într-un loc bun. Şi nu ştiam cum de ajunseseră acolo. Înţelegeam: pe noi ne-au prins, dar cine a spus unde sunt revolverele?

Începe interogatoriul meu. Eu nu ştiam ce au declarat ceilalţi şi nici nu avusesem vreo înţelegere anterioară între noi, ce să declarăm, deoarece nu ne-am imaginat că am putea ajunge într-o asemenea situaţie. De aceea am judecat singur situaţia şi am luat hotărârea pe care am crezut-o eu cea mai bună.

Un minut de răspântie.

Când mi s-a pus prima întrebare, deşi trecuseră peste 3 minute de la intrarea mea în sală, încă nu convenisem să judec situaţia în care mă aflam şi să pot lua vreo hotărâre. Eram copleşit de oboseală şi zbuciumat sufleteşte.

De aceea când mi s-a cerut să răspund, am zis:

— Domnilor! Vă rog să-mi daţi un minut de gândire înainte de a răspunde.

Se punea problema: a nega sau a nu nega. În acel minut mi-am încordat toate puterile minţii şi ale sufletului şi am ajuns la hotărârea de a nu nega. De a afirma adevărul. Şi nu cu timiditate şi cu regrete, ci de a şarja cu el.

— Da, ale noastre sunt revolverele; cu ele am vrut să împuşcăm pe miniştri, pe rabini şi pe marii bancheri jidani.

M-au întrebat numele acestora.

Când am început să le spun numele, începând cu Alex.

Constantinescu şi terminând cu bancherii Blank, Filderman, Bercovici, Honigman, toţi cei de faţă îşi holbau ochii din ce în ce mai mari, îngroziţi. De aceea am bănuit că ceilalţi camarazi, ascultaţi până la mine, negaseră.

— *Dar pentru ce, Domnule, să-i omorâţi*?

— Pe cei dintâi pentru că şi-au vândut ţara. pe cei de ai doilea ca duşmani şi corupători.

— Şi nu regretaţi?

— Nu regretăm… Dacă am căzut noi, nu e nimic; în urma noastră mai sunt zeci de mii care gândesc ca noi!

Spunând acestea, parcă mă eliberam de sub pietroiul umilirii, sub care atitudinea de negare m-ar fi cufundat mai mult. Acum stăteam pe credinţa mea, care mă adusese aici şi înfruntam cu mândrie şi soarta grea care mă aştepta şi pe acei care păreau stăpânii mei pe viaţă şi pe moarte.

Pe tema negării trebuia să stau în defensivă, să mă apăr de acuzaţiile care mi le aduceau, să cer indulgenţă, să captez bunăvoinţa lor. La procesul care ar fi urmat, pe baza probelor scrise pe care ei le posedau, ar fi trebuit să trecem printr-o dureroasă şi ruşinoasă situaţie, negându-ne propriul nostru scris şi propria noastră credinţă, negând adevărul. Ceea ce era în contra conştiinţei noastre şi în contra onoarei întregii noastre mişcări. Reprezentanţi ai unei mari mişcări studenţeşti, să nu avem curajul răspunderii faptelor şi credinţelor noastre?

Iar pe deasupra, ai noştri şi ţara nu ne-ar fi ştiut gândurile, ori singurul rod al suferinţei noastre, oricât de lungă ar fi fost, acesta era: o ţară nelămurită să-şi cunoască măcar bine duşmanii ei.

Pe urmă am fost pus să scriu aceste declaraţii cu mâna mea. Le-am scris.

La sfârşit însă, am adăugat: termenul nu era fixat. Pe noi ne-a prins în discuţie, eu susţineam fixarea datei peste o săptămâna sau două, atunci anchetatorii s-au oprit, insistând din ce în ce mai mult să mă facă să renunţ la această precizare.

Mai târziu mi-am dat seama de ce insistau. Pentru că această ultimă frază desfiinţa valoare juridică a întregii acuzaţii şi forma

punctul nostru de apărare, deoarece un complot cere patru lucruri: 1. o asociere în acest scop; 2. fixarea persoanelor; 3. adunarea armelor; 4. fixarea datei acţiunii. Noi nu aveam data fixată şi ne aflam în faza discuţiei.

Termenul era de o importanţă capitală, căci în două săptămâni se putea întâmpla; ori să ne îmbolnăvim noi, ori să moară persoanele fixate de noi, ori să cadă guvernul, ori să cedeze etc.

Întreaga noastră apărare juridică se va baza pe acest punct.

* * *

După această declaraţie am fost condus de agenţi într-un beci, băgat acolo într-o celulă singur şi închis cu lacăt pe dinafară. În celulele vecine am înţeles că sunt camarazii mei. Am bătut cu pumnul în perete şi am întrebat cine mai este. Am auzit prin zid răspunzând: Moţa. M-am aşezat pe scânduri să adorm, fiindcă eram distrus de oboseală, dar, neavând palton, m-a apucat frigul şi am început să tremur. Apoi au început să mă mănânce păduchii. Mişunau cu zecile. Am întors scândurile pe partea cealaltă; ei se ridicau deasupra. Am făcut de mai multe ori această operaţie până ce am înţeles că s-a făcut ziuă.

Am auzit zgomot la uşă. S-a deschis şi am fost scoşi toţi afară, apoi conduşi separat şi aşezaţi în câte o maşină, însoţiţi fiecare de câte doi jandarmi şi doi comisari. Maşinile au pornit una după alta. Şi aceeaşi întrebare: oare unde mergem?

Am străbătut mai multe străzi necunoscute, cu oameni curioşi care se uitau după noi. Ieşim afară din capitală şi maşinile se opresc în faţa unor porţi mari, deasupra cărora era scris: „Închisoarea Văcăreşti”.

Suntem daţi jos şi puşi între baionete, la distanţă de 10 m. unul de altul. Se aude un uruit de lacăte şi de lanţuri şi porţile mari se deschid. Unul câte unul ne facem cruce şi păşim înăuntru. Conduşi sus la direcţie, nu se dau mandatele de arestare. Ne dăm seama că suntem arestaţi pentru complot contra siguranţei statului, cu pedeapsa prevăzută: *muncă silnică.*

Am fost introduşi într-o altă curte, în mijlocul căreia stăpâneşte o biserică înaltă. De jur-împrejur sunt ziduri şi pe lângă ele celule şi încăperi. Am fost băgat într-o celulă din fund, lată de 1 m şi lungă de 2

m şi închis pe dinafară cu lacăte. Înăuntru este numai un pat de scânduri, lângă uşă, o mică ferestruică cu gratii de fier. Mă întreb unde or fi ceilalţi. Mă culc apoi cu capul pe scânduri şi adorm. După vreo două ore mă trezesc tremurând. Era frig în celulă şi nu intra nicio rază de soare. Privesc buimăcit în jurul meu şi nu-mi vine să cred unde sunt. Mă uit bine şi văd mizeria de lângă mine. Îmi zic: în grea situaţie am ajuns. un val de durere mi se coboară în inimă. Dar mă mângâi singur:

— E pentru neamul nostru.

Apoi încep să fac mişcări de gimnastică cu braţele, pentru a mă încălzi.

Pe la ora 11, aud paşi. Un gardian îmi deschide uşa. Mă uit la el. Poate să-l fi cunoscut vreodată în viaţă. E un om străin şi ursuz. Se uită la mine cu ochi răi. Îmi dă o pâine neagră şi o strachină cu borş. Îl întreb:

— Domnule gardian, nu cumva ai să-mi dai o ţigară?

— N-am!

Mă închide din nou cu lacătul şi pleacă. Eu rup din pâinea neagră şi sorb câteva linguri din strachina de borş. Le aşez apoi jos pe cimentul din celulă şi încep să-mi adun gândurile. Nu puteam să mă lămuresc cum de ne-a prin poliţia. A spus vreunul dintre noi din greşeală cuiva? Ne-a trădat cineva? Cum de au găsit revolverele?

Iar aud paşi. Mă uit pe ferestruică. Un preot şi mai mulţi domni se apropie de uşa mea şi încep să-mi spună:

— Bine Domnilor, se poate Dvs. tineri culţi să faceţi una ca aceasta?

— Dacă se poate ca acest popor român să piară invadat de jidănime şi copleşit de vânzarea, desfrâul şi batjocura conducătorilor lui, se poate şi ceea ce am făcut noi.

— Dar aveţi atâtea căi legale!

— Am bătut noi toate căile legale până când am ajuns aici. Şi dacă ni se deschidea vreuna, poate nu ajungeam nici noi în aceste celule.

— Şi acum e bine? Va trebui să suferiţi pentru ceea ce aţi făcut!

— Poate din suferinţa noastră va ieşi ceva mai bun pentru

neamul acesta.

Au plecat.

Pe la ora 4 a venit un gardian şi mi-a adus o pătură roasă de vremi şi un sac mare plin cu paie în loc de saltea. Mi le-am aşezat cât am putut mai bine. Am mai mâncat puţină pâine şi m-am culcat.

Mă gândeam la discuţia cu preotul şi-mi spuneam: din petrecerile şi din traiul tihnit al fiilor lui, un neam nu a câştigat niciodată nimic. Din suferinţă totdeauna a ieşit ceva mai bun pentru el.

Izbutisem să găsesc un rost al suferinţei noastre şi în acelaşi timp un suport moral pentru aceste ceasuri triste.

M-am sculat atunci, m-a pus în genunchi şi m-am rugat:

— Doamne! Ne luăm asupra noastră toate păcatele neamului acestuia. Primeşte-ne suferinţa de acum. Fă ca din această suferinţă să rodească o zi mai bună pentru el.

M-am gândit apoi la mama mea şi la cei de acasă, care poate vor fi auzit de soarta mea şi se gândesc la mine. M-am rugat pentru ei şi m-am culcat.

Deşi m-am culcat îmbrăcat şi m-am învelit cu pătura, mi-a fost frig şi am dormit rău din cauza saltelei de paie. M-am trezit la ora opt când îmi deschidea un gardian uşa, întrebându-mă dacă nu vreau să ies câteva minute afară. Am ieşit şi am început să fac gimnastică pentru a mă încălzi.

Rândul meu de celule era mai ridicat şi vedeam toată curtea. La un moment dat văd pe cineva îmbrăcat în costum naţional plimbându-se printre hoţi. Era tatăl meu. Dar nu-mi venea să cred. Ce să caute el aici? L-or fi arestat şi pe el? Fac câteva semne şi mă vede. Gardianul mă opreşte:

— Domnule, nu ai voie să faci niciun semn!

— E tatăl meu, îi răspund eu.

— Poate să fie, dar nu ai voie să faci semne.

Mă uit la el şi îi spun:

— Camarade, lasă-ne în plata lui Dumnezeu cu suferinţa pe care ne-a dat-o El; nu mai pune şi tu deasupra.

Şi am intrat în celulă.

După masă m-au scos din nou. M-au luat între baionete şi m-au condus afară din închisoare. Acolo, în drum, erau aşezaţi toţi în flanc câte unul, la câte 10 metri distanţă, fiecare între două baionete. În cap era tatăl meu, între doi soldaţi cu baioneta la armă. Mai veniseră câţiva noi: Traian Breazu de la Cluj, Leonida Bandac de la Iaşi, Dănulescu. N-aveam voie să ne întoarcem capul sau să ne facem semne unul altuia. O secundă doar am putut să prind cu privirea feţele slăbite ale bieţilor mei camarazi de suferinţă.

Ceea ce îmi rodea inima, era situaţia nedreaptă în care era pus tatăl meu. Nu era vinovat cu nimic. Luptător de o viaţă pentru neamul acesta, profesor de liceu, maior, fost comandant de batalion pe linia I-a a frontului tot timpul războiului, de mai multe ori parlamentar şi nu dintre cei obscuri, era purtat acum între baionete pe străzile capitalei.

Am plecat astfel încolonaţi spre tribunal. Românii se uitau la noi nepăsători. Când am ajuns însă în cartierul jidănesc, jidanii au ieşit cu toţii la uşi şi la geamuri. Unii de aruncau priviri batjocoritoare şi râdeau; alţii făceau comentarii în gura mare, alţii scuipau.

Noi am plecat capul în pământ şi am mers aşa tot timpul cu inima încărcată de durere.

Tribunalul ne-a confirmat mandatele. Am fost apăraţi de D-l avocat Paul Iliescu care s-a oferit cel dintâi să pledeze pentru noi.

Am fost trimişi înapoi la în aceeaşi formaţie şi pe acelaşi drum. Pe la chioşcuri vedeam anunţurile ziarului „Dimineaţa” şi a celorlalte foi jidăneşti scrise cu literă mare: „Complotul studenţesc”, „Arestarea complotiştilor”.

Şi iarăşi am ajuns în celula mea. Timp de două săptămâni am stat acolo în frig, fără ca să mai ştiu nimic de ceilalţi şi fără ca să mai am vreo veste de afară.

* * *

După două săptămâni, lungi ca două veacuri, am fost scoşi din celulă şi am fost puşi în camere cu sobe, câte trei în fiecare. Ni s-a îngăduit să ne facem de mâncare în comun şi să luăm masa împreună.

Când ne-am revăzut a fost o adevărată sărbătoare.

Eu am fost pus în aceeaşi cameră cu Dragoş şi Dănulescu. Între timp se predase şi Gârneaţă, preşedintele Asociaţiei Studenţilor

Creştini din Iaşi, aşa încât numărul nostru crescuse la 13. Tatăl meu, fără nicio vină, Moţa, Gârneaţă, Tudose Popescu, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Leonida Bandac, Vernichescu, Traian Breazu şi eu, acuzaţi de complot; Dragoş şi Dănulescu reţinuţi pentru că fuseserăm în casă la ei. În afară de aceştia mai era şi Vladimir Frimu, pe care l-am găsit aici, arestat cu prilejul manifestaţiei de la casa ministrului de interne. Am obţinut un primus şi cu alimente pe care începuseră a ni le trimite rudele şi cunoscuţii de afară ne făceam singuri mâncare. Masa care se dădea deţinuţilor era în adevăr ceva înspăimântător, iar mizeria în care trăiau era de nedescris.

Tatăl meu obţinuse de la Direcţie permisiunea ca în fiecare dimineaţă, la ora 7, să ne ducem la biserica din curtea închisorii, pentru a ne închina. Ne aşezam cu toţii în genunchi în faţa altarului şi spuneam „Tatăl nostru”, iar Tudose Popescu cânta „Prea Sfântă Născătoare de Dumnezeu”.

Acolo găseam mângâiere pentru viaţa noastră tristă din închisoare şi nădejde pentru ziua de mâine.

Ne făcusem apoi fiecare program de muncă. Moţa se ocupa de proces, Dănulescu îşi pregătea examenele de la Medicină. Eu lucram la un plan de organizare a tineretului în vederea luptei naţionale: organizarea centrelor studenţeşti, a flăcăilor de la sate şi elevilor de liceu. La el am lucrat până la Crăciun şi îl pusesem la punct până în cele mai mici amănunte, urmând ca atunci când vom ieşi din închisoare, să-l punem în practică; dacă nu, să găsim pe cineva din afară pentru a începe organizarea. Aceasta trebuia să se facă în cadrul „Ligii”. „Liga” să fie organizaţia politică, iar alcătuirea noastră, organizaţie de educaţie şi de luptă a tineretului.

În ziua de 8 noiembrie, Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril, discutam ce nume să dăm acestei organizaţii tinereşti. Eu am spus „Arhanghelul Mihail”.

Tatăl meu spune:

— Este în biserică o icoană a Sfântului Mihail, pe uşa din stânga altarului.

— Să mergem s-o vedem!

M-am dus cu Moţa, Gârneaţă, Corneliu Georgescu, Radu

Mironovici şi Tudose.

Ne uităm şi în adevăr rămânem uimiţi. Icoana ni s-a arătat de o frumuseţe neasemuită. Eu niciodată nu fusesem atras de frumuseţea vreunei icoane. Acum însă mă simţeam legat de aceasta cu tot sufletul şi îmi făcea impresia că Sfântul Arhanghel e viu. De aici am început să iubesc icoane.

De câte ori găseam biserica deschisă intram şi ne închinam la icoane. Ni se umplea sufletul de linişte şi de bucurie.

Începe chinul drumurilor la Tribunal. Pe jos, între baionete, prin noroi, cu ghetele rupte şi uzi la picioare.

Nişte samsari jidani, care furaseră statul cu câteva sute de milioane, erau duşi cu maşinile, iar noi pe jos. De multe ori deplasările erau făcute degeaba, numai ca să fim chinuiţi. Pe mine, judecătorul de instrucţie m-a chemat de 25 ori, pentru a mă interoga numai de două ori. Din declaraţiile noastre de la început, n-am schimbat nimic.

* * *

Un gând ne frământa necontenit: cine ne-a trădat? Stam nopţi, căutam să dezlegăm această enigmă. Ajunseserăm să ne bănuim unii pe alţii.

Într-o dimineaţă m-am dus în biserică şi m-am rugat la icoană, să ne descopere pe acel care ne-a trădat. În seara aceleiaşi zile, aşezându-ne cu toţii la masă, m-am adresat camarazilor:

— Sunt nevoit să vă aduc o veste tristă. Trădătorul a fost descoperit. El se află în mijlocul nostru şi stă la masă cu noi.

Toţi se uitau unul la celălalt. Eu cu Moţa urmăream figurile fiecăruia, căutând să surprindem vreun gest care ar fi putut să ne dea o cât de slabă indicaţie. Am dus mâna la buzunarul de la piept şi am spus:

— Acum să vă arăt şi actele.

În acest moment, Vernichescu s-a ridicat drept în picioare, a stat o clipă nelămurit, apoi a dat cheia de la lada cu alimente lui Bandac şi a zis:

— Eu plec.

Nouă ni s-a părut curioasă plecare lui Vernichescu, dar ne-am continuat discuţiile pe tema actelor pe care refuzam să le arăt,

deoarece nu le aveam.

Când am plecat de la masă, l-am găsit pe Vernichescu singur. Ni s-a adresat:

— Codreanu mă bănuieşte pe mine.

I-am spus că eu nu bănuiesc pe nimeni şi ne-am împăcat.

* * *

Trecuseră săptămâni peste săptămâni şi viaţa noastră se scurgea cu greu în închisoare. Pe peretele din dreptul patului însemnam fiecare zi care trecea prin câte o liniuţă făcută cu creionul. Viaţa din închisoare e grea, istovitoare pentru omul care s-a născut liber şi care a trăit mândru. E îngrozitor să te simţi înlănţuit, între ziduri înalte şi duşmănoase, departe de ai tăi, despre care nu mai ştii nimic. Şi nici măcar între aceste ziduri nu eşti liber; trei sferturi din timp stai sub lacăt, în celulă sau în cameră. În fiecare seară, zgomotul sinistru al zăvoarelor care se închid la uşa ta, te aruncă într-o atmosferă de tristeţe. Afară, duşmanii acestui neam stau liberi, se bucură de onoare, de toate bunătăţile, iar noi, pe deasupra mizeriilor morale de multe ori ne culcăm flămânzi şi tremurăm toată noaptea de frig pe paturile de scânduri şi pe paie.

Dar iată, ne vin şi zile de bucurie. După două luni de închisoare ne vine vestea că a sosit ordinul ca tatăl meu şi Dănulescu să fie eliberaţi.

O mare bucurie pentru noi. Le ajutăm să-şi facă pachetele şi în scurt timp sunt duşi din mijlocul nostru. Îi privim cum pleacă, urmărindu-i cu ochii până ce ies pe prima poartă. Am rugat pe tatăl meu să-i spună mamei şi celor de acasă să nu aibă nicio grijă.

Orice eliberare este un prilej de mare bucurie pentru cei ce rămân. Toţi se bucură. Probabil că prin eliberarea unuia, fiecare se întăreşte în speranţa propriei sale eliberări.

După puţin timp au plecat: Dragoş, Bandac, Breazu şi Vernichescu, fiind şi ei ca şi tatăl meu şi Dănulescu scoşi din proces. Am rămas numai şase, daţi în judecată pentru „complot contra siguranţei statului”.

Dragoş, după câteva zile, ne-a trimis vestea că Vernichescu este acela care ne-a denunţat. El a copiat şi declaraţiile acestuia care se

aflau la dosar. Am primit această veste cu sufletul plin de amărăciune. Neamul nostru mereu a avut parte de trădători.

AFARĂ

La toate Universităţile studenţii au reintrat la cursuri. Se pare că ne găsim în faţa unui moment de dezorientare. De două luni ei trăiesc sub teroarea presei jidăneşti. Aceasta exagerează necontenit gravitatea încercării noastre răzbunătoare şi consecinţele „dezastruoase" pentru ţară. Ea strigă, că ne-am pierdut orice încredere în faţa „lumii civilizate"; că suntem un stat balcanic. Neîncetat se întreabă: ce va spune Berlinul, ce va spune Viena, ce va spune Parisul. Şi astfel, transformaţi în apărătorii „intereselor permanente ale statului", jidanii îndeamnă în fiecare zi pe conducători la măsuri radicale în contra mişcării naţionale care trebuie reprimată cu „ultima violenţă".

Cu un an în urmă, pe când Max Goldstein punea bomba la Senat şi poliţia aresta pe jidanii comunişti, aceeaşi presă striga:

„Un stat nu se poate menţine prin violenţă împotriva voinţei populare. Unde este Constituţia? Unde sunt legile? Unde sunt libertăţile garantate de Constituţie? Ce va zice străinătatea în faţa unui stat care ia asemenea măsuri restrictive? Nu se poate menţine un stat prin arestări, închisori, baionete, teroare. Pentru că la violenţa statului mulţimea sau indivizii izolaţi vor răspunde cu violenţă La forţă, cu forţa. La teroare, cu teroarea. Şi nu vor fi vinovaţi ei, ci vinovat va fi statul care i-a provocat."

Iar acum cu o neruşinare pe care numai cei legaţi la ochi nu o văd, tot această presă scrie:

„Nu-i de ajuns că au fost arestaţi aceşti teroriști. Ei trebuiesc condamnaţi în aşa fel încât să se dea un exemplu. Şi nici atât nu-i de ajuns: trebuie arestaţi toţi acei care vântură asemenea *idei* antisemite, care aduc atâta rău ţării noastre. Această buruiană antisemită trebuie smulsă din rădăcini. Şi trebuie procedat fără cruţare şi fără milă."

Acestui puhoi de vrăjmăşie, presa naţională îi opune o dârză rezistenţă. În afară de ziarul „Universul", care a avut totdeauna o atitudine corectă faţă de manifestaţiunile conştiinţei naţionale, mişcarea naţionalistă avea atunci următoarele foi:

„*Cuvântul Studenţesc*", foaie îngrijită de studenţimea

bucureşteană, care intrase abia acum sub conducerea neobosiţilor noştri camarazi de afară: Simionescu, Râpeanu, Fănică Anastasescu, Dănulescu şi alţii, ale căror nume îmi scapă;

„*Dacia Nouă*”, organ al studenţilor din Cluj, cu Şuiaga, Mocanu, poetul Iustin Ilieşu, autorul „Imnului Studenţesc” etc.;

„*Cuvântul Iaşiului*”, organ al studenţimii ieşene;

„*Deşteaptă-te române*”, organ al studenţimii din Cernăuţi, mutat de curând la Câmpulung sub conducerea Drului Cătălin şi Danieleanu;

„*Apărarea Naţională*”, organ al L.A.N.C. Bucureşti, cu articolele sfinte ale profesorului Paulescu, din care desprindem următoarele rânduri:

„... S-a aplicat *constrângerea prin frig, foame şi teroare*, întrebuinţate cu succes de jidanii bolşevici.

Cine a putut să-şi închipuie vreodată că va veni o vreme când *copiii noştri,* floarea naţiei româneşti, vor fi siliţi să sărbătorească închişi în beciurile unei temniţe, sau alungaţi în viscol fără adăpost şi fără hrană, *sărbătoarea unirii tuturor românilor.*

E probabil că nu v-aţi dat seama că vă războiţi împotriva *întregii naţii româneşti*.”

„*Unirea*”, organ al L.A.N.C., Iaşi, sub conducerea profesorului Cuza, cu articole de logică nemuritoare;

„*Naţionalistul*”, organ popular al Ligii-Iaşi;

„*Libertatea*”, foaie populară din Orăştie, a părintelui Moţa, care arată gestul nostru în adevărata lumină, despicând primul, fără nicio ezitare, valul de tăcere care ne înconjura în cele dintâi momente.

* * *

Studenţimea înţelege jertfa noastră. De aceea, mişcare studenţească se va strânge tot mai mult în jurul acestor ziduri ale închisorii „Văcăreşti”, unde fiecare centru studenţesc îşi are pe ai săi.

Ţăranii încep să ne poarte de grijă. Ei ne trimit bani şi fac slujbe prin biserici pentru noi, îndeosebi în munţii Bucovinei şi în Ardeal, unde străbătea „Libertatea”.

Iată un mic exemplu:

OBOLUL MOŢILOR

PENTRU STUDENȚII DE LA VĂCĂREȘTI

(„Cuvântul Studențesc”, nr. 7, anul II din 4 martie 1924)

„. Printre darurile de bani pe care le-au primit studenții închiși la Văcărești de la *țăranii* multor sate din cuprinsul țării se găsește unul mai strălucitor și mai de preț decât toate. E darul trimis de *moții* din Munții Apuseni. Câte 2, câte 3, câte 5 lei și-au scormonit și ei dintr-un colț de șerpar ori de năframă și i-au îndreptat la vale, pe potecile bătute de Iancu, i-au trimis împreună cu sufletul lor, hăt acolo, departe, la Văcăreștii de peste munte, unde au auzit ei că stau întemniți fiii lor, care au vrut să-i scape de nevoi și de nedreptate, de sărăcie și obidă. Din cel mai sărac colț de țară, despre care cântecul spune cu atâta amar și jale:

Munții noștri aur poartă,

Noi cerșim din poartă-n poartă

Li s-a trimis studenților de la Văcărești cel mai scump dar: o mână de bănuți și o frântură de suflet de cerșetor *flămând și gol făr' adăpost*, suflet care ascunde sub o zdreanță comoara cea mai de preț: sănătatea, izvorul nesecat de tărie, din care pornește la vreme de cumpănă Mântuirea Neamului!

Moții se gândesc la studenți! *Sufletul lor începe a înțelege, a mișca, a-și făuri un nou ideal.*

E semnul cel mai bun și mai mult grăitor!

Ascultați și câteva din numele lor:

Din Rișca, de lângă Baia de Criș, au trimis: Nicolae Oprea, 2 lei; Nicolae Florea, 3 lei; N. Hărăguș, Aron Grecu, Tigan Adam, A. Hențiu, N. Bulg, Ion Așileu, Al. Vlad, N. Borza, N. Leucian, Antonie Florea, A. Leucian, toți câte 5 le; N. Chiscuț, A. Rișcuță, Ion Ancu, Saliu Faur, câte 10 lei; N. Florea, preot și N. Rusu, câte 15 lei; N. Baia, notar și Duțu Rișcuță, câte 20 lei. Total, 210 lei.”

Țăranii vor înțelege în curând, se vor lega de noi cu sufletul lor tare și îndelung răbdător, în așteptarea unui ceas de dreptate.

GÂNDURI DE VIAȚĂ NOUĂ

Vin și sărbătorile Crăciunului. Noi rămași acolo singuri, ne gândeam la cei de acasă și în nopțile lungi, în care nu puteam dormi, ne frământau mereu gândurile. Oare când vor învinge ai noștri? Când vom

ieşi de aici? Dacă vom fi condamnaţi la 10-15 ani, vom putea rezista până la sfârşit, sau suferinţa şi grijile ne vor măcina sănătatea zi cu zi şi vom muri în închisoare?

Pluteam în necunoscut. Starea aceasta de incertitudine ne consuma. Am fi dorit să se fixeze odată termenul procesului pentru a şti ce e cu noi şi ce soartă ne aşteaptă.

Suferinţa şi soarta comună care ne aştepta ne legau unul de altul din ce în ce mai mult, iar discuţiile asupra nenumăratelor probleme, pe care nu le puneam ne duceau la aceeaşi concluzie, ne formau încetul cu încetul acelaşi mod de a gândi. Cele mai mici chestiuni interesând mişcarea naţională ne frământau ore şi zile întregi. Acolo ne-am învăţat a gândi adânc şi a urmări o problemă până în cele mai mici amănunte. Am reluat cercetarea problemei jidăneşti, a cauzelor ei, a posibilităţilor de rezolvare. Am stabilit planuri de organizare şi acţiune. După un timp, terminaserăm cu discuţiile. Ajunseserăm la legi, la adevăruri indiscutabile, la axiome.

Priveam la dibuirile celor ce încercau să se ocupe cu problema naţională, dând naştere fie unei foi, fie vreunei parodii de organizaţie, la concluziile false la care ajungeau pe linia doctrinară, la incertitudinile în materie de organizare, la lipsa de concepţie în materie de acţiune.

Ne dădeam seama acum şi mai mult, în urma unei cugetări mai adânci, că:

1. Problema jidănească nu este o utopie, ci o gravă problemă de viaţă şi de moarte pentru poporul român; conducătorii ţării, grupaţi în partide politice, devin din ce în ce mai mult o jucărie în mâna puterii iudaice;

2. Politicianismul acesta, prin concepţia lui de viaţă, prin morala lui, prin sistemul democratic din care îşi trage fiinţa, constituie un adevărat blestem căzut peste capul ţării;

3. Poporul român nu va putea rezolva problema jidănească mai înainte de a-şi fi rezolvat *problema politicianismului său*.

Prima ţintă de atins a poporului român, în drumul său de năruire a puterii iudaice care-l apasă şi sugrumă, va trebui să fie *năruirea acestui politicianism.* O ţară îşi are şi jidanii şi conducătorii pe

care îi merită. După cum ţânţarii nu se pot aşeza şi nu pot trăi decât în mlaştină, tot aşa şi aceştia nu pot trăi decât înfipţi pe mlaştina păcatelor noastre româneşti. Deci, pentru a birui, va trebui să ne stârpim întâi propriile noastre păcate. Problema este mai adâncă chiar decât ne-a arătat-o profesorul Cuza. Misiunea acestei lupte este încredinţată tineretului românesc, care, dacă vrea să răspundă acestei misiuni istorice, dacă vrea să mai trăiască, dacă vrea să mai aibă ţară, trebuie să se pregătească şi să-şi adune toate puterile pentru a duce lupta şi a birui. Ne-am hotărât ca atunci când vom ieşi de aici, dacă ne va ajuta Dumnezeu să nu ne mai despărţim, să rămânem uniţi şi să ne închinăm viaţa acestui scop.

Dar până să ne ocupăm de defectele neamului, am început să ne ocupăm de propriile noastre păcate. Ţineam şedinţe de ore întregi şi fiecare spunea celuilalt defectele pe care le-a observat. Şi căutam să facem sforţări pentru a ni le îndrepta. Era o problemă delicată, deoarece aşa e făcut omul: nu-şi ascultă cu inimă uşoară critica propriilor defecte. Fiecare crede sau vrea să se arate că e perfect. Dar noi spunem: întâi să ne cunoaştem şi să ne îndreptăm păcatele noastre şi pe urmă vom vedea dacă avem dreptul sau nu de a ne ocupa şi de ale altora.

Aşa ne-au trecut sărbătorile şi după sărbători şi iarna. A venit primăvara. Despre soarta noastră viitoare, încă nu ştiam nimic. Atât doar, că afară se determinase un mare curent popular pentru noi şi pentru cauza noastră, cu toate încercările disperate ale presei jidăneşti de a-i pune stavilă. Acest curent creştea mereu printre studenţi, orăşeni şi ţărani, deopotrivă de puternic în Ardeal, în Basarabia, în Bucovina şi în Vechiul Regat. Acum, de pretutindeni primeam scrisori de încurajare şi de îndemn.

* * *

Primăvara ne aduce în sfârşit o mare bucurie. Fixarea procesului pentru 29 martie, la Curtea cu Juraţi de Ilfov. Începem să ne pregătim. Dar ce pregătire să facem? Noi am declarat totul. Am spus tot ce aveam de spus. Se înscriu avocaţi care ne vizitează. Ne atrag atenţia că situaţia noastră e grea, din cauza declaraţiilor făcute şi că ar fi bine să renunţăm la ele şi la atitudinea noastră de până acum. Că ar fi mai prudent a ne pune pe tema negării. Noi refuzăm categoric şi rugăm,

dacă pot să ne apere în cadrul declaraţiilor făcute de noi, pe care nu înţelegem să le schimbăm întru nimic, oricare ar fi rezultatul procesului.

* * *

Dacă printr-o întâmplare ne achită, cum de despărţim de icoana noastră la care ne-am rugat în fiecare dimineaţă?

Am căutat printre toţi arestaţii şi am găsit un pictor. Am vorbit cu el şi în timp de trei săptămâni ne-a făcut o icoană mare de peste 2 m lungime, copiată exact după aceea din biserică, una mică pe care s-o port cu mine şi alta mijlocie pe care s-o dau mamei mele. Moţa îşi face şi el una pe care s-o dea părinţilor.

Apoi ne facem socoteala că faţă de declaraţiile noastre, cel puţin cinci ani, e mai mult ca sigur că vom primi. Şi atunci ne rugăm în faţa icoanei:

— Doamne! Noi tot îi socotim pierduţi aceşti cinci ani. Dacă vom scăpa, ne legăm ca acest timp să-l întrebuinţăm în luptă.

Şi am hotărât ca în caz de vom fi achitaţi să ne mutăm la Iaşi cu toţii. Acolo să ne facem centrul nostru de acţiune. De acolo să începem, după planurile care erau gata, organizarea întregului tineret al ţării cu elevii şi elevele cursului superior de liceu şi chiar cu cei din cursul inferior, cu şcolile normale, cu şcolile de meserii, cu seminarele, cu şcolile comerciale şi cu flăcăii de la ţară. În sfârşit urma reorganizarea centrelor studenţeşti. Toţi aceştia trebuiau să crească în spiritul credinţei care ne însufleţea pe noi, pentru ca până la majorat, să apară pe câmpul politic, unde se va decide soarta luptei noastre, serii după serii, ca nişte valuri de asalt care vin din urmă şi nu se mai sfârşesc.

IZOLAREA POLITICIANISMULUI

Politicianismul infectează viaţa noastră naţională. Organizarea acestui tineret, în afară de necesitatea autoeducării, mai este necesară şi spre a-l feri şi izola de politicianism şi de infecţia lui. Coborârea infecţiei spre tineretul român înseamnă nimicirea noastră şi victoria deplină a lui Israel.

Mai mult! Această organizare a tineretului va rezolva însăşi problema politicianismului care nemaiprimind elemente tinere, va fi condamnat la moarte *prin inaniţie*, prin lipsă de alimentare. Lozinca

întregii generaţii trebuie să fie: *niciun tânăr nu va mai intra pe poarta vreunui partid politic. Acela ce se va duce, este un trădător al generaţiei sale şi al neamului*. Pentru că el, prin prezenţa lui, prin numele lui, prin banul lui, prin munca lui contribuie la înălţarea puterii politicianiste. Trădător este acel tânăr, după cum trădător este acela care pleacă de pe frontul fraţilor săi şi trece pe poziţia inamicului. Deşi poate nu va trage cu propria sa armă, dar chiar dacă va aduce numai apă pentru a răcori pe cei ce trag, el este părtaş la uciderea acelora care cad din rândurile camarazilor săi şi deci trădător al cauzei.

Teoria care ne îndeamnă să intrăm toţi în partide, pentru a le face mai bune, dacă zicem că sunt rele, e falsă şi perfidă. După cum de le începutul lumii curge, zi şi noapte, necontenit, prin mii de râuri, prin fluvii numai apă dulce în Marea Neagră şi nu reuşeşte să-i îndulcească apa, cin din contră se face sărată şi cea dulce, *tot aşa şi noi în cloaca partidelor politice*, nu numai că nu le vom îndrepta, dar ne vom strica şi pe noi.

* * *

Cu aceste gânduri şi hotărâri plecam în cazul că am fi fost achitaţi. Sistemul de organizare era gata. Planul nostru de acţiune era stabilit până în cele mai mici amănunte. Rostul fiecăruia era fixat. Foaia ce trebuia să apară avea să poarte numele „GENERAŢIA NOUĂ”, iar întreaga noastră organizare trebuia să se cheme „ARHANGHELUL MIHAIL”. Toate steagurile trebuiau să poarte pe ele chipul Sfântului Arhanghel Mihail din biserica de la Văcăreşti.

Această organizare, aşa acum o vedeam noi, a unei întregi generaţii tinere româneşti, urma să fie secţia tinerească a organizaţiei politice L.A.N.C., cu scop de educaţie.

Pentru noi, această concepţie zămislită între zidurile închisorii „Văcăreşti”, era *un început de viaţă*. Era ceva nou, ceva complet şi ca gândire şi ca organizare şi ca plan de acţiune, deosebit de tot ce gândiserăm mai înainte. Era un început de lume. O temelie pe care vom clădi de acum ani de-a rândul.

La ieşire, urma să mergem pe la toate centrele universitare şi să împărtăşim studenţilor hotărârile noastre, arătându-le că manifestaţiile de stradă, ciocnirile, nu-şi mai au nicio raţiune în faţa noului plan. Ne însuşim manifestaţiile din trecut, nu negăm a fi fost ale

noastre, nu ne este ruşine de ale, dar timpul lor a trecut. Va trebui să pornim cu toţii la o mare organizare care va aduce biruinţa.

PEDEPSIREA TRĂDĂRII ŞI PROCESUL

Pe Moţa îl vedeam îngândurat. El mereu ne spunea că de vom ieşi de aici nu vom putea face niciun pas înainte fără pedepsirea trădătorului. Trădarea ne-a măcinat puterile neamului. Noi, românii, nu ne-am aşezat niciodată cu arma în mână în faţa ei; de aceea a prins rădăcini, de aceea trădători s-au înmulţit pe toate cărările, de aceea toată viaţa noastră de stat nu e decât o trădare permanentă de neam. Dacă nu rezolvăm problema trădării, opera noastră va fi compromisă.

Mâine dimineaţă e procesul. Îl aşteptăm cu emoţie. În sfârşit acum se va hotărî cu noi.

Suntem la cancelarie unde aşteptăm să ne vadă familiile. Erau părinţii lui Corneliu Georgescu, veniţi din Poiana Sibiului. La un moment dat intră şi Vernichescu. Moţa îl apucă de braţ ca şi cum ar vrea să-i spună ceva şi pleacă cu el în camera vecină, în birourile funcţionarilor.

Peste câteva minute auzim şapte detunături de revolver şi strigăte. Ieşim pe sală. Moţa trăsese în Vernichescu pentru ca să pedepsească trădarea.

Eu mă reped lângă el să-l apăr, căci era înconjurat de gardieni şi funcţionari care îl ameninţau. Lumea enervată se potoleşte. Noi suntem luaţi imediat şi încarceraţi, fiecare într-o celulă. Pe ferestruică observăm cum Vernichescu este scos din infirmerie şi dus la spital pe targă. Începem să fluierăm cu toţii din celule imnul nostru de luptă „Studenţi Creştini din România Mare”, şi-l petrecem cu acest cântec până iese pe poarta închisorii.

Peste două ore a sosit judecătorul de instrucţie, Papadopol. Ne cheamă pe rând sus. Noi toţi ne solidarizăm cu Moţa.

A doua zi, după o noapte dormită pe ciment, am fost duşi la Tribunal. Situaţia noastră era acum foarte grea. Noi însă, în arestul din subsolul Tribunalului, am cântat tot timpul cântecele noastre de luptă.

Procesul începe la ora unu. Încă de la ora zece, mii de studenţi şi cetăţeni au început să se adune în jurul Tribunalului. Pe la ora 12, au fost scoase toate regimentele din capital pentru a putea ţine piept

mulţimii.

La ora unu, am fost introduşi în sala Curţii cu Juraţi. Preşedintele Curţii era Dl. Davidoglu, iar procuror Dl. Racovicescu. Pe banca apărării se aflau: profesorul Paulescu, Paul Iliescu, Nelu Ionescu, Teodorescu, Donca Manea, Tache Policrat, Naum etc. Se trag juraţii la sorţi. Ni se citeşte ordonanţa definitivă într-o mare tăcere. Noi ascultăm. Ne dăm seama că se joacă soarta noastră. Ne vine rândul să vorbim. Începe interogatoriul. Noi recunoaştem totul, afară de faptul de a fi luat o hotărâre finală. Nu hotărâsem data, dar am arătat motivele care ne-au împins pe acest făgaş. Am arătat pericolul problemei jidăneşti şi am acuzat pe politicieni de trădare de neam şi corupţie.

Cu toate întreruperile preşedintelui, noi am continuat până la capăt mărturisirile.

Urmează un aspru şi în mai multe locuri nedrept şi insinuant rechizitoriu al procurorului. Simţim că balanţa a trecut de partea sa. Succesul acuzării nu ţinem mult, căci profesorul Paulescu îşi citeşte declaraţia într-o atmosferă de biserică, pe care o crea marele său prestigiu şi figura sa de sfânt. Declaraţia a fost scurtă, dar a desfiinţat rechizitoriul procurorului care se retrăgea jenat, parcă mai în fundul scaunului.

S-a făcut o pauză: era acum 8 seara. Afară mulţimea aştepta în număr şi mai mare. Au vorbit strălucit: Nelu Ionescu, Tache Policrat etc. şi la urmă Paul Iliescu. Era acum 5 dimineaţa. Procurorul, printr-un nou rechizitoriu, încearcă să-şi refacă poziţia şi să-şi recâştige curtea. I se răspunde. La ora 6 aveam ultimul cuvânt. Suntem scoşi afară. Juraţii intră în deliberare. Noi aşteptăm, peste o jumătate de oră, care ni se pare lungă ca o jumătate de an. Peste puţin auzim urale. Un ofiţer ne aduce vestea:

— Sunteţi achitaţi.

Imediat apoi, am fost introduşi în sală, unde ni se citeşte verdictul de achitare. Lumea încă mai aştepta afară. La auzul achitării a izbucnit în urale şi cântece.

Suntem puşi într-un automobil şi conduşi pe nişte străzi necunoscute la Văcăreşti, pentru îndeplinirea formalităţilor de

eliberare.

Ne luăm bagajele şi icoanele pregătindu-ne să ieşim din mormântul acela cu lungile lui nopţi de fremătare, cu suferinţele lui. Însă bietul Moţa rămâne şi mai departe, cine ştie până când, să se chinuiască de acum înainte singur.

Trebuie să ne luăm rămas bun de la el. Îl îmbrăţişăm cu lacrimi în ochi şi ne despărţim cu adâncă durere. Noi plecam afară, iar el intra din nou în celulă, la secret. şi câte săptămâni de acum va mai trebui să stea acolo singur, pe cimentul acela!

Ne-am dus la Dănulescu şi la Dragoş, să cerem iertare familiilor pentru supărarea pe care le-am pricinuit-o şi să le mulţumim pentru grija pe care au avut-o tot timpul cât am stat închişi.

Apoi am plecat acasă, unde pe fiecare, mamele noastre cu întreaga familie ne-au primit cu lacrimi de bucurie în ochi.

LA IAŞI

La Iaşi, nerăbdători, mă aşteptau camarazii cei mai tineri. Dintre colegii mei de an, nu mai găsisem pe nimeni. De astă toamnă până acum se răspândiseră toţi prin oraşele lor.

Am dus icoana la biserica Sf. Spiridon şi am aşezat-o în altar.

Rând pe rând m-am întâlnit cu toată lumea şi cu studenţii, bucurându-ne. Dar bucuria noastră n-a durat mult, căci plimbându-mă pe strada Lăpuşneanu cu cele două surori ale mele şi cu vreo 10 studenţi, a sărit poliţia, fără niciun motiv, asupra noastră şi au început să ne bată cu cauciucurile în cap şi cu paturile de armă.

Provocaţi în modul acesta şi loviţi fără nicio vină în Iaşiul în care am dat atâtea lupte? În Iaşiul în care am învins iudeo-comunismul în Universitate la 1919, 1920 şi 1922? În Iaşiul în care am pus la respect şi am ţinut la distanţă ani de-a rândul jidănimea copleşitoare şi presa ei? Lovit în casă la mine?

Atunci m-am întors să ripostez. Indignarea pare că îmi dăduse o putere de leu şi aş fi fost în stare să mă lupt cu toată poliţia. Dar studenţii şi studentele cu care eram, m-au prins unii de mâini, iar alţii mi-au apucat picioarele în braţe. Ţinut aşa, am căpătat câteva lovituri cu paturile de armă. Lumea care era pe trotuare a început să huiduiască poliţia şi să strige. Eu am plecat acasă amărât şi supărat pe

cei ce m-au ţinut. Ei însă îmi spuneau:

— Au ordin să te provoace şi dacă ripostezi, să tragă ca să scape de tine.

După masă m-am dus împreună cu Gârneaţă şi Radu Mironovici la un cămin, unde într-o cameră mare s-au adunat fruntaşii studenţimii. Ei au început să ne povestească cum au luptat şi ce au avut de îndurat timp de o jumătate de an de când nu ne mai văzusem. Cum au intrat la cursuri şi cum au procedat ca să nu fie umiliţi. Cum la 1 noiembrie, în ziua deschiderii, s-a adunat în aulă întreaga studenţime împreună cu toţi profesorii, s-a făcut serviciul religios, şi ce a spus studentul Lăzăreanu cu acest prilej.

— Noi vom intra la cursuri, dar nu acum. Întâi facem un memoriu profesorilor noştri, senatului universitar şi aşteptăm un răspuns binevoitor.

Ne-a povestit apoi cum s-a înaintat memoriul şi cum profesorii universitari, în frunte cu prorectorul Bacaloglu, au înţeles să ţină în seamă cea mai mare parte din punctele memoriului. La 6 noiembrie, studenţimea a intrat la cursuri. Profesorii au ştiut să ocolească o umilire nedreaptă a studenţimii care luptase un an întreg pentru credinţa ei.

Ne-au spus mai departe, cum ministrul Mârzescu a adus un om de-al său ca prefect de poliţie cu misiunea de a strivi mişcarea studenţească şi mişcare naţională din Iaşi. Cum acesta cu întreaga poliţie s-a pus în urmărirea mişcării.

Însă, deoarece studenţii intraseră la cursuri şi se făcuse linişte şi neştiind în ce mod ar putea să-şi culeagă laurii şi să capete bani, prefectul a început să provoace.

Ne povesteau mai departe, cum la 10 decembrie, studentele care mergeau spre Mitropolie au fost întâmpinate de poliţişti îmbătaţi, lovite cu cauciucurile, apucate de păr în văzul profesorilor universitari, târâte prin noroiul străzii. Cum, rând pe rând, studenţii au fost bătuţi. Cum la 10 decembrie studentul Gheorghe Manoliu, conducătorul corului, a fost lovit cu beţele peste fluierele picioarelor şi apoi arestat; cum acesta, ţinut la poliţia într-o stare de mare mizerie, s-a îmbolnăvit de gălbinare şi a murit în spital.

Studenţii de la Iaşi trecuseră prin mari greutăţi timp de o jumătate de an.

Noi, la rândul nostru, le-am povestit cele ce înduraserăm. Le-am adus aminte că aveam datoria să-l scoatem pe Moţa din închisoare.

La urmă le-am făcut o expunere asupra planului nostru de viitor. Cum va trebui să organizăm întreaga noastră generaţie, s-o creştem şi s-o educăm într-un spirit eroic. Cum va trebui să izolăm politicianismul, pentru ca niciun tânăr să nu mai pătrundă în rândurile lui. Cum acesta va fi învins şi atunci va ajunge la guvern L.A.N.C. cu profesorul Cuza. Cum numai printr-un *guvern naţionalist*, expresie a conştiinţei, a forţei şi a sănătăţii noastre româneşti, se va putea rezolva problema jidănească, *luându-se măsuri legale de proteguire a elementului românesc* şi de înfrânare a acţiunii de cotropire a jidanilor; cum în crearea acestei conştiinţei, acestei forţe şi acestei sănătăţi, generaţia noastră are o mare şi sfântă misiune. Că noi, „Văcăreştenii", ne-am hotărât să venim toţi la Iaşi, pentru a stabili aici centrul acestei acţiuni pe care s-o aşezăm sub protecţia Sfântului Arhanghel Mihail.

Camarazii noştri au ascultat şi au primit cu mare bucurie planurile noastre de viitor.

Pe urmă am vizitat pe profesorii: Cuza, Găvănescul, Şumuleanu etc., împărtăşindu-le şi lor aceste gânduri.

UN AN DE MARI ÎNCERCĂRI

MAI 1924 – MAI 1925

CĂMINUL CULTURAL CREŞTIN

Şedinţele noastre, în vederea planului ce urmăream, se făceau foarte anevoios, din cauza lipsei de local. Fiind toţi săraci, nu ne dădea mâna să închiriem două camere cel puţin, pentru începerea organizării tineretului. Şedinţele le ţineam într-o baracă de scânduri care se afla din timpul războiului în curtea d-nei Ghica. Într-o zi ne-am hotărât să ne facem singuri o casă de câteva camere. Cum?

Am adunat la 6 mai 1924 vreo 60 de tineri, studenţi şi elevi de liceu (membrii primei frăţii de cruce care luase fiinţă la Iaşi). Iată cum le-am vorbit:

— Dragi camarazi, cât timp o să ne mai chinuim, ţinând şedinţele noastre în acesta barăci? Până acum, studenţimea română

avea dreptul să se întrunească în Universitatea sa. Noi am fost izgoniţi din ea. Până ieri aveam dreptul să ne întrunim în cămine. Am fost alungaţi. Astăzi, am ajuns în nişte barăci de lemn, dărăpănate, în care ne plouă. În toate oraşele, studenţimea este ajutată în scopurile ei nobile. Aici n-are cine să ne ajute. Pentru că lumea din jur este compusă din populaţie jidănească vrăjmaşă şi din politicieni sterpi la suflet. Românii noştri sunt împinşi la periferia oraşelor, trăind într-o neagră mizerie. Suntem singuri. Puterea de a ne croi o altă soartă şi acum ca şi mâine, nu vom găsi-o decât în noi. Trebuie să ne învăţăm cu această idee, că de la Dumnezeu şi până la noi nu mai este nimeni care să ne ajute.

De aceea nu există altă dezlegare decât de a ne face singuri, cu braţele noastre, casa de care avem nevoie. Desigur, niciunul dintre noi n-am zidit case şi nici n-am făcut cărămizi. Înţeleg că ne trebuie în primul rând curajul de a sfărâma mentalitatea în care creştem noi, mentalitatea care face pe tânărul intelectual să-i fie ruşine, de a doua zi după ce a devenit student, să mai ducă un pachet în mână pe stradă. Ne trebuie curajul şi voinţa de a porni de la nimic. Voinţa de a răsturna obstacolele şi înfrânge greutăţile.

Olimpiu Lascăr, un mic antreprenor cu suflet mare, care avea casă la Ungheni, m-a întărit în ideea mea, spunându-ne:

— Domnilor, eu vă propun să mergeţi şi să faceţi cărămizile la Ungheni, pe malul Prutului. Am un loc şi vi-l cedez Dv. Vă pun casa mea la dispoziţie.

Am primit propunerea. Dar n-aveam bani de drum până la Ungheni. Ne trebuiau trei sute de lei pentru vreo două zeci de persoane. Aceşti bani ni i-a dat tot Olimpiu Lascăr.

PRIMA TABĂRĂ DE MUNCĂ

8 MAI 1924

În ziua de 8 mai am plecat, unii cu trenul, alţii pe jos. Total 26.

N-aveam nimic: nici sape, niciun fel de unealtă, nici bani, nici mâncare. Am tras la Lascăr, care ne aştepta bucuros.

— Bine aţi venit, Domnilor, căci târgul Ungheni e plin ca un stup de jidani. Poate, văzându-vă, îşi vor mai tăia din obrăznicie. Noi, o mână de creştini, suntem terorizaţi de ei.

În sfârşit s-au format mai multe delegaţii care să meargă pe la casele creştinilor să ceară cu împrumut sape, hârleţe şi alte unelte trebuitoare. A doua zi ne-am dus la locul de pe malul Prutului. Preotul satului ne-a făcut o rugăciune. Mai mult de o săptămână am muncit cu toţii, să ajungem la pământul sănătos, căci spre nenorocul nostru pe locul acela, timp de 50 de ani tot târgul aruncase gunoi care ajunsese în unele locuri până la 2 m grosime. Ajutaţi de câţiva cărămidari de meserie, dintre care mi-aduc cu drag aminte de moş Chiroşca, am început să frământăm lutul şi să facem cărămizi. Eram împărţiţi în echipe de câte 5 şi fiecare făceam câte 600 de cărămizi, în total 3.000 de cărămizi pe zi. Mai târziu, când numărul nostru a crescut, făceam şi mai multe, muncind de la 4 dimineaţa până seara. Problema cea mai mare era masa. La început ne-au ajutat oamenii din Ungheni, mai târziu ne-au venit alimente şi de la Iaşi. Bătrânii, atât profesorul Cuza cât şi profesorul Şumuleanu, priveau cu oarecare neîncredere încercarea noastră. Găseau că e ceva copilăresc, că nu vom putea ajunge la niciun rezultat, După un timp însă au început să aprecieze ceea ce făceam şi să ne ajute.

Când a venit Corneliu Georgescu la Iaşi, retrăgându-se de la Universitatea din Cluj, unde făcuse un an la Farmacie, de comun acord cu ceilalţi, am dat la cărămidărie cei 17.000 lei pe care îi strânsesem noi din donaţii, cât timp am stat la Văcăreşti.

Totuşi problema hranei fiind grea, am luat în Iaşi o grădină de 1 ha de la d-na Ghica spre a semăna, cu alte echipe de studenţi, zarzavaturi şi cele necesare hranei la Ungheni, aşa încât munca noastră era acum împărţită în două: o parte din studenţi lucrau la Ungheni, o alta la Iaşi la grădină. Studenţii făceau cu schimbul: fiecare câte trei-patru zile.

Prima noastră tabără de muncă a avut efectul unui început de revoluţie în mentalitatea curentă. Toată lumea din jur – ţărani, muncitori şi, nu mai puţin, intelectuali – se aduna plină de curiozitate să ne privească. Această lume era învăţată să-i vadă pe studenţi plimbându-se eleganţi pe strada Lăpuşneanu sau cântând cântece de veselie în jurul meselor din berării, în ceasurile lor libere. Acum îi privea cum frământă lutul cu picioarele, plini de noroi până la brâu, cum cară apă din Prut cu căldările, cum stau aplecaţi pe sapă sub arşiţa

soarelui. Lumea asista la sfârşitul unei mentalităţi stăpânitoare până atunci: e ruşine pentru un intelectual să muncească cu braţele, mai ales în muncile greoaie, rezervate în trecut robilor sau claselor dispreţuite.

Cei dintâi care au înţeles valoarea, din acest punct de vedere, a taberei, au fost tocmai cei din clasele dispreţuite.

Ţăranii şi muncitorii, despărţiţi sufleteşte de celelalte categorii şi sfioşi, pentru că munca lor nu era preţuită, s-au luminat la faţă, văzând în aceasta, din primul moment, un semn al preţuirii muncii istovitoare şi a preţuirii lor.

Ei s-au simţit onoraţi şi poate au întrezărit în viitor zile mai bune pentru ei şi pentru copiii lor.

De aceea, din puţinul pe care-l aveau, ne aduceau zilnic, cu drag, hrană.

**

Viaţa studenţească curgea liniştită, manifestaţii şi incidente nu mai erau. Munceam plini de voie bună, de nădejdi, cu gândul că în curând vom avea *casa noastră*.

O NOUĂ LOVIRE

Într-o zi a venit tatăl meu la Iaşi şi m-am dus să-l văd.

Pe la 10 seara mă întorceam acasă. La un restaurant din Piaţa Unirii aud scandal. Mă opresc să văd ce este. Doi studenţi, fraţii Tutoveanu din Bârlad, avuseseră un conflict cu profesorul Constantinescu-Iaşi. Sosise prefectul de poliţie la faţa locului, le pusese cătuşe la mâini şi-i ducea spre poliţie, lovindu-i. Eu, fără să spun ceva, mă uitam la acest tablou, cuprins de durere.

Observ că vine spre mine comisarul Clos, însoţit de 3-4 poliţişti. Apropiindu-se la doi paşi, îmi strigă:

— Ce cauţi pe stradă la ora asta, derbedeule?

Stau şi mă uit la el nedumerit. Pentru că el mă cunoştea de atâţia ani, nici nu mi-am închipuit, că ar putea vreodată să mi se adreseze astfel. Am crezut că mă confundă cu cineva. Dar mă văd apucat de gât şi îmbrâncit înapoi. Şi iarăşi:

— Te mai uiţi încă la mine, haimana?… escrocule!…

Eu nu am spus nimic, dar am rămas pe loc, uitându-mă la el. Atunci, din lovitură în lovitură, urmat de cei patru poliţişti, m-au dus

peste 30 de metri, până în colţ la Smirnov. Aici mi-am scos pălăria din cap, i-am salutat şi le-am spus:

— Vă mulţumesc, Domnilor.

Rănit în suflet, înecat de durere şi ruşinat, m-am dus acasă unde m-am chinuit toată noaptea. Pentru a doua oară în viaţă eram lovit, în interval de o lună. M-am stăpânit. Dar voi, asupritori din toată lumea, nu contaţi pe puterea de stăpânire a omului, pentru că cel ce se stăpâneşte, la urmă răbufneşte îngrozitor.

A doua zi am povestit tatălui meu ceea ce păţisem.

— Lasă-l în pace, mi-a zis. Să nu faci nimic. A trage două palme unui asemenea individ este a-ţi murdări palmele. Va sosi şi timpul judecăţii lui. Probabil că sunt puşi să vă provoace. Dar tu trebuie să-ţi păstrezi calmul şi să te fereşti de a mai umbla singur.

I-am primit sfatul. Dar un om lovit pare că nu mai este om. Se simte ruşinat, dezonorat. Purtam această ofensă ca un pietroi pe inimă.

Dar peste câteva zile avea să vină şi mai rău.

COPLEŞIT DE LOVITURI LA GRĂDINĂ

Terminasem de săpat grădina. Venisem de la Ungheni să punem roşii. În dimineaţa de 31 mai, la orele cinci, erau în front, gata să înceapă lucrul, 50 de studenţi. Făcusem apelul. Nu terminasem bine, când observ câţiva soldaţi prin dosul grădinii. Apoi un număr de peste 200 năvălesc în curte încărcând armele. Ne înconjoară. Eu spun băieţilor:

— Toată lumea stă pe loc şi nu face nimic.

În acelaşi minut văd dinspre poartă ca un nor negru, vreo 40 de persoane, venind în pas alergător, cu revolvere în mână, scoţând strigăte şi înjurând. Era prefectul Manciu cu poliţia. În scurt timp au fost lângă noi. Doi comisari de poliţie îmi pun trei revolvere în frunte. Se uită la mine cu ochii injectaţi şi mă înjură. Manciu strigă:

— Legaţi-l cu mâinile la spate!

Mă loveşte. Alţi doi se reped la mine, îmi scot brâul cu forţa, mă leagă cu mâinile la spate cât de strâns pot. Apoi simt o lovitură trasă pe la spate, cu pumnul în maxilarul drept. Un altul, Vasile Voinea, se apropie şi-mi şopteşte la ureche:

— Până deseară te omorâm. Nu mai ajungi tu să dai jidanii

afară!

Mă înjură şi-mi trage un picior. Au urmat mai multe lovituri peste faţă, după care unii m-au scuipat în obraz. Tot frontul nostru, fixat şi el între arme şi revolvere, stătea nemişcat şi se uita la mine, fără să-mi poată veni în ajutor. De sus coborâse D-na Ghica, întrebând:

— Ce-i asta, Domnule Prefect?

Acesta i-a răspuns:

— Te arestez şi pe d-ta!

Mai al o parte, am zărit şi pe procurorul Buzea, asistând la cele ce se petreceau.

Apoi cu revolverele în mână au percheziţionat pe rând pe cei din front. Cine se mişca era lovit şi trântit la pământ.

După aceasta, pe mine m-au pus la 10 m înainte, încadrat de 8 jandarmi cu baionetele la armă; pe ceilalţi i-au încadrat la fel între 200 de jandarmi. Şi ne-au pornit. Eu mergeam înainte, legat cu mâinile la spate şi scuipat în obraz, iar ceilalţi în urma mea. Am fost purtaţi aşa pe toată strada Carol, prin faţa Universităţii, pe str. Lăpuşneanu, Piaţa Unirii şi Cuza-Vodă, până la Prefectura de Poliţie.

Prefectul şi cu poliţiştii mergeau pe trotuar frecându-şi mâinile. Jidanii ieşeau plini de mulţumire în uşile prăvăliilor şi-i salutau respectuos. Eu, de supărare, aproape nu mai vedeam înaintea ochilor. Simţeam că de acum s-a sfârşit totul. Câţiva elevi de liceu din cursul superior, trecând pe lângă mine, s-au oprit şi m-au salutat. Au fost imediat prinşi, loviţi şi introduşi între cordoane.

După ce am fost purtaţi aproape 2 km prin mijlocul oraşului şi prin faţa populaţiei jidăneşti, în această stare de umilire îngrozitoare, a fost băgaţi la Prefectura de Poliţie. Pe mine m-au aruncat aşa legat într-o încăpere infectă, iar ceilalţi au fost ţinuţi în curte.

SUS, ÎN CABINETUL PREFECTULUI

Acolo sus, în cabinetul prefectului, tinerii prizonieri din curte erau chemaţi la interogatoriu unul câte unul. Prefectul stătea la birou, iar ceilalţi, peste 30 la număr, pe scaune în jurul său.

— Ce v-a spus Codreanu?

— Nu ne-a spus nimic, Domnule Prefect, răspundea tânărul student sau elev.

Cel interogat era descălţat de ghete şi legat cu lanţuri la picioare. I se introducea între picioare o armă şi apoi era ridicat cu tălpile în sus, arma fiind ţinută pe umeri de doi soldaţi. Manciu dezbrăcat de haină începea să bată la tălpi cu o râncă de bou. Sărmanii copii, spânzuraţi cu capul în jos şi loviţi peste tălpile picioarelor, neamiputând suporta durerile, începeau să răcnească.

Văzându-se în faţa călăilor de comisari, rânjind cu poftă la înfiorătorul tablou – în care copiii neamului românesc erau torturaţi de nişte canalii plătite de duşmani – departe de orice inimă care să plângă şi să intervină pentru ei, strigau:

— Ajutor!

Atunci, comisarul Vasiliu îi băga cu capul într-o căldare cu apă pentru ca să nu se audă afară strigătele de durere şi disperare.

Când, în sfârşit, durerile ajungeau la culme şi simţeau că trupurile lor nu mai puteau suporta loviturile, atunci strigau că declară totul.

Prefectul trecea la masă în aşteptarea destăinuirilor, iar ei, dezlegaţi de lanţuri, priveau ameţiţi în jur. Apoi izbucneau în plâns şi cădeau în genunchi în faţa prefectului:

— Iartă-ne, Domnule, căci nu ştim ce să declarăm.

— Nu? Nu ştii? Mai ridicaţi-l odată, striga comisarilor şi jandarmilor.

Şi bietul copil, cu inima îngheţată, privea cum i se fac din nou preparativele supliciului.

Din nou ridicaţi pe armă şi spânzuraţi cu capul în jos şi cu picioarele în sus. Din nou lovituri peste picioare. Din nou simţeau cum cad peste tălpile lor una câte una râncile prefectului nemilos. Tălpile deveneau negre de sânge ca abanosul şi picioarele umflate, încât tinerii nu se mai puteau încălţa. Printre cei schingiuiţi astfel au fost: copilul actualului procuror de Ilfov, Dimitriu, băiatul maiorului Ambrozie, căruia i s-a spart timpanul şi care a ajuns şi el comisar la aceeaşi prefectură de poliţie şi alţii.

Bătuţi în modul acesta, erau duşi într-o cameră separată, secretă. Pe la orele 9 m-au chemat pe mine. Cu mâinile legate şi amorţite m-au dus sus într-o cameră doi jandarmi. Acolo, la birou,

stătea prefectul, iar în jurul lui, pe scaune, peste 30 de persoane, comisari, subcomisari şi agenţi.

M-am uitat în ochii lor. Poate din toţi voi găsi pe vreunul cu durere. Nimic! O satisfacţie generală. Surâdeau: şeful Siguranţei, Botez, Dimitriu, directorul Prefecturii, comisarul Vasiliu, Clos şi ceilalţi.

Prefectul ia o coală de hârtie. Îmi scrie numele. Apoi:

— Cum te cheamă exact?

— Sunt Corneliu Codreanu, student la doctoratul juridic şi avocat în acelaşi barou cu Dv.

— Pune-ţi-l jos.

Trei, cu inima de slugă, se reped şi mă trântesc jos, în faţa biroului.

— Descălţaţi-l de ghete!

Doi mă descalţă, unul de o gheată şi unu de alta.

— Puneţi-i lanţuri!

Îmi leagă picioarele în lanţuri.

Le spun:

— Domnule prefect, acum eşti d-ta mai puternic, stăpân pe viaţă şi pe moarte, dar mâine când voi ieşi de aici, mă voi răzbuna pe d-ta şi pe d-lui care m-a înjurat.

În acest moment aud zgomot şi glasuri în sală.

Veniseră profesorul Cuza, profesorul Şumuleanu şi părinţi de ai copiilor: col. Nădejde, maior Dumitriu, Butnariu, maior Ambrozie şi alţii, cu procurorul şi cu medicul legist, profesor universitar Bogdan.

Prefectul şi cu ceilalţi sar de pe scaune şi ies pe sală.

Aud pe prefect:

— Ce căutaţi aici? Vă poftesc să ieşiţi afară!

Aud glasul profesorului Cuza:

— Pe cine dai D-ta afară? Am venit în vizită la D-ta ca să ne dai afară? Noi am venit cu procurorul ca reclamanţi în contra d-tale.

— Jandarmi, daţi-i afară!

Profesorul Şumuleanu se postează la uşa camerei în care erau închişi cei bătuţi şi spune:

— Domnule procuror, un plecăm de aici până nu ni se deschide

această cameră!

Mai mulţi comisari:

— Nu e nimeni în camera asta. E goală.

Profesorul Şumuleanu:

— Să se deschidă acum această cameră!

Cu intervenţia procurorului se deschide camera şi şase tineri sunt scoşi aproape pe braţe de părinţii lor şi introduşi în cabinetul prefectului. Medicul legist, profesorul Bogdan, cercetează pe toţi şi eliberează certificate medicale. Peste câteva ore sunt eliberaţi toţi ceilalţi din curte. Eu sunt însă reţinut două zile, după care sunt trimis la judecătorul de instrucţie.

Îmi dă drumul. Îi spun:

— Domnule judecător de instrucţie, dacă nu mi se va face dreptate, am să mi-o fac eu singur.

M-am dus acasă. Acolo a venit profesorul Cuza cu Liviu Sadoveanu:

— Am auzit că ai spus că vrei să-ţi faci singur dreptate. Să nu faci una ca asta. O să raportăm la minister şi o să cerem anchetă. Nu se poate să nu ni se dea satisfacţie.

Eu eram zdrobit sufletește. Mi s-au năruit toate planurile. Am lăsat în voia sorţii şi cărămidăria şi am plecat cu primul tren în Bucovina la Câmpulung. De acolo, pe cărările înverzite, m-am ridicat încet în munte, ducând poveri în suflet, durerile umilinţei de ieri şi chinurile nelămuririi pentru ziua de mâine.

Pare că nu mai aveam niciun prieten în lume în afară de muntele acesta: Rarăul, cu schitul de pe el. Sus, m-am oprit la aproape 1.500 m înălţime. Privesc peste munţi şi peste dealuri la sute de kilometri, dar nicio privelişte nu-mi putea alunga dinaintea ochilor priveliştea infamiei şi umilirii la care am fost expus, alături de tinerii mei camarazi. Plânsul lor îl auzeam şi acum şi mă durea.

Se înserează!

Nicio ţipenie de om. Numai copaci şi vulturi care ţipă la stânci.

Cu mine nu am decât sumanul şi o pâine. Mănânc puţină pâine şi beau apă dintr-un izvor care şerpuieşte printre pietre.

Îmi adun lemn cu lemn şi-mi fac un adăpost. O colibă. Aici în

această locuinţă am rămas o lună şi jumătate. Puţina hrană de care aveam nevoie, mi-o aduceau ciobanii de la stâna lui moş Piticaru.

Stăteam pe gânduri şi-mi era ruşine să mă dau jos printre oameni. Oare ce păcate voi fi făcut de mi-a trimis Dumnezeu această nenorocire pe cao, tocmai acum când voiam să încep un plan aşa de mare şi frumos?

Îi scriu lui Moţa: „Nu ştiu ce am: parcă nu mai sunt eu! M-a părăsit norocul. Mă urmăreşte pas cu pas nenorocul de o bucată de vreme; de orice mă apuc, îmi merge rău. Şi când în luptă nu te mai slujeşte norocul, încep să te părăsească toţi cei din jur. Cu 30 de victorii îi aduni, e suficient o singură înfrângere ca să te prăsească."

Sufletul îmi era străbătut de îndoieli. Eram la răspântie de drumuri. Luptam pentru ţară şi eram trataţi ca inamici ai neamului. Eram loviţi fără milă de guvern, de poliţie, de jandarmi, de armată.

Să întrebuinţăm şi noi forţa? Ei sunt Statul: cu zeci de mii, cu sute de mii. Noi, o mână de tineri, cu trup istovit de greutăţi, de foame, de frig, de închisoare. Ce forţă suntem noi, ca să putem avea măcar o mică şansă de victorie? Dacă încercăm, vom cădea striviţi. Şi la urmă, Ţara zăpăcită de presa jidănească, va zice că am fost nişte nebuni.

Să nu întrebuinţăm violenţa şi forţa, cum o întrebuinţează ei? Te provoacă, îţi schingiuiesc oamenii, ţi-i împrăştie şi te omoară.

Să ne lăsăm omorâţi? Dar până la vârsta noastră, noi n-am apucat să scriem nimic şi lumea nici măcar nu va şti pentru ce ne-au omorât.

Mai bine să plecăm cu toţii din ţară. Să plecăm şi să blestemăm; să pribegim prin lumea largă. Mai bine să cerşim din ţară în ţară, decât să fim umiliţi aici pe pământul nostru, până la ultima expresie a umilirii.

Sau să cobor de aici cu arma în mână şi sa fac dreptate.

Să înlătur fiara care s-a pus de-a curmezişul drumului şi a vieţii unui neam. Dar ce mai facem cu planurile noastre după aceea? Voi muri, atunci pe loc, ori voi muri în închisoare; căci eu nu mai pot rezista regimului din temniţă. Mie-mi place libertatea. Dacă nu o am, mor. Dar cu Moţa ce fac? Căci o astfel de încercare înseamnă sacrificare mea şi sacrificare lui Moţa, ale cărui sorţi de achitare vor scădea

complet. Tot grupul nostru va fi sfărâmat. Degeaba toate gândurile noastre, toate planurile de organizare; totul se sfârşeşte aici.

O lună jumătate, stând acolo în vârful muntelui, m-au chinuit aceste gânduri fără să le pot da o dezlegare. De griji, de chinuri, începuse să mă doară pieptul şi simţeam cum mi se sleiesc puterile.

Eu fusesem un om aprig, căruia nimeni nu-i stătea înainte. Aveam siguranţă şi încredere în puterile mele. Oriunde mă duceam, învingeam. Acum mă încovoiaseră greutăţile vremii!

Mă cobor. Las totul în voia sorţii; au nu pot să dau nicio dezlegare. De acum însă umblu cu revolverul la mine. Şi la cea dintâi, cea mai mică provocare, trag; de la această hotărâre nu mă va mai clinti nimeni.

Plec la cărămidărie. Acolo, Grigore Ghica, rămas şef, şi-a făcut datoria în mod exemplar. Numărul cărămizilor se înmulţise în mod simţitor. Se făcuseră două cuptoare de câte 40.000 de cărămizi. Era pe 15 iulie. Băieţii m-au primit cu duioşie. Pe şantier nu se întâmplase nimic deosebit.

La Iaşi am găsit schimbări. Comisarii care nu avea ghete în picioare, erau acum înnoiţi din tălpi până în creştet. Îmbrăcaţi de jidănime. Prefectura de poliţie avea automobil pus al dispoziţie de jidani. Aceştia se simţeau stăpâni absoluţi. Erau de o obrăznicie pe care nu o mai întâlnisem de la 1919, din timpul mişcărilor comuniste, când se credeau în ajunul revoluţiei şi fiecare jidănaş de peste Prut sau din Iaşi îşi lua aere de comisar al poporului.

ÎNCERCAREA DE SFĂRÂMARE A BLOCULUI NOSTRU

Puterea iudeo-liberală a auzit de blocul nostru, de legământul făcut la Văcăreşti. Ea îşi dădea seama că în jurul acestui bloc studenţimea se va ridica *unitară*. Nici nu înspăimântă mai mult pe jidani decât *unitatea perfectă*: blocul sufletesc al unei mişcări, al unui popor. De aceea ei vor fi necontenit pentru „*democraţie*” care are un singur avantaj şi acela pentru inamicul naţiei. Pentru că democraţia va sparge *unitatea* şi blocul sufletesc al unui neam şi în faţa unităţii şi solidarităţii perfecte a iudaismului din ţară şi din întreaga lume, naţia, divizată în *partidele democraţiei*, se va prezenta dezbinată şi va fi înfrântă.

Tot astfel şi în mişcarea studenţească: până acum, nefiind o unitate perfectă, jidanii găseau fracţiuni sau conducători pe care îi convingeau *masonic*, adică le sugerau anumite idei, care nu aveau alt rost decât acela de a dezbina.

Or, grupul nostru se prezenta într-o unitate nezdruncinată şi cu posibilităţi de a strânge în jurul său întreaga mişcare studenţească.

Şi atunci, ne pomenim cu o nesfârşită serie de *minciuni* şi de *intrigi* ţesute cu grijă, cu scopul de a-l rupe pe Moţa de mine şi pe ceilalţi unul de altul.

Jidanii găseau în mijlocul studenţimii elemente slabe pe care le întrebuinţau – fără ca ele să-şi dea seama – ca unelte. Făcându-se că li se încredinţează mari secrete, lansau intrigi. Acestea ajunseseră să prindă până şi la părinţi, care deveniseră, unii dintre ei, cei mai îndârjiţi adepţi ai ruperii legăturilor fiilor lor cu acest grup.

Cum am putut rezista? Numai datorită prevederilor noastre de la Văcăreşti. Noi ne-am dat seama, din primul moment, că vom primi şi acest atac clasic întrebuinţat de masonerie şi iudaism. Ne-am pus în gardă. Aşa încât, în momentul în care el s-a afirmat, noi am rezistat chiar în contra celor mai apropiate rude. Imediat când se semnala o intrigă, ne adunam şi o comunicam grupului întreg.

Dau cu această ocazie un sfat tuturor organizaţiilor, atrăgându-le atenţia asupra acestui sistem care se întrebuinţează frecvent şi pretutindeni. Pentru pararea atacului: a) a nu se da *niciodată* crezare ori de unde ar veni informaţia; b) a se comunica imediat încercarea de intrigă grupului respectiv, persoanelor vizate şi şefilor. În modul acesta atacul va fi respins.

LOGODNA

La cărămidăria de la Ungheni, la 10 august 1924, în mijlocul camarazilor şi al părinţilor, am făcut logodna cu d-ra Elena Ilinoiu, fiica d-lui Constantin Ilinoiu, controlor la calea ferată. Un om de o mare bunătate şi de o mare delicateţe sufletească. În casa lor m-am mutat după aceea şi m-au primit cu braţele deschise, pe lângă cei cinci copii pe care îi mai aveau. familia aceasta mi-a fost un sprijin permanent în lupta pe care o duceam, prin îngrijirea şi întreţinerea ce mi-au asigurat-o tot timpul.

La 13 septembrie m-am dus acasă, la Huşi, şi mi-am sărbătorit în casa părintească ziua numelui şi a naşterii.

Împlineam 25 de ani.

PROCESUL MOŢA-VLAD

La 26 septembrie 1924, se fixase spre judecare procesul lui Moţa şi al studentului Leonida Vlad care procurase revolverul. Acesta se predase şi el după câteva zile şi rămăsese arestat tot timpul cu Moţa.

Am plecat la Bucureşti. Acolo au început dezbaterile în faţa Curţii cu Juraţi. Moţa şi-a susţinut cu tărie tema, că trădarea trebuie pedepsită. Opinia publică sătulă de trădători, urmărea cu viu interes şi cu entuziasm desfăşurarea procesului. Ea vedea în gestul lui Moţa un început de acţiune în contra trădătorilor şi o dovadă de sănătate morală. Gestul lui apărea ca o lumină în mijlocul vieţii româneşti, în care, veac de veac, luptătorii pentru neam au fost doborâţi prin trădare.

Întreaga studenţime de la toate universităţile a făcut mari manifestaţii pentru achitarea lui. La Bucureşti, în jurul Tribunalului, erau masaţi din nou mii de oameni, care doreau o viaţă nouă pentru ţara lor şi cereau eliberarea lui Moţa.

În zorii zilei, justiţia populară a adus un verdict de achitare, primit în întreaga ţară cu un mare entuziasm.

Moţa, după ce-şi vede părinţii, părăseşte Clujul şi se stabileşte la Iaşi, conform legământului nostru.

ÎN JURUL CELOR PETRECUTE LA GRĂDINĂ

Nelegiuirile de la 31 mai ne-au strivit sufleteşte prin loviturile, umilinţa şi dezonoarea la care am fost expuşi. O rană deschisă, care se adâncea tot mai mult, ne consuma viaţa şi parcă ne atrăgea spre mormânt.

Umilirea pe care o simţi când ai fost dezonorat, tu şi toţi ai tăi, îţi dă un sentiment de profundă durere, care te face să ocoleşti lumea din cauza ruşinii de a te mai întâlni cu ea. Pare că simţi că această lume te dispreţuieşte, râzându-ţi în faţă, că n-ai fost capabil să-ţi aperi onoarea; că primejduieşti însăşi societatea, lăsând să se creadă, prin laşitatea ta, că un zbir are putinţa, nepedepsit, să o dezonoreze şi să o lovească după bunul său plac.

Aceste dureri creşteau în măsura în care încercările noastre de a căpăta o satisfacţie legală erau respinse cu un cinism care ducea la disperare. La procesele pe care cei lezaţi le intentaseră, aceştia riscau să fie bătuţi din nou de poliţie, de astă dată în chiar pretoriul justiţiei şi chiar în faţa judecătorilor. Iar la urmă, ieşeau condamnaţi reclamanţii.

Faptul petrecut la 31 mai n-a rămas fără răsunet. Extrag din ziare mai jos ecoul acestor fapte în lumea românească şi în acelaşi timp încercările ei de a căpăta o satisfacţie.

„Universul" din 8 iunie 1924, publică sub titlul:

POLIŢIA DIN IAŞI.

STUDENŢII AU FOST BĂTUŢI DE ÎNSUŞI PREFECTUL POLIŢIEI

„Ni-l închipuim pe Dl. Manciu, prefectul poliţiei din Iaşi, ca pe unul din cei mai străluciţi poliţişti ai veacului trecut, ilustrat prin violenţă şi brutalitate.

Dl. prefect Manciu, deşi poliţist din 1924 şi într-un oraş de cărturari ca Iaşii, şi-a inaugurat sistemul de anacronice violenţe poliţieneşti, anul trecut la congresul profesorilor universitari. D-sa a fost în stare să ţie în loc un congres de dascăli universitari, fiindcă aşa-i dictau impulsiile poliţiste.

Degeaba s-a protestat apoi, căci Dl. prefect al poliţiei Iaşi îşi avea temeiuri sprijinitoare politice, împotriva jignirii aduse celei mai alese categorii de intelectuali.

Şi de atunci Dl. Manciu şi-a continuat cu osârdie procedeele poliţieneşti pe care le-a ilustrat mai ales zilele trecute, când a bătut, a bătut cu sete, a lovit cu stăruinţă, a însângerat cu răutate pe studenţi şi a ordonat apoi subalternilor d-sale să-l imite cu aceeaşi râvnă de brutalitate.

Orice ar fi făcut studenţii de la Iaşi, dacă ar fi fost asasini chiar, nu trebuia să fie bătuţi.

Întâi, să se fi făcut anchetă, să se fi sesizat parchetul, să fi fost arestaţi, legaţi în fiare dar nu snopiţi în bătaie.

Dl. prefect Manciu e desigur obligat în însărcinările sale să aplice şi anume ordonanţe în ce priveşte *protecţia animalelor*. Credem chiar că le aplică.

Prin urmare D-sa păzeşte să nu fie bătuţi caii, să nu fie torturaţi

porcii.

Şi totuşi Dl. Manciu, care va fi făcut ca student, studii de drept penal şi va fi citit ceva din literatura penală, pe care poate că îi va fi recomandat-o chiar distinsul penalist, Dl. Iulian Teodorescu, care propovăduieşte spulberarea acţiunilor brutale şi din puşcării, a bătut personal pe studenţi, i-a schingiuit, i-a umplut de sânge.

Dar dacă studenţii bătuţi nu vor fi vinovaţi de niciuna din absurdităţile ce li se aruncă în spate?

Atunci? Bătaia se întoarce?

E desigur nevoie de o anchetă judecătorească.

Dar mai e nevoie de o sancţiune care să pună pe dl. Manciu în imposibilitate de a-şi mai fortifica muşchii pe capetele studenţilor."

B. Cecropide

„Universul" din 9 iunie 1924, continuă, sub titlul:

„*Ei au fost provocaţi de Poliţie şi schingiuiţi fără nicio vină. Un prefect de poliţie bătăuş. Manciu trebuie destituit*.

Am scris într-un număr precedent asupra banditismelor săvârşite de Dl. Manciu, prefectul Poliţiei din Iaşi, împotriva studenţilor.

Pentru azi vom reproduce câteva pasaje din M*emoriul studenţilor* înaintat Ministerului de Interne.

Studenţii zidari.

În memoriu se spune:

Studenţimea creştină de la Universitate din Iaşi a luat hotărârea încă de acum o lună, să clădească prin muncă proprie, un cămin cultural…

Provocarea prefectului de poliţie.

Abia întruniţi, ne-am şi văzut înconjuraţi de o companie de jandarmi şi întreg aparatul poliţienesc, în frunte cu prefectul Manciu.

În vreme ce noi stăteam cu toţii foarte liniştiţi, ei cu armele întinse s-au repezit asupra noastră încercând a ne înjura şi a ne lovi în modul cel mai barbar posibil. Crezând că vor găsi arme la noi ne-au percheziţionat pe toţi fără a găsi ceva la vreunul. În timpul percheziţiei, au încercat să introducă colegului Corneliu Zelea Codreanu un revolver

şi nişte hârtii, contra cărui fapt el a protestat. Pentru acesta a fost bătut de către poliţaiul Manciu, inspectorul Clos, comisarul Vasiliu şi împreună cu toţi ceilalţi agenţi şi jandarmi l-au legat ca pe cel din urmă borfaş. La fel ni s-a întâmplat şi la o bună parte din cei ce eram acolo. Am fost declaraţi arestaţi şi împrejmuiţi de cordoane de armată, duşi la Prefectura de Poliţie.

Şi copiii de pe drum au fost bătuţi.

Pe drum au fost întâlniţi mai mulţi elevi de la diferite licee din localitate, care mergeau la parcul sportiv pentru a exercita jocul oina, convocaţi fiind de d-nii directori ai liceelor respective. Toţi aceştia au fost arestaţi şi duşi împreună cu noi, studenţii, la poliţie după ce bineînţeles au fost bătuţi în văzul tuturora, de însuşi poliţaiul Manciu şi ceilalţi poliţişti. La poliţie au fost ţinuţi toată ziua. Pe o parte dintre noi ne-a bătut până la leşin şi ne-a eliberat: o parte am dat declaraţii scoase prin ameninţare, iar altă parte am fost eliberaţi fără să ni se mai ia vreo declaraţie."

Şi ca încheiere „Universul" adaugă:

„Faptele de mai sus nu pot rămâne nepedepsite. Prefectul de poliţie Manciu, dovedit agent provocator şi vinovat de torturarea studenţilor de la Iaşi, trebuie să-şi primească pedeapsa fărădelegilor sale."

Între altele „Universul" din 10 Iunie 1924, publică sub titlul:

IAŞII SUB TEROARE PREFECTULUI DE POLIŢIE

„… Transportaţi în beciurile Poliţiei, aceşti studenţi au fost supuşi la cele mai groaznice chinuri.

Unii dintre ei au fost spânzuraţi cu capul în jos, loviţi peste tălpile picioarelor cu vâna de bou. Studentul Corneliu Codreanu a fost legat, apoi pălmuit şi torturat de însuşi prefectul de poliţie. Sănătatea lui este zdruncinată.

Ceilalţi studenţi arestaţi prezintă grave leziuni corporale.

Trei sute de studenţi au reclamat faptele de mai sus procurorului general, cerând ca medicul legist să examineze starea colegilor torturaţi."

CUVÂNTUL D-LUI PROF. A. C. CUZA

În ediţia specială a ziarului „Unirea" din 1 iunie 1924, Dl. Prof. A.

C. Cuza publică un judicios articol din care extrag:

„Dar în faţa acestor necontenite brutalităţi şi samavolnicii nenumărate, fără motiv – făcute anume ca prin teroare să îngrijească studenţimea creştină – două întrebări se pun hotărâtoare:

Ce vrea guvernul, care susţine un asemenea poliţai în fruntea unui oraş ca Iaşiul?

Ce vrea poliţaiul el însuşi?

Voiesc ei înşişi ca din mijlocul acestei continue enervări să se producă *reacţiuni* necugetate, la care se pare că anume provoacă, pe fiecare zi?

Această provocare este cu atât mai nedemnă şi mai iritantă, cu cât în acelaşi timp poliţaiul Manciu se duce la întrunirile societăţii jidăneşti *Macabi* şi se pune în fruntea acestor macabei sportivi cu care pleacă ostentativ în excursie, având în frunte steagul bicolor alb albastru.

Iar zilnic îl vezi tolănit în automobil – *nu în cel cu care a călătorit deunăzi la Ciurea* – ci în acela nou care se pare că i-a fost hărăzit prin subscripţie publică de comunitatea israelită din Iaşi încurajându-l şi prin ziare, la orice ocazie, pentru atitudinea sa în contra studenţimii creştine.

Protestând cu toată indignarea contra acestei acţiuni de provocare continuă, cerem ca autorităţile superioare să intervină pentru ca să pună capăt unei situaţii nedemne şi primejdioase, pe care Iaşiul şi studenţimea lui creştină nu o mai pot tolera.”

A. C. Cuza

ÎNTRUNIRILE DE PROTESTARE CONTRA LUI MANCIU DIN 3 ŞI 5 IUNIE

S-au expediat următoarele telegrame:

MAJESTĂŢII SALE REGELUI

„Faţă de nelegalităţile poliţaiului Manciu împotriva studenţilor şi copiilor noştri loviţi şi insultaţi zilnic, voind a ne întruni, am fost împiedicaţi de poliţie şi jandarmi cu toate că procurorul a aprobat întrunirea.

Supunem respectuos Majestăţii Sale plângerea noastră şi rugăm a fi ocrotiţi. (Urmează 1200 semnături).”

MINISTERULUI DE INTERNE

„Copiii noştri luaţi de pe stradă şi sălbatic maltrataţi de prefectul de poliţie Manciu, cerem anchetă imediată, urmată de sancţionări severe.

Loviţi în sentimentele noastre părinteşti şi pierzând orice răbdare, aşteptăm neîntârziat dreptate.

ss. maior I. Dumitriu, maior Ambrozie, D. Butnaru, Elena Olănescu, Căpitan Oarză, Gheorghiu etc."

ACŢIUNEA ROMÂNEASCĂ

Anul I, nr.2, 15 noiembrie 1924

sub semnătura cunoscutului publicist Dr. Ion Istrate, scrie:

„În ziua de 8 Iunie 1924 s-a ţinut în sala Bejan o grandioasă manifestaţie publică de protestare sub preşedinţia de onoare a d-lui general Tarnovschi. Au înfierat procedurile lui Manciu d-nii: prof. univ. A. C. Cuza, studentul Grigorescu în numele studenţilor creştini, meseriaşul Artur Ruş, metalurgistul C. Pancu, prof. univ. C. Şumuleanu de la Facultatea de Medicină care a făcut un tablou impresionant de ceea ce a văzut la poliţie: timpane sparte, urechi umflate, ochi însângeraţi, mâini rupte şi picioare vinete de loviturile râncilor sălbaticilor lui Manciu.

Declară că de ar fi avut un copil care să fi fost schilodit de barbarul din capul poliţiei *n-ar fi ezitat o clipă să-i zboare creierii canaliei*. Vorbeşte apoi d. maior I. Dumitriu care încheie: am încredere că justiţia ţării ne va face dreptate. Altfel, jur aici în faţa Dvs. şi voi şti să-mi respect jurământul, că-mi voi face singur dreptate.

Mai vorbeşte avocatul Bacaloglu, meseriaşul Cristea, avocatul Nelu Ionescu şi profesorul Ion Zelea Codreanu. La urmă s-a votat o moţiune de protestare prin care se cerea justiţiei satisfacţie şi guvernului *destituirea lui Manciu*."

UN AVERTISMENT ZADARNIC

În „Ţara Noastră" nr. 24 din 15 iunie 1924, cunoscutul scriitor Al. O. Teodoreanu publică un articol din care reproducem următoarele pasagii:

„Justiţia chemată să-şi spună cuvântul îi declară pe toţi *studenţii arestaţi* nevinovaţi şi dispune dă fie puşi imediat în libertate.

Studentul Zelea Codreanu e menţinut totuşi arestat, trimis judecăţii de către poliţaiul Manciu care e şi avocat, pentru *complot*.

Cele mai elementare manuale de drept şi cel mai bun simţ ne spun că în căsătorie, duel sau complot nu poate figura o singură persoană.

Pentru a da o calificare ca cea de mai sus, cel de la care emană trebuie să se găsească într-o particulară stare de ebrietate, care să-i permită viziunea cel puţin dublă.

Prin urmare *cu el* nu putem vorbi.

E loc însă *în numele întregii suflări românești, ultragiată*, din care scoatem, bucuroşi şi fără pagubă pentru nimeni, pe timizii ei reprezentanţi din parlament şi presă, să întrebăm guvernul, dacă socoate util să lase sancţiunea (inevitabilă) în sarcina celor lezaţi şi dacă nu găseşte oportun s-o prevină.

Întăriţi de cuvântul hotărâtor al justiţie nu ezităm a taxa *complotul* de la Iaşi ca o ticăloasă înscenare…”

Al. O. Teodoreanu

SE ORDONĂ ANCHETĂ ADMINISTRATIVĂ

MEMORIUL D-LUI AMBROZIE

În urma celor întâmplate a venit în anchetă inspectorul administrativ Văraru. Iată memoriul înaintat de dl. maior Ambrozie, inspectorului Văraru:

„Domnule Inspector,

Hotărât lucru că dl. ministru de interne, dorind să ştie adevărul adevărat asupra celor raportate de noi telegrafic cu schingiuirea fiilor noştri, v-a trimis pe Dvs. şi, cum credem că doriţi a face completă lumină, am făcut acest memoriu cu naraţiunea faptelor.

Faptul s-a petrecut după cum urmează: era lucru ştiut în Iaşi de către directorii de şcoli şi de părinţii elevilor, că aceştia fabrică cărămidă la Ungheni, pentru a construi o casă proprie în Iaşi şi că, lucrează la o grădină de zarzavat pusă la dispoziţia lor de D-na Ghica, în str. Carol. O parte din studenţi şi elevi se întrunea odată pe săptămână, sub conducerea studentului Zelea Codreanu, când se făcea repartiţia la muncă, adică: 40 studenţi erau trimişi la Ungheni la facerea de cărămizi, iar 20-25 elevi erau repartizaţi pentru a uda

grădina de zarzavat.

Despre cele arătate mai sus a aflat şi prefectul de poliţie; pentru ce oare nu ar inventa ceva de senzaţie la Iaşi, de exemplu *complot*, mai ales că jurnalele din Iaşi sunt socotite ca o proprietate a D-sale şi-i vor bate în strună şi atunci; zis şi făcut. În ziua de 31 mai 1924, ora 4.30-5.00 dimineaţa, când ştia că în curtea D-nei Ghica erau adunaţi vreo 65 studenţi şi elevi, a dat năvală peste ei cu întregul aparat de poliţie şi cu multă armată, după gravitatea faptului închipuit.

Mintea omenească refuză să priceapă ce s-a petrecut atunci, când studenţii şi elevii au fost înconjuraţi de ca cei mai ordinari criminali şi chiar pe loc loviţi barbar de agenţi, armată şi chiar de poliţaiul Manciu.

După o jumătate de oră, cu toţii, în cap cu studentul Zelea Codreanu, bine încadraţi şi în convoi, mergeau la vale pe strada mare către poliţie; în drum au întâlnit un alt grup de elevi de liceu, care din ordinul profesorilor mergeau la joc de oină la Copou. Aceştia, fiindcă şi-au permis luxul să salute pe cei aflaţi în fiare, imediat au fost arestaţi, bătuţi şi duşi la poliţie, ca complici cu cei dintâi.

Ajunşi la poliţie, prefectul, fără să anunţe parchetul, după gravitatea faptului, a început singur interogarea. Deci şi bătaia, maltratarea şi schingiuirea studenţilor şi elevilor, pentru a declara că au luat parte la complot şi să spună ce ştiu. Dar ce era să spună aceştia, când nu ştiau nimic? Aproape toţi studenţii şi elevii au fost bătuţi. Mai grav însă au fost:

1. fiul meu, Cezar Ambrozie, elev clasa a VIII-a, seminarul pedagogic, căruia prefectul, personal, i-a aplicat lovituri peste cap cu rânca de bou, iar la urmă, fiindcă nu a răspuns cum vroia el, i-a aplicat un pumn puternic peste urechea stângă, spărgându-i timpanul;

2. elevul Dumitriu Spinţi, fiul maiorului Dumitriu; acesta a fost legat cu lanţuri de ambele picioare şi întors cu capul în jos; după ce i-a băgat o armă printre picioare (ţinută de sergentul Cojocaru şi caporalul Teodoroiu), a fost bătut la tălpi cu rânca, personal, de prefect, până când a leşinat;

3. elevul de şcoală Gurguţă Gh. a fost legat de mâini şi picioare şi pus cu faţa în jos pe podea apoi bătut cu rânca, iar pentru a nu se auzi

ţipetele sale, i s-a pus în dreptul gurii un lighean cu apă şi un agent avea grijă să-i apese cu capul în apă când striga mai tare.

La toate schingiuirile acestea, au fost de faţă şi doi ofiţeri de jandarmi: căpitanul Velciu şi locotenentul Tomida, pe care, nu cred că demnitatea de ostaş să-i lase a nu spune adevărul, deşi nu era de demnitatea lor de a sta acolo, întrebuinţând oameni de trupă şa schingiuiri şi întrebuinţând o armă militară ca unealtă de tortură, când este ştiut ce menire are aceasta.

După spusele studenţilor şi ale elevilor, în timpul când poliţaiul Manciu se îndeletnicea cu asemenea operaţii, au trecut în cabinetul său d-nii procurori Culianu şi Buzea. Cred că d-lor vor arăta adevărul.

Toate bătăile şi schingiuirile nu au încetat decât mai târziu, când domnul prim-procuror Caţichi a venit la poliţie, fiind cerut de o comisie compusă din d-nii: profesor Cuza, Şumuleanu, avocat Bacaloglu, colonel Nădejde şi medicul legist Bogdan care a constatat cele arătate în copie după actul alăturat şi chiar în localul prefecturii.

După cum vedeţi, Domnule Inspector, noi până astăzi am procedat legal, adică:

1. am chemat pe domnul prim-procuror şi medicul legist chiar la prefectură, unde am constatat bătaia studenţilor şi elevilor;

2. am dat în judecată pe schingiuitori la Judecătoria Ocolului II;

3. am sesizat parchetul, unde s-a trimis şi actul medico-legal, afacerea fiind repartizată d-lui jude instructor Ieşeanu;

4. ca oameni de onoare şi ofiţeri am fi putut cere d-lui Manciu satisfacţie pe calea armelor, dar d-sa este descalificat de când a refuzat să se bată în duel cu căpitanul Ciulei.

În mod cinstit, acesta este adevărul.

Vă rog a cunoaşte, că între toţi părinţii ofensaţi, suntem doi ofiţeri superiori, care până în prezent, fiindcă am procedat legal, suntem descoperiţi, deoarece nu ni s-a dat nicio satisfacţie până astăzi de către nimeni. Credinţa noastră este că dl. ministru de interne ne va da satisfacţie completă, dând în judecată pe prefectul Manciu pentru faptele arătate şi va interveni la Ministerul de Război, căci prefectul Manciu, fiind ofiţer de rezervă (sublt. de rezervă Manciu face parte din Reg. 10 Vânători, iar pentru mobilizare este la adăpost la atelierul de

reparaţie al Corpului III Armată) cu bună ştiinţă a schingiuit pe copiii camaradului superior faţă de gradul său.”

Maior (ss.) *Ambrozie*

Rezultatul anchetei este următorul:

1. prefectul Manciu a fost decorat cu „Steaua României” în gradul de comandor;

2. toţi comisarii care ne-au schingiuit au fost avansaţi;

3. încurajaţi de aceste măsuri, ei dezlănţuie o nouă prigoană în contra noastră, de astă dată extinsă în întreaga Moldovă. Orice comisar, pentru a-şi face o sursă de venituri de la jidani sau pentru o avansare, punea mâna în piept unui student, îl bătea până la sânge în stradă sau la poliţie, fără a fi obligat să răspundă pentru faptele sale.

ZIUA FATALĂ, 25 OCTOMBRIE 1924

În atare condiţiuni sufleteşti şi de fapt m-am prezentat la Judecătoria Ocolului 2 Iaşi, sâmbătă dimineaţa, ca avocat alături de colegul Dumbravă, în procesul colegului Comârzan, schingiuit de Manciu.

Prefectul s-a prezentat cu întreaga poliţie şi în plină şedinţă, în faţa avocaţilor şi a judecătorului Spiridoneanu care prezida, s-a năpustit asupra noastră.

În aceste împrejurări, cu riscul de a mă pierde, strivit de cei douăzeci de poliţişti înarmaţi, am scos revolverul şi am tras.

Am ţintit în cine se apropia de mine.

Primul, a căzut Manciu. Al doilea, a căzut inspectorul Clos, al treilea, un om cu mult mai puţin vinovat, comisarul Huşanu.

Ceilalţi au dispărut.

Peste câteva minute, în faţa Judecătoriei, se găseau câteva mii de jidani, care cu mâinile ridicate în sus şi cu degetele crispate de ură, aşteptau să ies pentru a mă sfâşia.

Eu am luat în mâna dreaptă pistolul, în care mai aveam cinci cartuşe şi cu stânga am apucat de braţ pe d-l Victor Climescu, avocat din Iaşi, rugându-l să mă însoţească până la Tribunal.

Am ieşit şi astfel am străbătut printre jidănimea care urla, dar care a avut totuşi bunul simţ ca, în faţa revolverului, să-mi facă loc.

Pe drum m-au prins jandarmii, m-au despărţit de domnul Climescu şi m-au introdus în curtea Prefecturii de Poliţie. Aici comisarii au sărit pe mine să-mi ia revolverul. Era singurul prieten pe care-l mai aveam în mijlocul acestei nenorociri. Mi-am adunat toate puterile opunând, cinci minute, rezistenţă, ca să nu-l scap din mână. Dar până la sfârşit am cedat. Mi s-au legat mâinile la spate cu lanţuri şi am fost aşezat între patru soldaţi cu baioneta la armă.

Peste puţin, m-au scos din biroul în care eram şi m-au dus în fundul curţii, aşezându-mă lângă un gard înalt. Jandarmii s-au retras şi m-au lăsat singur acolo. Am bănuit că vor să mă împuşte. Am stat aşa mai multe ore până seara târziu, aşteptând să fiu împuşcat. Această aşteptare nu mi-a provocat niciun sentiment.

Vestea tragicei răzbunări s-a răspândit cu o viteză în adevăr fulgerătoare. La cămine, când s-a aflat, a fost o adevărat explozie. De al toate cantinele şi căminele, studenţi şi studente s-au ridicat şi au pornit în fugă pe străzi, coborând spre Piaţa Unirii. Aici au manifestat îndelung cântând, apoi au încercat să se îndrepte spre Prefectura de Poliţie. Dar armata, care sosise între timp, i-a oprit cu mare greutate. Am auzit cântecul studenţilor şi, deşi eram în lanţuri, mă bucuram că ei au fost eliberaţi.

Târziu am fost chemat sus, în acelaşi cabinet al supliciilor, unde acum la masă era instalat judecătorul de instrucţie Eşanu, acela căruia mă plânsesem acum patru luni, cerându-i să mi se facă dreptate. M-a interogat sumar după care mi-a lansat mandat de arestare.

Am fost urcat în dubă şi dus la Galata, sus pe deal, deasupra Iaşiului, în jurul Mânăstirii zidită de Petre Şchiopul, Domnul Moldovei.

Am fost introdus într-o cameră în care mai erau 10 arestaţi. Acolo mi s-au luat lanţurile. Cei din cameră mi-au dat un ceai după care m-am culcat. A doua zi, am fost pus la secret. Singur, într-o cameră cu ciment pe jos, cu un pat de scânduri, fără pătură, fără pernă şi închis cu lacăt. Camera avea două geamuri vopsite cu var pe dinafară. Nu vedeam nimic. Un perete era aşa de umed încât curgea apa pe el. În prima zi, un gardian – Moş Matei – mi-a aduso pâine neagră. A deschis uşa şi mi-a întins-o, căci nici el nu avea voie să intre înăuntru. Nu-mi era foame deloc. Noaptea m-am culcat pe scânduri şi m-am învelit cu sumanul. Sub cap n-am putut să-mi pun nimic. Mi-a fost frig.

Dimineaţa, am fost scos afară două minute, apoi din nou închis. În cursul zilei, studentul Miluţă Popovici, care era arestat, s-a putut apropia de fereastră, a şters geamul cât un vârf de deget, prin care puteam să văd afară. Apoi s-a dus la o distanţă de 20 m şi cu mare atenţie îmi făcea semne cu degetele. Am înţeles că-mi făcea semnalizare prin alfabetul Morse. Astfel, am putu afla că fuseseră arestaţi din nou toţi Văcăreştenii: Moţa, Gârneaţă, Tudose Popescu, Radu Mironovici, afară de Corneliu Georgescu pe care nu-l prinseseră. Ei fuseseră aduşi în aceeaşi închisoare şi puşi toţi într-o cameră. Am aflat că fusese adus şi tatăl meu. A doua noapte am dus-o mai rău. Mi-a fost foarte frig şi nu am putut aţipi deloc. Aproape toată noaptea m-am plimbat prin cameră.

Dimineaţa, iar m-au scos afară două minute şi iar m-au închis; Moş Matei mi-a dat o pâine. La ora 12 mi s-au pus cătuşele cu lacăt la mâini. Am fost urcat în dubă şi dus la Tribunal pentru confirmarea mandatului. După confirmare, readus la Galata, m-am văzut din nou în aceeaşi cameră întunecoasă. Afară începuse vreme rea. Lipsit de foc, m-a cuprins frigul. Am încercat să adorm pe scânduri. Am aţipit vreo jumătate de oră, dar mă dureau oasele. Din cauza frigului de venea de la cimentul de jos, începusem să am dureri la rinichi. Văzând că-mi pierd puterile, am făcut apel la voinţă şi la gimnastică. Toată noaptea, din oră în oră, mă sculam, făceam câte zece minute gimnastică şi căutam cu îndârjire să mă menţin în puteri.

Ziua următoare nu mă simţeam bine. Îmi scădeau puterile văzând cu ochii, cu toată lupta pe care o duceam cu ajutorul voinţei şi încăpăţânării. Noaptea care a urmat, frigul a fost mai mare şi voinţa n-a mai funcţionat; am fost doborât. Mi s-a întunecat înaintea ochilor şi am căzut. Cât mă ţinuse voinţa, nu aveam nicio grijă. Îmi dădeam seama că de acum e de rău. Îmi tremura tot corpul şi nu mă puteam opri. Cât de grele erau nopţile acelea care păreau că nu se mai sfârşesc!

A doua zi a venit procurorul şi a intrat în celulă la mine. Am căutat să ascund starea în care mă aflam.

— Cum stai aici?

— Foarte bine!… Domnule procuror.

— Nu ai nimic de raportat?

— Nu am nimic.

Am mai rămas aşa timp de 13 zile; apoi mi s-a făcu puţin foc. Mi s-a dat aşternut şi rogojini care au fost puse pe perete. O oră pe zi, mi se îngăduise să stau afară. Într-una din zile i-am zărit pe Moţa şi pe Tudose, departe în fundul curţii şi le-am făcut semn. Tot atunci am aflat că tatăl meu fusese eliberat. De asemenea, Dl. Liviu Sadoveanu, Ion Sava şi încă un student care fusese şi el arestat.

DOUĂ ARTICOLE ÎN JURUL CAZULUI MANCIU

Afară, a doua zi după întâmplarea din Târgul Cucului, a apărut în „Cuvântul Iaşiului" din 27 octombrie 1924, un articol al lui Nelu Ionescu, avocat, fost preşedinte al Societăţii Studenţilor în Drept, din care extrag:

„Comentariile făcute de presa liberală jidănească în jurul morţii lui C. Manciu, sunt de rea credinţă şi interesate; ele pornesc de la falsificările grosolane de fapte, pentru a face cu orice preţ un erou din cel ce nu a fost decât un instrument şi a da pe seama unor pretinse comploturi fascisto-antisemite, ceea ce nu a fost decât consecinţa inevitabilă a unui regim de ilegalităţi şi abuzuri.

Studenţii au fost împiedicaţi cu forţa să intre să se închine la Mitropolie, au fost împiedicaţi să ia masa în comun la restaurant, au fost bruscaţi şi împiedicaţi să circule pe stradă, împiedicaţi să se întrunească în universitate, împiedicaţi să se întrunească la sediul societăţii lor, împiedicaţi să-şi lucreze grădina pentru propriul lor cămin, bătuţi pe stradă, în beciurile poliţiei şi în pieţele publice de la cel din urmă zbir, până la acela care mai deunăzi fusese prefectul de poliţie al acestui oraş.

Studenţii cu o stăpânire de sine demnă de admirat şi cu o încredere în justiţie care le face cinste, au deschis o serie de procese în contra prefectului Manciu şi a subalternilor lui, pentru loviri grave, abuzuri de putere şi atentate la libertatea individuală, cu credinţă în hotărârea justiţiei.

Acest gen al studenţimii nu a fost înţeles. Şi cu regret spunem că justiţia nu a răspuns speranţelor, pe care o tinerime întreagă însufleţită de cel mai cald sentiment de legalitate şi ordine şi-a pus-o în ea.

Studenta Silvia Teodorescu, lovită de către Manciu în plină stradă cu piciorul în spate, în strada Carol, în ziua de 11 decembrie 1923, în dreptul casei colonelului Vesla – fapt afirmat şi depus prin prestare de jurământ de numeroşi martori – nu numai că nu reuşeşte să-l condamne pe Manciu în faţa Jud. de Ocol I Urban, *dar reclamanta rămâne condamnată pentru ultraj*, întrucât judecata constată că în timpul loviturilor ar fi adresat lui Manciu cuvintele: aceasta este o sălbăticie.

În seara de 14 decembrie 1923, studentul de la drept *Lefter*, *Galaţi*, în momentul în care intra în hotelul Bejan, unde locuia, fără niciun motiv *a fost înconjurat de o bandă de poliţişti şi jandarmi, care împreună cu Manciu şi din ordinul lui l-au lovit cu tesace, bastoane, paturi de armă, picioare şi pumni, până ce a căzut jos în nesimţire*, după care târât de toţi aceştia a fost zvârlit fără de niciun ajutor pe o stradă laterală.

Studentul Lefter a făcut proces lui Manciu şi Manciu a fost achitat fără să aibă nevoie să depună măcar un singur martor în contra dovadă.

Dar barbaria şi sălbăticia de astă vară, care lucrau la grădina imobilului Ghica:

25 de studenţi *bătuţi hoţeşte* la tălpi timp de o zi întreagă, fapt constatat de primul-procuror şi medicul legist al Tribunalului pentru *fapte închipuite care măcar n-au fost de natură să motiveze o instrucţie în privinţa lor*.

Dar nu numai atât, studenţii au cerut şi o anchetă administrativă. Aceasta a avut loc astă vară şi s-a efectuat de Dl. Văraru, *care a rămas profund indignat de abuzurile constatate, dar asupra cărui raport Ministerul de resort a pus ordinul de decorare al lui Manciu cu Coroana României*.

Iată omul care a murit: de morţi nu se spune decât bine, dar aceasta nu ne împiedică să spunem adevărul.

Manciu suprimă întruniri, Manciu te împiedică să intri la Mitropolie, Manciu bătea în stradă, la Poliţie şi în Pieţe, insulta pe cei care reclamau, ameninţa pe apărătorii lor, Manciu lovea cu o bestialitate de posedat la adăpostul cordoanelor de agenţi şi jandarmi,

atunci când studenţii legaţi de mâini şi de picioare nu puteau zvârli prin ploaia de scuipat şi lovituri a subalternilor lui inconştienţi, decât priviri de dispreţ şi momentană resemnare.

Iată omul datoriei şi iată ce fel de ordine făcea acest om!

Opinia publică este alături de Corneliu Codreanu. Ei îi plac gesturile hotărâte şi apreciind mobilul superior al acestui gest, care avertizează un regim şi serveşte o idee, îl dezlănţuie de considerentele obişnuite de incriminare a unor atari fapte, îl justifică în totul şi-l aprobă în special.

Personal salut gestul eroic al lui Corneliu Zelea Codreanu, care rămâne şi de această dată intransigent pe chestiuni de onoare şi hotărât când este vorba de demnitate."

Peste câteva zile, în ziarul „Unirea", din… oct. 1924, apare articolul profesorului Cuza:

MOARTEA PREFECTULUI MANCIU, SISTEMUL FATAL ŞI URMĂRILE LUI

„Poliţia din Iaşi – de un an încheiat – trăieşte o adevărată tragedie cu ultimul act pe care îl ştim, datorită înlănţuirii fatale a faptelor, ale căror victime au căzut:

Prefectul Manciu, Inspectorul Closs, subcomisarul Huşanu şi nu mai puţin, studentul doctorand Corneliu Zelea Codreanu.

Prefectul Manciu a murit; subcomisarul Huşanu se luptă cu moartea; inspectorul Closs are o rană adâncă; Corneliu Zelea Codreanu zace în închisoare.

Ce este această tragedie care face atâtea victime? În ce fel putem vorbi de înlănţuirea fatală a faptelor? Cine sunt vinovaţii?

Manciu a fost prefectul de poliţie al D-lui G. G. Mârzescu.

Numai în calitatea aceasta a fost adus şi menţinut până la urmă – cu toate excesele de care s-a făcut vinovat – la Prefectura Poliţiei. Ceea ce o dovedeşte cu prisosinţă, că a fost *aprobat*; că a lucrat după un plan stabilit, din inspiraţia directă a D-lui G. G. Mârzescu, care-l susţinea, sunt distincţiile ce i s-au acordat, *meritele* lui în serviciu şi înaintările personalului său.

Sistemul fatal inspirat lui Manciu a fost terorizarea studenţimii creştine; ca să se dea satisfacţie jidanilor şi să se facă dovadă că ***ordinea***

se poate menţine ***prin mijloace energice****.*

Sistemul fatal, nefericitul Manciu, lipsit de orice însuşiri speciale, l-a pun în aplicare, cu o deosebită brutalitate faţă chiar de profesorii universitari: *debutând* în carieră cu prilejul adunări generale a Asociaţiei profesorilor universitari din România, care s-a ţinut la Iaşi, sub preşedinţia eminentului nostru coleg, Dl. Prof. Găvănescul, în zilele de 23, 24 şi 25 septembrie 1923.

Prefectul Manciu a insultat Universităţile şi a brutalizat şi arestat pe studenţi fără nicio vină ceea ce a provocat protestarea profesorilor lor, cerând satisfacţie.

Comisiunea celor 4 Universităţi – compusă din d-nii profesori: Dr. Hurmuzescu – Bucureşti; Dr. Şumuleanu – Iaşi; M. Ştefănescu – Cluj şi Hacman – Cernăuţi a redactat apoi, imediat în şedinţă chiar, următoarea telegramă cu trei adrese: 1. D-lui Preşedinte al Consiliului de Miniştri; 2. D-lui Ministru de Interne; 3. D-lui Ministru al Instrucţiei Publice, semnată de Dl. I. Găvănescul:

Asociaţia Generală a Profesorilor Universitari din România, în şedinţa sa de deschidere, blamează intervenţia jignitoare a poliţiei Iaşi şi strâns unită în jurul Preşedintelui, cere autorităţilor superioare cercetările cuvenite şi să i se dea deplină satisfacţie.

Preşedintele Asociaţiei (ss) *I. Găvănescul*

Aceeaşi comisie redactează şi trimite d-lui Primar la Iaşiului următoarea adresă:

Domnule Primar

Asociaţia Generală a Profesorilor Universitari, în şedinţa de deschidere, văzând măsurile jignitoare ale d-lui Prefect de poliţie, faţă de congresul ei, regretă că, în starea sufletească în care a fost pusă, nu poate lua parte la banchetul oferit de Primăria oraşului, mulţumindu-vă pentru bunele dvs. intenţiuni.

Preşedintele Asociaţiei (ss) *I. Găvănescul*

Susţinut cu mandat imperativ, ca să terorizeze studenţimea, Manciu a lucrat în conformitate cu scopurile urmărite şi după planul stabilit: mergând pe căile fatalităţii. Vom enumera pe scurt fapte petrecute, numerotându-le:

1. *Introducerea poliţiei şi armatei în Universitate, la 10 decembrie*

1923.

Cu prilejul manifestaţiilor studenţeşti care au urmat, printre alţii a fost bătut aşa de grav de poliţie studentul G. Manoliu, încât îmbolnăvindu-se de icter, a murit peste câteva zile.

2. *Brutalizările de la gară*. Cu prilejul sosirii profesorului Ion Zelea Codreanu la Iaşi, după eliberarea sa din închisoare, prefectul Manciu s-a aruncat încă o dată fără niciun motiv cu poliţia şi armata asupra cetăţenilor şi studenţilor care veniseră la gară să-l primească, brutalizându-i şi gonindu-i pe străzi ca pe nişte răufăcători.

3. *Vizita Prinţului Carol*. Cu prilejul acestei vizite Manciu a înscenat alte scandaluri, care au făcut pe studenţi să se plângă Alteţei Sale Regale.

4. *Scandalul de la Teatrul Sidoli*. Artiştii români retraşi de la Operă, venind la Iaşi, studenţii le-au făcut o manifestaţie de simpatie. Această manifestaţie absolut paşnică, a dat prilej prefectului Manciu să însceneze încă un scandal împotriva studenţilor, care au fost bătuţi şi împrăştiaţi cu brutalizări odioase.

5. *Complotul din strada Carol*. Prin buna voinţă a d-nei Constanţa Ghica, în grădina d-sale din str. Carol, studenţii au plantat o bucată de teren cu zarzavaturi, pentru întreţinerea lor. În ziua de 31 Mai, în anul acesta, pe când studenţii se adunaseră la lucru, a apărut prefectul Manciu, cu toată poliţia şi jandarmii având baioneta la arme şi au arestat pe studenţi. Corneliu Zelea Codreanu a fost descins şi legat cu brâul său, cu mâinile la spate şi condus astfel pe străzi împreună cu alţi 25 de studenţi şi elevi la poliţie, unde au fost crunt bătuţi.

Corneliu Zelea Codreanu, ofiţer de rezervă, doctorand în drept, a fost lovit peste faţă şi insultat în mod trivial cu cele mai degradatoare injurii.

Elevul Ambrozie, fiu al maiorului veteran Ambrozie, a fost bătut cu palmele peste obraz, până ce i s-a spart timpanul, fapt constatat cu certificatul medicului legist Prof. Dr. Gh. Bogdan.

Ceilalţi studenţi şi elevi au fost bătuţi la tălpi cu rîncele de bou, spânzurându-i de picioare şi vârându-i cu capul în căldări cu apă ca să nu poată striga.

Părinţii copiilor bătuţi: dl. maior Ambrozie, Dimitriu, Butnaru,

au reclamat de prefectul Manciu, Ministerului şi l-au dat apoi în judecată, înaintea căreia Manciu a avut atitudini revoltătoare.

Nu numai că Prefectul Manciu a fost menţinut, dar a fost răsplătit pentru atitudinea lui şi încurajat ca să-şi aplice sistemul fatal, mai departe.

Presa jidănească îi aduce zilnic cele mai mari laude, slăvindu-l ca pe un salvator al ordinii şi ca pe un om superior.

Guvernul, având ca reprezentant la Iaşi pe G. G. Mârzescu, în loc să dea curs celor stabilite de inspectorul Văraru, a decorat pe Manciu cu Coroana României şi a înaintat personalul de care s-a servit pentru săvârşirea nelegiuirilor lui. Astfel comisarul Closs, unul dintre cei mai vinovaţi, a fost înaintat ca inspector.

Justiţia, având ca ministru pe acelaşi G. G. Mârzescu, susţinătorul lui Manciu, în loc să intervină energic şi repede împotriva abuzurilor săvârşite, a condamnat pe victimele lui.

Jidănimea din Iaşi satisfăcută a dăruit prefecturii un automobil pe care Manciu l-a primit în scandalul tuturor românilor, provocând astfel şi mai mult resentimentul studenţilor cu deosebire: văzând pe Manciu că-i sfidează din automobilul jidanilor, cu care se plimba falnic pe străzi.

Menţinut, susţinut şi încurajat în modul acesta, prefectul Manciu, prin temperament, impulsiv, lipsit de orice rezervă lăuntrică, şi-a închipuit că a atins culmea gloriei prin aplicarea sistemului său.

Înlănţuirea fatală a faptelor: l-a adus pe prefectul Manciu la ultimul act al tragediei.

Corneliu Zelea Codreanu a fost în legitimă apărare.

Răspunderea morţii prefectului Manciu o are acela în primul rând, care l-a pus şi l-a susţinut în fruntea poliţiei:

Ministrul Justiţiei G. G. Mârzescu.

Răspunderea o are *presa jidănească* şi toţi acei care l-au îndemnat şi l-au încurajat, felicitându-l să-şi aplice *sistemul fatal*."

GREVA FOAMEI

Cu vreo 10 zile înainte de Crăciun, Moţa, Gârneaţă, Tudose şi Radu Mironovici au declarat greva foamei şi a setei, fiind arestaţi de 60 de zile, fără să aibă nicio vină. Ei spuneau: ori eliberarea, ori moartea.

Încercarea diferitelor autorităţi de a vorbi cu ei dădea greş, deoarece se baricadaseră în camera lor, nemailăsând pe nimeni să intre.

Tinerii aceştia deveniseră încă de mult o icoană a întregii studenţimi române. Un simbol. Când s-a auzit afară de greva lor, studenţii şi lumea au înţeles gravitatea faptului, cunoscându-le puterea de hotărâre. Să moară aceşti tineri între zidurile Galatei? Spiritele lor erau atât de agitate la Iaşi şi la Cluj, încât ar fi urmat o răzbunare în masă asupra acelora pe care mulţimea i-ar fi crezut vinovaţi. Nu numai studenţii, dar oameni bătrâni şi cu situaţie în societate strigau în gura mare: Dacă aceşti copii mor acolo cu toţii, tragem cu revolverele. Guvernul a început să simtă că se află în faţa unei hotărâri şi a unei încordări generale; că naţia aceasta a început să aibă *voinţa şi demnitatea ei*.

Tatăl meu a lansat atunci în Iaşi un manifest din care extrag:

CHEMARE

Fraţi Români,

„Studenţii: Ion I. Moţa, Ilie Gârneaţă, Tudose Popescu şi Radu Mironovici, menţinuţi de două luni în închisoarea Galata, au declarat marţi, la ora 1 p.m., greva foamei şi a setei.

Au luat această grea hotărâre fiindcă sunt cu totul nevinovaţi, fiindcă tot nevinovaţi au stat în temniţa de la Văcăreşti şi fiindcă au văzut că anumiţi oameni politici, voiesc prin temniţă nedreaptă să le ruineze încetul cu încetul sănătatea şi viaţa.

Pe aceşti tineri eroi, floarea cea mai aleasă a viitorului ţării, Dumnezeu i-a înzestrat între altele cu o voinţă de oţel. *Deci, hotărârea lor de a muri prin foame şi sete* – spre a protesta contra nedreptăţii ce li se face şi contra robiei neamului nostru de către jidani prin mijlocirea anumitor politicieni – *nu este o glumă, ci o gravă hotărâre*.

ORI ELIBERARE, ORI MOARTE!

Fraţi Români

Vom aştepta oare să vedem peste 2-3 zile trecând în patru sicrie trupurile acestor eroi?

Bătrâni şi tineri, gândiţi-vă: în cele patru cosciuguri nu ar fi trupurile celor patru studenţi, ci în ele ar fi trupurile propriilor voştri

copii.

Datoria noastră a tuturora este să luăm grabnice măsuri de protestare contra acestui guvern şi prin protestare legală şi paşnică, dar energică şi neînfrântă, *să oprim nelegiuirea, să oprim asasinare copiilor noştri*."

În sărbătorile Crăciunului, după unsprezece zile de grevă a foamei şi a setei, ai au fost eliberaţi. Erau însă aşa de slăbiţi, încât au fost scoşi din închisoare pe targă şi duşi la spital. Unii ieşiseră dintr-o grea închisoare, de abia de câteva luni, iar Moţa numai de o lună, după un an de închisoare nedreaptă, aşa încât puterile lor erau sleite.

Urmările acestei greve le mai suportă unii dintre ei şi astăzi, după zece ani, iar bietul Tudose le-a dus cu el în mormânt.

SINGUR LA GALATA

În aceeaşi celulă umedă şi întunecoasă, stând pe marginea tare a patului cu braţele la piept şi cu capul aplecat de greutatea gândurilor, trece timpul minut după minut.

E grozavă singurătatea!

Cu părere de rău mă gândesc la acele versuri:

„Gaudeamus igitur

Juvenes dum sumus."

Să ne bucurăm aşadar, cât suntem tineri! Versuri care au încălzit, au bucurat, au încununat cu cununa veseliei tinereţea tuturor generaţiilor de studenţi. Este un drept al tinereţii de a se veseli, de a petrece, mai înainte de a fi sosit vârsta care începe să apese sub greutăţi şi griji, tot mai multe şi tot mai mari, viaţa omului.

Mie nu mi s-a acordat acest drept. N-am avut timp când să petrec. Viaţa universitară, în timpul căreia toţi petrec şi cântă, am terminat-o. Nici nu ştiu când a trecut. Peste tinereţea mea au năvălit, mai înainte de vreme, grijile, greutăţile şi loviturile şi mi-au sfârtecat-o. Ce mi-a mai rămas din ea, mi-o macină aceşti patru pereţi posomorâţi şi reci. Acum mi-a fost luat şi soarele. Sunt atâtea săptămâni de când stau în întunericul acesta şi nu mă pot bucura de soare decât o oră pe zi.

Genunchii îmi sunt îngheţaţi tot timpul. Simt cum urcă răceala din cimentul de jos, în sus, prin oase.

Ceasurile trec greu. Greu de tot. La 12 şi seara iau câteva îmbucături. Nu pot mai mult. Noaptea începe adevăratul chin: nu pot adormi decât pe la orele 2-3. Afară viscoleşte. Aici pe vârful dealului viscolul e mai puternic. Prin crăpăturile uşii, vântul împinge zăpada, care devine tot mai groasă, ocupându-mi un sfert din suprafaţa celulei. Spre dimineaţă găsesc totdeauna un strat destul de gros. Tăcerea apăsătoare a nopţii nu este întretăiată decât de cântecul cucuvelelor, care locuiesc prin turnurile bisericii şi din timp în timp, de glasul santinelelor care ne păzesc, strigând cât pot:

„— Numărul unu!

— Bine.

— Numărul doi!

— Bine.”

Stau aşa, mă întreb, mă frământ şi nu pot dezlega: o lună? Două? Un an, doi? Cât! O viaţă? Toată viaţa cât o mai am?

Da. Mandatul de arestare îmi prevesteşte muncă silnică pe toată viaţa. Se va judeca procesul? Desigur; dar e un proces greu. În contra mea sunt coalizate trei forţe:

Guvernul care va căuta să dea un exemplu prin pedepsirea mea, mai ales că e primul caz în România, când cineva se aşează cu revolverul în mână în faţa zbirului, ce vine să-i calce în picioare demnitatea, să-i jignească onoarea şi să-i sfâşie, în numele autorităţii de stat, carnea de pe el.

Puterea jidănească din ţară care va face tot posibilul să nu mă scape din mâini.

Puterea jidănească din străinătate, cu banii, cu împrumuturile, cu presiunile ei.

Toate aceste trei forţe sunt interesate în a mă face să nu mai ies de aici. În contra lor se ridică studenţimea şi mişcarea naţională românească. Cine va învinge? Îmi dau seama că procesul meu este mai mult un proces de forţe. Oricâtă dreptate aş avea, dacă forţele adverse vor fi numai cu un dram mai puternice decât ale noastre, nu vor pregeta niciun moment de a mă nimici. Sunt atâţia ani de când mă aşteaptă, să mă prindă, pentru că le-am stat de-a curmezişul în toate planurile lor. Îşi vor pune toate puterile ca să nu le scap.

Acasă, mama mea, an după an, la auzul atâtor îngrozitoare veşti pentru ea, cu casa călcată noaptea de procurori şi percheziţionată de comisari brutali, primea în inimă, lovitură după lovitură.

Cu gândul la soarta aşa de tristă a vieţii mele, mi-a trimis Acatistul Maicii Domnului, cu îndemnul ca să-l citesc la ora douăsprezece noaptea, timp de 42 de nopţi în şir. L-am citit regulat şi în măsură ce numărul nopţilor se mărea, pare că ai noştri creşteau în puteri, adversarii se retrăgeau şi primejdiile dispăreau.

MUTAREA PROCESULUI LA FOCŞANI

În ianuarie, mi s-a adus la cunoştinţă că procesul a fost strămutat *din oficiu* la Focşani.

Focşanii erau cea mai puternică citadelă liberală din ţară. Din acel oraş erau trei miniştri în guvern: G-ral Vătoianu, N. N. Săveanu şi Chirculescu. Era singurul loc din ţară unde mişcarea naţională nu prinsese. Încercările noastre de a face ceva dăduseră greş. Acolo nu aveam pe nimeni. Era doar D-na Tiţa Pavelescu, o veche naţionalistă, cu foaia „Santinela", care semăna în pustiu. Studenţii de la Iaşi, auzind despre această mutare, au rămas foarte îngrijoraţi.

Echipe nenumărate, la plecarea fiecărui tren, aşteptau în gările de pe lângă Iaşi ca să mă însoţească până la Focşani, deoarece se zvonise că paznicii mei ar căuta să mă împuşte cu ocazia acestei mutări, sub pretextul de a fi vrut să fug de sub escortă.

După aproape două săptămâni de aşteptare, într-o seară, a venit Botez, Şeful Siguranţei, cu câţiva agenţi şi m-au ridicat. Am plecat într-o maşină escortată de o alta. Am fost scos din Iaşi pe la bariera Păcurari şi dus în gara Cucuteni.

Acolo, am găsit o echipă de studenţi, iar cu trenul care sosea a mai venit încă una. N-am putut să vorbesc cu niciunul dintre ei. În timp ce poliţia mă urca în vagonul dubă, ei mi-au făcut o manifestaţie de simpatie. Am mers cu trenul aproape toată noaptea. Mă apropiam de Focşani cu siguranţa osândirii.

În gară mă aştepta poliţia şi directorul închisorii care m-au dus şi m-au încarcerat.

La început am avut un regim mai sever decât la Iaşi. Prefectul de judeţ, Gavrilescu, care părea un om rău la suflet, fără niciun drept –

căci un prefect nu are dreptul să se amestece în regimul închisorii – voia să-mi impună un regim aspru. El a fost şi în celula mea, unde am avut împreună o discuţie nu tocmai plăcută.

Minunea, la care nu mă aşteptam nici eu şi mai ales la care nu se aşteptau cei ce mă aduseseră acolo, a fost că, a treia zi după ce sosisem, *întreaga populaţie*, fără deosebire de partid politic şi cu toate încercările autorităţilor de a mi-o face ostilă, trecuse spontan de partea mea.

Pe oamenii politici liberali nu-i părăsiseră numai partizanii, ci şi membrii familiei. Aşa de exemplu, d-rele Chirculescu, eleve în cursul superior al liceului, mi-au trimis mâncare şi mi-au cusut, împreună cu alte fete, o cămaşă naţională. Am auzit chiar că refuzau să stea cu tatăl lor la masă.

Atunci l-am cunoscut pe generalul dr. Macridescu, cea mai venerabilă figură a Focşanilor, pe Hristache Solomon, proprietar nu prea bogat, dar un om de o mare autoritate morală, în faţa căruia se descopereau şi duşmanii, pe d-nii Georgică Niculescu, colonel Blezu care prin fetiţa lui, Fluturaş, îmi trimitea de mâncare, Vasilache, Ştefan şi Nicuşor Graur, familiile Olteanu, Ciudin, Montanu, Son, Maior Cristopol, Caraş, Guriţă, Ştefăniu, Nicolau, Tudoroncescu etc. Toţi aceştia şi alţii m-au îngrijit mai mult decât părinteşte. Totuşi sănătatea nu-mi era dintre cele mai bune. Mă dureau rinichii, pieptul şi genunchii.

Procesul a fost fixat pentru ziua de 14 martie 1925.

În vederea lui, toate centrele universitare şi chiar în celelalte oraşe, au început să se tipărească mii de manifeste. La Cluj, Căpitanul Beleuţă a tipărit şi răspândit în ţară zeci de mii de manifeste. Casa lui, deschisă zi şi noapte luptătorilor naţionalişti, se transformase într-un adevărat cartier general. La Orăştie, la părintele Moţa, se tipăriseră zeci de mii de broşuri cu poezii populare şi sute de mii de manifeste. Tot aici, camarazii mi-au tipărit nişte scrisori pe care eu le făcusem în închisoarea Văcăreşti. Ele au apărut în broşură sub titlul: „*Scrisori studenţeşti din închisoare*”

Guvernul a tipărit manifeste contrarii şi broşuri, răspândindu-le din abundenţă. Ele însă n-au avut niciun efect, deoarece valul mişcării naţionale se ridica impunător şi irezistibil. Cu două zile înainte de data

procesului, încep să sosească sute de oameni din toată ţara şi studenţi de la toate universităţile. Numai de la Iaşi au venit peste trei sute, ocupând un tren întreg.

Pe mine m-au luat autorităţile cu o trăsură şi m-au dus la Teatrul Naţional, unde urma să se judece procesul. Din ordin însă, acesta s-a amânat, după ce juraţii fuseseră traşi la sorţi. Am fost condus din nou la închisoare. Afară însă, amânarea nejustificată a procesului a produs o indignare generală, care s-a transformat într-o enormă manifestaţie de stradă. Ea a durat toată după amiaza până noaptea târziu.

Încercările armatei de a potoli spiritele au fost zadarnice. Manifestaţia a fost îndreptată împotriva jidanilor şi a guvernului. Jidanii şi-au dat atunci seama că toate presiunile lor în acest proces se întorc şi se vor întoarce împotriva lor. Această manifestaţie a fost de o importanţă covârşitoare pentru soarta procesului. Ea a scos jidănimea din luptă. Aceasta, dându-şi seama că o condamnare ar putea avea urmări dezastruoase pentru ea, dacă nu s-a retras întru totul, în orice caz, a exercitat o presiune mai slabă asupra autorităţilor.

Între timp, mi-au venit sugestii de a face cerere de punere în libertate şi asigurări că voi fi eliberat. Am refuzat.

Au venit sărbătorile Paştilor. Eu am sărbătorit Învierea singur, în celula mea şi când clopotele au început să sune la toate bisericile, m-am aşezat în genunchi şi m-am rugat, pentru mine şi pentru logodnica mea, pentru mama mea şi pentru cei de acasă, pentru sufletele celor morţi şi pentru cei ce luptă afară – ca Dumnezeu să-i binecuvânteze, să le dea tărie şi să-i poarte biruitori pe deasupra vrăjmaşilor.

LA TURNU SEVERIN

Într-o noapte, pe la ora două, m-am trezit pe când cineva umbla să deschidă lacătul. Veniseră autorităţile să mă ia, căci pe neaşteptate, procesul meu se mutase, prin intervenţia guvernului, la Turnu Severin, în cealaltă extremă a României. Mi-am strâns în grabă puţinele lucruri pe care le aveam şi apoi, înconjurat de o gardă, am fost pus într-o trăsură şi dus la marginea oraşului Focşani, lângă o linie de cale ferată. După puţin timp, în faţa noastră s-a oprit un tren şi am fost urcat în vagonul dubă.

Astfel am părăsit acest oraş care la un moment dat şi-a ridicat vijelios fruntea în faţa presiunilor uriaşe ce se făceau şi ai cărui oameni şi-au rupt toate legăturile fie cu partidele, fie chiar cu familiile, pentru a apărea într-o superbă şi nezdruncinată unanimitate de simţire.

Pe drum mă gândeam: oare ce lume va fi la Turnu Severin? Nu fusesem niciodată în acest oraş. Nu cunoşteam pe nimeni.

Prin gări auzeam lume vorbind, râzând, scoborând sau urcând, dar nu puteam vedea nimic, căci vagonul meu nu avea geamuri. Doi centimetri de perete mă despărţeau de tot restul lumii, de libertate. Poate printre cei ce se plimbau prin aceste gări vor fi şi mulţi cunoscuţi sau prieteni de ai mei. Dar ei nu ştiu că eu sunt aici.

Fiecare merge undeva. Numai eu nu ştiu unde. Toţi umblă uşor şi sprinten, dar eu duc în suflet, mai grea decât un pietroi de moară, povara grijilor acestui imens necunoscut care îmi stă în faţă. Voi fi condamnat pe viaţă? Pe mai puţin? Voi mai ieşi dintre zidurile urâte şi negre ale închisorii sau soarta îmi va fi să mor aici? Îmi dau seama bine că procesul nu mai e o problemă de dreptate; este o problemă de forţă; care dintre aceste două forţe va fi mai tare, aceea va avea dreptate. Va fi mai tare curentul nostru sau presiunea iudeo-guvernamentală? Dar nu se poate. Cine va avea dreptate, acela va fi mai tare şi va putea deci câştiga şi dreptatea sa prin forţă.

Şi cu cât trenul mergea, simţeam dureri în suflet. Sufletul pare că-mi era legat de fiecare piatră din Moldova şi cu cât mă depărtam de ea, simţeam că se rupea ceva din el.

Am mers aşa toată ziua singur, închis într-un vagon întreg. Spre seară am ajuns într-o staţie, mi se pare, Balota. Un ofiţer de jandarmi a intrat înăuntru însoţit de agenţi şi m-a invitat să mă dau jos.

M-au dus apoi în dosul gării, ma-u urcat într-o maşină şi au pornit cu mine. Mi s-au părut oameni foarte de treabă. Încercau să prindă o discuţie cu mine, să glumească, dar, dus de alte gânduri şi nevoi, nu-mi venea să vorbesc. Le răspundeam cu bunăvoinţă, dar scurt.

Am intrat în Turnu Severin. Am trecut pe câteva străzi şi am simţit o adevărată bucurie pentru suflet şi desfătare pentru ochi, văzând oamenii cum se plimbă pe stradă.

Ne-am oprit la poarta închisorii. Nu ştiu pentru a câta oară s-au deschis iar porţile cu lacăte, ca să se închidă din nou după mine.

Directorul şi funcţionarii m-au primit ca pe un oaspete ales şi mi-au dat o cameră bună, care nu mai era ca până acum cu ciment pe jos, ci cu podea de scânduri. Şi aici, arestaţii, ca şi în celelalte închisori, s-au apropiat de mine cu dragoste; iar eu i-am ajutat mai târziu, în nesfârşita lor mizerie materială şi morală.

A doua zi, am ieşit în curte. Era un lor de unde se vede în stradă. Pe la ora 12, am văzut masaţi în faţa închisorii peste 200 de copii mici, între 6 şi 7 ani care, când m-au văzut trecând, au început să facă semne cu mânuţele lor, unii cu batiste iar alţii cu şepci. Erau copii din şcolile primare, care auziseră că am ajuns la Turnu Severin şi că mă aflam în închisoare. Aceşti copii vor fi de acum, în fiecare zi, nelipsiţi din faţa închisorii. Mă vor aştepta să trec ca să-şi ridice micuţele lor mâini, pentru a-şi manifesta simpatie faţă de mine.

Am fost dus la Tribunal, unde preşedintele Varlam, un om de o mare bunătate, s-a purtat foarte frumos cu mine. Mai puţin frumos, procurorul Constantinescu, despre care lumea spunea că şi-ar fi luat împreună cu prefectul Marius Vorvoreanu angajamentul condamnării. Eu însă nu credeam. La început au fost mai severi. În dosul acestei severităţi vedeam şi ceva răutate. Dar au fost, încetul cu încetul, înmuiaţi de valul de opinie publică, de entuziasmul care se ridica de la copiii şi până la bătrânii oraşului. Acum toţi simţeau româneşte şi vedeau în lupta noastră o luptă sfântă pentru viitorul ţării acesteia. Cunoşteau nenorocirile mele şi vedeau în gestul meu un gest de răzvrătire a sentimentului de demnitate omenească, gest pe care orice om liber l-ar fi făcut.

Oamenii din ţara lui Iancu Jianu şi a Domnului Tudor, ale căror pistoale răsunară pentru neam şi pentru demnitate, în contra *umilirii seculare*, au înţeles uşor ceea ce fusese la Iaşi.

Nicio argumentare nu i-a mai putut clinti din loc. În zadar strigau procurorii şi prefecţii. În închisoare am fost înconjurat de dragostea şi grija tuturor familiilor din oraş, chiar şi ale acelora care aveau un rol oficial, cum era acea a primarului Corneliu Rădulescu, pentru care am rămas cu multă admiraţie; dar mai ales înconjurat, ca nicăieri în altă parte, de dragostea copiilor şi de înţelegerea lor pentru

suferinţele mele. Ei făcuseră prima manifestaţie pentru mine la Turnu Severin. Îmi amintesc cu duioşie cum copiii mici din mahala, care abia umblau în picioare, văzând pe cei mai mărişori că se adunau regulat, în număr mare, în faţa închisorii şi dădeau din mâini, au început şi ei să vină în fiecare zi. La oră fixă, îi vedeam cum încep să se adune din toate părţile, ca la un program pe care îl aveau de executat. Toţi erau tăcuţi şi cuminţi. Nu se jucau, nu cântau. Se uitau numai, aşteptând să mă vadă trecând prin dreptul unei deschizături, pentru a-mi face semne din mâini şi pe urmă plecau acasă. Înţelegeau ei că e ceva trist în această închisoare şi bunul lor simţ le spunea că nu e loc pentru râs aici. Într-o zi, au început să-i alunge jandarmii. A doua zi nu i-am mai văzut. Se puseseră santinele care i-au oprit de a mai veni.

PROCESUL

Procesul a fost fixat la 20 mai.

Preşedintele Tribunalului a primit 19.300 înscrieri de apărători din toată ţara. Cu două zile înainte, au început să sosească trenuri întregi cu studenţi. Ieşenii au venit şi aici în număr de trei sute. De asemenea, în număr mare, au venit şi bucureştenii, clujenii şi cernăuţenii. Printre sosiţi era şi o delegaţie a Focşanilor, în frunte cu fostul prim-jurat de la 14 martie, Mihail Caraş care acum se înscrisese ca apărător în numele juraţilor focşăneni. Sosiseră şi martorii acuzării: poliţiştii din Iaşi. Dezbaterile procesului s-au deschis în sala Teatrului Naţional, preşedinte fiind Dl. Consilier Varlam. Pe banca acuzării, alături de mine, erau: Moţa, Tudose Popescu, Gârneaţă, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici. Pe banca apărării: prof. Cuza, prof. Găvănescul, Paul Iliescu, prof. Şumuleanu, Em. Vasiliu-Cluj, Nicuşor Graur, întreg baroul din Turnu Severin etc.

Sala era arhiplină, iar afară, în jurul teatrului, aşteptau peste 10.000 de oameni.

S-au tras la sorţi juraţii. Au ieşit următorii: N. Palea, G. N. Grigorescu, J. Caluda, I. Preoteasa, G. N. Grecescu, D. I. Bora, V. B. Jujescu, C. Vărgatu, C. Surdulescu, Adolf Petayn, P. I. Zaharia, G. N. Boiangiu, I. Munteanu şi G. N. Ispas. Au depus jurământul şi s-au aşezat grav pe locurile lor. S-a citit actul de acuzare. Au urmat integoratoriile. Am povestit lucrurile aşa cum s-au întâmplat. Ceilalţi cinci au răspuns şi ei la interogatoriul ce li s-a făcut, spunând adevărul: că nu au fost

amestecaţi în niciun fel în faptele care se judecă.

Martori ai acuzării erau: un jidan şi poliţiştii de la Iaşi. În şedinţă au negat totul. Nu era nimic adevărat. Toate bătăile, toate schingiuirile erau pură invenţie. Negau chiar şi certificatele medicale eliberate de prof. Bogdan, medicul legist.

Atitudinea aceasta, după ce juraseră pe cruce că vor spune adevărul şi numai adevărul, a provocat indignarea întregii săli.

Pe unul din martori, comisarul Vasiliu Spanchiu, pe care-l vedeam transformat acum în cea mai blândă fiinţă, nu văzuse şi nu făcuse nimic, ridicându-mă, cu voia preşedintelui, l-am întrebat tare şi plin de indignare:

— Nu eşti d-ta acela care m-a lovit cu pumnul peste faţă în grădină la d-na Ghica?

— Nu sunt.

— Nu eşti d-ta acela care băgai pe studenţi cu capul în căldarea du apă, atunci când, spânzuraţi cu picioarele în sus, erau bătuţi la tălpi?

— Nici nu am fost pe acolo; eram în oraş pe atunci.

Pe faţa lui, prin gesturile lui, din atitudinea lui întreagă, se vedea că minte, că jură pe cruce şi minte. Mulţimea din sală clocotea de indignare. Deodată, ca o expresie a acestei indignări colective, un domn sare din mijlocul mulţimii, îl apucă pe comisar în braţe şi-l scoate pe sus afară din sală.

Era dl Tilică Ioanid. Îl auzim îmbrâncind pe comisar pe scările din dos:

— Canalie, să pleci de aici că nu-şi garantăm viaţa.!

Apoi adresându-se tuturor comisarilor din Iaşi:

— Aţi schingiuit în mod barbar, cu mâinile voastre pe aceşti copii. Dacă aţi fi făcut aşa ceva la Turnu Severin, aţi fi fost măcelăriţi pe stradă de lume. Prezenţa voastră aici murdăreşte acest oraş; plecaţi cu primul tren, altfel va fi rău de voi.

Acest gest a fost de altfel bine venit, căci lumea era cu sufletele încărcate. El a produs o uşurare în întreaga sală.

Călăii erau umiliţi şi umblau salutând până la pământ şi cerşind câte o mică atenţie de la cel mai umil purtător de fundă tricoloră.

— Parcă noi nu suntem buni români! Dar ce să facem? Am avut

ordin.

— Nu! Canalii! N-aţi avut suflet de părinte şi de român. N-aţi avut onoare de oameni. N-aţi avut respect pentru lege. Aţi avut ordin? Nu! Aţi avut suflete de trădători.

Aşa le spunea lumea pe străzi.

**

Urmează apoi timp de vreo două zile audierea martorilor apărării, printre care bătrânul profesor Ion Găvănescul de la Universitatea din Iaşi, el însuşi bruscat de prefectul Manciu cu ocazia congresului profesorilor universitari, la cărui preşedinte era; ofiţerii, foşti comandanţi şi profesori ai mei la Liceul Militar şi Şcoala de Infanterie.

Vin pe rând copiii schingiuiţi şi părinţii lor să refacă în faţa judecătorilor, aproape plângând, scenele de durere şi umilire la care au fost părtaşi.

Partea civilă a fot reprezentată de Dl. Costa-Foru, şeful unei loji masonice din capitală.

**

Apărătorii au vorbit în ordinea următoare: D-nii Paul Iliescu, Tache Policrat, Valer Roman, Valer Pop, Sandu Bacaloglu, Em. Vasiliu-Cluj, Cacanău, Donca Manea, Mitulescu, Virgil Neta, Neagu Negrileşti, Henrietta Gavrilescu, prof. Dr. Şumuleanu, prof. Ion Găvănescul, prof. A. C. Cuza.

Urmează o serie de declaraţii scurte, făcute de D-nii: Mihail Caraş, Colonel Vasilescu Lascăr, bătrânul preot Dumitrescu din Bucureşti, Colonel Cătuneanu, studentul Ion Sava în numele studenţilor din Iaşi, Dr. Istrate în numele studenţilor din Cluj, studentul I. Rob pentru studenţii din Cernăuţi, Dragoş în numele studenţimii din capitală, studentul Cameniţă pentru Turnu Severin, Ion Blănaru pentru studenţii fălcieni, Comandor Manolescu, Alexandru Ventonic pentru negustorii creştini din Iaşi, Costică Ungureanu, Petru Vasiliu, Grecea, Căpitan invalid Peteu-Ploieşti, M. Negru-Chişinău.

Ultimul cuvânt l-am avut eu. Eu am spus:

— Domnilor juraţi, noi am luptat şi tot ce am făcut, am făcut numai din credinţă şi dragoste pentru ţară. Ne luăm angajamentul de a

lupta până la capăt. Acesta este ultimul meu cuvânt.

Era în după amiaza zilei a şasea a procesului, 26 mai 1925.

**

Am fost introduşi toţi şase într-o cameră. Aşteptam rezultatul. Cu mai puţină emoţie, dar totuşi cu emoţie. Peste câteva minute, auzim în sala cea mare tunete de aplauze, strigăte, urale. N-am avut vreme să judecăm mai mult, pentru că uşile s-au deschis şi mulţimea ne-a luat, ducându-ne în sala de şedinţe. Lumea, când am apărut purtaţi pe umeri, s-aridicat în picioare, strigând şi fluturând batistele.

Preşedintele Varlam era cuprins şi el în valul de entuziasm căruia nu i-a putut rezista. Juraţii erau fiecare la locurile lor, în piept purtând toţi câte o fundă tricoloră cu zvastică.

Mi s-a citit verdictul de achitare, după care am fost luat pe sus şi dus afară, unde se aflau peste zece mii de oameni. Cu toţii am format un cortegiu şi nea-u dus pe braţe, pe străzi, în timp ce lumea de pe trotuare arunca flori. Am fost condus în balconul d-lui Tilică Ioanid, de unde, în câteva cuvinte, am mulţumit tuturor românilor din Turnu Severin, pentru mare lor dragoste pe care mi-au arătat-o cu prilejul acestui proces.

SPRE IAŞI

După ce am mulţumit prin câteva vizite făcute severinenilor pentru modul cum s-au purtat cu mine, am plecat a doua zi spre Iaşi cu un tren special.

În gară erau mii de oameni cu flori, care veniseră să ne petreacă şi să ne împodobească vagoanele. Trenul special nu era pentru mine: el era al celor peste 300 de ieşeni care veniseră la proces, la care se mai adăugaseră vagoanele focşănenilor, bârlădenilor şi vasluienilor.

Am plecat. În urmă, a rămas mulţimea fluturând din batiste şi manifestându-şi dragostea şi dorinţa ei de luptă, prin urale care făceau să clocotească văzduhul. Stând la geam, mă uitam înapoi spre mulţimea aceea mare de oameni, din care nu cunoscusem mai înainte pe nimeni şi care acum se despărţeau de noi cu lacrimi în ochi, ca şi cum ne-am fi cunoscut de zeci de ani. În gând mi-am făcut o rugăciune, mulţumind lui Dumnezeu pentru biruinţa pe care ne-o dăduse.

Abia acum, trecând din vagon în vagon, am putut să-mi revăd

camarazii de la Iaşi, vorbind cu fiecare în parte şi bucurându-ne toţi că Dumnezeu ne-a făcut biruitori şi ne-a scăpat din această primejdie, din care toţi duşmanii noştri credeau că nu voi mai putea scăpa.

Într-u compartiment erau prof. Cuza şi prof. Şumuleanu cu d-na. Mergeau satisfăcuţi, înconjuraţi de dragostea noastră.

Toate compartimentele erau, care mai de care, mai frumos împodobite cu flori şi cu verdeaţă. Mai ales că la staţia următoare Turnului Severin, un nou val de flori ni-l aduseseră, fără să ne fi aşteptat, ţăranii cu preoţii lor, cu învăţătorii şi cu copii de şcoală, cu toţii îmbrăcaţi în costume naţionale.

În toate gările, lume multă aştepta sosirea trenului. Nu era o primire din acelea oficiale şi reci. Nu-i aduseseră pe oameni nici datoria, nici teama, nici interesul. Pe la marginea mulţimii am văzut bătrâni care plângeau. Oare de ce? Ei nu cunoşteau pe nimeni din cei care eram în tren. Pare că cineva necunoscut îi împingea, şoptindu-le tainic:

— Veniţi la gară, pentru că din toate trenurile care trec, este unul care merge astăzi pe linia destinului românesc. Toate merg pentru interesul celor din trenuri, acesta merge pe linia neamului, pentru neam.

Mulţimile au câteodată contact cu sufletul neamului. Un minut de viziune. Mulţimile văd neamul, cu morţii, cu tot trecutul lui. Îi simt toate clipele de mărire, ca şi acelea ale înfrângerii. Simt cum clocoteşte viitorul. Contactul acesta cu neamul întreg e plin de înfrigurare, de cutremur. Atunci mulţimile plâng.

Aceasta va fi fiind *mistica naţională*, pe care unii o critică, pentru că nu ştiu ce este şi pe care alţii nu o pot defini, pentru că nu o pot trăi.

Dacă mistica creştină cu finalul ei, extazul, este contactul omului cu Dumnezeu, printr-un „salt din natura umană în natura divină" (Crainic), mistica naţională nu este altceva decât *contactul omului* sau al mulţimilor cu sufletul neamului lor, printr-u salt pe care acestea îl fac, din lumea preocupărilor personale, în lumea eternă a neamului. Nu cu mintea, căci aceasta o face orice istorie, *ci trăind*, cu sufletul lor.

Când trenul, împodobit cu drapele şi verdeaţă, a intrat în Craiova, peronul gării era plin de peste zece mii de oameni, care ne-au

ridicat pe sus şi ne-au dus în dosul gării, unde cineva ne-a urat bun venit şi biruinţă. A vorbit prof. Cuza şi am vorbit şi eu câteva cuvinte.

La fel am fost primiţi în toate gările mari şi mici, dar cu deosebire la Piatra Olt, Slatina şi Piteşti. În cele mai multe din aceste localităţi, aşezate de-a lungul liniei ferate, nu erau organizaţii naţionaliste, nu făcuse nimeni manifeste ca să-i cheme pe oameni la gară şi totuşi peroanele erau pline cu mii de oameni.

La Bucureşti am sosit pe la orele opt seara. Am fost luat în braţe de pe peron şi scos în dosul gării. Acolo pe întreg pătratul acela era o mare de capete ce se prelungea de pe Calea Griviţei până dincolo de Şcoala Politehnică. Cred că erau peste 50.000 de oameni, cuprinşi de un entuziasm căruia nu-i putea sta nimic în cale. A vorbit prof. Cuza. Am vorbit şi eu.

De altfel în toată ţara era un curent naţionalist aşa de puternic încât ar fi putut conduce L.A.N.C. la guvernarea ţării.

Treceau nefolosite, în acele zile, cele mai mari momente tactice politice ale acestei mişcări, cu care ea nu se va mai întâlni niciodată.

Profesorul Cuza n-a ştiut să valorifice un mare moment tactic cu care atât de rar se întâlnesc mişcările politice.

Pentru orice observator obiectiv, cunoscător al luptelor politice, soarta L.A.N.C. a fpst pecetluită din acel moment.

* * *

Am plecat. Toată noaptea ne-au ieşit oameni înainte prin gări. La Focşani erau în gară peste o mie. Era ora trei noaptea. Ei aşteptau aici de cu seară, de la ora patru. Voiau să ne oprim măcar o zi la ei. Dar am plecat înainte.

În tren s-a suit o delegaţie cu Hristache Solomon, Aristotel Gheorghiu, Georgică Niculescu şi alţii.

Mi-au spus:

— Dacă nu am avut bucuria să avem procesul la noi, trebuie să faci nunta. la 14 iunie dimineaţa, trebuie să soseşti la Focşani. Vei găsi totul aranjat.

Delegaţia s-a dat jos la Mărăşeşti, după ce am promis că la 14 iunie voi fi la Focşani.

Dimineaţa, peste măsură de obosit, am ajuns la Iaşi.

Studenţimea şi lumea din oraş erau la gară. Nea-u luat pe sus şi ne-au dus prin oraş până la Universitate. Acolo erau cordoane de jandarmi. Mulţimea a rupt cordoanele şi a pătruns înăuntru, ducându-ne pe sus în aulă. Aici a vorbit prof. Cuza. După aceea lumea s-a împrăştiat în ordine. Ne-am dus fiecare pe la casele noastre. Eu am revăzut cu drag căsuţa din strada Florilor, de care mă despărţisem cu opt luni în urmă. A doua zi, am plecat la Huşi, unde mama mă aştepta, plângând, în pragul casei.

Câteva zile în urmă, am făcut cununia civilă la Primăria din acest oraş.

IUNIE 1925 – IUNIE 1927

NUNTA

La 13 Iunie, am plecat la Focşani cu mama mea, tatăl meu, fraţii, surorile, mireasa şi socrii. Ajunşi acolo, am fost găzduiţi de Generalul Macridescu.

Acolo a venit, seara, comitetul de organizare al nunţii şi ne-a spus că totul este aranjat şi că din celelalte oraşe sosiseră peste 30.000 oameni, care fuseseră încartiruiţi cu toţii şi că vor mai sosi în timpul nopţii. Că toată lumea din Focşani primeşte cu plăcere să găzduiască pe oaspeţi.

A doua zi dimineaţa, mi s-a adus un cal – aşa era programul – şi după ce am trecut călare pe la casa miresei, am pornit în capul unei coloane afară din oraş, la Crâng. Pe marginile şoselei, de o parte şi de alta lume, prin copaci erau copii, iar pe şosea veneau în urma mea naşii, în trăsuri ornate, în frunte cu profesorul Cuza şi Generalul Macridescu, Hristache Solomon, Col. Blezu, Col. Cambureanu, Tudoroncescu, Georgică Niculescu, Maior Băgulesscu şi alţii. Venea apoi carul miresei cu şase boi, împodobit cu flori. Apoi alte care ale nuntaşilor. În total 2.300 care, trăsuri şi automobiler, toate încărcate cu flori şi lume îmbrăcată în costume naţionale. Eu ajunsesem la 7 km. de oraş, în Crâng şi coada coloanei încă nu ieşise din Focşani.

În Crâng s-a oficiat nunta pe o estradă de scânduri pregătită anume. Erau de faţă între 80-l00.000 de oameni. După oficierea slujbei religioase au început hora, jocurile şi petrecerea. Apoi a urmat masa întinsă pe iarbă verde. Fiecare îşi adusese de mâncare, iar focşănenii

avuseseră grijă şi pentru lumea venită din alte părţi.

Toată această desfăşurare de costume naţionale, de care româneşti, de viaţă şi de entuziasm, a fost filmată.

Peste câteva săptămâni s-a reprezentat la Bucureşti. Dar numai de două ori, căci Ministerul de Interne, a confiscat şi filmul şi copia lui şi le-a dat foc.

Spre seară, nunta s-a terminat într-o înfrăţire şi însufleţire generală. Eu am plecat în aceeaşi noapte cu soţia şi câţiva camarazi la Băile Herculane, unde am rămas două săptămâni la o veche familie de cunoscuţi, St. Martalog.

Moţ a s-a dus la Iaşi, unde a început săparea temeliei Căminului Cultural Creştin, pe locul donat de ing. Grigore Bejan.

BOTEZUL DE LA CIORĂŞTI

La 10 August, am botezat la Ciorăşti, lângă Focşani, 100 de copii care se născură în vremea aceea în judeţul Putna şi împrejurimi.

Botezul trebuia să aibă loc în Focşani. Guvernul însă, pentru a-l împiedica, a decretat starea de asediu în acest oraş. Ne-am retras atunci la Ciorăşti şi prin foarte multe greutăţi, am reuşit până la sfârşit să botezăm sub baionete, copiii.

DUPĂ UN AN REÎNCEPE MUNCA

M-am reîntors apoi la Iaşi, ca să lucrez alături de ceilalţi camarazi, la ridicarea căminului. Ne urmăream vechiul plan al clădirii, precum şi cel al organizării tineretului, planuri întrerupte de soartă aproape un an de zile.

Au început să ne vină donaţii. Familia Moruzzi din Dorohoi a donat 100.000 lei, Generalul Cantacuzino a donat 3 vagoane de ciment, Românii din America, prin foaia „Libertatea”, au donat peste 400.000 lei. Ţăranii din cele mai îndepărtate sate ale Ardealului, Bucovinei, Basarabiei, contribuiau din puţinul lor pentru „Casa de la Iaşi”.

Toate donaţiile veneau din cauza simpatiei mari de care se bucura acum mişcarea în toate straturile sociale. Mai cu seamă, stârniseră un adevărat entuziasm fotografiile care arătau cum studenţii şi studentele îşi construiau singuri casa. Era ceva cu totul nou, neîntâlnit încă nici la noi nici în străinătate. Crease, faptul acesta, atâta simpatie în Iaşi, încât funcţionarii când ieşeau de la birou, veneau

acolo, îşi aruncau hainele şi puneau mâna pe lopată, pe târnăcop sau pe targa cu beton. La această muncă s-au întâlnit studenţii de la Cluj, din Basarabia, din Bucovina şi din Bucureşti. Frăţii de cruce se făcuseră acum în multe oraşe sub conducerea lui Moţa, aşa că din toate părţile veneau tinerii elevi şi lucrau, plecând apoi educaţi şi organizaţi.

Doi ani de luptă studenţească, de frământări şi suferinţe comune ale întregului tineret al ţării, realizează o mare minune: restabilirea blocului unitar sufletesc al neamului ameninţat de incapacitatea de solidarizare şi contopire a bătrânilor în marea comunitate naţională.

Acum tineretul adunat din toate părţile, consolida şi sfinţea această unitate sufletească, prin sforţările lui comune, în şcoala muncii pentru ţară.

PRIMEJDII CARE PÂNDESC O MIŞCARE POLITICĂ

Curentul din ţară era formidabil. Nu cred să fi fost de multe ori pe pământul românesc un curent popular mai unanim ca acesta. Dar Liga nu mergea bine. Lipsă de organizare, lipsă de plan de acţiune. La acestea se mai adăugase în urma marelui curent, pericolul amestecului în cadrul mişcării, a unor elemente compromiţătoare şi primejdioase. O mişcare niciodată nu moare din cauza duşmanilor dinafară. Ea moare din cauza duşmanilor dinlăuntru. Ca orice organism omenesc. Nu moare omul decât unul la un milion din cauza exterioare (călcat de tren, de maşină, împuşcat, înecat). Omul moare din cauza toxinelor interne. Moare intoxicat.

Ori, în urma proceselor de la Văcăreşti, Focşani, şi Severin, a venit în mişcare oricine a vrut. Unii au venit să facă escrocherii: încasări de abonamente, vânzări de broşuri, împrumuturi etc., care oriunde apărea, compromiteau mişcarea, alţii veniseră să-şi creeze situaţii politice şi începuseră să se lupte între ei să se pârască, să se submineze unul pe altul pentru şefie, locuri de deputaţi etc. Alţii erau de bună credinţă, însă nu aveau educaţia disciplinei, neînţelegând să se supună şefilor şi directivelor date, ci înţelegând să discute la infinit orice dispoziţie şi să lucreze fiecare după capul lui. Alţii, de asemenea de bună credinţă, dar incapabili de a se încadra.

Sunt elemente foarte bune, care au structura sufletească alcătuită, încât nu se pot încadra, iar dacă se încadrează distrug totul. O

parte sunt intriganţi din naştere. Oriunde intră, prin sistemul de a vorbi despre altul la ureche, strică întreaga armonie a organizaţiei şi o desfiinţează.

O altă categorie o constituie acei care au câte o idee fixă: cred sincer că au găsit cheia tuturor soluţiilor, căutând să te convingă de valoarea lor. Alţii sufăr de boala ziaristicei. Voiesc cu orice preţ să fie directori de ziare sau cel puţin să-şi vadă numele iscălit la sfârşitul unui articol. Alţii au o purtare în societate de aşa natură, încât oriunde apar, compromit întreaga luptă şi macină încrederea de care se bucură organizaţia. În sfârşit, alţii sunt plătiţi anume ca să bage intrigi, să spioneze şi să compromită orice încercare nobilă a mişcării.

Câtă grijă, câtă atenţie, prin urmare trebuie să aibă un şef de mişcare faţă de elementele ce vor să vină sub conducerea lui. Câtă educaţie trebuie să le facă şi câtă neobosită supraveghere trebuie să exercite asupra lor. Fără acestea, mişcarea se compromite iremediabil. Ori profesorul Cuza era cu totul străin de aceste lucruri: „În Ligă intră cine vrea şi rămâne cine poate”, va aduce un adevărat dezastru.

Intr-o organizaţie nu intră „cine vrea”, ci intră cine trebuie şi rămâne cine e, şi atâta vreme cât e om corect, muncitor, disciplinat, credincios.

N-au trecut câteva luni şi biata Ligă devenise un cazan de intrigi, un adevărat iad.

Credinţa mea de atunci pe care mi-o păstrez şi astăzi este:

Dacă într-o organizaţie apar aceste începuturi de cangrenă, ele trebuiesc imediat localizate şi apoi extirpate cu cea mai mare energie. Dacă nu se pot localiza şi se întind ca un cancer în întregul organism al mişcării, cauza este pierdută. Viitorul şi misiunea organizaţiei sunt compromise. Ea va muri sau îşi va târî zilele între viaţă şi moarte, fără ca să poată realiza ceva.

Încercările noastre pe lângă profesorul Cuza, de a-l determina să îndrepte situaţia, au dat greş, deoarece pe de o parte el era cu totul străin de aceste principii elementare în conducerea unei mişcări, iar pe de altă parte intrigilor de izolaseră şi pe noi şi începuseră să paralizeze şi puterea noastră de intervenţie.

Noi, grupul de la Văcăreşti, văzând acestea şi văzând şi asalturile

disperate, valurile de intrigă care se izbeau în noi, şi între noi şi prof. Cuza, ne-am dus acasă la el, jurându-i din nou credinţă şi rugându-l să aibă încredere în noi, căci vom face ce este cu putinţă pentru a îndrepta mişcarea.

Încercarea a rămas zadarnică, deoarece el observa că noi vedeam lucrurile cu totul altfel, şi ca organizare şi ca acţiune şi chiar ca fundament doctrinar al mişcării. Noi plecam de la ideea de om ca valoare morală, iar nu ca valoare numerică, electorală, democratică.

El credea însă, că noi susţinem acestea pentru că suntem victimele unor intrigi.

CRITICA CONDUCĂTORULUI

Cine este vinovat de această stare de lucruri?

Cauza acestor stări de nenorocire este conducătorul.

O asemenea mişcare avea nevoie de un mare conducător, iar nu de un mare doctrinar, peste capul căruia să treacă valul mişcării, el trebuie să domine mişcarea şi s-o stăpânească.

Nu oricine poată să îndeplinească această funcţiune. Trebuie un om de meserie, un om cu calităţi înnăscute, cunoscător al legilor de organizare, de dezvoltare şi de luptă ale unei mişcări populare. Nu e suficient să fii profesor universitar, pentru a putea lua comanda unei astfel de mişcări.

Aici avem nevoie de barcagii sau de comandanţi de vapor, care să ne conducă pe valuri, care să cunoască legile şi să fie deprinşi cu secretul acestei conduceri, care să cunoască locurile primejdioase cu stânci, care în sfârşit, să fie stăpâni pe braţele lor.

Nu e suficient ca cineva să demonstreze că Ardealul este al Românilor, pentru ca să ia şi comanda trupelor spre a merge să dezrobească Ardealul. După cum nu e suficient ca cineva să demonstreze teoretic existenţa primejdiei jidăneşti, pentru ca să poată lua comanda unei mişcări politice populare de rezolvare a acestei probleme.

Ne găsim pe două planuri de activitate cu totul deosebite, planuri care cer persoanelor aptitudini şi însuşiri cu totul deosebite.

Primul plan ni-l putem închipui la 1.000 m. înălţime. Lumea teoriei. Câmpul abstract al legilor. Acolo omul cu anumite însuşiri se

ocupă cu cercetarea adevărului şi formularea lui teoretică. Pleacă de jos, de la realităţi concrete, de pe pământ şi urcă în sus până la legi. Acolo, în acest plan, este locul lui de creaţie.

Celălalt plan se află pe pământ. Aici omul cu anumite însuşiri se ocupă cu arta impunerii adevărului prin jocul forţelor. El se înalţă în sus pentru a se pune de acord cu legile, dar locul lui de creaţie este aici jos, pe câmpul de luptă, în câmpul strategic şi tactic.

Cei dintâi conturează obiective, creează idealuri, cei de ai doilea le ating, le împlinesc.

Din cauza principiului natural al diviziunii muncii, sunt extrem de rare excepţiile care ar putea întruni la un loc, într-un singur om, însuşirile celor două feluri de îndeletniciri.

Profesorul Cuza se află pe planul întâi. Aici el străluceşte ca soarele. Opera profesorului Cuza este aceasta:

a) Cercetarea şi formularea adevărului legii naţionalităţii.

b) Descoperirea şi identificarea perfectă a inamicului naţionalităţii: jidanul.

c) Postularea soluţiilor problemei jidăneşti. Atât! Dar e colosal. Pentru că, deşi toată ştiinţa e cu el, toţi oamenii de ştiinţă sunt contra lui. Îl lovesc din toate părţilor şi încearcă să-i răstoarne adevărurile. El rezistă.

Acest prim plan nu cere întrebuinţare de oameni, de forţe omeneşti. Dimpotrivă, omul planului întâi fuge de oameni.

Planul al doilea cere în primul rând: oameni. Dar, simpli oameni? Nu! Ci oameni transformaţi în forţe omeneşti.

Aceasta însemnează:

1. Organizare (cu toate legile ei).

2. Educaţie tehnică şi eroică pentru mărirea puterii, adică pentru transformarea omului în putere omenească.

3. Conducerea acestor forţe, organizate şi educate, pe câmpul strategic şi tactic în luptă cu alte forţe omeneşti sau cu natura.

Dacă doctrinarului i se cere să stăpânească ştiinţa cercetării şi formulării adevărului, conducătorului unei mişcări i se cere să stăpânească ştiinţa şi arta organizării, ştiinţa şi arta educaţiei ştiinţa şi arta conducerii.

Profesorul Cuza, strălucitor şi neînvins în planul întâi, coborât în planul al doilea, devine necunoscător, neîndemânatic, naiv ca un copil, incapabil de organizare, incapabil de educaţie tehnică şi eroică, incapabil de a conduce forţe.

Pe planul al doilea învingătorul din planul întâi, nu va putea repurta absolut nicio victorie. El va fi un învins sau în cel mai bun caz se va mulţumi cu micile succese pe care i le vor procura cei din jur.

Care sunt liniile spirituale ale unui conducător de mişcare politică? După părerea mea sunt următoarele:

I. O putere lăuntrică de atracţie. În lume nu există oameni liberi (independenţi). După cum în sistemul solar, fiecare stea se află într-o orbită în cadrul căreia se mişcă în jurul unei puteri de atracţie mai mari, tot aşa şi oamenii, cu deosebire în domeniul acţiunii politice, gravitează în jurul unor puteri de atracţie. La fel şi în lumea cugetării. Rămân bine înţeles în afară, acei ce nu vor nici să se mişte nici să cugete.

Un şef trebuie să aibă o asemenea putere de atracţie. Unii au pentru zece oameni, numai pentru atâţi putând fi şefi; alţii pentru un sat întreg, alţii pentru un judeţ, alţii pentru o provincie, alţii pentru o ţară, alţii depăşesc hotarele unei ţări. Şefia unui conducător e limitată de marginile puterii lui lăuntrice de atracţie. E un fel de putere magnetică, pe care, dacă cineva nu o are, nu poate fi conducător.

II. Capacitate de dragoste. Un şef trebuie să iubească pe toţi camarazii lui de luptă. Fluidul dragostei lui trebuie să străbată până la marginea comunităţii unei mişcări.

III. Ştiinţă şi simţ al organizării. Lumea atrasă în orbita unei mişcări, trebuie să fie organizată.

IV. Cunoaştere a oamenilor. În organizare trebuie să se ţină seamă de principiul diviziunii muncii, întrebuinţând pe fiecare la locul său; după aptitudinile pe care le are şi neprimind pe cei care nu le au de loc.

V. Putere de educaţie şi de insuflare a eroismului.

VI. Stăpânirea legilor conducerii. Un şef având o trupă organizată şi educată, trebuie să ştie a o conduce pe câmpul de luptă politic în concurenţă cu celelalte forţe.

VII. Simţul bătăliei. Un şef trebuie să aibă un simţ special care-i arată când trebuie să dea bătălia. E ceva lăuntric care spune: Acum! în minutul acesta nici mai târziu nici mai de vreme.

VIII. Curajul. Un şef, când aude această poruncă lăuntrică, trebuie să aibă curajul de a trage sabia.

IX. Conştiinţa obiectivelor drepte şi morale şi a mijloacelor loiale. Nu există biruinţă care să dăinuiască în afară de aceste îndreptare.

În sfârşit, un conducător trebuie să aibă toate virtuţile unui luptător: jertfă, rezistenţă, devotament etc.

UN PROCES DE CONŞTIINŢĂ

Nu era vinovat profesorul Cuza de starea în care se afla Liga. Cred, că profesorul Cuza, atunci când se opunea organizării, avea conştiinţa clară a planului pe care el şu a lipsei lui de putere în planul al doilea. Noi suntem vinovaţi şi în special eu, pentru că toţi l-am forţat, în contra voinţei lui, să pornească pe o cale, pe care nu se simţea puternic. De altfel în toate evenimentele importante din timpul celor doi ani de lupte, el fusese absent. Toate luptele care au cutremurat ţara şi au înălţat masele româneşti, s-au dat fără contribuţia iniţială a profesorului Cuza. El a fost la toate de mare folos, dar totdeauna în urmă: iniţiativa nu i-a aparţinut.

Am greşit; şi cum nu este greşeală care să nu se întoarcă în contra celor ce au săvârşit-o, şi această greşeală se va întoarce curând în contra noastră. Dar se va întoarce şi în contra mişcării. Şi aceasta va începe din momentul ce profesorul Cuza, neputându-se înţelege, va lucra singur fără sprijinul nostru.

Anul acesta fusese un an greu şi pentru el.

După 30 ani de apostolat la Universitatea din Iaşii, guvernul făcuse nemaipomenita nelegiuire de a-l scoate de la catedra sa.

La ancheta sumară făcută, acuzat fiind că instigă spiritele, profesorul Cuza a răspuns:

— Sunt un instigator al energiei naţionale.

O viaţă de luptă şi de cursuri strălucite în slujba naţiei româneşti se termina cu această recompensă din partea neamului condus de iudeo-politicianismului român.

La această lovitură s-a mai adăugat şi faptul că, fiind singur pe stradă, a fost provocat şi lovit de un jidan cu pumnul peste faţă. Când s-a auzit de această infamă îndrăzneală, studenţii au pătruns în toate localurile, lovind la fel în faţă pe fiecare jidan pe care-l întâlneau. Cu prilejul manifestaţiei au fost arestaţi 10 studenţi, în frunte cu Moţa, Iulian Sârbu, etc. şi condamnaţi la o lună închisoare, pe care au executat-o la Galata. Studentul Urziceanu a tras mai multe focuri de revolver, dar fără rezultat, asupra aceluia care era bănuit ca autor moral al agresiunii săvârşite.

ÎN FRANŢA, LA CARTE

După ce, la 13 Septembrie 1925, am pus împreună piatra fundamentală la cămin şi după ce zidurile se ridicaseră la 1m., iar mişcării îi dădusem tot ce putusem la vârsta mea, m-am gândit că ar fi nemerit să mă reîntorc în străinătate, pentru a-mi desăvârşi studiile. Mai ales, că nici sănătatea nu-mi era într-o stare prea fericită în urma grelelor încercări prin care trecusem. M-a împins la această hotărâre şi faptul că, în părerile mele asupra organizării şi luptei, mă simţeam cam izolat. Îmi spuneam: e posibil ca să fiu greşit şi e mult mai bine, să nu împiedic o linie care se poate dovedi totuşi bună. Mai cu seamă că, în ultimul timp, Liga căpătase forţe noi prin unirea cu „Acţiunea Românească", de sub conducerea profesorului Cătuneanu, în care era un frumos număr de intelectuali de valoare din Ardeal, în frunte cu Valer Pop şi preotul Titus Mălai şi prin unirea cu „Fascia Naţională", o mişcare mai mică dar sănătoasă. Scăderile nevinovate ale conducerii, poate se vor remedia acum prin prezenţa atâtor oameni de elită, printre care erau: avocatul nostru, Paul Iliescu din Bucureşti, cu un însemnat grup de intelectuali, Generalul Macridescu cu alt grup de elită din Focşani şi distinsul profesor de Sociologie, Traian Brăileanu de la Universitatea din Cernăuţi, vechi naţionalist, precum şi ilustrul profesor pedagog, Ion Găvănescul de la Universitatea din Iaşi, care nu se înregimentase până acum în mişcare, deşi propovăduise o viaţă întreagă şi el, de la catedra de Pedagogie, ideea naţională.

Nu mai vorbesc că la Bucureşti strălucea şi lumina mişcarea naţională savantul profesor de Fiziologie, Nicolae Paulescu, cunoscător neîntrecut al manoperelor iudeo-masoneriei.

La aceste figuri, care înnobilau mişcarea şi-i dădeau un prestigiu

neîntrecut, se mai adăuga şi sprijinul preţios al „Libertăţii”, cea mai răspândită şi mai bine apreciată foaie populară din România, redactată de părintele Moţa.

Moţa, care fusese eliminat de la Universitatea din Cluj şi care abia era în anul II, s-a hotărât să meargă şi el pentru a-şi termina studiile.

Ne-am înţeles să mergem amândoi în Franţa, într-un oraş mai mic. Am ales Grenoble. Eu aveam din cadourile de nuntă şi din vânzarea broşurii „Scrisori studenţeşti din închisoare”, 60.000 lei; Moţa avea ajutor de acasă, lunar. După ce am fost pe acasă pe la părinţi, ne-am luat rămas bun de la profesorul Cuza şi de la camarazi. Ne-am dus la schit, la Rarău, să ne închinăm şi am plecat. Întâi, eu cu soţia şi după două săptămâni, Moţa.

LA GRENOBLE

După o călătorie lungă prin Cehoslovacia şi Germania, după o întrerupere de câteva zile la Berlin şi la Jena, am intrat în Franţa şi am poposit la Strasbourg. Ceea ce m-a impresionat peste măsură, a fost faptul de a vedea acest oraş, în contra tuturor aşteptărilor mele, transformat într-un adevărat cuibar de infecţie jidănească. Coborându-mă din tren, aşteptam să-mi apară în faţă tipul rase galice, care a luminat cu vitejia ei neegalată veacurile istoriei.

Mi-a apărut însă, tipul coroiat şi ahtiat după câştig al jidanului care mă trăgea de mânecă să intru, fie în prăvălie la el, fie în restaurant. Majoritatea restaurantelor de pe strada gării erau jidăneşti. În Franţa jidanilor asimilaţi, toate erau cuşer. Am intrat din restaurant în restaurant, pentru ca să găsesc unul creştin. În fiecare însă, găseam tăbliţă scrisă în idiş: „Restaurant cuşer”. Cu mare greutate în sfârşit am găsit unul francez, unde am luat masa.

Între jidanii din Târgul-Cucului şi cei din Strasbourg n-am găsit nicio deosebire; aceeaşi figură, aceleaşi maniere, acelaşi jargon, aceiaşi ochi satanici în care citeai şi descopereai, sub privirea curtenitoare, pofta de a te jefui. După încă o noapte de drum am sosit dimineaţa, în Grenoble. Ce minune mi s-a deschis înaintea ochilor! Ce privelişte! Un oraş aşezat din negura vremii la poalele Alpilor. O stâncă uriaşe înaintată spre mijlocul oraşului ca şi cum ar fi voit să-l taie în două. Sură, aspră şi cutezătoare, se înălţa deasupra caselor, care, deşi cu

etaje multe, rămâneau pe lângă ea nişte biete cămăruţe de furnici.

Mai departe, dar tot lângă oraş, un alt munte plin de vechi întărituri şi tranşee, de parapete, era transformat într-un imens fort. În fund de tot, peste acestea, alb ca onoarea, străluceşte de zăpadă, iarna şi vara, masivul impunător al Alpilor.

Minunat de cele ce vedeam şi mergând ca într-o cetate fermecată din poveşti, îmi spuneam: acesta este oraşul vitejiei.

Înaintând mai departe, m-am încredinţat că nu mă înşelasem, pentru că, oprindu-mă în faţa unei statui, am citit: „Bayard, chevalier sans peur et sans reproche".

Un mare viteaz de epopee din secolul al XV-lea, care după o viaţă întreagă de bătălii, bătrân, murea rănit în luptă, ţinându-şi în mână sabia al cărei mâner se transformase în cruce şi de la care primea bătrânul viteaz, acum în ceasul morţii, cea din urmă binecuvântare.

Ne-am luat o cameră cu chirie în Grenoble vechi. Există şi Grenoble nou, modern. Mi-a plăcut mai mult cel vechi.

În curând a sosit şi Moţa. Ne-am înscris la Universitate. El, la licenţă, eu, la doctoratul economic. Am început audierea cursurilor din anul I şi anul al II-lea. Dar nu înţelegeam absolut nimic. Erau primele lecţii. Nu puteam desprinde decât cuvinte izolate. Continuând audierea cu stăruinţă, aproape de Crăciun, am început să înţeleg binişor prelegerile. La doctorat nu eram decât 8 studenţi. De aceea cursurile aveau un caracter familiar de strânsă legătură între student şi profesor. Profesorii, foarte buni, ei făceau numai profesorat, nu şi deputăţie.

Masa o pregătea soţia mea pentru mine şi pentru Moţa.

Am început să fac, în zilele de sărbătoare, mici excursii în jurul oraşului. Mă impresionau ruinele castelelor şi turnurilor vechi. Oare cine vor fi locuit aici pe vremuri! Vor fi fiind uitaţi de toată lumea. Să mă duc să le fac vizită. Intram pe sub ruine şi stăteam acolo câte o oră, în linişte netulburată, de vorbă cu morţii.

Intr-o margine a oraşului am vizitat o bisericuţă străveche din secolul al IV-lea, Sfântul Laurenţiu şi spre marea mea uimire, am găsit pe plafonul acesteia de culoare albastră, peste 50 zvastici aurite.

În oraş, pe Prefectură, Palatul de Justiţie şi alte instituţii era steaua masonică. Simbol al stăpânirii absolute a acestei hidre jidăneşti peste Franţa. De aceea mă retrăsesem în vechiul Grenoble, acolo unde erau bisericile şi crucile lor, înnegrite de vremuri şi uitare. Refuzam cinematografele moderne, teatrele şi cafenelele, găsindu-mi loc de petrecere pe sub rămăşiţele de ziduri, pe unde bănuiam că a trăit Bayard. Mă afundam în trecut şi acolo, spre marea mea mulţumire sufletească, trăiam în Franţa istorică, în Franţa creştină, în Franţa naţionalistă. Nu în Franţa iudeo-masonică, atee şi cosmopolită. În Franţa lui Bayard! Nu în Franţa lui Leon Blum!

Piaţa, „Marche des puces", cum îi spuneau Francezii, era plină de jidani, de unde îşi trăgea şi numele.

De altfel însăşi Universitatea era copleşită de ei. Numai din România îşi făceau studiile aici 60 de studenţi jidani, pe lângă cei cinci studenţi români.

Am vizitat şi vechea mânăstire, „Grande Chartreuse", din care, cei 1.000 de călugări fuseseră alungaţi de statul ateu. Pe diferitele icoane am văzut urmele pietrelor cu care mulţimea, în timpul revoluţiei, bătuse pe Dumnezeu.

De la un timp, au început să vină peste noi grijile materiale. Banii mei se cam apropiau de sfârşit. Din ţară nu mai speram să mai vină, iar cât primea Moţa nu putea să ne ajungă pentru toţi trei, cu toată economia severă pe care o făceam. Am stat multă vreme şi ne-am gândit în ce mod am putea să ne câştigăm un ban, fără a ne periclita frecventarea regulată a cursurilor.

Dându-ne seama că în Franţa sunt apreciate şi bine plătite cusăturile de mână, ne-am hotărât să învăţăm de la soţia mea a lucra cusături naţionale româneşti, pe care apoi să încercăm a le vinde.

În câteva săptămâni meseria a fost învăţată. În timpul liber lucram la cusături, pe care apoi le expuneam în vitrina unui magazin. Se vindeau şi cu puţinul ce câştigam, adăugam la ce primea Moţa şi ne întreţineam o viaţă foarte modestă.

ALEGERI GENERALE IN ŢARĂ

În preajma Paştilor, ziarele din ţară, pe care le primeam regulat şi scrisorile, mi-au adus vestea căderii liberalilor şi venirii la guvern a

Generalului Averescu. Noile alegeri generale urmau să aibă loc pe la jumătatea lunii Mai.

Liga intra pentru prima dată într-o mare luptă. Mi-am zis:

— Trebuie să plec în ţară, să iau parte la luptă şi apoi să mă reîntorc la studii.

Am scris profesorului Cuza, rugându-l să-mi trimită bani de drum. Neprimind niciun răspuns, am scris la Focşani D-lui Hristache Solomon; care mi-a trimis zece mii de lei, din cari, o parte, am lăsat soţiei mele, iar cu alta am plecat spre ţară.

Am ajuns la Bucureşti pe la începutul lui Mai şi în plină luptă electorală. M-am prezentat profesorului Cuza, care nu s-a bucurat prea tare de prezenţa mea, spunându-mi că nu era nevoie să deplasez, căci mişcarea poate merge bine şi fără mine.

M-a durut puţin, dar nu m-am supărat.

Într-o organizaţie nu încape supărarea la o observaţie a şefului. Ea poate fi dreaptă, ea poate fi nedreaptă, dar supărarea nu încape; acesta e principiul care trebuie să călăuzească pe un om într-o organizaţie.

Am plecat în judeţul Dorohoi ca să dau concurs profesorului Şumuleanu. De acolo am trecut şi în alte judeţe. La Câmpulung, la Iaşi, la Brăila etc.

Între timp, în urma unei scrisori a profesorului Paulescu şi a intervenţiei Generalului Macridescu, m-am hotărât să candidez la Focşani. Iată-mă deci în cea mai dezgustătoare şi mai nedorită situaţie: mergând să cerşesc voturi pentru mine. Unde! În mijlocul mulţimii, care, tocmai în momentul în care ar fi trebuit să fie stăpânită de cele mai sfinte sentimente, fiind vorba de ţară şi de viitorul ei, e buimăcită de băutura oferită din belşug de către agenţii electorali şi stăpânită de patimile dezlănţuite de duhul rău al politicienilor. Se coboară, în aceste momente, peste viaţa liniştită şi curată a satelor, valurile pline de infecţie ale politicianismului. În ţara întreagă se întinde iadul. Din acest iad iese conducerea pentru un an, doi, trei sau patru, a unei ţări.

Din ce noian de păcate scoate democraţia, „sfânta” democraţie, conducerea unei ţări.

Am ajuns la Focşani. Acolo era încă stare de asediu din timpul

botezului de la Ciorăşti. Pentru ca să poţi pleca în propagandă electorală îţi trebuia bilet de liberă petrecere, eliberat de comandantul garnizoanei. M-am prezentat şi l-am luat. Pe la ora 10 dimineaţa, însoţit de Domnul Hristache Solomon şi alţii, am plecat în două automobile. Dar la 500 m. de marginea oraşului am găsit drumul oprit de două căruţe puse de-a curmezişul şoselei. Lângă ele câţiva jandarmi. Am oprit. Jandarmii s-au apropiat şi ne-au spus că nu avem voie să trecem. Eu le-am scos ordinul generalului şi li l-a arătat. Ei l-au citit şi apoi ne-au spus:

— Totuşi nu aveţi voie.

Am dat ordin celor ce mă însoţeau să dea căruţele la o parte. După o mică busculadă, drumul s-a eliberat. Maşinile au pornit încet înainte. Jandarmii, retraşi câţiva metri de şosea, s-au aşezat în trăgători şi au început să tragă focuri. Eu am spus:

— Mergeţi înainte, căci trag în vânt.

Un glonte a izbit în aripa maşinii. Un altul lângă noi. Ne-am continuat drumul. Două gloanţe însă ne-au oprit în loc. Unul a spart rezervorul de benzină şi altul un cauciuc. De mers înainte, cu neputinţă. Am coborât din maşină şi ne-am întors înapoi pe jos.

Ne-am dus la Generalul care ne dăduse biletul de liberă circulaţie. I-am povestit cele întâmplate, de faţă fiind şi Generalul Macridescu. Ne-a răspuns:

— Sunteţi liberi să mergeţi. Eu nu am dat ordin să vă oprească. Poate, autorităţile administrative.

Am plecat la Prefectură cu Generalul Macridescu. Prefect era Niţulescu, un om ursuz şi brutal. Foarte liniştiţi, am intrat în cabinetul lui. Generalul Macridescu a povestit cele întâmplate. Prefectul însă, chiar din primele momente, ne-a tratat în mod necivilizat. A început să ne ţină de la înălţime un discurs interminabil:

— Domnilor, interesele superioare ale Statului, cer…

— Sunt legi; noi suntem în cadrul legilor. Avem dreptul, încearcă să explice Generalul Macridescu. Dar prefectul continuă:

— Ţara cere în aceste momente grele…

Din nou încearcă Generalul Macridescu să explice. Prefectul autoritar:

— Voinţa ţării este…

— Ascultă, Domnule Prefect, văd că D-ta nu vrei să înţelegi de vorbă bună, îi spun eu enervat. Plec mâine dimineaţă în propagandă şi dacă jandarmii vor trage din nou în mine, vin aici în cabinet şi trag eu şi în D-ta.

Fără să mai aştept vreun răspuns, întorc spatele şi plec, lăsându-i pe ceilalţi acolo. După câteva ore, sunt invitat la Consiliul de Război. Mă duc. Un Comisar regal îmi ia interogatoriul. Declar în scris exact ce a fost. Sunt arestat. Spun:

— Bine, Domnilor, celui care trage în mine nu-i faceţi nimic, iar pe mine, care numai spun că trag, mă arestaţi!

Iată-mă din nou, într-o cameră de închisoare, în cazarma unui regiment.

După 3 zile, sunt chemat la general. Un ofiţer mă conduce în cabinet:

— Domnule Codreanu, D-ta trebuie să părăseşti oraşul Focşani.

— Domnule General, sunt candidat aici. Şi ceea ce îmi cereţi Dvs. e contra legii. Desigur, că nu mă voi opune măsurii, căci nu pot, dar vă rog să-mi daţi ordinul Dv. în scris.

— Nu pot da în scris.

Atunci voi pleca la Bucureşti, pentru ca să mă plâng împotriva Dvs.

Generalul mă eliberează, cerându-mi cuvântul de onoare că voi pleca cu primul tren.

Cu primul tren am şi plecat la Bucureşti. A doua zi, m-am prezentat Ministrului de Interne, dl. Octavian Goga, care m-a primit bine. I-am povestit cele ce am păţit şi am cerut să mi se facă dreptate.

Mi-a spus că va trimite un inspector administrativ să cerceteze cazul, dar să vin a doua zi.

Am venit a doua zi. M-a amânat pe a treia. Zilele treceau şi mai rămăsese puţine până la alegeri. În sfârşit, a patra zi am plecat.

Iar am luat bilet de la general şi iar am pornit cu maşinile. Nu mai erau decât două zile până la alegeri.

Am ajuns în primul sat. Erau câţiva oameni adunaţi, cum stau de obicei în preajma alegerilor, însă speriaţi de teroarea care se exercita.

Vin jandarmii:

— Aveţi voie să vorbiţi cu oamenii, dar numai un minut. Aşa am primit ordin!

Vorbim un minut şi plecăm mai departe. La fel în toate satele, câte un minut. Vai de dreptatea şi legalitatea din ţara aceasta! Îmi dai drept de vot, mă chemi la vot, dacă nu vin, mă condamni la amendă, iar dacă vin, mă snopeşti în bătăi. Politicienii români, indiferent dacă sunt liberali, averescani sau naţional-ţărăniști, nu sunt decât o ceată de tirani, care la adăpostul: „legalităţii", „libertăţii", „drepturilor omului", calcă fără ruşine şi fără teamă, în picioarele lor, o ţară, cu toate legile, cu toate libertăţile şi cu toate drepturile ei. Oare pe viitor ce cale ne va rămâne de apucat?

**

În ziua de alegeri, delegaţii noştri au fost bătuţi, umpluţi de sânge şi opriţi de a ajunge la sălile de votare: sate întregi nu s-au putut prezenta. Rezultatul: Am căzut. Deşi în oraş bătusem toate partidele.

— Nu-i nimic, mi-am zis. O reuşită mi-ar fi stricat planurile de a-mi continua studiile.

Peste două zile am aflat cu mare bucurie rezultatul pe întreaga ţară. Liga avusese 120.000 voturi şi intrase în Parlament cu 10 deputaţi: profesor Cuza, la Iaşi; profesor Găvănescul, la Iaşi; profesor Şumuleanu, la Dorohoi; tatăl meu, la Rădăuţi; Paul Iliescu, la Câmpulung; profesor Cârlan, la Suceava; Dr. Haralamb Vasiliu, la Botoşani; Valer Pop, la Satu Mare; ing. Mişu Florescu, la Piatra-Neamţ; Iuniu Leca, la Bacău.

Se alesese în adevăr, un buchet de oameni de elită care făceau cinste mişcării naţionale şi către care lumea se uita cu o neţărmuită dragoste şi cu vii nădejdi. Cele 120.000 voturi reprezentau tot ce era mai bun şi mai curat în poporul român. Alegătorii străbătuseră prin toate ameninţările, prin toate ademenirile, peste toate obstacolele până la secţiile de votare. Dar mulţi au fost acei care n-au putut străbate. Mai mulţi decât cei care au străbătut. Cel puţin încă 120.000 de voturi au fost, fie oprite, fie furate din urne.

Am plecat înapoi în Franţa, mulţumit de rezultat, dar urmărit mereu de o întrebare:

— Cum se va putea învinge, dacă toate guvernele vor face alegeri la fel, întrebuinţând corupţia, furtul şi forţa statului în contra voinţei populare?

ÎN MUNŢII ALPI

Ajuns în Franţa, nu m-am mai putut prezenta la examene, în sesiunea de Iunie. O problemă grea mi se punea acum în faţă. Moţa trebuia să plece în ţară. Din toamnă urma să-şi facă serviciul militar. Cum voi putea trăi acolo, căci din cusături ieşea insuficient pentru a putea trăi un singur om, necum două suflete… Am încercat să găsesc ceva de lucru în oraş: orice. Imposibil. M-am gândit că poate la ţară, prin împrejurimile oraşului, voi găsi ceva. Am plecat împreună cu Moţa să caut de lucru în mai multe părţi; dar ne-am întors seara fără rezultat.

Intr-o zi am plecat cu tramvaiul, ne-am coborât la vreo 10 km de Grenoble, la „Uriages les Bains". (Acolo tramvaiele nu circulă numai în oraş, ci până la 20 km. în toate direcţiile, fiind din abundenţă energie electrică, captată din căderile de apă de pe munţi.)

Ne-am îndreptat apoi pe nişte cărărui, în sus spre munte. După vreo jumătate de oră, am ajuns la Saint Martin, o comună destul de mare, cu un drum bine pavat prin mijlocul ei, cu case îngrijite, făcute din piatră, cu câteva prăvălii şui cu o biserică, înaltă frumoasă. Am trecut mai departe. După o altă oră de mers, urcând mereu pe o căldură care ne topea, am ajuns într-un mic cătun, „Pinet d'Uriage".

Era la o înălţime de cca. 800-900 m. În sus se deschidea o admirabilă perspectivă a Alpilor, acoperiţi de zăpadă. Începuturile zăpezii păreau a fi la câţiva kilometri de noi. În stânga se deschidea o vale minunată în spre Chateau de Vizile, iar în dreapta, alta, spre Grenoble. Pe firul văii şerpuia şoseaua betonată, lucitoare ca apa unui pârâu bătut de soare. Oamenii erau pe câmp la lucru. Ne miram cum acolo, pe o coastă de munte la câţiva kilometri de zăpezi, care nu se topesc niciodată, creşte grâul înalt până la umărul omului, ovăz şi orz, precum şi tot felul de legume. Probabil, din cauza climei mai dulci şi a pământului care nu-i stâncos. Nu era nici de calitate prea bună, era chiar sărac; dar oamenii îl îngrăşau mereu cu gunoi sau cu îngrăşăminte chimice.

Vedeam lumea pe ogoare, dar ne loveam de aceeaşi problemă ca

şi în celelalte sate: cum să intrăm în vorbă cu oamenii şi cum să le spunem că am vrea să găsim ceva de muncă. Trecem pe lângă ei şi nu îndrăznim să le vorbim. Mai sus, sunt încă vreo 5-6 case. Mergem acolo. Ajungem la ultima casă. Dincolo nu mai era nimic. Era ultima locuinţă omenească spre masivul Beldona, afară de cabanele pentru turişti. În apropiere cosea un bătrân. Trebuie să vorbim cu el. Ii dăm bună ziua şi intrăm în vorbă. Ne vede că suntem străini şi ne întreabă ce suntem. Îi spunem că suntem români, că ne place mult aici şi că am vrea să căutăm o cameră şi să stăm câteva luni la aer. Moşneagul e sfătos. Si probabil, gândindu-se că a găsit pe cineva de la care ar putea să afle multe lucruri, ne cheamă la o masă aşezată afară, aduce o sticlă de vin negru astringent, şi trei pahare ca să ne cinstească şi apoi începe să ne întrebe, urmărind cu mare curiozitate răspunsurile noastre:

— Va să zică, sunteţi români.

— Da, români, români din România.

— E departe de aici, România?

— Vreo 3.000 de kilometri.

— Sunt şi pe la D-vs. ţărani aşa ca pe la noi?

— Sunt mulţi, pere Truk – căci aşa îl chema.

— Creşte şi pe acolo fân? Dar boi sunt? Vaci? Cai? În fine, îi răspundem la toate, şi ne împrietenim repede.

Nu-i spunem însă nimic din ceea ce ne durea pe noi, căci moşneagul a văzut că noi suntem nişte oameni învăţaţi „domni” şi şi-ar fi pierdut toate iluziile, aflând că noi căutăm de lucru la el.

Îl întrebăm numai, dacă nu ştie vreo cameră de închiriat la cineva. Ne-a dat o adresă sigură, şi ne-a repetat să spunem că ne-a trimis el, „pere Truk”.

Despărţindu-ne îi mulţumim şi-i promitem că o se venim să-i ajutăm la coasă. Câteva case mai la vale, găsim adresa dată de el.

Chenevas Paul, pensionar. Un alt bătrân de vreo 70 ani, îmbrăcat bine, fost plutonier şi acum pensionar, (se mândreşte că e singurul pensionar din tot satul). Era proprietar a două case, una lângă alta, în care locuia numai el singur, căci nu mai avea pe nimeni. Toţi ai lui muriseră. Ne închiriază toată casa cea mică, compusă, jos, dintr-o cameră şi o cămăruţă, iar, sus, la etaj, din altă cameră. (Acolo toate

casele au câte un etaj). În camera de jos, o plită de gătit. În cea de sus, un pat cu un aşternut simplu. Are un aspect de pustiu. Se vede că de multă vreme nu mai intrase nimeni în ea. Ne împăcăm cu patru sute franci până la Crăciun. (Pe şase luni). La oraş plăteam 150 franci pe lună. Am plătit pe trei luni înainte, urmând ca peste câteva zile să ne aducem bagajele şi să ne mutăm în noua locuinţă. Ne-am reîntors bucuroşi la Grenoble. Mă gândeam, că având frecvenţa pentru amândoi anii de doctorat, îmi voi prepara examenele aici şi mă voi coborî numai pentru ca să mă prezint la ele.

Peste câteva zile urcam pe aceleaşi cărări cu bagajele în spate, eu, soţia mea şi Moţa, spre noua noastră locuinţă. În sfârşit, iată-ne instalaţi. Moţa şi-a luat rămas bun de la noi şi a plecat spre ţară. Noi am rămas cu ultimii bani: vreo câţiva franci. Grea situaţie! Ce o să mâncăm?

A doua zi dimineaţa, îngândurat, plec la pere Truk. Ii ajut până seara la coasă şi la încărcatul fânului. La amiază m-a invitat la masă şi am mâncat la el. Seara de asemenea. Dacă aş fi putut să-i duc ceva şi soţiei mele, ar fi fost perfect, dar m-am întors fără nimic. Dimineaţa următoare, mă duc din nou. Moşneagul mai avea încă un om la lucru. Mic de statură, cu părul roşcat, neîngrijit, cu nişte ochi sclipitori, care-i alergau în orbite, în lumina cărora nu puteam prinde o rază de bunătate. Părea a fi un om răutăcios. Se numea Corbela. Probabil, în limba literară şi oficială, Corbelle. Dar ţăranii din regiune vorbesc toţi „patois”, adică un dialect ţărănesc care se deosebeşte mult de limba oficială, atât prin pronunţia cât şi prin structura cuvintelor. Diferenţa este aşa de mare încât un Francez de la oraş nu poate înţelege pe un Francez de la sat care vorbeşte în „patois”. Aceştia din urmă cunosc însă şi limba oficială.

La prânz am fost toţi trei chemaţi la masă de o gospodină, femeia moşneagului, o bătrână, ca bătrânele de pe la noi. Acolo ţăranii nu mănâncă la 12 ceapă cu mămăligă ca la noi. Masa lor obişnuită cuprinde întâi o mâncare de legume, apoi o mâncare cu carne, iar la urmă brânză. Şi totdeauna un pahar cu vin. Eu m-am apropiat, le-am mulţumit, dar le-am spus că nu mănânc. Ei au crezut că mă jenez şi au insistat. Atunci le-am spus că e Vineri şi că postesc. Nu mănânc până seara. Era un vechi obicei, pe care de trei ani, din timpul primei

închisori de la Văcăreşti, îl ţinusem regulat.

Corbela, când a auzit că postesc, m-a întrebat răstit:

— Dar de ce posteşti?

— Pentru că, eu cred în Dumnezeu.

— De unde şti că există Dumnezeu? L-ai văzut D-ta pe Iisus Hristos? continuă mai departe Corbela.

— Nu L-am văzut, dar aşa sunt eu: nu te cred pe D-ta care-mi spui că nu există, ci cred şirurile de martiri, care atunci când erau răstigniţi pe cruce şi li se băteau piroanele în mâini, spuneau: „Puteţi să ne omorâţi, dar L-am văzut”.

— A! Preoţii! Şarlatanii! Eu îi strivesc sub călcâi, apăsând şi rotind călcâiul în pământ, ca şi cum ar strivi un gândac.

Văzându-l aşa pornit, am rupt discuţia. Seara am plecat acasă, de astă dată cu un coş de cartofi şi cu o bucată de slănină pe care mi le-a dat bătrânul. Sâmbătă am lucrat la fel. Duminică m-am dus la biserică. Era lume adunată din tot satul. Într-o strană, în apropierea altarului, solemn ca un sfânt, stătea un om care părea că seamănă cu Corbela. Mă uit mai bine. Urmărea cu mare atenţie pe preot. La un moment dat se apropie de preot şi foarte smerit îi ajută. El e, Corbela! Dascăl, ajutorul preotului şi clopotar la biserică.

Mai târziu, când m-am împrietenit cu oamenii, le-am povestit întâmplarea mea cu Corbela, făcând cu toţii mare haz.

— Sunt şi pe la noi nebuni de aceştia, îmi spuneau ei.

S-au învăţat de la cei mari care sunt contra Bisericii. Dar noi, ţăranii francezi, credem în Dumnezeu, aşa cum apucat de la părinţii noştri.

Preotul, un om de o vastă cultură, doctor în Filosofie şi Teologie, trăia într-o mare mizerie, fără leafă de la statul ateu, care prigonea pe preoţi ca pe nişte duşmani. Ei trăiesc numai din ajutorul puţinilor oameni ai satului.

* * *

Săptămâna următoare am lucrat la un alt om, la scos cartofii. De aici am căpătat o cantitate mai mare de cartofi, baza noastră de existenţă pentru mai multă vreme. Apoi am trecut la altul, la legatul snopilor de grâu. Pe urmă la treierat. Acolo, în toate satele, obştea

satului are maşini de treierat. Ea trece din casă în casă, treierând la fiecare. Recolta este bogată şi frumoasă ca aurul.

Nu este ţăran care să nu fie abonat la câte o revistă săptămânală agricolă, plină de sfaturi bune pentru agricultură, grădinărit, creşterea vitelor şi îngrijirea lor, stupărie etc. Ei citesc aceste reviste cu multă atenţie, din scoarţă în scoarţă, căutând, într-o mare întrecere, ca fiecare să aplice cât mai bine acele sfaturi şi să folosească cât mai mult din ele. Grajdurile lor sunt tot aşa de îngrijite ca şi casele. Vitele sunt bine păzite şi de frig şi de foame. Ţesălate în fiecare zi. De aceea ele sunt frumoase, muncesc mult şi produc mult.

În grajdurile lor am găsit adesea scris de ţărani pe câte o bucată de carton: „Iubiţi animalele, prietenii noştri de muncă!”

După vreo lună, satul s-a învăţat cu mine. Eram cunoscut sub numele de „Le roumain” (Românul). Auziseră că sunt student la doctorat şi seara stăteam de vorbă cu ei. Îi interesau problemele de filosofie, chestiuni politice, situaţia internaţională, iar din Economia Politică, cu deosebire, problema preţurilor, legea cererii şi ofertei şi altele, care stabilesc preţul; cauzele scăderii sau urcării preţurilor şi timpul potrivit pentru vinderea produselor lor. Ţăranii între 25-40 ani, se orientau foarte bine în toate aceste chestiuni şi puteai discuta cu ei probleme oricât de înalte. Le înţelegeau.

* * *

De la un timp am început să-mi prepar examenele. Moţa îşi dăduse examenele în Iunie, înainte de plecare, cu mare succes.

Ziua munceam, iar seara şi noaptea cât puteam sta, citeam. Pentru anul I aveam 4 obiecte: Economia Politică, Istoria Doctrinelor Economice, Legislaţia Industrială şi Legislaţia Financiară. După două luni însă au început să-mi slăbească puterile. Alimentaţia nu era suficientă. În ultimele zile mâncam numai cartofi fierţi. La două trei zile, câte un kg. de lapte, iar carne, odată pe săptămână. Uneori brânză. Atât puteam eu câştiga cu munca mea. Mai rău decât mine, era însă soţia mea care se anemiase mult.

În Octombrie m-am prezentat la examen.

Am căzut, deşi la obiectul principal, Economia Politică, luasem cea mai mare notă şi la celelalte obiecte note de trecere, la Legislaţia

Financiară obţinând numai nouă, limita pentru doctorat fiind zece. Pentru moment am rămas dezorientat. Nu fusesem un element strălucit la carte niciodată, dar nu căzusem niciodată până acum la vreun examen, fiind cotat printre elementele bunişoare.

În greaua situaţie materială în care mă aflam, era o lovitură. Greutatea stătea în aceea că nu mă mai puteam prezenta decât peste trei luni şi din nou la toate materiile. M-am încăpăţânat şi m-am hotărât să reiau munca de la capăt. Lucrul la ţară se terminase. Căzuse zăpadă. Numai la tăiatul lemnelor în pădure puteam să mă mai duc. În schimbul ajutorului pe care-l dădeam, am căpătat şi eu un car cu lemne.

Au început însă să-mi vină ajutoare din ţară. De acasă şi de la părintele Moţa, dintr-un împrumut pe care-l făcuse în numele meu, la o bancă.

Am petrecut iarna şi sărbătorile Crăciunului, în mijlocul ţăranilor şi cu deosebire în mijlocul familiei Belmain-David.

În sesiunea de Februarie m-am prezentat din nou şi mi-am luat examenele anului întâi de doctorat.

Imediat m-am apucat de prepararea celui de al doilea an: Drept Administrativ, Filosofia Dreptului, Istoria Dreptului Francez şi Dreptul Internaţional Public. În primăvară mi-am luat şi eu o grădină, pe care am început s-o lucrez pe cont propriu.

Dar în luna Mai 1927, primesc o scrisoare desperată de la Moţa şi apoi altele de le Focşani şi de la studenţi, prin care eram chemat de urgenţă în ţară, deoarece Liga se rupsese în două. De la Moţa şi Hristache Solomon primesc şi bani de drum. Până la examene însă, mai aveam o lună de zile. Mă prezint Decanului Facultăţii şi spunându-i, că trebuie să plec de urgenţă în ţară, îi cer să-mi îngăduie a mă prezenta mai înainte pentru a-mi da examenele. Cererea mi-a fost aprobată. La 16 Mai, am dat examenele şi le-am luat. La 18 Mai, am pornit spre ţară, luându-mi rămas bun de la locuitorii din Pinet, în mijlocul cărora trăisem aproape un an de zile. Unii dintre ei, cei mai bătrâni, când am plecat, plângeau. Alţii m-au condus până la gara din Grenoble.

Venisem în Franţa cu îngrijorarea că voi întâlni un popor imoral, putred şi decăzut, aşa cum se flutura de multă vreme prin lume. M-am

convins că poporul francez, ţăranul şi orăşeanul, este un popor de o moralitate severă. Imoralităţile aparţin străinilor stricaţi, bogaţilor tuturor neamurilor, atraşi de Paris şi de alte oraşe mari.

Clasa conducătoare, după părerea mea, însă, este iremediabil compromisă, gândind, trăind şi acţionând sub influenţa şi numai sub influenţa iudeo-masoneriei şi a bancherilor ei. Iudeo-masoneria şi-a făcut din Paris sediu pentru întreaga lume. (Londra cu ritul scoţian este numai o filială). Această clasă conducătoare este ruptă de întreaga istorie a Franţei şi de naţiunea franceză. De aceea plecând din Franţa, făceam o mare deosebire între poporul francez şi între statul masonic francez.

Am rămas nu numai cu dragoste pentru poporul francez, dar şi cu credinţa, care nu mi se va clătina niciodată, în învierea şi biruinţa acestui neam în contra hidrei care s-a aşezat peste el, întunecându-i gândirea, sugându-i vlaga, şi compromiţându-i şi onoarea şi viitorul.

LA BUCUREŞTI

LIGA APĂRĂRII NAŢIONAL-CREŞTINĂ S-A RUPT ÎN DOUĂ

Am sosit în Bucureşti. Era un dezastru. „Liga Apărării Naţionale Creştine” se rupsese în două. Speranţele naţiei acesteia se prăbuşeau. Un neam care-şi încordase puterile sleite, într-un greu moment al istoriei sale, în luptă cu cea mai mare primejdie care i-a ameninţat vreodată viaţa, cădea acum la pământ cu toate speranţele lui nimicite. Acest naufragiu în inimile viteze ale miilor de luptători, văzându-şi cu toţii, într-o clipă, năruite jertfele făcute în trecut şi toate speranţele, inspira un sentiment de durere chiar şi acelora care stătuseră departe de mişcare. O mai mare durere colectivă nu mi se întâmplase să văd până atunci. Toate valurile acelea de entuziasm de la Severin la Focşani, de la Câmpulung la Cluj, se transformaseră în valuri de durere şi deznădejde.

M-am dus la Parlament şi m-am prezentat profesorului Cuza. Spre marea mea surprindere, am găsit pe un singur om vesel în mijlocul durerii generale. Acesta era prof. Cuza. Redau textual şi cu cea mai mare conştiinciozitate convorbirea avută.

— Bine ai venit, Cornelie dragă, apropiindu-se de mine şi întinzându-mi mâna. Tu eşti un băiat bun. Să-ţi cauţi ca şi până acum

de treabă şi va fi foarte bine.

— Domnule Profesor, sunt amărât până în adâncul inimii mele de nenorocirea care s-a abătut asupra noastră.

— Dar nu s-a întâmplat nicio nenorocire. Liga este mai puternică decât oricând. Iată, am venit de la Brăila ieri. Acolo a fost ceva, nemaipomenit. M-a primit poporul cu muzici, cu tobe, cu urale nesfârşite. Ai să vezi ce e în ţară. Tu nu şti ce e. Toată ţara e cu noi.

Încă vreo câteva vorbe şi am plecat. Mă întrebam apoi năucit…

— Un şef, văzându-şi trupa lui sfâşiată de dureri, ruptă în două şi cuprinsă de deznădejde, să se afle în cea mai perfectă voie bună şi veselie? Să nu-şi dea seama de dezastrul care fierbe sub el? Sau îşi dă seama., şi atunci cum este cu putinţă să-i pară bine?

CE SE ÎNTÂMPLASE

Cei 10 parlamentari ai Ligii au lăsat de dorit, după părerea mea, în toată activitatea parlamentară şi extraparlamentară din timpul anului ce trecuse. Erau elemente slabe? Hotărât, nu. Erau de rea credinţă? Hotărât, nu. Erau de absolută bună credinţă, dar cu mici insuficienţe, fie de pregătire în materie de cunoaştere a problemei jidăneşti, cei mai recenţi; fie mai greoi în deplasări şi acţiune, cei mai bătrâni. Dar acestea sunt inerente oricăror oameni adunaţi într-o organizaţie şi trebuiesc modelate şi complinite de conducere şi corectate cu multă dragoste. Atunci, care au fost cauzele adevărate ale acestei situaţii?

După părerea mea:

1. Lipsa de coordonare a acţiunii parlamentare şi extraparlamentare.

2. Lipsa de unitate sufletească, absolut necesară unei asemenea organizaţii, înconjurată din toate părţile de ochi inamici care încearcă să profite de orice neînţelegere internă.

Aceste două însă, au la bază o altă cauză şi anume:

Lipsurile conducătorului, greşelile lui. Un conducător trebuie să facă necontenit şcoală, în sensul vederilor lui, cu toţi luptătorii din jur, pentru ca să asigure unitatea de gândire a blocului respectiv. Să elaboreze un plan de luptă. Să dea directive în materie de acţiune. Să fie un permanent slujitor al unităţii mişcării, încercând cu dragostea

lui, cu chemările lui, cu observaţiile, cu pedepsele, să netezească neînţelegerile şi nepotrivirile inerente oricărei organizaţii. Să fie un neîncetat îndemn către toţi la îndeplinirea datoriei lor. Să procedeze cu dreptate, respectând normele de conducere pe care şi le-a impus şi în baza cărora şi-a adunat oamenii.

Din toate acestea, profesorul Cuza n-a făcut nimic. N-a făcut şcoală cu oamenii săi nici măcar consfătuiri.

— Să facem o consfătuire, D-le Cuza, îi spuneau unii din ei, ca să ştim şi noi ce atitudine să luăm şi cum să ne prezentăm în Parlament.

— N-avem nevoie de nicio consfătuire, pentru că noi nu suntem partid politic.

N – a dat niciodată nicio directivă nimănui. Veţi găsi volume de valoare, zeci de broşuri scrise de prof. Cuza, veţi găsi sute de articole, dar desfid pe oricine s-ar încumeta să-mi aducă zece circulări sau ordine de organizare sau de acţiune date celei mai zbuciumate organizaţii politice, de la 4 martie 1923, data înfiinţării ei, şi până la 20 mai 1927, momentul desfiinţării ei.

Nu veţi găsi, nu zece, nici cinci, nici trei.

Profesorul Cuza a îndemnat, dar el n-a fost un animator. Profesorul Cuza a pedepsit, dar atunci când a pedepsit, a provocat un adevărat dezastru, fiindcă a procedat fără înţelepciune.

Intre timp, din cauza situaţiei înfăţişate mai sus, se înţelege că o parte dintre parlamentari, văzând şi simţind că lucrurile nu merg cum trebuie, îşi manifestau nemulţumirile lor. Ei vedeau că, încetul cu încetul, mişcarea merge spre ruină, mai ales, că pe lângă lipsa unor directive, mai interveneau, din timp în timp, şi unele ieşiri ale prof. Cuza la tribuna Parlamentului, care aveau în adevăr un efect uluitor şi descurajator pentru mişcarea întreagă.

Aşa bunăoară, când imediat după deschiderea Parlamentului, unul din deputaţii Ligii protesta împotriva stării de asediu şi a samavolniciilor ne mai pomenite, întâmplate la Focşani, prof. Cuza s-a ridicat şi a spus că bine a făcut guvernul că a instituit starea de asediu şi că el ar fi făcut la fel, spiritele fiind agitate din cauza jidanilor.

Altădată vorbind la mesaj, spunea, combătând pe ţărănişti (care de altfel erau în opoziţie): că Partidul poporului ar putea deveni un

factor de guvernământ prin sistemul rotativei cu Partidul liberal, dacă Generalul Averescu şi-ar însuşi doctrina „Ligi Apărării Naţionale Creştine”.

Aceste lucruri aruncate de la tribună, tocmai în momentul în care mii oameni loviţi, schingiuiţi şi nedreptăţiţi, aşteptau cu înfrigurare, ca o slabă mângâiere pentru suferinţele lor, măcar un cuvânt de înfierare a guvernului ale cărui victime erau, împrăştiau o atmosferă de descurajare pretutindeni.

În cele ce urmează, redau după Monitorul Oficial, un pasaj din discursul amintit:

„Rămân dar actualmente în slujba Statului două partide mature, partide de ordine, ale ordinii actuale, partide de guvernământ, care se complectează şi care asigură jocul normal al mecanismului constituţional: Partidul Poporului şi Partidul Liberal.

Ele sunt aşezate pe baze solide, rezemându-se pe interese de producţie, deşi diferite, totuşi ambele generale, reale şi permanente care le asigură dăinuirea şi eficacitatea acţiunii lor. Noua operă de organizare constituţională şi politică a ţării este opera la care au lucrat împreună aceste partide, fiecare în măsura răspunderii şi rolului pe care l-au avut: de guvern şi opoziţie. Partidul Poporului va continua opera începută căreia îi va aduce toate ameliorările pe care practica sinceră şi de bună credinţă le va învedera ca necesare pentru consolidare mai departe a Satului şi unificare desăvârşită a ţării…

Partidul Liberal este exponentul intereselor burgheziei româneşti, al intereselor financiare, comerciale şi industriale legitime şi indispensabile, bunului mers al ţării.

Partidul Poporului chemat să desăvârşească organizaţia economică a Statului, aşezând-o pe temelii reale, preocupat de nevoile tuturor în cadrul intereselor superioare ale ţării, se sprijină în special pe interesele generale, reale şi permanente ale producţiunii agricole, factor precumpănitor al vieţii noastre economice.

Partidul Poporului care are rădăcinile cele mai adânci şi cele mai întinse pe tot cuprinsul ţării, în cadrul armoniei sociale… vrea să dea plugarilor stăpânitori de pământ rolul ce li se cuvine în economia Statului potrivit muncii şi numărul lor.

(Monitorul Oficial, 30 iulie 1926, pag. 395)

Această atitudine din partea unui conducător de mişcare naţională, este incalificabilă. A face apologia partidelor pe care mişcarea naţională le denunţă ca pe o nenorocire abătută deasupra României şi în contra cărora luptă cu sacrificii dureroase, pentru a crea o nouă soartă acestei ţări, alta decât cea hărăzită de politicienii partidelor, este tot una cu a-ţi condamna la moarte propria mişcare.

A ridica în slavă sistemul rotativei reprezentat prin Partidul liberal şi averescan, denunţate de tine însuţi, timp de o viaţă întreagă, ca duşmane ale neamului, înseamnă a înlătura orice perspectivă de biruinţă a mişcării naţionale pe care o conduci dovedind totodată, prin acest fapt, că tu însuţi nu crezi în ea.

Ce ar zice lumea de un comandant de trupe eroice, care se luptă, fac jertfe supreme, cred în biruinţa lor, trăiesc şi sunt gata să moară cu gândul la ea, comandant care, într-un discurs în timpul luptei şi în faţa miilor de răniţi căzuţi, le-ar vorbi ridicând în slavă trupele inamice şi prevestind victoria acestora.

Ce s-ar întâmpla cu biata trupă, care în loc de a auzi un cuvânt de înălţare a nădejdilor ei în biruinţă, ar auzi pe însuşi comandantul ei vorbind despre frumoasele perspective de victorie ale trupelor inamice?

Ce s-ar întâmpla? Trupa aceea s-ar împrăştia demoralizată.

Aşa s-a întâmplat. Mulţi luptători pe frontul mişcării naţionale s-au împrăştiat deznădăjduiţi. Datorită acestei atitudini ciudate, deputaţii Ligii au început să-şi manifeste nemulţumirea. Ei au greşit, după părerea mea. Nu aveau dreptul să-şi manifeste aceste nemulţumiri decât numai faţă de preşedinte şi în cadrul restrâns al conducerii. Ei însă au depăşit acest cadru. În condiţiile acestea. fiecare vorbă aruncată însemnează o nenorocire în plus peste aceea provocată de însuşi preşedintele mişcării.

Încetul cu încetul, greşelile unora şi ale altora au dus la răcirea relaţiilor dintre ei. Până când, într-o zi, deputatul Paul Iliescu, fără un motiv binecuvântat şi fără o judecată prealabilă, deci fără respectarea normelor şi legilor organizaţiei, este eliminat din „Liga Apărării Naţionale Creştine”. Nu numai atât, dar fără ca preşedintele să spună

măcar vreunuia din parlamentari ceva, ci pur şi simplu, anunţând de la tribună, că a eliminat pe Paul Iliescu din L.A.N.C. şi cerând în acelaşi timp ca să fie dat afară din Parlament, iar locul de la Câmpulung să fie declarat vacant.

Aceasta a căzut ca un trăsnet pe capul bieţilor deputaţi ai Ligii. Peste două zile, prof. Şumuleanu, care între timp venise de la Iaşi, a făcut o comunicare Camerei, iscălită şi de ceilalţi deputaţi: Ion Zelea-Codreanu, Valer Pop, Dr. Haralamb Vasiliu, Prof. Cârlan, prin care afirmau că declaraţia prof. Cuza, în orice caz, e prematură, deoarece statutele prevăd că excluderile se pronunţă de comitet. În cazul de faţă comitetul habar nu avea de această chestiune. El nu cunoştea nicio vină acestui om, dar nu cerea să fie eliminat. Comitetul cerea ca omul să fie întâi judecat, ca să se poată apăra. Cereau, prin urmare, să se respecte statutul; să se respecte legea pe care au jurat toţi.

În acelaşi timp s-au făcut intervenţii în acest sens la profesorul Cuza.

Rezultatul acestor intervenţii:

Toţi semnatarii sunt eliminaţi din „Liga Apărării Naţionale Creştine”, în frunte cu prof. universitar Şumuleanu şi cu tatăl meu, unii dintre aceştia având merite de muncă şi de jertfă la formarea acestei ligi mai mari decât însuşi prof. Cuza. Prof. Şumuleanu era însuşi vicepreşedintele Ligii. Şi aceştia daţi afară tot fără nicio judecată; fără a li se spune ceva, fără a fi fost întrebaţi.

După părerea mea, procedarea prof. Cuza, în calitate de preşedinte al organizaţiei, căruia îi incumba datoria de a avea cea mai mare grijă pentru viaţa organizaţiei, şi cea mai mare atenţie la orice măsură în stare să-i pericliteze existenţa, a fost fundamental greşită. În fond nedreaptă şi cu totul ne le locul ei, mai ales având în vedere persoanele în joc. Era însuşi comitetul de conducere al Ligii. Erau creatorii acestei organizaţii. Măsura era nejudecată, fiindcă profesorul Cuza n-a prevăzut consecinţele care decurgeau din ea, pentru mişcare. Imediat după această eliminare se scoate „Apărarea Naţională” prin care se afirmă, că aceşti oameni în frunte cu prof. Şumuleanu şi Ion Zelea-Codreanu s-au vândut jidanilor, răspândindu-se în toată masa Românilor această insinuare.

Prof. Şumuleanu, prieten nedespărţit de un sfert de veac, om de o corectitudine exemplară, a fost oribil şi incalificabil atacat în „Apărarea Naţională” de sub direcţia şi îndrumarea D-lui Cuza. Umbla pe stradă copleşit de durere, sub acuzaţia de trădare. Atunci prof. Şumuleanu a scos, drept răspuns, o broşură intitulată „Mişelia unor prieteni”.

De data aceasta, prof. Cuza, după părerea mea, nu numai că a fost nedrept, a fost mai mult decât nedrept.

Eliminaţii, la rândul lor, au greşit, scoţând manifeste cu atacuri deopotrivă de nedrepte, dar greşeala acestora, era consecinţa greşelii profesorului Cuza.

Toate acestea se petreceau în durerea sfâşietoare a tuturor luptătorilor şi în marea satisfacţie şi bătaie de joc a jidănimii.

Eu am sosit în acest moment. În Parlament se judeca chestiunea dacă deputaţii daţi afară din Ligă îşi pierd mandatele de parlamentari.

Mă întreb şi acum: Oare profesorul Cuza, când a luat aceste măsuri a fost victima unor sugestii sau a unor intrigi, sau aşa a judecat singur, că e bine?

Peste câteva zile, intervenind şi ceilalţi din afară, înmărmuriţi de măsurile profesorului Cuza şi cerând să se împace lucrurile, prin revenirea asupra eliminărilor făcute şi prin respectarea dispoziţiilor statutare, ne pomenim cu o a treia măsură prin care sunt consideraţi eliminaţi şi aceştia. Printre ei erau: Generalul Macridescu, prof. Traian Brăileanu, Hristache Solomon, prof. Cătuneanu etc.

Prin lume se împrăştia sistematic zvonul, că toţi cei eliminaţi s-au vândut jidanilor. Printre agenţii activi în împrăştierea acestor zvonuri: Colonelul Neculcea şi Liviu Sadoveanu, unul mâna dreaptă şi altul cea stângă a profesorului Cuza.

Eliminaţii s-au constituit atunci în „Liga Apărării Naţionale Creştine-Statutare”, voind să spună prin această denumire, că ei se păstrează în cadrul statutului. În acest timp profesorul Cuza convoacă la Iaşi, în sala Bejan, o mare adunare naţională, la care iau parte vreo mie de oameni şi care ratifică eliminările pe baza că s-au vândut jidanilor.

Mă opresc aici şi nu trec la observaţii asupra celor ce se scriau,

fie de o tabără, fie de alta, considerând, atât cât am consemnat, ca fiind suficient pentru înţelegerea situaţiei mişcării în acea vreme. Atât doar aş vrea să adaug: că timpul (au trecut nouă ani) a dovedit că prof. Cuza a greşit; pentru că, nici prof. Şumuleanu, aşa de crunt lovit în onoarea lui, nu s-a vândut jidanilor, nici tatăl meu care a primit lovituri aproape mortale din partea puterii iudaice (de care prof. Cuza nu s-a învrednicit), nici Generalul Macridescu, nici prof. Găvănescul, nici prof. Traian Brăileanu, nici prof. Cătuneanu, nici Dr. Vasiliu, nici prof. Cârlan, nici preotul Moţa etc.

Ani după aceea, după ce dezastrul s-a întins ca un pustiu peste Ligă, a venit prof. Cuza la vechiul său prieten, prof. Şumuleanu, pe care îl lovise aşa de crud, şi i-a spus:

— Dragă Şumulene, n-am nimic cu tine. Hai să ne împăcăm!

Profesorul Şumuleanu însă, s-a întors şi plecând i-a zis:

— E prea târziu.

Nu pentru că prof. Şumuleanu n-a vrut să ierte o lovitură crudă, pe care o primise, ci pentru că jos, era cenuşa unei mişcări şi a unor speranţe româneşti.

CUM AM PROCEDAT ÎN FAŢA ACESTEI SITUAŢII

Am sosit din Franţa, în mijlocul acestui dezastru care se abătuse peste mişcarea naţională, cu intenţia de a se salva ceea ce se mai putea salva. Am convocat la Iaşi, în cea mai mare grabă, grupul „Văcăreşti”, şi o parte din conducătorii tineretului universitar din cele patru centre.

Intenţia mea a fost să localizez dezbinarea produsă, realizând un bloc al tineretului. Să fac imposibilă coborârea în spre tineret a atmosferei de vrăjmăşie care măcina rândurile bătrânilor. După cum era şi natural, acest bloc voiam să-l bazez, în primul rând, pe conştiinţa, că dezunirea şi ura dintre noi însemnează moarte pentru mişcarea naţională.

Odată, acest bloc înfăptuit, voiam ca să ne îndreptăm spre liniile care ardeau ale bătrânilor şi prin intervenţii, făcând cele mai hotărâte presiuni pentru reabilitarea unităţii, să putem salva situaţia.

Planul meu însă a căzut. Tineretul era deja cuprins de flăcările mistuitoare ale învrăjbirii, încât la Iaşi propunerea mea, cu toate legăturile care existau între mine şi acest tineret, n-a găsit niciun

răsunet în inimi. Şi aceasta cu atât mai mult cu cât la conducerea studenţimii din Iaşi, care ar fi putut da în aceste ceasuri semnalul unei direcţii salvatoare, se ridicase o serie de elemente slabe, cu porniri sufleteşti spre rău.

Din tot tineretul n-a rămas în picioare în jurul acestei propuneri, decât vechiul grup de la Văcăreşti. Şi pe lângă el câţiva tineri studenţi ieşeni, în număr de 10-12, printre care din cei mai vechi: Ion Blănaru, Ion Bordeianu, Victor Silaghi, iar din cei mai noi, un grup de Ardeleni în frunte cu Ion Banea, Emil Eremeiu, Mişu Crişan. Din tot tineretul, atât rămăsese în jurul nostru.

Mi-am continuat planul. Am plecat la Bucureşti cu întregul grup ca să mă prezint celor două fracţiuni. Ne-am prezentat întâi „Statutarilor", cerându-le să facă orice sacrificii pentru a putea restabili unitatea mişcării. După câteva ore, ei au consimţit la reunire, fiind gata a face sacrificii, dar cerând ca pe viitor să se respecte statutul.

După aceasta ne-am prezentat profesorului Cuza. El însă, în urma rugăminţilor şi argumentărilor noastre, a refuzat. Discuţia avută cu acest prilej e bine să n-o mai redau.

Am plecat. În sufletele noastre se coborâse pustiul. Tot ce se ridicase, toată strălucirea de ieri a acestei mişcări nu venise ca un dar al norocului. Totul crescuse din luptă purtată, pas cu pas, şi metru cu metru. Îngrămădisem hotărâri grele peste hotărâri, înfruntasem primejdii peste primejdii, riscuri peste riscuri, dureri fizice şi morale, care de care mai sfredelitoare, sănătate din sănătatea noastră, sânge din sângele nostru, luptă şi jertfă cu fiecare zi.

Acum totul se prefăcea în scrum.

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

În faţa situaţiei de mai sus, m-am hotărât să nu merg nici cu o tabără, nici cu cealaltă. Nici să mă resemnez, ci să încep organizarea tineretului pe răspunderea mea, după sufletul şi capul meu şi să continui lupta iar nu să capitulez.

În mijlocul acestor frământări şi ceasuri de răscruce ne-am adus aminte de icoana care ne-a ocrotit în închisoarea Văcăreşti.

Ne-am hotărât să strângem rândurile şi să continuăm lupta sub protecţia Sfintei Icoane. În acest scop, ea a fost adusă la căminul nostru

din Iaşi, din altarul bisericii Sfântul Spiridon, unde o lăsasem cu trei ani în urmă.

La aceste gânduri, grupul „Văcăreşti” s-a alăturat imediat. Peste câteva zile am convocat la Iaşi pentru Vineri 24 iunie 1927, ora zece seara, în camera mea din str. Florilor No.20, pe Văcăreşteni şi pe puţinii studenţi care mai rămăseseră legaţi de noi.

Intr-o condică, cu câteva minute înainte, scrisesem următorul ordin de zi, numerotat cu No.1:

„Astăzi, Vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ioan Botezătorul), ora zece seara, se înfiinţează: „LEGIUNEA ARHANGHELULUI MIHAIL”, sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli.

„Fixez ca şef al gărzii de la Icoană pe Radu Mironovici.”

Această primă şedinţă a durat un minut, adică atât cât am citit ordinul de mai sus, după care cei prezenţi s-au retras, rămânând ca să cugete dacă se simt destul de hotărâţi şi tari sufleteşte, pentru a păşi într-o asemenea organizaţie, unde nu era niciun program, singurul program fiind viaţa mea de lupte de până atunci şi a camarazilor mei de închisoare. Chiar şi pentru cei din grupul „Văcăreşti” am lăsat timp de gândire şi de cercetare a conştiinţei lor, pentru a vedea dacă nu au vreo îndoială sau rezervă deoarece păşind aici vor trebui toată viaţa lor să meargă înainte fără nicio şovăire.

Intima noastră stare sufletească din care s-a născut Legiunea a fost aceasta: nu ne interesa dacă vom birui, dacă vom cădea înfrânţi sau dacă vom muri. Scopul nostru era altul: de a merge înainte, uniţi. Mergând împreună, uniţi, cu Dumnezeu înainte şi cu dreptatea neamului românesc, orice soartă ne-ar fi dăruită, înfrângerea sau moartea, ea va fi binecuvântată şi va da roade pentru neamul nostru. Sunt înfrângeri şi sunt morţi care trezesc un neam la viaţă, după cum sunt şi biruinţe dintre acelea care-l adorm, spunea profesorul Iorga, odată.

* * *

În aceeaşi noapte şi în aceeaşi condică, am redactat o scrisoare către profesorul Cuza şi alta către Profesorul Şumuleanu. A doua zi la 10 dimineaţa, ne-am adunat toţi „Văcăreştenii”, şi am plecat la

profesorul Cuza, acasă, în str. Corescu No. 3.

După atâţia ani de lupte şi grele încercări, mergeam acum să ne luăm rămas bun de la profesorul Cuza şi să-i cerem să ne dezlege de jurămintele pe care le-am depus.

Profesorul Cuza ne-a primit în aceeaşi cameră în care mă botezase pe mine cu 28 ani în urmă.

Aici el, stând în picioare de o parte a biroului, iar noi de cealaltă parte, i-am citit următoarea scrisoare:

„Domnule Profesor,

Am venit acum pentru cea din urmă dată la Dvs. ca să ne luăm rămas bun şi să vă rugăm să ne dezlegaţi de toate jurămintele depuse.

Pe calea care mergeţi acum, noi nu vă mai putem urma, deoarece nu mai credem într-însa. A merge fără credinţă nu putem, deoarece, nouă, credinţa ne-a dat tot avântul în luptă.

Rugându-vă să ne dezlegaţi de jurăminte, noi rămânem să luptăm singuri, după cum ne va conduce mintea şi inima noastră.

Profesorul Cuza ne-a vorbit apoi în felul următor:

— Dragii mei, vă dezleg de jurămintele pe care le-aţi depus şi vă sfătuiesc, ca mergând în viaţă, de acum înainte singuri, să nu cumva să faceţi greşeli. Pentru că, mai ales în politică, greşelile se plătesc scump. Iată, aveţi în faţă greşelile pe care le-a făcut în politică Petre Carp şi care i-au fost fatale.

Eu, din partea mea, vă doresc tot binele în viaţă. După aceasta ne-a întins mâna şi am plecat.

*

Aşa am crezut noi că este corect să procedăm şi că aceasta este calea de onoare pe care ne obliga să mergem numele nostru de luptători.

De acolo am trecut la profesorul Şumuleanu, în str. Săulescu şi i-am citit şi lui o altă scrisoare, cam în aceeaşi termeni, prin care anunţam pe „Statutari”, că nu-i putem nici pe ei urma şi înţelegem să ne croim de acuma: calea noastră.

* * *

Plecând şi de la el, am simţit în inimi singurătatea pe lume. Acum eram singuri ca într-un pustiu şi va trebui să ne tăiem, prin

propriile noastre puteri, drum în viaţă.

Ne-am strâns şi mai mult în jurul icoanei. Şi cu cât greutăţile ne vor asalta şi loviturile lumii vor curge mai grele peste noi, cu atât vom sta mai mult sub scutul Sfântului Arhanghel Mihail şi la umbra sabiei lui. El nu mai era pentru noi o fotografie pe o icoană, ci îl simţeam viu. Acolo la icoană, făceam de gardă cu schimbul, zi şi noapte, cu candela aprinsă.

MATERIA

Când ne-am adunat de la cămin cu toţii, noi cinci şi încă vreo zece studenţi din anul I şi II şi când am voit să scriem câteva scrisori, vestind hotărârea noastră d-lui Hristache Solomon şi altora, abia atunci ne-am dat seama cât suntem de săraci, pentru că toţi la un loc nu aveam bani nici măcar cât ne trebuiau pentru plicuri şi mărci. Până atunci ne duceam, de câte ori aveam nevoie, la bătrâni şi ceream. De acum înainte nu mai avem de unde cere. Să porneşti la o organizaţie politică fără niciun ban. Era şi o greutate şi o cutezanţă. În acest secol, în care materia este atotstăpânitoare, în care nimeni nu porneşte la ceva cât de mic fără să se întrebe mai întâi „câţi bani are”, Dumnezeu a vrut să arate, că, în lupta şi biruinţa legionară, materia n-a jucat niciun rol.

Prin gestul nostru cutezător, ne desolidarizăm de o mentalitate atotstăpânitoare peste veac şi peste lume. Ucidem în noi o lume, pentru a înălţa o alta până la cer. Domnia absolută a materiei era răsturnată, pentru a fi înlocuită cu domnia spiritului, a valorilor morale.

Nu negam şi nu vom nega existenţa, rostul, şi necesitatea materiei în lume, dar negam şi vom nega de-a pururi dreptul stăpânirii ei absolute. Izbeam, aşa dar, într-o mentalitate în care viţelul de aur era socotit ca centru şi înţeles al vieţii. Ne-am dat seama că pe calea aceasta, a raporturilor răsturnate, dintre spirit şi materie, am fi secătuit în noi orice curaj, orice putere, orice credinţă şi orice nădejde. Singura forţă morală în începuturile noastre nu am găsit-o decât numai în credinţa nestrămutată, că plasându-ne în armonia originară a vieţii – subordonarea materiei spiritului – vom putea înfrânge adversităţile şi vom putea birui în contra puterile satanice, coalizate în scopul de a ne nimici.

RAŢIUNEA

O altă caracteristică a începutului nostru, în afară de lipsa de bani, a fost lipsa de program.

Noi nu am avut niciun program. Şi acest fapt va naşte desigur un mare semn de întrebare. Organizaţie politică fără niciun program izvorât din raţiune, din capul unui om sau al mai multora?

Dar nu ne-am legat împreună cei ce cugetam la fel, ci acei ce simţeam la fel. Nu cei ce aveam acelaşi fel de a gândi, ci acei ce aveam aceeaşi construcţie sufletească.

Era un semnal că statuia unei alte zeiţe – Raţiunea – va fi sfărâmată. Pe aceea pe care o ridicase lumea în contra lui Dumnezeu, noi, fără a o arunca şi dispreţui, vom pune-o acolo unde e locul ei, în slujba lui Dumnezeu şi a rosturilor vieţii.

Dacă nu aveam, aşa dar, nici bani, nici programe, aveam în schimb pe Dumnezeu în suflete şi el ne insufla puterea nebiruită a credinţei.

ÎN CONTRA MIŞELIEI

Apariţia noastră a fost salutată cu un uragan de ură şi de ironii. Cele două tabere ale Ligii au rupt raporturile cu noi. Studenţii de la Iaşi ne-au părăsit toţi, iar atacurile „Cuziştilor”, date până acum împotriva „Statutarilor”, se vor îndrepta de acum şi se vor înfige ca nişte săgeţi în inimile noastre.

Nu ne vor durea rănile săgeţilor, ci vom rămâne îngroziţi de ceea ce vom descoperi în oameni.

În scurt, vom fi răsplătiţi şi onoraţi pentru tot ce făcusem noi până acum, cu cele mai grele ofense şi vom primi peste obraz lovitură după lovitură. Nu vom simţi numai ura, dar vom vedea în toată goliciunea lor, lipsa de caracter şi incorectitudinea sufletească.

În curând vom deveni „exploatatori ai ideii naţionale”, în interesul persoanelor noastre. Nu credeam că acei ce se băteau acum un an cu pumnii în piept, cerând răsplată pentru pretinsele lor suferinţe, vor avea acum şi acest curaj de a ne arunca în faşă ofensa de mai sus. În curând se va afla că ne-am… „vândut jidanilor” şi chiar se vor scrie articole pline de insulte şi vor fi ţărani care vor crede şi oameni care ne vor întoarce spatele. Pe nedrept. Insulte, pe care n-au

îndrăznit niciodată să ni le adreseze duşmanii, din teamă, ni le aruncau acum prietenii, fără teamă şi fără să le fie ruşine.

Dacă este adevărat că noi, care am trecut pe unde am trecut şi ale căror trupuri au suferit ce au suferit, am fi în stare de asemenea infamie, de a ne vinde în grup la inamic, atunci nu rămâne decât să se pună dinamită acestui neam şi să fie aruncat în aer. Nu merită să mai trăiască un neam care a născut şi a crescut la sânul său asemenea copii.

Dar dacă nu-i adevărat, cei ce le inventează şi le colportează sunt nişte mişei, care seacă încrederea naţiei în propriul ei viitor şi destin. Pentru aceştia nicio pedeapsă din partea ţării nu este prea mare.

Ce încredere să mai aibă neamul acesta în biruinţa şi viitorul lui, dacă în toiul luptei grele pe care o duce aude că noi, copiii, pe care el ne-a ridicat în braţele lui, punându-şi în noi nădejdile cele mai sfinte, l-am vândut.

Las acele zile numai în amintirea acelor ce le-au trăit. Lor, camarazilor mei de atunci, martori ai acelor ceasuri, le-am spus:

— Să n-aveţi teamă de aceşti pigmei, căci cine are asemenea suflet, nu poate niciodată birui. Pe aceştia îi veţi vedea odată căzând în genunchi la picioarele voastre. Să nu-i iertaţi. Pentru că nu vor face-o din conştiinţa păcatului săvârşit, ci dintr-o mişelie. Iar acum de s-ar coborî peste noi iadul cu toate duhurile lui necurate, neclintiţi pe poziţie, îl vom învinge.

Până la acea dată văzusem fiara din om. Acum am văzut mişelul din om. Păziţi-vă pe voi şi copiii de azi şi de mâine ai neamului românesc şi ai oricărui neam din lume, de această racilă îngrozitoare: mişelia.

Toată inteligenţa, toată învăţătura, toate talentele, toată educaţia nu ne vor servi la nimic, dacă vom fi mişei.

Învăţaţi pe copii voştri să nu întrebuinţeze mişelia nici în contra prietenului şi nici în contra celui mai mare duşman al lor. Căci nu vor învinge, ci vor fi mai mult decât învinşi, vor fi striviţi. Nici în contra mişelului şi a armelor lui mişeleşti să nu întrebuinţeze mişelia, pentru că de vor învinge, nu va fi decât un schimb de persoane. Mişelia va rămâne neschimbată. Mişelia învinsului va fi înlocuită cu mişelia

învingătorului. În esenţă, aceeaşi mişelie va stăpâni peste lume. Întunericul mişeliei din lume nu poate fi alungat prin alt întuneric, ci numai prin lumina pe care o aduce sufletul viteazului, plin de caracter şi onoare.

* * *

Şi totuşi, prin acest baraj de ură şi de mişelie, au venit la noi, din prima zi, ca la un liman dătător de nădejde: Hristache Solomon, omul acela de mare cuvânt şi de mare onoare, inginerul Clime, inginerul Blănaru, avocatul Mile Lefter, Andrei C. Ionescu, Alexandru Ventonic, Dumitru Ifrim, Costăchescu, Ion Butnaru, ierodiaconul Isihie Antohie etc.

Toţi distinşi şi vechi luptători în Ligă, îmi făceau acum impresia unor naufragiaţi, al căror vapor se scufundase în largul mării, iar ei soseau obosiţi şi turburaţi pe mica noastră insulă, unde vor găsi şi linişte sufletească şi încredere în ziua de mâine.

Generalul Macridescu ne-a spus:

— Deşi bătrân, voi merge cu voi şi vă voi ajuta, cu o singură condiţie: să nu mai întindeţi mâna acestor oameni, lipsiţi de onoare, pentru că aceasta m-ar degusta peste măsură şi mi-aş pierde toate iluziile.

Prof. Ion Găvănescul a început să se intereseze de noi şi de ceea ce făceam.

PRIMELE ÎNCEPUTURI DE VIAŢĂ LEGIONARĂ

Patru linii brăzdează mica noastră viaţă iniţială:

1. Credinţa în Dumnezeu. Toţi credeam în Dumnezeu. Nu era niciun ateu printre noi. Cu cât eram mai încercuiţi şi mai singuri, cu atât preocupările noastre se ridicau mai mult spre Dumnezeu şi spre contactul cu morţii noştri şi ai neamului. Aceasta ne dădea o tărie invincibilă şi o seninătate luminoasă în faţa tuturor loviturilor.

2. Încrederea în misiunea noastră. Nimănuia nu i se putea servi nici cel mai mic argument despre posibilitatea victoriei. Eram aşa de puţini, aşa de tineri, aşa de săraci, aşa de urâţi şi de urmăriţi de toată lumea, încât toate argumentele scoase din starea de fapt pledau contra unor perspective de biruinţă. Totuşi mergeam înainte, datorită numai încrederii în rosturile noastre, o încredere nelimitată în steaua noastră

și a neamului.

3. Dragostea dintre noi. Unii ne cunoșteam mai dinainte, având mari legături sufletești, alţii însă erau copii, studenţi în primul sau al doilea an, pe care nu-i cunoscusem niciodată. Din cele dintâi zile s-a stabilit între noi toţi o legătură de dragoste ca și cum am fi fost din aceeași familie și ne-am fi cunoscut de mici copii.

Era nevoie de un echilibru interior pentru a putea rezista. Dragostea dinăuntru trebuia să fie de aceeași intensitate și forţă, cu presiunea noianului de ură din afară. Viaţa noastră în acest cuib nu era o viaţă oficială și rece, cu distanţă între șef și soldat, cu teatru, cu declaraţii retorice și ifose de șefie. Cuibul nostru era cald. Raporturile dintre noi erau absolut familiare. Cineva nu intra aici ca într-o cazarmă rece, ci ca în casa lui, ca în familia lui. Aici nu venea numai pentru a primi ordine. Aici găsea o rază de dragoste, un ceas de linişte sufletească, un cuvânt de încurajare, o mângâiere, un ajutor la nenorocire sau la nevoie.

Din partea legionarului nu se cerea atât disciplină, în sens de cazarmă, cât bună cuviinţă, devotament și zel la lucru.

4. Cântecul. Probabil, nepornind pe drumul raţiunii, cu alcătuire de programe, discuţii contradictorii, argumentări filosofice, conferinţe, singura posibilitate de manifestare a stării noastre lăuntrice, era cântecul. Cântam acele cântece în care simţămintele noastre își găseau mulţumire.

„Pe o stâncă neagră”, cântecul lui Ștefan cel Mare, a cărui melodie, se spune, că s-a păstrat din timpul lui, din generaţie în generaţie. Se spune că în sunetul acestei melodii intra Ștefan triumfător în cetatea sa de la Suceava, acum 500 de ani. Când îl cântam, simţeam trăind acele vremuri de mărire și de glorie românească, ne afundam în cinci sute de ani de istorie și trăiam câteva clipe acolo în contact cu vechii soldaţi și arcași ai lui Ștefan și însuși cu el.

„Ca un glob de aur”, cântecul lui Mihai Viteazu. Cântecul lui Avram Iancu; „Să sune iarăși goarna”, cântecul Școlii Militare de Infanterie de la 1917. „Sculaţi soldaţi”, compus de Justin Ilieșu și de Istrati, pe care noi l-am proclamat Imn al Legiunii etc.

*

Pentru a putea să cânţi, îţi trebuie o anumită stare sufletească. O armonie în sufletul tău. Cel ce merge să fure pe cineva, acela nu poate cânta. Nici cel ce merge să facă o nedreptate. Nici cel al cărui suflet e ros de patimi şi de vrăjmăşie faţă de camaradul său. Şi nici acela al cărui suflet e sterp de credinţă.

De aceea, voi, legionari de azi sau de mâine, de câte ori veţi avea nevoie de a vă orienta în spiritul legionar, să vă reîntoarceţi la aceste patru linii de început, care stau la baza vieţii noastre. Iar cântecul vă va fi un îndreptar. De nu veţi putea cânta, să ştiţi că este o boală care vă roade în adâncul fiinţei voastre sufleteşti sau că vremea v-a turnat păcate peste sufletul curat; iar dacă nu le veţi putea vindeca, să vă daţi de o parte şi să lăsaţi locul vostru, celor ce vor putea cânta.

Ducându-ne viaţa pe liniile de mai sus, chiar din primele zile am început să acţionăm. Am fixat şefi, care primeau şi dădeau ordine.

N-am pornit prin cine ştie ce mari acţiuni. În măsura în care ni se puneau problemele în faţă, noi le rezolvam.

Cea dintâi acţiune a fost aranjarea camerei din cămin, în care era icoana Sfântului Arhanghel Mihail. Ne-am văruit-o singuri, am spălat pe jos. Legionarele au început să coasă perdeluţe. Apoi, legionarii au scris mai multe maxime strânse de mine. Acestea erau luate, fie din Sfânta Scriptură, fie din alte scrieri. Cu ele am împodobit pereţii.

Iată o parte din ele:

„Dumnezeu care ne poartă cu carul lui de biruinţă”.

„Cel ce va birui… Eu voi fi Dumnezeul lui”.

„Cel ce n-are sabie să-şi vândă haina şi să-şi cumpere”.

„Luptaţi cu vitejie pentru credinţă”.

„Feriţi-vă de poftele cărnii, care omoară sufletul”

„Fiţi treji”.

„Nu alunga eroul din tine”.

„Fraţi la bine… şi la rău”.

„Cine ştie să moară, nu va fi rob niciodată”.

„Aştept învierea Patriei mele şi nimicirea cetelor de vânzători”

etc.

În timp de o săptămână, sediul nostru era aranjat.

O a doua măsură a fost de altă natură: atitudinea noastră faţă de atacurile din afară.

Nu răspundeam. Era ceva greu pentru toţi. Ni se sfâşia fiinţa noastră morală. Era însă timpul eroismului răbdării.

O altă măsură: nimeni nu va căuta să convingă pe cineva pentru a-l determina să se facă legionar. Obişnuita tragere de mânecă şi pescuire de membri, nu mi-au plăcut niciodată. Sistemul este şi a rămas contrar, până în ziua de astăzi, spiritului legionar. Noi ne vom fixa punctul de vedere şi atât. Cine va voi, va veni. Şi va intra, dacă va fi primit.

Dar cine venea? Veneau oameni de aceeaşi esenţă sufletească cu noi. Mulţi? Foarte puţini. La Iaşi, după un an eram cu doi sau trei, mai mulţi decât în prima zi. Din ţară însă, erau mai mulţi şi se înscriau în măsura în care se afla de existenţa noastră.

Toţi acei care veneau la noi aveau două linii distincte care le puteai vedea clar:

1. O mare corectitudine sufletească.

2. Lipsa de interes personal. La noi nu se putea câştiga nimic. Nicio perspectivă surâzătoare nu se deschidea. Aici toţi, nu aveau decât de dat: suflet, avere, viaţă, capacitate de dragoste şi încredere.

Chiar dacă se strecura vreun incorect sau vreun interesat, nu putea rămâne printre noi. Nu-şi găsea mediul prielnic aici. Ieşea automat. Peste o lună, un an, doi sau trei, retrăgându-se, dezertând sau trădând.

PROGRAMUL NOSTRU

Cuibul acesta de tineri era primul început de viaţă legionară. Era prima piatră din temelie. Trebuia pusă pe pământ sănătos.

De aceea nu am spus:

— Să mergem să cucerim România! Plecaţi prin sate şi strigaţi:

— S-a făcut o nouă organizaţie politică, înscrieţi-vă cu toţii într-însa.

N-am făcut un nou program politic, pe lângă celelalte zece existente în România, toate „perfecte” în conştiinţa autorilor şi

partizanilor lor, şi nu am trimis pe legionari cu el să-l fluture prin sate, chemând oamenii să se alăture acestuia pentru a salva ţara.

Şi din acest punct de vedere ne vom deosebi fundamental de toate celelalte organizaţii politice, plus cuzismul. Toţi cred că ţara moare din lipsă de programe bune. Şi de aceea îşi alcătuiesc câte un program perfect închegat şi pleacă cu el să adune oameni. De aceea toată lumea întreabă:

— Ce program ai?

Ţara aceasta piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe. Aceasta este părerea noastră. Că deci, nu programe trebuie să creăm, ci oameni, oameni noi. Pentru că aşa cum sunt astăzi, oamenii crescuţi de politicianism şi infectaţi de influenţa iudaică, vor compromite cele mai strălucite programe.

Acest fel de om, care trăieşte astăzi în politica românească l-am mai întâlnit în istorie. Sub domnia lui au murit naţiuni şi s-au dărâmat state.

Cel mai mare rău pe care ni l-au făcut jidanii şi politicianismul, cea mai mare primejdie naţională la care ne-au expus aceştia, nu stă nici în acapararea bogăţiilor solului şi subsolului românesc, nici chiar în tragica desfiinţare a clasei de mijloc româneşti, nici în numărul mare al lor în şcoli, profesiuni libere etc., şi nici chiar în influenţa pe care o exercită asupra vieţii noastre politice, deşi fiecare în parte sunt primejdii de moarte pentru neam. Cea mai mare primejdie naţională stă în aceea de a ne fi diformat, de a ne fi desfigurat structura noastră rasială daco-romană, dând naştere acestui tip de om, creând această căzătură, această stârpitură morală: politicianul care nu mai are nimic cu nobleţea rasei noastre; care ne dezonorează şi ne omoară.

Dacă acest tip de om va continua să mai conducă această ţară, neamul românesc va închide ochii pentru totdeauna şi România se va prăbuşi, cu toate strălucitele programe cu care „şmecheria” degeneratului va şti să ungă ochii mulţimilor nenorocite. Dintre toate relele pe care ni le-a adus invazia jidănească, acesta este cel mai îngrozitor!

* * *

Toate popoarele cu care am venit în contact şi ne-am luptat noi,

Românii, de la năvălirea barbarilor şi până astăzi, ne-au atacat pe linie materială, fizică şi politică, lăsându-ne intactă fiinţa morală din care, mai devreme sau mai târziu, a izbucnit biruinţa noastră, sfărâmarea jugului străin. Chiar dacă s-au aşezat în număr mare peste noi, chiar dacă ne-au luat toate bogăţiile, chiar dacă ne-au stăpânit politicește.

Este pentru prima dată în istoria noastră, şi de aceea ne simţim dezarmaţi şi cădem învinşi, când Românii se întâlnesc cu un neam, care nu-i atacă cu sabia, ci cu armele proprii rasei iudaice cu care izbesc şi paralizează mai întâi instinctul moral al neamurilor, împrăştiind în mod sistematic toate bolile morale şi distrugând astfel orice posibilitate de reacţiune.

De aceea piatra unghiulară de la care porneşte Legiunea este omul: nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice. „Legiunea Arhanghelul Mihail" va fi, prin urmare, mai mult o şcoală şi o oaste decât un partid politic.

Poporul român, în aceste zile ale lui, nu are nevoie de un mare om politic, aşa cum greşit se crede, ci de un mare educator şi conducător, care să biruiască puterile răului şi să zdrobească tagma celor răi. Pentru aceasta însă, el va trebui să biruiască mai întâi răul din el şi din ai lui.

Din această şcoală legionară va trebui să iasă un om nou, un om cu calităţi de erou. Un uriaş în mijlocul istoriei noastre, care să lupte şi să biruiască împotriva tuturor duşmanilor Patriei, lupta sa şi biruinţa sa trebuind să se prelungească şi dincolo, asupra inamicilor nevăzuţi asupra puterilor răului. Tot ce-şi poate imagina mintea noastră mai frumos ca suflet, tot ce poate rodi rasa noastră mai mândru, mai înalt, mai drept, mai puternic, mai înţelept, mai curat, mai muncitor şi mai viteaz, iată ce trebuie să ne dea şcoala legionară! Un om, în care să fie dezvoltate, până la maximum, toate posibilităţile de mărire omenească ce se află sădite de Dumnezeu în sângele neamului nostru.

Acest erou ieşit din şcoala legionară, va şti să facă şi programe, va şti să rezolve şi problema jidănească, va şti să dea şi o bună organizare statului, va şti să convingă şi pe ceilalţi Români; iar dacă nu, va şti să învingă, căci pentru aceasta este erou.

Acest erou, acest legionar al vitejiei, al muncii, al dreptăţii; cu puterile lui Dumnezeu înfipte în suflet, va duce neamul nostru pe căile

măririi lui.

* * *

Un nou partid politic, fie el chiar cuzist, nu poate să dea decât cel mult un nou guvern şi o nouă guvernare; o şcoală legionară însă, poate să dea ţării acesteia un mare tip de român. Poate să iasă din ea ceva mare, cum n-a mai fost, care să frângă în două întreaga noastră istorie, şi să pună temeliile începutului unei alte istorii româneşti, la care acest popor are dreptul, datorită suferinţelor şi răbdării lui milenare, precum şi curăţeniei şi nobleţei sale sufleteşti, căci este, poate, singurul popor din lume, care, în toată istoria sa, n-a cunoscut păcatul robirii, încălcării, sau nedreptăţirii altor popoare.

* * *

Vom crea un mediu sufletesc, un mediu moral în care să se nască şi din care să se hrănească şi să crească omul erou.

Mediul acesta trebuie izolat de restul lumii prin întărituri sufleteşti cât mai înalte. Trebuie apărat de toate vânturile patimilor, care înmormântează naţiunile şi ucid indivizii.

După ce legionarul se va fi dezvoltat într-un astfel de mediu, în cuib, în tabăra de muncă, în însăţi organizaţia şi în familia legionară, va fi trimis în mijlocul lumii: să trăiască, pentru a învăţa să fie corect; să lupte, pentru a se învăţa viteaz şi tare; să muncească, pentru a se învăţa muncitor, iubitor de toţi cei ce muncesc; să sufere, pentru a se oţeli; să se jertfească, pentru a se deprinde cu depăşirea propriei lui persoane, slujindu-şi neamul.

Oriunde se va duce, va crea un mediu nou de aceeaşi natură. Va fi un exemplu. Va face alţi legionari. Şi lumea, în căutarea unor zile mai bune, îl va urma.

Cei nou veniţi vor trebui să trăiască în respectul aceloraşi norme de viaţă legionară.

Toţi la un loc, în aceeaşi oaste, vor fi o forţă, care va lupta şi va birui. Aceasta va fi „Legiunea Arhanghelul Mihail”.

PRIVELIŞTI DIN VIAŢA PUBLICĂ ROMÂNEASCĂ

În cele ce urmează înfăţişez în câteva linii aspectul general al vieţii noastre publice în mijlocul şi în contra căreia se înfiripa organizaţia „Arhanghelul Mihail”.

Guvernul Averescu căzuse de vreo lună. La 7 iulie 1927 au venit liberalii. Au făcut alegeri noi. Ca de obicei guvernul a avut majoritate. Totuşi el avea de înfrânt, prin orice mijloace, marele curent popular născut în jurul Partidului naţional-ţărănesc. Biata masă a poporului român alerga de la partid la partid, de la promisiune la promisiune, legându-şi de fiecare, cu credinţa ei seculară, cele mai curate nădejdi, dar întorcându-se înşelată şi amărâtă, cu toate speranţele zdrobite, când de la unul, când de la altul. Aceasta, până când va înţelege odată, că a intrat în mâna unor cete puse pe câştig şi pe pradă.

Erau trei partide mai mari: liberal, averescan şi naţional ţărănesc. Pe lângă ele şi altele mai mici.

În fond, nu exista între ele nicio deosebire. Numai formele şi interesele personale le deosebeau. Acelaşi lucru sub alte forme. Nu aveau nici măcar justificarea unor păreri deosebite.

Singurul lor mobil sufletesc adevărat era: religia interesului personal, pe deasupra oricăror dureri ale ţării şi a oricăror interese ale neamului.

De aceea spectacolul luptelor politice era dezgustător. Fuga după bani, după situaţii personale, după avere şi plăceri, după pradă, dădea un aspect de duşmănie neasemuită, acestor lupte. Partidele apăreau ca adevărate cete organizate care se învrăjbeau, se mâncau şi se luptau unele cu altele pentru pradă.

Numai lupta pentru neam sau pentru orice ideal, care depăşeşte interesul, egoismul şi poftele personale, este blândă, cuviincioasă, nobilă şi fără dezlănţuire oarbă de patimi. În ea poate fi pasiune, dar nu patimă oarbă şi josnică.

Aspectul de vrăjmăşie şi de josnicie al acestor lupte putea fi o dovadă suficientă, că ele nu se dădeau în lumea unui ideal înalt şi sfânt şi nici în aceea a principiilor, ci în adâncul cel mai trist al celor mai neruşinate interese personale.

Lumea politicienilor trăieşte în lux şi în petreceri scandaloase, în imoralitatea cea mai dezgustătoare, pe spinarea unei ţări din ce în ce mai demoralizată. Cine să se mai ocupe de nevoile ei?

Politicienii aceştia cu familiile şi cu agenţii lor, au nevoie de bani. Bani pentru petrecere, bani pentru a-şi întreţine clientela

politică, bani pentru voturi, bani pentru cumpărarea de conştiinţe omeneşti. Rând pe rând, cetele lor se vor năpusti şi vor spolia ţara. Aceasta va însemna, în ultimă analiză, guvernarea ei, opera de guvernare. Vor secătui bugetele statului, ale prefecturilor, primăriilor.

Se vor înfige ca nişte căpuşi în consiliile de administraţie ale tuturor întreprinderilor, de unde vor încasa tantieme, de zeci de milioane, fără nicio muncă, din sudoarea şi din sângele muncitorului istovit.

Vor fi încadraţi în consiliile bancherilor jidani, de unde vor primi jetoane, de alte milioane şi zeci de milioane, ca preţ al vânzării lor de neam.

Vor da naştere la afaceri scandaloase care vor îngrozi lumea. Corupţia se va întinde în viaţa publică a ţării ca o plagă, de la cel mai umil slujbaş şi până la miniştri. Se vor vinde oricui. Oricine va avea bani, va putea să-i cumpere pe aceşti monştri şi prin ei ţara întreagă.

De aceea, când ţara stoarsă nu va mai putea să le dea bani, vor ceda consorţiilor de bancheri străini, rând pe rând, bogăţiile pământului şi cu ele şi independenţa noastră naţională.

O adevărată pletoră de oameni de afaceri se va întinde ca o pânză peste toată România, care nu vor mai munci, care nu vor mai produce nimic, ci vor suge vlaga ţării.

Acesta este politicianismul.

Jos, se vor întinde: mizeria, demoralizarea şi deznădejdea. Vor muri copiii cu zecile de mii, seceraţi de boli şi de mizerii, slăbindu-se astfel puterea de rezistenţă a neamului în lupta pe care o duce singur în contra poporului jidănesc organizat şi susţinut de politicianismul înstrăinat şi de tot aparatul de stat.

Cei câţiva oameni politici cinstiţi, câteva zeci, poate chiar conducători de partide, nu vor mai putea face nimic. Vor fi nişte biete marionete în mâna presei jidăneşti, a bancherilor jidani sau străini şi a propriilor lor politicieni.

Această batjocură, această demoralizare, această infecţie, va fi susţinută, pas cu pas, de toată falanga jidănească, interesată la distrugerea noastră, pentru a ne lua locul în această ţară şi a ne fura bogăţiile. Prin presa ei, care a uzurpat rolul presei româneşti, prin sute

de fiţuici imunde, printr-o literatură atee şi imorală, prin cinematografe şi teatre provocatoare la desfrâu, prin bănci, Jidanii au devenit stăpâni în ţara noastră.

Cine să se opună? Astăzi când ei sunt pregătitorii dezastrului şi apariţia lor e semnalul morţii noastre naţionale, cine să le apară în faţă?

* * *

Mişcarea naţională zăcea acum la pământ.

În alegerile acestea, Liga scăzuse cu 70.000 voturi, neîntrunind decât 50.000, sub 2% pe ţară. Din 10 parlamentari, câţi avea ieri, azi nu mai avea niciunul.

Va trebui să vină o zi, când legionarul va şti să stea faţă cu acest monstru, şi să se încingă cu el la luptă pe viaţă şi pe moarte. Singur, el.

GÂNDURI ÎN FAŢA ACESTEI LUMI

Numărul nostru mic, faţă de forţa uriaşă a acestor puteri atotstăpânitoare, ne făcea să ne punem adeseori întrebări ca acestea:

Dar adică vom fi scoşi în afară de lege? Dacă aceste hidre îşi vor da seama de ceea ce pregătim noi, ele ne vor ridica în cale toate obstacolele şi vor încerca să ne strivească.

Ochii lor stau aţintiţi asupra noastră. Ei pot să ne provoace. Am mai pornit odată tăcuţi şi liniştiţi la Ungheni şi am fost provocaţi şi duşi apoi până în marginea prăpastiei cu toate planurile noastre.

Ce vom face dacă ne vor provoca? Vom scoate din nou pistoalele şi vom trage pentru ca să ne putrezească oasele în închisori şi planurile noastre să se sfarme? În faţa acestor perspective ce ni se deschideau, ne-a încolţit în minte gândul retragerii în munţi. Acolo unde Românul a primit lupta cu toate puhoaiele duşmane. Muntele e demult legat de noi, de viaţa noastră. El ne cunoaşte. Decât să ni se usuce trupurile şi să ne sece sângele din vine, în închisorile urâte şi triste, mai bine să ne terminăm viaţa murind cu toţii în munţi, pentru credinţa noastră.

Respingeam, aşa dar, umilinţa de a ne vedea din nou în lanţuri.

Vom ataca de acolo, coborând, în toate viesparele jidăneşti. Sus, vom apăra viaţa copacilor şi munţii de pustiire. Jos, vom împrăştia moarte şi milă.

Vor trimite să ne prindă şi să ne omoare. Vom fugi; ne vom ascunde; vom lupta; iar la urmă, vom fi desigur, răpuşi. Căci noi vom fi puţini, urmăriţi de batalioane şi de regimente româneşti. Atunci vom primi moartea. Sângele nostru al tuturora va curge.

Acest moment va fi cel mai mare discurs al nostru adresat neamului românesc şi cel din urmă.

**

Am chemat pe Moţa, Gârneaţă, Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici, şi le-am împărtăşit aceste gânduri. Trebuia să ne gândim şi la zile bune şi la zile rele. Trebuia să avem soluţii şi să fim pregătiţi pentru toate. Nimic nu trebuia să ne surprindă. Vom merge pe linia legilor ţării, neprovocând, ocolind orice provocare, nerăspunzând la nicio provocare. Când însă nu vom mai putea suferi, sau când piedici de netrecut ni se vor pune în cale, drumul nostru va trebui să fie spre munte. Nu e bine să încercăm răscoale de mase, căci astăzi ar fi măcinate cu tunul şi ar fi să împrăştiem numai nenorocire şi jale. Trebuie, din contră, să lucrăm singuri, în număr restrâns şi numai pe a noastră întreagă răspundere.

Toţi au căzut de acord.

— Nu se poate – spuneau ei – ca sângele nostru, a douăzeci de tineri, să nu răscumpere păcatele neamului acestuia. Nu se poate ca această jertfă a noastră să nu fie înţeleasă de Români, să nu le cutremure sufletul şi conştiinţele şi să nu fie un punct de pornire, un punct de înviere a lumii româneşti.

Moartea noastră, în modul acesta, ar putea aduce acestui neam mai mult bine, decât toate sforţările zădărnicite ale vieţii noastre întregi. Dar nici politicienii, care ne vor omorî, nu vor rămâne nepedepsiţi.

Mai sunt alţii din rândurile noastre care ne vor răzbuna. Neputând învinge în viaţă fiind, vom învinge murind.

Am trăit, aşadar, cu gândul şi cu hotărârea morţii. Aveam soluţia sigură a biruinţei pentru orice împrejurări. Ea ne dădea linişte, ea ne dădea tărie. Ea ne va face să zâmbim în faţa oricărui vrăjmaş şi a oricăror încercări de distrugere.

ETAPELE DE DEZVOLTARE A LEGIUNII

La 24 iunie, ne născusem. Câteva zile mai târziu, ne-am făcut sediu. Acum simţeam nevoia unei foi. Pentru a ne lărgi mediul de influenţă, pentru a ne formula în ea normele de viaţă şi pentru a ne dirija acţiunile.

Ce nume să-i dăm? „Generaţia nouă”. Nu mi-a plăcut. E o definiţie. Ne defineşte pe noi faţă de altă generaţie. Dar nu-i suficient.

„Pământul Strămoşesc”. Acesta să fie.

El ne înfige în pământul ţării. În pământul în care ne dorm strămoşii. Pământul care trebuie apărat. Acest titlu ne coboară în adânc, în lumi nedefinite. El va fi mai mult decât o definiţie, va fi o chemare permanentă. Chemarea la luptă. Apelul la vitejie. Răscolirea calităţilor războinice ale rasei noastre.

Pe lângă cele arătate cu câteva pagini în urmă, titlul acesta brăzdează încă o linie în structura sufletească a legionarului: vitejia. Fără aceasta un om este incomplet. Pentru că, dacă ar fi numai drept, corect, iubitor, credincios, muncitor şi n-ar avea calităţi vitejeşti, cu ajutorul cărora să se lupte împotriva vrăjmaşilor nedrepţi, necredincioşi, neiubitori şi incorecţi, ar muri înghiţit de aceştia.

Iată-ne acum şi cu graniţele mişcării noastre fixate. Cu un capăt înfipt în pământul ţării şi cu celălalt în cer: Arhanghelul Mihail şi Pământul strămoşesc.

Dar o foaie costă bani şi noi nu aveam. Ce facem? Să scriem părintelui Moţa, să ne-o scoată pe credit în vechea tipografia „Libertăţii” de la Orăştie. Răspunsul ne-a sosit afirmativ. Părintele ne va scoate foaia, iar noi urmând s-o plătim din abonamente şi vânzare.

La 1 august 1927, a apărut No.1 din „Pământul Strămoşesc”. În format de revistă, cu apariţie bilunară, având pe copertă, la mijloc icoana Sfântului Arhanghel Mihail. În partea stângă a icoanei erau scrise următoarele cuvinte ce se află pe icoana Sfântului Arhanghel Mihail din Biserica Încoronării de la Alba-Iulia:

„Spre inimile cele necurate care vin întru preacurata casă a lui Dumnezeu, fără milă întind sabia mea”.

Iar în partea dreaptă, o strofă din poezia lui Coşbuc: „Decebal către Popor”:

„Din Zei de-am fi scoborâtori,

C-o moarte tot suntem datori
Tot una e dac-ai murit
Flăcău sau moş îngârbovit
Dar nu-i totuna Leu să mori
Ori câne înlănţuit!”

Dedesubt, harta pământului românesc în care se arată, prin puncte înnegrite, măsura invaziei jidăneşti.

CONŢINUTUL PRIMULUI NUMĂR

Cel dintâi articol întitulat „Pământul Strămoşesc”, se ocupă de situaţia mişcării naţionale după conflictul din Ligă şi caută să justifice linia noastră. El se termină cu îndemnul: „Faţa la duşman”. E iscălit de: Corneliu Z. Codreanu, Ion Moţa, Ilie Gârneaţă, Corneliu Georgescu şi Radu Mironovici.

Al doilea articol e iscălit de mine. Are titlul: „E ceasul vostru, veniţi”. E o continuare a gândurilor din primul articol.

Al treilea, e iscălit de Ion Sava, un tânăr luptător de talent, fost în multe lupte din mişcarea studenţească, alăturat grupului nostru fără a fi devenit legionar. Titlul: „Rezultatul alegerilor”.

Urmează apoi câteva cuvinte pline de durere pentru Regele Ferdinand care se stinsese în acele zile. Deasupra fotografiei cernite e titlul: Regele nostru”.

Urmează articolul lui Moţa: La icoană

„De la Icoană şi Altar am pornit, apoi am rătăcit o bucată de vreme purtaţi de valurile omeneşti şi n-am ajuns la niciun mal, cu toată curăţenia impulsurilor noastre. Acum cu sufletul greu, răzleţiţi, sfârtecaţi, ne strângem la adăpost, la singura căldură şi alinare, tărie şi reconfortare a noastră, readucătoare de puteri, la picioarele lui Isus, în pragul orbitoarei străluciri a cerului, la Icoană. Noi nu facem şi n-am făcut politică, o singură zi în viaţa noastră. Noi avem o religie, noi suntem robii unei credinţe. În focul ei ne consumăm şi în întregime stăpâniţi de ea, o slujim până la ultima putere. Pentru noi nu există înfrângere şi dezarmare, căci forţa, ale cărei unelte vrem noi să fim, e etern invincibilă.

Nu putem discuta deocamdată în amănunte cauzele prăbuşirii sistemului de până acum. Să fie spus doar atât, în aceste clipe de

zămislire nouă, să fie clar şi hotărât, spre a imprima caracterele noului sistem născând:

„Lumină din lumină…”

Articolul urmează vorbind de organizarea nouă şi termină cu manifestarea credinţei în biruinţă.

* * *

Dintr-un articol al lui Corneliu Georgescu, din Nr.2:

APRINDEŢI FĂCLIA CREDINŢEI!

„Se spune în istoriile vechi că odinioară Zeii au lovit cu o grea încercare antica Eladă, pentru păcatele ei. Dinspre pustiurile Asiei oşti grele, însutit de tari s-au năpustit ca vijelia, pe plaiurile ţării, pustiindu-i câmpiile, dărâmându-i oraşele, stricându-i altarele şi fărâmându-i oştirile viteze, dar prea mici la număr pentru ca să se poată opune cu succes. Ne mai având nicio împotrivire învingătorii Mezi, au pătruns până în inima Greciei, la Delfi, acolo unde era templul cel mai vestit al lui Apollon. Tremurau preoţii templului de teamă că în curând duşmanii vor ajunge să pângărească altarul sfânt. Singur preotul cel mare nu se temea şi plin de încredere în puterea divină a spus către tovarăşii săi: „Nu aveţi teamă, zeul nu are nevoie de oşti, ne apără singur!”

„Şi s-a pornit preotul cel mare împreună cu toţi ceilalţi preoţi pe rugă, şi ruga lor a săvârşit minuni. De cum s-au apropiat încrezătoarele oşti ale Perşilor, de o azvârlitură de piatră de templu, muntele Parnasului s-a cutremurat şi şi-a rostogolit cu tunet grozav stâncile-i uruitoare spre duşmani, strivindu-i. Trăsnetele căzute din senin au venit să împlinească ruina şi din falnica oaste de adineaori, abia au mai rămas câţiva vestitori ai minunii cereşti.

Luptători! Aprindeţi din nou în suflete făclia credinţei că biruinţa şi izbânda va fi a noastră.”

* * *

Apoi o scrisoare a lui Radu Mironovici, către un frate de la sat, pe care văzându-l descurajat îi spune:

„Să fim amărâţi, îndureraţi, avem dreptul, dar un singur drept n-avem, acela de a pierde curajul şi de a lăsa arma jos”.

Apoi îi explică dezbinarea din Ligă şi înfiinţarea Legiunii, astfel:

„Casa noastră, pe care am zidit-o toţi cu trudă şi care ne dă adăpost, a ars…

Astăzi au mai rămas nişte ziduri negre şi afumate, ca o dureroasă amintire a căsuţei bătrâneşti.

Ce voieşti tu să facem acum? Să ne răsculăm împotriva lui Dumnezeu? Asta nu se poate, căci Domnul ne-a dat, Domnul ne-a luat, fie numele Domnului binecuvântat.

Să stăm cu mâinile în sân ca să pierim în mizerie, în frig, în ploi şi în vânt? Nu! Ci cu credinţa în Dumnezeu să pornim la lucru şi încetul cu încetul, să ne clădim o nouă casă, care să fie de două ori mai frumoasă. Iată „Legiunea” la care am pus o întâie piatră de temelie”.

* * *

Urmează articolul lui Gârneaţă:

NEÎNŢELEGEREA DINTRE FRAŢI – BUCURIA DUŞMANULUI

„Cu inima plină de durere pun mâna pe condei, să împărtăşesc cu alţii chinul gândurilor de nelinişte ce ne-a cuprins în faţa frământărilor din ultimul timp…

Cearta între fraţi, neînţelegerea între conducători, este astăzi într-o stare destul de accentuată ca s-o mai putem ascunde. Urmările ei vor fi de natură să descurajeze pe mulţi, iar descurajarea celor ce-şi puseseră cu o fărâmă de suflet, atâtea nădejdi în această organizaţie, este desigur un pas înapoi, un pas spre înfrângere.

Aceasta este aşa de evident, deoarece nicăieri în istorie nu s-a văzut, ca dezbinările să ducă la altceva decât la nenorocire, la dezastru.

Pe drumul pe care ni l-am ales de acum 7 ani, vom şti să mergem tot aşa de hotărâţi. Ciolanele desprinse cu asprimea zilelor de închisoare şi de mizerie, se vor simţi foarte bine în tranşeele de luptă, pe poziţie, contra duşmanului.

„Deci jidanii care se bucură azi, crezând că a sosit ceasul stăpânirii lor, să afle că în ţara aceasta există un colţ, unde, la orice ceas din zi şi din noapte, o gardă veghează cu faţa la duşman.

Numărul se termină cu câteva informaţii şi cu articolul inginerului Gheorghe Clime, fostul vice-preşedinte al L.A.N.C. din Moldova: „VISURI, NĂDEJDI, REALITATE”, din care extrag partea finală:

„Ce ne trebuie spre ajungerea acestui ţel?

„Armată luptătoare, condusă de comandant priceput, înconjurat de ajutoare devotate. În această chestiune în ce mă priveşte, deşi cu mult mai în vârstă,

„urmez grupul de acţiune al tânărului Corneliu Z.

„Codreanu, Ion I. Moţa…

„Desigur, trebuie contribuţia multora, a tuturor ce astăzi stau răzleţiţi în tabere demoralizate.

„În această privinţă, dacă există cineva, în vreun colţ al României, care să fi început înscrierea în vreo listă de subscripţie, autorizată sau nu, să mă înscrie în vreo listă de subscripţie, autorizată sau nu, să mă înscrie şi pe mine cu ceea ce pot da: „viaţa”.

„PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC” No.2

A apărut la 115 August. În primul articol, întitulat „Legiunea Arhanghelului Mihail”, încerc eu să formulez, prin câteva cuvinte cele dintâi norme etice de viaţă legionară, pe care noi să le respectăm cu severitate, să le afirmăm şi în jurul cărora să se adune toţi cei ce le preţuiesc. Oricine va veni şi oricine va creşte în mijlocul nostru va trebui să crească în respectarea lor.

Desprind din acest articol-statut ideile în ordinea în care le-am scris atunci.

Prima idee: Curăţenia sufletească.

A doua: Dezinteresarea în luptă.

A treia: Avântul.

A patra (într-o singură frază): Credinţă, muncă, ordine, ierarhie, disciplină.

În fraza următoare, a cincea idee: Legiunea va stimula energie şi forţa morală a neamului fără de care nu poate exista niciodată biruinţă.

A şasea: Dreptate, (Legiunea, şcoală a dreptăţii şi a energiei care s-o întroneze).

A şaptea: Faptă, nu vorbă.

— Fă! Nu vorbi!

A opta: La capătul acestei şcoli stă o Românie nouă şi învierea mult aşteptată a acestui neam românesc, scopul tuturor sforţărilor,

durerilor şi jertfelor pe care le facem.

Voiesc să mă opresc asupra unora dintre ele.

DEZINTERESAREA ÎN LUPTĂ

Înfrângerea interesului personal. Aceasta este o altă virtute fundamentală a legionarului. Ea stă în opunere completă cu linia politicianului, al cărui singur motor de acţiune şi luptă este numai: interesul personal, cu toate derivatele lui degenerate (pofte de îmbogăţire, lux, desfrâu sau trufie).

De aceea, iubiţi camarazi, de acum şi până când va mai viaţă legionară, să ştiţi că unde veţi vedea apărând, fie în sufletul vreunui luptător, fie în propriul suflet, rânjetul acestui interes personal, acolo a încetat de a mai exista Legiunea. Acolo se termină legionarul şi începe să-şi arate colţii politicianul.

Priviţi în ochi pe cel ce vine şi dacă în ochii lui veţi simţi că scânteiază vreun mic interes personal (fie material, fie ambiţie, fie patimă, trufie), să ştiţi că acela nu poate deveni legionar.

Nici îmbrăcarea cămăşii verzi şi nici salutul nu sunt de ajuns ca cineva să devină legionar. Nici chiar înţelegerea „raţională" a mişcării legionare. Ci numai conformarea vieţii cu normele de viaţă legionară. Pentru că Legiunea nu este numai un sistem logic, o înlănţuire de argumente, ci o „trăire". După cum cineva nu este creştin dacă „cunoaşte" şi „înţelege" Evanghelia, ci numai dacă se conformează normelor de viaţă afirmate de ea dacă o „trăieşte".

DISCIPLINA ŞI DRAGOSTEA

Toată istoria socială a omeniri e plină de lupte, având la bază cele două mari principii care caută să-şi facă loc unul, în paguba celuilalt: Principiul autorităţii şi principiul libertăţii.

Autoritatea a căutat să se extindă în dauna libertăţii. Iar aceasta, la rândul său, a căutat să limiteze cât mai mult puterea autorităţii. Aceste două, faţă în faţă, nu pot însemna decât conflict.

A orienta o mişcare după unul sau celălalt din aceste două principii, înseamnă a continua linia istorică de turburări şi războire socială. Înseamnă a continua pe de o parte, linia de tiranie, împilări şi nedreptate, iar pe de alta, linia de răzvrătire sânge şi de permanent conflict.

De aceea doresc ca să atrag atenţiunea tuturor legionarilor şi în special celor mai noi, pentru ca ei dintr-o neînţelegere, să nu devieze de la linia mişcării. Am observat în multe cazuri că imediat ce un legionar a căpătat un grad, se pironeşte cu toată fiinţa lui în „autoritate", rupându-se de tot ceea ce îl lega de camarazi până atunci şi simţindu-se obligat să se „impună", făcând uz de autoritarism.

Mişcarea legionară nu se întemeiază exclusiv nici pe principiul autorităţii şi nici pe acela al libertăţii. Ea îţi are temeliile înfipte în principiul dragostei. În el îşi au rădăcinile, atât autoritatea, cât şi libertatea.

Dragostea nu poate aduce nici tiranie, nici împilare, nici nedreptate, nici răzvrătire sângeroasă, nici războire socială. Ea nu poate însemna niciodată conflict. Există şi o concepţie ipocrită a principiul dragostei practicată de tirani şi de jidani cari, necontenit şi sistematic fac apel la sentimentul dragostei practicată de tirani şi de jidani cari, necontenit şi sistematic fac apel la sentimentul dragostei altora, pentru ca la adăpostul acestuia să poată urî şi împila nestingheriţi.

Dragostea aplicată însemnează pace în suflete, în societate şi în lume.

Pacea nu mai apare ca o biată expresie a unui echilibru mecanic şi rece între cele două principii: autoritate şi libertate, condamnate la veşnică războire, adică la imposibilitate de echilibru.

Pacea nu ne va da o justiţia, ci numai bunătatea şi dragostea, pentru că justiţia e foarte greu să se realizeze integral şi chiar dacă s-ar găsi un aparat de realizare perfectă a acesteia, este imperfect omul, care, neputând-o sesiza şi aprecia, va fi un veşnic nemulţumit.

Dragostea este cheia păcii pe care Mântuitorul a aruncat-o tuturor neamurilor din lume. Până la sfârşit, ele se vor convinge, după ce vor fi rătăcit, cercetat şi încercat totul, că în afară de dragostea pe care Dumnezeu a sădit-o în sufletele oamenilor, ca o sinteză a tuturor însuşirilor omeneşti şi trimiţându-ne-o prin însuşi Mântuitorul Isus Hristos, care a pus-o deasupra tuturor virtuţilor, nu există nimic care să ne poată da linişte şi pace.

Toate celelalte îşi au rădăcina în dragoste: şi credinţa şi munca

şi ordinea şi disciplina.

Ce minunat şi ce înţelept vorbeşte Apostolul Pavel:

„Chiar dacă aş vorbi în limbi omeneşti şi îngereşti şi dragoste nu am, sunt o aramă sunătoare sau un chimval zăngănitor. Şi chiar dacă aş avea darul prorociei şi aş cunoaşte toate tainele şi toată ştiinţa, chiar dacă aş avea toată credinţa aşa încât să mut şi munţii, dacă dragoste nu am, nimica nu sunt.

Şi chiar de aş împărţi toată averea pentru hrana săracilor, chiar dacă mi-aş da trupul să fie ars şi n-aş avea dragoste, nu-mi foloseşte la nimic.

Dragostea este îndelung răbdătoare, este plină de bunătate, dragostea nu pizmuieşte, dragostea nu se laudă, nu se umflă de mândrie.

Nu se poartă necuviincios, nu caută folosul său, nu se mânie, nu se gândeşte la rău.

Nu se bucură de nelegiuiri, ci se bucură de adevăr.

Acopere totul, crede totul, nădăjduieşte totul, sufere totul.

Dragostea nu va pieri niciodată.

Prorociile se vor sfârşi, limbile vor înceta, cunoştinţa va avea sfârşit.” (Corinteni I, 13,1-8)

De aici porneşte mişcarea noastră. Nu ştiu cum să vă îndemn mai mult ca să cultivaţi dragostea şi cei ce comandaţi şi cei ce staţi sub comandă. Ea vă va da posibilităţi nebănuite şi nesfârşite de rezolvare a tuturor problemelor grele care vi se vor ivi. Acolo unde nu este dragoste, nu este viaţă legionară. Priviţi un moment această viaţă legionară şi înţelegeţi ce ne leagă pe noi, pe toţi, unul de altul, pe cei mari şi pe cei mici, pe cei săraci şi pe cei bogaţi, pe cei bătrâni şi pe cei tineri.

Dragostea nu desfiinţează însă obligaţia de a fi disciplinat, după cum nu desfiinţează obligaţia de a munci sau pe aceea de a fi ordonat.

Disciplina este o îngrădire a noastră, fie pentru a ne conforma unor norme etice de viaţă, fie pentru a ne conforma voinţei unui şef.

În cazul întâi o practicăm pentru a ne urca pe înălţimile vieţii, în cazul al doilea, pentru a obţine succesul în luptă: cu natura sau duşmanii.

Pot fi o sută de oameni care se iubesc între ei ca fraţii. Dar în faţa unei acţiuni, e posibil ca fiecare să aibă câte o părere. O sută de păreri nu vor birui niciodată. Dragostea singură nu-i va putea face biruitori. Este nevoie de disciplină. Pentru a birui trebuie să-şi însuşească toţi o singură părere, aceea a celui mai experimentat dintre ei, a şefului.

Disciplina este chezăşia biruinţei, pentru că ea asigură unitatea efortului.

Sunt greutăţi pe care numai un neam întreg unit, ascultând de o singură comandă, le poate birui. Cine este imbecilul, care într-un asemenea caz, să refuze de a se grupa cu toţi ai lui la un loc, ascultând de aceeaşi comandă, pentru motivul că disciplina i-ar ştirbi din personalitate?

În asemenea cazuri când neamul îţi este ameninţat şi când firea lucrurilor te îndeamnă să-ţi schilodeşti trupul, să-ţi pierzi viaţa, să-ţi sfarmi familia, să-ţi periclitezi viitorul copiilor, să renunţi la tot ce ai pe acest pământ, pentru a ţi-l salva, este cel puţin ridicol să vorbeşti despre „ştirbirea personalităţii”.

Disciplina nu înjoseşte pentru că te face biruitor. Şi dacă biruinţele nu se pot câştiga decât cu jertfă, disciplina este cea mai mică dintre jertfele pe care un om poate să le facă pentru victoria neamului său.

Dacă disciplina este o renunţare, o jertfă, ea nu înjoseşte pe nimeni. Pentru că orice jertfă înalţă, nu coboară.

Neamul acesta al nostru având în calea sa uriaşe greutăţi de trecut, fiecare Român trebuie să primească educaţia disciplinei cu dragă inimă şi cu conştiinţa că astfel contribuie la biruinţa de mâine.

Nu există biruinţă fără unitate. Şi nu există unitate fără disciplină. De acea neamul nostru va trebui să condamne şi să considere ca acţiune vrăjmaşă orice abatere de la şcoala disciplinei, ca pe ceva care-i periclitează biruinţele şi viaţa.

LUPTA PENTRU MENŢINEREA REVISTEI

Lupta pentru asigurarea revistei este o a doua etapă în dezvoltarea mişcării legionare. Ne având bani, sforţările noastre au luat aspectul unei adevărate bătălii. „Bătălie” chiar i-a spus din primul

moment.

Am întrebuinţat două sisteme:

1. Concentrarea tuturor sforţărilor, în acelaşi timp, asupra aceluiaşi obiectiv.

2. Stimularea luptătorilor în timpul bătăliei, prin citarea lor şi prin distincţii acordate.

Acest sistem îl veţi întâlni dea lungul întregii vieţi legionare.

El întruneşte următoarele avantaje:

a) Realizarea rapidă a scopului urmărit.

b) Educarea acţiunii unitare şi a efortului disciplinat al tuturor luptătorilor.

c) Trezirea conştiinţei puterilor proprii. Încrederea în sine, încrederea în puterile sale. Amintirea înfrângerilor economice, în special a încercărilor nereuşite, a aruncat poporul român în resemnare, lipsă de curaj, neîncredere. Va trebui să-i trezim încrederea în sine, prin înlocuirea amintirilor dureroase, cu o tradiţie de biruinţă în încercările sale.

Şi în sfârşit, prin stimularea luptătorilor, vom putea obţine o selecţionare a celor cu tragere de inimă, cu dor de muncă, o elită a luptătorilor.

Am făcut prin revistă apel la toţi prietenii noştri, ca în timpul de la 1 septembrie la 15 Octombrie, să pornească la ofensivă, pentru a face toţi împreună un cât mai mare număr de abonamente.

În urma apelului lansat, a început o adevărată muncă de furnici. La ea au luat parte deopotrivă: tineri, bătrân, ţărani şi intelectuali. Unii au ajuns a face până la 45 abonamente (Constantin Ilinoiu).

În numărul de la 1 Noiembrie 1927 s-a dat rezultatul acestei prime bătălii. Iată ce scriam atunci:

„La 15 Octombrie, ora 6 seara, numărul celor abonaţi a ajuns la 2.586. Legiunea mulţumeşte tuturor celor care s-au ostenit, lucrând pentru cea dintâi biruinţă a ei.”

În revistă au fost trecuţi toţi acei care au luat parte la această luptă. În primul rând s-au adus mulţumiri părintelui Moţa care ne-a făcut o frumoasă propagandă prin „Libertatea”.

Dau şi aici numele tuturor aşa cum au fost publicate în

„Pământul Strămoşesc”. Unii din ei n-au devenit legionari, iar alţii nu mai sunt acum printre noi, murind în credinţa legionară.

Le dau aici numele pentru că ei sunt credincioşii din primul moment. Sunt trecuţi în ordinea în care s-au distins:

Maica Pamfilia Ciolac (Văratec), Octav Neguţ (Focşani), Arhimandrit Atanasie Popescu (Bălţi), Ieromonah Ishie Antohi (Neamţ), Mihail Tanasache, Victor Silaghi, Ion Bordeianu, Radu Mironovici, Căpitan V. Ţuchel (Iveşti), Constantin Ilinoiu (Iaşi), N. Grosu (Botoşani), Ion Minodora (Huşi), Grigore Balaci (Moviliţa-Putna), Andrei C. Ionescu (Bârlad), Spiru Peceli (Galaţi), Inginer Mihai Itu (Bucureşti), Inginer Gh. Clime (Iaşi), Ion T. Banea (Sibiu), Ilie Gârneaţă (Iaşi), Totu Nicolae (Iaşi), Coman Alexandru (Găuri-Putna), Decebal Codreanu (Huşi), Mihail Marinescu (Galaţi), Traian Lelescu (Piatra Neamţ), Sebastian Erhan (Câmpulung-Bucovina), N. Tecău (America), Elena Petcu (Vaslui), Dr. Socrate Divitari (Tecuci), Ion Pleşea (Orhei), P.I. Morariu (Suraia Putna), Nanu Gavril Răileanu (Orhei), Cotiga Traian (Focşani), Maria Mitea (Severin), I. Ciobăniţă (Belceşti), Cărăuşu (Voineşti), Tinistei Neaga (Orhei), Zosim Bardaş (Târnava Mare), Ion Blănaru (Focşani), Iuliu Stănescu (Mârşani – Dolj), Corneliu Georgescu (Poiana Sibiului), Fănică Anastasescu (Bucureşti), D. Ifrim (Iaşi), I. Durac (P. Neamţ), Păcuraru Gh. (Bucureşti), Prof. Isac Mocanu (Turda), Marius Popp (Cluj), N. Voinea (Panciu), N.B. Munceleanu (Roman), Grigorie Berciu (Vama), Corneliu Cristescu Başa (Comăneşti), Angela Pleşoianu (Severin), Emil Eremeiu (Năsăud).

* * *

Din care au luat parte la prima bătălie legionară, acum după 8 ani, constatăm următoarele:

Patru ne-au părăsit, neputând să ne înţeleagă; ne-au şi atacat.

Opt, după un an sau doi, n-au mai dat niciun semn de viaţă.

Douăzecişidoi au căpătat cele mai înalte grade, devenind comandanţi legionari, comandanţi ajutori sau senatori.

Şapte au devenit legionari şi oameni de credinţă neclintită, înfruntând toate prigoanele.

Optsprezece ne-au rămas prieteni, ajutându-ne până astăzi.

* * *

În urma acestei bătălii, „Pământul Strămoşesc” a fost asigurat pentru un an de zile.

ALTE NUME CARE SE DESPRIND CITIND PRIMELE NUMERE ALE REVISTEI

Vasile State, comerciant şi C. Vasiliu, pensionar (Adjud), Gh. Oprea (Sân-Nicolaul Mare), Ion Şchiopu (Prundul Bârgăului), Avocat Budescu P. (Banat), Adolf Greiter, Mişu Ştefănescu, Iosif Dumitru (cel dintâi abonat al „Pământului Strămoşesc”), Ilie Berlinschi (Igeşti-Bucovina), Dr. Elena Bratu, Mille Lefter (Galaţi), Ion Demian (Turda), Dr. Popescu (Vasliu), Teodorescu Crăciun, Augustin Igna, Ivanovici, Adam Brânzei, Şofron Robotă (Dorna), Băcuţă Boghiceanu (huşi), fraţii Bălan (Soveja, C. Gheorghiu Contar, Căpitan Şiancu, Gh. Postolache, Gheorghe Despa (Dorna), Luchian Cozan (Dorna), Dr. Crişan, inginer Camil Grossu, Chirulescu Victor, Iordache Nicoară, Ion şi Alexandru Butnaru, Adriana şi Teodora Ieşeanu, Vasile Stan, profesor Răzmeriţă, Crăciunescu (Focşani), Ion Belgea, Guriţă Ştefăniu, Ghiţă Antonescu, Pantelimon Statache, Octav Pavelescu (Focşani), Gheorghe Potolea (Bereşti), I. Gh. Teodosiu, Margareta Marcu, Gheorghe Marcu, (Galaţi), Dan Tarnovschi, Simion Tonea, inginer Stoicoiu, Colonel Paul Cambureanu, Amos Horaţiu Pop (Ludoş), Ştefan Nicolau, Ileana Constantinescu, Elvira Ionescu, Marioara Cidimdeleon, Gh. Amancei, Coca Tiron, Iulius Igna, Aristotel Gheorghiu (Rm.

— Sărat), D. Bunduc, Valer Dănieleanu, Constantin Ursescu, Vasile Ţâmpău, C. Mierlă, Octav Dănieleanu, Ştefan Mânzat, Colonel Blezu, Eufrosina Ciudin, Cuvioşia SA Maica Zenaida Rachiş, Gh. Ligă, Ana Drăgoi (Galaţi), profesor Matei Coriolan.

* * *

Am dat aceste nume întâlnite mai des nu pentru a satisface curiozitatea cititorilor, ci pentru că oamenii care ne-au făcut bine şi cu deosebire cei din ceasul întâi, nu trebuiesc uitaţi niciodată.

Din aceştia, unii au dispărut, iar alţii s-au ridicat luptători, înfruntând toate prigoanele până în ziua de astăzi.

Despre unii din ei poate nu voi avea ocazia să vorbesc în cursul cărţii şi de aceea m-am grăbit să-i trec acum.

CUM ERA PRIMITĂ ACŢIUNEA NOASTRĂ

Ne-am bucurat din primul ceas de ura iudeo-masonică-politicianistă. Dar erau şi oameni care ne primeau în casa lor ca pe o rază de nădejde.

Iată câteva scrisori de la cititori, publicate în primele numere din „Pământul Strămoşesc”:

„Nu voi căuta să-mi arăt în rânduri interminabile bucuria, de apariţia revistei. O întâmpin însă cu vorba din bătrâni: *Doamne ajută-le*! Nici nu voi releva în aceste rânduri faptele din urmă, ci zic: *La drum înainte, tot înainte, oamenii cei noi*. *Trăiască ceata Arhanghelului Mihail. Ceata celor răi prăbuşească-se în întunericul lui Belzebut.*

Arhanghelul Mihail va trebui să lovească fără şovăire şi fără cruţare. Iată principiul acţiunii anunţate prin revista P*ământul Strămoşesc*.

La glasul Arhanghelului nu poate alerga nici Satana nici slujitorii ei. Dar nici să-şi închipuie că pot înşela prin aparenţă. Pentru trădători mai mare pedeapsă decât pentru duşmani.

Nicio îngăduinţă, căci nimănui nu-i lipseşte maturitatea de a judeca în ceasul hotărâtor.

Închei rândurile mele cu urarea de a vedea cu un ceas mai devreme izbânda. Izbânda cea mare.

Colonel Blezu”

* * *

„Soarele strălucitor al zvasticii n-a întârziat nici de această dată să ne scoată din haos. Din lumina lui binefăcătoare ne-a dat spre mântuire *Legiunea Arhanghelului Mihail*. De acum sufletul românesc e încălzit iarăşi de credinţa că mişcarea aceasta sfântă nu va pieri.

Ideea naţională ne va chema la datorie.

Cei ce nu vor înţelege, vor cădea. Sunt alături de voi,

M. I. Lefter, avocat

Preşedintele L.A.N.C. Galaţi”

* * *

„Sunteţi speranţa zilelor noastre de mâine. Viitorul nostru şi al copiilor noştri, îl punem la picioarele D-voastră.

Toţi aşteaptă cu nerăbdare o organizaţie puternică şi toţi suntem dornici de luptă.

Şi când că spun aceasta nu că spun numai ceea ce simt eu, dar ceea ce văd la alţii destul de numeroşi.

C. N. Păduraru contabil la sat, Ruptura – Roman"

* * *

„Văd şi simt cum încep să renască din nou inimile româneşti. Izbânda acum, nu am speranţă ci *cred* că va fi a noastră.

Ion Banea, student, Vurpăr – Sibiu"

* * *

„Ţin de a mea datorie de student creştin să vă aduc salutul meu şi al prietenilor mei din Câmpia Jiului, pentru hotărârea şi energia ce dovediţi în lupta începută.

Iuliu Gh. Stănescu, student"

* * *

„Noi românii din comuna Vulcani, care suntem muncitori la Societatea Petroşani, purtăm şi astăzi jugul în România Mare din partea funcţionarilor Societăţii, pentru că toţi sunt străini.

Eu, cu numele Augustin Igna, sufăr de tuberculoză, boală de plămâni şi meserie am avut de miner, dar acum cu boala nu mai pot ca să mai lucru sub pământ, că nu-mi suferă aerul greu din mine.

Am făcut o cerere iscălită de medic ca să-mi deie ceva de lucru mai uşor, *afară, nu în mină*, căci înăuntru mă prăpădesc în câteva săptămâni. Nu mi-au primit-o. Mă plâng D-voastră, căci nu mai am cui.

Igna Augustin"

* * *

„Opriţi-mi revista de sub adresa: Axente Poenar, minier, Cârteju de Sus (dar noi nu i-am oprit-o).

Fiindcă nu mai am atâţia bani s-o abonez pe cel puţin trei luni, iar ca s-o trimit îndărăt îmi pare rău.

Acum să vă explic puţin de ce nu am bani. E toamnă aici. Toată lumea se bucură de ea fiindcă vin produsele şi recolta întregului an, dar noi amărâţii de mineri, nu ne bucurăm, căci vine iarna şi ne lipsesc îmbrăcămintele şi încălţămintele; ne lipsesc şi la bieţii copilaşi care

trebuie mânaţi la şcoală. Ce mai cruţăm de la amara pâine trebuie să dăm pentru acestea.

Axente Poenar, minier"

* * *

„SCUMPI ŞI DRAGI COPII AI NEAMULUI NOSTRU

Deşi eu merg spre apusul vieţii, totuşi îmi răsare în suflet o rază nouă de nădejde şi reînviere a scumpei noastre ţări, văzând mişcare sfântă şi curată a D-vs. cu Legiunea Marelui Voievod Ceresc Arhanghelul Mihail. Mă întristez foarte că nu voi trăi să văd înflorind neamul nostru şi să gust şi eu roadele trudnice, udate cu sudori reci şi sânge poate, al celor sortiţi de Dumnezeu martiri, care sunt şi vor mai fi încă pentru împlinirea marelui plan ce se plămădeşte cu atâtea amărăciuni. *e destul de târziu*: molima se lăţeşte, mormântul ni se sapă, cioclii sunt gata să ne astupe pe vecie; iar noi românii, mari şi mici, ne codim, ne tocmim şi ne sfădim pentru ambiţii, măriri goale şi averi trecătoare.

Eu tac că sunt prost. Tu taci că eşti şiret. El tace că e înhămat în partid politic. Ei tac că sunt la cârmă, şi aşa mereu tăcem cu toţii; întunericul pierzării ne cuprinde clipă cu clipă şi făclia neamului nostru se stinge.

Sunt un biet ţăran plugar, dar mânuiesc condeiul ca şi sapa ori coasa, voi da ajutorul meu cu banul, cu condeiul, cu vorba şi fapta, rugându-vă a-mi da un locuşor în revista noastră *Pământul Strămoşesc*.

„Voi scrie sub titlu: noi, românii, suntem pe pragul pieirii, sau nu? Şi pentru ce?

Şi cine sunt vinovaţii?

Care e cauza acuzelor?

Ce se face şi ce trebuie făcut?

Ce trebuie să ştie şi să facă tot românul?

V. I. Onofrei, plugar

Com. Tungujei, (Vaslui)"

DINCOLO DE FORME

De altfel, toată revista „Pământul Strămoşesc" e plină de astfel de scrisori: contribuţie a românilor la crearea Legiunii, care este mai mult decât o organizaţie cu membri, registre şi şefi. *Este o stare de*

spirit. O unitate de simţire şi trăire la care contribuim toţi. Membri, şefi, număr, uniforme, program etc., constituie Legiunea care se vede. Cealaltă însă, cea mai importantă, este Legiunea care nu se vede. Legiunea care se vede, lipsită de Legiunea care nu se vede, adică de acea stare de spirit, de viaţă, nu înseamnă nimic. Sunt forme goale fără conţinut.

Noi nu ne-am instalat cu revista ca un profesor la catedră, înălţând barieră între noi, „şefii", „învăţătorii", care scriam la gazetă învăţături şi norme, şi între mulţimea care nu are altceva de făcut decât să *înveţe* învăţăturile noastre şi să se conformeze lor. Pe de o parte noi, pe de altă parte, ea. Nu.

A face Legiunea nu înseamnă a-i face uniformă, nasturi etc. Nu înseamnă a-i elabora sistemul de organizare. Nu înseamnă nici măcar a-i formula legislaţia, normele de conducere, înşirând logic textele pe hârtie. După cum a crea un om nu înseamnă a-i face hainele, nici a-i fixa principiile de conduită şi nici a-i stabili programul de acţiune.

O mişcare nu înseamnă nici statut, nici program, nici doctrină. Acestea pot fi legislaţia mişcării, pot defini scopul ei, sistemul de organizare, mijloacele de acţiune etc., dar nu însăşi mişcarea.

Acestea sunt adevăruri pe care oamenii, chiar cei de ştiinţă, le confundă.

A crea numai „statut", „program" etc., şi a crede că ai făcut „mişcare", este ca şi cum voind să faci un om, i-ai face numai hainele.

A crea o mişcare înseamnă *în primul rând*, a crea, *a da naştere unei stări de spirit*, care nu-şi are sediul în raţiune, ci în sufletul mulţimii.

Aceasta constituie *esenţialul* în mişcare legionară.

Această *stare de spirit* nu am creat-o eu. Ea s-a născut din întâlnirea *aportului nostru de simțire* cu al celorlalţi români. Revista „Pământul Strămoşesc" a fost locul de *întâlnire, de înfrățire a simțirilor și, mai târziu a gândurilor noastre*, cu simţirile şi cu gândurile acelor români care simţeau la fel ca noi şi judecau la fel.

Aşadar, Legiunea în adâncul ei, în *acea stare de spirit* nevăzută, dar simţită de noi, n-am creat-o eu.

Ea este rezultatul unei conlucrări.

Ea s-a născut din contopirea următoarelor elemente:

1. Aportul nostru de simţire.

2. Aportul de simţire al altor români.

3. Prezenţa în conştiinţa tuturor a morţilor neamului.

4. Îndemnul pământului patriei şi

5. Binecuvântarea lui Dumnezeu.

* * *

N-aş vrea să se interpreteze vreodată greşit, spunându-se:

— Eu nu sunt legionar de aceştia în uniformă, eu sunt legionar în spirit.

Aceasta nu se poate.

Pe acest fundament sufletesc se crează doctrină, program, statut, uniformă, acţiune, toate deopotrivă, nu ca elemente accesorii, ci ca elemente care *fixează* conţinutul spiritual al mişcării, dându-i o formă unitară, îl menţin în conştiinţa oamenilor şi îl *poartă* spre înfăptuire şi biruinţă.

Mişcarea legionară înseamnă toate la un loc.

* * *

Uniformele apărute în toate mişcările contemporane: Fascism (cămaşa neagră), Naţional-Socialism (cămaşa brună) etc. nu s-au născut din imaginaţia şefilor. Ele s-au născut dintr-o necesitate de exprimare a acestei *stări de spirit*. *Expresia unităţii de simţire*. Ele sunt faţa văzută a unei realităţi nevăzute.

MIŞCĂRILE NAŢIONALE ŞI DICTATURA

De câte ori se vorbeşte despre o mişcare naţională, sistematic i se pune în sarcină faptul conducerii spre un regim de dictatură.

Nu vreau să fac în acest capitol critica dictaturii, ci voiesc să arăt că mişcările din Europa: „Fascismul”, „Naţional-Socialismul” şi „Mişcarea Legionară” etc. nu sunt nici dictaturi, după cum nu sunt nici democraţii.

Cei care ne combat, strigând: „Jos dictatura fascistă!”, „Luptaţi împotriva dictaturii! Feriţi-vă de dictatură!”, nu lovesc în noi. Împuşcă alături sau cel mult pot lovi în faimoasa „dictatură a proletariatului”.

Dictatura presupune: voinţa unui singur om, impusă cu forţa

voinţei celorlalţi oameni dintr-un stat. Deci două voinţe: a dictatorului sau a unui grup, de o parte şi a poporului, de alta.

Când această voinţă se impune prin silnicie şi cruzime, atunci dictatura este tiranie. Când însă o naţiune în entuziasm indescriptibil şi în majoritate de 98%, naţiune de 60 de milioane sau de 40 de milioane de suflete, aprobă, aplaudă în delir măsurile şefului, însemnează că între voinţa şefului şi voinţa poporului este un desăvârşit acord. Mai mult, ele se suprapun aşa de perfect, încât nici nu mai există două. Există una singură: a naţiunii, a cărei expresie este şeful.

Între voinţa naţiunii şi voinţa şefului nu există decât un singur raport: *raport de exprimare.*

A susţine că unanimitatea obţinută sub regimurile mişcărilor naţionale se datorează „terorii" şi „sistemelor inchizitoriale" este cu totul neserios. Pentru că popoarele în mijlocul cărora s-au ridicat asemenea mişcări sunt de o înaltă conştiinţă cetăţenească. Ele s-au luptat, au sângerat, au lăsat mii de morţi pentru libertate. Niciodată însă nu s-au plecat: nici în faţa duşmanilor dinafară şi nici în faţa tiranului dinăuntru.

Pentru ce nu s-ar lupta şi n-ar sângera şi azi în faţa terorii de acum? Şi apoi cu forţa, cu silnicia, cu teroarea, poţi să scoţi voturi şi chiar majorităţi; vei scoate plânsete, vei scoate suspine, dar nu s-a pomenit şi nici nu se va pomeni să poţi scoate entuziasm şi delir. Nici la naţia cea mai imbecilă din lume.

Mişcarea naţională, neavând deci caracterul regimurilor dictatoriale, ne întrebăm: ce este atunci?

Este democraţie? Nu este nici democraţie. Pentru că şeful nu este ales de mulţime. Democraţia are la bază sistemul eligibilităţii. Aici niciun şef nu este ales prin vot. *Şeful este consimţit*.

Dacă nu-i dictatură şi nici democraţie, atunci ce este?

Este o formă nouă de conducere a statelor. Neîntâlnită până acum. Nu ştiu ce denumire va căpăta, dar este o formă nouă.

Cred că are la bază acea *stare de spirit*, acea stare de înaltă *conştiinţă naţională*, care, mai devreme sau mai târziu, se întinde până la periferiile organismului naţional.

Este o stare de lumină interioară. Aceea ce odinioară era zăcământ instinctiv al neamului, în aceste momente se reflectează în conştiinţe, creând o stare de unanimă iluminaţie, întâlnită numai în marile experienţe religioase. Această stare, pe drept s-ar putea numi o stare de ecumenicitate naţională.

Un popor în *întregimea* lui ajunge la conştiinţa de sine, la conştiinţa rostului său şi a destinului său în lume. În istorie n-am întâlnit la popoare decât sclipiri de o secundă. Din acest punct de vedere azi ne găsim în faţa unor fenomene naţionale permanente.

În acest caz şeful nu mai este un „stăpân", un „dictator" care face „ce vrea", care conduce după „bunul plac".

El este expresia acelei *stări de spirit nevăzute*. Simbolul acestei stări de conştiinţă. El nu mai face „ce vrea". El face „ce trebuie". Şi este condus nu de interesele individuale, nici de cele colective, ci de interesele *naţiunii eterne* la a căror conştiinţă au ajuns popoarele. În cadrul acestor interese şi numai în cadrul lor îşi află maximum de satisfacţie normală şi interesele personale şi cele colective.

PRIMELE ÎNCEPUTURI DE ORGANIZARE

O nouă etapă în dezvoltarea mişcării legionare o constituie organizarea.

Orice mişcare, dacă voim să nu rămână un haos trebuie turnată în forme de organizare. Întreg sistemul de organizare legionar se bazează pe ideea de „cuib". Adică, un grup, variind între 3-13 oameni, sub comanda unui şef. La noi nu există „membri", indivizi separaţi. Există numai cuib. Individul este încadrat în cuib. Organizaţia legionară nu este formată dintr-un număr de membri, ci dintr-un număr de cuiburi. Sistemul n-a variat prea mult în esenţa lui de la început şi până astăzi. Totuşi a avut şi completări necesare, pentru că o organizaţie trebui să ţină seama de realităţi. Este ca un copil care se dezvoltă necontenit. Şi trebuie necontenit să i se ajusteze haina, în măsura dezvoltării.

Greşit procedează acei care, imaginându-şi cum va trebui să fie organizaţia în faza ei ultimă de dezvoltare, îi croiesc de la început o haină, pe care ea nu o va putea bine întrebuinţa decât într-u anumit stadiu de dezvoltare. După cum greşit procedează acei care fac o haină

mică la început şi nemaiţinând seamă de dezvoltarea mişcării, o forţează să se chinuiască în forme care nu mai corespund.

Nu voi insista prea mult aici asupra cuibului, deoarece am tratat pe larg problema în „Cărticica Şefului de Cuib”.

Ce m-a condus însă să aleg acest sistem?

În primul rând, nevoia.

E o mare deosebire între momentul înfiinţării Ligii, când am întrebuinţat un sistem şi între acela al înfiinţării Legiunii, când am întrebuinţat alt sistem.

În momentul înfiinţării Ligii exista un curent popular. El trebuia să fie de urgenţă captat. În momentul înfiinţării Legiunii nu exista niciun curent popular pentru noi. Ci numai oameni răzleţi, izolaţi, răspândiţi prin sate şi oraşe.

Eu nu puteam să încep cu înfiinţare de comitete judeţene. Pentru că nu aveam oameni. Nici nu puteam lua un om să-l pun şeful unui judeţ. Dacă el nu are decât putere dea fi şeful numai al unui sătişor, va fi incapabil să organizeze un judeţ.

Şeful unei mişcări trebuie să ţină seama cu cea mai mare stricteţe de realitate. Or, singura mea realitate era „omul singur”. Un biet ţăran sărac care plânge într-un sat, un nenorocit muncitor bolnav, un intelectual dezrădăcinat.

Şi atunci, fiecăruia dintre aceştia i-am dat posibilitatea de a aduna în jurul lui un grup, după puteri, al cărui şef devenea. Cuibul cu şeful lui.

Nu-l numeam eu şef de cuib. Puterile lui îl numeau, îl ridicau: nu devenea şef dacă „voiam” eu, ci dacă el putea aduna, convinge şi conduce un grup. Cu timpul am ajuns, spre deosebire de celelalte organizaţii (nude adesea se fac şefi pe baza cadourilor) să am un şir de *mici comandanţi*, nu „făcuţi”, ci „născuţi”, zăcând în ei calităţi de conducător. De aceea, un şef de cuib legionar este o realitate pe care te poţi sprijini. Reţeaua acestor şefi de cuib formează scheletul întregii mişcări legionare. Stâlpul organizaţiei legionare *este şeful de cuib*. Când se înmulţesc aceste cuiburi se grupează sub comandă: pe comune, plăşi, judeţe, provincii.

Cum mi-am făcut pe ceilalţi şefi? Nu am numit: şeful satului,

plăşii, judeţului. Le-am spus:

— Cuceriţi, organizaţi. Şi cât veţi putea organiza, peste atât se va întinde şefia voastră.

Eu în consfinţeam în situaţiile în care puterea, calităţile şi aptitudinile lor îi ridicau.

Am pornit de la şeful de cuib şi încet am ajuns la şeful de sat, plasă, oraş, judeţ şi abia la 1934, adică după şapte ani la şeful de regiune.

Sistemul cuibului mai prezintă următoarele avantaje:

a. *Face să activeze; pune în funcţiune întreg organismul unei mişcări*. În celelalte organizaţii, unde există comitete şi membri, pe comune sau judeţe, lucrează numai câţiva din comitet. Restul: o mie, două mii, zece mii stau.

În sistemul cuibului, prim marea *iniţiativă* pe care o au şefii de cuiburi, în cadrul normelor prescrise şi prin obligaţia fiecărui cuib de a-şi înscrie în trecutul său o cât mai glorioasă pagină şi cum nu există nimeni în afară de cuib, toată lumea, absolut toată lumea munceşte.

b. *Rezolvă toate problemele.* Sunt o serie nesfârşită de lucruri pe care un om e prea puţin a le putea face, iar o întreagă organizaţie e prea mare pentru a se putea ocupa de ele. Exemplu: facerea unei mic fântâni într-un sat, repararea unui podeţ etc. Un om nu poate singur; o organizaţie nu se poate ocupa de ele; cuibul însă, din şase, opt sau zece oameni este unitatea cea mai potrivită pentru a le putea executa.

c. *Este uşor transformabil*. Dintr-o unitate de luptă într-o unitate de muncă sau dintr-una de muncă într-una de luptă.

d. *Crează un mare număr de cadre.* Oameni specializaţi în arta conducerii.

e. *Localizează efectul unei defecţiuni sau trădări*.

f. *În sfârşit, este cel mai bun loc unde se poate face educaţia.* Pentru că în cuib sunt oameni de aceeaşi vârstă, de acelaşi sex, de aceeaşi putere de înţelegere, de aceeaşi constituţie sufletească. Aici sunt toţi prieteni. Omul care n-ar putea să-şi destăinuiască necazurile, sufletul în faţa unui copil (fie din jenă, fie pentru a nu-l face părtaş prea de timpuriu al greutăţilor şi grijilor vieţii) aici în cuib, între prieteni, poate. După cum poate primi o observaţie sau chiar o pedeapsă.

Cuibul este o mică familie legionară având la bază dragostea.

În „Cărticica Şefului de Cuib”, i-am fixat acestei familii şase legi după care trebuie să se conducă (pag. 4, pct.3) (Nu se conduce deci după voinţa, bunul plac al şefului; aceasta ar fi dictatură. Ci după legi).

1. LEGEA DISCIPLINEI: Fii disciplinat, legionar, căci numai aşa vei învinge. Urmează-ţi şeful şi la bine şi la greu.

2. LEGEA MUNCII: Munceşte, munceşte în fiecare zi. Munceşte cu drag. Răsplata muncii să-ţi fie, nu câştigul, ci mulţumirea că ai pus o cărămidă la înălţarea Legiunii şi la înflorirea României.

3. LEGEA TĂCERII: Vorbeşte puţin. Vorbeşte ce trebuie. Vorbeşte când trebuie. Oratoria ta este oratoria faptei. Tu făptuieşte. Lasă-i pe alţii să vorbească.

4. LEGEA EDUCAŢIEI: Trebuie să devii *altul*. Un erou. În cuib, fă-ţi toată şcoala. Cunoaşte bine Legiunea.

5. LEGEA AJUTORULUI RECIPROC: Ajută-ţi fratele căzut în nenorocire. Nu-l lăsa.

6. LEGEA ONOAREI: Mergi numai pe căile indicate de onoare. Luptă şi nu fi niciodată mişel. Lasă pentru alţii căile infamiei. Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei.

* * *

Dar accentuez încă o dată, iubiţi legionari, şi vă atrag luarea aminte asupra unui lucru esenţial: şedinţa unui cuib este incompletă dacă veţi proceda rece: „Ce aţi mai executat?”, „Ce mai avem de executat?”, „Să facem cutare lucru”, „La revedere”.

Lăsaţi loc liber sufletului. Lăsaţi-i un loc în cadrul şedinţei. Procedaţi cu căldură. Daţi posibilitatea să-şi descarce fiecare sufletul, greutăţile, supărările, necazurile, pe care viaţa i le-a pus în spate. Să-şi împărtăşească bucuriile. Să fie cuibul vostru un loc de mângâiere şi de împărtăşire de bucurii. O şedinţă atunci a fost bună, când omul se întoarce descărcat de poverile sufletului şi încărcat de credinţă în neamul său. Dacă în „Cărticica Şefului de Cuib” n-am atras suficient atenţia asupra acestui lucru, completez acum.

* * *

Tot în legătură cu activitatea de educaţie în cadrul cuibului, extrag din „Cărticica Şefului de Cuib”, punctul 53: *Rugăciunea ca*

element decisiv al victoriei. Apelul la strămoşi:

„Legionarul crede în Dumnezeu şi se roagă pentru biruinţa Legiunii

Să nu se uite că no, poporul român, stăm ici pe acest pământ prin voia lui Dumnezeu şi binecuvântarea Bisericii Creştine. În jurul altarelor bisericilor s-au adunat laolaltă de mii de ori, în vremuri de bejenie şi restrişte întreaga suflare românească de pe acest pământ, cu femei, copii şi bătrâni, cu conştiinţa limpede a ultimului refugiu posibil. Şi astăzi stăm gata să ne adunăm – poporul român – în jurul altarelor ca în vremurile de mari primejdii, pentru ca îngenuncheaţi să căpătăm binecuvântarea lui Dumnezeu.

Războaiele s-au câştigat de către acei care au ştiut să atrag din văzduh, din ceruri, forţele misterioase ale lumii nevăzute şi să-şi asigure concursul acestor forţe. Forţele acestea misterioase sunt sufletele morţilor, sufletele strămoşilor noştri, care au fost şi odată legaţi de glia, de brazdele noastre, care au murit pentru apărarea acestui pământ şi care sunt şi azi legaţi de el prin amintirea traiului lor de aici şi prin noi, copiii, nepoţii şi strănepoţii lor. Dar mai presus de sufletul morţilor stă *Dumnezeu*.

Odată aceste forţe atrase, ele vin în balanţa ta, te apără, îţi dau curaj, voinţă şi toate elementele necesare victoriei şi te fac să învingi. Introduc panică şi groază în duşmani, le paralizează activitatea. În ultima analiză, biruinţele nu depind de pregătirea materială, de forţele materiale ale beligeranţilor, ci de puterea lor de a-şi asigura concursul puterilor spirituale. Astfel se explică – din istoria noastră – biruinţele miraculoase ale unor puteri materialiceşte cu desăvârşire inferioare.

Cum se poate asigura concursul acestor forţe?

1. Prin dreptatea şi moralitatea acţiunii tale şi

2. Prin apelul fervent, insistent la ele. Cheamă-le, atrage-le cu puterea sufletului tău şi ele vor veni.

Puterea de atracţie este cu atât mai mare, cu cât apelul, rugăciunea se face în comun de cât mai mulţi.

De aceea, în şedinţele cuibului, care se ţin în toată ţara sâmbătă seara, se vor face rugăciuni şi se vor îndemna toţi legionarii ca a doua zi, duminică, să meargă la biserică.

Patronul nostru este Sfântul Arhanghel Mihail. Icoana lui trebuie s-o avem în casele noastre şi în vremuri grele să cerem ajutorul ui şi el nu ne va lăsa niciodată.”

* * *

Aceste cuiburi sunt grupate apoi în *unităţi*, fie după criteriul vârstei şi sexului (frăţii de cruce, tineri până la 19 ani şi frăţiori de cruce, până la 14 ani, cetăţui, fete şi doamne, viitori legionari, *legionari*), fie după criterii administrative (sat, oraş, judeţ) cu şefii respectivi care îndrumă activitatea, asigurându-i unitatea. Toate acestea sunt tratate în „Cărticica Şefului de Cuib”.

Acest sistem de cuib ar putea avea un dezavantaj. S-ar părea că sfarmă, macină u*nitatea*. Aceasta se înlătură însă, prin dragoste şi prin doza de mare disciplină care se toarnă în educaţia legionară.

LEGĂMÂNTUL PRIMILOR LEGIONARI

Se apropia ziua de 8 noiembrie 1927, Sfinţii Arhangheli Mihail şi Gavril. Acum urma să depunem primul legământ. Am căutat şi am găsit o formă care să poată fi expresia fidelă a caracterului mişcării noastre, a legăturii noastre cu pământul, cu cerul şi cu morţii. Am adunat câte o cantitate mică de ţărână din toate locurile glorioase, începând de acum 2000 de ani, ale pământului românesc, am amestecat-o şi am umplut apoi cu ea nişte mici punguliţe făcute din piele şi legate cu şnur, pe care legionarii le vor primi cu ocazia legământului şi le vor purta la piept.

Iată descrierea acestei solemnităţi, extrasă din numărul 8, noiembrie 1927 al revistei „Pământul Strămoşesc”:

„În dimineaţa zilei de 8 noiembrie 1927, ne-am adunat la sediul nostru toţi legionarii din Iaşi şi câţiva care s-au ostenit a veni din alte părţi.

Nu mulţi la număr, dar puternici prin credinţa noastră neclintită în Dumnezeu şi în sprijinul Său, puternici prin hotărârea şi încăpăţânarea noastră de a sta neclintiţi în mijlocul oricărei vijelii, puternici prin dezlegarea noastră completă de tot ce este pământesc, fapt ce se manifestă prin dorinţa, plăcerea de a rupe în chip vitejesc cu pământul, servind cauza neamului românesc şi cauza crucii.

Aceasta era starea sufletească a celor care aşteptau cu

nerăbdare ceasul legământului, pentru ca să formeze voioşi cel dintâi val de asalt al Legiunii şi oricine îşi poate închipui că nu putea fi altă stare, atunci când în mijlocul nostru, îmbrăcaţi în haine albe ca în ceasurile de urgie, se adunaseră uniţi: *Ion I. Moţa, Ilie Gârneaţă, Radu Mironovici şi Corneliu Georgescu*. Cei care, străbătând seria închisorilor, au purtat pe umerii lor toată greutatea mişcării naţionale de cinci ani încoace.

Rugăciunea

La ora 10 am plecat toţi în costum naţional cu căciulă, cu zvastică mare în dreptul inimii, în coloană de marş, în direcţia Bisericii Sf. Spiridon. Acolo s-a oficiat o rugăciune pentru pomenirea sufletelor lui Ştefan Voievod, Domnul Moldovei, Mihai Viteazul, Mircea, Ion Vodă, Horia, Cloşca şi Crişan, Avram Iancu, Domnul Tudor, Regele Ferdinand şi pentru pomenirea tuturor voievozilor şi ostaşilor care au căzut pe câmpul bătăliei contra năvălirilor vrăjmaşe.

Solemnitatea depunerii legământului

În marş, cântând imnul Legiunii, ne-am întors la cămin. Acolo a avut loc pioasa solemnitate a legământului celor dintâi legionari.

Pământul strămoşesc

Această solemnitate a început prin amestecul ţărânii adusă de pe mormântul lui Mihai Viteazul de la Turda, cu ţărâna din Moldova, de la Războieni, unde Ştefan cel Mare a avut cea mai grea bătălie a sa şi din toate locurile unde sângele strămoşilor s-a amestecat în crunte bătălii cu ţărâna, sfinţind-o. Când se desfăcea pachetul cu ţărână, înainte de a se turna pe masă, se citea scrisoarea din partea celui care a adus-o sau a trimis-o”.

Au depus legământul următorii:

Corneliu Zelea-Codreanu, Ion I. Moţa, Ilie Gârneaţă, Corneliu Georgescu, Radu Mironovici, Hristache Solomon, care a prezidat această solemnitate, G. Clime, Mile Lefter, Ion Banea, Victor Silaghi, Nicolae Totu, Alexandru Ventonic, Dumitru Ifrim, Pantelimon Statache, Ghiţă Antonescu, Emil Eremiu, Ion Bordeianu, M. Ciobanu, Marius Pop, Mişu Crişan, Popa, Butnaru, Budeiu, I. Tănăsache, Ştefan Budeci, Traian Cotigă şi Mihail Stelescu, elev de liceu.

O NOUĂ BĂTĂLIE

În numărul de la 1 decembrie 1927, am deschis o nouă luptă pentru a se cumpăra o camionetă cu care să ne putem deplasa. Am întrebuinţat acelaşi sistem al încordării generale. Legionarii au început a face serbări, a organiza conferinţe, coruri de Crăciun, a contribui cu puţinul lor.

S-a distins „Frăţia de Cruce Vrancea" din Focşani care a adunat cu ocazia unei sărbători date sub patronajul d-lui General Macridescu, suma de 50.000 lei. Atunci i-am schimbat numele din „Vrancea" în „Victoria", aşa cum se numeşte şi azi.

La 19 februarie 1928, adică în două luni şi jumătate, bătălia a fost câştigată. Am cumpărat din Bucureşti o *camionetă nouă* cu suma de lei 240.000, din care am achitat 100.000 lei, iar restul de 140.000 lei, urmând a-i achita în 12 rate lunare.

Am plecat cu „Căprioara", cum o botezaseră băieţii, din Bucureşti spre Iaşi, cu Ştefan Nicolau, care o conducea, Banea, Bordeianu şi Mironovici. La Iaşi a fost o adevărată bucurie. Legionarii şi prietenii ne-au aşteptat la intrarea în oraş.

Pentru achitarea ratelor am format un *comitet de 100,* ai cărui membri să contribuie cu câte 100 lei lunar, timp de un an. În timp de două luni acest comitet a ajuns până la 50 de membri solvabili, majoritatea oameni săraci, mici funcţionari, muncitori sau ţărani, care rupând din punga lor, lunar câte 100 lei, făceau un adevărat sacrificiu.

Fetele din Cetăţuia de la Iaşi şi cu deosebire „Cetăţuia Iulia Hajdeu" din Galaţi încep să lucreze lucruri de mână şi să le vândă pentru a strânge bani.

PROBLEME DE ORDIN MATERIAL

Mişcarea, pentru micile ei nevoi, mergea bine din punct de vedere material. Din munca şi contribuţia oamenilor săraci se strângea aproape cât trebuia ca să putem trăi şi acţiona.

Absolut toate sumele încasate sunt trecute în revista „Pământul Strămoşesc".

Revista e plină de cei ce dădeau câte 10 lei, 5 lei. Sunt rari acei care dădeau câte 50-60 lei. Iar bancherii noştri erau acei care puteau contribui cu câte 100 lei lunar, membrii comitetului de 100. Iată să luăm la întâmplare din acest comitet:

Nr.16. Nicolae Voinea din Panciu (O familie de cinci copii care se hrănesc dintr-un hectar de vie).

Nr.17. D. Popescu (Sublocotenent pensionar).

Nr.18. Ion Blănaru (fost student până ieri, acum inginer cu 4.000 lei lunar).

Nr.19. Ion Butnaru (funcţionar c. f. r.).

Nr.20. Nistor M. Tilinca (vânzător la o cooperativă).

Nr.21. Corneliu Georgescu (ajutor de la părinţi).

Nr.22. Radu Mironovici (ajutor de la părinţi).

Nr.23. Ionescu M. Traian (inginer silvic).

Din îngrădirile pe care şi le puneau în cheltuielile pentru masă şi haine, se strângea atât cât organizaţia, întrebuinţând cu chibzuinţă, să poată trăi şi să se dezvolte normal.

Presa jidănească însă striga: Din ce bani îşi cumpără aceşti domni camionete? (Jidanul totdeauna de rea credinţă, făcuse din una mai multe) Cine finanţează această mişcare? O, Domnilor! N-a finanţat-o nimeni. Ci numai credinţa fără margini a românilor, în majoritate săraci lipiţi pământului.

Nu numai că nu eram finanţaţi de capitalişti, dar sfătuiesc pe oricine conduce o mişcare bazată pe sănătate, să refuze orice tentativă de finanţare, dacă voieşte să nu-şi omoare mişcarea. Pentru că o mişcare este astfel constituită încât să *producă singură* din credinţa şi jertfa membrilor ei, exact atât cât îi trebuie pentru ca să poată trăi şi să se poată dezvolta.

Pentru o normală şi sănătoasă dezvoltare, o mişcare nu are drept să consume decât atât cât poate produce ea şi nu poate produce decât în măsura capacităţii de credinţă şi deci de jertfă a membrilor ei. Nu produce suficient? Nu vă stă deschisă calea finanţării, ci aceea a intensificării credinţei. E chiar un indiciu, a nu produce suficient, este o dovadă a puţinătăţii credinţei. Nu produce nimic? Organizaţia e moartă sau se va prăbuşi în curând. Lipsită de credinţă, ea va fi învinsă de cei ce o au.

Un şef care admite finanţarea mişcării sale din afara organizaţiei, este ca şi omul care-şi învaţă organismul să trăiască din medicamente. În măsura în care administrezi unui organism

medicamente, în aceeaşi măsură îl condamni să nu mai reacţioneze singur.

Şi mai mult, în momentul în care i-ai ridicat medicamentele, moare. E la discreţia farmacistului! Tot astfel o mişcare este la discreţia celor care o finanţează. Aceştia ar putea, la un moment dat să înceteze finanţarea şi mişcarea neînvăţată a trăi prin sine, moare.

O mişcare, ca şi un om de altfel, poate avea nevoie, uneori, de o cantitate mare de bani. Se poate împrumuta, pentru ca să plătească cu timpul.

Deci, domnilor şefi de mişcări (vorbesc pentru cei ce vor veni după noi), să respingeţi pe binevoitorii care se vor oferi să vă finanţeze mişcarea, bineînţeles, dacă vor mai fi în viitor de aceştia. În România cred că nu. Nici astăzi aproape nu mai sunt. Toţi acei ce au posibilităţi de finanţare şi finanţează, sunt bancherii jidani, marii bogătaşi jidani, marii cerealişti jidani, marii industriaşi jidani, marii comercianţi jidani. Ei finanţează partidele politice pentru a extermina pe români în ţara lor.

Să finanţeze (acest cuvânt sună a bancher, a pradă, a nedreptate, a necuviinţă) nu va mai fi nimeni. Nici românii, şi cu atât mai puţin jidanii. Pentru că această castă a bancherilor şi a oamenilor de afaceri, a îmbogăţiţilor prin lovituri, aceste păsări de pradă care pândesc deasupra societăţii omeneşti, vor fi nimicite. Oameni cu dare de mână, oameni bogaţi, până la limita bunei cuviinţe, vor fi. Ei nu vor avea posibilităţi de finanţare, ci vor putea numai să ajute, din prinosul lor, o mişcare. Această obligaţie de a ajuta, de a-şi ajuta neamul în grele momente, o au toţi românii şi vor avea-o în veacul veacurilor. Ajutorul lor este şi va fi bine primit totdeauna.

* * *

Situaţia mea însă, materială şi a camarazilor mei, era din ce în ce mai grea, mai apăsătoare.

Eu căzusem pe capul bietului meu socru, care şi aşa, abia putea întreţine, din mica sa leafă, pe cei cinci copii ai lui. Locuiam într-o cameră, iar în celelalte două, şapte suflete. Înţelegând însă situaţia în care mă găseam, datorită marii lui iubiri pentru cauza românească, nu mi-a spus niciodată nimic, deşi vedeam că pe zi ce merge, se încovoia

tot mai mult sub povara greutăţilor.

Atunci ne-am sfătuit ca eu să rămân a mă ocupa de mişcare, iar Moţa şi ceilalţi trei camarazi văcăreşteni să facă avocatură, pentru a se putea întreţine pe ei şi a mă ajuta şi pe mine.

În scurt timp vor începe, dar se vor izbi de greutăţi imense. Priveam în urmă. Intraţi acum 10 ani la Universitate, luptasem, rând pe rând, alături de toate seriile de studenţi. Şi, rând pe rând, toţi se aranjaseră, îşi creaseră câte o mică situaţie din care puteau trăi, numai noi rămăsesem singuri, ca nişte nebuni rătăciţi în mijlocul valurilor lumii.

Deşi elemente de valoare, ei abia îşi vor câştiga o biată pâine. Avocaţi la Calea Ferată, la Primărie sau Stat, ei nu vor putea intra. Acolo sunt locuri numai pentru cei ce îşi părăsesc linia de luptă şi trec în linia partidelor politice. Încurajare pentru lipsa de caracter. De la jidani, procese nu vor lua, pentru că aşa le va dicta onoarea lor. Românii îi vor ocoli. Nu vor intra în birourile lor decât cei săraci.

Era greu drumul. Ostracizaţi în ţara noastră şi puşi aproape în imposibilitate de a trăi.

VARA LUI 1928

Am continuat tot timpul iernii cu organizarea de cuiburi, în primăvară am început iar cărămidăria de la Ungheni şi grădinăria de al D-na Ghica. În aceste două locuri munceam, făcând cărămizi sau grădinărit. Vroiam să facem un alt cămin, pentru că în acesta nu eram siguri că vom mai putea rămâne, deoarece se intentase proces contra noastră, ca să fim daţi afară.

În această muncă grea ne înfrăţeam tot mai mult, ne simţeam mai aproape de toţi cei ce muncesc, din ce în ce mai departe de toţi acei care trăiesc din munca altora.

Munca ne completa educaţia noastră mai mult decât prelegerile unui profesor universitar. Acolo ne învăţam să învingem greutăţile. Ne oţeleam voinţa. Ne întăream trupurile şi ne deprindeam cu viaţa aspră şi severă, în care nicio plăcere nu-şi mai avea loc în afară de aceea a mulţumirii sufleteşti. Acolo a venit „Frăţia de Cruce” de la Galaţi cu Ţocu, Savin, Costea şi celelalte frăţii.

Radu Mironovici a învăţat să conducă bine camioneta şi, ajutat

de Eremeiu, făcea curse ducând pasageri de la Iaşi la Mânăstirea Văratic, Agapia şi Neamţ. Totuşi, din cauza verii, care totdeauna e mai săracă, am fost nevoit să mă împrumut de la Banca „Albina” din Huşi, ipotecând casa tatălui meu, cu suma de lei 110.000, pe care am împărţit-o, o parte la cărămidărie, o parte la plata ratelor camionetei şi o parte la publicaţii legionare. Neputând-o achita nici până astăzi, ea s-a ridicat la suma de 300.000 lei.

Tot în acea vară, ne-am apucat şi de comerţ, ca să putem câştiga un ban pentru Legiune.

Jidanii deţin comerţul cu zarzavaturi aproape pe toate pieţele târgurilor din Moldova.

Trei echipe de legionari (studenţi) au fost însărcinate cu comerţul cu zarzavat. Aceste echipe cumpărau marfă de pe piaţa Iaşiului, încărcând 300-400 kg în camionetă şi cădeau ca o pacoste asupra jidanilor, scăzând preţurile la jumătate.

* * *

La 1 august 1928 se împlinea un an de la apariţia revistei noastre. Iată ce scriam atunci pe pagina I-a:

„La 1 august *Pământul Strămoşesc* împlineşte un an de apariţie regulată.

Nu-i mult. Câteva zile în urmă, între 13-30 iulie, oraşul Carcassonne (cetate) din Franţa şi-a sărbătorit 2000 de ani de existenţă. Vom fi având şi noi vreo 2000 de ani în faţă! Dar timpul cel mai greu este anul I, atunci când trebuie să deşteleneşti, să tragi întâia brazdă. În aceste zile de început, multe greutăţi au venit peste noi, dar revista noastră – uneori mai *bogată*, alteori mai *săracă,* totdeauna însă *mare* – a rezistat pe poziţii, învingându-le.

Când, acum un an, plecând fără niciun ban, în cel mai critic moment al mişcării naţionale, am pus pe copertă icoana Sfântului Arhanghel Mihail, am ştiut că revista noastră va birui.”

ÎN LUPTĂ CU MIZERIA

Spre toamnă, greutăţile materiale personale au început să mă încovoaie. Nu mai aveam ghete, nu aveam haine, nici eu nici soţia mea, care la purta pe cele de la 1924. De la tatăl meu nu mai puteam aştepta nimic, deoarece mai avea în afară de mine încă şase copii, toţi în şcoli,

iar luptele pe care le dăduse îl lăsaseră încărcat de datorii. Din leafa sa nu-i mai rămâneau decât câteva mii de lei, din care cu greu îşi putea duce o familie numeroasă.

Atunci mi-am încordat puterile şi m-am hotărât să mă apuc şi eu de avocatură, cu gândul de a mă ocupa totodată şi de mişcare. Mi-am deschis birou de avocatură la Ungheni, unde am lucrat cu secretarul meu, Ernest Comănescu. De acolo am parvenit să-mi realizez un mic, foarte mic câştig, cu care să-mi pot acoperi lipsurile şi puţinele pretenţii ale vieţii mele şi ale soţiei. Trecuseră acum şase ani de când îmi limitasem viaţa la un strict necesar pentru existenţă.

De 6 ani nu mai intrasem la teatru, la cinematografe, la berării, la baluri, la petreceri. Iar acum când scriu sunt 14 ani de când nu am mai fost la vreuna din ele. Nu-mi pare rău. Dar îmi pare rău că după o asemenea viaţă de restricţii, s-au găsit suflete care să mă atace pe temeiul că aş fi dus şi duc încă o viaţă largă.

În această sărăcie de ani de zile, ca şi în grelele încercări prin care m-a dus soarta, am avut un sprijin permanent în soţia mea, care m-a îngrijit cu credinţă, s-a împărtăşit cu suferinţe nenumărate, a dus lipsuri şi a îndurat uneori chiar foamea, pentru a mă ajuta să lupt mai departe. Îi voi purta totdeauna recunoştinţă.

PROFESORUL GĂVĂNESCUL PRIMEŞTE SĂCUŞORUL CU ŢĂRÂNĂ

Este un suflet care ne urmăreşte de aproape. Pas cu pas. Se interesează de noi. Poate ne studiază. Este vorba de impunătoarea figură a bătrânului profesor de Pedagogie de la Universitatea din Iaşi: Ion Găvănescul. Profesor universitar din anul 1880. Odată ne-a spus: tare aş dori să am şi eu un săcuşor cu ţărână!

La 10 decembrie 1928, l-am invitat la noi acasă şi acolo, în mijlocul grupului de legionari, i-am predat săcuşorul cu ţărână ca dar din partea noastră.

Bătrânul cu părul şi sprâncenele albe a făcut ochii mari, ca într-un moment de mare gravitate.

Şi după o clipă de tăcere:

— Domnilor, nu sunt vrednic să primesc acest sfânt talisman, decât în genunchi.

Îl ia. Se așează încet în genunchi și se roagă. După el îngenunchem și noi în jurul lui.

* * *

În această toamnă a anului 1928, după asalturile îndârjite ale *național-țărăniștilor*, care au amenințat cu „violență” și „revoluție”, Partidul Liberal s-a prăbușit.

Național-țărăniștii, după 8 ani de lupte, învingeau. Dar în curând vor fi o decepție pentru toată țara. Vor începe să fure, la fel ca și liberalii. Vor începe să facă „afaceri scandaloase”, la fel ca și liberalii. Vor începe a „teroriza” cu jandarmii și chiar împușca pe adversari sau pe cei ce-și vor manifesta nemulțumirile, la fel ca și liberalii. Își vor crea bancherii lor, la fel ca și liberalii.

Dar mai ales vor fi sub sugestia necontenită a finanței internaționale căreia vor începe să-i cedeze, rând pe rând, contra unor împrumuturi pe ani, pe zeci de ani, bogăție după bogăție românească.

3-4 IANUARIE 1929

Pentru aceste zile convocasem la Iași o adunare. Prima adunare a șefilor de cuib. Au venit între 40-50. Ședințele s-au ținut în casele Generalului Ion Tarnoschi, care, acum, într-o emoționantă ședință. plângând, a primit săcușorul cu țărână în care era și sângele soldaților și ofițerilor săi.

— Tare aș vrea să-mi dea Dumnezeu zile ca să văd și eu ceasul mântuirii românești. Dar nu cred să pot ajunge până atunci, ne spunea el.

Au mai depus, cu acest prilej, legământul, o serie de legionari, în frunte cu Spiru Peceli, invalid de război, Gheorghe Potolea, invalid în șarja de la Prunaru, Nicolae Voinea și alții.

Din discuțiile pe care le-am avut și din rapoartele pe care le făceau fiecare din cei prezenți, reprezentând toate ținuturile, ne-am putut convinge că sistemul „cuibului”, neîntrebuințat la noi până atunci, poate prinde foarte bine. Desigur, că sunt greutăți și neîndemânări inerente oricărui început. Dar mi-a fost suficient că într-un an, fără altă școală, ci numai prin îndemnurile și lămuririle date prin revistă, în toate regiunile ca și în toate straturile sociale, s-au înființat cuiburi răzlețe care funcționează. Mi-am zis:

— „Sistemul” a reuşit la examen. El este rodnic.

Pentru mine, şedinţa de la 3-4 ianuarie a fost o verificare a propriilor mele măsuri de organizare. Nu ne rămânea decât să mergem cu statornicie pe această cale.

Am constatat cu acest prilej că mişcarea prinde cu deosebire în rândurile tineretului. Că sistemul de educaţie dinamic, educaţie odată cu acţiunea, este mult superior celui static.

Vom continua deci, ca şi până acum, acest sistem, încă un an, fără a încerca să luăm contact cu masele. Fără a ne gândi la vreo acţiune electorală.

Tot atunci s-a constituit *Senatul Legiunii*. Un for compus din bătrâni peste 50 de ani, intelectuali, ţăran sau muncitori, care au trăit o viaţă de mare corectitudine, au dat dovadă de credinţă în viitorul legionar şi de înţelepciune. Ei vor fi convocaţi în momente grele, ori de câte ori se va simţi nevoie de sfatul lor. Nu sunt aleşi. Sunt indicaţi de şeful Legiunii şi cooptaţi de Senat. Este cea mai înaltă treaptă de onoare la care poate aspira un legionar.

Au format Senatul: Hristache Solomon, General Doctor Macridescu, General Ion Tarnoschi, Spiru Peceli, Colonel Paul Cambureanu, Ion Butnaru. Tot aici în acest senat îşi va avea locul său, peste câteva luni, ilustrul profesor universitar Traian Brăileanu, acela care mai târziu, peste 5 ani, în revista sa „Însemnări Sociologice”, va explica în cea mai înaltă formă ştiinţifică fenomenul legionar.

SPRE MASELE POPULARE

LA MOŢI

Moţii trăiesc încă în munţii din mijlocul Ardealului. Vechi ca şi munţii, ei îşi duc viaţa de-a lungul secolelor având întreaga lor istorie străbătură de două fire de foc: *sărăcia* – sunt singurii români şi poate singurii oameni de pe pământ care n-au cunoscut în toată istoria lor o zi de bine şi de belşug – şi *lupta pentru libertate*. Toată viaţa lor a fost o luptă pentru libertate. Ei ne-au dat pe Horia, Cloşca şi Crişan şi au susţinut revoluţia de la 1784; ei ne-au dat pe Avram Iancu şi au luptat şi la 1848. În munţii lor, istoria cunoaşte peste 40 de răscoale contra stăpânirii ungureşti; toate înecate până la sfârşit în sângele lor. Dar dârzenia nu le-a fost înduplecată niciodată.

În ultimul timp glasul de tribun al lui Amos Frâncu şi acela al Căpitanului Emil Şiancu – ei înşişi moţi – răsună în pustiu ca un strigăt de alarmă.

În munţi sunt mine de aur. Rând pe rând s-au îmbogăţit şi se îmbogăţesc exploatatorii, dar ei au rămas mereu fără haine şi fără pâine:

„Munţii noştri aur poartă,

Noi cerşim din poartă-n poartă”.

Stânca sură e goală. Pe ea nu creşte nimic. Nici grâu, nici porumb. Singura avuţie e aurul din mâna exploatatorilor şi singura posibilitate de trai stă în lemnul din pădure.

O mie de ani a ţinut calvarul stăpânirii străine. O mie de ani de răbdare cu gândul că va veni odată România Mare, care-i va scăpa, care se va ocupa, în sfârşit, de soarta lor şi de soarta copiilor lor. Care va repara lunga şi omorâtoarea nedreptate, care va veni să le răsplătească răbdarea milenară şi suferinţa şi luptele.

Numai cei ce n-au mamă nu ştiu ce-i mângâierea. Numai cei ce n-au patrie nu cunosc nici mângâierea, nici răsplata. Patria plăteşte totdeauna pe copiii ei, pe cei ce au aşteptat dreptatea ei şi au crezut în ea, pe cei ce au luptat şi suferit pentru dânsa. Cum nu-i va răsplăti şi pe moţi pentru nemăsurata lor răbdare, suferinţă şi vitejie?

Dar după război fiecare om şi mai ales fiecare om politic s-a ocupat de „el”, de persoana lui. De situaţia lui materială, electorală, politică. Aşa că pe moţi i-a uitat. Cine se ocupă numai de „el”, nu se mai poate ocupa şi de „alţii”. Şi pe cine îl împresoară grijile prezentului, nu se mai poate situa cu gândurile şi simţirea în istorie, pentru ca, lucrând în numele patriei, să aibă grijă de a înfăptui marile reparaţii şi răsplăţi istorice pe care aceasta le datorează vitejilor ei.

Şi nu numai că au fost uitaţi, dar au fost lăsaţi pradă tuturor samsarilor jidani care, în fugă după câştig, s-au infiltrat în munţii lor, unde niciodată piciorul străinilor n-a putut să-i încalce şi le-au luat singura lor posibilitate de viaţă. Şi-au ridicat fierăstraiele până în creierii munţilor, doborându-le pădurea şi lăsându-le numai stânca goală.

„O, Iancule, de ce nu-nvii

Să-ţi vezi tu munţii tăi pustii!”

Îl cheamă în cântecul lor de jale pe Iancu, eroul lor, să-şi vadă munţii goi şi „codrii raşi” de cetele de „jidănaşi”. Sub stăpânirea României Mari, în zilele mult aşteptatei izbânzi a neamului.

În adevăr, ce tragedie înfiorătoare să reziști zece veacuri contra tuturor împilărilor şi să mor ide foame şi de mizerie în România Mare, pe care tu ai aşteptat-o timp de un mileniu!

Pe ea ai aşteptat-o. Ea ţi-a fost singurul sprijin moral ce te-a menţinut. Acum cade şi această speranţă. N-a avut pâine, dar a trăit în nădejde. România Mare, pentru această populaţie, nu a fost o înviorare şi un triumf, o încoronare, după o mie de ani de suferinţă, cu mari răsplăţi din partea neamului întreg. Pentru acesta era nevoie de sufletul lui Ştefan cel Mare, nu de sufletul de pigmeu al politicianului român. Pentru ei, România Mare a fost o prăbuşire în deznădejdea morţii.

Aceşti politicieni pătează obrazul naţiei noastre. Căci un neam, pe deasupra oricăror interese, îşi are obligaţiile morale de îndeplinit. Dacă nu şi le îndeplineşte, rămâne pătat.

* * *

Înduioşat de scrisoarea unui învăţător din Bistra, de lângă Câmpeni, m-am suit în tren să merg la faţa locului. Să văd şi eu ce e acolo.

Purtat de un tren mic, urcam cu inima strânsă pe văile glorioase ale Munţilor Apuseni, pe unde jucase moartea în zeci de lupte şi pe unde umblă duhurile lui Horia şi Iancu.

Într-o gară mă apropii de un ţăran. Un moţ. Pe hainele lui erau cel puţin 20 de petice cusute. Expresie a unei sărăcii neasemuite. Avea de vânzare cercuri de lemn pentru vase, făcute de el. Le vindea pentru un preţ de nimic. Cu ochii afundaţi în cap şi cu obrajii supţi. O figură blajină. Privirea îi era sfioasă şi nefixată de vreun gând. Pentru cine cunoaşte, citeşte în aceşti ochi durerea şi descoperă pe omul flămând. Omul chinuit de foame.

În aceşti ochi blajini care inspirau milă, nu era nicio preocupare. Niciun interes pentru viaţă.

— Cum o duceţi pe aici? îl întreb eu.

— Bine! Bine, mulţumesc.

— Dar se face porumb, cartofi?

— Da, se face.

— Aveţi de toate, hrană…?

— Da, avem… avem…

— Va să zică, n-o duceţi rău?

— Nu!… Nu!…

M-a măsurat de câteva ori cu ochii, s-a arătat foarte puţin dispus la vorbă, căci cine ştie pe ce meleaguri de deznădejde îi zbura mintea şi în nobleţea moştenită a rasei, nu voia să se plângă în faţa unui om străin.

* * *

În sfârşit, am ajuns la Bistra. M-am dus la învăţătorul din sat care-mi scrisese. am stat o zi. Am intrat prin casele sărace ale moţilor. O spuză de copii aşteptau zgribuliţi câte 2-3 săptămâni, câte o lună şi mai bine, pe părinţii lor plecaţi cu calul şi căruţa să le aducă câte un sac de mălai, în schimbul cercurilor de lemn şi ciuberelor pe care le lucrează şi pe care apoi le vând la sute de kilometri, în regiunile unde Dumnezeu a fost mai darnic.

Într-un an, moţul, câteva luni stă acasă şi restul timpului după mălai, pentru copiii săi.

Îmi spune învăţătorul:

— Nici în timpul stăpânirii ungureşti nu s-au putut aşeza străini aici. Acum însă, iată s-a stabilit o cherestea a unei societăţi jidăneşti din Oradea, care a pus mâna pe păduri şi le taie. Toată viaţa săracă şi-o întreţineau moţii din munca lemnului, făcând cercuri şi ciubere. De acum, nici de acestea nu vor mai avea parte. Sunt condamnaţi la moarte.

De foame şi de nevoi, se duc şi muncesc la jidani, tăindu-şi ei singuri copacii din pădure, pentru 20 de lei pe zi. Atât îi rămâne moţului din toată bogăţia care se scurge la vale în trenuri lungi. Şi când se va termina lemnul din pădure, se termină şi cu noi. Dar este ceva şi mai trist. Noi am trăit sute de ani viaţă de virtute. Jidanii ne-au adus cu ei păcatele desfrâului. Sunt peste 30 de jidani la această fabrică. Şi sâmbătă seara, când fac plăţile, opresc pe fetele şi femeile moţilor, îşi

bat joc de ele şi fac orgii până dimineaţa. Boli morale şi fizice na macină stele alături de sărăcie şi mizerie.

Şi nu poţi zice nimic. Nu poţi încerca nicio acţiune, deoarece aceşti jidani sunt în raporturi de aşa strânsă prietenie cu toţi politicienii, încât sunt stăpâni atotputernici. Autorităţile unt la discreţia lor, de la jandarmi şi până sus.

Iar dacă încerci să spui ceva, eşti acuzat imediat, „*că îndemni la ură*”, pe o parte de cetăţeni în contra celorlalţi cetăţeni; „*că tulburi armonia socială*” şi „*buna înfrăţire*” în care totdeauna au trăit românii cu „*populaţia paşnică evreiască*”. Că nu suntem „*creştini*”, căci Iisus Hristos a zis: „să iubeşti pe aproapele tău” şi chiar pe cel care face rău etc.

O vorbă dacă spui, eşti arestat ca „*duşman al siguranţei statului*” şi ca aţâţător la „*război civil*”. Eşti insultat şi chiar bătut. Sunt stăpâni pe autorităţi şi trebuie să taci şi să priveşti la tot dezastrul neamului tău. Mei bine ne-ar lua Dumnezeu vederile, ca să nu mai vedem cu ochii noştri şi să nu mai ştim nimic.

* * *

Mie mi se urca sângele în cap şi iar îmi trecea prin mine să pun mâna pe armă, să mă ridic în munţi şi să trag cu nemiluita în cetele de duşmani şi de vânduţi, dacă autorităţi şi legi în România Mare pot patrona asemenea crime în contra naţiunii române, a onoarei şi a viitorului ei şi dacă aceste legi şi autorităţi vândute i-au închis orice speranţă de dreptate şi de mântuire românească.

M-am întors la Iaşi cu sufletul chinuit, încărcat de povara pe care tot neamul acesta o poartă asupra lui.

Ce grozavă este înstrăinarea clasei conducătoare a unui popor, a clasei lui politice şi culturale.

Literaţii şi scriitorii îşi găsesc subiect de tratat în toate nimicurile. Cărţi peste cărţi apar. Sunt pline vitrinele librăriilor de ele. Ce va zice viitorul despre aceştia, dacă pentru o tragedie istorică precum aceea a moţilor, petrecută sub ochii lor, ei n-au găsit niciun cuvânt care să fie în acelaşi timp şi un semnal de alarmă pentru poporul ameţit de toată literatura scandaloasă care-l adoarme şi-i întunecă drumul viitorului şi al vieţii?

Cum va trebui să privească neamul pe aceşti scriitori şi literaţi, a căror misiune, ce mai sfântă, este tocmai aceea de a denunţa primejdiile care-i ameninţă fiinţa fizică sau morală şi de a-i lumina căile viitorului? Şi cum va trebui să fie privită această clasă politică de „oratori” în parlament şi pe la toate răspântiile drumurilor, dezertoare de la obligaţiile ei elementare, d ea veghea asupra vieţii şi onoarei neamului?

* * *

Coborând cu micul tren de la Bistra spre Turda, în aceeaşi încăpere a vagonului s-a urcat şi directorul fabricii din Bistra. Un jidan gras pe care abia îl mai ţineau hainele şi care dădea impresia unei vieţi trăite în abundenţă. Nu cred că unul ca acesta, măcar o singură dată în viaţa lui, să fi cunoscut ce este foamea.

În staţia următoare s-a mai urcat un tânăr cam de seama mea. Din primele momente am înţeles că sunt cunoscuţi şi prieteni şi se află în foarte bune raporturi, şi că acel tânăr e român.

Jidanul şi-a turnat cafea cu lapte dintr-un termos şi a scos nişte bucăţi de cozonac dintr-un pachet. A început să mănânce. Observam la el o poftă de lup. S-a repezit la mâncare înainte de a-l invita pe cunoscutul său. Imediat însă, l-a invitat. Acesta a primit o felie de cozonac şi o ceaşcă de cafea cu lapte şi a început a mânca puţin cam sfios, arătându-se recunoscător şi respectuos faţă de bogătaşul jidan pentru „atenţia” pe care i-o arătase.

Era pe la cinci dimineaţa. Încă nu se luminase bine. Vineri, înainte de Paşti. Vinerea Patimilor. Mă întrebam îndurerat: Oare cine va fi fiind canalia aceasta de tânăr român, care în această zi, când toată lumea creştină ţine post negru, mănâncă alături de jidan, alături de *călăul* românilor, cozonac?

Din discuţiile între aflu că acesta era un inginer silvic. Jidanul avea o poftă de vorbă nemăsurată. Tot timpul vorbea şi glumea.

La un moment dat, scoate un patefon, aşează rând pe rând plăcile şi-l pune să cânte. Tot ce-şi poate imagina mintea mai necuviincios. Eu stau într-un colţ de vagon. Ascult fără a spune niciun cuvânt. Mă uit pe geam. Începe să se lumineze. Pe şoseaua de alături coboară, tăcuţi şi trişti, moţii, mergând fiecare pe lângă capul calului

său. Se duc la târg la Turda, cu câte un sac de mangal în căruţă, la 60 de kilometri să-l vândă şi să cumpere, nu haine noi, nu jucării, ci câteva kilograme de mălai, pentru ca să ducă de Paşti copiilor. Aceasta e toată bucuria pe care le-o pot face.

* * *

Geme inima în mine de durere şi de îngrijorare. Nu e de ajuns că aceşti jefuitori le iau pâinea. Le pângăresc, le pălmuiesc, în această Vineri a Patimilor, sărăcia şi credinţa. Trec cântând şi batjocorind pe drumurile acestea de pătimire milenară, pe care din respect pentru suferinţă şi durere omenească, niciun om din lume nu poate păşi decât în cea mai adâncă tăcere şi bună cuviinţă, descoperit în faţa poporului flămând şi rupt, care păşeşte rar, sub condamnarea soartei nemiloase.

Când s-a luminat de ziuă, patru ochi şi-au întâlnit privirile. Ai mei şi ai tânărului. Am înţeles că mă cunoscuse. Încurcat, nu-şi mai găsea cumpătul. Îl recunoscusem şi eu. Fusese student naţionalist creştin la 1923. Îl văzusem în primele rânduri ale unui grup studenţesc, manifestând şi cântând:

„Şi vom strivi jidanii sub călcâie,

Sau vom muri cu gloria etc.”

Mi-am zis plin de amărăciune: Dacă toţi tinerii care luptă, vor ajunge mâine aşa, atunci neamul acesta al nostru trebuie să piară: prin cucerire jidănească, prin potop, prin cutremur sau prin dinamită – nu interesează, dar trebuie să piară.

VARA LUI 1929

Am petrecut-o în două marşuri. Cu tinerii din frăţiile de cruce din Galaţi şi Focşani şi cu legionarii.

Voiam să-i duc pe drumurile de atâtea ori bătătorite de mine, să trăiesc cât mai mult cu ei, să-i observ. să-i studiez, să vadă şi ei frumuseţile ţării acesteia.

De data aceasta, ca şi în toate marşurile pe care le voi face, voi căuta să dezvolt în tinerii legionari, în primul rând, *voinţa*. Prin marşuri lungi, încărcaţi de poveri, executate prin ploaie, vânt, căldură tropicală sau noroaie şi în cadenţă şi aliniere, cu ore întregi de interdicţie a vorbirii. Prin *viaţă aspră*, dormind în pădure şi mâncând simplu. Prin *obligaţia de a fi severi cu ei înşişi*, în toate privinţele,

începând de la ţinută şi gesturi. Prin crearea de obstacole pe care ei erau obligaţi a le învinge, escaladând stânci, trecând ape.

Urmăream să fac din ei *oameni de voinţă*, care să privească drept şi să se comporte cu bărbăţie faţă de orice greutate. De aceea nu permiteam niciodată ocolirea unui obstacol, ci numai depăşirea lui.

În locul omului slab şi învins, care se apleacă mereu la toate bătăile de vânt, om care covârşeşte, ca număr, în politică, ca şi în celelalte ocupaţii – trebuie să creăm neamului acesta un *învingător*. Neaplecat şi neînduplecat.

Prin instrucţia întrunită, voi căuta, în al doilea rând, să dezvolt conştiinţa de corp, de unitate. Un duh al unităţii. Am observat că instrucţia întrunită are o mare influenţă asupra intelectului şi psihicului unui om, punându-i în ordine şi în cadenţă mintea dezordonată şi simţirea anarhică.

Prin aplicarea de pedepse, voi căuta să dezvolt, în sfârşit, *simţul responsabilităţii*. Curajul de a-şi asuma fiecare răspunderea faptelor sale. Pentru că nimic nu e mai dezgustător decât omul care minte şi fuge de răspundere.

Am pedepsit regulat, fără excepţie, pentru orice abatere. La Vatra Dornei am pedepsit un tânăr, pentru că a provocat un conflict într-un parc.

La Dorna Cozăneşti s-a întâmplat ceva mai grav, nu ca efect, ci ca dezvăluire de construcţie sufletească. Patru tineri s-au dus la o cârciumă jidovească, au cerut sarmale, pâine, vin şi după ce au mâncat bine, s-au sculat şi, în loc de plată, unul dintre ei a scos revolverul, eroic şi a ameninţat pe jidan că îl împuşcă dacă spune ceva, sub cuvânt că sunt din grupul lui Corneliu Codreanu.

L-am pedepsit. Tânărul, dacă-l voi lăsa aşa, se va nenoroci el, nu jidanul căruia i-a furat o cutie de sardele. De altfel în lumea legionară pedeapsa nu poate da naştere la supărare. Pentru că toţi suntem supuşi greşelii. Pedeapsa înseamnă în concepţia noastră, obligaţia pe care o are omul e onoare de a repara greşeala sa. Odată aceasta ispăşită, omul este liber de povara ei, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic.

Această pedeapsă, în cele mai multe cazuri, este o muncă. Nu

pentru că munca ar avea un caracter de osândă, ci pentru că dă o *posibilitate de a repare, printr-un bine, răul pe care l-ai făcut*.

De aceea totdeauna legionarul va primi şi va executa cu seninătate o pedeapsă.

HOTĂRÂREA DE A PĂŞI ÎN MASE

8 NOIEMBRIE 1929

Trecuseră mai bine de doi ani de când Legiunea luase fiinţă. Cuiburile se înmulţiseră pe toată întinderea ţării. Se simţea acum nevoia de a accentua, prin întrebuinţarea şi stimularea acestor mici forţe, mişcarea începută. Singura cale legală care putea să ne ducă la măsuri de stat pentru rezolvarea problemei jidăneşti, era calea politică. Ea presupune contactul cu masele populare. Bun sau rău, acesta era drumul pe care legea ni-l punea la dispoziţie şi pe care, mai devreme sau mai târziu, trebuia să păşim. Cu Lefter şi cu Potolea am fixat prima întrunire publică legionară la Tg. Bereşti din nordul judeţului Covurlui, pentru data de 15 decembrie. Hotărârea am luat-o încă de la 8 noiembrie, când o nouă serie de legionari, veniţi din diferite părţi ale ţării cu ocazia sărbătoririi patronului Legiunii, îşi depuneau jurământul.

În acelaşi timp l-am trimis pe Totu în judeţul Turda, pentru ca, împreună cu Amos Horaţiu Pop, să intensifice şi acolo propaganda legionară, pregătind o întrunire.

15 DECEMBRIE 1929

La 14 decembrie seara, eram în Bereşti. La gara m-a aşteptat Lefter, Potolea, Tănase Antohi şi alţii. Târgul era un adevărat viespar de jidănime; casă îngrămădită lângă casă, dugheană lângă dugheană. Singura stradă trece prin mijlocul târguşorului. Noroiul până la glezne. Pe margini, nişte trotuare de scândură. Am fost găzduiţi la Potolea.

A doua zi dimineaţa, mă întâmpină la uşă maiorul de jandarmi şi procurorul, veniţi de la Galaţi să-mi pună în vedere că nu pot să ţin întrunirea.

Le-am spus:

— Ceea ce pretindeţi dvs. nu e nici drept nici legal. În ţara aceasta toată lumea are dreptul să ţină întruniri: nemţi, unguri, turci, tătari, bulgari, jidani. Numai eu să nu am acest drept? Măsura Dvs. este

samavolnică. Este în afara legii şi nu mă voi supune. Voi ţine întrunirea cu orice preţ.

În sfârşit, după mai multă discuţie, mi s-a aprobat să ţin întrunirea, dar să nu fac dezordini.

Ce era să fac? Ce dezordine? Să sparg casele la oameni? Era prima mea întrunire publică. Nu aveam tot interesul ca ea să decurgă în cea mai perfectă ordine, pentru a nu-mi pierde dreptul de a le ţine pe celelalte?

La ora fixată pentru întrunire, s-a adunat un număr foarte mic de oameni. Abia vreo sută. De la ei am aflat că lumea ar fi voit să vină multă, dar a fost oprită de jandarmi prin sate.

Toată întrunirea a durat cinci minute. Un minut a vorbit Lefter, unul Potolea şi restul eu. Am spus:

— Am venit să ţin o întrunire. Dar autorităţile îmi opresc oamenii cu forţa. În contra tuturor ordinelor, voi ţine zece întruniri! Să mi se aducă un cal şi voi merge călare din sat în sat, prin toată plasa Horincii!

Calul era de altfel singura posibilitate de locomoţiune prin noroaiele acelea. Peste două ore mi s-a adus un cal şi am plecat. După mine, pe jos, venea Lefter cu încă vreo patru legionari. Am ajuns în primul sat, la Meria. Acolo, în curtea bisericii, în câteva minute, lumea s-a adunat toată: bărbaţi, femei şi copii. Le-am vorbit puţine cuvinte şi nu am desfăşurat niciun program politic:

— Să ne unim cu toţii, bărbaţi şi femei, să ne croim nouă şi neamului nostru altă soartă. Se apropie ceasul de înviere şi mântuire românească. Cel ce va crede, cel ce va lupta şi suferi, va fi răsplătit şi binecuvântat de neamul acesta. Vremuri noi bat la porţile noastre! O lume, cu sufletul sterp şi uscat, moare şi alta se naşte: a acelora cu sufletul prin de credinţă. În lumea aceasta nouă, fiecare îşi va avea locul său, nu după şcoală, nu după inteligenţă, nu după ştiinţa, ci în primul rând după credinţa sa şi după caracterul său.

Am plecat mai departe. După vreo patru kilometri, am ajuns în sat, la Slivna. Se înserase. Oamenii m-au aşteptat însă, în drum, cu lumânările aprinse. În capul satului mi-a ieşit înainte un cuib de legionari în frunte cu Todosiu. Am vorbit şi aici. Pe urmă am plecat mai

departe, spre satul Comăneşti, condus de cuibul de legionari din Slivna. Pe drumuri pe care nu mai fusesem niciodată.

Şi aici, de asemenea, oamenii m-au aşteptat cu felinare şi lumânări, iar flăcăii, cântând.

Oamenii mă primeau cu bucurie, fără deosebire de partide politice. Nu ne cunoscusem, dar parcă eram prieteni de când lumea. Duşmăniile se topiseră. Eram o singură apă, un singur suflet, un singur neam.

A doua zi dimineaţa, am plecat mai departe. De astă dată, nu mai eram singur. Trei călăreţi mă întrebaseră dacă mă pot însoţi şi am pornit împreună. În marginea satului vecin, Găneşti, Ne-am oprit la Dumitru Cristian. Om de vreo 40 de ani, cu o figură de haiduc şi uitătura de sub sprâncene. Naţionalist şi luptător din timpul mişcărilor studenţeşti, el şi-a deshămat caii de la căruţă, şi-a pus şeaua pe unul şi a pornit cu noi. În curând numărul nostru s-a mărit cu Dumitru şi Vasile Popa, cu Hasan şi Chiculiţă.

Tot mergând din sat în sat, numărul călăreţilor a ajuns la douăzeci. Eram toţi tineri între 25 şi 30 de ani. Numai câţiva aveau între 35 şi 40 de ani, iar cel mai bătrân era moş Chiculiţă din Cavadineşti, de vreo 45 de ani. Când ne-am făcut mai mulţi, am simţit nevoia de un semn distinctiv, de o uniformă. Dar pentru că nu aveam posibilităţi, ne-am pus cu toţii, la căciuli, pene de curcan. Şi aşa intram prin sate cântând. Trecând în cântec şi în trapul cailor, pe coamele dealurilor de lângă Prut, pe unde de atâtea ori trecuseră şi luptaseră strămoşii noştri, se pare că eram umbrele acelora care apăraseră pe vremuri pământul Moldovei. Viii de acum şi morţii de atunci, eram acelaşi suflet, aceeaşi mare unitate, purtată de vânturi pe creste de dealuri: a românismului. Vestea că sosesc s-a întins din om în om, prin toate satele. Lumea ne aştepta pretutindeni. Pe cine întâlneam pe drum, ne întâmpina cu întrebarea:

— Domnişorule, când veniţi şi pe la noi prin sat? Ieri v-a aşteptat lumea până noaptea târziu.

În sate, când cântam sau vorbeam oamenilor, simţeam că pătrund în cele adâncuri sufleteşti nedefinite, acolo unde politicienii, cu programele lor de împrumut, nu putuseră să pogoare. Aici, în aceste adâncuri, am înfipt rădăcinile mişcării legionare. Ele nu vor mai putea

fi scoase de nimeni.

Joi, era zi de târg la Bereşti. La ora 10 dimineaţa, am apărut pe creasta de deasupra târgului, 50 de călăreţi. De acolo, în coloană de marş, cântând, am coborât în târg. Lumea ne-a primit cu mare însufleţire. Din casele creştinilor ieşeau românii şi ne turnau căldări cu apă în cale, după vechiul obicei, ca să ne meargă în plin pe drumul nostru. Ne-am dus din nou în curtea lui Nicu Bălan, unde ar fi trebuit să aibă loc prima întrunire. acum eram peste trei mii de oameni. N-am ţinut întrunire. Am dat călăreţilor, unora dintre ei, câte o amintire de la mine.

Lui Nicu Bogatu i-am dat tabachera mea, făcută în închisoarea de la Văcăreşti; lui moş Chirculiţă i-am dat o zvastică. Pe Lefter şi Potolea i-am numit în Consiliul suprem al Legiunii, iar pe Nicu Bălan, în statul major la Covurluiului. Pe Dumitru Cristian, şeful legionarilor de pe valea Horincii.

Valea aceasta a Hornicii, cu locurile şi cu oamenii ei, mi-a rămas dragă. După Focşani, aici va fi al doilea stâlp al mişcării legionare.

ÎN ARDEAL, LA LUDOŞUL DE MUREŞ

Vineri, înainte de Crăciun, seara la ora 5, am plecat cu camioneta spre Ludoş. Eram patru: Radu Mironovici, care conducea, Emil Eremeiu, un alt cunoscut şi eu. Un ger grozav oprise trenurile pe drum. În noaptea aceea am îndurat un frig îngrozitor. Deşi umpluserăm camioneta cu paie şi intraserăm până la brâu în ele. Am făcut drumul Iaşi – Piatra Neamţ – Valea Bistriţei. La ora 4 dimineaţa, eram pe crestele Munţilor Carpaţi.

La 11 seara, în ajunul Crăciunului, după mai mult de 24 de ore de mers, am ajuns la Ludoşul de Mureş. Aici ne-am odihnit bine la Amos. A doua zi, ne-am dus la biserică, apoi am vizitat orăşelul. E mai mare decât Tg Bereşti şi situat la vreo 40 km nord de Turda, capitala judeţului. Şi acesta e plin de jidănime, fără însă a ajunge procentul de la Bereşti. Şi aici Iuda, aşezat la Târg, şi-a întins pânza ca un păianjen peste întreg ţinutul românesc. În această plasă vor fi prinşi bieţii ţărani, vor fi învârtiţi şi ameţiţi şi apoi supţi de tot avutul lor.

În dimineaţa zilei a doua de Crăciun, am pornit. Întâi camioneta cu 10 legionari, iar după ea, eu cu vreo 20 de călăreţi: Amos, Nichita,

Colceriu, profesorul Matei şi alţii, toţi cu pene de curcan la căciuli.

Pe şosea ne întâlnea lumea şi neştiind despre ce este vorba, ne privea cu nedumerire. Dar noi mergeam parcă investiţi cu cea mai puternică autoritate, căci simţeam că venim în numele neamului românesc, din porunca lui şi pentru dânsul.

În Gheţa, Gligoreşti, în Gura Arieşului, oamenii s-au adunat tot aşa de mulţi ca şi pe Valea Horincii. Nici lor nu le-am dus niciun program politic. Le-am spus numai că venim din Moldova ca să chemăm la înviere sufletul necăjit al românilor; căci o mie de ani de robie, de nedreptate şi de mormânt ne-au fost de ajuns. România Mare s-a făcut cu multă jertfă, dar parcă stăpânirea străină şi vechea nedreptate se prelungesc încă şi dincoace de înfăptuirea acestei Românii. Zece ani de guvernări româneşti n-au reuşit să ne vindece de rănile care ne dor şi nici n-au reparat nedreptăţile seculare. Ele ne-au dat o unitate de formă dar sufletul românesc ni l-au frânt în atâtea bucăţi, câte partide sunt.

Învierea neamului acesta clocoteşte sub pământ şi va izbucni în curând, luminând cu lumina ei întreg viitorul şi întreg trecutul nostru întunecat. Cel ce va crede, va fi biruitor!

Din nou simţeam cum mă cobor în adâncuri.

Deşi la sute de kilometri distanţă, deşi în regiuni despărţite de secole prin graniţe, şi acolo am găsit acelaşi suflet, exact acelaşi ca pe Valea Horincii de lângă Prut. Acelaşi *suflet al neamului*, peste care am înţeles că n-a putut fi trasă niciodată vreun fel de frontieră. El a curs de la un capăt la altul al neamului, de la Nistru până la Tisa, fără ca să-i pese de frontierele aşezate de mâna omenească, ca şi apa care în adâncuri curge pe sub pământ, fără ca să ţină seama de gardurile pe care oamenii le-au făcut la suprafaţă. Acolo, în adânc, nu am găsit partide, nici vrajbă, nici ciocniri de interese, nici „oarba neunire”, nici luptele între fraţi, ci *unitate şi armonie*.

A treia zi de Crăciun am plecat din nou. Ne-am oprit la o biserică şi am făcut o rugăciune pentru Mihai Viteazul, pentru Horia şi ai lui şi pentru Iancu, ca să ştie şi ei că noi păşim astăzi pe pământul pe care trupurile lor au fost chinuite şi sfârtecate pentru neam. Era ziua Sfântului Ştefan. Am aprins o lumânare pentru sufletul lui Ştefan cel Mare, prin care neamul nostru s-a ridicat la cea mai mare înălţime a lui

şi pe care au îl socot la înălţimea lui Napoleon, a lui Cezar şi Alexandru Macedon. Pe oriunde vor merge paşii mei, prin orice lupte voi intra, dacă deasupra mea voi simţi umbra Sfântului Arhanghel Mihail şi dedesubt umbrele celor 20 de morţi dragi ai familiei şi mişcării legionare, în dreapta simt sufletul lui Ştefan cel Mare şi spada sa.

ÎN BASARANIA

La 20 ianuarie, am trimis pe Totu, Crânganu, Eremeiu, însoţiţi de o echipă cu camioneta, în jud. Tecuci; iar eu, la 25 ianuarie 1930, eram din nou pe Valea Horincii, în mijlocul călăreţilor. La 26 seara, după ce am trecut prin Rogojeni, intrăm în Oancea. În ambele sate suntem primiţi cu dragoste şi cu nădejdi de mulţimea adunată. Suntem găzduiţi în Oancea la familia Antachi. A doua zi, luni, târg la Cahul.

Să trecem în Basarabia. Aici jidanii sunt mulţi şi mai provocatori. Aici, ca şi în celelalte târguri basarabene, jidănimea e comunistă, dar nu pentru „iubirea de oameni", ci numai din ură pentru statul român, pe care numai prin triumful comunismului l-ar putea vedea doborât la pământ şi pus sub călcâiul totalei stăpâniri jidăneşti. Triumful comunismului coincide cu visul iudaismului de a stăpâni şi exploata popoarele creştine în virtutea „poporului ales", care stă la baza religiei jidăneşti.

Seara, am făcut nişte cruci albe din pânză, de 20 cm pe care le-am pus pe piepturile călăreţilor. Mi s-a dat o cruce de lemn pe care o voi purta în mână.

A doua zi, la ora 10 dimineaţa, în fruntea a 30 de călăreţi, trec Prutul, mergând cu crucea în mână în contra puterii păgâne care sugruma Basarabia creştină. După patru kilometri intrăm în oraş. Creştinii ies din case şi vin după noi. Nu ne cunosc, dar ne văd cu cruci albe pe piept şi cu pene la căciulă. Trecem pe străzi cântând: „Scoală, scoală, măi române".

Ne oprim în piaţă. Într-o clipă se adună în jurul nostru peste 7000 de ţărani. Nimeni dintre ei nu ştie cine suntem şi ce voim. Dar toţi presimt că venim spre mântuirea lor.

Încep să le vorbesc în aceeaşi limbă ca pe Valea Hornicii şi în Turda. Dar după două minute poliţaiul Popov şi autorităţile străbat până la mine şi mă opresc:

— N-ai voie să ţii întrunire în piaţa publică…

— Poporul român are voie oriunde în casa lui.

Autorităţile strigau să nu vorbesc; oamenii, să vorbesc.

— Oameni buni – le spun eu – aşa este; legile ne opresc să ţinem adunări în piaţă publică. Să mergem la marginea oraşului sau într-o curte a cuiva.

Fac semn călăreţilor şi pornim spre marginea oraşului. Un cordon de sergenţi opreşte mulţimea. Peste câteva minute îmi apare în faţă un detaşament de soldaţi cu baioneta la armă. În frunte un colonel, Colonelul Cornea. Scoate revolverul şi mi-l pune în faţă:

— Stai, că te-mpuşc!

Mă opresc.

— Domnule colonel, de ce să mă împuşti, căci nu am făcut niciun rău. Am şi eu revolver, dar n-am venit să mă bat cu nimeni şi mai cu seamă cu armata română. Toate argumentările mele au fost zadarnice. Am stat acolo timp de aproape o oră, suportând toate insultele şi batjocurile posibile. Aş fi putut să răspund la fel şi să mă lupt. Mi-a trebuit însă o răbdare de fier ca să nu cad într-o situaţie şi mai tristă, aceea de a mă lupta eu, naţionalist român, cu armata ţării mele, în faţa jidanilor comunişti.

Colonelul a început să tragă cu sabia în noi şi în cai, iar soldaţii să ne împungă cu baionetele. A venit prefectul. am descălecat şi am plecat cu el la Prefectură. A fost un om civilizat. A venit şi colonelul.

I-am spus:

— Eu am respect pentru gradul Dvs., de aceea nu v-am răspuns. Dar nu-i nimic. Lunea viitoare ne întâlnim din nou în acelaşi loc.

Am plecat. Un sergent mi-a dat calul. Cristian şi Chiculiţă mă aşteptau, fără cai, la poartă. Şi-au adus şi ei caii, am încălecat şi am pornit înapoi pe unde venisem, alungaţi din urmă de poliţişti şi întovărăşiţi de privirile batjocoritoare ale jidanilor. La marginea oraşului, am găsit şi pe ceilalţi călăreţi amărâţi şi deprimaţi de înfrângerea avută. Mai departe, câţiva ţărani s-au furişat din oraş, să ne întrebe cine suntem.

— Mergeţi şi spuneţi oamenilor că lunea viitoare venim din nou. Toată creştinătatea din judeţ să vină la Cahul.

Suferisem o înfrângere. Acum nu mai puteam cânta, ne întorceam fără să mai vorbim unul cu altul. Ajunşi la Oancea, am făcut 10 afişe de mână prin care anunţam că luni, 10 februarie, vom veni din nou la Cahul. Acestea le-am trimis prin călăreţi în mai multe puncte ale judeţului. Ne-am întors la Găneşti, acasă la Cristian, unde am ajuns pa la 12 noaptea, după un drum greu, prin întuneric de nu vedeam la doi paşi înainte, bătuţi în faţă de lapoviţă, iar în spate de amintirea înfrângerii. Am dormit la Cristian. A doua zi dimineaţa, am plecat la Bereşti. Acolo am scris un ordin către legionarii din Valea Horincii, Galaţi, Iaşi, Bucureşti, Focşani şi Turda, prin care le spuneam că am fot înfrânţi la Cahul şi că este, pentru noi toţi, o problemă de onoare de a ne reîntoarce acolo şi de a învinge. Că sunt chemaţi în număr cât mai mare. Locul de adunare, la Oancea, nude trebuie să fie prezenţi cel târziu duminică seara, 2 februarie. În acelaşi timp, am anunţat şi echipa Totu, Crânganu, Eremeiu, care se afla în judeţul Tecuci. Am scris de asemenea o scrisoare tatălui meu pe care-l rugam să vină să ne ajute. Legionarii mi-au strâns bani şi am plecat la Bucureşti. Acolo m-am prezentat d-lui Ioaniţescu, subsecretar de stat la Interne.

I-am povestit cele întâmplate la Cahul şi i-am cerut permisiunea de a ţine o nouă întrunire – cerere legală – luându-mi angajamentul desfăşurării în cea mai perfectă ordine a acestei întruniri. Cu condiţia de a nu fi provocaţi de autorităţi. După mai multe lămuriri pe care mi le-a cerut, mi s-a aprobat întrunirea. Nu aveam nevoie de aprobare. Nu cere legea acest lucru. Dar eu am vrut să mă pun la adăpost de orice interpretare tendenţioasă.

Duminică dimineaţa am fost din nou la Oancea. Lefter s-a dus la Cahul, pentru a fixa cu autorităţile locul de adunare.

În oraş era o mare fierbere. Autorităţile primeau veşti că ţăranii se îndreaptă cu miile din toate părţile judeţului, pentru a veni la adunare la Cahul.

În cursul zilei, au sosit două camioane din Focşani, cu Hristache Solomon şi Blănaru. Au sosit de la Turda: Moga şi Nichita; de la Iaşi: grupul de legionari cu Banea, Ifrim şi părintele Isihie: din Galaţi: Stelescu cu frăţia, un delegat al studenţilor legionari din Bucureşti şi Pralea cu cuiburile din Folteşti. apoi pe jos, cu căruţe şi călări, bereştenii şi legionarii din Valea Horincii.

A sosit şi tatăl meu. Seara eram peste 300 de legionari care au fost încartiruiţi în Oancea. Şi încă mai soseau.

Fiindu-mi teamă ca nu cumva să ni se desfacă podul de pontoane de peste Prut, făcându-ne astfel imposibilă trecerea, am dispus ca în timpul nopţii, un grup de 30 de legionari să ocupe ambele capete ale podului.

Luni dimineaţa, la ora 8, am trimis înainte un grup de 50 de legionari sub comanda lui Potolea ca să intre în oraş pentru a face poliţia adunării. Între timp s-au făcut intervenţii pentru a ne opri întrunirea. Era o imposibilitate. La ora 10 ne-am încolonat şi am pornit:

În linia I-a, călăreţi în număr de 100, cu drapel, toţi cu pene la căciulă. Mulţi în cămăşi verzi. Fiecare avea pe piept o cruce albă făcută din pânză. Aveam înfăţişarea unor cruciaţi, care mergeau în numele crucii, în contra unor puteri păgâne, să scape pe români.

În linia a II-a, veneau pedeştrii în coloană de marş, cu drapelul lor, peste 10 la număr.

În linia a III-a, urmau vreo 80 de căruţe, încărcate cu câte 4-5 şi 6 oameni, în majoritate locuitori din Oancea, de asemenea cu drapelul lor.

Totul avea aspect de început de bătălie.

Când am ajuns la marginea oraşului, o mare de capete descoperite ne-au primit fără urale şi fără muzici, într-o impresionantă tăcere de biserică.

Am trecut călări prin mijlocul acestei ţărănimi. O parte plângea.

* * *

Ţărănimea aceasta din întreaga Basarabie, nici ea nu a simţit nimic în bine după unire. Căci ieşind de sub stăpânirea rusească, a intrat sub stăpânirea jidanilor. A fost pur şi simplu lăsată pradă jidanilor.

De 12 ani este exploatată şi suptă de către *comuniştii* jidani, cum nici cel mai tiranic regim cunoscut în istorie n-a exploatat vreo societate omenească.

Oraşele şi târgurile sunt adevărate *colonii de lipitori* înfipte în trupul istovit al ţărănimii.

Şi culme a neruşinării, tocmai aceste lipitori s-au transformat în luptători *împotriva exploatării poporului*, în contra terorii care apasă poporul. Aceştia sunt comunişti din Basarabia şi din România.

Şi mai mult: aceste lipitori pline de sângele supt al românilor întreţin, în presa lor în frunte cu „Adevărul" şi „Dimineaţa" următorul limbaj:

— Noi am trăit şi trăim (lipitorile!) în cea mai bună *frăţie şi armonie* cu poporul român.

— Numai nişte *duşmani ai poporului, duşmani ai ţării, nişte extremişti de dreapta*, vor să strice *această armonie*.

* * *

Erau pe locul întrunirii peste 20.000 de ţărani. Desigur, cea mai mare adunare de oameni pe care o văzuse de la începutul fiinţei sale acest oraş. Fără manifeste, fără ziare şi fără propagandă. Întrunirea s-a ţinut într-o mare solemnitate. De o parte, erau aşezaţi în linie călăreţii: de altă parte, coloana legionarilor pedeştri.

Ţărănimea a ascultat descoperită. Niciun cuvânt, niciun gest n-a tulburat această solemnitate. De astă dată colonelul Cornea n-a mai apărut la întâlnirea dată.

Am spus acestei ţărănimi basarabene, pe care o vedeam că aşteaptă un cuvânt de mângâiere şi pe care n-o adunasem eu aici, în numărul acesta covârşitor, ci marile ei dureri:

— Că noi nu vom lăsa-o uitată în robia jidănească în care zace astăzi. Că ea va deveni liberă, stăpână pe rodul muncii ei, stăpână pe pământul ei, stăpână pe ţara ei. Că zorile zilei celei noi a neamului se arată. Că în lupta începută, ea să dea numai *credinţă* – credinţă până la moarte – şi va primi, în schimb, *dreptate şi mărire.*

Au vorbit apoi: Lefter, Potolea, Banea, Ifrim, preot Isihie, Victor Moga, Târziu, Hristache Solomon. La urmă a vorbit timp de două ore tatăl meu, desăvârşit ca limbă populară, stil şi adâncime.

Apoi am sfătuit ţărănimea să se împrăştie prin sate, în cea mai perfectă linişte şi ordine, atrăgând atenţia că noi am face cel mai mare serviciu jidanilor dacă această impunătoare adunare s-ar sfârşi printr-o cât de mică dezordine.

Lumea voia să ne ducă cu ea. Din toate părţile ni se striga:

— Dumnezeu să vă ajute!

Urmăriţi de dragostea acestor ţărani, am plecat la Oancea, de unde ne-am despărţit. Din acest moment al adunării de la Cahul, tatăl meu a intrat în mişcarea legionară.

Lumea s-a împrăştiat în cea mai perfectă ordine. triumful nostru era mare, mai ales prin liniştea şi ordinea în care se desfăşurase şi se terminase totul. Jidanii din Cahul avea însă nevoie *cu orice preţ* de scandal, de tulburare şi dezordine. Pentru ca să ne compromită acţiunea şi să poată determina măsuri în contra ei din partea guvernului.

Văzând însă că oamenii se îndreptă liniştiţi către case, doi jidani, desigur puşi de rabin, au spart geamurile unui magazin, propriu lor magazin. Ar fi ieşit de aici, în presa din Sărindar: „Dimineaţa” şi „Adevărul”: *Mari devastări la Cahul, Cât pierde ţara în faţa străinătăţii!* etc., dacă autorităţile şi oamenii noştri ni i-ar fi surprins asupra faptului şi n-ar fi fost duşi la poliţie.

Am dat acest caz de mică importanţă în sine, dar de o imensă importanţă pentru cei care vor să înţeleagă şi să cunoască sistemele de luptă diavoleşti ale jidanilor. Ei sunt în stare să dea foc unui oraş întreg, pentru ca, aruncând propria lor faptă în spatele adversarului, să compromită o acţiune, care altfel ar duce la rezolvarea completă a problemei jidăneşti.

Atrag deci atenţia legionarilor, să nu se lase provocaţi, căci noi, numai prin cea mai perfectă ordine vom triumfa. Dezordinea nu înseamnă conflictul nostru cu *jidanii*, ci însemnează conflictul nostru cu *statul*. Or, jidanii de aici vor să ne împingă *în permanent conflict cu statul*. Deoarece statul fiind mai puternic, noi, atraşi sau împinşi în luptă cu statul, vom fi măcinaţi; iar ei vor rămâne mai departe ca nişte *privitori imparţiali*.

* * *

La Iaşi, mă aştepta în poartă câinele meu Fragu, pe care-l aveam de la 1924, martor la toate încercările şi luptele prin care trecusem de atunci încoace.

Aici mi-am rezolvat chestiunile curente de organizare, corespondenţa cu cuiburile, pe care mi le prezenta în regulă Banea,

şeful corespondenţei legionare. Banea începuse a prinde bine felul meu de a vedea, în timp de doi an de corespondenţă, încât putea rezolva foarte multe chestiuni singur, în această perioadă în care veneam rar la Iaşi.

DIN NOU ÎN BASARABIA

N-am putut rămâne acasă decât o săptămână, deoarece ţăranii din Basarabia au trimis delegaţi, scrisori şi telegrame după mine. Ei s-au legat cu atâta nădejde de mişcare aceasta, cu atâta sfinţenie, cum nu-şi poate cineva imagina.

În două săptămâni de la prima intrare în Cahul, vestea despre legionari s-a dus ca fulgerul prin toată masa creştină a Basarabiei de jos. Din sat în sat, până la marginea Nistrului. Vestea unui început de mântuire din sclavia jidănească a aprins inimile bieţilor ţărani.

Îşi legaseră până atunci nădejdea de Partidul ţărănesc, crezând că ei, ţăranii, când va veni la putere acest partid al lor, vor căpăta dreptate. După 8 ani de chinuri, de lupte, de nădejdi în acest partid, au descoperit ceva *îngrozitor* pentru sufletul lor: că au fost *trădaţi, înşelaţi*: că în dosul numelui de partid ţărănesc se ascund interesele jidănimii. Partidul „La ţăranul român cu perciunii de jupân”. Aşa în botezase profesorul Cuza.

Te cuprindea jalea să fi văzut această strivire de credinţă în inimile ţărănimii, în momentul în care, după 8 ani, a înţeles că buna ei credinţă fusese înşelată.

Iată-ne deci din nou la Bereşti şi apoi cu maşina pe malul Prutului, la Rogojeni, unde mă aşteptau peste 200 de călăreţi sub conducerea lui Ştefan Moraru şi a lui Moş Cosa. Adunaţi de prin toate satele din jur.

— Să mergem până la Nistru, spuse unul.

— Da! Vom merge, îi răspund.

Acum îmi încolţeşte pentru prima oară gândul să fac o expediţie în stil mare cuprinzând toată Basarabia de sud, de la Tighina până la Cetatea Albă.

Întors la Iaşi, mă munceşte mereu acest gând: cum aş putea face să străbat Basarabia până la Nistru?

O singură problemă e grea: cum aş putea proceda ca să nu ne

oprească autorităţile, să nu ne batem cu statul, cu armata?

Atunci mă gândesc să lansez o nouă organizaţie naţională, pentru combaterea comunismului jidănesc, în care să intre şi „Legiunea Arhanghelul Mihail” şi oricare alte organizaţii de tineri, peste deosebire de partide. În modul acesta socoteam că ne puteam strecura în Basarabia.

Ce nume să-i dăm acestei organizaţii? Discut cu legionarii în sala căminului. Unii spun: „Falanga anticomunistă”, alţii, alte denumiri. Crânganu spune: „GARDA DE FIER”.

— Acesta să fie!

Acum pregăteam această acţiune anticomunistă, nu antimuncitorească. Pentru că eu, când zic comunişti, înţeleg jidani.

Pentru a obţine autorizaţia intrării în Basarabia, înlăturând astfel conflictele cu autorităţile, peste câteva zile m-am prezentat în audienţă la Dl. Vaida Voevod, pe atunci Ministru de Interne. De la Ionel Brătianu, era al doilea om politic de talie mare pe care-l vedeam.

M-a reţinut trei ore. Am înţeles că era greşit informat şi asupra noastră şi asupra problemei jidăneşti, pe care nu o cunoştea în adevărata ei lumină.

Pe noi ne credea nişte tineri zvăpăiaţi, care vrem să rezolvăm problema jidănească prin spargeri de geamuri. I-am explicat atunci cum vedem noi problema jidănească. Cum ea este o problemă de viaţă şi de moarte pentru români. Cum numărul lor e copleşitor şi inadmisibil; cum au desfiinţat clasa de mijloc, oraşele româneşti. I-am spus proporţia dintre creştini şi jidani la Bălţi, Chişinău, Cernăuţi, Iaşi; pericolul pe care-l reprezintă în şcoli, ameninţând cu înstrăinarea clasei conducătoare româneşti şi cu falsificarea culturii noastre.

I-am explicat şi modul cum vedem noi rezolvarea. A înţeles din primul moment despre ce este vorba. Dar, deşi unui om de valoarea sa nu-i trebuie mult ca să înţeleagă esenţa lucrurilor, totuşi, eu cred că el nu va putea niciodată complet, pentru că aş e în firea lucrurilor: ochii de la 1890 nu mai văd la fel u cei de la 1930. Sunt chemări, sunt îndemnuri, sunt porunci mute, pe care numai tineretul le aude şi le înţelege pentru că numai lui i se adresează. Fiecare generaţie cu ei în lume. De aceea, poate, nu avea suficientă încredere în noi.

Am obţinut aprobarea marşului în Basarabia, după ce bineînţeles, mi-am luat angajamentul că se va păstra cea mai perfectă ordine.

Peste câteva zile am făcut un manifest către tot tineretul ţării.

FRĂMÂNTĂRI ÎN MARAMUREŞ

Între timp încep mari frământări în Maramureş.

Un alt colţ de ţară românească, peste care moartea îşi întinsese aripa. Acolo, jidănimea a cuprins satele. A pus stăpânire pe pământuri, pe munţi, pe stânile din munţi. Românii, ajunşi în stare de sclavie, se retrag tot mai mult în faţa năvălirii iudaice şi se sting încet, încet, lăsând moşiile lor moştenite de la Dragoş Vodă în mâinile năvălitorilor. Niciun guvern nu se mai interesează de ei, nicio lege nu-i apără.

* * *

La începutul lui iunie 1930, la poarta casei mele de la Iaşi, se opreşte o căruţă cu doi cai. Din ea se coboară doi preoţi, un ţăran şi un tânăr.

Îi primesc înăuntru. Se recomandă preot ortodox Ion Dumitrescu, preot unit Andrei Berinde şi ţăranul Nicoară.

— Venim cu căruţa din Maramureş. De două săptămâni suntem pe drum: suntem amândoi preoţi în Borşa, unul unit şi altul ortodox. Nu mai putem de mila nenorociţilor de români din Maramureş. Am făcut memorii peste memorii. Le-am adresat pe unde ne-a tăiat capul: Parlament, Guvern, Miniştri, Regenţă.

De nicăieri, niciun răspuns. Nu ştim ce să mai facem. Am venit cu căruţa până aici, al iaşi, să rugăm studenţimea română să nu ne lase. Vorbim în numele a mii de ţărani din Maramureş, care au ajuns la disperare. Suntem preoţii lor. Nu putem închide ochii la ceea ce vedem. Ne moare neamul. Şi ni se frânge inima de milă.

I-am găzduit câteva zile şi le-am spus:

— Singura soluţie pe care o văd este să-i organizăm şi să încercăm a le ridica moralul. Ei să ştie că nu duc singuri lupta; că noi îi sprijinim; că luptăm pentru ei şi că soarta lor depinde de biruinţa noastră.

În urmă le-am trimis, pentru organizare, pe Totu şi Eremeiu. Iar mai târziu pe Savin şi pe Dumitrescu-Zăpadă. Mii de ţărani din Borşa şi

din toate văile se înrolau în organizaţie.

Jidanii şi-ai dat seama de primejdia unei renaşteri româneşti şi au început a provoca. Văzând că sistemul nu le reuşeşte, atunci au recurs la un mijloc infernal. Au dat foc Borşei, aruncând vina asupra românilor. Ziarele jidăneşti au început imediat să ţipe. Să ceară măsuri energice contra românilor, care vor să facă pogromuri.

Preoţii amândoi au fost atacaţi de jidani, batjocoriţi, loviţi şi mai apoi alungaţi mai mulţi kilometri şi bătuţi cu pietre. La urmă au fost arestaţi ca agitatori şi închişi amândoi în temniţa din Sighetul Marmaţiei. De asemenea au fost arestaţi: Savin şi Dumitrescu-Zăpadă şi câteva zeci de ţărani fruntaşi. Totu şi Eremeiu au fost şi arestaţi la Dorna şi închişi în arestul de la Câmpulung. „Adevărul” şi „Dimineaţa” încep o adevărată canonadă de minciuni şi infamii puse în sarcina preoţilor şi a arestaţilor.

Toate protestele noastre: telegramele, memoriile etc., n-au niciun rezultat, din cauza ţipetelor, larmei şi presiunilor jidăneşti.

MARŞUL ÎN BASARABIA

20 IULIE 1930

În vederea marşului pe care urma să-l facem, dau un „ordin de marş” pe care-l public în „Pământul Strămoşesc”.

Extrag din el:

1. Mergem să trecem Prutul în sunetul vechiului imn al unirii româneşti „Hai să dăm mână cu mână cei cu inima română”.

Mergem să facem o vizită satelor între Prut şi Nistru, să le ducem cântecele noastre şi să legăm frăţie de legionari cu urmaşii lui Ştefan cel Mare şi Sfânt.

2. Durata marşului, o lună.

3. Formaţie pe 7 coloane puternice, la interval de 20 km.

4. Trecerea Prutului prin 7 puncte. Coloana din dreapta cu direcţia şi obiectivul de atins: Cetatea Albă, coloana din stânga, direcţia şi obiectivul: Tighina.

5. Modul de înaintare, marşul pe jos de la Prut până la Nistru.

6. Data plecării, 20 iulie, dimineaţa. Trecerea Prutului la ora ce se va anunţa.

…

În momentul în care jidănimea a luat cunoştinţă de faptul că noi voim să intrăm în Basarabia pentru a trezi conştiinţa românilor, presa jidănească a pornit în contra noastră un uragan de atacuri. Calomnii, minciuni, aţâţări, s-au abătut fără încetare timp de o lună peste noi.

Aceste atacuri s-au îndreptat deopotrivă şi în contra d-lui Vaida. Jidanii cereau ca dl. Vaida să fie imediat debarcat de la Ministerul de Interne, mai mult, „dat peste bord", pentru îndrăzneala de a fi aprobat ca noi, tinerii români, să intrăm în Basarabia pentru a duce un cuvânt românesc de bine, de mângâiere, de nădejde, părinţilor şi fraţilor noştri de peste Prut.

Basarabia e dată economiceşte şi politiceşte în stăpânirea absolută a jidanilor. Orice încercare de dezrobire românească, orice atingere a acestei negre stăpâniri, este considerată ca o crimă. Sub presiunea atacurilor şi uneltirilor presei jidăneşti, *marşul în Basarabia* a fost interzis, tocmai în ziua în care legionarii porniseră din toate părţile spre Prut.

Am făcut atunci următorul protest pe care l-am lansat în capitală:

LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL

„GARDA DE FIER"

UN APEL ŞI UN AVERTISMENT

ROMÂNI DIN CAPITALĂ,

„Marşul *Gărzii de Fier*, care trebuia să aibă loc în Basarabia a fost oprit. Inamicii unei Românii sănătoase şi puternice au triumfat. Jidănaşii din Sărindar, de la *Lupta, Adevărul, Dimineaţa*, aceşti otrăvitori ai sufletului românesc, de o lună de zile *ameninţă*, de o lună de zile *insultă*, de o lună de zile ne *pălmuiesc* sufletele, aici la noi acasă.

Din căpuşi înfipte în sânul cestei naţii, s-au transformat în monopolizatorii înţelegerii intereselor superioare ale patriei şi cenzuratorii nepoftiţi ai tuturor actelor de guvernământ.

La Turda au cerut guvernului să oprească demonstraţia, sub motiv că se aprinde Ardealul; *la Cahul*, că se începe revoluţia în Basarabia; *la Galaţi*, că se vor naşte măceluri şi pogromuri.

Pretutindeni au rămas nişte provocatori ordinari, Legiunea păstrând o ordine şi o disciplină desăvârşite.

Astăzi ne îndreptam spre Nistru, pentru ca să *întoarcem Basarabia cu faţa spre Bucureşti*.

Dar, acestor mercenari ai comunismului, nu el convine aceasta.

Basarabia trebuie să rămână pradă bolşevismului şi să privească spre Moscova, pentru ca ei să continue a teroriza cu provincia dintre Prut şi Nistru întreaga politică a României.

ROMÂNI

Politicianismul venal şi pervers, acest putregai care ne infectează viaţa, îi secundează, din calcul meschin de interes electoral şi dintr-un înjositor spirit de servilism, în opera lor de dezmembrare a ţării şi înstrăinare a pământului nostru strămoşesc. Spirit şi calcul care au dat România, de 50 de ani încoace, pe mâna veneticilor de peste hotare.

Priviţi!... se mişcă astăzi mucenicii din Maramureş şi Bucovina! Îşi plâng pe drumuri amarul de robie în care i-a aruncat ticăloşia tuturor conducătorilor de ţară; nu pentru că i-ar fi uitat, ci pentru că i-au vândut.

Nu vi se pare cel puţin straniu, că nu s-a găsit un singur glas în această ţară, care să vină cu un cuvânt de mângâiere pentru ei? Şi nu vi se pare cel puţin o neruşinare, a reduce toată chestiunea din Maramureş la „instigatorii" Nicolae Totu şi Eremeiu? Ei sunt vinovaţii? Dar politicianismul care a înşelat în fiecare zi, de 12 ani, nu este vinovat? Dar sutele de mii de venetici, jidani, care au venit peste capul lor ca lăcustele, să le ia pământul rămas de la strămoşi şi să-i robească, aceştia nu sunt instigatori şi provocatori? Dar domnii din Sărindar care necinstesc mândria noastră de stăpânitori în ţara aceasta, aceştia nu sunt provocatori?

ROMÂNI,

Iată un exemplu tipic din care se poate vedea adevărata cauză a „dezordinilor" din Bucovina şi Maramureş.

Universul din 17 iulie 1930 publică următoarea statistică: *la Cernăuţi*: copii în vârstă de şcoală, curs primar: 12.277 din care români (băieţi şi fete) 3.378 iar restul de 8.825 străini. Ce dovadă de copleşire a elementului românesc din nordul ţării mai doriţi? Unde voiţi să fugă din faţa acestei năvale uriaşe şi ucigătoare sufletul neamului

românesc? Îi bârfiţi şi îi loviţi şi-i ofensaţi, că s-ar ridica pentru pâine şi „situaţie economică proastă”, când în realitate ei se înalţă cutezător, să apere fiinţa românismului la graniţa de nord. Pentru ce nu s-a găsit niciun bărbat politic să-i spuie Majestăţii Sale adevărul:

MĂRIA TA,

Nenorociţii aceştia nu cer pâine. Cer dreptate! Cer eliberarea suflatului românesc care trage să moară, înăbuşit în Maramureş şi Bucovina. Cer măsuri în contra sutelor de mii de jidani, ghiftuiţi, rotunzi şi albi va viermii, care-i sfidează în fiecare zi în sărăcia lor, sub protecţia tuturor autorităţilor româneşti.

Desigur, ştiu ei bine, domnilor ziarişti, că nu prin manifestări violente vor putea rezolva o asemenea problemă: dar ajunşi la limita de pe urmă a răbdării, ei vor să impună o *conducere românească României*; să forţeze legiferarea românească: legi de protecţie a elementului românesc în România.

DOMNILOR DIN SĂRINDAR,

Poate voiţi ca prin insultele neîncetate cu care răniţi sufletele româneşti, să mă vedeţi într-o bună zi în fruntea sfinţilor răsculaţi din Maramureş? Să ştiţi că în clipa aceea v-a sunat ceasul şi v-a sunat şi scândura!

În orice caz, dacă legile vi se par insuficiente ca să vă poată domoli, eu vă declar că am destulă putere pentru ca să vă pun la locul vostru şi să vă fac să înţelegeţi în ce ţară trăiţi.

Dacă nu vă liniştiţi, voi chema în contra voastră tot ce este viu în ţara asta, hotărât să lupt prin toate armele pe care mi le va pune la dispoziţie mintea.

ROMÂNI,

O *Românie nouă* nu poate ieşi din culisele partidelor, după cum *România Mare* n-a ieşit din calculele politicienilor, ci de pe câmpiile de la Mărăşeşti şi din fundul văilor bătute de grindina de oţel.

O R*omânie nouă* nu poate ieşi decât din luptă. Din jertfa fiilor săi.

De aceea, *nu politicianismului* mă adresez astăzi. Ci ţie, *soldat. Înalţă-te! Istoria te cheamă din nou Aşa cum eşti. Cu mâna ruptă. Cu piciorul frânt. Cu pieptul ciuruit*. Lăsaţi-i pe neputincioşi şi pe imbecili

să tremure.

Voi, daţi lupta cu bărbăţie.

În curând, *Garda de Fier* vă va chema la o mare întrunire în *Bucureşti întru apărarea maramureşenilor*, copiii lui Dragoş Vodă şi a *bucovinenilor*, fiii lui Ştefan cel Mare şi Sfânt.

Scrieţi pe steagurile voastre: *Străinii ne-au copleşit. Presa înstrăinată ne otrăveşte. Politicianismul ne omoară*.

Sunaţi din trâmbiţe alarma. Sunaţi din toate puterile.

În clipa când duşmanii ne copleşesc şi politicienii ne vând, români, strigaţi cu înfrigurare ca pe potecile munţilor, în ceasurile de furtună:

PATRIA! PATRIA! PATRIA!

Corneliu Zelea Codreanu

Şeful Legiunii”

ATENTATUL CONTRA MINISTRULUI ANGHELESCU

IULIE 1930

În seara zilei în care afişasem manifestul, mă găseam la Centrul Studenţesc. Stăteam de vorbă cu câţiva studenţi. Îşi face apariţia şi tânărul Beza. La un moment dat îşi scoate insigna organizaţiei „Vlad Ţepeş” şi o aruncă:

— De astăzi înainte, nu mai am nimic cu „Vlad Ţepeş”, îmi dau demisia.

Pe mine, gestul nu m-a impresionat. Întâi, pentru că Liga „Vlad Ţepeş” mi s-a părut ceva neserios şi cu atât mai mult tineretul „Vlad Ţepeş”, despre a cărui existenţă m-am îndoit chiar din primul moment. O demisie din acest tineret mă lăsa complet rece.

După mai multe minute, tânărul intervine din nou în discuţie, spunând că ar voi să devină legionar, dacă eu n-aş avea vreo obiecţiune. I-am dat un răspuns vag, care să ocolească un refuz. Dogma legionară îmi impune rezervă la orice nouă cerere de intrare în Legiune şi cu atât mai mult în cazul de faţă.

Cu câteva săptămâni înainte, îl mai văzusem pe Beza la un mic restaurant, unde mă întreba dacă n-ar fi bune să-l împuşte pe Stere. Nu l-am luat în serios nici atunci.

La plecare m-a invitat să dorm la el. Am refuzat. M-am culcat la

medicinişti. A doua zi pe la 12, aud strigând pe vânzătorii de gazete: „Atentatul contra ministrului Anghelescu”. Cine? Beza. Cum? A tras câteva focuri fără să-şi atingă victima decât superficial.

De ce? Nu ştiam. Mă interesez. Aud: conflict între macedoneni şi Anghelescu pe tema „Legii Dobrogei noi”, prin care se încalcă interesele românilor din Dobrogea. Pe Anghelescu nu l-am cunoscut niciodată, după cum nu-l cunosc şi nu l-am văzut nici până în ziua de astăzi. Peste două zile sunt chemat la instrucţie. În buzunarul lui Beza s-au găsit manifeste de ale „Gărzii de Fier”. Explic judecătorului de instrucţie şi dau o declaraţie. Nu am nicio cunoştinţă şi nicio legătură. Nu cunosc nici măcar mobilul care l-a îndemnat. Mi se dă drumul. Mă gândesc: cum poate cădea năpasta pe om. Dacă aş fi primit invitaţia lui Beza de a dormi la el? Deveneam autor moral. Orice argument expus de mine întru apărare ar fi fost de necrezut. Mai ales că faptul coincidea cu oprirea marşului în Basarabia.

A doua zi, spre marea mea surprindere, citesc în „Dimineaţa” cu titlul pe jumătate de pagină: *Corneliu Codreanu înfierează fapta lui Beza*. Rămân uluit. Mă duc la judecătorul de instrucţie şi-i spun:

Domnule judecător, sunt foarte mirat că a putut ieşi, de aici, de la dvs., dintr-o instrucţie secretă, o informaţie inexactă. Eu nu am înfierat fapta lui Beza. Nu am eu chemarea de a înfiera fapta lui Beza!

Nu am dat nicio informaţie. Sunt invenţie de ale presei.

Dar pot să fie eu călcat în picioare de presa jidănească? Chiar dacă am cunoscut pe cineva numai câteva minute, chiar dacă nu am avut niciun fel de legătură cu el, nimeni nu mă poate forţa să ca să mă reped ca o canalie asupra lui, într-un asemenea caz şi să-l înfierez. Nu vreau. Poate s-o facă toată lumea, afară de mine, pentru că nici nu ştiu despre ce este vorba şi pentru că trecutul meu, în care am fost pus în aceeaşi situaţie de a trage, mi-a luat dreptul de a înfiera pe alţii. Voi face un nou avertisment.

În aceeaşi zi am tipărit un manifest pe care l-am împrăştiat în capitală:

AL II-LEA AVERTISMENT

„Deoarece presa a îndrăznit din nou să mistifice adevărul, susţinând că eu aş fi „înfierat” gestul lui Beza, ţin să dau următoarele

lămuriri:

Dacă Dl. Ministru Anghelescu o fi având motive de a fi supărat, cred că cel puţin tot atâtea motive are şi tânărul Beza, atât în faţa justiţie cât şi în faţa sufletului românesc.

Declar că nu înţeleg să iau apărarea celui dintâi, înfierând pe cel de-al doilea, ci că voi apăra pe tânărul Beza şi cauza lui cu toată căldura sufletului meu şi cu toată puterea.

Iar voi, din Sărindar, înscrieţi în răbojul răfuielilor apropiate al doilea avertisment.

Corneliu Zelea Codreanu”

În urma acestor două avertismente raporturile mele cu Dl. Vaida s-au rupt. Dl. Vaida s-a supărat pe mine. Eu nu puteam însă proceda decât aşa cum îmi dicta conştiinţa.

Chemat din nou la instrucţie, am fost arestat. Iată-mă, aşadar, din nou în dubă spre Văcăreşti. În aceeaşi dubă mai erau încă şapte tineri cu care fac cunoştinţă: Papanace, Caranica, Pihu, Mamali, Anton Ciumetti, Ficata şi Gheţea. Făcuseră un manifest de solidarizare cu Beza. Am păşit din nou pe sub aceleaşi porţi, ca şi acum 7 ani în urmă, cu ceilalţi 5 camarazi şi printr-o întâmplare am fost dus în aceeaşi celulă în care stătusem atunci. A doua zi, am intrat în fabrică şi am văzut icoana Sfântului Arhanghel Mihail, de la care am pornit acum 7 ani, când eram copil.

* * *

Aici, în închisoare am cunoscut bine pe aceşti tineri aromâni, plecaţi din Munţii Pindului. Cultură aleasă, o înaltă sănătate morală, buni patrioţi. Construcţie de luptători şi de viteji. Oameni de jertfă.

Aici am cunoscut îndeaproape marea tragedie a macedo-românilor, această ramură românească, ce de mii de ani, singură, izolată în munţii ei, îşi apără, cu arma în mână, limba, naţionalitatea şi libertatea.

Atunci l-am cunoscut pe Sterie Ciumetti, pe care Dumnezeu l-a ales, pentru sufletul său bun şi curat ca roua, să fie, prin tragica sa moarte şi chinuire, cel mai mare martir al mişcării legionare, la României legionare.

Aici gândurile şi inimile noastre s-au înfrăţit pentru totdeauna.

Vom lupta împreună pentru neamul nostru întreg din Pind şi până dincolo de Nistru. Nici plângeri, nici petiţii, nici intervenţii pe la toate guvernele, surde pentru românii de peste hotare sau de aici, ci numai o naţie românească puternică şi stăpână va putea rezolva toate probleme româneşti de pretutindeni. Atunci, aceşti români, răzleţiţi în lumea largă, vor fi aduşi în ţară. Căci este nevoie de sângele lor al tuturor aici, unde românimea se luptă cu moartea. Şi e bine să se ştie că în această luptă, au putut exista guverne care au deschis larg porţile ţările pentru miile de jidani şi care în acelaşi timp, au interzis intrarea în ţară a românilor de peste hotare.

* * *

Toate forţele oculte erau în joc pentru ca, presând asupra justiţiei, să obţină condamnarea mea.

Noua mea arestare şi încarcerare la Văcăreşti a creat o stare de mare satisfacţie în rândurile jidănimii. Sunt atacat şi insultat în toate foile de orice jidănaş obraznic. Mă atacă şi foile româneşti din slujba partidelor, pentru ca să placă jidanilor.

* * *

Mise fixează termenul de judecată. Încep aceleaşi pregătiri. Aştept ca Nelu Ionescu, care mă apără în toate procesele începând de la 1920, să vină la Iaşi. La rugăminţile studenţilor s-au mai înscris în apărarea mea şi dl. Mihail Mora.

Procesul meu este, ca totdeauna, un asalt iudaic pentru a se obţine o condamnare. O cât de mică condamnare, cer jidanii de la „Adevărul”. Numai ca să poată spune că mişcarea condusă de mine este anarhică, uzând de mijloace ilegale de acţiune.

Mişună jidanii pe sălile Ministerului de Justiţie cu tot felul de intervenţii. În faţa lor magistratura română stă dreaptă şi neînduplecată. Sunt achitat.

Procurorul face însă apel. Sunt reţinut mai departe la Văcăreşti.

Presiunile şi intervenţiile puterii iudaice se măresc. Sunt dus din nou la judecată. Procurorul Praporgescu, la judecarea apelului, pentru a face pe placul acestei puteri, m-a aşezat în boxă cu escrocii, hoţii de cai şi pungaşii de buzunare. Trei ore i-au judecat pe aceştia, în care timp am fost obiectul privirilor ironice şi sfidătoare a zeci de jidani. La

urmă abia s-al luat procesul meu. Am fost din nou apărat de d-nii Mihail Mora şi Nelu Ionescu. Procesul s-a terminat cu o nouă achitare. După aproape o lună şi jumătate de închisoare, am fost eliberat. Am plecat acasă.

* * *

După acestea, cu Nelu Ionescu, Gârneaţă, Moţa şi Ibrăileanu, am pornit cu camioneta la Sighetul Marmaţiei să ne interesăm de soarta celor doi preoţi care se aflau închişi într-o mizerie înspăimântătoare. Nu venea nimeni să-i vadă, să le aducă de mâncare. Preotul Dumitrescu avea soţia bolnavă şi doi copii mici. O casă, fără pâine, fără bani, fără medicamente, din mila oamenilor. Soartă de preoţi creştini, ridicaţi întru apărarea crucii, a bisericii şi a neamului lor! La fel de tristă era şi soarta celorlalţi 10 ţărani fruntaşi arestaţi.

Afară, jidănimea triumfa. Se strângeau bani în ţară şi străinătate. Guvernul dădea bani pentru „nenorociţii de jidani" de la Borşa, pentru ca să-şi facă case noi din piatră, cu etaj, în timp ce bieţii ţărani români mănâncă pâine din făină de lemn amestecată cu rumegătură de ovăz.

Eu, care am văzut atunci acest Maramureş românesc, gemând şi zbătându-se în ghearele morţii, nu pot decât să îndemn pe toţi oamenii politici, pe toţi membrii învăţământului, pe toţi preoţii, pe studenţi, ca şi pe elevii de şcoală, ca şi pe toţi procurorii umanităţii, care vin să ne cenzureze viaţa politică:

— Mergeţi cu toţii şi vizitaţi Maramureşul. Puneţi arbitru pe orice om din lumea întreagă, să răspundă dacă e admisibil ca în Ţara Românească, să se petreacă cu românii ce se petrece în Maramureș.

După patru luni de zile, preoţii au fost transportaţi în închisoarea din Satu Mare. Acolo s-a judecat procesul lor, în care mai erau implicaţi 50 de ţărani şi tărănci cu copii în braţe, şi 20 de jidani. Au pledat în procesul acesta profesorul Cătuneanu, Ion Moţa, un avocat din localitate şi eu, pentru români, şi patru avocaţi jidani pentru cei 20 de acuzaţi ai lor. După opt zile cu toţii au fost achitaţi, deoarece tot ce li se pusese în sarcină nu era adevărat.

DIZOLVAREA LEGIUNII ARHANGHELUL MIHAIL ŞI GĂRZII DE FIER

11 IANUARIE 1931

Între timp, dl. Vaida, sub presiunea atacurilor jidăneşti, a fost scos de la Ministerul de Interne şi tot prin aceeaşi presiune, înlocuit cu dl. Mihalache, care prin manifestările din ultimul timp *lăsa să se întrevadă că nu se va sfii să întrebuinţeze faţă de noi* metode de „mână tare”. Acest moment sosise.

Tânărul Dumitrescu-Zăpadă, care fusese arestat la Sighet, exasperat de minciunile, atacurile, injuriile presei jidăneşti, fără să întrebe pe nimeni, fără să spună un singur cuvânt cuiva, ia un revolver pe care-l găseşte la întâmplare, pleacă la Bucureşti, intră în cabinet la Socor şi trage un foc de revolver în acesta. Revolverul era însă stricat. La al doilea glonte s-a defectat.

Era în timpul sărbătorilor Crăciunului, după un an de zile, în care timp nu stătusem acasă nicio lună. Voiam să fac sărbătorile în familie. Eram la Focşani, pregătindu-mă să plec spre casă, când citesc în ziare cele întâmplate la Bucureşti. Am fost imediat chemat la judecătorul de instrucţie, Papadopol. S-a dovedit că nu aveam niciun amestec în cele întâmplate. Mi s-a dat drumul. Am plecat din nou la Focşani, unde din ordinul d-lui Mihalache şi fără niciun motiv, am fost înconjurat de poliţie, în casă la Hristache Solomon şi timp de 8 zile n-am putut ieşi afară.

Domnul Mihalache dizolvase Garda de Fier şi Legiunea, printr-un jurnal al Consiliului de miniştri. S-au făcut percheziţii la toate organizaţiile, s-au ridicat scriptele, s-au sigilat sediile. Acasă la Iaşi precum şi la Huşi mi s-au răscolit până şi pernele şi saltelele. Pentru a cincea oară mi se răvăşea casa, luându-mi-se tot ce era în legătură cu mişcarea, până la cele mai mici însemnări pe care le aveam. Saci întregi, plini de acte, scrisori, hârtii, au fost ridicate din casele noastre şi duse la Bucureşti. Dar ce puteau să găsească la noi ilegal sau compromiţător? Noi lucram la lumina zilei şi tot ce aveam de spus, spuneam în gura mare. Credinţa noastră ne-o mărturiseam tare în faţa lumii întregi.

De la Focşani, la 9 ianuarie, am fost dus de agenţi la Bucureşti şi acolo, după un interogator de 12 ore, arestat şi trimis iar la Văcăreşti. Au mai fost aduşi a doua zi legionarii din judeţele în care lucrasem cel mai mult: Lefter, de la Cahul; Banea, de la Iaşi; Stelescu, de la Galaţi; Amos Pop, din Turda; Totu şi Dănilă.

O nouă lovitură aspră dată în moalele capului, unei organizaţii româneşti, care nu făcuse nimic ilegal, ci numai *încercase* să-şi ridice fruntea în contra hidrei iudaice. O nouă încercare a neamului acesta de a se ridica, prin tineretul său, din robie, se prăbuşea sub loviturile unui român, Ministru de Interne, în aplauzele unanime ale jidănimii din ţară şi din străinătate.

Şi de această dată, furia pentru nimicirea noastră s-a pornit necruţătoare. Niciun mijloc n-a fost cruţat pentru a ne distruge. Nicio infamie. Şi nu eram vinovaţi cu nimic. Pătrundeau până la noi foile jidăneşti care ne atacau cu violenţă, bătându-şi joc de noi şi de adevăr; iar noi nu puteam face nimic. Nu puteam răspunde nimic.

Cu braţele încrucişate între patru pereţi de închisoare, priveam cum merg asupra noastră insulte şi acuzaţii peste acuzaţii, care de care mai grozave.

*

Pentru a arăta măsura infamiei presei jidoveşti din acea vreme, este suficient ca din multiplele încercări făcute cu intenţia de a ridica în contra-ne opinia publică şi de a forţa condamnarea noastră, s redau următorul fals ordinar săvârşit de ziarul „Dimineaţa” şi apoi reprodus şi comentat de celelalte.

Atrag atenţiunea că niciodată n-am conceput, scris şi iscălit un asemenea ordin. Nu-mi aparţine niciun cuvânt. El este pe de-a-ntregul născocit de jidănime.

Îl reproduc în întregime astfel cum a apărut cu comentariile ziarului dimineaţa:

„UN DOCUMENT EDIFICATOR

În legătură cu scopurile şi mijloacele uzitate de organizaţia *Arhanghelul Mihail*, suntem în măsură să publicăm un document senzaţional emanat de la legiunea din Iaşi.

Este vorba de o circulară trimisă la Câmpulung şi Ludoşul Mare de către *Legiunea Arhanghelul Mihail* din capitala Moldovei:

Legiunea Arhanghelul Mihail

Sediul Iaşi (Râpa Galbenă)

Căminul Cultural Creştin

245/930 ad circulandum

Copie

Pentru răspunsuri adresaţi

Corneliu Zelea Codreanu

Str. Florilor 20, Iaşi

— Prin cifru –

Către

Batalionul II Câmpulung

Batalionul III Ludoşul de Mureş

Avem onoare a vă aduce la cunoştinţă următoarele:

Luând în considerare că autorităţile civile cât şi cele militare au slăbit în vigilenţa lor prin faptul că noi am intervenit pe lângă unele personagii suspuse – atât la Ministerul Internelor, cât şi din (e vorba de o altă autoritate înaltă N.R.) – trebuie ca să dublăm forţe mari de propagandă şi instigaţii abuzând de această ocazie, care nu suntem siguri că într-o bună zi din nou se va întoarce contra noastră. Prin urmare fără nicio ezitare şi pierdere de timp, veţi face următoarele:

1. Veţi întocmi tablouri de companii şi plutoane de toţi legionarii care au depus jurământul. Aceste tablouri le veţi înainta Legiunii până la 1 noiembrie cor. care se vor centraliza apoi pe regiuni.

2. Batalionul II. va convoca la Câmpulung pe principalii conducători: Robota, Popescu, Şerban, Despa, iar absolut în secret pe comisarul Nubert, Vatra Dornei şi pe şeful postului Poiana Stampii, Păduraru Gheorghe. Le veţi comunica că Legiunea a luat dispoziţiuni în schimbarea planului de lucru. De acum se va lucra prin conspiraţii absolut în secret, nu veţi mai ţine întruniri publice şi nici propagandă – veţi lua contact mutual cu toţi legionarii şefi de cuiburi – punându-le în vedere să menţină aceeaşi stare de revoltă între ţărănime.

Lovitura decisivă se va da în toamna aceasta cu ocazia schimbării guvernului Mironescu.

3. Bat. III, veţi convoca pe dl. Profesor Matei, Moga Victor, Moga Tănase şi comandantul plutonului din Grindeni – din Urca, veţi chema doar pe comerciantul Moldovan. În secret se va chema serg. – instr. Jandarm Constantin, de la postul Ludoş – comunicându-le (ca la Bat. II).

4. De 2 ori pe săptămână veţi scoate tineretul legionar la

exerciţii pe teren – (islaz) sau alte locuri – pregătindu-l şi explicându-i măreţul nostru scop, îmbărbărându-l.

5. Şeful marelui stat major pe lângă Bat. III va termina cât mai repede posibil cu lucrările ce a fost însărcinat verbal şi cu ord. secr. nr. 7/1930 în cazul că ecrazitul nu a fost îndeajuns veţi cere din nou persoanei cunoscute.

6. Prin corespondenţă veţi încunoştiinţa şi pe d. dr. Iosif Ghizdaru de la Sighişoara despre cele de mai sus, trimiţându-i şi un raport detaliat asupra activităţii de la Ludoş – la Sighişoara va lua fiinţă Bat. IV sub conducerea d-lui dr. Ghizdaru.

7. Acest ordin îl veţi arde imediat după primire.

Fiţi prudenţi, o armată de spioni jidani s-au pus în urmărirea acţiunii noastre – nu staţi de vorbă şi nu primiţi pe nimeni care nu are semnătura mea.

Sus inimile, trăiască Legiunea şi cu Dumnezeu înainte!

Iaşi. 7 octombrie 1930.

Comand. Leg.

(ss) Corneliu Zelea Codreanu

Şeful stat Major şi secretar

(ss) Gârneaţă

Reiese clar din această circulară că legiunea *Arhanghelul Mihail* a pregătit acţiuni criminale apropiindu-şi pentru aceasta pe unii dintre funcţionarii publici.

Deşi tardiv, autorităţile sunt deci datoare să identifice pe absolut toţi funcţionarii publici care s-au pus în serviciul criminalei acţiuni a legiunii *Arhanghelul Mihail* şi să aplice sancţiunile cele mai severe.”

**

Îmi dădeam seama că situaţia era grea. Organizaţia dizolvată, sediile sigilate, percheziţii prin toate părţile.

Opinia publică zăpăcită complet în faţa ţipetelor jidanilor şi înmărmurită de acuzaţiile pe care aceştia ni le azvârleau, înclina să creadă de adevărate toate aceste odioase înscenări.

Pe deasupra, în închisoare, mizerie, frig, umezeală, lipsă de aer

şi de lumină, lipsă de aşternut. Trebuia o mare intervenţie ca să putem căpăta nişte paie pentru a pune în saltele şi nişte rogojini pentru a acoperi igrasia de pe pereţi.

1931 începuse în închisoare sub ploaie de minciuni, de insulte şi de lovituri ale jidanilor.

I-am dus, şi de rândul acesta, pe noii camarazi care mă întovărăşeau în noua mea încercare, să vadă icoana şi toate locurile pline de amintiri pentru mine.

Era desigur greu şi pentru ei. Dar, răspunderea lor nu era decât pentru ei şi cu mult mai mică. Ţinta care trebuia sfărâmată şi nimicită eram eu.

Simţeam cum din nou se adună nori negri deasupra noastră, cum din nou şi cu mai multă îndârjire se prăvăleşte asupra noastră o lume duşmană, care vrea să ne piardă.

Singurul sprijin, în mijlocul acestor infernale uneltiri şi uriaşe asalturi, l-am găsit numai în Dumnezeu. Începem să postim, post negru, toate vinerile. Iar în fiecare noapte la ora 12, să citim Acatistul Maicii Domnului.

Afară, legionarii din capitală în frunte cu Andrei Ionescu, Ion Belgea, Iordache, Doru Belimace, Victor Chirulescu, Cotigă, Horia Sima, Nicolae Petraşcu, Iancu Caranica, Virgil Răculescu, Sandu Valeriu, fac sforţări uriaşe pentru a lumina opinia publică derutată de presa Sărindarului.

Şi în acelaşi timp devotatul şi neclintitul Fănică Anastasescu – nelipsit de la toate încercările prin care am trecut – caută să ne îmbunătăţească starea materială din închisoare.

Iată vina ce mi se punea în sarcină, prin:

MANDATUL DE ARESTARE NR. 194

…

„Având în vedere actele de procedură penală adresate contra lui Corneliu Zelea Codreanu, avocat din Iaşi, în etate de 31 ani, prevenit că a comis faptul că a *încercat a întreprinde o acţiune împotriva formei de guvernământ* statornicită prin Constituţie şi a încercat a face agitaţiuni din care putea rezulta un *pericol pentru siguranţa publică* prin organizarea unei asociaţiuni *Legiunea Arhanghelul Mihail – Garda de*

Fier, având ca scop întronarea unui *regim dictatorial*, ce urma să fie impus la un moment voit de el, prin *mijloace violente*, în care sens partizanii erau pregătiţi şi îndemnaţi, prin instrucţie quasi-militară, ordine, directive şi cuvântări, precum şi prin publicaţiuni, afişe, embleme, discursuri în întrunirile organizate sau întrunirile publice.

Având în vedere că acest fapt e prevăzut de art. 11 aliniatul II din legea pentru reprimarea unor noi infracţiuni în contra liniştii publice, cu închisoare de la 6 luni, până la 5 ani şi cu amendă de la 10.000, la 100.000 lei şi cu interdicţiune corecţională.

Considerând că din cercetările făcute rezultă sarcini şi indicii grave de culpabilitate, contra lui Corneliu Zelea Codreanu şi că pentru a împiedica pe numitul să nu comunice cu informatorii şi martorii ce urmează a fi audiaţi, cum şi în interesul *siguranţei publice*, este în interesul instrucţiunii, ca numitul inculpat, până la noi dispoziţiuni, să fie deţinut în casa de opreală;

Ascultând şi concluziunile D-lui Procuror Al. Procop Dumitrescu şi dispoziţiunile art. 93 procedură penală;

Pentru aceste motive:

Mandăm tuturor angajaţilor forţei publice ca confirmându-se legii să aresteze şi să conducă la casa de arest de la Văcăreşti, pe Corneliu Zelea Codreanu…

Dată în cabinetul nostru astăzi 30 ianuarie 1931.

Judecător de Instrucţie *Ştefan Mihăescu*

(Dosar nr.10-1931)”

PROCESUL

VINERI, 27 FEBRUARIE 1931

Ploaia aceasta de acuzaţii a durat neîncetat 57 de zile, răspândindu-se zilnic, în milioane de foi, în sate şi oraşe. Nicio posibilitate de răspuns. De nicăieri, nicio rază de nădejde. Nimeni n-are putinţă să ne ia apărarea şi să denunţe complotul jidănesc pentru condamnarea şi îngroparea noastră şi a mişcării. Privim cum autorităţile, procurorii, siguranţa şi acest domn, Mihalache, Ministru de Interne, care deşi cu toţii ştiau din cercetările pe care le făcuseră că nu suntem vinovaţi cu nimic, că nu s-a găsit niciun depozit de muniţii, arme, dinamite etc., cu toate acestea se complăceau în această situaţie

de infamie, lăsând pradă insultei şi batjocoririi jidăneşti nişte oameni arestaţi, care nu se puteau apăra.

Fiind în joc Siguranţa Statului, ar fi avut elementara datorie să liniştească opinia publică, dând un comunicat, prin care să fi spus că nu este adevărat, că Siguranţa Statului ar fi descoperit depozite de muniţii etc. şi că ţara ar fi fost în ajunul unui război civil.

În mijlocul acestei situaţii, ni se fixează procesul pentru vineri, 27 februarie.

O parte din avocaţi sunt de părere să se amâne procesul, din cauza atmosferei încărcate şi să punem martori, cel puţin din lumea organelor de siguranţă, care să fie forţate, sub jurământ, să declare adevărul.

Refuzăm propunerea. Ne judecăm fără niciun martor.

Prezidează dl. Consilier Buicliu, ajutat de d-nii judecători G. Solomonescu şi I. Cotsin, Procuror, dl. Procop Dumitrescu.

Ne apără profesorul Nolică Antonescu, d-nii Mihail Mora, Nelu Ionescu, Vasiliu-Cluj, Moţa, Gârneaţă, Corneliu Georgescu, Ibrăileanu.

Lumea şi magistraţii aşteaptă să vadă apărând dovezile în contra noastră, bombele şi depozitele de muniţii, dinamite, ecrazite şi arme. Nimic, absolut nimic. Într-o jumătate de oră după interogatoriul nostru, toată această farsă infamă s-a prăbuşit. În sfârşit, am putut să vorbim, înecaţi de indignare, care 2 luni, ceas cu ceas, se concentrase în noi. Tot barajul acela de minciuni se frângea în faţa adevărului. Toate lanţurile cu care ne legaseră, cădeau. Am fost apăraţi în mod strălucit de avocaţii noştri. Procesul a continuat şi a doua zi. Pronunţarea s-a amânat câteva zile.

La termenul fixat, am fost duşi din nou la Tribunal, unde ni s-a citit sentinţa de achitare cu unanimitate (sentinţa penală nr. 800)

* * *

Iată în ce termeni a caracterizat sentinţa de achitarea acţiunea pentru care „Legiune Arhanghelul Mihail” fusese tradusă în faţa judecăţii, după ce mai înainte fusese dizolvată:

„Având în vedere că din cele arătate de Dl. prim-procuror se constată în fapt din dosar, că în adevăr se recrutau aderenţi numai printre oameni hotărâţi, bărbaţi, femei şi copii, printre plugari, elevi;

că se vorbeşte de cuiburi de legionari sau „vulturi albi” de pildă; că e vorba de un stagiu, jurământ sau legământ, de 5 legi fundamentale, dintre care una e a secretului; că legiunea este organizată milităreşte cu o uniformă, cu un centiron, cu o eşarfă, cu programe de educaţie fizică şi instrucţie militară, exerciţii de semnalizare şi cunoaştere a alfabetului Morse etc.

Nu se constată însă că cei ce recrutau şi cei recrutaţi au întreprins vreo acţiune împotriva actualei forme de guvernământ statornicită prin Constituţie şi nici nu au întreprins vreo acţiune din care să rezulte vreun pericol pentru Siguranţa Statului. Că simplul fapt al constituirii într-o asemenea organizaţie nu poate constitui o infracţiune, chiar dacă în concepţia unora ea ar prezenta un pericol, când, atâta vreme cât organizarea n-a fost ocultă, autoritatea administrativă ar fi putut interveni, fie oprind-o, fie dizolvând-o. Chiar în ipoteza în care s-ar stabili că organizaţia a copiat modelul fascist ca formă de alcătuire, încă prin asta membrii ei nu pot fi consideraţi pasibili de pedeapsa pe care o prevede textul pentru care sunt trimişi în judecată fiindcă, în starea statică, o organizaţie, oricare ar fi forma ei, nu prezintă niciun pericol pentru Siguranţa Statului, ea putând face obiectul preocupărilor unor măsuri preventive a autorităţilor administrative, nu însă a unor măsuri represive care au intervenit numai atunci când se trece la acţiune (afară de cazul când legea nu prohibă direct forma de organizare).

Ori nu se poate spune că, din împrejurarea că câţiva legionari au mers prin comune pentru a căpăta aderenţi, îndrumând poporul să se organizeze, să aibă încredere în mişcarea legiunii etc., se poate scoate un indiciu că ei intenţionau să pericliteze Siguranţa Statului – propaganda fiind un mijloc de formarea şi reîmprospătarea cadrelor unei organizaţii politice cum era aceasta şi nici că înjghebarea de aşa-zise cuiburi, de către elevii de liceu – formaţiuni care nu făceau parte din organizaţia propriu zisă – nu dă nota pericolului pentru Siguranţa Statului dacă se are în vedere că în programul organizaţiei era trezirea conştiinţei naţionale cu precepte de educaţie fizică şi morală care cadrează cu un program şcolar, atât timp cât lipsesc agitaţiunile.

Considerând că nu se poate imputa inculpaţilor că urmăreau

prin acţiunea lor schimbarea actualei forme de guvernământ, pentru că din dosar şi e netăgăduit şi de reprezentantul Ministerului public, că atât inculpatul Corneliu Z. Codreanu cât şi ceilalţi precum şi toţi componenţii organizaţiei propovăduiau un braţ tare, în locul partidelor parazite, dar recunoşteau autoritatea regelui, de care se vorbeşte cu tot respectul cuvenit şi ai căror colaboratori, spun foarte des în manifestările lor, vor să ajungă.

Ori atâta vreme cât era vorba de o colaborare cu capul statului, nu poate fi vorba de o răsturnare a formei de guvernământ la care guvernul n-ar fi consimţit.

…

Având în vedere că pentru aceste consideraţiuni acţiunea subversivă (care de altfel nu se dovedeşte de nicăieri a fi o acţiune subversivă) de care sunt acuzaţi inculpaţii nu poate fi încadrată în dispoz. art. 11.

…

Considerând că marşul în Basarabia pus la cale de organizaţie n-a avut loc, căci nici n-ar fi avut loc dacă autorităţile n-ar fi consimţit; consimţământ pe care de altfel inculpaţii pretind că l-au avut dar că le-a fost retras mai târziu.

Că în asemenea împrejurări e de prisos să se mai reţină susţinerile inculpaţilor că ei aveau de scop, în prim rând o punere la încercare a rezistenţei legionarilor şi în al doilea rând trezirea conştiinţei naţionale în populaţia impregnată de elemente străine.

Având în vedere că s-a mai susţinut că toate actele inculpaţilor au a fi privite în lumina antecedentelor lor.

…

Având în vedere că nici ca dat în dozarea punibilităţii unor infractori nu pot fi citate, actele inculpaţilor Corneliu Zelea Codreanu, Dănilă etc. cât timp nu se stabileşte existenţa faptului pentru care sunt daţi în judecată, fiindcă, antecedentele interesează pentru proporţionarea pedepsei, nu pentru intervenirea ei.

Că astfel fiind, inculpaţii nu sunt vinovaţi de faptele ce lise impută şi prin urmare urmează a fi achitaţi.

…”

**

Ne reîntoarcem bucuroşi la închisoare. Acolo ne facem bagajele şi aşteptăm să plecăm. Să ne vină ordinul de punere în libertate. Aşteptăm, 8 seara, 9, 10,11, tresărim la fiecare pas care se aude prin curte. adormim cu bagajele făcute.

A doua zi aşteptăm iar. Abia a trei zi auzim că procurorul a făcut apel şi că, până la noua judecată, vom rămâne arestaţi.

În sfârşit, iar încep să treacă zilele greu.

*

Pentru vineri, 27 martie 1931, ni se fixează noul termen la Curtea de Apel. Zilele trec din ce în ce mai greu. În sfârşit, iată-ne din nou în dubă spre Palatul de Justiţie. Ne judecăm. Suntem la Curtea de Apel, Secţia a II-a. Prezidează dl. Ernest Ceaur Aslan. Aceiaşi apărători îşi fac datoria, combătând cu acelaşi succes teza procurorului Gică Ionescu, care depăşeşte rechizitoriul său, prin ieşiri insultătoare şi pline de ură.

Pronunţarea se amână câteva zile. Înapoi la Văcăreşti. Aşteptăm. Rechemaţi, ni se comunică o nouă achitare, cu unanimitate. Suntem eliberaţi după 87 zile de închisoare. Suntem găsiţi nevinovaţi. Oare cine va pedepsi pe insultătorii noştri? Oare cine ne va răzbuna toate nedreptăţile, loviturile şi toate suferinţele îndurate?

Dar procurorul face recurs. Mai târziu se judecă şi acesta la Casaţie. Suntem din nou achitaţi, cu unanimitate.

* * *

Iată-ne cu două hotărâri: una a d-lui Mihalache, prin care „Legiunea Arhanghelului Mihail” şi „Garda de Fier” sunt dizolvate ca organizaţii subversive şi periculoase pentru existenţa statului român, alta a întregii justiţii româneşti: Tribunal, Curte de Apel şi Casaţie, în unanimitate, după care, tinerii aceştia n-au nicio vină, Legiunea şi Garda nu sunt periculoase întru nimic, nici ordinii publice, nici Siguranţei Statului. Cu toate acestea, sediile noastre rămân sigilate pe mai departe.

Jidănimea, care a fost din nou înfrântă, tace şi pregăteşte din umbră alte minciuni, alte atacuri, alte infamii.

Doamne! Doamne! Cum nu vede neamul acesta că noi, copiii lui,

suntem lăsaţi pradă loviturilor duşmane care curg asupra noastră, una după alta!

Doamne! Doamne! Oare când se va trezi el şi va înţelege toată urgisirea şi cabala îndreptată contra lui, cu vrăjmăşie, pentru a-l adormi şi răpune!

MIŞCAREA LEGIONARĂ ÎN PRIMELE ALEGERI

IUNIE 1931

În aprilie cade guvernul naţional-ţărănesc. Vine guvernul Iorga-Argetoianu.

Legiunea fiind dizolvată, îmi înscriu mişcarea la comisia electorală centrală sub o nouă denumire: „Gruparea Corneliu Z. Codreanu”, alegându-mi semn electoral:

Noua denumire, se înţelege, nu prinde în mase. Popor, presă, duşmani, guvern, tot „Garda de Fier” continuă a-i zice. Să luăm parte la alegeri. Să nu ni mai spună că de ce nu ne punem în rând cu lumea, de ce nu uzăm de căile legale.

La 1 iunie sunt alegerile. Cu mari sforţări materiale, cu împrumuturi, reuşim să ne punem candidaturi în judeţe.

Începe propaganda. Cea mai legală şi cea mai delicată. În judeţele în care candidează Ministrul de Război şi Primul Ministru al ţării, noi nu candidăm. Pentru acest motiv, din puţinul cât avem, rupem Focşanii şi Rădăuţii.

În schimb, asupra noastră se reped: guvern, autorităţi, bătăuşi. Ni se opreşte propaganda. La urmă ni se mai fură şi din voturi. Totuşi, obţinem, după o luptă grea, 34.000 de voturi. Se prezintă pe linia întâia Cahulul cu aproape 5.000 de voturi, Turda cu 4.000, Covurluiul cu cele trei secţii: Bereşti, Gănești, Oancea cu aproape 4.000, Ismail cu 6.000 etc.

De al 15 decembrie 1929, de când am plecat la prima întrunire la Bereşti şi până acum, în iunie 1931, am dus-o într-o luptă şi închisoare continuă. Pe acasă nu ştiu dacă, adunând zi cu zi, am stat două luni.

LUPTA DE LA NEAMŢ

31 AUGUST 1931

După 20 de zile, aflu că s-a declarat vacant un loc de parlamentar la jud. Neamţ şi că în curând vor fi alegeri.

Studiez situaţia şi iau hotărârea de a intra în luptă.

Avusesem în acest judeţ, la alegerile trecute, 1.200 de voturi. Acum se prezentau în alegeri liberalii, naţional-ţărăniştii în cartel cu averescanii, georgiştii etc.

Presa voia să dea o semnificaţie deosebită acestor alegeri, pentru că lupta va fi încordată şi rezultatul ei va fi succesiunea la guvern.

Se observă concentrări de forţe. Lumea începe a face chiar pronosticuri. Unii dau victoria liberalilor, alţii naţional-ţărăniştilor. În toiul luptei, unii vor face pariuri. Se înţeleg de la sine, că de noi nici nu se vorbea. Pe capul nostru nu se gândea nimeni să pună pariuri.

La 25 iulie, dau şi eu ordin de concentrare. Dar noi suntem sleiţi. Nu avem nici cu ce plăti lista. Ne ajută familia Ieşanu pentru plata listei şi tipărirea de manifeste.

Pe la 30 iulie, sunt în Piatra Neamţ şi aştept sosirea echipelor. Vine fiecare cum poate. Pe jos, cu trenul, cu căruţa. Acum încep să intre mai în serios în luptă elementele crescute în frăţii, care formează echipe sub comanda legionarilor mai vechi.

După hartă, dau fiecărei echipe câte un sector. Numărul luptătorilor noştri se ridică la un total de 100. Ei pleacă pe jos, cu o credinţă nesfârşită, deşi nu cunosc pe nimeni şi nu ştiu nici ce vor mânca, nici unde vor dormi. Dumnezeu le va purta de grijă, iar nevoia îi va învăţa. La Broşteni pleacă echipa Bănică, profesor Matei, Cosma, la care se vor adăuga câmpulungenii; la Răpciuni, echipa Ţocu; la Bicaz, echipa Crânganu; la Tg. Neamţ, Victor Silaghi, Jorjoaia, Stelescu; la Bălţăteşti, Banea, Ventonic, Ifrim, Mihail David; la Roznov, Popovici; la Buhuşi, Păduraru cu Romaşcanii, Hristache Solomon şi inginerul Blănaru; la Crăcăoani, Doru Belimace şi Răţoiu; la Războeni, Valeriu Ştefănescu, familia Mihai Crăciun şi Stelian Teodorescu. Alături de aceştia, prof. Ion Z. Codreanu ţinea întruniri în diverse puncte ale judeţului.

Pe alocuri erau şi cuiburi de legionari sub conducerea următorilor: Herghelegiu, Tărâţă, Platon, Loghin, David, Nuţă, Mihai

Bicleanu, Ungureanu, Olaru V. Ambrozie, Macovei etc.

Echipele au început să muncească pe la oameni cu ziua pentru a căpăta de mâncare. În scurt timp, ele au început să fie iubite de ţărani.

Naţional-ţărăniştii au venit cu maşini multe. Numai din partea lor sosesc în judeţ şi pleacă în propagandă şapte foşti miniştri. De asemenea, de la liberali.

Din toate categoriile sociale, preoţii se poartă cel mai slab. În judeţele unde se strâmbă crucile de pe biserici, în faţa stăpânirii politicianiste, atee şi jidănite, într-o luptă în care eram singurii care veneam în numele crucii, cu pieptul deschis în faţa monstrului păgân, preoţii din judeţ, cu o excepţie de vreo 3-4, au fost în contra noastră.

În ultima săptămână, trebuia să-mi organizez forţele în vederea bătăliei finale. Aveam acum 6 secţii puternice şi 10 slabe.

În discuţia pe care am avut-o cu şefii de echipe, aceştia susţineau că odată ce avem 6 secţii puternice, putem să ne ridicăm echipele de acolo şi să le întărim pe cele slabe. Era o părere greşită care ne putea duce la pierderea bătăliei.

Am procedat exact contrar, concentrând forţe în punctele mele puternice; iar la celelalte lăsând numai mici echipe de hărţuială. Adversarii, toţi s-au grupat greşit. Ei s-au concentrat în punctele tari ale mele. Încât noi am dat bătălia în punctele noastre cele mai tari, iar ei în punctele lor cele mai slabe.

Au fost nimiciţi. Eu am luat în aceste 6 puncte câte 1.000 de voturi de secţie, iar ei câte 200, maximum 300. În acelaşi timp, secţiile lor tari, rămânând fără bună apărare, au fost înjumătăţite de echipele noastre.

În ziua de votare, începând de dimineaţă, am străbătut cu o maşină puternică, însoţit de Totu, 15 secţii devotare din 16.

Noaptea, la ora 12, s-a aflat rezultatul, într-un mare entuziasm al maselor ţărăneşti şi al echipelor de legionari şi într-o nemaipomenită deprimare a politicienilor şi a jidanilor. Garda: 11.300 voturi; liberalii: 7.000; naţional-ţărăniştii cu averescanii: 6.000; ceilalţi, mult mai puţin.

Şi astfel, în prima luptă, în câmp deschis cu forţele *coalizate* ale politicienilor, legionarii, deşi într-un număr redus şi dispunând de

mijloace incomparabil mai mici, izbutesc să câştige victoria, împrăştiind panică în toţi adversarii.

DEMOCRAŢIA ÎMPOTRIVA NEAMULUI

ÎN PARLAMENT

În urma acestei alegeri, am intrat în Parlament. Singur, în mijlocul unei lumi duşmănoase. Fără experienţa acestei vieţi parlamentar, fără talentul oratoriei democratice, care cuprinde multă frază goală, dar pompoasă, strălucitoare, gesturi pregătite în oglindă şi o bună doză de obrăznicie. Însuşiri cu care poţi străbate, te poţi ridica, dar pe care Dumnezeu n-a vrut să mi le dea şi mie. Probabil, pentru a-mi tăia orice tentaţie care m-ar fi îndemnat să mă înalţ prin ele.

Nu am depăşit niciodată, tot timpul cât am stat în Parlament, legile bunei cuviinţe şi a respectului pentru cei mai bătrâni, fie chiar cei mai mari adversari ai mei. N-am batjocorit, n-am luat parte la înjurături, n-am râs de nimeni şi n-am ofensat pe cineva. Aşa că nu m-am putut integra vieţii de acolo. Am rămas un izolat, nu numai datorită faptului că eram singur faţă de ceilalţi, ci un izolat faţă de viaţa aceea.

Într-o seară târziu, când şedinţa era pe sfârşite şi băncile aproape goale, mi s-a dat cuvântul.

Am căutat să arăt că ţara aceasta este cotropită de jidănime. Că acolo unde este cotropirea cea mai mare, acolo este şi cea mai înspăimântătoare mizerie omenească: Maramureşul. Că începutul existenţei jidanilor pe pământul nostru, coincide cu începutul morţii românilor. Că în măsura în care numărul lor va creşte, noi vom muri. Că, în sfârşit, conducătorii naţiei româneşti, oamenii veacului democraţiei şi ai partidelor, în această luptă şi-au trădat neamul lor, punându-se în slujba marii finanţe naţionale sau internaţionale jidăneşti.

Arăt că în portofoliul Băncii Marmorosch Blank, acest cuib iudaic de uneltire şi de corupere, sunt trecuţi o bună parte din oamenii politici, oameni pe care această bancă îi „*împrumutase*” cu bani: dl. Brandsch, subsecretar de stat 111.000 lei; Banca Ţărănească a d-lui Davilla 4.677.000; dl. Iunian 407.000 lei; dl. Madgearu 401.000 lei; dl. Filipescu 1.265.000 lei; dl. Răducanu 3.450.000; Banca Răducanu

10.000.000 lei; dl. Pangal (şeful masoneriei de rit scoţian) 3.800.000 lei; dl. Titulescu 19.000.000 lei. Toţi fruntaşi ai vieţii publice româneşti.

În afară de aceştia mai sunt şi alţii. Sunt mulţi. *Sunt toţi*, dar n-am putut pune mâna pe listă.

Fiind întrerupt de unul din ei:

— Sunt bani împrumutaţi. O să plătească.

Răspund:

— Or plăti sau nu, nu ştiu, dar eu vă spun un singur lucru: există obligaţia pe care o are cineva când împrumută bani de la o asemenea finanţă, de a o satisface când este la guvern, de a o satisface când este în opoziţie şi, în orice caz, de a nu lovi în ea când trebuie să fie lovită.

Citesc apoi o listă din care arăt, fără posibilitate de replică, cum de la război şi până acum statul român a fost defraudat cu cca. 50 miliarde lei, sub conducerea democraţiei, a prea cinstitei şi prea perfectei forme de guvernare a „poporului" prin el însuşi. Conducerea „democraţiei" având la bază ideea „controlului" permanent al poporului în care *poporul*, marele controlor, este *prădat*, în timp de 15 ani de guvernare cu fabuloasa sumă de *50 miliarde lei.*

Fac apoi observaţiuni critice asupra democraţiei.

La urmă formulez 7 cereri:

1. *cer introducere pedepsei cu moartea pentru manipulatorii frauduloşi ai banului public.*

Mă întrerupe dl. Ispir, profesor la Facultatea de Teologie:

— D-le Codreanu, d-ta te intitulezi creştin şi purtător al ideii creştine. Îţi aduc aminte că susţinerea acestei idei este anticreştină.

Răspund:

— Domnule Profesor, când este chestiunea să aleg între moartea ţării mele şi aceea a tâlharului, eu prefer moartea tâlharului. Cred că sunt mai bun creştin dacă nu voi permite tâlharului să-mi ducă ţara le pieire.

2. *Cerem revizuirea şi confiscarea averilor celor care şi-au furat ţara.*

1. Cerem tragerea la răspundere penală a tuturor oamenilor politici care se vor dovedi că au lucrat în contra ţării, fie sprijinind

afaceri incorecte, fie în alt mod.

2. Cerem împiedicarea pe viitor a oamenilor politici de a mai face parte din consiliile de administraţie ale diferitelor bănci sau întreprinderi.

3. Cerem alungarea cetelor de exploatatori nemiloşi care au venit pe pământul acesta să exploateze bogăţiile solului şi munca braţelor noastre.

4. Cerem declararea teritoriului României ca proprietatea inalienabilă şi imprescriptibilă a neamului românesc.

5. Cerem trimiterea la muncă a tuturor agenţilor electorali şi stabilirea unui comandament unic, căruia să i se supună, într-u singur gând, toată suflarea românească.

* * *

Acestea sunt cele dintâi încercări de formulare publică a câtorva măsuri politice pe care el socoteam mai urgente.

Ele nu sunt rodul unei cugetări îndelungate, a unei frământări ideologice, ci rezultatul unor gânduri momentane asupra a ceea ce are nevoie neamul românesc, acum, imediat.

Peste 6 luni au apărut câteva mişcări destul de populare, având în program numai cele trei puncte iniţiale: 1. Pedeapsa cu moartea, 2. Revizuirea averilor, 3. Oprirea oamenilor politici de a intra în consilii – ceea ce înseamnă că le-au mai observat şi alţii ca necesare.

CÂTEVA OBSERVAŞIUNIASUPRA DEMOCRAŢIEI

Voiesc ca în paginile ce urmează să fac câteva însemnări trase din experienţa zilnică în aşa fel încât să poată fi înţelese de orice legionar tânăr sau muncitor.

Trăim în hainele, în formele democraţiei. Sunt oare bune? Încă nu ştim. Un lucru însă îl vedem. Îl ştim precis. Că o parte din naţiunile cele mai mari şi mai civilizate din Europa au aruncat aceste haine şi s-au îmbrăcat în altele noi. Oare să le fi aruncat de bune? Alte naţiuni fac toate sforţările să le arunce şi să le schimbe şi ele. De ce? Să fi înnebunit oare toate naţiunile? Şi să fi rămas numai *politicienii români* cei mai înţelepţi oameni din lume? Pare că nu-mi vine să cred.

Cei ce le-au schimbat sau cei ce vor să le schimbe, desigur că vor fi având fiecare motivele lor.

Dar de ce să ne ocupăm noi de motivele altora? Să ne ocupăm mai bine de motivele care ne-ar face pe noi, românii, să ne schimbăm aceste haine ale democraţiei.

Dacă nu avem motive, dacă pentru noi sunt bune, atunci noi le păstrăm, chiar dacă toată Europa le-ar arunca.

Iată însă că nici pentru noi nu sunt bune, pentru că:

1. *Democraţia sfarmă unitatea* neamului românesc, împrăştiindu-l în partide, învrăjbindu-l şi expunându-l dezbinat în faţa blocului unit al puterii iudaice, într-un moment greu al istoriei sale.

Numai acest argument este atât de grav pentru existenţa noastră, încât ar fi un suficient motiv ca această democraţie să fie schimbată, cu orice ne-ar putea garanta unitatea, deci viaţa. Căci dezbinarea noastră înseamnă moartea.

2. D*emocraţia transformă milioanele de jidani în cetăţeni români.*

Făcându-i egali cu românii. Dându-le aceleaşi drepturi în stat. Egalitate? Pe ce bază? Noi suntem aici de mii de ani. Cu plugul şi cu arma. Cu munca şi cu sângele nostru. De unde egalitate cu cel ce de abia de 100, de 10 sau de 5 ani, aici? Privind trecutul, noi am creat statul acesta. Privind viitorul, noi românii, avem răspunderea istorică întreagă a existenţei României Mari. Ei n-au niciuna. Ce răspundere pot avea jidanii în faţa istoriei pentru dispariţia statului român?

Prin urmare: nici egalitate în muncă, jertfă şi luptă la crearea statului şi nici egalitate de răspundere pentru viitorul lui. Egalitate? După o veche maximă, egalitate înseamnă a trata inegal lucrurile inegale. Pe ca bază cer jidanii tratament egal, drepturi politice egale cu ale românilor?

3. *Democraţia este incapabilă de continuitate în efort*.

Pentru că împărţită în partide care guvernează, câte un an, doi sau trei, este incapabilă de a concepe şi realiza un plan de lungă durată. Un partid anulează planurile şi eforturile celuilalt. Ce s-a conceput şi clădit de unul azi, se dărâmă în ziua următore de altul.

Într-o ţară în care este nevoie de construcţie, al cărei moment istoric este însăşi construcţia, acest dezavantaj al democraţiei este o primejdie. Ca într-o gospodărie în care s-ar schimba în fiecare an stăpânii, venind fiecare cu alte planuri, stricând ce au făcut unii şi

apucându-se de alte lucruri care şi ele să fie stricate de cei ce vor veni mâine.

4. *Democraţia pune în imposibilitate pe omul politic de a-şi face datoria către neam.*

Omul politic de cea mai mare bunăvoinţă devine în democraţie *sclavul partizanilor săi*, întrucât, ori le satisface poftele personale, ori aceştia îi distrug gruparea. Omul politic trăieşte sub tirania şi permanenta ameninţare a agentului electoral.

El e pus în situaţia de a alege: ori desfiinţarea muncii sale de o viaţă, ori satisfacerea partizanilor. Şi atunci omul politic le satisface poftele. Dar nu din buzunarul său, ci din buzunarul ţării. Crează posturi, funcţii, misiuni, comisiuni, sinecure, toate puse în sarcina bugetului ţării, care apasă tot mai mult pe spinarea, din ce în ce mai istovită, a poporului.

5. *Democraţia este incapabilă de autoritate*. Pentru că îi lipseşte puterea sancţiunii. Un partid nu ia măsuri în contra partizanilor lui, trăind din afaceri *scandaloase* de milioane, din hoţie şi pradă, de frică să nu-i piardă. Nici împotriva adversarilor, de frica acestora să nu-i demaşte propriile afaceri şi incorectitudini.

6. *Democraţia este în slujba marii finanţe*. Din cauza sistemului costisitor şi a concurenţei dintre diferite grupări, democraţia cere să fie alimentată cu bani mulţi. Ca o consecinţă firească ajunge sluga marii finanţe internaţionale jidăneşti care o subjugă, plătind-o.

În modul acesta soarta unui neam este dată pe mâna unei caste de bancheri.

ELECŢIUNE, SELECŢIUNE ŞI EREDITATE

Poporul nu se conduce după *voinţa* lui: democraţia. Nici după voinţa unei persoane: dictatura. Ci după *legi*. Nu e vorba de legile făcute de oameni.

Sunt norme, legi naturale de *viaţă* şi norme, legi naturale de *moarte. Legile vieţii şi legile morţii*. O naţiune merge la viaţă sau la moarte după cum respectă pe una sau pe alta din aceste legi.

*

Rămâne un lucru de stabilit. Cine, din mijlocul unei naţiuni, poate înţelege sau intui aceste norme? Poporul? Mulţimea? Cred că i se

cere prea mult. Mulţime nu înţelege nici alte legi mai mărunte. Nu numai că nu le poate prinde ea din văzduh, dar trebuie să i se explice multă vreme, să i se repete în mod insistent, să fie chiar pedepsită, pentru a le putea înţelege.

Iată câteva legi imediat *necesare* vieţii ei, pe care le înţelege cu greu: că în caz de boală infecţioasă, trebuie izolarea bolnavului şi dezinfecţie generală; că în casă e nevoie să intre soarele, deci trebuie ferestre mari; că vitele, dacă sunt îngrijite şi hrănite mai bine, dau mai mult pentru hrana omului etc.

Dacă mulţimea nu poate înţelege sau înţelege cu greu câteva legi imediat necesare vieţii ei, cum îşi poate imagina cineva că mulţimea, care în democraţie trebuie să se conducă pe ea, va putea înţelege cele mai dificile legi naturale, va putea intui cele mai fine şi mai imperceptibile norme de conducere omenească, norme care o depăşesc pe ea, viaţa ei, necesităţile vieţii ei, care nu i se aplică direct ei, ci care se aplică unei entităţi superioare ei: n*aţiunea*?

Dacă pentru a face cineva pâine trebuie să fie specializat, dacă pentru a face ghete, pentru a face pluguri, pentru a face agricultură, pentru a conduce un tramvai, trebuie specializare; pentru cea mai grea conducere, aceea a unei naţiuni, nu trebuie o specializare? Nu trebuiesc anumite însuşiri?

Concluzia: un popor nu se conduce prin el însuşi, ci prin elita lui. Adică prin acea categorie de oameni născuţi din sânul său cu anumite aptitudini şi specialităţi.

După cum albinele îşi cresc „regina”, tot astfel un popor trebuie să-şi crească *elita* lui.

La fel mulţimea, în nevoile ei, apelează la elita ei, la înţelepţii satului.

*

Cine alege această elită? Mulţimea?

Pentru orice „idei” sau pentru orice candidat la guvernare, se pot capta oameni. Se pot câştiga voturi. De aceea, nu depinde de înţelegerea de către popor a acelor „idei”, „legi” sau „oameni”, ci de cu totul altceva: de *măiestria* oamenilor în a capta bunăvoinţa mulţimii.

Mulţimea e cea mai capricioasă şi cea mai nestabilă în păreri. De

la război încoace aceeaşi mulţime a fost rând pe rând: averescană, liberală, naţionalistă, naţional-ţărănistă, iorghistă etc. Ridicând în slavă pe fiecare, ca după un an să-l scuipe, recunoscându-şi prin aceasta propria greşeală, rătăcire şi incapacitate. Criteriul ei de alegere este: „Să mai încercăm şi pe alţii”. Deci alegerea se face nu după studiere şi cunoaştere, ci la noroc şi la întâmplare.

Două idei contrarii. Una cuprinde adevărul şi cealaltă minciuna. Se caută adevărul. Adevărul nu poate fi decât unul. Se pune la vot. Una întruneşte 10.000 de voturi, alta 10.050. Este oare posibil ca 50 de voturi în plus sau în minus să determine adevărul sau să-l nege? Adevărul nu depinde nici de majoritate, nici de minoritate, el îşi are legile sale şi triumfă, după cum s-a văzut, împotriva tuturor majorităţilor, chiar zdrobitoare.

Găsirea adevărului nu poate fi încredinţată majorităţilor, după cum în geometrie teoria lui Pitagora nu are a fi pusă la votul mulţimii, pentru ca aceasta să-i hotărască adevărul sau să i-l nege. Şi după cum chimistul, care voieşte să obţină amoniac, nu are a se adresa mulţimii pentru a decide prin votul ei cantităţile de azot şi de hidrogen. Şi după cum un agronom, care a studiat ani de zile agricultura şi legile ei, nu are a se prezenta după aceea la vot în faţa unei mulţimi spre a se convinge, prin rezultatul votului, de valoarea lor.

*

Poate poporul să-şi aleagă elita?

De ce nu-şi aleg atunci soldaţii pe cel mai bun general?

Pentru ca să poată alege, acest juriu colectiv, ar trebui să cunoască bine:

a. Legile strategie, tacticii, organizării etc.

b. Întrucât persoana X se conformează prin aptitudini şi ştiinţă acestor legi.

Fără aceste cunoştinţe nu poate nimeni să aleagă.

Mulţimea, dacă voieşte să-şi aleagă elita, este neapărat necesar să cunoască legile de conducere ale organismului naţional şi întru cât candidaţii se conformează prin aptitudini şi ştiinţă acestor legi.

Mulţimea însă nu poate cunoaşte nici aceste legi şi nici oamenii. Iată de ce credem că o elită nu poate fi aleasă de mulţime.

A încerca alegerea acestei elite, este ca şi cum am avea pretenţia de a determina, prin vot şi majorităţi, poeţii din sânul unei naţii, scriitorii, mecanicii, aviatorii sau atleţii.

Democraţia, aşadar bazată pe principiul elecţiunii, alegându-şi ea elita, săvârşeşte o fundamentală eroare din care decurge *întreaga stare de nenorocire, turburare şi mizerie a satelor*. Ne găsim la un punct capital. Deoarece de la această eroare de concepţia democratică pleacă, am putea spune, toate celelalte erori.

Mulţimile fiind chemate *să-şi leagă elita*, acestea nu numai că nu sunt în stare să-şi descopere şi să-şi aleagă elita, dar mai mult, *aleg afară de mici excepţii, tot ce este mai rău în sânul unei naţiuni.*

Deci nu numai că democraţia înlătură *elita naţională*, dar o înlocuieşte cu ce este mai rău în mijlocul naţiei. Democraţia va alege: pe oameni fără niciun fel de scrupul, deci fără morală. Pe cei care vor plăti mai bine, deci pe cei cu mai multă putere de corupţie. Pe scamatori, şarlatani, demagogi, care vor ieşi mai bine la concursul de scamatorie, şarlatanie, demagogie, din timpul perioadei electorale. Printre ei se vor strecura şi câţiva oameni de treabă, oameni politici chiar, de bună credinţă. Vor fi sclavii celor dintâi.

Adevărata elită a unei naţii va fi înfrântă, înlăturată, pentru că ea va refuza să concureze pe aceste teme. Ea se va retrage şi va sta ascunsă.

De aici, consecinţe funeste pentru stat.

Când un stat este condus de o aşa zisă „elită”, formată din tot ce are el mai rău, mai nesănătos, mai stricat, este oare admisibil ca cineva să se mai întrebe de ce statul se ruinează?

Iată cauza tuturor celorlalte rele: imoralitate, corupţie, desfrâu, în toată ţara, jaf şi pradă în averea statului, exploatare până la sânge a poporului, sărăcie şi mizerie în casele acestuia, lipsa simţului de împlinire a datoriilor în toate funcţiile, dezordine şi dezorganizare în stat, năvala străinilor cu bani din toate părţile, ca la magazinele căzute în faliment, care-şi desfac mărfurile pe nimic. Ţara se vinde la licitaţie: „Care dă mai mult?” Până în cele din urmă, aici ne va duce democraţia.

În România, de la război încoace în special, democraţia ne-a creat, prin acest sistem de alegeri, o „elită naţională” de româno-jidani,

având la bază: nu vitejie, nici iubire de ţară, nici jertfă, ci vânzarea de ţară, satisfacerea interesului personal, mita, traficul de influenţă, îmbogăţirea prin exploatare şi furt, hoţia, laşitatea, adică doborârea adversarului prin intrigă.

Această „elită naţională" dacă va continua să ne conducă *va duce la desfiinţarea statului naţional român.*

Deci, în ultimă analiză, problema care se pune astăzi poporului român şi de care depind toate celelalte, este înlocuirea acestei elite cu o elită naţională, având la bază: virtutea, iubirea şi jertfa pentru ţară, dreptatea şi dragostea pentru popor, cinstea, munca, ordinea, disciplina, mijloacele loiale şi onoarea.

**

Cine să facă această înlocuire? Cine să fixeze noua elită la locul ei? Răspund: *oricine* în afară de mulţime. Admit oricare alt sistem în afara „democraţiei", care văd că mă omoară sigur pe mine, poporul român.

Noua elită românească şi orice elită din lume trebuie să aibă la bază *principiul selecţiunii sociale*. Adică în mod natural se selecţionează din corpul naţiunii, adică din marea masă sănătoasă a ţărănimii şi muncitorimii, permanent legată de pământ şi de ţară, o categorie de oameni cu anumite însuşiri, pe care apoi şi le cultivă. Ea devine elita naţională. Aceasta trebuie să conducă o naţiune.

*

Când poate fi sau când trebuie consultată o mulţime? În faţa marilor hotărâri care o angajează. Pentru a-şi spune cuvântul, dacă poate, dacă nu poate, dacă e pregătită sufleteşte sau nu. I se arată cărarea şi i se cere să răspundă dacă se simte în stare să meargă pe ea. Este consultată asupra sorţii sale. Aceasta înseamnă consultarea poporului. Nu înseamnă alegerea elitei de către popor.

*

Dar repet întrebarea: cine fixează pe fiecare a locul său, în cadru elitei şi cine cântăreşte pe fiecare? Cine *constată selecţiunea şi dă consacrare membrilor elitei noi?* Răspund: *elita precedentă*.

Aceasta nu alege, nu numeşte ci *consacră* pe fiecare la locul pe care s-a ridicat singur prin capacitatea şi valoarea lui morală.

Consacrarea o face şeful elitei, consultându-şi elita.

Deci o *elită naţională,* trebuie să aibă grijă de a-şi lăsa o *elită moştenitoare*. O elită înlocuitoare. Dar nu bazată pe principiul eredităţii, ci numai pe principiul selecţiunii sociale aplicat cu cea mai mare stricteţe.

Principiul eredităţii nu este suficient în sine.

După *principiul selecţiunii sociale*, primenită necontenit cu elemente din adâncurile naţiei, o elită se păstrează totdeauna viguroasă.

Greşeala istorică a fost în aceea că acolo unde s-a creat o elită bazată pe principiul selecţiunii, aceasta a părăsit de a doua zi principiul care i-a dat naştere, înlocuindu-l cu *principiul eredităţii* şi consacrând sistemul nedrept şi condamnat al privilegiilor din naştere.

Ca o protestare împotriva acestei greşeli, pentru înlăturarea unei elite degenerate şi pentru abolirea privilegiilor din naştere, s-a născut democraţia.

Părăsirea principiului selecţiunii a dus la o elită falsă şi degenerată, iar aceasta a dus la rătăcirea democraţiei.

* * *

Principiul selecţiunii înlătură deopotrivă şi principiul elecţiunii şi principiul eredităţii. Ele nu pot sta împreună. Între ele este un conflict, pentru că din două una: ori există un anumit principiu al selecţiunii şi atunci nu are ce căuta părerea şi votul mulţimii, ori alegem noi oamenii şi atunci nu mai funcţionează selecţiunea.

De asemenea, dacă ne servim de selecţiunea socială, nu are ce căuta ereditatea. Aceste două principii nu pot merge împreună decât dacă moştenitorul corespunde legilor selecţiunii.

*

Dar dacă o naţiune nu are o adevărată elită, prima care s-o poată fixa pe a doua? Răspund printr-o singură frază, care cuprinde un adevăr indiscutabil:

În cazul acesta elita se naşte din război cu elita degenerată sau falsă. Tot pe principiul selecţiunii.

* * *

Aşadar, în rezumat, rolul unei elite este:

a. De a conduce o naţiune după legile vieţii unui neam.

b. De a-şi lăsa o elită moştenitoare bazată nu pe principiul eredităţii, ci pe acela al selecţiunii, căci ea cunoaşte legile vieţii şi poate judeca întru cât persoanele se conformează prin aptitudini şi ştiinţă acestor legi.

Ca un grădinar care îşi va conduce grădina sa şi va avea grijă ca înainte de a muri să-şi lase moştenitor, înlocuitor. Căci el este singurul care poate să spună cine dintre toţi cei cu care lucrat este cel mai bun pentru a-i lua locul şi continua opera sa.

Pe ce trebuie să se întemeieze o elită:

a. Curăţenia sufletească.

b. Capacitatea de muncă şi de creaţie.

c. Vitejia.

d. Viaţă aspră şi războire permanentă cu greutăţile aşezate în calea neamului.

e. Sărăcie, adică renunţarea voluntară de a acumula averi.

f. Credinţa în Dumnezeu.

g. Dragostea.

* * *

Am fost întrebat dacă activitatea noastră de până acum se află pe linia Bisericii Creştine. Răspund:

Facem o mare deosebire între linia pe care mergem noi şi linia Bisericii Creştine. Linia Bisericii este cu mii de metri deasupra noastră. Ea atinge perfecţiunea şi sublimul. Nu putem coborî această linie pentru a explica faptele noastre.

Noi, prin acţiunea noastră, prin toate faptele şi gândurile noastre, *tindem* către această linie, ne ridicăm spre ea, atât cât ne permite greutatea păcatelor cărnii şi condamnarea la care am fost sortiţi prin păcatul originar. Rămâne de văzut cât am putut, prin sforţările noastre pământeşti, a ne înălţa către această linie.

INDIVID, COLECTIVITATE NAŢIONALĂ, NAŢIUNE

„Drepturile omului” nu sunt mărginite numai de drepturile altui om, ci şi de alte drepturi. Pentru că există trei entităţi distincte:

1. Individul.

2. Colectivitatea naţională actuală, adică totalitatea indivizilor din aceeaşi naţie, trăind într-un stat, la un moment dat.

3. Naţiunea, acea entitate istorică trăind peste veacuri cu rădăcinile înfipte în negura vremii şi cu un viitor infinit.

O nouă mare eroare a democraţiei bazată pe „drepturile omului" este aceea de a nu recunoaşte şi a nu se interesa decât de una din aceste trei entităţi: *individul*. Pe a doua o neglijează sau îşi bate joc de ea, iar pe a treia o neagă.

Toate trei îşi au drepturile şi datoriile lor. Dreptul de a trăi. Şi datoria de a nu periclita dreptul la viaţă al celorlalte două.

Democraţia nu se ocupă decât de asigurarea dreptului individului. De aceea asistăm în democraţie la o răsturnare formidabilă. Individul crede că poate să împieteze cu drepturile sale nelimitate asupra drepturilor *colectivităţii întregi*, pe care poate să o încalce şi să o jupoaie. De aceea asistăm, în democraţie, la acest tablou sfâşietor, la această anarhie, în care individul nu voieşte să recunoască nimic deasupra interesului său personal.

La rândul ei, colectivitatea naţională are o tendinţă permanentă de a sacrifica viitorul – drepturile naţiunii – pentru interesele ei prezente.

De aceea asistăm la nemiloasa exploatare sau chiar înstrăinare a pădurilor, a minelor, a petrolului, uitând că în urma noastră sunt sute de generaţii româneşti, copiii copiilor noştri, care aşteaptă să trăiască şi ei, ducând mai departe viaţa neamului.

Această răsturnare, această rupere de raporturi căreia democraţia i-a dat naştere, constituie o adevărată anarhie, o desfiinţare a ordinii naturale şi este una din cauzele principale a stării de tulburare a societăţii de astăzi.

Armonia nu se poate restabili decât prin reîntronarea ordinii naturale. Individul trebuie subordonat entităţii superioare, colectivitatea naţională, iar aceasta trebuie subordonată naţiunii. „Drepturile omului" nu mai sunt nemărginite, ele sunt mărginite de drepturile colectivităţii naţionale, iar drepturile acesteia sunt mărginite de drepturile naţiunii.

* * *

În sfârşit, s-ar părea că în democraţie cel puţin individul, încărcat de atâtea drepturi, trăieşte minunat. În realitate însă – şi aici stă tragedia finală a democraţiei – individul nu are niciun drept, căci ne întrebăm: unde este libertatea întrunirilor, unde este libertatea scrisului, unde este libertatea conştiinţei. El trăieşte sub teroare, tare de asediu, cenzură, cu mii de arestaţi şi cu oameni ucişi pentru credinţa lor, ce pa vremea celor mai tirani conducători de popoare.

Unde este „dreptul mulţimii suverane" de a decide soarta sa, când întrunirile sunt interzise, iar de la vot zeci de mii e oameni sunt opriţi, maltrataţi, ameninţaţi cu moartea, omorâţi.

Veţi zice: da, dar aceştia vor să schimbe constituţia, să restrângă libertăţile, să întroneze altă formă de stat!

Întreb: poate susţine democraţia că un popor nu e liber şi nu-şi poate decide singur soarta sa de a-şi schimba constituţia, de a-şi schimba forma statului, cum vrea el, de a trăi în libertăţile mari sau mici pe care le vrea el?

Aici e tragedia finală.

În realitate, în democraţie omul nu are niciun drept. El însă nu şi le-a pierdut nici în folosul colectivităţii naţionale, nici în acela al naţiunii, ci în folosul unei caste *politico-financiare* de bancheri şi agenţi electorali.

În sfârşit, ultima binefacere pentru individ. Democraţia masonică, printr-o perfidie neasemuită se transformă în apostol al păcii pe pământ. Dar în acelaşi timp proclamă războiul dintre oameni şi Dumnezeu.

„Pace între oameni" şi războire contra lui Dumnezeu.

Perfidia constă în aceea că întrebuinţează cuvintele Mântuitorului: „Pace între oameni", transformându-se apoi în apostol al „păcii", iar pe El condamnându-L şiarătându-L ca vrăjmaş al omenirii. Şi în fine, perfidia constă în aceea că prefăcându-se a voi să apere viaţa oamenilor, în realitate nu-i duc decât la pierderea vieţii. Prefăcându-se că vor să-i apere de moartea prin război, nu fac altceva decât ating diavolescul scop, acela de a-i condamna la moarte veşnică.

NEAMUL

Când zicem neamul românesc, înţelegem nu numai pe toţi

românii trăind pe acelaşi teritoriu, având acelaşi trecut şi acelaşi viitor, acelaşi port, aceeaşi limbă, aceleaşi interese prezente.

Când zicem neamul românesc, înţelegem: toţi românii vii şi morţi, care au trăit de la începutul istoriei pe acest pământ şi care vor mai trăi ş i în viitor.

Neamul cuprinde:

1. Toţi românii aflători, în prezent, în viaţă.

2. Toate sufletele morţilor şi mormintele strămoşilor.

3. Toţi cei ce se vor naşte români.

Un popor ajunge la conştiinţa de sine când ajunge la conştiinţa acestui *întreg*, nu numai la acea a intereselor sale.

Neamul are:

1. Un patrimoniu fizic, biologic: carnea şi sângele.

2. Un patrimoniu material: pământul ţării şi bogăţiile lui.

3. Un patrimoniu spiritual, care cuprinde:

a. Concepţia lui despre Dumnezeu, lume şi viaţă. Această concepţie formează un domeniu, o proprietate spirituală. Frontierele acestui domeniu sunt fixate de marginile strălucirii concepţiei lui. Există o ţară a spiritului naţional, ţara viziunilor lui, obţinute prin revelaţie şi prin proprie sforţare.

b. Onoarea lui ce străluceşte în măsura în care neamul s-a putut conforma, în existenţa sa istorică, normelor izvorâte din concepţia lui despre Dumnezeu, lume şi viaţă.

c. Cultura lui: rodul vieţii lui, născut din propriile sforţări în domeniul gândirii şi artei. Această cultură nu este internaţională. Ea este expresia geniului naţional, a sângelui. Cultura este internaţională ca strălucire, dar naţională ca origine. Făcea cineva o frumoasă comparaţie: şi pâinea şi grâul pot fi internaţionale ca articole de consumaţie, dar vor purta pretutindeni pecetea pământului în care s-au născut.

Toate aceste trei patrimonii îşi au importanţa lor. Pe toate un neam trebuie să şi le apere. Dar cea mai mare însemnătate o are patrimoniul său spiritual, pentru că numai el poartă pecetea eternităţii, numai el străbate peste toate veacurile.

Grecii antici nu trăiesc prin fizicul lor, oricât de atletic – din el

n-a mai rămas decât cenuşă – şi nici prin bogăţiile materiale, dacă le-ar fi avut, ci prin cultura lor.

Un neam trăieşte în veşnicie prin concepţia, onoare şi cultura lui. De aceea conducătorilor naţiilor trebuie să judece şi să acţioneze nu numai după interesele fizice sau materiale ale neamului, ci ţinând seama de linia lui de onoare istorică, de interesele eterne. Prin urmare, nu pâine cu orice preţ, ci onoare cu orice preţ.

ŢELUL FINAL AL NEAMULUI

Este viaţa?

Dacă este viaţa, atunci nu interesează mijloacele pe care neamurile le întrebuinţează spre a şi-o asigura. Toate sunt bune, chiar şi cele mai rele.

Se pune deci problema: după ce se conduc naţiile în raport cu alte naţiuni? După animalul din ele? După tigrul din ele? După legea peştilor din mare sau a fiarelor din pădure?

Ţelul final nu este viaţa. Ci *Învierea*. Învierea neamurilor în numele Mântuitorului Iisus Hristos. Creaţia, cultura, nu-i decât un mijloc, nu un scop, cum s-a crezut, pentru a obţine această înviere. Este rodul talentului pe care Dumnezeu l-a sădit în neamul nostru, de care trebuie să răspundem. Va veni o vreme când toate neamurile pământului von învia, cu toţi morţii şi cu toţi regii şi împăraţii lor. Având fiecare neam locul său înaintea tronului lui Dumnezeu. Acest *moment final*, „învierea din morţi”, este ţelul cel mai înalt şi mai sublim către care se poate înălţa un neam.

Neamul este deci o entitate care îşi prelungeşte viaţa şi dincolo de pământ. Neamurile sunt realităţi şi în lumea cealaltă, nu numai pe lumea aceasta.

Sfântul Ioan, povestind ceea ce vede dincolo de pământuri, spune:

„Cetatea n-are trebuinţă nici de soare, nici de lună ca s-o lumineze; căci o luminează slava lui Dumnezeu şi luminătorul ei este mielul.

Neamurile vor umbla în lumina ei şi împăraţii pământului îşi vor aduce slava şi cinstea lor în ea.

(Apocalips, 21, 23-34)”

Şi în altă parte:

„Cine nu se va teme, Doamne, şi cine nu va slăvi numele tău? Căci numai Tu eşti sfânt şi toate neamurile vor veni şi se vor închina înaintea Ta, pentru că judecăţii Tale au fost arătate.

(Apocalips, 15, 4)”

Nouă, românilor, neamului nostru, ca orişicărui neam din lume, Dumnezeu ne-a sădit o misiune. Dumnezeu ne-a hotărât un destin istoric.

Cea dintâi lege pe care un neam trebuie s-o urmeze este aceea de a merge pe linia acestui destin, împlinindu-şi misiunea încredinţată.

Neamul nostru n-a dezarmat şi n-a dezertat de la misiune., oricât de grea şi de lungă i-a fost calea Golgotei lui.

Şi acum ni se ridică în faţă obstacole înalte ca munţii.

Fi-vom noi, oare, generaţia debilă şi laşă, care să lăsăm din mâinile noastre, sub presiunea ameninţărilor, linia destinului românesc şi să părăsim misiunea noastră ca neam în lume?

MONARHIA ŞI LEGILE MONARHIEI

În fruntea neamurilor, deasupra elitei, se află monarhia.

Resping republica.

În istorie s-au văzut monarhi buni, foarte buni, slabi sau răi. Unii s-au bucurat de onoruri şi dragostea popoarelor până la sfârşitul vieţii, altora li s-a tăiat capul. N-au fost, deci, toţi monarhii buni. Monarhia însă, a fost *totdeauna bună*. Nu trebuie să se confunde omul cu instituţia, trăgându-se concluzii false.

Pot fi preoţii răi, dar pentru aceasta, nu putem trage concluzia că trebuie să desfiinţăm Biserica şi să ucidem pe Dumnezeu cu pietre.

Sunt, desigur, şi monarhi slabi sau răi, dar nu putem renunţa la monarhie.

În agricultură avem un an bun şi un an rău, sau unul bun şi doi răi; cu toate acestea, lumii nu i-a trecut încă prin gând să se lase de agricultură.

* * *

Un monarh face ce vrea? Atunci, când e mare şi când e mic? Când e bun şi când e rău?

Un monarh nu face ce vrea. Un monarh e mic, atunci când face ce vrea şi e mare, atunci când face ce trebuie.

Există o linie e vieţii neamului. Un monarh e mare şi bun, atunci când se menţine pe această linie. E mic sau rău, în măsura în care se îndepărtează de această linie a vieţii neamului sau i se opune. Iată legea monarhiei. Sunt şi alte linii care pot ispiti un monarh: linia intereselor personale, linia intereselor unei clase, linia intereselor unui grup, linia intereselor străine (dinăuntru sau din afara hotarelor).

El trebuie să le înlăture pe toate şi să urmeze linia neamului.

Ştefan cel Mare, de o jumătate de mie de ani, străluceşte în istorie şi românii nu-l mai uită, pentru că s-a confundat perfect cu linia de viaţă a neamului.

Regele Ferdinand, împotriva oricăror legături şi interese, s-a plasat pe linia neamului, a îndurat cu el, a făcut jertfă alături de el, a izbândit cu el. Prin *aceasta*, el este mare şi nemuritor.

LUPTA DE LA TUTOVA

17 APRILIE 1932

După alegerile de la Neamţ nu trecuseră decât patru luni şi tânăra oaste legionară a intrat într-o nouă luptă. La începutul lui ianuarie 1932 s-a declarat vacant un loc de deputat la Tutova. Am studiat situaţia. Aici, al alegerile generale, avusesem numai 500 de voturi. Judeţul era slab; dar era bine încadrat de Covurlui, Cahul şi Tecuci, încât puteam să fac uşor deplasări de legionari.

Mi s-a părut că am putea obţine victoria. M-am gândit la importanţa şi răsunetul pe care le-ar avea o nouă biruinţă. Două victorii consecutive a celei mai tinere organizaţii împotriva tuturor partidelor politice i-ar fi mărit considerabil prestigiul în ochii ţării. Am luat hotărârea să candideze tatăl meu, fiindu-mi cel mai necesar în mişcare, atât în Parlament cât şi în afară, pentru organizare şi propagandă. Alegerile s-au fixat pentru 17 martie.

La 9 ianuarie am lansat un manifest în întreg judeţul. La 10 ianuarie a sosit tatăl meu cu o primă echipă. Au venit apoi echipele din Iaşi, Tecuci, Bereşti şi Cahul.

În primele trei săptămâni, rapiditatea şi eroismul micilor forţe legionare au determinat un curent de simpatie pentru noi în întreg

judeţul. Pe o iarnă grea, cu zăpezi mari, cu ger, partidele nu se puteau deplasa. Ele aşteptau o vreme mai bună. În acest timp însă, peste dealuri, prin zăpadă până la brâu, prin viscol, legionarii străbăteau din sat în sat.

Pe la începutul lui februarie, lupta a început să devină grea. În faţa noastră se ridica coaliţia liberală-ţărănistă-lupistă-cuzistă cu o înverşunare pe care noi nu o mai cunoscusem până atunci. Guvernul a trecut la măsuri de adevărată teroare. Presa jidovească ne atacă cu vehemenţă.

Simţeam nevoia de a mai întări forţele. Am trimis ultimele rezerve de la Iaşi sub comanda lui Totu. Altele nu mai aveam decât la Bucureşti. Cu acestea însă, se punea o problemă grea pentru noi, aceea a transportului. N-aveam bani. Am chemat atunci legionarii şi le-am propus o măsură eroică: să pornească pe jos de la Bucureşti la Bârlad, o distanţă de aproape 300 km, explicându-le că cest marş va însemna pentru victorie mai mult decât 100.000 de manifeste. El va constitui, sigur, un mare discurs eroic, adresat de legionari românilor din Tutova.

Legionarii au primit propunerea cu entuziasm. Peste o săptămână o echipă de circa douăzecişicinci, sub comanda lui Stelescu, ajutat de Caratănase şi Doru Belimace, a plecat pe jos de la Bucureşti la Tutova. După un marş greu de 10 zile, prin viscol, au ajuns la Bârlad, primiţi cu însufleţire de întreaga populaţie. Dar prigoana s-a înteţit până la ultima încordare posibilă. A fost adus în judeţ colonelul de jandarmi Ignat, cu forţa mari, având ordinul din partea ministrului de interne, dl. Argetoianu, ca legionarii să fie scoşi pe targă din întreg judeţul. Mici echipe era imposibil să mai poată înainta. Am făcut atunci două echipe puternice, sub comanda lui Victor Silaghi şi Stelescu, care, susţinându-se una pe alta, să poată înainta pe linia Pueşti-Dragomireşti, însoţind pe tatăl meu. O altă echipă mai mică am trimis-o în direcţia Băcani. Aceste două direcţii mai rămăseseră nebătute. Ele constituiau jumătatea de nord-este a judeţului. Sudul, cealaltă jumătate, fusese bine lucrată de tatăl meu, de dl. D. Popescu, şeful judeţean, de Victor Silaghi, de Teodor Ţilea şi Ion Antoniu, cu primele echipe.

Cele două echipe din nord au înaintat, luptând pe un mare

viscol, peste 40 km, având şi câţiva răniţi, pe Ţocu şi alţii. În nordul judeţului ele au fost întâmpinate de mari forţe de jandarmi. Echipele s-au baricadat atunci în podul unei case pustii, unde au rezistat fără foc, hrană şi apă timp de 48 de ore. În cele din urmă s-au putut retrage, după un marş greu de o noapte, pe care l-au executat în condiţiuni cu adevărat eroice şi numai datorită încăpăţânării lui Victor Silaghi, care a îmbărbătat legionarii zdrobiţi de oboseală, de frig şi de foame, îndemnându-i să meargă până la ultima rezistenţă posibilă. Acest copil orfan, fiul preotului român Silaghi din Careii Mari, ucis de unguri la 1918 în condiţiuni tragice, a luptat cu adevărată vitejie.

La sfârşit, echipele acestea au fost înconjurate de forţe mari şi aduse în Bârlad. Tatăl meu a fost arestat şi închis în arestul unui regiment.

Echipa a treia a fost decimată complet în lupta de la Băcani. Aici, înainte de a intra în sat, pe înserate, a fost atacată de un mare număr de jandarmi. Şeful echipei, legionarul Popescu Lascăr, lovit în cap cu arma, a căzut primul în nesimţire într-un lac de sânge. Ceilalţi legionari au refuzat să se retragă. au atacat cu piepturile goale, fără nimic în mână, încercând să intre în sat. Rând pe rând, au căzut toţi în nesimţire. Ultimul a atacat singur. A căzut în genunchi sub lovituri, s-a înălţat, a atacat din nou. S-a prăbuşit alături de camarazii lui. Întreaga echipă a căzut în nesimţire într-un lac de sânge. De acolo au fost târâţi prin zăpadă de jandarmi distanţă de doi kilometri, până la postul din sat. La ora 1 noaptea, un călăreţ a adus vestea în Bârlad a celor întâmplate seara la Băcani. Echipa de ieşeni, sub conducerea lui Totu, care sosise la 12 noaptea la Bârlad, a pornit imediat pe jos, în ajutorul camarazilor răniţi. După o luptă de la ora 3 jumătate la 5 dimineaţa, în care timp jandarmii au tras toate cartuşele pe care le aveau, legionarii au ocupat postul de jandarmi, găsind înăuntru încă în nesimţire, trântiţi la pământ, pe legionarii căzuţi în lupta de Băcani. Ei i-au ridicat şi transportat la spitalul din Bârlad.

* * *

Lucrurile n-au rămas însă aici. Jidănimea a pornit o uriaşă campanie de presă, atacându-ne cu un cinism şi o nedreptate revoltătoare. Un val de minciuni, insulte, calomnii s-a abătut asupra noastră. Toate grupările politice se coalizaseră spre a ne scoate din

luptă.

A DOUA DIZOLVARE A GĂRZII

MARTIE 1932

Izbiţi de jandarmi, atacaţi de presa jidovească, peste capul nostru cade o nouă dizolvare a Gărzii, hotărâre dată printr-o simplă decizie ministerială.

Deşi ne găseam în cadrul celei mai perfecte legalităţi, guvernul Iorga-Argetoianu, călcând Constituţia şi legile, ne dizolvă în mod arbitrar. Sediile din nou au fost ocupate şi sigilate. Tipografia de la Iaşi închisă. Atacaţi de presă, suntem puşi în imposibilitate de a ne apăra, toate publicaţiile noastre fiind suspendate. În Parlament încerc să vorbesc, dar sunt împiedicat de zgomotele majorităţii, care nu-mi permite să mă apăr.

Candidatura totuşi n-au putut-o opri.

Echipa de la Bucureşti a fost evacuată. Rând pe rând şi celelalte. Echipa ieşenilor, în număr de 30, sub conducerea lui Totu, fiind dusă la gară pentru aceeaşi operaţie de evacuare, rupe cordoanele şi ocupă sala de aşteptare, unde se baricadează şi rezistă 24 de ore, până când este atacată cu gaze. Până la sfârşit însă, este suită în tren şi evacuată.

În oraş nu mai rămân decât Ibrăileanu, Nuţu, Eşanu şi tatăl meu arestat. Prigoana începe asupra satelor. Ţărani, învăţători şi preoţi, sunt arestaţi şi bătuţi; casele lor călcate. alegerile se amână cu o lună, pentru 17 aprilie.

Tatăl meu este eliberat. Intervin în luptă, prezentându-se în oraş, bătrânii, în frunte cu Hristache Solomon, Cornel Cambureanu, Ventonic, Ifrim, Pr. Isihie, Peceli, Potolea etc. Îi împart pe la diferite secţiuni. Se strecoară noaptea, fiecare la postul său. Echipele din judeţele vecine pătrund din nou în Tutova prin diferite puncte. Echipa Gh. Costea trece Bârladul, prin apă până la gât, toate intrările fiind păzite. Ea se prezintă udă la secţiile de votare.

În dimineaţa de 17 aprilie începe votarea. Continuă ziua şi noaptea. La 18 aprilie, ora 5 dimineaţa, se anunţă victoria legionară: 5.600 voturi; liberalii: 5.200; ţărăniştii: 4.000; celelalte grupări: sub 2.000; cuziştii: 500 voturi.

Această a doua biruinţă legionară, în contra coaliţiei tuturor

politicienilor români, obţinută prin îndârjirea şi voinţa de fier a legionarilor, prin eroismul şi sângele lor, înfruntând obstacole, insulte, lovituri şi prigoniri, a stârnit un entuziasm de nedescris în toată ţara.

NOI ALEGERI GENERALE

IULIE 1932

Tatăl meu a fost validat în ultima zi a sesiunii parlamentare. Odihna noastră n-a durat decât o săptămână, deoarece guvernul Iorga a căzut. S-a constituit un guvern naţional-ţărănist în frunte cu dl. Vaida.

Intrăm într-o nouă luptă, sleiţi de puteri fizicește şi materialicește. Suntem în iunie 1932. De la 15 decembrie 1929, suntem într-o luptă permanentă: decembrie 1929 – aprilie 1930, campaniile din Covurlui, Cahul, Turda, Tecuci. Vara lui 1930, pregătire aşi interzicerea marşului în Basarabia. Sunt închis până în toamnă. În octombrie şi noiembrie suntem în Maramureş. Iarna lui 1931 ne găseşte în închisoare. Primăvara lui 1931, luptă în alegerile generale. Vara lui 1931, alegerile de la Neamţ. Iarna lui 1932, alegerile de la Tutova. Iar acum intrăm din nou în alegeri generale.

Cu toate aceste lupte, am continuat organizarea şi în restul ţării. Anul trecut avusesem liste în 17 judeţe, acum aveam în 36.

Toate partidele încep aceleaşi certuri pline de intrigi pentru fixarea candidaturilor. Ele au ţinut o săptămână. Eu fixez singur, într-o singură noapte, toate candidaturile în 36 de judeţe. Între legionari, nimeni nu se bate pe locuri. Ei cer să fie puşi ultimii pe listă.

Problema grea este însă problema materială. O mare parte din judeţe îşi susţin singure cheltuielile, din contribuţia legionarilor. Altele însă nu pot. Îmi trebuiesc 50.000 lei numai pentru taxe. Umblu năucit până în ultima zi. Încerc la unul, la altul – nimic.

Mă duc la dl. Nichifor Crainic, directorul „Calendarului”, crezând că poate are el. Nici el nu avea. Cu foaia sa, apărută de cinci luni, ne susţine lupta, urmărind pas cu pas vitejia echipelor legionare, dar sprijin material nu ne poate da. În sfârşit, împrumut prin Pihu şi Caranica, care, alergând pe la toţi macedonenii, găsesc suma necesară. Câteva judeţe le susţin Focşanii cu Hristache Solomon.

Campania începe. O nouă prigoană se abate asupra noastră. Răspândiţi pe un front mare, suntem puţini şi atacaţi pretutindeni cu

violenţă. La Tighina sunt răniţi legionarii Savin şi Popescu. La Bârlad, zeci de învăţători şi preoţi sunt târâţi în beciuri şi maltrataţi din ordinul D-lui Georgescu-Bârlad. La Vaslui, micile echipe sunt rănite. La podul Iloaiei şi în întreg judeţul Iaşi, la fel.

La Focşani, bătrânul Hristache Solomon, cu inginerul Blănaru şi alţi zece sunt atacaţi din ordinul avocatului Neagu, de bandele înarmate ale naţional-ţărăniştilor, în comuna Vulturul. Cad legionarii la pământ, răniţi de ciomege şi de cuţite. Rămâne în picioare singur, ca un munte, Hristache Solomon, de obrazul căruia nu se atinsese nimeni până atunci. Se apără cu îndârjire, dar până la urmă, cade în mijlocul drumului, răpus de lovituri. Acolo jos, este bătut cu ciomegele în cap de fiarele acestea care făceau necontenit caz, pe atunci ca şi acum, de *legalitate, mijloace civilizate*, libertate etc.

Garda obţine 70.000 de voturi, dublându-şi numărul faţă de anul trecut. Se prezintă cel mai bine judeţele Cahul şi Neamţ, Covurlui şi Tutova unde candidase tatăl meu. Apoi vin: Câmpulung cu Moţa, Turda, Focşani, Ismail, Tighina. Avem dreptul la cinci locuri. Urmează optările. Eu rămân la Cahul, pentru a intra în Parlament Nuţu Eşanu. Hotărăsc ca tatăl meu să rămână la Bârlad, pentru a lăsa să intre în Parlament, Stelescu, care are numai 25 de ani şi e student. Voiam să dau tineretului o încurajare şi un imbold.

Încrederea şi dragostea pe care i le-am arătat nu mi-au fost însă răsplătite.

PENTRU A DOUA OARĂ ÎN PARLAMENT

Tot timpul, în Parlament, am luptat contra guvernului şi a măsurilor sale pe care eu le-am socotit contra intereselor neamului românesc, cum am luptat de altfel şi împotriva celorlalte guverne, care s-au perindat la cârma statului. De la toate aceste guverne, ţara aceasta nu avea nimic de aşteptat. Nimic din viitorul sănătos al acestui neam nu se făurea acolo. Toate măsurile şi legile nu erau decât nişte paleative, care să lungească de azi pe mâine existenţa amară şi tristă a ţării.

Când la Griviţa au fost împuşcaţi muncitorii români, din ordinul Ministerului de Interne, scârbit până în adâncul inimii de atitudinea comunizanţilor din Partidul Naţional-Ţărănesc, care aplaudau măsura guvernului, m-am ridicat la tribună şi am simţit de a mea datorie să

vorbesc după cum urmează:

„E rău că nenorociţii de muncitori au ieşit în stradă, dar e mai rău şi de ei şi de neamul nostru, dacă în faţa nedreptăţii strigătoare la cer, n-ar ieşi, ci şi-ar pleca capul resemnaţi în jug, lăsând ţara pe mâna unor politicieni exploatatori.

...

Dl. Corneliu I. Zelea Codreanu: D-le preşedinte, d-lor deputaţi, în numele grupării din care fac parte cer ca, alături de ancheta pe care este normal să o facă autorităţile în drept, să se facă şi o anchetă parlamentară, compusă din reprezentanţi ai diferitelor grupări politice din acest Parlament. Cer acest lucru, pentru că mă îndoiesc de exactitatea afirmaţiunilor făcute de d-l Ministru de Interne; mă îndoiesc pentru un motiv bine determinat. La 24 ianuarie, atunci când studenţimea română, naţionalistă şi creştină, mergea să depună o cruce la mormântul eroului necunoscut, Siguranţa Statului a dat informaţia, într-o foaie din capitală, că acea acţiune a fost pusă la cale şi subvenţionată de Moscova.

Dacă tot aşa de verosimilă este şi informaţia pe care d-voastră o aveţi în afacerea de la Griviţa, atunci înţeleg foarte bine, câtă dreptate aveţi ca să luaţi măsuri de asemenea natură, ca cele pe care le-aşi luat ieri şi azi. (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” şi ale Partidului Ţărănesc Dr. Lupu)

În al doilea rând, ţin să afirm că mie, ca şi tuturor oamenilor de bun simţ din această ţară, nu ne este frică de comunism sau de bolşevism. Nouă ne este frică de altceva, de faptul că oamenii de la aceste ateliere nu au ce mânca; le este foame. (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” şi ale Partidului Ţărănesc Dr. Lupu)

Unii din acei muncitori au 1.000 lei pe lună şi au 5, 6, 7 copii.

Dl. Dr. N. Lupu: Aşa este.

Dl. Corneliu I. Zelea Codreanu: Având cinci, şase, şapte copii, această leafă nu le ajunge nici măcar pentru pâinea de toate zilele.

Mie, în al doilea rând, mi-e frică şi de altceva: de setea de dreptate.

Dl. Dr. N. Lupu: Foarte bine.

Dl. Corneliu I. Zelea Codreanu: Atunci, d-voastră va trebui să

satisfaceţi acestea două: foamea şi setea de dreptate, (Aplauze pe băncile „Gărzii de Fier” şi ale Partidului Ţărănesc Dr. Lupu) şi va fi ordine deplină în această ţară.”

(Şedinţa de joi, 16 februarie 1933,

M.O. 41 din 23 februarie 1933)

Una din greutăţile care apasă activităţile parlamentarului este aceea a miilor de cereri de intervenţie pe la ministere. Era o adevărată condamnare a noastră de către mulţimea alegătorilor. Pentru că, pe de o parte, ne pierdeam întregul nostru timp, umblând toată ziua pentru rezolvarea acestor petiţii. Este periculos pentru viaţa unei organizaţii acest sistem, pentru că îţi paralizează întreaga activitate. Pierzi lupta întreagă, trebuie să renunţi la soarta unei naţii pentru ca să-ţi serveşti partizanii. De la un timp, am observat că printre cei ce veneau cu astfel de cereri nu era însă niciun legionar. toţi erau, fie milogi de meserie, fie adversari trimişi anume pentru a ne paraliza. Pe de altă parte, acest sistem ne punea în situaţia penibilă de a merge şi a ne ruga la oamenii în contra cărora luptam. De aceea, personal am refuzat să fac acest serviciu de intervenţie. Tot timpul cât am stat în Parlament, n-am cerut nici unui ministru nimic.

O altă categorie o formau aceia care veneau să ne ceară bani. Din sutele, câţi se perindau în fiecare zi, niciunul nu era legionar. Unii erau într-adevăr bolnavi sau căzuţi în vreo nenorocire, alţii însă îşi făcuseră din acest sistem o adevărată meserie.

În sfârşit, gruparea noastră era o mică organizaţie în devenire, în marş, în luptă permanentă. Aceasta ne cerea, în special mie, necontenită atenţie asupra tuturor mişcărilor adversarului; pretindea descoperirea şi pararea planurilor duşmane, cucerirea şi organizarea de noi poziţii, cu alte cuvinte, o supraveghere permanentă, de zi şi noapte, a câmpului de luptă din întreaga ţară. Înainte de toate venea însă supravegherea educaţiei legionare pentru a nu ne vedea transformaţi pe nesimţite, într-o categorie politică de infecţie morală, din care să nu mai putem ieşi şi în care spiritul legionar să moară.

Parlamentul îmi răpea timpul necesar conducerii.

CUM SE PREZENTA ORGANIZAŢIA LEGIONARĂ ÎN 1932-1933

În toamna lui 1932 şi iarna lui 1933, legionarii au fost lăsaţi în

refacere. Trei ani şi jumătate de lupte trecuseră. Aceşti tineri îşi meritau acum odihna.

De aproape doi ani mă stabilisem la Bucureşti. La Iaşi, rămăsese în locul meu Banea, ajutat de Totu, Crânganu, Taşcă, Stelian Teodorescu, pentru chestiunile studenţeşti, tipografie, cămin etc. Grupul studenţesc legionar se mărise. Cuprindea acum ai mult de jumătate din numărul studenţilor luptători. La Cluj, era un început sănătos de organizare cu Bănică Dobre, la Cernăuţi de asemenea, cu Lauric, se dezvolta bine un început de viaţă legionară, sub îndrumarea spirituală a profesorului Traian Brăileanu, în jurul căruia se strâng prof. Toppa şi alţii. În întreaga Bucovină, curentul şi organizaţia legionară creşteau sub buna şi priceputa comandă a vechiului şi distinsului naţionalist Vasile Iasinschi. La Chişinău lucrau Tudorache şi Sergiu Florescu; la Oradea Mare, Iosif Bozântan.

Tinrii crescuţi în Frăţiile de Cruce, se ridicau la Universitate, gata formaţi.

La Bucureşti apăruse un ziar naţionalist de mare curaj şi linie superioară, „Calendarul", sub direcţia d-lui Nichifor Crainic şi cu colaborarea unui mănunchi de intelectuali, în frunte cu profesorul Dragoş Protopopescu. Această foaie tăia, cu bărbăţie, drum nou şi larg în lumea intelectualităţii româneşti, pe linia creştină şi naţionalistă. În special articolele D-lui Crainic erau adevărate lovituri de tun care făceau ravagii în lumea antiromânească.

În mişcarea studenţească a capitalei, legionarii aveau primul loc. La Preşedinţia centrului era Traina Cotigă cu un comitat legionar.

În mijlocul tinerilor intelectuali din capitală se simţea un reviriment. În conştiinţa lor încep să se pună marile probleme de viaţă ale acestui neam. Un grup talentat, strâns în jurul tinerei reviste „Axa", având în frunte pe Polihroniade, Vojen, Constant, intră în rândurile legionare. Şi alţi tineri eminenţi ca prof. Vasile Cristescu, Vasile Marin, prof. Vladimir Dumitrescu, ing. Virgil Ionescu, prof. Radu Gyr, avocatul Popov, pictorii Basarab şi Zlotescu, toţi de mare talent şi plini de suflet, lucrează pe linia ideologică legionară.

Macedonenii se apropie tot mai mult de noi printr-un tineret sănătos, curat ca lacrima şi viteaz. Ne gândim totuşi, că nu e bine ca masa macedonenilor din Cadrilater să fie încadrată în Gardă, deoarece,

abia venită de peste hotare, am expune-o la prea multe asupriri. Tineretul universitar însă se înrolează în întregime.

În fruntea tineretului macedonean se găseau trei elemente de o aleasă cultură: Papanace, Caranica şi Sterie Cuimetti.

Cu cei doi dintâi mă sfătuiam deseori, având amândoi o admirabilă judecată, pusă în valoare de o curăţenie şi sinceritate ireproşabilă, de o mare dragoste şi vitejie.

Nu cred, ca de la 1931, să fi fost o singură zi în care să nu mă fi întâlnit cu ei. În acest timp de prigonire, ceasuri întregi discutam împreună; lovitură după lovitură, nedreptate după nedreptate, mişelie după mişelie. Fiecare veste despre o nouă schingiuire legionară, era un cuţit împlântat în inimile noastre. Durerea pentru toţi legionarii maltrataţi ne chinuia sufletele şi mai ales, imposibilitatea de a întrezări un mijloc de a capta dreptatea.

Sterie Ciumetti trăieşte zi şi noapte cu mine. E un tânăr de o mare corectitudine şi de o credinţă de câine. El devine casierul central al Gărzii. Toate zilele – câte le va mai avea – nu se va gândi decât la Gardă, nu se va frământa şi nu va acţiona decât pentru Gardă, nu va trăi viaţa lui decât pentru ea.

În diferite puncte ale ţării apar elemente de valoare: Dr. Pantelimon, Părintele Ionescu Duminică, Dr. Augustin Bidian la Sibiu, Preotul Georgescu-Edineţi, duhovnicul studenţimii, vechi luptător, Căpitanul Ciulei la Bacău, Aristotel Gheorghiu de asemenea vechi, cu comanda la Râmnicu Sărat; la Brăila, Ion Iliescu, Şeitan la Constanţa, Preotul Doară şi Victor Bărbulescu la Vâlcea, profesorii Vinţan, Ghenadie şi Duma la Timişoara. Şi vechii legionari: profesorii Nicolae Petraşcu, Horia Sima, avocatul Iosif Costea, Colhon şi alţii, care au acum posturi de comandă în diferite părţi ale ţării.

Bucureştii se împart în sectoare şi începe organizarea. La Verde şi Albastru sunt două elemente de valoare: Nicolae Constantinescu şi Doru Belimace. Două caractere tari: două minţi. Doru Belimace, unul dintre cei mai distinşi studenţi a Facultăţii de Litere. Nicolae Constantinescu cu o aleasă cultură economică, student al Academiei Comerciale. Ambii în curând se vor dovedi a avea impunătoare calităţi de credinţă şi vitejie legionară.

Tot acum se înfiinţează *cel dintâi grad legionar*, prin următorul ordin de zi din 10 decembrie 1932:

A) Se înfiinţează cel dintâi grad superior în ierarhia legionară purtând denumirea de Comandant legionar.

Având în vedere jertfa, munca, eroismul, credinţa, capacitatea şi vechimea se înaintează în grad următorii legionari în ordinea alfabetului:

Banea Ion, doctorand în Medicină; Belgea Ion; Blănaru Ion, inginer; Dumitrescu Ion, preot; Ionescu Andrei; Silaghi Victor, avocat; Stelescu Mihail, deputat; Totu Nicolae, student; Traian Cotigă, student; Tănase Antohi, meseriaş.

B) Toţi legionarii, seria 1927 şi 1928, cu legământul depus, rămaşi în cadrele active ale Legiunii, se înaintează în gradul de Comandant legionar ajutor. Semnat: Corneliu Zelea Codreanu

Ceilalţi mai în vârstă au fost înaintaţi în Senatul Legiunii şi în Consiliul Superior Legionar.

OFENSIVA CALOMNIILOR

„MIŞCARE ANARHICĂ ŞI TERORISTĂ”

Mişcarea legionară creşte văzând cu ochii în special în rândul tineretului din şcoli şi universităţi şi în rândurile ţăranilor din toate provinciile româneşti. Se dezvoltă mai greu la oraşe, unde elementul românesc este sau funcţionar la stat, în imposibilitate de a se manifesta, sau robit economiceşte de jidani.

Aceeaşi prigoană surdă, pe care am cunoscut-o de când am deschis lupta în 1922, ne urmăreşte crescând, pe noi, pe toţi luptătorii şi familiile noastre. Dacă eşti tânăr cu studii, nu vei căpăta niciodată funcţiune la stat de cât cu preţul vânzării conştiinţei şi credinţei tale. Sute de tineri caută să fie ademeniţi cu bani, promisiuni, onoruri, funcţiuni. Statul a ajuns o şcoală a trădării, sunt ucişi oamenii de caracter, iar trădarea este răsplătită din belşug. Dacă eşti comerciant român, singur în mijlocul jidovimii şi crezi în Legiune, începând de la sergentul de stradă şi până la primar şi prefect, toţi îţi sunt duşmani. Te urmăresc zi şi noapte. Îţi pun impozite mari ca jidovilor; contravenţiile vor curge una după alta, lovitură după lovitură, până te vor nimici.

Dacă eşti ţăran, te vor duce, cu mâinile legate, din post în post, pe jos, zeci de kilometri, bătându-te în fiecare zi, la fiecare secţie de jandarmi. Te vor ţine nemâncat câte 4-5 zile, se vor uita pretutindeni ca nişte fiare la tine şi fiecare îşi va trage peste obraji câte o palmă. Dacă eşti muncitor, te vor da afară ca pe o cârpă, din orice fabrică, din orice întreprindere.

Pentru că în ţara aceasta, un om cu credinţele noastre trebuie să moară de foame, el şi toţi copiii lui. Suntem cu toţii consideraţi ca nişte duşmani ai neamului şi ai ţării.

Noi nea-m încadrat însă în cea mai perfectă ordine şi legalitate. Pentru ca să nu ni se poată spune nimic. Dar aceasta nu va avea nicio valoare. Lozinca guvernelor va fi: „Nu vă putem distruge pentru că nu aţi călcat legile? Nu-i nimic, le călcăm noi şi vă distrugem! Nu vreţi să fiţi *ilegali*, suntem noi *ilegali*". Încât în modul acesta am intrat într-un sistem cu adevărat talmudic: pe de o parte, acuzaţi prin presă şi prin toate oficinele politice, de „ilegalitate", iar pe de altă parte, stând în cadru perfect al legii, suntem măcinaţi de cele mai odioase şi ilegale sisteme, de către toţi reprezentanţii guvernelor şi ai statului, aflaţi în cea mai flagrantă ilegalitate.

Târâţi în faţa tribunalelor, hotărâri după hotărâri judecătoreşti în toată ţara confirmă linia de legalitate şi ordine a mişcării. Nicio hotărâre în contra noastră. Totuşi, argumentul lor de bază, al politicienilor şi al presei jidoveşti, rămâne invariabil: „mişcare de dezordine", de „anarhie", de „încălcare a legilor", „teroristă".

Presa jidovească aţâţă mereu pe politicieni în contra noastră, pentru ca aceştia să se repeadă să ne sfârtece, să ne desfiinţeze.

„ÎN SLUJBA STRĂNILOR"

De un timp, nemaiştiind ce să ne pună în sarcină, presa jidănească ne acuză că luăm bani de la Mussolini. Că facem pe naţionaliştii, dar că în realitate scopul nostru este de a stoarce de bani pe oricine întâlnim în cale. Acum l-am găsit pe Mussolini şi îl stoarcem pe el.

Rând pe rând, aflăm uimiţi că:

„*Suntem în slujba ungurilor care se deşteaptă*";

…

„*Suntem în slujba Moscovei*”;

…

„*Primim bani de la jidani*”.

Până şi această acuzare ridicolă nu ne-a fost cruţată. Iată din ziarul jidănesc „Politica”, din 10 august 1934, un pasaj semnificativ dintr-u articol intitulat: „Max Auschnitt şi Garda de Fier”:

„Şi la noi deci, fenomenul s-a verificat întocmai şi este lucru ştiut de toată lumea, că cea mai însemnată mişcare a fascismului românesc, Garda de Fier, a fost creată şi susţinută de marii capitalişti. Şi aici vine senzaţia de loc senzaţională: jidanul Max Auschnitt a sprijinit şi finanţat direct Garda de Fier. Lucrul acesta l-au afirmat doi oameni destul de serioşi şi cu răspundere, dl. ministru Victor Iamandi şi cunoscutul publicist Scarlat Calimachi.

După explicaţiile de mai sus, faptul apare ca foarte normal.

Cine nu ştie că şi Hitler a fost finanţat de marii capitalişti evrei din Germania?”

„SUNTEM ÎN SOLDA HITLERIŞTILOR”

În ultima vreme, în Germania, a învins Adolf Hitler, în luptă cu hidra iudeo-masonică din toată lumea. Poporul german, cu o extraordinară hotărâre şi unitate, se luptă şi pune la pământ puterea iudaică.

Minciună după minciună, întrebuinţează jidovii în presa lor, căutând să zăpăcească minţile oamenilor: 1. Adolf Hitler e un zugrav, un prost, un incapabil. Cine se ia după el într-o ţară civilizată ca Germania!?

Dar Adolf Hitler păşeşte înainte.

2. Adolf Hitler nu va învinge pentru că s vor opune comuniştii germani.

Dar Adolf Hitler se apropie de putere.

3. Hitlerismul s-a rupt în două, în trei. Mari nemulţumiri în sânul partidului etc.

Dar lui Adolf Hitler nu-i pasă.

4. Adolf Hitler a înnebunit. A plecat în munţi etc.

Dar Adolf Hitler e sănătos şi se apropie tot mai mult de biruinţă.

5. Dacă va învinge, de a doua zi e revoluţie în Germania. Comunismul va izbucni în revoltă generală şi Hitler va cădea.

Dar Hitler vine la putere şi revoluţia visată de jidani nu are loc. El merge din majorităţi în unanimităţi neîntâlnite în istorie.

6. Toate ţările vor boicota economicește Germania şi hitlerismul va cădea.

Dar Adolf Hitler păşeşte biruitor înainte.

7. „Dictatură", „teroare hitleristă" în toată Germania. Votul e smuls prin teroare.

Dar poporul german merge din entuziasm în entuziasm.

8. Hitler vine să ne ia Ardealul. Iar noi, toţi naţionaliştii români, care vrem să scăpăm de pacostea jidănească, suntem, nici mai mult nici mai puţin, „hitlerişti", adică vrem să dăm Ardealul nemţilor.

Noi însă răspundem: presupunem că Hitler vrea să ne facă război şi să ne ia Ardealul. Noi, românii, tocmai pentru ca să ne putem apăra Ardealul contra nemţilor, trebuie să scăpăm de jidani. Să rezolvăm şi noi problema jidovească. Să ne întărim poziţia neamului nostru stors de jidovime, supt de vlagă şi pus în imposibilitate de a se apăra. Cu jidovimea care ne otrăveşte sufleteşte şi ne suge sângele, nu vom avea nici arme, nici suflet, nici carne pe noi.

9. În sfârşit, noi „primim bani", suntem stipendiaţi, suntem „în solda" hitleriştilor.

Răspundem: A. C. Cuza luptă împotriva jidanilor de la 1890, iar noi de la 1919, 1920, 1921, 1922, când nici nu auzisem de Adolf Hitler. Şerpi veninoşi!

FABRICA DE BANCNOTE FALSE DE LA RĂŞINARI

N-a trecut mut şi o nouă campanie jidano-politicianistă se porneşte împotriva noastră.

Nevoindu-se mulţimii cu banii de la Mussolini şi Hitler, de la Moscova şi de la Max Auschnitt, adversarii noştri ne-au găsit o nouă sursă financiară în fabrica de bancnote false de la Răşinari. Senzaţionala descoperire a umplut coloanele ziarelor politicianiste şi jidăneşti.

Dăm mai jos, din presa vremii, câteva pasaje menite să ilustreze sistemul de perfidii prin care se încerca anularea noastră în conştiinţa

naţiei.

Ziarul „Patria” din 22 iulie publică:

GARDA DE FIER ŞI FABRICA DE FALSIFICAT BANI DE LA RĂŞINARI

— SURSA FONDURILOR DE PROPAGANDĂ –

„Cluj 21.

— La Răşinari, comună situată în apropierea Sibiului s-a făcut o senzaţională descoperire, de natură a prezenta o întreagă organizaţie politică în cea mai urâtă lumină şi împotriva căreia, guvernul, care are acum în mână cele mai zdrobitoare dovezi, va trebui să procedeze cu toată străşnicia.

O fabrică de bani falşi a Gărzii de Fier

Anume în comuna Răşinari s-a descoperit una din multele fabrici de falsificat monede. Din cercetările întreprinse s-a constatat însă, spre stupoarea tuturor că de astă dată nu este vorba de o simplă bandă de ţigani sau de descreieraţi, care înfruntă rigorile legii în nădejdea unei grabnice îmbogăţiri, ci de însăşi Garda de Fier, organizaţia politică a D-lui Corneliu Zelea Codreanu care, în ultimul timp s-a dedat la cea mai deşănţată campanie împotriva guvernului şi în general a tuturor partidelor politice din România.

Garda de Fier şi propaganda la sate

Pentru cei care cunosc însă activitatea mai de aproape a Gărzii de Fier, cu cetele de gardişti care cutreierau ţara de la un capăt la altul, lucrul pare foarte natural. Căci în asemenea împrejurări trebuiesc în primul rând bani. Ori se ştie că propagandiştii Gărzii de Fier dispuneau în ultimul timp de numeroase fonduri, care le permiteau deplasarea lor la sate precum şi scoaterea de ziare şi înarmarea membrilor ei devotaţi cu toate cele necesare pentru completarea sistemului a la Hitler.

Cum s-a descoperit falsificarea

Ministerul de Interne era de mult informat că unii din fruntaşii ardeleni ai Gărzii de Fier şi în special cei de la Braşov şi Sibiu, dispun de mari fonduri pe care le repartizau apoi organizaţiilor din întreaga ţară. Exista la început bănuiala că banii sunt furnizaţi de cine ştie ce organizaţii similare din străinătate însă în urma supravegherilor s-a

constatat că aceasta este o bănuială neîntemeiată. Descoperirea fabricii de bani de la Răşinari a pus însă organele poliţieneşti pe o nouă cale, iar rezultatul cercetărilor a fost dintre cele mai surprinzătoare.

Sibiul subvenţionează întreaga organizaţie

Imediat autorităţile din capitală au delegat pe dl. judecător de instrucţie I. Stănescu din capitală să facă cuvenitele cercetări. D-sa însoţit de D. Prim Procuror Radu Pascu şi procuror Mardarie au plecat la Sibiu, făcând o primă descindere la locuinţa d-lui avocat Bidianu, şeful organizaţiei gardiste, unde au descoperit un senzaţional material compromiţător din care reiese că fabrica de bani de la Răşinari servea exclusiv scopurilor politice şi subversive ale Gărzii de Fier. Printre corespondenţa confiscată s-au descoperit scrisori ale diferitelor organizaţii şi în special ale organizaţiei de la Iaşi în care domnul Banea cerea o sumă mai mare de bani, pentru a cumpăra o camionetă şi a intensifica propaganda în Moldova.

Organele poliţieneşti au operat o serie de arestări şi au ridicat întreg materialul compromiţător dimpreună cu aparatele care serveau la falsificarea banilor.

Cercetările continuă cu multă asiduitate şi se caută a stabili ce legătură era între fabrică şi organizaţiile gardiste şi mai ales cantitate de fonduri repartizare acestora.

Valoarea morală a Gărzii de Fier

Faptul că organizaţia Gărzii de Fier care reuşise să-şi creeze nuclee în întreaga ţară a fost atât de ruşinos prinsă cu mâţa în sac a făcut o impresie profundă în întreaga ţară şi o adevărată consternare în faţa partizanilor politici. Se ştie că agitaţia la ţară se făcea în numele dreptăţii, a cinstei, a onoarei, respectului faţă de legile ţării etc., tot atâtea lucruri care se dovedesc că la Garda de Fier, erau numai vorbe goale şi că de fapt ea urmărea doar puterea, fără să fie cu niciun scrupul faţă de mijloacele întrebuinţate în luptă.

Faţă de aceste descoperiri guvernul pare dispus să opereze cu toată străşnicia. Astfel Domnul subsecretar de stat V. V. Tilea a declarat într-un cerc intim, că *faţă de gravitatea faptelor comise de unii membrii, Gărzile de Fier vor trebui să fie neapărat desfiinţate.*"

În „Chemarea Românilor", din 6 august 1933:

DRAGOSTE DE BANI ŞI FALSIFICAREA DE BANI

„Gazetele au vestit în zilele trecute cum că trepăduşi ai Gărzii de Fier au fost prinşi de autorităţi falsificând bani. Ştim că acest soi de oameni au început în vremea din urmă să umble prin toate satele noastre făgăduind tot felul de lucruri poporului şi cerând pedeapsa cu moartea pentru răufăcători. Suntem tineri care am aşteptat o bună bucată de vreme să ne putem lămuri asupra rosturilor şi scopurilor pe care le urmăresc. Propovăduind cu aprindere, dragoste de ţară, bună orânduire a ei şi stârpire a străinilor, am crezut un timp că ei sunt de bună credinţă. Când am auzit din gazete că s-au apucat să lucreze în paguba ţării, falsificând bani, nu putem decât să vedem că ne-am înşelat şi am ajuns să-i cunoaştem. Ei fac parte din ceata jefuitorilor de meserie ai ţării şi pentru greaua încălcare a legii pe care au făcut-o, *noi n-am sfătui guvernul decât să-i judece după felul cum cer ei judecarea unor astfel de fapte: pedeapsa cu moartea. La furci cu falsificatorii de bani!*"

În „Dreptatea", din 22 iulie 1933, oficiosul Partidului Naţional-Ţărănesc:

GARDA DE FALSIFICATORI

„Dacă trebuia o probă definitivă pentru clasarea indivizilor care alcătuiesc aşa zisa aripă naţionalistă de dreapta a politicii noastre, iată o avem în următorul caz al falsificatorilor de bani de la Răşinari.

În tot locul şi totdeauna partidele extremei drepte, extremă dreaptă care în fond se compune din bande de huligani şi bătăuşi, au uzat de cele mai abominabile, mai înjositoare, mai incalificabile procedee în opera propagandistică a mulţimilor naive.

Pentru că în „concepţia" (sic) şi „doctrina" (sic) dreptei scopul, care se reduce la înşfăcarea puterii, scuză murdăria mijloacelor.

Nu poate exista nobleţe în procedee, în tactică, în metodă şi în comportare, acolo unde nu există nobleţe în ideal, în scop, în obiectivele urmărite. Cine-ar putea afirma că ascunde o fărâmă de nobleţe în, hai să zicem, idealul extremismului de dreapta? Cultul forţei brutale în dispreţul birjeresc al elementarelor drepturi, nu va constitui niciodată un ideal şi o superioritate! Altul este idealul ale cărei raze încălzesc sufletul omenirii: un ideal de justiţie, de pace şi muncă

constructivă, pentru ridicare tot mai sus pe scară intelectuală a colectivităţilor naţionale şi prin aceasta a omenirii întregi.

Nu acesta este idealul extremismului de dreapta, îmbrăţişat de cele mai inferioare exemplare omeneşti cu înfumurate gânduri de puteri dictatoriale. Extremismul de dreapta înlocuieşte inteligenţa cu forţa pumnului (care nu distinge pe un intelectual de-un borfaş de rând), dreptatea cu arbitrariul, nobilul ideal al păcii şi conlucrării dintre stat şi popoare cu dogma obtuză a urii dintre naţiuni.

Extremismul de dreapta nu poate fi aprobat de niciun intelectual.

Dacă a reuşit să prindă câţiva oameni, aceasta a făcut-o în numele unei credinţe odios exploatate: credinţa naţionalistă.

Aşa a procedat asociaţia de conspiratori zisă *Garda de Fier*. Ea pretinde că activează în numele naţionalismului.

În numele naţionalismului? Această ipocrizie trebuie demascată în faţa opiniei publice. Naţionalismul pentru a fi servit nu are nevoie de organizaţii oculte, de asociaţii secrete şi mai ales n-are nevoie de metode ca cele practicate de Garda de Fier. Naţionalismul este o credinţă care se apără la lumina zilei, deschis, cinstit, sincer.

În niciun caz nu serveşti naţionalismul prin ordine secrete către… cuiburi (?!?), către „batalioane” invizibile şi „celule” oculte. Şi mai ales prin falsificare de bani ca nişte infractori de rând.

Garda de Fier nu este decât o mână de aventurieri, grupaţi clandestin pentru cucerirea puterii de stat prin cea mai deşănţată şi mincinoasă demagogie. Asta, în numele ideii naţionaliste.

În numele ideii naţionaliste? Crezul acesta care e al tuturor fiilor acestui pământ nu admite asemenea mijloace ca cele uzate de *Garda de Fier*. Nu admite falsificare de bani.

Descoperirea bandei de la Răşinari pune în adevărata ei lumină *Garda de Fier*.

Lumea se întreabă: de unde au oamenii aceştia bani? Atâţia bani pentru propagandă? Pentru organizare şi pentru cumpărarea de conştiinţe? Pentru călătorii, pentru întreţinere, pentru maşini? De unde?

Descoperirea de la Răşinari indică sursa: falsificare de bani!

Aşa lucrează *Garda de Fier*. Pionierii *Gărzii de Fier* sunt indivizi care cad sub legile codului penal. Vor să facă partid politic prin falsificare de bani.

Ce autoritate morală mai au pentru a cere aprobarea maselor? Şi încă în numele ideii naţionaliste.

Garda de Fier este o gardă de falsificatori. Şi o gardă de falsificatori nu poate vorbi în numele naţionalismului!"

Şi în sfârşit, pentru a nu prelungi peste măsură citarea, dăm din „Patria", sâmbătă, 22 iulie, 1933:

„GARDIŞTII" ŞI FALSIFICATORII

„Descoperirea de la Răşinari a avut o latură cu adevărat senzaţională. Ea trece peste faptul divers, bagatelizat şi cotidian, punând într-o amploare şi o cruditate sângeroasă toată descompunerea, disoluţia şi elasticitate morală a celor care pretind că regenerează masele prea credule, în căutare de un nou crez. Şi spunem: cu adevărat senzaţională pentru că dacă ziarele ne-au obişnuit, ultimul timp, să aflăm că în diverse colţuri ale ţării apar mici monetării clandestine, niciodată patronii ingenioşi şi puţin cavaleri ai acestei instituţii inflaţioniste certate cu codul, nu s-au dovedit a fi încadraţi într-o mai răsărită situaţie socială. La Răşinari eroii nu mai sunt ţigani în goană după coţcărie, nici simpli certaţi ai justiţiei porniţi după uşoară şi meschină lovitură, niciunul din acei eroi care înţeleg estetic gustul unei aventuri fructuoase în riscuri grele. *Ci este vorba de şeful – notaţi bine – şeful Gărzii de Fier din Sibiu*. Cităm după un ziar obiectiv şi care nu de puţine ori a luat sub dezinteresata-i protecţie mişcarea prozeliţilor codrenişti:

„Autorităţile din Sibiu, percheziţionând casa d-lui avocat Bidian, şeful organizaţiei Gărzii de Fier din oraş, au descoperit un material senzaţional din care reiese că fabrica de monede false de la Răşinari era creată pentru a susţine Gărzile de Fier. Între alte documente s-a găsit o scrisoare a preşedintelui organizaţiei din Sibiu. d. Banea, care de la Iaşi, cere bani pentru o camionetă şi pentru a intensifica propaganda pentru Gărzile de Fier."

Este clar, nu? O monetărie pentru susţinerea unui partid ce se proclamă regenerator al politicii şi al moravurilor! După cunoscutele

ipostaze de agitatori fără scrupule, de scandalagii şi bătăuşi, încă una tot atât de puţin onorabilă, dar poate şi mai culpabilă: de falsificatori. Cine ar putea pretinde că este aici un semn curios şi grav al vremii; iar un iubitor de jocuri de cuvinte, ar găsi că pentru un gardist fie el chiar şi de fier – este exagerat să se facă falsificator. Oricum ar fi cazul de la Răşinari, este extrem de grav. El aruncă şi o vie lumină asupra resurselor cu care aceşti aventurieri se pozează când în bătăuşi, când în martiri, îşi întreţin o agitată şi ambulatorie existenţă. Chiar în ceste coloane întrebam uimiţi şi curioşi de unde au domnii aceştia bani? Să o mărturisim sincer, nu aşteptam ca răspunsul să vie atât de prompt, atât de înfiorător, şi tocmai de la… Răşinari!" *Dr.*

Trei săptămâni a durat această odioasă campanie.

În zadar au umblat disperaţi pe la ziare, ca să obţină vreo dezminţire, cei trei legionari de elită: Caranica, Sterie Ciumetti şi Papanace, care de la 1931, datorită calităţilor lor de clară judecată şi de mare sinceritate, trăiau zilnic cu mine, împărtăşindu-se de aceeaşi chinuitoare grijă şi ajutându-mi, pas cu pas, la greaua sarcină a conducerii unei organizaţii, pe câmpul de luptă.

Zadarnice sforţări, pentru că toate aceste infamii care se aruncau contra noastră erau comandate.

Ele nu vor avea decât un singur efect: de a acumula în suflet nedreptate peste nedreptate, calomnie peste calomnie, lovitură peste lovitură, durere peste durere.

Tineretul acesta le-a răbdat toate, a înăbuşit toate în sufletul său. Acum însă, după atâţia ani, dacă aş voi să dau un sfat lumii, aş striga: *Feriţi-vă de cei ce rabdă!*

ECHIPA MORŢII

Dar în faţa obstacolelor, loviturilor, uneltirilor, prigoanelor, care ne asaltau de pretutindeni, noi, având sentimentul acesta grozav al singurătăţii, al nici unui ajutor la care să putem alerga, opuneam: *hotărârea morţii*.

„*Echipa morţii*" este expresia acestor stări de suflet ale tineretului legionar din întreaga ţară. Ea însemnează hotărârea acestui tineret *de a primim moartea*. Hotărârea lui de a merge înainte, trecând prin moarte.

* * *

La începutul lui mai 1933, se formează o echipă din: preotul Ion Dumitrescu, Nicolae Constantinescu, Sterie Ciumetti, Petru Ţocu, Constantin Savin, Bulhac, Constantin Popescu, Rusu Cristofor, Adochiţei, Iovin, Traian Clime, Iosif Bozântan, Gogu Serafim, Isac Mihai, profesor Papuc, Rădoiu…

Înainte de a pleca să străbată o jumătate din ţară, ei îşi iau denumirea de „Echipa morţii”. De la Iaşi a sosit Căprioara. Vor merge cu ea. Au de parcurs: Bucureşti – Piteşti – Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu – Turnu Severin – Oraviţa – Reşiţa.

Până aici vor fi însoţiţi şi de preotul Duminică Ionescu. Apoi Timişoara – Arad şi înapoi la Bucureşti. În faţa lor stă cea mai mare expediţie legionară. Pleacă cu 3.000 de lei în buzunar pentru benzină şi încolo cu ce le va mai da Dumnezeu şi oamenii din cale. Merg cu legile ţării în mână. Vor păstra legalitatea, dar se vor apăra în contra măsurilor ilegale.

La Tg. Jiu, la Turnu Severin, la Bozovici sunt urmăriţi şi atacaţi de poliţie şi jandarmi. Ei se aşează în genunchi în faţa revolverelor, cu piepturile deschise, acoperind roţile maşinii.

La Oraviţa sunt aşteptaţi cu mitraliere la marginea oraşului şi arestaţi. După o zi, procurorul Popovici le dă drumul, negăsindu-le nicio vină. Pentru că ei nu fac nimic, nu vorbesc nimic, nu ţin întruniri. Merg şi cântă. Atât.

Lumea însă înţelege. Îi primeşte cu flori. Le dă mâncare şi benzină pentru maşină. Pe unde trec ei rămâne o dâră de entuziasm.

La Reşiţa le ies eu înainte.

Aici trebuia să ţinem întrunire publică. Eram în drepturile noastre. Parlamentar, care avusesem listă în judeţul Caraş, unde obţinusem 2.000 de voturi, veneam şi luam contact cu alegătorii noştri, pentru a le face dare de seamă asupra activităţii noastre în Parlament. E legal. E perfect legal. Dar faţă de noi, legile nu mai există.

Nici în vreme de război, Reşiţa n-a văzut atâta armată. Ea este adusă din oraşele vecine, ocupă orăşelul şi-l înconjoară de jur împrejur.

Îmi dau seama că guvernul îmi întindea o cursă.

El ar fi voit ca eu să încerc o ieşire necugetată; să-mi pierd calmul pentru a prilejui un motiv de reprimare:

— Iată pentru ce oprim pe aceşti domni. Iată pentru ce trebuie desfiinţaţi. Pe unde trec, răscoală populaţia în contra măsurilor noastre de ordine, în contra armatei, a autorităţilor. Vor să facă revoluţie.

O asemenea greşeală din partea noastră ar fi fost exploatată şi de guvern şi de presa jidănească. De aceea nu le-am dat acest prilej. Şi înecând în mine toată revolta, am ocolit orice ciocnire. Izbânda lor ar fi fost tocmai în această ciocnire. Am preferat să renunţ la întrunire.

* * *

Echipa a plecat mai departe, a trecut prin Timiş-Torontal şi a intrat în judeţul Arad. Aici, în satul Chier, jandarmii împreună cu jidanii au răsculat pe ţărani, strigând că au trecut bandele roşii din Ungaria.

Ţăranii, înarmaţi cu furci, cu topoare şi ciomege, s-au năpustit asupra legionarilor. Aceştia n-au mai avut timp să explice cine sunt. Loviturile i-au umplut de sânge. Lui Ciumetti i s-a rupt mâna dreaptă, căzând în marginea drumului în nesimţire. Alături de el zăcea Adochiţei. Toţi au fost răniţi. Apoi au fost arestaţi, transportaţi la Arad şi introduşi în celule separate, în arestul din acest oraş.

Daţi în judecată pentru rebeliune, procesul a avut loc peste 10 zile.

Au pledat avocaţii din Arad, Moţa, Vasile Marin, eu. Au fost achitaţi cu toţii.

Populaţia românească a Aradului le-a făcut o caldă manifestaţie de simpatie.

În urma acestui fapt, am luat hotărârea să-i însoţesc.

O parte au plecat cu maşina, iar eu, însoţit de patru dintre ei şi de ţăranul Frăţilă, am plecat pe jos, străbătând toate satele, până în munţi, la mormântul lui Avram Iancu, o distanţă de 140 km. Ţăranii m-au primit pretutindeni cu bucurie.

De la Ţebea, ne-am despărţit. Ei şi-au continuat drumul în Hunedoara, iar eu am plecat la Teiuş.

LA TEIUŞ

Aici, tatăl meu urma să ţină o conferinţă.

Am ajuns seara şi l-am găsit plin de sânge, în casa unui ţăran. Un mare număr de jandarmi se introdusese în sală, lovind lumea cu paturile de armă. Pe tatăl meu l-au lovit în cap.

Legalitate! O, Legalitate!

Un parlamentar român, cu imunităţi şi drepturi garantate merge să ţină o *conferinţă* şi reprezentanţii forţei publice pătrund în sală şi-i sfarmă capul cu paturile de armă. Ţărani, învăţători şi preoţi sunt cu toţii indignaţi. Am hotărât atunci ca în acelaşi loc, peste două săptămâni, să ţinem o adunare de protestare.

Aici au sosit în ajunul întrunirii „Echipa morţii" cu camioneta, legionari din Cluj şi din Bucureşti, dar întrunirea nu s-a putut ţine.

Un regiment de infanterie şi un batalion de jandarmi au înconjurat Teiuşul, oprind intrarea ţăranilor.

Acelaşi lucru ca şi la Reşiţa. Am căutat să ocolesc conflictul, dispunând ca tatăl meu şi legionarii prezenţi să părăsească localitatea unde am rămas singur. Căci prezenţa unui număr oricât de mic putea da naştere la conflict, pe când prezenţa unui singur om în faţa atâtor forţe nu putea fi prilej de răscoală. Şi nicio glorie pentru cei mulţi dacă s-ar fi năpustit asupra lui.

Totuşi, ţăranii din Mihalţ şi jur au încercat să treacă cu forţa podul ocupat de armată.

— Podul acesta, noi, ţăranii din Mihalţ l-am cucerit în lupte grele din mâna ungurilor care îl ocupaseră. Astăzi nu admitem ca jandarmii români să ne oprească trecerea pe el, spuneau aceşti viteji şi îndărătnici ţărani din Mihalţ.

S-a încins o luptă care a durat peste două ore. S-au tras salve de focuri. Un ţăran a fost ucis, iar din „Echipa morţii", Ţocu, Constantinescu şi Adochiţei au fost pentru a doua oară grav răniţi.

În cursul zilei au fost aduşi în Teiuş întreaga „Echipă a morţii" şi alţi studenţi într-un număr total de 50. Li s-a spus că vor fi evacuaţi, dar că neavând bilete de tren trebuie să meargă la Alba Iulia pentru a le lua de acolo.

Aici însă, în loc de bilete, s-au trezit cu toţii, fără mandate de arestare, introduşi în vestita temniţă a lui Horea şi încarceraţi.

Toate protestele lor au fost inutile. În zadar au demonstrat că

deţinerea lor este în afară de orice lege; că niciun deţinut nu poate fi introdus în închisoare fără mandat de arestare; că autoritatea care i-a introdus acolo calcă legile în picioare. La ora 2 noaptea au spart poarta închisorii, s-au încolonat şi au plecat toţi acasă la procuror. I-au raportat cele petrecute. Acolo, în curte, au rămas până dimineaţa, când, împreună cu procurorul, s-au întors la arest. De astă dată, li s-au lansat mandate de arestare, „pentru că au forţat poarta închisorii".

A urmat procesul în care au fost achitaţi, deoarece fără mandat de arestare ei se aflau deţinuţi prin călcare legii.

Ei s-au conformat dispoziţiilor legale, anunţând procurorul.

Încă o dată s-a dovedit în faţa justiţie că provocatorii la dezordine nu sunt legionarii, ci însăşi autorităţile, care în loc să apere legile, le calcă cu un suveran dispreţ.

„Echipa morţii", după două luni de zile, s-a reîntors la Bucureşti. Luptele ei, suferinţa la care a fost supusă, nedreptăţile, procesele, rănile ei, au răscolit sufletul întregului Ardeal.

Acum, în acest moment, putem spune că mişcare legionară s-a întins în toată ţara, cu toată opunerea autorităţilor, cu toată prigonirea.

De acum ne vom opri. Vom începe să adâncim educaţia legionară, prin viaţa în tabere de muncă. Pe cine va putea supăra această tăcută activitate, mai ales că ea depăşea cadrul politic?

DIGUL DE LA VIŞANI

10 IULIE 1933

Încă din timpul iernii, farmacistul Aristotel Gheorghiu, şeful legionar al Râmnicului Sărat, mi-a înaintat un raport în care îmi descria situaţia din satul Vişani, unde Buzăul se revarsă în fiecare an, nimicind ogoarele bieţilor oameni pe o întindere de câteva mii de hectare. Şi îmi spunea că ei ne roagă, satul întreg, să-i ajutăm. Să ridicăm un dig de apărare. Am aprobat. Am luat toate măsurile necesare. Am trimis ingineri specialişti. Ne-am făcut planuri. Am dat ordin ca legionarii din întreaga regiune să se prezinte în ziua de 10 iunie 1933 la Vişani, când urma să se deschidă tabăra de muncă. Iată ordinul pe care l-am dat cu acea ocazie:

CĂTRE TOŢI ŞEFII DE CUIBURI ŞI DE UNITĂŢI LEGIONARE DIN ŢARĂ

CAMARAZI:

„Niciodată nu s-a pus problema luminii mai mult decât în clipa în care omul şi-a pierdut vederea.

Tot astfel, în lume, *problema construcţiei* se pune mai puternic în clipa în care omenirea are conştiinţa clară că totul în jurul ei se ruinează.

Când toate se îndreaptă încet către paragină, sufletul omenesc se îndreaptă în sens contrar, porneşte la contraatac, care se manifestă prin setea formidabilă de a *clădi din temelie, de a înălţa prin muncă, de a construi.*

În Europa nu s-a pus niciodată această problemă a construcţiei ca astăzi, când epoca războiului ne-a lăsat o ruină şi când epoca de după război ne lasă mai multe ruine, în fiecare zi câte o ruină.

La noi în ţară, după 15 ani de discursuri pe la răspântii, discursuri umflate dar sterile, de pe urma cărora n-au rămas decât ruine, sufletul nostru fuge de vorbe şi caută direcţie *faptei.*

Voim şi noi să construim: de la un pod rupt până la o şosea şi până la captarea unei căderi de apă şi transformarea ei în forţă motrică, de la construcţia unei gospodării ţărăneşti noi, până al aceea a unui *sat românesc nou, a unui oraş, a unui stat românesc nou.*

Aceasta este chemarea istorică a generaţiei noastre: pe ruinele de astăzi să clădim o ţară nouă, o ţară mândră.

În ţara de astăzi, poporul român nu-şi poate împlini misiunea lui în lume: creator de cultură şi civilizaţie proprie în răsăritul Europei.

LEGIONARI

Aceste adevăruri m-au îndemnat să vă chem în mijlocul ţării, pe malul Buzăului, pentru a înălţa cu propriile voastre braţe acel *dig uriaş*, care să vă poarte numele de-a lungul deceniilor. V-am chemat pentru ca să spuneţi românilor că voi sunteţi aceia care veţi înălţa România cea nouă.

România cea nouă nu poate ieşi: nici de la jocul cărţilor din cluburi, nici din cafenele, nici din cabareturi şi nici din călcâiele roase pe străzile oraşelor în plimbări şi desfătări ale diferiţilor Don Juani.

Ea va ieşi din eroismul muncii noastre.

LĂMURIRI ŞI INDICAŢII

1. Digul se va înălţa în apropierea satului *Vişani* (sudul judeţului Râmnicu Sărat), la 6 km nord de staţia *Făurei*, linia Buzău-Brăila.

2. Locul întâlnirii: satul Vişani. Toate echipele se opresc în acest sat unde vor intra sub comandă locală.

3. Data sosiri în satul Vişani: 8 şi 9 iulie 1933.

4. Lucrarea se va face în două etape de câte 30 zile.

Prima etapă:

10 iulie – 10 august 1933.

A doua etapă:

10 august – 10 septembrie 1933.

Ambele echipe vor avea efectivul de câte 500.

Comanda generală o va avea Comandantul legionar din Judeţul Râmnicu Sărat, Aristotel Gheorghiu, care se va ocupa cu:

— Aprovizionarea

— Încartiruirea

— Uneltele de lucru

— Şi cu toate chestiunile ce privesc lucrarea în mare.

Sub comanda lui vor fi: 1. *Şeful şantierului,* legionar pe care-l voi fixa personal la începerea lucrului, 2. *Şeful cartiruirei şi aprovizionării* şi 3. *Comandantul legionar al echipei.*

Împreună vor stabili toate serviciile (aprovizionare etc.) de care se va simţi nevoia.

Prima echipă va fi formată din: *Brăila, Buzău, Râmnicu Sărat, Focşani, Tecuci, capitală, Ploieşti, Ialomiţa, Dâmboviţa, Muscel, Argeş, Vlaşca, Oltenia*.

Basarabia se va prezenta în ziua de 15 iulie, adică cu 5 zile întârziere. Basarabenii vor pleca pe jos din Chişinău, străbătând Grădişte, Comrat, Congaz, Cahul, Colibaşi, Reni, Galaţi. La acest grup se vor afilia legionarii din Cahul, Tighina, Isamil şi Cetatea Albă.

F. d. C. din toată ţara vor sosi cu prima echipă.

A doua echipă: restul ţării.

Legionarii vor căuta să aibă asupra lor: haine de lucru, schimburi de rezervă, un hârleţ, o pătură.

Marşul celorlalte echipe se va face pe jos sau cu trenul,

beneficiind de 75% reducere ca excursionişti în grup.

Cinci legionari brăileni de ispravă vor sosi cu cinci zile înainte, adică în ziua de 5 iulie pentru aranjarea situaţiei şi a primirii legionarilor. Ei vor fi numiţi de către Comandantul legionar brăilean Ion Iliescu şi vor lua contact imediat cu comandantul legionar din Râmnicu Sărat, Aristotel Gheorghiu.

Cartierul General unde urmează a se anunţa plecările şi sosirile: *Aristotel Gheorghiu, farmacist, Râmnicu Sărat*.

RECOMAND:

a) ordine deplină pe tot parcursul drumului. Dacă veţi fi provocaţi, vă este interzis a răspunde. Trebuieşte scopul atins: ajungerea la destinaţie.

Doresc ca toate localităţile prin care veţi trece, sate sau oraşe, să rămână impresionate de *disciplina, corectitudinea, atitudinea plină de demnitate şi bună cuviinţă, în toate ocaziile,* a legionarilor.

Comandanţii echipelor au întreaga răspundere.

b) În satul Vişani şi jur, vă atrag atenţiunea că va trebui să aveţi o purtare exemplară din toate punctele de vedere: prietenoasă cu oamenii şi mai ales eroică în direcţia răbdării şi a muncii.

c) În cazul când elemente dubioase se vor strecura printre legionari, la prima încercare de a ieşi din făgaşul cel drept, cor fi trimişi acasă şi mi se va raporta mie personal.

De altfel, fiecare şef este răspunzător de oamenii lui.

d) Eu voi sosi după întrunirea de la Suceava, luni dimineaţa, în ziua de 10 iulie.

În zorii zilei, înainte de începerea lucrului, veţi face slujba religioasă cu toţi preoţii din jur.

CAMARAZI

Sunteţi în ajun de a înscrie o nouă pagină în istoria bătăliilor legionare.

Ţara vă va privi din nou ca pe nişte eroi, aşa cum v-a mai privit de atâta ori, aşa acum v-a privit de atâtea ori.

Îndreptaţi-vă deci, cu inima plină de avânt spre câmpul unde vă aşteaptă o muncă grea, dar prin care voi veţi face o nouă jertfă, deci un nou pas către victoria noastră, către România Legionară.

Vă aştept deci, pe toţi, pe noul nostru câmp de luptă”.

Bucureşti, 23/VI. 1933

Corneliu Zelea Codreanu

Şeful Legiunii

**

La 10 iulie, peste 200 de tineri legionari s-au adunat la Vişani, venind pe jos de la Galaţi, Focşani, Bucureşti, Buzău, Tecuci, Iaşi, Brăile, sub comanda lui Stelian Teodorescu, Nicolae Constantinescu, Păvăluţă, Doru Belimace, Stoenescu şi Brumă.

Dar, în loc de a fi primiţi cu bucurie, în loc de a li se da ceva de mâncare şi un loc de odihnă, aşa obosiţi şi flămânzi cum au sosit, au fost înconjuraţi de mai multe companii de jandarmi, atacaţi cu o brutalitate de fiară sălbatică şi culcaţi la pământ sub lovituri.

Jandarmi erau în aşa fel instruiţi de ofiţeri, din ordinul Ministerului de Interne, unde Dl. Armand Călinescu, după propriile sale declaraţii, avea un rol precumpănitor în măsurile de oprimare şi de schingiuire a noastră, încât loveau în aceşti copii cu ura cu care ar fi lovit în cei mai mari duşmani ai neamului românesc.

Printre cei răniţi şi umiliţi până la ultima limită de umilire au fost legionarii: Stelian Teodorescu, Brumă, Doru Belimace, preot Ion Dumitrescu, Stoenescu, Păvăluţă, iar Nicolae Constantincescu a fost pentru a patra oară grav rănit în interval de două luni.

Vestea acestei nemaipomenite cruzimi împotriva unor tineri care mergeau să facă un bine şi a tuturor ofenselor la care fuseseră expuşi, s-a întins ca un giulgiu negru peste inimile strivite şi pine de îngrijorare ale tineretului întreg, care pentru credinţa şi dragostea lui de neam se simţea vândut străinului duşman de către politicienii ţării sale. Am înţeles atunci că toate căile ne sunt închise şi că de acum trebuie să ne pregătim de moarte.

O stare de apăsare generală în care simţeam că se rup toate resorturile răbdării şi stăpânirii de sine. Mi-am dat seama că totul crapă în jurul meu şi că dacă, pe deasupra acestora ar mai veni o singură palmă, ea ar duce la nenorociri ireparabile. Îmi venea să strig din adâncul sufletului: *Nu mai putem răbda!*

În această atmosferă apăsătoare, m-am adresat Primului

Ministru cu următoarea scrisoare publicată în ziarul „Calendarul” din 20 iulie 1933:

PRIGOANA ÎMPOTRIVA „GĂRZII DE FIER”

SCRISOAREA DOMNULUI DEPUTAT CORNELIU Z. CODREANU CĂTRE D. PRIM MINISTRU AL. VAIDA

„D. Corneliu Zelea Codreanu a trimis d-lui Al. Vaida următoarea scrisoare:

Domnule Prim Ministru

În urma incidentelor de la Vişani, de o gravitate care-mi sângerează inima, m-am hotărât să vă scriu rândurile ce urmează.

Nu mă determină la aceasta nici impulsivitate momentană şi nici dorinţa dea a-mi vedea publicată scrisoare prin ziare pentru ca să aplaude prietenii sau pentru ca să-mi îndeplinesc uşor, după cum se obişnuieşte, obligaţiunea formală de *protest* împotriva *infamiei* petrecute la Râmnicu Sărat.

Mă îndeamnă să vă adresez scrisoarea, *conştiinţa frământată* că această cale pe care ne-aşi introdus cu atâta uşurinţă pentru *orice om de onoare*, este calea nenorocirilor fatale, nenorociri care nu mai pot fi evitate astăzi.

Domnule Prim Ministru.

Martirajul nostru de zece ani trecuţi, în propria noastră ţară pentru credinţele noastre româneşti şi creştine, nu vi-l voi putea aici descrie în câteva rânduri.

Vă voi spune numai că de zece ani au obosit guvernele României Mari, lovindu-ne. A fost guvernarea liberală şi ne-a strivit sub lovituri. A venit d. Goga şi ne-a strivit şi el în 1926. A venit d. Mihalache şi şi-a făcut şi el o glorie pe lângă stăpâni străini de a ne lovi barbar, de a ne extermina. A venit guvernul Iorga-Argetoianu care din nou a lovit în noi până când a obosit. În sfârşit, aţi venit D-voastră, continuând cu loviturile.

Dintre toţi aceştia, nimeni nu s-a întrebat, Domnule Prim Ministru, dacă mai putem suporta nesfârşitele chinuri fizice şi morale care de multe ori tindeau să depăşească puterile noastre de rezistenţă.

În tot acest timp le-am suportat pe toate cu multă tărie. Suntem plini de răni, dar niciodată nu ne-am plecat capul.

Le-am suportat, pentru că oricât de grele ne-ar fi fost chinurile, ni se respecta sentimentul demnităţii omeneşti din noi şi onoarea noastră. În ultimul timp însă, sub guvernarea D-voastră, persecuţiile şi chinurile noastre au intrat în faza cea mai grea.

Cele ce s-au întâmplat la Teiuş, când tatăl meu a fost lovit şi umplut de sânge şi cele ce s-au întâmplat mai ales la Vişani sunt incomparabil mai grave decât toate suferinţele noastre de până azi. Ele atacă însăşi onoarea noastră.

Nu vă voi face un expozeu prea larg.

Domnia Voastră vă reamintiţi desigur că acum două luni, când am venit să vă întreb cu ce am greşit noi pentru ca să merităm prigoana care abia începea, mi-aţi spus:

— Pentru ce nu începeţi ceva constructiv?

— Domnule Prim Ministru, v-am răspuns, am luat hotărârea ca să fac un dig pe malul Buzăului. Aveţi ceva de obiectat?

— Nu. Foarte bine. Foarte frumos.

Am introdus petiţie cu o lună de zile înainte la Ministerul Lucrărilor Publice; am vorbit cu cei mai distinşi ingineri cunoscători în materie şi la 10 iulie trebuia să înceapă lucrul.

Nu era numai o recreaţie tinerească”; era chemare tinereţii noastre în slujba marilor nevoi de faptă sănătoasă. Era o educaţie a o mie de tineri în direcţia constructivă.

Era un îndemn pentru alte zeci de mii de tineri.

Era o şcoală pentru marile mase populare care stau ani întregi cu podurile rupte, cu drumurile stricate, aşteptând să vie statul ca să el facă, atunci când numai într-o singură zi munca lor comună le-ar putea repara.

Era un îndemn pentru toată ţara şi un îndreptar pentru acei care îşi pot imagina că o Românie puternică ar putea ieşi din mila altora şi nu din munca noastră a tuturora.

În vederea lucrului am trimis înainte cu câteva zile trei tineri distinşi la Vişani ca să se ocupe de încartiruire şi aprovizionare. Dar ei au fost ridicaţi în ziua de 8 iulie, transportaţi la Râmnicu Sărat, iar apoi legaţi cu lanţuri de mâini, unul de altul, şi trimişi acasă ca cei din urmă borfaşi, în această situaţie de batjocorire provocatoare a demnităţii lor

de oameni.

Alţi doi tineri studenţi de la Universitatea din Bucureşti găsiţi în oraşul Râmnicu Sărat, unde veniseră cu atâta dor de muncă, au fost prinşi, duşi la poliţie, insultaţi în mod trivial, pălmuiţi de poliţaiul oraşului şi de doi comisari – fraţii Ionescu – apoi legaţi cu mâinile la spate şi conduşi în această situaţie la gară, prin mijlocul oraşului şi apoi cu trenul acasă.

În sfârşit, în ziua de luni, 10 iulie, au sosit în Vişani 200 de tineri, studenţi în majoritate.

Acolo, în loc de braţele deschise pentru nunele lor intenţii, s-au pomenit cu prefectul judeţului, procurorul, colonelul de jandarmi Ignat, generalul Cepleanu, locotenent de jandarmi Fotea, mai multe sute de jandarmi cu armele întinse, o companie de infanterie cu mitralierele aranjate pentru tragere şi cu somaţiunea de a părăsi imediat localitatea pe un ton de insultătoare agresivitate cu nimic justificată.

În faţa acestei situaţii şi a tuturor ameninţărilor, cei 200 de tineri s-au culcat la pământ, în noroiul care era de două palme, în cea mai umilă poziţie şi au început să cânte: „*Cu noi este Dumnezeu*”.

La un moment dat, jandarmii au primit ordin să sară asupra lor. Au sărit mai multe sute şi i-au călcat în picioare, strivindu-le piepturile şi capetele cu bocancii, tinerii îndurând într-o tăcere de martiri tot acest calvar, fără nicio împotrivire.

În fruntea celor care loveau era procurorul Rachieru, colonelul Ignat, care, cu mâna lui, a smuls părul din capul studentului Brumă şi locotenentul Fotea, care a lovit cu pumnii în obrajii nevinovaţi ai bieţilor copii.

La urmă, s-au adus frânghii şi toţi cei 200 au fost legaţi cu mâinile la spate în mod barbar şi ţinuţi în această situaţie, în ploaie, o jumătate de zi.

Între timp a sosit preotul Dumitrescu, pe care procurorul l-a întâmpinat cu vorbele: *Ce-i cu tine, mă?*

— Sunt preot. Am venit să fac slujbă de începerea lucrului.

— Nu eşti preot, eşti măgar, îi răspunde procurorul. Legaţi-l imediat cu mâinile la spate.

Preotul a fost şi el legat cu mâinile la spate şi apoi, împreună cu toţi ceilalţi, în această situaţie de umilinţă, au fost transportaţi la Râmnicu Sărat şi închişi la Legiunea de Jandarmi, unde au fost din nou insultaţi şi chinuiţi oribil de procuror, jandarmi şi poliţişti.

Unii au fost scoşi leşinaţi din camerele acelea de chin sau din pivniţele în care erau aruncaţi şi apoi bătuţi cu râncile.

După patru zile de chinuri, au fost puşi în libertate, negăsindu-li-se nicio vină.

Alţii, prinşi pe drum înspre Vişani, au fost închişi la Buzău şi Brăila, de unde au fost trimişi, de asemenea cu mâinile legate, acasă. Mai sunt 15 care până astăzi, sâmbătă, n-au sosit încă. Vin pe jos de la Buzău la Bucureşti, din post în post, de patru zile, nemâncaţi, insultaţi și pălmuiţi.

Domnule Prim Ministru

Aceasta nu este o întâmplare izolată, ci ordinul guvernului s-a întins în toate părţile.

De două săptămâni, fără nicio vină – şi dovadă neclintită de aceasta sunt toate hotărârile justiţiei – suntem loviţi şi insultaţi la fiecare pas: la Bucureşti, la Arad, la Teiuş, la Piatra Neamţ şi la Suceava.

Domnule Prim Ministru

Vă atrag atenţiunea în modul cel mai cuviincios, că noi, care cunoaştem istoria şi care ştim jertfele făcute de fiecare popor atunci când dorea să-şi răscumpere o soartă mai bună, noi, tineretul de azi al României nu refuzăm această jertfă.

Nu suntem laşii care să fugim de jertfe cuvenită unei alte Românii.

Dar, iarăşi vă atrag atenţiunea, că eu am făcut acestor tineri *şcoala sentimentului demnităţii omeneşti, şcoala onoarei*.

Noi ştim să murim după cum vă vom dovedi. Putem fi închişi. Ne pot putrezi oasele în fundul închisorilor. Putem fi împuşcaţi, dar nu putem fi pălmuiţi, nu putem fi înjuraţi şi nu putem fi legaţi cu mâinile la spate.

Noi nu ne aducem aminte ca neamul nostru – în trista dar mândra noastră istorie românească – să fi primit vreodată a fi dezonoraţi.

Sunt pline câmpurile noastre de morţi, dar nu de laşi.

Azi suntem oameni liberi, cu conştiinţa clară a drepturilor noastre. Sclavi nu suntem şi nici n-am fost.

Moartea o primim, dar umilinţa nu.

Fiţi sigur, Domnule Prim Ministru, că aceste zile pline de umilinţă şi de nedemnitate nu le putem trăi.

După zece ani de chinuri fiţi, Vă rog, încredinţat, că avem suficientă forţă morală să găsim o ieşire onorabilă din viaţa pe care nu o putem suporta fără onoare şi fără demnitate.

Primiţi, Vă rog, sentimentele mele."

Corneliu Zelea Codreanu

Totuşi, chinurile acestui tineret nu se vor sfârşi. Ni se întunecă zările înaintea ochilor. Alte chinuri, mai mari, ni se pregătesc. Încă nu se terminase bine schingiuirea de la Vişani, când am auzit că I. G. Duca, şeful Partidului Liberal, a plecat la Paris. Citim cutremuraţi în ziarele pariziene, declaraţiile făcute de acesta: „Garda de Fier" este în solda hitleriştilor, guvernul Vaida e slab pentru că nu ne distruge şi că el, I. G. Duca şi cu partidul său îşi iau angajamentul de a ne pregăti moartea, de a ne extermina. În ţară, „Viitorul", oficiosul partidului, se va năpusti asupra noastră, pe baza aceloraşi argumente: „mişcare anarhică", „mişcare subversivă", „mişcare în solda hitleriştilor" şi în contra guvernului Vaida, pe care îl va acuza de „slăbiciune", de „toleranţă", faţă de mişcarea noastră, de „cochetărie" cu mişcarea noastră: „anarhică" şi „vândută hitleriştilor".

Zilele acestea vom coborî ca neam pe scara celei mai mari umiliri româneşti. Doi bărbaţi de stat români, I. G. Duca şi N. Titulescu vor aranja cu faţa politică a trustului bancherilor jidani de la Paris, interesaţi pe de o parte la exploatarea nemiloasă a bogăţiilor ţării şi, pe de altă parte, în a asigura o cât mai fericită situaţie coreligionarilor lor din România, venirea la putere a Partidului Liberal.

Aceasta, cu condiţia formală cu angajamentul de exterminare prin orice mijloace a mişcării legionare. Bancherilor străini nu le convine o naţie românească legionară, tânără, puternică, mândră şi care să-i scuipe afară din ţară cu toate capitalurile lor de pradă.

Şi astfel, ca o împlinire a suferinţelor de peste zece ani, ni se

pregătește, fără a fi cu nimic vinovați, *cununa morții*.

* * *

Să-mi fie permis ca la capătul acestui șir de lupte să-mi îndrept gândul către mama mea, al cărei suflet m-a urmărit an cu an și ceas cu ceas, tremurând la fiecare lovitură pe care o primeam și tresărind la fiecare primejdie în care soarta mă arunca.

Percheziții peste percheziții, cu procurori și comisari brutali și necuviincioși i-au tulburat în fiecare an liniștea casei, de pe deasupra căreia a dispărut de mult orice rază de bucurie și de liniște. Răsplată din partea unui neam, înjosit de politicienii săi, pentru o mamă care, în cea mai amară privațiune și-a crescut șapte copii în dragostea de țară.

Fie aceste câteva cuvinte un omagiu pentru toate mamele ai căror copii au luptat, au suferit sau au căzut pentru neamul românesc.

CAMARAZI,

Cu aceste ultime povestiri, care încheie volumul de față, tinerețea mea și a multora dintre voi s-a terminat. Pe cărările ei, de acum, nu vom mai trece niciodată.

Dacă acești 14 ani ai tinereții noastre n-au fost prea plini de petreceri și bucurii, o mare mulțumire îmi luminează acum conștiința: o Românie legionară și-a înfipt, ca un pom, rădăcinile în carnea inimii noastre. Ea crește din dureri și din jertfă *și ochii noștri plini de nesaț, o privesc înflorind; luminând zările și veacurile cu strălucirea și măreția ei. Această măreție răsplătește din belșug nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el cât de îngrozitor.*

DRAGI CAMARAZI,

Vouă celor ce ați fost loviți, huliți sau martirizați, vă pot aduce vestea, care doresc să treacă dincolo de valoarea șubredă a unei fraze oratorice ocazionale: în curând vom birui.

În fața coloanelor noastre vor cădea toți asupritorii noștri. Să iertați pe cei ce v-au lovit din porniri personale. Pe cei ce v-au chinuit pentru credința voastră în neamul românesc, nu-i veți ierta. Să nu confundați dreptul și datoria creștină de a ierta pe cei ce v-au făcut vouă rău, cu dreptul și datoria neamului de a pedepsi pe cei ce l-au trădat și pe cei ce și-au asumat răspunderea de a i se împotrivi. Să nu uitați că săbiile pe care le-ați încins sunt ale neamului. În numele lui le purtați. În

numele lui, deci, veţi pedepsi cu ele: neiertători şi necruţători.

Astfel şi numai astfel veţi pregăti un viitor sănătos acestei naţii.

Carmen Sylva, 5 aprilie 1936.

** * **

Al doilea volum va cuprinde: continuarea istoricului mişcării legionare, prigoana, procesul, trădarea – precum şi consideraţiuni asupra problemelor sociale şi statale în România şi asupra omului nou: legionarul.

DESTINUL SCRIERILOR LEGIONARE

În „Cărticica Şefului de Cuib", tipărită din nou în toamna anului 1940, am semnat un „Cuvânt Înainte", în care spuneam că cei rămaşi în viaţă nu ne vom abate de la învăţătura Căpitanului. Ca semn neîndoielnic al nezdruncinatei noastre hotărâri de a nu altera bazele doctrinare sau de organizare ale Legiunii, am stabilit că formula salutului „Trăiască Legiunea şi Căpitanul" se păstrează neatinsă.

Prin această enunţare voiam să spun legionarilor că Corneliu Zelea Codreanu nu pate fi îndepărtat din preocupările noastre zilnice, venerându-l numai ca figură istorică, cum se întâmplă cu toţi marii bărbaţi care au săvârşit fapte de seamă în viaţa unui neam. Căpitanul nu e o realitate a trecutului; el îşi afirmă prezenţa constantă în acţiunile noastre. El ne inspiră în fiecare moment al propriilor noastre deciziuni, el ne admonestează când facem lucruri neconforme cu concepţia lui şi el ne bucură şi ne aprobă când acţionăm în stilul lui. Cu Căpitanul întreţinem un permanent dialog. El interpretează mai bine ca noi înşine vrerea naţiunii. În fond, el conduce mişcarea sau dacă mişcarea s-ar conduce altminteri de cum gândeşte el, nu mai e mişcare. El este şi energia care împrospătează permanent energiile noastre slăbite de lupte, privaţiuni, decepţii şi închisori.

Căpitanul n-a murit şi nu poate muri! Deşi el nu mai e cu trupul între noi, nu e mai puţin viu între noi. E o chestiune pe care oamenii străini de universul nostru legionar nu o pricep. Căpitanul e viu în mijlocul nostru nu în sens speculativ şi teoretic, nu pentru a întrebuinţa un anumit fel de a vorbi în raport cu cei dispăruţi, nu ca imagine, simbol sau expresie, ci viu pe plan sufletesc în sens concret, viu ca forţă spirituală care ne domină şi ne copleşeşte, ne smulge din

apatie şi ne antrenează în luptă.

Căpitanul nu are nevoie de un „cult” pentru a-i întreţine amintirea; el îşi întreţine cultul din propria lui energie şi, pe deasupra, ne mai dă şi nouă puteri ca să putem rezista tuturor suferinţelor şi prigoanelor. Când suntem obosiţi, el ne înviorează, când suntem chinuiţi, el ne mângâie şi când suntem încolţiţi de duşman, el ne dă putere să rezistăm. El a creat un exemplu de demnitate omenească, de justă interpretare a relaţiilor dintre individ, neam şi Dumnezeu, care se actualizează cu o putere elementară în propriile noastre suflete. El e steaua polară care călăuzeşte lumea noastră. El e aluatul pe care trebuie să-l punem în fiecare frământătură de a noastră, dacă vrem ca acţiunile ce le săvârşim să dea roade legionare. Căpitanul nu e omul care a trăit între anii 1899 şi 1938, nu e un capitol închis de istorie, ci o realitate „hic et nun”, care îşi manifestă prezenţa activă în Legiune. El e izvorul de lumină care pune în mişcare moleculele sufletului nostru pentru a reconstrui zi de zi organismul legionar în suferinţă din cauza loviturilor şi prigoanelor. Aşa se explică de ce şi scrierile legionare, fie ale Căpitanului, fie acelora care i-au interpretat cu fidelitate gândurile, au fost persecutate şi arse pe rug la rând cu trupurile martirilor noştri. Cuvintele Căpitanului au inspirat tot atâta groază duşmanului ca şi luptătorul viu, prin marea lor putere de convingere şi propagare. Scrierile legionare sunt o dinamită spirituală, pentru că se conjugă permanent cu această miraculoasă prezenţă a Căpitanului în mijlocul neamului nostru. Cine citeşte un rând de-al Căpitanului simte cum i se încălzeşte sufletul şi cum se transfigurează sub influenţa cuvintelor lui răscolitoare. De aceea ura tuturor regimurilor s-a manifestat cu egală înverşunare şi împotriva oricărui semn care ar putea perpetua imaginea lumii legionare între noile generaţii. Cu o consecvenţă feroce au confiscat şi distrus cărţile legionare, mărţişoarele, cămăşile verzi şi orice mărturie rămasă de la martirii noştri. Nici parastasele nu mai erau îngăduite, nici botezurile cu numele de Corneliu, considerându-se subversive. O perfectă continuitate leagă regimul antonescian de regimul carlist şi regimul comunist de primele două, în privinţa felului cum au tratat opera scriitorilor legionari.

Ne aducem aminte cei care am trecut prin prigoana carlistă ce soartă au avut cărţile legionare. A poseda un rând de la Căpitan

echivala cu un atentat contra Siguranţei Statului şi era aspru pedepsit. Cărţile confiscate în timpul descinderilor au fost prefăcute în cenuşă. Statul Infamiei şi al Crimei, patronat de Regele Carol şi păzit de aparatul poliţienesc al lui Armand Călinescu, vedea în orice pagină lăsată de la un legionar un inamic de temut, capabil să aprindă din nou în suflete flacăra credinţei legionare, pe care ei o voiau înmormântată pentru totdeauna sub lespedea de la Jilava.

Dar n-a fost aşa! După doborârea regimului carlist, cartea legionară a ieşit triumfătoare la lumină. Scrierile legionare au fost imprimate în totalitatea lor în cele cinci luni de libertate de care s-a bucurat poporul român sub regimul naţional-legionar. O avalanşă de lucrări legionare au inundat atunci toate satele şi oraşele României. Din nou slova de foc a Căpitanului a pătruns până în cele mai îndepărtate cătune ale ţării; asigurând unitatea şi continuitatea între generaţia creatoare a mişcării şi tineretul care în acel scurt răstimp s-a încadrat cu zecile de mii în Legiune. Citite cu înfrigurare şi durere, într-o perioadă în care întreaga naţiune vibra de elan, aceste cărţi au constituit hrana spirituală a neamului nostru în grelele încercări ce au urmat. Presimţind parcă scurtul răgaz de libertate de care ne vom bucura, Petraşcu, secretarul general al mişcării şi Vasile Posteucă, şeful serviciului de propagandă, într-un ritm halucinant au multiplicat şi răspândit toate lucrările mari şi mici, rămase de la Căpitan şi de la ceilalţi condeieri ai Legiunii.

Această epocă de libertate naţională pentru poporul român într-adevăr nu a dăinuit mult. Duşmanii stăteau la pândă şi, profitând de orgoliul bolnăvicios al Generalului, s-au reconstituit în spatele lui şi l-au împins la nelegitimul act a atentatului contra Statului Naţional Legionar. Odată cu încarcerarea a mii de legionari şi asupra scrierilor legionare s-a abătut o nouă prigoană. Literatura legionară a fost decretată subversivă şi urmărită cu sete de organele regimului. Din nou, posesiunea unei cărţi legionare expunea la grave pedepse pe posesorul ei. Din nou, numele Căpitanului nu mai era îngăduit să apară în publicaţii, decât pentru a fi insultat. Generalul Antonescu, obsedat de sângele nevinovat ce l-a vărsat în ianuarie, vedea în orice manifestare legionară o ameninţare pentru regimul său tiranic.

Furai distructivă a lui Antonescu nu s-a mărginit la ţară. Cum o

parte din căpeteniile legionare se refugiaseră în străinătate, era de presupus că vor încerca să publice texte legionare în aceste ţări. Pentru a împiedica imprimarea şi difuzarea de cărţi legionare în Europa, Antonescu a intervenit la guvernul german, solicitându-l ca în toate ţările în care îşi exercită dominaţia sau numai influenţa. să interzică publicarea lor cu ajutorul cenzurii sau prin mijloace diplomatice.

Mussert, şeful Partidului Naţional-Socialist Olandez, citise cartea Căpitanului în ediţia germană, şi părându-i-se de mare interes, a dat dispoziţie să fie tradusă în olandeză şi publicată. Când cartea trebuia să ia drumul tipografiei, un ordin de la Berlin interzice publicarea ei.

În Spania, Radu Ghenea tradusese cartea Căpitanului şi găsise şi o editură să o publice. Aflându-se la Bucureşti, Antonescu face presiuni la Madrid, atât prin reprezentantul său, cât şi via Berlin, prin ambasada germană, ca să se suspende tipărirea cărţii, iar dacă a apărut între timp, să fie confiscată. Guvernul spaniol a avut demnitatea să nu se supună acestor presiuni.

Dl. Mihail Sturdza, în timpul surghiunului său din Danemarca, a scris o carte asupra responsabilităţilor războiului, „La Bete sans Nom”, destinată în mare parte publicului francez. Cea mai mare parte a acestor cărţi a fost confiscată de poliţia germană înainte de a ajunge la Paris, pentru a face pe placul lui Antonescu.

În comunitatea legionară de la Rostock, foarte puţine lucrări au putut fi reproduse. Am stat permanent sub teama unei reacţii a Gestapo-ului, care putea fi alarmat de la Bucureşti. La Rostock s-au multiplicat „Cărticica Şefului de Cuib”, „Însemnările de la Jilava”, o broşură despre Grigore Pihu, scrisă de Papanace, iar Nicolae Petraşcu a scris „Din Viaţa Legionară”. S-au scos apoi trei numere din revista „Axa”, condusă de Paul Costin Deleanu. Aceasta e tot ce s-a putut publica în patru ani de surghiun în Germania. Foarte puţin în raport cu marile posibilităţi de le-ar fi avut acest grup puternic de peste 400 legionari.

După 23 august 1944, ni s-a restituit în Germania libertatea de ane afirma pe plan publicistic. Profesorul Sixt, care conducea secţiunea culturală din Ministerul de Externe, ne oferise toate mijloacele ca să tipărim cărţi, dar numeroasele probleme care ne asaltau la Viena,

frontul, refugiaţii, armata naţională şi apoi retragerea în interiorul Austriei, ne-au împiedicat să dăm drumul la vechile lucrări, aşa cum am fi dorit, şi la altele noi care se găseau în cartoane. De abia am putut scoate numere din „Cuvântul” şi am multiplicat strictul necesar pentru organizaţie, „Cărticica Şefului de Cuib” şi „Cartea de Cântece”.

În cursul anilor de nesiguranţă care au urmat îndată după război, s-au pierdut multe cărţi legionare din puţinele care mai rămăseseră în posesiunea camarazilor, şi, în afară de aceasta, s-au pierdut manuscrise preţioase, ca de pildă două volume de amintiri ale lui Corneliu Georgescu, un manuscris al meu cu povestirea prigoanei din 1938 şi multe caiete cu însemnări aparţinând altor legionari.

În ţară s-au repetat scenele de vandalism, după invazia armatei bolşevice. Cărţile care mai scăpaseră din reţeaua percheziţiilor antonesciene au fost confiscate de poliţia noului regim şi arse. Represiunea vestigiilor de viaţă legionară a mers atât de departe sub comunişti, încât numai pronunţarea numelui de legionar într-un cerc de cunoscuţi expunea pe imprudent la pedepse foarte grave. Obsesia lui Carol, obsesia lui Antonescu, a devenit acum obsesia comuniştilor. În timp ce în gazetele, revistele şi lucrările istorice oficiale ale partidului, numele Căpitanului şi toate evenimentele relaţionate cu mişcarea sunt supuse celor mai grosolane deformări, nu se îngăduie nici cea mai nevinovată manifestare legionară, nici aceea de a afirma în public numele organizaţiei.

Făcând o paranteză necesară, constatăm că comportamentul comuniştilor, de când sunt la putere, contrastează violent cu ceea ce se întâmpla în România vechiului regim referitor la scrierilor lor. Comuniştii erau prigoniţi, partidul lor interzis, foile lor de propagandă confiscate, dar nu s-a pomenit să se extindă prigoana la lucrările lor doctrinare clasice. Găseai pe Marx în orice bibliotecă, filosofia lui era dezbătută de la catedră, iar în librării puteai să-ţi procuri o mulţime de opere care priveau revoluţia din octombrie şi tot ce a urmat după aceea. Nu ideile comuniste erau interzise în România, ci organizaţia care voia să le dea circulaţie revoluţionară şi politică. Sub regimul actual nu e îngăduită să se manifeste nicio idee care ar contrazice sistemul de gândire marxist şi, chiar mai puţin decât atât, care nu ar deriva din structura lui. De ce acesta discriminare? Dacă sistemul

comunist reprezintă un progres în istoria omenirii, ce mai au ei cu nişte oameni care au murit demult, dar ale căror scrieri sunt indispensabil să fie cunoscute de cercetătorii acelui trecut?

În Europa occidentală, nesupusă dominaţiei comuniste, legionarii găsesc o altă situaţie. Pentru întâia oară se bucură de libertatea de a-şi manifesta gândurile şi de a publica scrierile lor. Trebuie să aducem acest omagiu occidentului democratic, recunoscând că libertatea de conştiinţă şi de expresie în aceste ţări e o realitate constitutivă a vieţii publice. Sub presupusa protectoare a Gărzii de Fier, Germania naţional-socialistă, cărţile noastre nu au putut să apară în nicio ţară europeană afară de Spania.

Mişcare foloseşte acest climat de libertate pentru a reimprima cărţile legionare, aflătoare doar în câteva exemplare şi ameninţate să dispară. Începând cu anul 1951 se formează la Salzburg o echipă de tipografi legionari care se pun pe treabă cu elan şi în decurs de trei ani săvârşesc minunea de a reproduce aproape toate textele legionare clasice. Primul gând pentru realizarea acestei lucrări memorabile îi aparţine lui Traian Golea. Răsfoind printre hârtiile aflate în locuinţa din Ignatz Harrerstrasse 75 din Salzburg, unde în afară de el mai împărtăşeau acelaşi acoperiş şi alţi legionari, a dat peste nişte pagini bătute la maşină în copie şi prinse cu o capsă. Uitându-se mai bine, a văzut că aceste pagini formau o broşură, „Din Lumea Legionară”, a lui Victor Puiu Gârcineanu. Înfăţişarea broşurii era jalnică. Atunci şi-a dat seama de dezastrul cărţilor legionare şi de iminenta primejdie ca şi puţinele exemplare ce se mai găsesc în străinătate să dispară sau să se perpetueze sub această formă lamentabilă. Un sentiment de milă, unit cu o adâncă veneraţie pentru scriitorii martiri ai Legiunii, l-a determinat să se apuce să studieze chestiunea reproducerii în masă a cărţilor legionare. A vorbit cu Traian Borobaru, care nu numai că a fost entuziasmat de idee, dar i-a şi oferit mijloacele materiale ale Legiunii, pentru a grăbi ritmul de scoatere a cărţilor. Mii de pagini sunt bătute la maşini şi apoi trase la multiplicator în casa din Ignatz Harrerstrasse 75. Cărţile legionare văd din nou lumina zilei şi pătrund din nou în circuitul culturii naţionale. Şi din punct de vedere financiar, întreprinderea a fost un succes, căci încasările realizate din vânzarea cărţilor în exil au depăşit cheltuielile. Această ispravă prodigioasă

poartă numele de „Colecţia Omul Nou”, voind să se arate şi prin numele ei că echipa de la Salzburg, când a dat această bătălie de însemnătate decisivă pentru perpetuarea patrimoniului spiritual şi cultural al mişcării, a fost însufleţită de viziunea „omului nou”.

Se cuvine cu acest prilej să pomenim şi pe acei camarazi care au colaborat la această lucrare, muncind cu drag ori de câte ori aveau un moment liber, noaptea, duminicile şi sărbătorile. În primul rând e Spiridon Neaţă, care a şi luat conducerea întreprinderii în anul 1952, după ce Golea a părăsit oraşul Salzburg; apoi Vasile Simian, care s-a specializat în multiplicatul la maşină, Sandu Marin, Victor Voina şi Moş Câlniceanu, care după ce munceau toată ziua în ateliere, veneau seara şi îi ajutau până noaptea târziu. Chiar de la început, de când Golea a început acţiunea, a fost prezent şi legionarul Vasile Creţu din Banatul sârbesc. Nu trebuie uitat nici ajutorul lui Pitt Moraru, Traian Puiu şi al lui Dr. Ioan Fleşeriu.

La a XXX-a comemorare a morţii Căpitanului, Colecţia „Omul Nou” oferă legionarilor şi tuturor românilor lucrarea de căpetenie a întemeietorului mişcării, Corneliu Zelea Codreanu, „Pentru Legionari”, în reproducerea fidelă a ediţiei prime, apărute la Sibiu în anul 1936. S-a reimprimat vechea lucrare din dorinţa de a nu pierde textul princeps, care a devenit o raritate şi e ameninţat să dispară. E o nouă vrednicie a aceleiaşi echipe de legionari care şi-au făcut o datorie de conştiinţă din salvarea patrimoniului cultural al mişcării.

Fie ca această faptă înălţătoare să devină pildă rodnică pentru toţi legionarii, pentru că, ori de câte ori duşmanii vor căuta să distrugă scrierile înaintaşilor noştri, ei, cu munca şi sacrificiile lor, să refacă pierderile suferite, asigurând perpetuarea în lume a cărţii legionare-martire.

Horia Sima